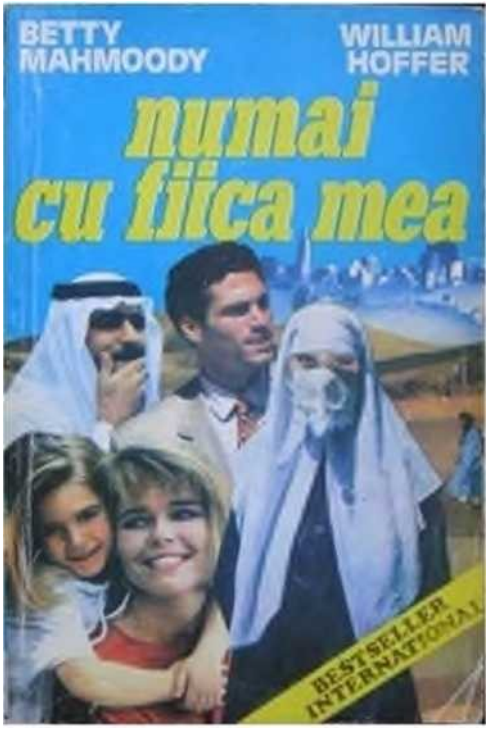
BETTY MAHMOODY
WILLIAM HOFFER
numai cu fiica mea
BESTSELLER INTERNATIONAL

BETTY MAHMOODY
ŞI
WILLIAM HOFFER

NUMAI CU FIICA MEA

Traducere de Emanuela Stifter Buza

Editura CAPITOLIU
Bucureşti, 1993

St. Martin s Paperbacks edition / august 1988
Editura Criss Cezar Bucureşti, 1994
Copyrigh, 1987, by Betty Mahmoody with William Hoffer.
Toate drepturile asupra versiunii româneşti aparţin

editurii CAPITOLIU, Bucureşti, 1993

Această carte este dedicată amintirii tatălui meu, Harold Lover.

ÎN SEMN DE RECUNOŞTINŢĂ

O contribuţie deosebită la elaborarea acestei cărţi a avut-o Marilyn Hoffer, care a îmbinat talentul ei de scriitoare cu înţelegerea pentru femeie ca soţie, mamă şi prietenă. Apariţia acestei lucrări ar fi fost deosebit de dificilă – poate chiar imposibilă – fără perspicacitatea de care ea a dat dovadă. A fost coechipiera de bază de la început până la sfârşit. O admir şi-i sunt profund recunoscătoare.

1

Fiica mea stătea în genunchi pe locul ei de la fereastra avionului Liniilor Aeriene Britanice. Buclele arămii îi cădeau libere până la umeri, încadrându-i obrazul. Nu i le tunsesem încă niciodată.

Ne aflam în 3 august 1984...

Copilul meu drag era obosit de această lungă călătorie. Părăsisem Detroit-ul de miercuri dimineaţa, iar acum, când ne apropiam de sfârşitul ultimei etape a călătoriei noastre, răsăritul soarelui marca deja ziua de vineri.

Desprinzându-şi privirea de pe paginile cărţii pe care o avea în braţe, Moody, soţul meu, îşi ridică ochelarii pe fruntea-i ce devenea tot mai înaltă, şi-mi spuse:

— Mai bine te-ai pregăti de aterizare.

Mi-am desfăcut centura de siguranţă, mi-am luat poşeta şi, croindu-mi drum pe culoarul îngust, m-am îndreptat spre toaleta din spatele avionului. Personalul începuse deja să facă ordine şi să se pregătească de aterizare.

— Am făcut o greşeală, îmi spuneam singură. Dacă aş putea coborî chiar acum din avionul ăsta! M-am încuiat în toaletă şi, privindu-mă în oglindă, am văzut o femeie cuprinsă de panică. Împlinisem de curând treizeci şi nouă

de ani, ori la această vârstă o femeie trebuie să fie stăpână pe propria-i viaţă. Oare de ce, mă întrebam, mi-am pierdut cumpătul?

Mi-am refăcut machiajul încercând să arăt cât mai bine şi să mă gândesc la altceva. Deşi împotriva voinţei mele, mă aflam totuşi aici, aşa că trebuia să mă comport cât mai bine. Încercam să mă liniştesc spunându-mi că, poate, cele două săptămâni se vor scurge repede. Când ne vom întoarce acasă, la Detroit, Mahtob va frecventa grădiniţa unei şcoli din Montessori, o suburbie a oraşului, Har. Moody se va adânci din nou în munca lui. Vom începe să lucrăm din nou la casa pe care visasem s-o avem.

Mi-am spus: nu e nevoie decât să suport aceste două săptămâni.

Am căutat în poşetă o pereche de ciorapi groşi, negri, pe care mi-i cumpărasem după cum îmi ceruse Moody. Mi i-am pus; apoi mi-am netezit fusta costumului verde-închis, de o croială clasică, pe care îl purtam.

Aruncându-mi încă o dată privirea în oglindă, am renunţat să-mi mai periez părul castaniu. La ce bun? Mi-am legat baticul gros, verde, pe care, după cum spunea Moody, trebuia să-l port mereu, ori de câte ori ieşeam din casă. Cu baticul înnodat sub bărbie, păream o ţărancă

bătrână.

Mi-am privit cu un ochi critic ochelarii. Fără ei mă consideram mai atrăgătoare. M-am întrebat însă dacă voiam să impresionez familia lui Moody sau să văd cât mai mult din această ţară copleşită de probleme. Mi-am lăsat ochelarii pe nas, realizând că, şi aşa, baticul provocase pierderi ireparabile.

În cele din urmă m-am întors la locul meu.

— M-am gândit că ar fi mai bine să ne ascundem paşapoartele americane, mi-a spus Moody. Ni le vor confisca dacă le vor găsi.

— Şi ce trebuie să facem? l-am întrebat eu.

Moody întârzia cu răspunsul.

— Ţie îţi vor percheziţiona poşeta fiindcă eşti americană, mi-a spus el. Aşa că dă-mi mie paşapoartele. Pe mine abia dacă mă vor băga în seamă!

Raţionamentul lui era probabil corect, căci soţul meu aparţinea, în patria lui, unei familii renumite, potrivit chiar semnificaţiei numelui său. Fiecare nume persan are un anume înţeles şi pentru orice iranian numele în treg al lui Moody – Sayyed Bozorg Mahmoody – reprezenta o sursă bogată de informaţii.

„Sayyed” reprezintă un titlu religios care indică un

descendent direct al profetului Mohamed din partea ambelor ramuri ale familiei, iar Moody, scris în farsi, un complicat arbore genealogic, întărind informaţia anterioară.

Părinţii lui îi dăduseră numele de Bozorg, „venerabil” în speranţa că, l într-o zi, va ajunge tot atât de celebru, demn şi onorat, pe cât promitea numele său de familie propriu-zis, care era Hakim. Deoarece Moody se născuse într-o perioadă în care şahul emisese un Edict prin care erau interzise nu mele islamice de acest gen, tatăl lui a schimbat numele de familie în Mahmoody, care e mai curând un nume persan decât islamic, fiind derivat de la Mahmud, care înseamnă ceva de genul „glorificatul, slăvitul”.

La măreţia numelui s-a adăugat şi prestigiul învăţăturii. Deşi oficial compatrioţii lui Moody urau tot ceea ce era american, sistemul de educaţie american se bucura la ei de o mare apreciere. Ca medic format în America, Moody se putea considera în mod sigur ca aparţinând unei elite privilegiate.

Am cotrobăit în poşetă, am găsit paşapoartele şi i le-am dat lui Moody, care le-a strecurat în buzunarul interior al hainei.

Curând după aceea avionul survolă spaţiul aerian de deasupra Teheranului. Zgomotul motoarelor s-a micşorat simţitor şi botul avionului s-a aplecat neobişnuit de mult, în aşa fel încât coborârea a fost rapidă şi abruptă.

— Trebuie să coborâm atât de repede din cauza munţilor care înconjoară oraşul, mi-a spus Moody.

Întregul avion vibra sub greutate. Mahtob s-a trezit brusc şi, speriată, m-a strâns de mână privindu-mă neliniştită.

— Totu-i în ordine, am lămurit-o. Aterizăm imediat.

Cum ajunsesem oare, eu, o americancă, să zbor într-o ţară care, dintre toate ţările lumii, Se comporta atât de făţiş şi duşmănos faţă de americani? De ce-mi adusesem fica într-o ţară care era implicată într-un teribil război cu Irakul?

Oricât m-aş fi străduit, nu reuşeam să-mi risipesc teama inexplicabilă care mă urmărea de când nepotul lui Moody, Mammal Ghedsi, ne propusese această călătorie. Un concediu de două săptămâni putea fi suportat oriunde dacă te puteai bucura la gândul că după aceea vei reveni la viaţa obişnuită.

Eu însă eram obsedată de o presimţire care, după părerea tuturor prietenilor mei, era neîntemeiată: şi

anume aceea că Moody, de îndată ce ne-ar fi dus pe Mahtob şi pe mine în Iran, va încerca să ne oprească acolo pentru totdeauna.

— Moody e cu totul americanizat, n-ar face niciodată aşa ceva, mă asigurau prietenii. A trăit douăzeci de ani în Statele Unite. Întreaga lui avere, cabinetul său medical – sumumul prezentului şi viitorului său – se află în America. Ce l-ar putea determina să-şi reia viaţa din trecut?

Din punct de vedere logic, argumentele lor erau convingătoare, dar nimeni nu cunoştea atât de bine ca mine personalitatea contradictorie a lui Moody. Deşi era un tată şi un soţ iubitor, înclina totuşi să facă abstracţie – cu totală indiferenţă de nevoile şi dorinţele propriei sale familii. Inteligenţa lui sclipitoare convieţuia alături de cea mai adâncă confuzie.

Ca formaţie culturală, Moody reprezenta un amestec între Est şi Vest, fără ca măcar el însuşi să-şi dea seama exact ce influenţe predominau în viaţa lui.

Moody avea, deci, toate motivele ca, după cele două săptămâni de concediu, să ne ducă înapoi în America, dar avea şi dreptul de a ne convinge să rămânem în Iran.

De ce oare, cu toată această înspăimântătoare perspectivă a realităţii, am încuviinţat totuşi să fac o

asemenea călătorie?

Mahtob a fost în primii ani de viaţă un copil fericit, vesel, plină de vitalitate şi legată sufleteşte de mine, de tatăl ei şi de un iepuraş, un animal de pluş, ieftin şi turtit, înalt de 1,20 m, cu pete albe pe un fond verde. Pe labe, iepuraşul avea un soi de cauciuc, aşa încât ea şi-l putea lipi de picioare şi dansa cu el.

În farsi, limba oficială a Republicii Islamice Iran, cuvântul *Mahtob* înseamnă „rază de lună”.

Pentru mine însă, Mahtob însemna „rază de soare”.

Când roţile avionului au rulat pe pista de aterizare, m-am uitat mai întâi la Mahtob şi apoi la Moody şi mi-am dat limpede seama de ce am venit în Iran.

* * *

Am ieşit din avion în căldura de vară, sufocantă, a Teheranului, o căldură care părea că ne va distruge fizic în timp ce înaintam pe fâşia de asfalt dintre avion şi autobuzul care aştepta să ne ducă la ieşire. Şi era de abia ora şapte dimineaţa.

Mahtob se agăţase strâns de mâna mea şi privea cu ochi mari această lume străină.

— Mamă, şopti ea, vreau la toaletă!

— Bine, o să căutăm toaleta.

Când am ajuns la intrare şi am pătruns într-o sală mare de primire, toate simţurile noastre au fost năpădite de o duhoare neplăcută şi pătrunzătoare de transpiraţie care, din cauza căldurii, era şi mai puternică.

Speram că vom putea ieşi cât mai repede afară, dar în sală se îngrămădeau pasagerii mai multor avioane şi toţi se grăbeau şi se înghesuiau la singurul ghişeu de control al paşapoartelor, care reprezenta şi unica ieşire din această sală.

Ştiam deja că în Iran femeile erau obligate să-şi acopere braţele, picioarele şi fruntea, dar am fost surprinsă să văd că toate salariatele aeroportului, ca şi cele mai multe dintre călătoare, erau înfăşurate aproape complet în ceva pe care Moody îl numea *chador.* Un *chador* este o bucată mare de pânză, în formă de semilună, care se înfăşoară în jurul umerilor, frunţii şi bărbiei, lăsând liberi numai ochii, nasul şi gura.

Rezultatul aminteşte de costumul călugăriţelor din vremuri trecute. Iraniencele foarte credincioase lasă să se întrevadă doar un singur ochi. Femei purtând mai multe bagaje grele într-o mână, întrucât cu cealaltă îşi ţineau chador-ul strâns sub bărbie, se strecurau repede şi tăcut prin aeroport; pânza lungă şi neagră a *chador*-urilor era

umflată de vânt. Cel mai mult mă fascina faptul că purtau *chador*-ul de bunăvoie. Existau şi alte veşminte care satisfăceau severele regulamente vestimentare, dar aceste femei musulmane purtau cu hotărâre *chador-ul* peste toate celelalte haine, în ciuda căldurii înăbuşitoare. Mă uimea puterea pe care o aveau asupra lor atât societatea cât şi religia.

Am avut nevoie de o jumătate de oră ca să ne croim drum prin mulţime până la punctul de control, unde un funcţionar cu o privire întunecată şi pătrunzătoare ne-a cercetat paşaportul iranian care ne legitima pe toţi trei, ni l-a ştampilat şi ne-a făcut semn că putem trece. Apoi, dând colţul, o treaptă mai sus, eu şi Mahtob l-am urmat pe Moody spre vasta încăpere unde se eliberau bagajele, plină până la refuz cu pasageri.

— Mamă, trebuie să merg la toaletă, îmi spuse Mahtob din nou şi se mută neliniştită de pe un picior pe altul.

Moody a întrebat în farsi o femeie, învăluită în *chador,* unde se afla toaleta. Aceasta i-a indicat un loc aflat la capătul opus al încăperii şi şi-a văzut, grăbită, de treburile ei.

Mahtob şi cu mine l-am lăsat pe Moody pe loc ca să aştepte bagajele şi ne-am îndreptat spre toaletă. Când ne-

am apropiat de intrare, am ezitat, speriate de duhoare.

Am intrat în silă. Am căutat cu privirea, în încăperea întunecoasă, ceva care să aducă cu un W.C., dar n-am văzut decât o gaură în podeaua de beton, în mijlocul unui vas de porţelan oval şi nu prea adânc. Podeaua era toată acoperită cu grămăjoare de excremente, deasupra cărora zburau roiuri de muşte, căci oamenii sau nu nimeriseră gaura, sau, pur şi simplu, nu-i dăduseră atenţie.

— Pute îngrozitor! a ţipat Mahtob şi m-a tras afară.

Am fugit repede înapoi la Moody.

Deşi în mod evident avea mare nevoie să meargă la toaletă, Mahtob n-a mai avut niciun chef să căutăm alta. Era dispusă să aştepte până vom ajunge acasă la mătuşa ei, sora lui Moody, o femeie despre care acesta ne vorbise întotdeauna pe un ton plin de veneraţie. Sara Mahmoody Ghodsi era femeia cea mai în vârstă din familie, căreia toţi i se adresau cu mult respect, numind-o Ameh Bozorg, adică „mătuşa venerabilă”. Totul se va rezolva când vom ajunge la Ameh Bozorg acasă, mă gândeam eu.

Mahtob era epuizată, dar nu avea nicăieri unde să se aşeze, aşa încât, în cele din urmă am fost nevoiţi să desfacem căruciorul pliant pe care îl aduseserăm cadou pentru una din rudele lui Moody care născuse de curând.

Mahtob s-a aşezat, uşurată, în el. În timp ce ne aşteptam bagajele, în privinţa cărora nu aveam niciun indiciu când vor fi aduse, am auzit un ţipăt ascuţit care se apropia de noi.

— *Da-hi-jon!* ţipa strident vocea. *Da-hi-jon!*

Auzind în farsi cuvintele „dragă unchiule”, Moody s-a întors ca să salute un bărbat ce se îndrepta grăbit în direcţia noastră. Bărbaţii s-au îmbrăţişat de mai multe ori şi, văzând lacrimi alunecând pe obrazul lui Moody, am avut dintr-odată mustrări de conştiinţă fiindcă abia după multe ezitări aprobasem această călătorie. Aici se afla familia lui. Aici îi erau rădăcinile. Trebuia, desigur, să-şi vadă rudele. O să se bucure de ei două săptămâni, apoi vom pleca din nou acasă.

— Asta-i Zia, mi-a spus Moody.

Zia Hakirn mi-a strâns prietenos mâna.

Era unul dintre nenumăratele rude tinere pe care Moody le cuprindea sub denumirea practică de „nepot”. Sora lui Zia, Malouk, era căsătorită cu Mostafa, al treilea fiu al venerabilei surori mai mari a lui Moody. Mama lui Zia fusese sora mamei lui Moody, iar tatăl său fusese fratele tatălui lui Moody, sau invers; relaţiile lor de rudenie nu mi-au fost clare niciodată. Aşa că „nepot” era cea mai simplă

denumire.

Zia era foarte tulburat de prima întâlnire cu soţia americană a lui Moody. Într-o engleză aleasă, mi-a urat bun-venit în Iran.

— Sunt atât de bucuros că aţi venit! spuse el. Cât, de mult am aşteptat acest lucru! apoi a tras-o pe Mahtob la el şi a copleşit-o cu sărutări şi îmbrăţişări.

Era un bărbat bine, ale cărui nobile trăsături arabe erau luminate de un zâmbet cuceritor. Era mai înalt decât iranienii, destul de scunzi, din jurul nostru, iar farmecul şi educaţia lui aleasă erau evidente. Aşa sperasem eu să fie familia lui Moody. Părul castaniu al lui Zia era tuns model. Purta un costum de comandă, o cămaşă proaspăt călcată, cu gulerul deschis. Şi, cel mai important dintre toate, era curat.

— Afară aşteaptă multă lume să vă vadă, spuse el radiind de fericire. Vă aşteptăm de multe ore.

— Cum ai trecut prin vamă? l-a întrebat Moody.

— Am un prieten care lucrează aici.

Figura lui Moody s-a luminat. A scos pe furiş paşapoartele noastre americane din buzunarul hainei.

— Ce trebuie să facem cu ele? l-a întrebat. Nu vrem să ni le confişte.

— O să vi le păstrez eu, a spus Zia. Ai bani?

— Da.

Şi Moody a numărat mai multe bancnote pe care i le-a dat lui Zia împreună cu paşapoartele noastre americane.

Eram emoţionată. Apariţia lui Zia şi impresia de putere pe care o emana, confirma ceea ce **Moody** îmi povestise despre familia lui. Cei mai mulţi erau cultivaţi, absolviseră Universitatea. Erau medici, ca Moody, sau oameni de afaceri. Cunoscusem mai mulţi dintre „nepoţii" săi care ne vizitaseră în Statele Unite şi toţi păreau să se bucure de un anumit prestigiu social în faţa compatrioţilor lor.

Se vede însă că nici Zia nu putea accelera ritmul lucrătorilor de la bagaje. Toţi se agitau, vorbeau continuu, dar fără niciun rezultat. În concluzie, am stat trei ore întregi în arşiţă, mai întâi aşteptându-ne bagajele, apoi la coada nesfârşită de la vamă.

Mahtob a stat liniştită şi răbdătoare, deşi ştiam că trece prin chinuri groaznice. În fine, împingându-ne şi îmbulzindu-ne, cu Moody înainte, urmat de mine şi de Mahtob în cărucior, am ajuns în faţă.

Vameşul ne-a controlat cu atenţie fiecare bagaj şi, descoperind un geamantan întreg cu medicamente ce nu puteau fi eliberate decât pe bază de reţetă, i s-a tăiat

parcă respiraţia. El şi Moody au avut o discuţie aprinsă în farsi. Moody mi-a spus în engleză că i-a explicat vameşului că e medic şi a adus medicamentele ca să le pună la dispoziţia centrului local de aprovizionare medicală.

Devenind neîncrezător, vameşul a început să pună întrebări. Moody adusese nenumărate cadouri pentru neamurile sale. A trebuit să le despachetăm pe toate pentru a fi controlate. Vameşul a deschis geamantanele noastre cu haine şi a găsit iepuraşul lui Mahtob, luat în ultima secundă, drept completare a bagajului nostru. Era un iepure ce călătorise mult, căci ne însoţise deja în Texas, Mexic şi Canada. Chiar în momentul în care ieşeam din casa noastră din Detroit, Mahtob a hotărât că nu poate să călătorească în Iran fără cel mai bun prieten al ei.

Vameşul ne-a permis să ne păstrăm geamantanul cu haine şi – spre uşurarea lui Mahtob – iepuraşul. Restul bagajului, ne-a spus el, ne va fi trimis mai târziu, după ce va fi controlat amănunţit.

Uşuraţi, am părăsit clădirea aeroportului după abia patru ore de la aterizarea avionului.

Într-o secundă, Moody a fost înconjurat de o mulţime de oameni îmbrăcaţi festiv, care îl trăgeau de haine şi urlau de entuziasm. Mai mult de o sută de rude se îmbulzeau în

jurul nostru şi scoteau strigăte stridente, îi scuturau mâna, îl îmbrăţişau, îl sărutau, mă sărutau şi pe mine, o sărutau pe Mahtob. Toţi aveau flori în mână pe care mi le dădeau mie şi lui Mahtob, aşa încât, curând, aveam braţele pline.

— De ce port baticul ăsta tâmpit? mă întrebam eu. Părul mi se lipise de cap. Mă gândeam că între timp, scăldată în sudoare, miroseam şi eu la fel ca şi ceilalţi.

Moody avea în ochi lacrimi de bucurie când Ameh Bozorg i-a sărit de gât. Era înfăşurată în chador-ul gros şi negru, prezent pretutindeni, dar am recunoscut-o, totuşi, din fotografii. Nasul ei coroiat ieşea în evidenţă. Era o femeie osoasă, cu umeri laţi şi, la cei 47 de ani ai săi, ceva mai bătrână decât Moody. Îşi aruncase braţele de gâtul fratelui, ţinându-l strâns. Ridicându-şi picioarele de pe podea, îl înconjurase strâns cu ele, ca şi cum nu i-ar mai fi dat drumul niciodată.

În America, Moody era medic osteopat, anestezist „un medic de prestigiu, cu un venit anual de 100.000 $. Aici el devenise din nou, ca altă dată, băiatul cel mic al lui Ameh Bozorg. Părinţii lui Moody, medici amândoi, muriseră când Moody avea numai şase ani şi sora lui îl crescuse ca pe propriul ei fiu. Întoarcerea lui, după o absenţă de zece ani, o tulburase într-atât încât celelalte rude au fost nevoite, în

cele din urmă, s-o smulgă de lângă el.

Moody ne-a prezentat şi ea ne-a copleşit şi pe noi cu afecţiunea ei; m-a îmbrăţişat furtunos, m-a sărutat şi a flecărit tot timpul în farsi. Nasul ei, atât de uriaş încât de-abia îmi venea să cred că era adevărat, ţâşnea de sub doi ochi căprui, acum sticloşi din cauza lacrimilor, iar gura-i era plină cu dinţi strâmbi şi pătaţi.

Moody ni l-a prezentat apoi şi pe soţul ei, Baba Hajji. Ne-a explicat că numele lui înseamnă „tată care a fost la Meca”. Acesta era un om mic de statură, îmbrăcat într-un costum cenuşiu, mototolit, ai cărui pantaloni cădeau prea mult peste pantofii cu feţe din pânză de in. El n-a rostit niciun cuvânt, şi se uita la un punct fix, aflat în faţa mea, pe podea, astfel încât ochii lui, adânciţi într-un obraz brun, zbârcit, să nu-mi întâlnească privirea. Barba-i albă şi ascuţită era copia fidelă a aceleia ce-l împodobea pe Ayatollahul Khomeini.

Brusc, am simţit cum o coroană de flori, mai mare decât mine, mi-a fost. Trecută peste cap, aşa încât se odihnea acum pe umerii mei. A fost, mi s-a părut, un fel de semnal, căci, pe dată, puhoiul rudelor a luat-o către locul de Parcare. Cu toţii se îndreptau în goană spre un grup de maşini, întru totul asemănătoare una cu alta, – mici, albe,

ca o cutie – şi câte şase, opt, chiar şi doisprezece, din cei prezenţi se înghesuiau strivindu-se în fiecare din ele. Nu se mai puteau vedea decât braţe şi picioare care se agitau.

Moody, Mahtob şi cu mine am fost conduşi, în mod ceremonios, la o maşină deosebit de mare, spaţioasă, de culoare turcoaz, un Chevy, construit la începutul anilor ’70. Ne-am aşezat pe bancheta din spate. Ameh Bozorg stătea în faţă, lângă fiul ei, căruia, fiind cel mai mare fiu al ei, îi revenise onoarea să ne conducă. Zoreh, cea mai mare fiică, necăsătorită, stătea lângă mamă şi frate.

Am părăsit zgomotoasa adunare de la aeroport în maşina împodobită cu ghirlande. Am trecut chiar pe lângă giganticul turn Sayad ce se sprijinea elegant pe patru picioare zvelte. De un cenuşiu-deschis, încrustat cu mozaicuri de culoare bleu-turcoaz, strălucea în soarele amiezii. Fusese construit de şah ca un splendid exemplu al arhitecturii persane.

Moody îmi povestise că Teheranul era renumit pentru acest turn impresionant care stătea de strajă la marginea oraşului.

Depăşind turnul, am cotit pe autostradă. Hosein a apăsat pe acceleraţie şi bătrânul Chevy a atins viteza maximă de 130 km/h.

Pe când goneam aşa, Ameh Bozorg s-a întors deodată spre mine şi mi-a aruncat un pachet frumos înfăşurat în hârtie de cadouri.

Era greu.

L-am deschis şi am găsit în el un fel de pardesiu lung, larg, care mi-ar fi ajuns până la glezne. Nu avea o croială modernă, nu exista nici cea mai vagă idee de talie. Ţesătura – care după cum mi-a explicat Moody – era dintr-un amestec scump de lână, părea însă la pipăit, un fel de nailon sau alt material sintetic. Destul de subţire, dar deosebit de deasă, mi se părea că ar fi făcut, cu siguranţă, zăpuşeala de afară şi mai puternică. Culoarea mi s-a părut groaznică: un măsliniu-cenuşiu deschis. Alături, am descoperit un batic mare, verde, mult mai gros decât cel pe care îl purtam eu.

Admirându-şi generozitatea, Ameh Bozorg zâmbi, apoi îi spuse lui Moody ceva ce el îmi traduse astfel:

— Pardesiul se numeşte *manto.* Asta e ceea ce purtăm noi aici. Baticul se cheamă *rusari.* În Iran trebuie să porţi astea ori de câteori ieşi pe stradă.

Nu-mi spusese nimeni dinainte acest lucru. Când Mammal, al patrulea fiu al lui Baba Hajji şi Ameh Bozorg ne-a propus această călătorie, cu ocazia unei vizite, în

Michigan, îmi spusese numai că pe stradă trebuie să porţi mâneci lungi, un batic şi ciorapi de culoare închisă.

Dar despre un pardesiu lung, mult prea călduros pentru această zăpuşeală insuportabilă, nu amintise nimic.

— Nu-ţi face gânduri din cauza asta, mi-a spus Moody. Ea ţi l-a dăruit. Trebuie să-l porţi numai când ieşi afară din casă.

Eu eram însă foarte îngrijorată. Când Hosein a ieşit cu maşina de pe autostradă, am privit cu atenţie femeile care se strecurau tăcute prin mulţimea ce mişuna pe trotuarele Teheranului. Erau acoperite complet, din cap până-n picioare, cele mai multe purtând peste pardesie şi baticuri asemănătoare manto-ului şi rusari-ului care tocmai îmi fuseseră dăruite, câte un *chador* negru. Toate erau nişte umbre de un cenuşiu-întumecat.

— Ce-mi vor face dacă nu voi îmbrăca hainele astea? mă întrebam, o să mă închidă?

I-am pus această întrebare lui Moody, iar el mi-a răspuns simplu: „Da”.

Când Hosein a intrat în aglomeraţia circulaţiei urbane, am uitat repede de îngrijorarea mea provocată de regulamentul vestimentar local.

Străzile mai strâmte erau blocate, iar maşinile se

înghesuiau una în alta. Fiecare şofer căuta un spaţiu liber şi când îl găsea apăsa simultan pe acceleraţie şi pe claxon. Pe o stradă cu sens unic, enervat din cauza unui blocaj, Hosein a dat brutal maşina înapoi. Am văzut atunci urmarea mai multor caramboluri: şoferii şi pasagerii, care coborâseră din maşini, ţipau unii la alţii, ba câţiva s-au şi pălmuit reciproc.

Cu ajutorul lui Moody, Ameh Bozorg mi-a explicat că vinerea, de obicei, era mai puţină circulaţie, aceasta fiind, la musulmani, ziua lor liberă, în care familiile se adună în casa celei mai bătrâne rulde pentru a-şi petrece timpul în rugăciuni. Acum însă era tocmai ora rugăciunii care urma să fie rostită în centrul oraşului de unul dintre cei mai sfinţi bărbaţi ai Islamului. De cele mai multe ori această sfântă obligaţie o îndeplinea preşedintele, Hojatoleslamul Sayed Ali Khamenei (a nu fi confundat cu Ayatolahul Ruhollah Khomeini care, ca şef religios, avea un rang mai înalt decât preşedintele). El era ajutat de Hogeatolesiarnul Ali Akbar Haşemi Rafsandjani, purtătorul de cuvânt al Camerei. Milioane de oameni – nu doar mii, după cum subliniase Ameh Bozorg – luau parte la rugăciunea de vineri.

Mahtob privea plictisită această scenă. Îşi îmbrăţişa

iepuraşul ei, cu ochii măriţi de uimire văzând această lume străină şi nouă plină de imagini, zgomote şi mirosuri. Ştiam însă cât de urgent avea nevoie să se ducă la W.C.

După o oră, în care viaţa noastră s-a aflat în mâinile lui Hoseim, am ajuns, în fine, în faţa casei lui Baba Hajji şi Ameh Bozorg, gazdele noastre.

Moody se mândrea cu poziţia distinsă în care se afla casa surorii sale, în partea de nord a Teheranului, la numai două case depărtare de Ambasada Chinei. Era despărţită de stradă printr-un gard înalt, verde, din zăbrele de fier foarte dese. Am intrat în curtea cimentată printr-o poartă metalică dublă.

Mahtob şi cu mine ştiam deja că în casă nu aveai voie să intri încălţat, aşa că, urmând exemplul lui Moody, ne-am scos pantofii, lăsându-i în curte. Numeroşi oaspeţi sosiseră înaintea noastră, aşa încât o mare parte a curţii era plină de un număr considerabil de perechi de pantofi. În curte se mai aflau şi trei grătare de care se ocupau chelneri special angajaţi pentru această ocazie.

Am intrat în ciorapi în casa uriaşă de beton, cu acoperişul plan. Încăperea în care pătrunsesem era cel puţin de două ori mai mare decât o sufragerie americană. Pereţii şi uşile din lemn masiv de nuc erau îmbrăcaţi cu

aceleaşi lambriuri viu colorate. Trei-patru covoare persane foarte scumpe, puse unul peste altul, acopereau cea mai mare parte a podelei. Deasupra lor erau întinse nişte muşamale decorative, *sofrays,* imprimate cu modele şi flori viu colorate. În afara unui mic televizor într-un colţ, în încăpere nu mai exista altă mobilă.

Prin fereastra din partea cealaltă a camerei, am putut să zăresc în fugă un bazin de înot, aflat în spatele casei, în care apa sclipea albăstriu. Deşi nu-mi plăcea să înot, astăzi apa rece mă ademenea totuşi.

Mai multe grupuri de rude, flecărind fericite, coborau din maşini şi intrau în urma noastră în încăpere. Moody se mândrea cu soţia lui americană. Radia când rudele lui o dădăceau pe Mahtob.

Ameh Bozorg ne-a arătat camera noastră, aflată într-o aripă laterală a casei, în stânga sălii de primire. Era o încăpere mică, pătrată, cu două paturi apropiate, ale căror saltele erau uzate la mijloc. Un dulap mare şi gol constituia singura mobilă din încăpere.

Am găsit repede o toaletă pentru Mahtob. Se afla la capătul coridorului pe care era situată camera noastră. Când am deschis uşa, Mahtob şi cu mine ne-am speriat zărind cel mai mare gândac pe care îl văzusem vreodată şi

care a fugit înapoi pe podeaua umedă de marmoră. Mahtob nu mai voia să intre, dar lucrurile nu mai puteau fi amânate. M-a tras şi pe mi ne înăuntru. Aici se afla cel puţin un W.C. de tip american şi chiar un bideu. În locul hârtiei higienice, în perete atârna un furtun de apă.

Încăperea mirosea a mucegai şi o duhoare scârboasă, înţepătoare, venea prin fereastra deschisă dinspre un W.C. persan, aflat alături; era totuşi o îmbunătăţire faţă de grupul sanitar al aeroportului. În fine, avându-mă alături de ea, Mahtob şi-a găsit uşurarea.

Întorcându-ne în încăperea cea mare, l-am găsit pe Moody aşteptându-ne.

— Veniţi cu mine, ne-a spus el, vreau să vă arăt ceva.

Mahtob şi cu mine l-am unmat afară în curte.

Deodată Mahtob a scos un strigăt. O baltă roşie de sânge proaspăt se lăţea între noi, pe stradă. Mahtob şi-a întors faţa ca să n-o mai vadă.

Moody ne-a explicat calm că familia lui a cumpărat de la un negustor o oaie, care fusese tăiată în cinstea noastră. Acest lucru ar fi trebuit, de fapt, să se petreacă înainte de sosirea noastră, astfel încât am fost obligaţi să intrăm în casă păşind prin balta de sânge. Aşa că, ne-a anunţat el, va trebui să intrăm din nou, călcând de data asta prin

sânge.

— Ascultă, i-am spus eu, poţi s-o faci singur! Eu nu voi face niciodată ceva atât de stupid...

Moody mi-a replicat calm, dar răspicat:

— Trebuie să faci acest lucru. Trebuie să le arăţi respect. Carnea va fi dată apoi oamenilor săraci.

Am considerat că era un obicei trăsnit, dar cum niu voiam să jignesc pe nimeni, am încuviinţat şovăind. Când am luat-o pe Mahtob în braţe, aceasta şi-a îngropat faţa la pieptul meu. L-am urmat pe Moody pe lângă balta de sânge, afară în stradă, păşind apoi spre casă prin ea, în timp ce rudele sale intonau o rugăciune. În fine, eram în mod oficial bine-veniţi.

Au fost împărţite daruri. Obiceiul pretinde ca mireasa iraniană să primească bijuterii de aur de la familia mirelui. Eu nu mai eram mireasă, dar ştiam suficient despre practicile sociale ale acestor oameni, ca să mă pot aştepta la aşa ceva din partea lor cu ocazia primei noastre întâlniri. Dar Ameh Bozorg a ignorat obiceiul. Ea i-a dăruit două brăţări de aur lui Mahtob, mie, însă, nu mi-a făcut cadou nicio bijuterie. Era categoric o punere la punct; ştiam cât de supărată fusese aflând că Moody s-a însurat cu o americancă.

Ea ne-a dăruit amându-rora, lui Mahtob şi mie, *chador-u*ri decorative, pe care trebuia să le purtăm în casă. Al meu era crem, cu un model floral de culoarea piersicii; al lui Mahtob era alb, cu boboci roz de trandafir.

Am îngăimat un „mulţumesc” pentru cadouri...

Zohreh şi Fereshteh, fiicele lui Ameh Bozorg, se zoreau, trebăluind, de colo până colo: turnau tuturor ceai, iar oaspeţilor mai importanţi le ofereau ţigări, pe tăvi.

Era deja după-amiază. În timp ce femeile aduceau mâncarea şi o puneau pe muşamalele desfăcute pe covoare, musafirii se aşezau pe jos, în sala cea mare. Nenumărate platouri cu salate, garnisite cu ridichi tăiate frumos în formă de trandafiri şi morcovi aşezaţi cu măiestrie, astfel încât arătau ca nişte pini, castroane mari, pline cu iaurt, platouri cu lipii subţiri, bucăţi mari de brânză iute şi tăvi purtând mormane de fructe proaspete fuseseră aşezate peste tot pe podea. *Sabzy*-uri (platouri cu busuioc proaspăt, mentă şi frunze verzi de praz) fuseseră adăugate pentru a întregi panorama strălucitoare de culori. Chelnerii au dus apoi vesela afară în curte, ca să poată aduce înăuntru mâncarea pregătită la restaurant. Două oale uriaşe cu pilaf, una cu orez alb, obişnuit, alta cu pilaf „verde”, adică fiert cu *sabzi* şi cu boabe mari de

fasole, fuseseră gătite după reţete iraniene, aşa cum îmi arătase mie Moody cu mult timp în urmă: orezul, fiert mai întâi, se căleşte şi se înăbuşă în ulei, astfel încât să capete o culoare gălbuie. Acest element de bază al hraneiiraniene este apoi completat cu nenumărate garnituri foarte diverse, numite *khoresche,* care constau din legume, condimente şi adeseori din bucăţele de carne.

Chelnerii au distribuit pilaful pe platouri; peste pilaful alb au presărat bobiţe roşii şi acrişoare sau l-au garnisit cu dungi galbene de şofran lichid. Au adus platourile în sală, punându-le alături de celelalte preparate. Pentru această ocazie fuseseră pregătite două feluri de *khoresche,* dintre care unul era cel pe care îl preferam şi noi acasă. Era făcut cu vinete, roşii, ceapă şi câteva boabe de mazăre galbenă.

Felul principal era carnea de găină, o delicatese iraniană, fiartă mai întâi cu ceapă şi apoi prăjită în ulei.

Iranienii se aşezară pe jos, cu picioarele încrucişate, pe vine sau într-un genunchi, năpustindu-se asupra mâncării cu o lăcomie disperată, ca o turmă de animale sălbatice. Singurele tacâmuri, puse la dispoziţia tuturor, erau nişte linguri mari, asemănătoare unor căuşe. Câţiva le foloseau împreună cu mâinile sau cu câte o bucată de pâine, îndoită ca o lopăţică; alţii nici măcar nu se mai chinuiau cu

lingura. În câteva secunde peste tot era numai mâncare. Toţi şi-o îndesau de-a valma în gură, plescăind şi flecărind, şi pretutindeni, pe covoare sau în castroanele pentru servit se aflau scuipate resturi. Scena dezgustătoare era însoţită de frânturi de farsi. Fiecare propoziţie părea să se sfârşească în *„Insh Allah”.* „Cum vrea Allah”. Se părea că nu era deloc necuviincios să pomenească numele lui Allah, în acelaşi timp în care scuipau peste tot resturi de mâncare.

Nimeni nu vorbea englezeşte. Nimeni nu ne lua în seamă pe mine şi pe Mahtob.

Încercam să mănânc dar mi-era greu să mă aplec ca să ajung la mâncare şi, în acelaşi timp, să-mi păstrez echilibrul şi decenţa. Fusta mea strâmtă nu era făcută ca să cinez pe duşumea. Cu toate astea, am reuşit totuşi să-mi umplu o farfurie.

Moody mă învăţase să gătesc multe dintre mâncărurile iraniene şi atât eu cât şi Mahtob învăţasem să preţuim nu numai mâncarea din Iran, ci şi pe aceea din alte ţări islamice. Când am gustat însă din această mâncare festivă am găsitt-o incredibil de grasă. În Iran uleiul – chiar şi uleiul comestibil – e un semn de bogăţie. Şi pentru că era vorba de o ocazie specială, mâncărurile înotau într-o mare

de ulei. Nici Mahtob, nici eu n-am putut mânca prea mult. Ciuguleam din diversele salate, întrucât ne trecuse pofta de mâncare.

Atenţia întregii familii era concentrată asupra lui Moody, aşa că scârba mea şi a lui Mahtob pentru mâncarea servită a putut fi uşor trecută cu vederea. Înţelegeam şi acceptam acest lucru, dar mă simţeam singură şi izolată.

Şi toate aceste ciudate întâmplări din seara asta ce nu se mai sfârşea odată nu m-au ajutat cu nimic să-mi înăbuş teama că Moody ar putea încerca să prelungească vizita noastră mai mult de cele două săptămâni, după care stabilisem să ne reîntoarcem. Era desigur fericit să-şi revadă familia, deşi acest mod de viaţă nu corespundea stilului său. El era medic. Cunoştea importanţa higienei, aprecia alimentaţia sănătoasă. Era un om mult mai drăguţ decât toţi ceilalţi de pe aici. În afară de asta, îi plăcea mult confortul, conversaţia, dar şi să tragă, după-amiază, câte un pui de somn în balansoarul lui preferat. Aici, pe podea, stătea ţeapăn, nefiind obişnuit să şadă cu picioarele încrucişate. Ştiam acum că nu putea să prefere Iranul Americii.

Mahtob şi cu mine schimbam priviri pline de înţeles. Această vacanţă era o scurtă întrerupere a vieţii noastre,

americane, de altfel foarte banale. Puteam s-o suportăm, dar nu trebuie să ne şi placă. Din chiar momentul ăsta am început, să socotim zilele până când vom putea să zburăm din nou spre casă.

Masa se prelungea. În timp ce adulţii continuau să se îndoape cu mâncare, copiii deveniseră neastâmpăraţi. Începuseră să se certe, să arunce unii în alţii cu resturi de mâncare, şi, scoţând ţipete ascuţite să alerge în cruciş şi-n curmeziş peste acele *sofray,* călcând uneori cu picioarele lor goale şi murdare chiar în castroanele cu mâncare. Am băgat de seamă că unii dintre copii sufereau de malformaţii congenitale, sau diferite alte diformităţi. Alţii aveau, în mod ciudat, un chip lipsit de orice expresie. M-am întrebat dacă ceea ce vedeam nu erau urmările căsătoriilor între rude. Moody încercase să-mi explice că acest lucru n-ar avea niciun fel de repercusiuni nefaste, dar eu ştiam că multe dintre perechile din cameră erau veri căsătoriţi cu verişoare. Rezultatele negative păreau să apară uneori la copil.

După câtva timp, Reza, al cincilea fiu al lui Baba Hajji şi a lui Ameh Bozorg mi-a prezentat-o pe soţia lui, Essey. Îl cunoşteam bine pe Reza. Locuise un timp la noi, în Corpus Christi, în Texas. Prezenţa lui fusese acolo o povară pentru

mine, aşa încât, în cele din urmă, i-am dat un ultimatum lui Moody să-l îndepărteze din casă. M-am bucurat totuşi, revăzându-l aici, în aceste împrejurări, mai ales că era unul dintre puţinii care vorbeau cu mine englezeşte. Essey studiase în Anglia şi vorbea acceptabil englezeşte. Ea îşi legăna bebeluşul în braţe.

— Reza vorbeşte mult despre tine şi Moody, mi se adresă Essey. E foarte recunoscător pentru ceea ce aţi făcut pentru el.

Am întrebat-o pe Essey despre copilaş şi pe chipul ei s-a putut citi descumpănirea. Îl născuse pe Mehdi cu picioarele strâmbe, răsucite spre spate. De altfel, şi capul era diform, cu o frunte prea mare în raport cu faţa. Ştiam că Essey este atât verişoara cât şi soţia lui Reza. Am vorbit cu ea numai câteva minute întrucât Reza a dus-o în capătul celălalt al sălii.

Mahtob încercase în zadar să prindă un ţânţar care îi lăsase o pată roşie pe frunte. Zăpuşeala serii de august era copleşitoare. Aşa cum sperasem, casa beneficia de o instalaţie de aer condiţionat, aflată chiar în funcţiune, dar, nu se ştie din ce motiv, Ameh Bozorg nu închisese nici uşile, nici ferestrele – care n-aveau plasă – lăsând cale liberă zădufului şi ţânţarilor.

Vedeam că Mahtob se simţea la fel de prost ca mine. Oricărui occidental o conversaţie obişnuită iraniană i se pare o discuţie aprinsă, o flecăreală asurzitoare cu gesturi expansive, punctate cu *„Insh Allah”.* Zarva este uluitoare.

Începuse să mă doară capul. Mirosul greu al mâncărurilor grase şi al oamenilor, vorbăria continuă a atâtor oaspeţi şi consecinţa diferenţei de fus orar, îşi cereau tributul.

— Mahtob şi cu mine vrem să mergem în pat, i-am spus soţului meu.

Era încă seara devreme; cele mai multe rude încă nu plecaseră, dar Moody ştia că ele voiau să vorbească numai cu el, nu şi cu mine.

— Bine, a spus el.

— Am nişte dureri de cap groaznice, m-am plâns eu. Ai vreun medicament pentru asta?

Moody s-a scuzat un moment, ne-a dus în dormitor şi a găsit un medicament pe care vameşii nu-l observaseră. Mi-a dat trei pastile şi s-a întors la familia lui.

Mahtob şi cu mine ne-am cocoţat în pat; eram atât de obosite că nici saltelele uzate, nici aşternuturile jilave, nici pernele tari nu ne-au putut împiedica somnul. Ştiam că Mahtob spunea aceeaşi rugăciune pe care o repetam şi eu

în minte în timp ce capul îmi plesnea de durere: Te rog, Doamne, fă ca aceste două săptămâni să treacă cât mai repede.

2

Era aproximativ ora patru dimineaţa când Baba Hajji a bătut, a doua zi, la uşa dormitorului nostru. El a strigat ceva în farsi.

Afară, la un microfon, vocea unui *azan,* îşi chema credincioşii la obligaţiile lor religioase, pe un ton trist, plângăreţ şi tărăgănat.

— E ora rugăciunii, a şoptit Moody. S-a întins căscând şi s-a dus în baie pentru a-şi face spălarea rituală. Şi-a stropit subsorile, fruntea şi nasul, precum şi partea de deasupra a labelor picioarelor.

Mă durea tot corpul după noaptea petrecută pe saltelele subţiri, adâncite la mijloc şi fără arcuri. Mahtob, care dormise între mine şi Moody nu putuse să se odihnească deloc în spaţiul dintre cele două paturi, căci ramele tari de lemn o chinuiau. Alunecase în adâncitura saltelei mele şi dormea acum atât de adânc încât nici nu o puteam mişca. Cu toată zăpuşeala, zăceam acolo, înghesuite una în alta, în timp ce Moody s-a îndreptat spre camera cea mare, la rugăciune.

În câteva minute vocea i s-a amestecat cu cele ale lui Baba Hajji, Ameh Bozorg, ale fiicelor ei, Zohreh şi

Fereshteh, şi cu a lui Majid, care, la 30 de ani, este fiul lor cel mai tânăr. Ceilalţi cinci fii şi fiica lor Feri îşi aveau fiecare propria casă, nu departe de noi.

Nu ştiu cât a durat rugăciunea, căci am moţăit în continuare şi nici n-am observat când s-a întors Moody în pat. Dar cu asta înălţarea sufletească a familiei nu se sfârşise încă. Baba Hajji rămăsese treaz şi citea din Coran, cântând din toate puterile. Puteam s-o aud şi pe Ameh Bozorg, care în dormitorul ei, din partea cealaltă a casei, citea şi ea din Coran. Au continuat aşa ore în şir, până când vocile lor au căpătat un ton hipnotizator.

Baba Hajji şi-a terminat totuşi, înainte de a mă scula eu, rugăciunea şi a plecat la muncă – avea o firmă de import-export, pe numele H.S. Salam Ghodsi şi Fiii.

Primul meu gând a fost să-mi spăl sub duş urmele căldurii cotropitoare din ziua trecută. În baie nu se afla însă niciun prosop. Moody mi-a spus că probabil Ameh Bozorog nu avea niciunul, aşa că am luat un cearşaf de pe pat şi l-am folosit cu toţii drept prosop. În faţa duşului nu exista nicio perdea, iar apa se scurgea pur şi simplu printr-o gaură practicată în podeaua înclinată de marmură. În ciuda acestor impedimente, apa era răcoritoare.

Mahtob s-a spălat după mine, apoi Moody, în timp ce eu

mă îmbrăcam cuviincios cu o fustă simplă şi cu o bluză încheiată până sus. Mi-am machiat uşor faţa şi mi-am pieptănat cu grijă părul. În casă, în mijlocul familiei, îmi spusese Moody, nu trebuia să stau acoperită.

Înfăşurată într-un *chador* de casă cu modele, Ameh Bozorg trebăluia preocupată în bucătărie. Pentru că avea nevoie de ambele mâini ca să poată lucra, îşi înfăşurase pânza largă încă o dată în jurul corpului şi şi-o ţinea strânsă la subţiori, aşa încât, ca să nu-i alunece, era obligată să-şi ţină braţele strâns lipite de corp.

Astfel încorsetată, muncea într-o încăpere care, la fel ca întreaga casă, fusese probabil frumoasă, dar acum era dărăpănată. Pereţii erau căptuşiţi cu un strat de grăsime ce se depusese timp de zeci de ani. Rafturi mari de metal, asemănătoare marilor bucătării americane, rugineau de la sine. În chiuveta dublă, inoxidabilă, se îngrămădea un morman de vase murdare. Oale şi crătiţi de toate felurile erau aşezate unele peste altele pe masa de lucru şi pe o altă masă pătrată. Pentru că nu mai avea niciun spaţiu liber unde să lucreze, Ameh Bozorg folosea pur şi simplu podeaua bucătăriei. Aceasta, din marmură maroniu-deschis, era acoperită în parte demn covor roşu cu negru. Podeaua era toată stropită cu picături uleioase şi lipicioase

de grăsime, cu resturi de mâncare şi dâre ciudate de zahăr. Am fost surprinsă să văd un frigider alături de un congelator şi o maşină de îngheţată, marca GE. O privire în interiorul lui releva o învălmăşeală de castroane fără capac, în care mai zăceau încă lingurile de servit. În afară de asta, bucătăria mai era dotată cu o maşină automată de spălat, de fabricaţie italienească! şi cu singurul telefon din toată casa.

Cea mai mare surpriză pentru mine a fost că Moody se făIea în faţa mea că Ameh Bozorg făcuse curăţenie generală în cinstea sosirii noastre. Oare cum arăta casa atunci când era murdară, mă întrebam, dacă acum e curată.

O servitoare slabă, între două vârste, ai cărei dinţi cariaţi se potriveau foarte bine cu *chador-ul* ei bleumarin ponosit, îndeplinea fără nicio tragere de inimă poruncile lui Ameh Bozorg. Pe o tavă aşezată direct pe podeaua bucătăriei a pus ceaiul, brânza şi pâinea, pe care ni le-a servit apoi pe podeaua încăperii celei mari.

Ceaiul ne-a fost oferit în *estacons,* nişte pahare mititele – în care nu intra nici măcar un sfert din conţinutul unei ceşti normale de ceai – şi într-o foarte strictă ierarhie. Mai întâi lui Moody, ca singurul bărbat prezent, apoi lui Ameh

Bozorg, ca femeia având cel mai înalt rang, după aceea mie şi, în cele din urmă, lui Mahtob. Ameh Bozorg şi-a îndulcit ceaiul cu zahăr şi l-a vânturat cu lingura din castron în paharul ei, lăsând astfel o dâră groasă de zahăr pe covoare, o invitaţie, ca să spunem aşa, pentru gândacii de bucătărie.

Ceaiul tare şi fierbinte, mi s-a părut surprinzător de gustos. După ce l-am gustat, Ameh Bozorg i-a spus ceva lui Moody.

— Nu ai servit niciun pic de zahăr, mi s-a adresat el.

Am remarcat noul mod ciudat de exprimare al lui Moody. Acasă ar fi spus simplu: „N-ai luat...”. Acum vorbea făcând abstracţie de exprimarea familiară, folosind un stil formal, utilizat de toţi cei pentru care engleza reprezenta o limbă străină, deşi de multă vreme se obişnuise să vorbească ca un american. Oare de ce s-a schimbat? mă întrebam în tăcere. Începuse din nou să gândească în farsi pe care o traducea în engleză înainte de a vorbi? i-am răspuns cu voce tare la întrebare.

— Nu pun zahăr în ceai. E bun şi aşa.

— Ea e îngrijorată din cauza ta, m-a anunţat el. Dar eu i-am spus că tu eşti destul de dulce. Nu ai nevoie de zahăr.

Ochii adânciţi în orbite ai lui Ameh Bozorg spuneau

foarte clar că nu preţuise gluma. Să bei ceaiul fără zahăr era evident ceva ofensator, dar nu-mi păsa. Am evitat privirea plină de fulgere a cumnatei mele, mi-am sorbit ceaiul şi am izbutit să încropesc un rânjet.

Pâinea care ni se servise era nedospită, fără gust, turtită şi uscată, având consistenţa unei scându-ri ceva mai fărâmicioase. Brânza era mai iute decât cea de oaie. Lui Mahtob şi mie ne plăcea mult brânza de oaie, dar Ameh Bozorg nu ştia că, pentru a-şi menţine gustul, brânza se păstrează acoperită de un lichid. Brânza asta puţea a picioare murdare. Mahtob şi cu mine ne-am străduit să înghiţim din ea cât am putut.

Mai târziu, în aceeaşi dimineaţă, Majid, cel mai tânăr fiu, s-a întreţinut îndelung cu mine. Era binevoitor şi prietenos şi vorbea într-o engleză acceptabilă. Erau atâtea lucruri pe care voia să ni le arate. Trebuia să vedem palatul şahului, zicea el, şi Parcul Melatt, unde exista gazon – o raritate pentru Teheran. În afară de asta voia să meargă cu noi la cumpărături.

Cu toate astea a fost nevoie să mai aşteptăm. Primele zile trebuiau consacrate primirii musafirilor. Rudele şi prietenii apropiaţi şi chiar cei mai îndepărtaţi voiau să-l vadă pe Moody şi familia sa.

În dimineaţa asta Moody a insistat să le telefonez părinţilor mei în Michigan, şi acest lucru a ridicat o problemă. Fiii mei, Joe şi John, care se aflau la fostul meu soţ în Michigan, ştiau unde suntem, dar îi obligasem să păstreze secretul. Nu voiam ca mama şi tata să afle acest lucru. Ar fi fost neliniştiţi. Şi, în acest moment, aveau şi aşa destule griji. Tatăl meu lupta cu o boală ce fusese diagnosticată drept un cancer al colonului. N-am vrut să-mi împovărez părinţii şi mai mult, de aceea le spusesem că plecăm în Europa.

— Nu vreau să le spun că suntem în Iran, am spus eu.

— Au ştiut totuşi că plecăm, mi-a răspuns el.

— Nu, n-au ştiut. Le-am spus că plecăm la Londra.

— Când i-am văzut ultima oară, a spus Moody, le-am spus la despărţire, că plecăm în Iran.

Le-am telefonat aşadar. Şi, străbătând o jumătate de lume, am auzit vocea mamei mele. După ce ne-am salutat am întrebat-o de tata.

— Îi merge bine, a spus mama. Nu se împacă însă prea bine cu tratamentul chimioterapeutic.

În cele din urmă, i-am spus că o sun din Teheran.

— O, Dumnezeule! a exclamat ea. Tocmai de asta mi-a fost teamă.

— Nu-ţi face griji. Timpul e frumos aici, am minţit eu. Totul e în ordine. Pe 17 suntem acasă.

Am lăsat-o pe Mahtob la telefon şi am văzut cum îi străluceau ochii auzind vocea familiară a bunicii.

După ce-am închis telefonul, m-am întors spre Moody.

— M-ai minţit! l-am învinovăţit eu. Mi-ai spus că erau la curent încotro zburăm, dar nu ştiau.

— Bine, dar eu le-am spus, zise el ridicând din umeri. Un val de panică m-a cuprins. Oare părinţii mei nu-l înţeleseseră exact? Sau îl prinsesem pe Moddy cu o minciună?

Rudele lui Moody veneau în cârduri, înghesuindu-se în încăperea cea mare, la masa de prânz şi de seară. Bărbaţilor li se ofereau la intrare un fel de pijamale lejere. După ce mergeau repede să se schimbe în altă cameră, veneau să ni se alăture în sala cea mare. Ameh Bozorg avea pregătită mereu o provizie de *chador-uri* înflorate pentru femeile care veneau în vizită şi care ştiau, cu o pricepere surprinzătoare, să-şi schimbe *chador-ul* negru de pe stradă cu unul viu colorat, de societate, fără să lase să se întrevadă nici cea mai mică părticică a feţei, care era interzisă vederii.

Vizitele erau consacrate în întregime conversaţiei şi

mâncatului.

Chiar şi în timpul conversaţiei, bărbaţii îşi spuneau nesfârşitele rugăciuni. Fiecare avea în mână un *tassbead* – mătănii de rugăciune din plastic, sticlă sau pietre preţioase – şi numărau cu ele cele 33 de repetări ale formulei *„Allahu akbar”* „Dumnezeu e mare”.

Dacă musafirii veneau dimineaţa, către prânz începea o nesfârşită ceremonie de rămas bun. Se schimbau în hainele de stradă, se sărutau încă o dată de despărţire, făceau încet câţiva paşi în direcţia uşii, sporovăiau din nou, se mai sărutau o dată, mai făceau câţiva paşi, flecăreau, hohoteau, ţipau, se îmbrăţişau încă o jumătate până la trei sferturi de oră, uneori chiar şi o oră întreagă. Niciunul nu-şi făcea griji să respecte vreun program.

Reuşeau însă întotdeauna să plece înainte de prânz, pentru că după amiaza era rezervată siestei, necesară din cauza căldurii şi a programului riguros de rugăciune.

Când vizitatorii veneau la cină, rămâneau până târziu, căci îl aşteptau întotdeauna pe Baba Hajji să se întoarcă de la muncă – ceea ce nu se întâmpla niciodată înainte de ora zece seara – ca să se alăture, într-o încăpere ticsită, unor bărbaţi în pijamale şi unor femei înfăşurate în *chador-uri,* pentru masa de seară.

În mod obişnuit, când stăteam în casă nu mă sinchiseam să-mi acopăr capul, dar se pare că unii dintre vizitatorii noştri erau mai habotnici decât alţii. O dată am fost obligată să mă acopăr. Într-o seară, când au venit pe neaşteptate nişte oaspeţi, Ameh Bozorg a năvălit ca o vijelie în dormitorul nostru, mi-a aruncat un *chador* negru şi i-a strigat ceva lui Moody.

— Puneţi-l repede, mi-a ordonat Moody. Avem oaspeţi.

Printre ei se afla şi un bărbat cu turban. Bărbatul cu turban e şeful unei *masjed* – moschei, fiind echivalentul unui preot sau pastor creştin. Îmbrăcat într-o *abbah,* un veşmânt în formă de pelerină, şi cu veşnicul acoperământ pentru cap, care îi sporeşte renumele, omul cu turban este imediat recunoscut în mijlocul celorlalţi bărbaţi iranieni care sunt îmbrăcaţi simplu, fie într-un costum, fie într-o haină sport, şi fără nimic pe cap. Un bărbat cu turban se bucură de un respect deosebit.

De aceea, de data asta nu puteam să mă împotrivesc lui Moody, dar când mi-am pus *chador*-ul, această îmbrăcăminte stânjenitoare, am constatat că era tare murdar. Voalul care acoperea partea de jos a feţei era năclăit de salivă uscată. Nu văzusem în toată casa un şerveţel de pânză sau de hârtie şi observasem că femeile

foloseau în locul lor acest văl. Mirosul era respingător.

Imamul, *Aga* Marashi, a cărui soţie era sora lui Baba Hajji, se înrudea pe departe şi cu Moody. Sprijinindu-se într-un baston cioplit de mână, păşea nesigur prin încăperea cea mare; cele 150 de kilograme îl apăsau cu povara lor. Lăsându-se să alunece încet spre podea, gâfâia din cauza efortului. Pentru că nu putea sta cu picioarele încrucişate, la fel ca toţi ceilalţi, şi-a întins picioarele lui uriaşe, în formă de V, şi şi-a gârbovit umerii. Sub haina-i neagră, burta îi atingea podeaua. Zohreh a adus repede o tavă cu ţigarete pentru oaspetele de onoare.

— Adu-mi ceai, a poruncit el brutal şi şi-a aprins imediat o ţigară nouă direct de la mucul celei vechi. Tuşea şi gâfâia zgomotos, dar nicio clipă nu i-a trecut prin cap să-şi ducă mâna la gură. Ceaiul i-a fost servit pe dată. *Aga* Marashi şi-a pus o linguriţă cu vârf de zahăr în ceai.

— Am să-ţi fiu pacient, i-a spus el lui Moody. Trebuie să-mi tratez diabetul...

Nu reuşeam să-mi dau seama ce mi se părea mai respingător, *chador*-ul năclăit pe care-l ţineam lipit de faţă sau imamul, în onoarea căruia eram obligată să-l port.

Am suportat vizita şezând tăcută şi încercând să nu vomit. Când oaspeţii au plecat, mi-am aruncat chador-ul şi

i-am spus lui Moody cât de scârbită eram de murdăria de aici.

— Femeile astea folosesc chador-ul ca să-şi şteargă nasul, m-am plâns eu.

— Nu-i adevărat, m-a contrazis el. Minţi.

— Bine, priveşte!

Numai după ce a controlat el însuşi vălul, a recunoscut că spusesem adevărul. Mă întrebam ce lucruri ciudate îi trec lui Moody prin cap. I-a fost atât de uşor să revină la mediul copilăriei sale, încât totul să i se pară firesc, până când îi atrăgeam eu atenţia?

Primele câteva zile, Mahtob şi cu mine le-am petrecut mai mult în dormitorul nostru. Nu ieşeam decât atunci când Moody ne anunţa că au sosit noi oaspeţi. În camera noastră puteam măcar să stăm în pat şi nu pe podea. Mahtob se juca cu iepuraşul ei sau cu mine. Deseori însă ne plictiseam, nu era foarte cald şi ne cuprindea tristeţea.

Târziu, după-amiaza, la televiziunea iraniană se transmiteau ştiri în limba engleză. Moody îmi amintea de această emisiune în fiecare zi şi am început s-o aştept cu plăcere nu pentru ceea ce se spunea, ci pentru faptul că-mi auzeam propria limbă. Ştirile începeau în jurul orei patru treizeci şi durau cincisprezece sau douăzeci de

minute, dar spicherii nu o transmiteau niciodată cu punctualitate.

Prima grupă de ştiri se referea în mod obligatoriu la războiul lung cu Irakul. În fiecare zi erau transmise reportaje laudative despre uciderea unor soldaţi irakieni, dar niciodată nu se pomenea nimic despre soldaţii iranieni căzuţi în război. Întotdeauna erau transmise câteva scurte imagini ale unor tineri bărbaţi şi Femei care se duceau, mărşăluind zeloşi, la războiul cel sfânt (bărbatul lupta; femeia gătea şi în afară de asta prelua îndeletnicirea ce-i revenea altfel bărbatului, aceea de a coace pâinea), totul fiind urmat de un apel patriotic pentru cooptarea de noi voluntari. Urmau apoi cinci minute de ştiri din Liban – deoarece şiiţii musulmani din Lebanon, o fracţiune puternică şi violentă, susţinută de Iran, îi erau devotaţi Ayatollahului Khomeini – apoi, în trei minute era difuzat un rezumat al ştirilor internaţionale din întreaga lume, reprezentând de fapt comentarii critice despre America. Americanii mureau ca muştele de Sida. Rata divorţurilor la americani era ameţitor de mare. Dacă Forţele Aeriene irakiene bombardau vreo navă militară în Golful Persic, acest lucru se întâmpla numai pentru că aşa ordonaseră americanii.

Curând mi s-a făcut scârbă de această propagandă. Mă întrebam ce le spuneau ei iranienilor dacă la emisiunea în limba engleză făceau asemenea comentarii?

Sayyed Salam Ghodsi, căruia îi spuneam Baba Hajji, era pentru mine o enigmă. Nu era aproape niciodată acasă şi de altfel nu vorbea aproape deloc cu familia, decât ca să-i cheme la rugăciune sau să le citească din Coran. Cu toate astea, influenţa lui se făcea permanent simţită în casă. Când pleca dis-de-dimineaţă de acasă, după ora de rugăciune, îmbrăcat în acelaşi costum cenuşiu mirosind a transpiraţie, mormăind rugăciuni şi numărând mătăniile, lăsa în urmă-i voinţa lui de fier. Influenţa prezenţei sale sumbre îşi punea amprenta asupra casei, chiar şi peste zi, când pentru puţin timp îşi întrerupea munca doar pentru a se duce la moschee. Tatăl său fusese imam. Fratele său murise de curând ca un martir în Irak. Întotdeauna când îmi amintesc de el, remarc încrederea, exprimată de întregul său comportament, că este o persoană net superioară celor din jurul său.

Când sosea acasă, la sfârşitul unei zile în care muncise şi se rugase, provoca întotdeauna o oarecare vânzoleală, declanşată pe la ora zece seara, odată cu zgomotul porţii de fier care se deschidea.

— Baba Hajji! spunea atunci cineva şi avertismentul se răspândea repede prin toată casa. La sosirea tatălui, Zohreh şi sora ei mai mică, Fereshteh, care în timpul zilei se acopereau numai cu un *rusari,* îşi puneau repede pe deasupra un *chador.*

Eram de vreo cinci zile oaspeţii lui Baba Hajji, când Moody mi-a spus:

— Trebuie să începi şi tu să porţi un *chador,* sau cel puţin un *rusari.*

— N-am să port, am răspuns eu. Tu şi Mammal mi-aţi explicat înaintea acestei călătorii că acasă nu trebuie să umblu acoperită. Şi m-aţi asigurat că se va înţelege acest lucru, deoarece eu sunt americancă.

Moody a continuat:

— Baba Hajji e foarte supărat că nu umbli acoperită. Aici e casa lui.

Vocea lui Moody devenise aproape sentenţioasă. Avea chiar o nuanţă autoritară – aproape o rezonanţă ameninţătoare. Cunoşteam bine această latură a personalităţii lui şi în trecut fusesem nevoită să lupt împotriva ei. Dar aici era ţara lui, poporul lui. Evident că nu aveam de ales în această privinţă, dar de fiecare dată când îmi aruncam odiosul şal pe mine ca să mă pot

prezenta în faţa lui Baba Hajji, mă gândeam că vom pleca în curând acasă, la Michiigan, în ţara mea, la poporul meu.

Odată cu trecerea timpului, Ameh Bozorg a devenit mai puţin binevoitoare. I s-a plâns lui Moody de obiceiul nostru american, costisitor, de a face duş în fiecare zi. Când se pregătise pentru vizita noastră, ea se dusese la *hamum* (baia publică) – unde ritualul durează o zi întreagă. De atunci, afirmase ea, nu se mai spălase şi nici nu avea de gând s-o facă într-un viitor apropiat. Cu toată căldura înăbuşitoare, atât ea cât şi restul familiei, se îmbrăcau în fiecare zi cu aceleaşi haine murdare.

— Nu puteţi face duş zilnic, a spus ea.

— Noi trebuie să facem zilnic duş, i-a răspuns Moody.

— Nu e bine, a replicat ea. Vă luaţi un rând de piele de pe voi, o să răciţi la burtă şi o să vă îmbolnăviţi.

Cearta s-a terminat fără niciun rezultat. Continuam să ne facem duş în fiecare zi. Ameh Bozorg şi familia ei continuau să pută.

Deşi era preocupat de curăţenia propriei persoane, Moody nu avea totuşi, în mod surprinzător, ochi să vadă murdăria din jurul lui până când nu i-am atras atenţia.

— În orez sunt gândaci, m-am plâns eu.

— Nu-i adevărat, a spus el. Urmăreşti doar să nu-ţi placă

aici.

Seara, la masă, mestecând pe furiş în orez, am adunat mai mulţi gândaci negri într-o porţie pe care am îngrămădit-o pe farfuria lui Moody. Întrucât era nepoliticos să lase ceva în farfurie şi pentru că i-a fost imposibil să fie lipsit de tact, el a mâncat gândacii şi cred că m-a înţeles în orice caz, a remarcat mirosul respingător care se împrăştia în toată casa când Ameh Bozorg considera că sosise timpul să alunge duhurile rele. Pentru asta ardea într-un vas de metal cu găuri, ca un ciur, o strecurătoare absolut necesară când vrei să găteşti orezul după reţeta iraniană, căci distribuie căldura în mod egal şi permite formarea crustei – nişte seminţe negre cu miros neplăcut. Purtată însă de Ameh Bozorg, plină cu aceste seminţe ce ardeau mocnit, în toate colţurile casei era un adevărat instrument de tortură. Moody, ura această duhoare la fel ca mine.

Câteodată Mahtob se juca cu copiii care veneau în vizită şi învăţase chiar câteva cuvinte în farsi, dar atmosfera îi era atât de străină, încât rămânea tot timpul în preajma mea şi a iepuraşului ei. O dată, ca să-şi omoare timpul, Mahtob şi-a numărat înţepăturile de ţânţari de pe faţă. Erau douăzeci şi trei. De fapt, avea tot corpul plin de umflături roşii.

Odată cu trecerea timpului, Moody părea să uite de existenţa noastră. La început traducea orice conversaţie, orice replică neînsemnată. Nu s-a ostenit însă s-o facă prea multă vreme. Mahtob şi cu mine eram prezentate musafirilor, fiind apoi obligate să şedem nemişcate ore în şir, şi să arborăm o figură prietenoasă, chiar dacă nu înţelegeam niciun cuvânt. Trecuseră chiar mai multe zile în care n-am vorbit decât între noi.

Aşteptam amândouă – trăiam numai pentru asta – clipa întoarcerii noastre în America.

O oală plină cu mâncare, mereu caldă, se afla pe maşina de gătit pregătită pentru oricine ar fi fost flămând. I-am văzut adeseori pe câte unii cum gustau cu polonicul, lăsând să le cadă – ceea ce nu le încăpea în gură – fie înapoi în oală, fie pe jos. Masa de bucătărie şi podeaua erau pline cu dâre de zahăr, lăsate de băutorii de ceai neatenţi. Gândacii prosperau în bucătărie şi în baie.

Nu mâncam aproape nimic. Ameh Bozorg gătea adeseori la cină *khoreshe* din carne de oaie, la care se adăuga din belşug ceva ce ea numea *dohmbeh,* şi care nu era altceva decât punga de grăsime, cu un diametru de 45 cm, care atârnă sub coada oii iraniene caracul şi care se clatină când animalul aleargă. Grăsimea are un gust

rânced, dar e pe gustul iranienilor şi reprezintă un înlocuitor mai ieftin al uleiului.

Ameh Bozorg avea un astfel de *dohmbeh* în frigider şi în fiecare zi începea gătitul tăind câte un bulgăre de grăsime, pe care îl topea în tigaie. Călea apoi ceapa, adăuga câteva bucăţi de carne şi arunca în cratiţă fasole sau orice alte legume avea la îndemână. Toate erau lăsate la înăbuşit întreaga după-amiază şi seara, iar mirosul pătrunzător al grăsimii de *dohmbeh* se împrăştia în toată casa. La cină, nici eu nici Mahtob nu puteam suporta aspectul mâncării gătite de Ameh Bozorg. Nici lui Moody nu-i plăcea.

Treptat, pregătirea de medic a lui Moody, concepţia lui sănătoasă de viaţă au intrat în conflict cu respectul pentru familie.

Întrucât mă plângeam în permanenţă de condiţiile neigenice, Moody s-a hotărât în fine să discute cu ei.

— Eu sunt medic, i-a spus el, surorii lui, şi consider că trebuie să mă ascultaţi. Nu sunteţi curaţi. Trebuie să faceţi duş. Trebuie să-ţi obişnuieşti copiii să facă duş. Sunt nemulţumit de modul vostru de trai.

Ameh Bozorg n-a dat nicio atenţie cuvintelor fratelui ei mai mic. Când el n-o putea vedea, îmi arunca câte o privire plină de ură, făcându-mă să înţeleg că pe mine mă

considera vinovată pentru că-i tulburasem tihna.

Duşul zilnic nu era singurul obicei occidental din pricina căruia cumnata mea se simţea jignită. Într-o zi, când Moody se pregătea să iasă, el m-a sărutat, în fugă, pe obraz. Ameh Bozorg a observat acest lucru şi s-a înfuriat imediat.

— Nu poţi să faci aşa ceva în casa asta, l-a certat ea pe Moody. Aici sunt copii.

În realitate, „copilul” nu era decât Fereshteh, care se pregătea să intre la Universitatea din Teheran, dar acest lucru nu părea să aibă vreo importanţă.

După mai multe zile de „detenţie”, în casa groaznică a lui Ameh Bozorg, am plecat, în fine, la cumpărături.

Moody, Mahtob şi cu mine ne-am bucurat de acest aspect al călătoriei noastre şi de prilejul de a cumpăra cadouri exotice pentru prietenii şi rudele noastre de acasă. În afară de asta, voiam să profităm de preţurile relativ scăzute din Teheran, ca să ne cumpărăm şi noi covoare şi bijuterii.

În mai multe dimineţi la rând, am fost însoţiţi în oraş de către Zohreh sau Majid. Fiecare călătorie de acest fel însemna o aventură într-un oraş în care, în cei patru ani de la Revoluţie, numărul locuitorilor crescuse de la cinci la

aproape paisprezece milioane. Era absolut imposibil să obţii date reale în privinţa recensământului. Sate întregi fuseseră distruse de catastrofa economică. Disperaţi, locuitorii fugeau la Teheran. Mii – poate milioane – de refugiaţi de pe urma războiului din Afganistan năvăleau în oraş.

Pretutindeni puteai întâlni grupuri de oameni care se îndreptau grăbiţi spre treburile lor, cu un aer încrâncenat. Nicăieri nu vedeai un zâmbet. Zohreh sau Majid se strecurau cu maşina prin incredibile aglomeraţii de circulaţie, printre care mişunau pietoni, punându-şi viaţa în primejdie, şi copii care traversau în cruciş şi-n curmeziş, alandala, străzile supraaglomerate.

Străzile erau mărginite de şanţuri largi, prin care se scurgea apa de la munte. Populaţia folosea apa asta, pe care o avea gratis la dispoziţie, în diverse scopuri. Până departe, pe ea pluteau gunoaie. Prăvăliaşii îşi muiau aici măturile. Unii urinau în ea. Alţii îşi spălau aici mâinile. La fiecare colţ de stradă eram nevoiţi să sărim peste câte **o** baltă murdară.

Peste tot în oraş se construia; ceea ce te uimea, era că acest lucru se făcea manual şi la voia întâmplării. Astfel, pentru rame de ferestre şi tocuri de uşi nu erau folosite

scându-ri, ci trunchiuri de copaci cu un diametru de cca 10 cm, care, deşi cojite, erau încă verzi şi deseori strâmbe Nefiind câtuşi de preocupaţi de exactitatea lucrului, constructorii îmbinau grinzi de mărimi diferite fără să se gândească deloc, construind case de o calitate şi o trăinicie îndoielnică.

Întrucât oraşul se afla în stare de asediu, orice activitate era supravegheată de soldaţi înarmaţi până-n dinţi şi de poliţişti cu priviri pătrunzătoare şi întunecate. Încercai o senzaţie de spaimă când, mergând pe stradă, treceai prin faţa puştilor încărcate. Pretutindeni se vedeau bărbaţi în uniforme bleumarin de poliţie, care, obişnuiţi cu demonstranţii, ţineau puştile îndreptate spre noi. Ce s-ar întâmpla dacă vreunul ar trage din neatenţie?

Peste tot, zăreai soldaţi în costume de camuflaj ce participaseră la Revoluţie. Ei opreau, fără excepţie, toate maşinile, pentru a căuta articole interzise de lege, ca droguri, scrieri ce criticau învăţătura islamică şiită, sau casete produse în America. Pentru ultima contravenţie puteai fi pedepsit cu închisoarea până la şase luni.

Pe lângă asta, exista şi ameninţătoarea *pasdar,* o trupă specială de poliţie, care patrula continuu pe străzi în maşini mici, albe, de teren, tip Nissan, cu tracţiune pe

patru roţi. Oricine părea să poată spune oricând câte o poveste plină de groază în legătură cu această *pasdar.* Ea reprezenta replica Ayatollahului la *savak,* poliţia secretă a şahului. Imediat după înfiinţarea ei, despre *pasdar,* ai cărei membri erau ceva mai mulţi chiar decât hoţii de Pe stradă, având oficial împuterniciri din cele mai surprinzătoare, au circulat zvonuri înspăimântătoare.

Una dintre îndatoririle *pasdar-ului* era să ia aminte ca femeile să fie îmbrăcate decent, conform regulamentului. Îmi era foarte greu să înţeleg ce însemna, după ei, noţiunea de decenţă. Femeile îşi alăptau copiii în public, putând să-şi arate oricât de mult sânii, atâta timp cât capul, bărbia, încheieturile mâinilor şi gleznele erau acoperite.

În cadrul acestei ciudate societăţi, după cum mi-a spus Moody, noi aparţineam elitei. Beneficiam de prestigiul unei familii mult mai rafinate şi mai culte. Chiar Ameh Bozorg era, în comparaţie cu oamenii obişnuiţi de pe străzile Teheranului, un model de înţelepciune şi curăţenie. Şi eram, relativ, bogaţi.

Moody mi-a spus că a luat cu el cecuri de călătorie în valoare de 2000 dar adusese, evident, mult mai mulţi şi voia să-i cheltuiască cu amândouă mâinile. Pe de altă

parte, şi lui Mammal îi făcea plăcere să ne umple de bani, ca să ne arate astfel puterea şi poziţia de care se bucura şi, în acelaşi timp, să ne despăgubească pentru că-l primisem la noi în America.

Era foarte greu de înţeles care era rata de schimb a dolarului în riali. Băncile plăteau aproximativ 100 de riali pentru un dolar, dar Moody spunea că la bursa neagră, cursul ar fi mai favorabil. Presupun că acesta era motivul unor drumuri, când pleca fără mine. Moody avea atâţia bani lichizi încât îi era imposibil să-i poarte pe toţi cu el. Îi îndesa, cât mai mulţi, în buzunarele hainelor care erau atârnate în şifonierul din dormitorul nostru.

Acum mi-am dat seama de ce oamenii de pe stradă aveau, la vedere, teancuri groase de bani cam de zece centimetri. Ca să poţi cumpăra ceva aveai nevoie de munţi de riali. În Iran nu exista plata în cecuri sau cărţi de credit.

Şi eu şi Moody pierdusem orice socoteală generală a sumei de bani pe care o aveam. Era plăcut să te simţi bogat şi târguiam corespunzător acestei situaţii. Am cumpărat feţe de perne brodate manual, rame de tablouri lucrate manual, cu decoraţie cu aur de douăzeci şi două de carate şi miniaturi cu o lucrătură foarte fină. Moody i-a cumpărat lui Mahtob cercei de aur cu briliante, iar mie un

inel, o brăţară şi o pereche de cercei cu briliante. În afară de asta, mie mi-a făcut un cadou special – un lanţ de aur cu o valoare de 3000 dolari. Ştiam că în America ar fi costat mult mai mult.

Pentru că Mahtob şi cu mine am admirat nişte rochii lungi, în culori aprinse, din Pakistan, Moody ni le-a cumpărat şi pe astea.

Ne-am căutat mobilă pentru două camere, din lemn lustruit, cu incrustaţii din foiţă de aur şi cu tapiţerie din materiale exotice. Ne-am ales o sufragerie, o sofa şi un fotoliu pentru camera noastră de zi, Majid a spus că se va interesa de condiţiile în care pot fi transportate cu vaporul în America. Plăcerea lui Moody de a face aceste cumpărături mi-a adormit întrucâtva bănuielile. Plănuia, într-adevăr, să ne întoarcem acasă.

Într-o dimineaţă, când Zohreh se pregătea să meargă la cumpărături împreună cu mine, Mahtob şi alte rude de gen feminin, Moody mi-a dat, generos, un pachet gros de riali pe care nu-i numărase. Am descoperit în ziua aceea o carpetă italienească de 1,50 m pe 2,50 m, care ştiam că s-ar potrivi foarte bine acasă, pe perete. Costa aproape 20.000 riali, aproximativ 200 dolari. Cum spre sfârşitul zilei îmi rămăsese însă cea mai mare parte din bani, i-am

păstrat pentru cumpărăturile ulterioare. Moody cheltuia banii cu atâta uşurinţă încât ştiam că o să-i fie indiferent, sau nici măcar n-o să observe.

Aproape în fiecare seară avea loc câte o petrecere la una dintre rudele ce făceau parte din vasta galerie de familie a lui Moody. Mahtob şi cu mine reprezentam întotdeauna străinii, curiozităţile. Serile erau teribil de plictisitoare, dar aveam prilejul să părăsim casa îngrozitoare a lui Ameh Bozorg.

În curând mi-am dat seama că, în mod evident, rudele lui Moody se împărţeau în două categorii distincte. O jumătate a clanului trăia la fel ca Ameh Bozorg, indiferenţi în faţa murdăriei, desconsiderând obiceiurile şi idealurile occidentale, etalând o exaltare fanatică a Islamului şiit al Ayatollahului Khomeini. Cealaltă jumătate părea mai occidentalizată, mai receptivă la transformări, mai cultivată şi, în orice caz, categoric mult mai conştientă de necesitatea unor condiţii higienice de viaţă. Le plăcea mai mult să vorbească englezeşte şi erau mult mai curtenitori cu mine şi cu Mahtob.

Ne bucuram când mergeam în vizită la Reza şi Essey. La el acasă, nepotul lui Moody era prietenos şi atent. Essey părea să mă placă şi ea. Folosea orice prilej, atunci când

discuta cu mine, ca să-şi folosească modestele cunoştinţe de limba engleză. Essey şi alte câteva rude ne ajutau astfel să alungăm puţin plictiseala şi frustrarea.

Foarte rar mă lăsau însă să uit că eu, o americancă, eram un duşman. Într-o seară, de exemplu, fuseserăm invitaţi la una din verişoarele lui Moody, Fatimah Hakim. Unele femei iraniene îşi iau la căsătorie numele de familie al soţului, cele mai multe, însă, îşi păstrează numele de fată. În cazul lui Fatimah, acest lucru nici nu se mai punea în discuţie întrucât ea, născută Hakim, luase în căsătorie o rudă apropiată, tot Hakim. Era o persoană prietenoasă, de vreo 40-50 de ani, care risca adeseori să ne acorde lui Mahtob şi mie câte un zâmbet. Nu vorbea englezeşte, dar în timpul cinei mi s-a părut foarte prietenoasă şi plină de solicitudine faţă de noi. Soţul ei, neobişnuit de înalt pentru un iranian, şi-a petrecut cea mai mare parte a serii mormăind rugăciuni şi cântând versete din Coran, în timp ce, în jurul nostru, se auzea sporovăiala, cu care ne obişnuisem de-acum, a celorlalte rude.

Fiul lui Fatimah avea o înfăţişare ciudată. De vreo 30-40 de ani, avea o înălţime de abia 1,20 m şi un chip cu trăsături de adolescent. Mă întrebam dacă nu era şi el unul dintre numeroasele exemple de degenerări genetice pe

care le observasem în familia lui Moody, în care mulţi erau căsătoriţi între ei.

În timpul cinei, această fiinţă pocită a vorbit cu mine englezeşte, cu un accent curat, tipic britanic. Deşi eram bucuroasă să aud vorbindu-se englezeşte, manierele sale mă descumpăneau. Ca orice bărbat evlavios, nu mă privea niciodată când vorbea cu mine.

După cină, uitându-se fix într-un colţ, mi-a spus:

— Am fi bucuroşi dacă ne-aţi însoţi până sus.

Moody, Mahtob şi cu mine l-am urmat, în sus, pe scară, unde, spre surprinderea noastră, am descoperit o sufragerie mobilată cu mobilă americană. Pereţii erau plini de cărţi englezeşti. Fiul lui Fatimah mă invită să mă aşez în mijlocul unei canapele joase. Moody şi Mahtob se aşezară de-o parte şi de alta.

În timp ce sorbeam cu privirea binecuvântatul decor care îmi era familiar, au intrat şi alţi membri ai familiei. S-au aşezat într-o ordine ierarhică foarte strictă, locul de onoare revenindu-i soţului lui Fatimah.

L-am privit întrebător pe Moody. El a ridicat din umeri, căci nici el nu ştia ce va urma.

Soţul lui Fatimah rosti ceva în farsi şi fiul traduse, adresându-mi-se direct:

— Îţi place preşedintele Reagan?

Surprinsă, străduindu-mă să fiu politicoasă, am şoptit:

— Aşa şi aşa.

Au urmat apoi rapid alte întrebări.

— Dar preşedintele Carter ţi-a plăcut? Ce părere ai avut despre relaţiile lui cu Iranul?

N-am răspuns; nu eram pregătită să-mi apăr patria în timp ce mă aflam prinsă ca într-o cursă într-o cameră de zi iraniană. Nu voiam să discut despre astfel de lucruri. Nu mă interesase niciodată politica.

Dar ei insistau în continuare.

— Sunt sigur, spuse fiul, că înaintea călătoriei ai auzit multe lucruri despre cât de asuprite sunt femeile în Iran. Acum, după ce ai stat un timp aici, ai văzut singură că nu-i nimic adevărat, că totul e o minciună, nu-i aşa?

Întrebarea era prea ridicolă ca s-o ignor.

— Tocmai că n-am văzut acest lucru, am replicat eu.

Eram pe punctul de a rosti o tiradă împotriva oprimării femeilor iraniene, dar în jurul meu se aflau numai bărbaţi insolenţi, înfumuraţi care îşi numărau mestecând mătăniile *„Allahu akbar”,* în timp ce femeile stăteau tăcute, înfăşurate în *chador,* într-o stare de servitute.

— Nu vreau să discut asemenea probleme, am spus

brusc. Nu mai răspund la nicio întrebare.

M-am întors către Moody şi i-am şoptit:

— Trebuie să mă scoţi de aici. N-am chef să stau pe banca acuzaţilor.

Şi pentru Moody discuţia era neplăcută; era prins între grija pentru soţia lui şi obligaţia de a fi respectuos cu rudele sale. N-a spus nimic şi discuţia s-a mutat asupra religiei.

Fiul a luat de pe raft o carte şi a scris pe ea o dedicaţie: „Pentru Betty. Acesta-i un cadou din inima mea pentru tine”.

Era o carte cu învăţături ale imamului Ali, întemeietorul sectei şiite. Mi-a explicat că însuşi Mohamed îl numise pe imamul Ali urmaşul său, dar că, după moartea profetului, suniţii au preluat prin forţă puterea şi şi-au asigurat controlul asupra unei mari părţi a lumii islamice. Acest lucru era încă şi acum motivul principal al continuei răfuieli dintre suniţi şi şiiţi.

Am încercat să primesc cadoul cât mai politicos cu putinţă, dar seara s-a încheiat totuşi într-o notă discordantă. Ne-am băut ceaiul şi am plecat.

Întorşi în dormitorul nostru, acasă, la Arneh Bozorg, Moody m-a certat.

— N-ai fost politicoasă. Trebuia să fii de părerea lor.

— Dar nu spuneau adevărul.

— Ba da, ăsta-i adevărul, a spus el.

Spre uluirea mea, propriul meu soţ îmi arunca în faţă instrucţiunile sectei şiite, care pretindeau că în Iran femeile ar avea cele mai multe drepturi decât Oriunde în altă parte.

— Eşti plină de prejudecăţi, mi-a spus el. Femeile nu sunt asuprite în Iran.

Nu-mi venea să-mi cred urechilor. Doar văzuse cu ochii lui cum nevestele iraniene erau sclavele bărbaţilor lor, şi ce forţă coercitivă aveau, la fiecare pas, asupra lor religia şi regulile impuse, o practică exemplificată de insistenţa orgolioasă în privinţa unei îmbrăcăminţi învechite şi nesănătoase.

Ne certam în fiecare seară când mergeam la culcare.

Mai mulţi membri ai familiei insistau să vizităm unul din palatele fostului şah. Când am sosit acolo, am fost separaţi după sex. Le-am urmat pe celelalte femei până într-un vestibul, unde am fost percheziţionate dacă nu aveam mărfuri ilegale şi controlate dacă eram îmbrăcate corespunzător. Purtam *manto-ul* şi rusari-ul pe care mi le dăruise Ameh Bozorg, şi ciorapi groşi, negri. Deşi nu mi se

vedea nicio fărâmă de picior, n-am trecut de inspecţie. O supraveghetoare m-a informat, cu ajutorul unui translator, că mai trebuie să îmbracpe deasupra o pereche de pantaloni lungi, groşi.

Când Moody a venit să se intereseze de motivul întârzierii, el a început să argumenteze explicându-le că eu sunt străină şi n-am pantaloni lungi la mine. Dar explicaţia n-a ajutat la nimic şi tot grupul a fost obligat să aştepte până când Nasserine, soţia lui Mammal, s-a dus până la casa părinţilor ei, care se afla în apropiere şi a împrumutat o pereche de pantaloni lungi.

Moody continua să susţină insistent că acest lucru nu reprezenta nicio opresiune.

— Asta nu e decât una care-şi dă importanţă! mi-a şoptit el. În realitate lucrurile nu stau chiar aşa.

Când, în fine, am putut vizita palatul, am fost dezamăgită. Cea mai mare parte din bogăţiile legendare fuseseră furate de revoluţionarii jefuitori ai lui Khomeini, iar ceea ce mai rămăsese era distrus, sfărâmat.

Nimic nu mai amintea de existenţa şahului, dar ghidul descria pentru noi bogăţia plină de păcat, risipitoare, a şahului şi, în cele din urmă, ne-a dus să privim pe fereastră un cartier mizer din apropiere pentru a ne

întreba cum putuse şahul să trăiască într-o asemenea splendoare, când, alături, mulţimea trăia în mizerie. Ne-am plimbat prin săli goale, sau camere mobilate sumar, în timp ce copii nespălaţi şi nesupravegheaţi alergau peste tot. Cea mai mare atracţie părea să o reprezinte un chioşc de unde se putea cumpăra literatură islamică.

Deşi fusese o experienţă lipsită de importanţă, atât eu cât şi Mahtob puteam să scădem o zi din timpul pe care îl mai aveam de stat în Iran.

Timpul trecea atât de încet încât Mahtob şi cu mine tânjeam să ne întoarcem în America, ne era dor după o viaţă normală, sănătoasă.

Pe la mijlocul celei de-a doua săptămâni de concediu, Reza şi Essey, ne-au oferit ocazia să ne simţim ca acasă. Una dintre cele mai plăcute amintiri ale lui Reza din perioada petrecută la noi, în Corpus Christi, era Sărbătoarea Recunoştinţei. Aşa că m-a întrebat dacă aş fi dispusă să pregătesc o cină cu carne de curcan.

Am fost entuziasmată. I-am dat lui Reza o listă întreagă de cumpărături şi el şi-a petrecut o zi întreagă ca să facă rost de toate cele necesare.

Curcanul era o pasăre slabă, care mai avea capul ghiarele, o mare parte din pene şi toate intestinele.

Reprezenta însă o chemare la un fel de întrecere şi, pentru mine, o zi întreagă de muncă. Chiar dacă bucătăria lui Essey era şi ea murdară, oricum, faţă de cea a lui Ameh Bozorg, părea să fie sterilă, aşa că am lucrat cu plăcere ca să realizez o masă festivă americană.

Essey nu avea cuptor. Nu folosise niciodată cuptorul aragazului. Am fost nevoită să tai curcanul în mai multe bucăţi mari şi să-l prăjesc în oale. Cu asta i-am însărcinat pe Moody şi pe Reza, în timp ce eu făceam curse între bucătăria lui Essey şi cea a lui Ameh Bozorg pentru a da indicaţiile necesare gătitului.

A trebuit să înlocuiesc multe ingrediente. Astfel, pentru sos, am folosit *matze,* o plantă aromată, şi ţelină proaspătă, pe care Reza o descoperise după câteva ore de căutare prin pieţe. Am copt bucăţi dintr-un fel de franzelă pentru umplutură. Am pasat cartofii, o delicatesă rară, cu un pisălog de lemn, de forma unui popic, printr-o sită şi, bătându-i încă o dată, i-am transformat în piure.

Fiecare etapă de lucru întâmpina câte un obstacol datorat diferenţei de civilizaţie. Nu existau nici prosoape, nici cârpe de bucătărie. Iranienii nu cunosc aceste lucruri. Nu exista nicio hârtie curată, nicio folie de plastic; în Iran se folosesc ziarele. Planul meu de a face o plăcintă cu

mere a fost zădărnicit de lipsa unei tăvi, aşa că am copt un desert din mere şi cocă rasă. A trebuit să potrivesc flacăra aşa am crezut de cuviinţă întrucât n-am înţeles numerele de pe scală, iar Essey se afla şi ea în faţa unei enigme, deoarece nu folosise niciodată cuptorul.

Gătitul a durat o zi întreagă, iar eu am obţinut o friptură de curcan uscată, tare şi aproape fără gust. Dar Reza, Essey şi oaspeţii lor au fost încântaţi. Chiar eu trebuia să recunosc că în comparaţie cu mâncarea grasă ce ne fusese oferită până acum în Iran, era într-adevăr o masă festivă.

Moody era foarte mândru de mine.

În sfârşit, a sosit şi ultima zi a vizitei noastre. Majid a insistat să ne petrecem dimineaţa în parcul Mellatt.

A fost frumos. Majid era singura rudă simpatică din familia lui Ameh Bozorg, singurul cu o sclipire plină de viaţă în ochi. Majid şi Zia – Care mă impresionase atât de mult la aeroport – erau coproprietarii unei mici fabrici de produse cosmetice. Principalul lor produs era un deodorant, deşi în casa lui Ameh Bozorg nu remarcasem aşa ceva.

Ocupaţia lui părea să-i lase lui Majid destul timp Liber ca să se joace cu mulţimea de copii din familie. De altfel, era

singurul adult care părea să se intereseze de copii. Mahtob şi cu mine îl porecliserăm „Păcălici”.

În parcul Mellatt ne-am plimbat numai noi patru – Majid, Moody, Mahtob şi cu mine. A fost cea mai veselă distracţie pe care mi-aş fi putut-o imagina pentru această ultimă zi *a* celor două săptămâni ce mi se păruseră fără sfârşit. Mahtob şi cu mine număram deja orele pe care le mai aveam până la plecare.

Parcul era o oază cu spaţii verzi, înconjurate de grădini cu flori. Mahtob era fericită că a găsit un loc de joacă. Ea şi Majid se jucau veseli şi alergau în faţa noastră. Moody şi cu mine mergeam încet în urmă.

Cât de multă plăcere mi-ar fi făcut această plimbare, mă gândeam eu, dacă mi-aş fi putut arunca şalul şi *manto*-ul ăsta ridicol. Cât uram zăpuşeala şi duhoarea copleşitoare de oameni nespălaţi, care invadase până şi acest Paradis. Cât de scârbită eram de Iran!

Brusc, am observat că Moody m-a luat de mână, o neînsemnată încălcare a obiceiurilor şiite. Era gânditor şi trist. Mi-a spus:

— S-a întâmplat ceva înainte de plecarea noastră. Tu n-ai ştiut nimic despre asta.

— Ce?

— Am fost concediat.

Mi-am retras mâna, întrucât am bănuit un truc, şi, intuind pericolul, simţeam că temerile mele mă cuprindeau din nou.

— De ce? l-am întrebat.

— Clinica voia să mă înlocuiască cu cineva cu un salariu mult mai mic.

— Minţi, m-am răstit înfuriată. Nu-i adevărat!

— Ba da, ăsta-i adevărul.

Ne-am aşezat pe iarbă şi am continuat să discutăm. Am văzut întipărite pe chipul lui Moody semnele unei puternice depresiuni, care îl chinuise în ultimii doi ani. Îşi părăsise de tânăr patria ca să-şi încerce norocul în Vest. Muncise din greu; s-a întreţinut singur în timpul studiilor şi în cele din urmă şi-a dat examenul de medic osteopat, apoi şi-a completat specializarea ca anestezist. Am lucrat împreună în cabinetul lui de practician mai întâi la Corpus Christi, apoi în Alpena, un mic orăşel în partea de nord a jumătăţii sudice a peninsulei Michigan. Am trăit bine până când au început certurile. Cele mai multe erau provocate chiar de el, deşi Moody nu voia să recunoască acest lucru. Unele greutăţi se datoraseră anumitor prejudecăţi rasiale, altele ghinionului. Oricare ar fi fost motivul, venitul lui

Moody scăzuse simţitor, iar onoarea sa profesională fusese grav înjosită. Am fost obligaţi să părăsim Alpena, oraşul care nu fusese atât de drag.

De mai bine de un an era angajatul clinicii de pe strada 14 din Detroit, post pe care îl primise doar la îndemnurile mele. Se părea însă că nici pe ăsta nu-l mai avea.

Viitorul nu era însă atât de întunecat. Şezând acolo, în Parc, mi-am şters lacrimile şi am încercat să-l încurajez.

— Nu-i nimic, i-am spus, vei găsi un alt post şi voi începe şi eu să lucrez din nou.

Moody era de neconsolat. Privirea îi devenise tulbure şi goală, la fel ca a multor iranieni.

Târziu, după amiază, am început cu Mahtob o aventură tulburătoare; să împachetăm! Ceea ce doream cel mai mult pe lume era să plecăm acasă. Niciodată nu dorisem cu atâta disperare să plec de undeva: Doar încă o cină iraniană! îmi spuneam. Numai o seară încă printre oameni ale căror obiceiuri şi limbă nu le puteam înţelege.

Trebuia să găsesc loc în bagajul nostru pentru toate comorile pe care le adunasem, dar asta era o treabă plăcută. Ochii lui Mahtob străluceau de fericire. Ştia că mâine, ea şi iepuraşul ei, Se vor afla în avion, îndreptându-se spre casă”.

O parte din mine îl intuia pe Moody. Ştia că îi dispreţuiesc patria şi familia, dar nu vedeam niciun motiv să accentuez acest lucru manifestându-mi atât de intens bucuria la sfârşitul acestui concediu. Cu toate astea, doream ca şi el să se pregătească de plecare.

Când mi-am aruncat o privire în camera cea mică, să văd dacă n-am uitat ceva, am băgat de seamă că el tot mai stătea în pat, meditând.

— Vino, i-am spus, haide să împachetăm împreună lucrurile.» –

Uitându-mă în geamantanul plin cu medicamente, pe care le adusese ca să le dăruiască medicilor de aici, l-am întrebat:

— Ce faci cu astea?

— Nu ştiu, mi-a răspuns el.

— De ce nu i le dai lui Hossein? i-am sugerat eu.

Fiul cel mare a lui Baba Hajji şi Ameh Bozorg era un farmacist foarte apreciat.

Departe s-a auzit sunând un telefon, dar de-abia dacă i-am dat atenţie. Voiam să termin cu-împachetatul.

— Încă nu m-am hotărât ce să fac cu ele a rostit Moody.

Vocea îi era slabă, îndepărtată. Avea o expresie gânditoare şi înainte de a putea continua discuţia, Moody

a fost chemat la telefon şi eu l-am urmat în bucătărie. La telefon era Majid, care se dusese să obţină confirmarea locurilor rezervate pentru avionul nostru. Au vorbit câteva minute în farsi înainte ca Moody să spună în englezeşte: „Problema asta o discuţi cu Betty”.

Când i-am luat telefonul din mână, m-a înfiorat o presimţire. Brusc mi-am dat seama că totul se aranja într-un mozaic înspăimântător. Trebuia să mă gândesc la bucuria atât de intensă a lui Moody când îşi revăzuse familia şi înţelegerea plină de afecţiune pentru revoluţia islamică. La uşurinţa cu care cheltuise banii. Dar mobila pe care o cumpărasem? Atunci mi-am amintit ca Majid nu aranjase încă nimic în legătură cu transportarea ei în America. Fusese oare o simplă întâmplare că azi dimineaţă, în parc Majid dispăruse împreună cu Mahtob pentru ca Moody şi cu mine să putem discuta singuri? Trebuia să mă întorc cu gândul înapoi la toate discuţiile misterioase în farsi, dintre Moody şi Mammal, pe când Mammal locuia la noi în Michigan. Chiar de atunci bănuiam că plănuiao o conspiraţie împotriva mea.

Acum ştiam că un lucru înspăimântător e pe cale să se întâmple, chiar înainte de a-l auzi pe Majid spunându-mi la telefon:

— Nu veţi putea pleca mâine.

Încercând să nu-mi dau în vileag panica din voce l-am întrebat:

— Ce vrei să spui cu asta – că nu vom putea pleca mâine?

— Pentru a obţine confirmarea ieşirii din ţară, trebuie predate paşapoartele la aeroport cu trei zile înainte de plecare. Voi nu v-aţi predat paşapoartele la timp.

— Nu ştiam asta. Nu sunt eu răspunzătoare pentru acest lucru.

— Bine, oricum mâine nu veţi putea pleca.

În vocea lui Majid se simţea parcă o urmă de condescendenţă, ca şi când ar fi vrut să spună: voi, femeile – în special voi, femeile din Vest – n-o să înţelegeţi niciodată cum stau în realitate lucrurile în lume. Dar cuvintele sale mai exprimau ceva – o siguranţă rece care părea învăţată pe de rost. Nu-mi mai plăcea Majid.

Am ţipat la telefon:

— Când pleacă primul avion pe care să-l putem lua?

— Nu ştiu. Trebuie să mă uit încă o dată.

Când am lăsat receptorul din mână, mi se părea că tot sângele mi se scursese din corp. Nu mai aveam pic de putere. Îmi dădeam seama că era vorba de ceva care

întrecea mult problema birocratică a paşapoartelor.

L-am tras pe Moody înapoi în dormitor:

— Ce se întâmplă aici? vreau să ştiu şi eu.

— Nimic, nimic. Vom lua următorul avion posibil.

— De ce n-ai avut grijă de paşapoarte?

— A fost o greşeală. Nimeni nu s-a gândit la asta.

Eram aproape în panică. Încercam să nu-mi pierd firea, dar simţeam cum încep să tremur din tot corpul. Vo cea îmi devenea tot mai stridentă şi mai tare şi n-o puteam împiedica să nu tremure.

— Nu te cred! i-am strigat. Strânge-ţi lucrurile. Mergem la aeroport. O să le spunem că n-am ştiut de acel termen de trei zile şi poate ne vor lăsa în avion. Dacă nu, rămânem acolo până, vom putea lua avionul.

Moody a rămas tăcut un moment. Apoi a oftat adânc. O mare parte din cei şapte ani de căsnicie îi petrecusem evitând certurile. Devenisem adevăraţi maeştri în arta de a înlătura problemele grele, tot mai dificile, pe care ni le ridica viaţa noastră în comun.

Acum Moody ştia că nu mai putea să prelungească această situaţie, iar eu ştiam, înainte ca el să înceapă să vorbească, ce-o să-mi spună.

S-a aşezat lângă mine pe pat şi a încercat să mă ia de

mijloc, dar eu m-am ferit. Vorbea încet şi hotărât, cu o voce ce devenea tot mai puternică.

— Într-adevăr, nu ştiu cum să-ţi spun, zise el. Nu plecăm acasă. Rămânem aici.

Cu toate că bănuisem cu câteva minute mai înainte ceea ce voia să-mi spună, nu puteam să-mi reţin furia. În fine, am înţeles ce-mi spusese.

Am sărit de pe pat ţipând:

— Mincinosule, mincinosule, mincinosule! Cum poţi să-mi faci una ca asta? Ştii că n-am venit decât dintr-un singur motiv. Trebuie să mă laşi să plec acasă!

Moody ştia, într-adevăr, dar, în mod evident, nu-i păsa.

În faţa lui Mahtob care nu putea să înţeleagă schimbarea urâcioasă din comportamentul tatălui ei, Moody a mârâit:

— N-am să te las să pleci acasă. Trebuie să faci ce-ţi spun eu şi trebuie să rămâi *aici!*

M-a împins de umeri, aşa încât am căzut pe spate în pat. Strigătele lui căpătaseră un ton plin de insolenţă şi râdea aproape, ca şi când ar fi fost învingătorul fericit al unui îndelungat război, nedeclarat însă.

— Aici vei rămâne tot restul vieţii tale. Ai înţeles? N-ai să mai părăseşti Iranul. Ai să rămâi aici până la moarte.

Zăceam pe pat, mută de uluire, cu lacrimile şiroindu-mi pe faţă şi auzeam cuvintele lui Moody ca şi când ar fi venit de la celălalt capăt al unui tunel. Mahtob plângea cu sughiţuri şi-şi strângea iepuraşul. Recele, groaznicul adevăr era ameţitor şi plin de cruzime. Captivele acestui străin înrăit care fusese odată un soţ şi un tată iubitor*?*

Trebuia să existe o cale de ieşire din această nebunie. Având sentimentul unei revolte justificate îmi era clar „că, ironic vorbind, chiar şi Allah era de partea mea.

Lacrimi de furie şi de frustrare îmi curgeau din ochi când am ieşit în goană din dormitor şi m-am trezit în faţa lui Ameh Bozorg şi a altor câţiva membri ai familiei, care, potrivit obiceiului, se aflau acolo.

— Sunteţi cu toţii nişte mincinoşi! le-am strigat eu.

Nimeni nu părea să înţeleagă ce o supără pe nevasta americancă a lui Moody. Stăteam acolo în faţa lor, a chipurilor lor duşmănoase şi mă simţeam caraghioasă şi neputincioasă.

Nasul îmi curgea. Lacrimile mi se rostogoleau pe obraji. N-aveam nici batistă, nici şerveţel de hârtie, aşa că mi-am şters nasul cu basmaua, la fel cum procedau şi ceilalţi membri ai familiei lui Moody. Am ţipat:

— Pretind chiar acum o discuţie cu întreaga familie!

Am rămas» mai multe ore în dormitor împreună cu Mahtob, plângând şi luptând împotriva senzaţiei de vomă, oscilând între mânie şi neputinţă. Când Moody mi-a cerut carnetul de cecuri i l-am dat supusă.

— Unde sunt celelalte? m-a întrebat el. Aveam treiconturi.

— N-am luat decât unul, i-am spus eu.

Explicaţia l-a mulţumit şi nu s-a mai ostenit să-mi controleze poşeta. M-a lăsat apoi singură şi am reuşit oarecum să-mi adun curajul şi să-mi fac un plan de apărare.

La o oră târzie din noapte, după ce Baba Hajji a venit de la muncă, după ce a cinat şi după ce s-a strâns toată familia, am fost chemată şi eu şi am intrat în încăpere nu fără să mă asigur mai înainte că sunt înfăşurată cuviincios, potrivit regulamentului. Strategia mea era stabilită, îmi întemeiasem apărarea pe morala religioasă întruchipată de Baba Hajji pentru care dreptatea şi nedreptatea erau net despărţite.

— Reza, am spus eu, străduindu-mă să-mi păstrez calmul vocii, tradu ce spun eu pentru Baba Hajji.

Auzindu-şi numele, bătrânul mi-a aruncat o privire scurtă, apoi, ca întotdeauna, şi-a plecat capul, căci

pioşenia îi interzicea să mă privească direct.

Sperând ca vorbele mele să fie corecte traduse în farsi, m-am repezit să-mi prezint apărarea mea disperată. I-am explicat lui Baba Hajji că nu voisem să vin în Iran deoarece ştiam precis că făcând acest lucru renunţam la drepturile fundamentale pe care le are Orice femeie americană. Tocmai pentru asta îmi era frică, pentru faptul că atâta vreme cât ne aflam în Iran, Moody era stăpânul meu absolut.

— Şi atunci de ce am venit? am întrebat eu retoric. Am venit ca să cunosc familia lui Moody şi să-i dau acesteia posibilitatea s-o vadă pe Mahtob. Exista încă un motiv mult mai temeinic şi mai cumplit al venirii mele, dar nu puteam şi nici nu îndrăzneam să-l exprim în cuvinte şi mai ales să-l împărtăşesc familiei lui Moody. În loc de asta, le-am relatat blasfemia lui Moody.

Când, înainte, acasă, în Detroit, i-am mărturisit lui Moody teama mea că va dori să mă reţină în Iran, el nu a făcut altceva decât să încerce să mă asigure de buna lui credinţă.

— Moody a jurat pe Coran că nu va încerca să mă reţină aici împotriva voinţei mele, le-am spus – şi mă întrebam cât a vrut Baba Hajji să audă şi să înţeleagă din asta:

Dumneata eşti un om cu teama de Dumnezeu, cum poţi admite să se comporte aşa când a jurat pe Coran?

Moody a intervenit foarte scurt „recunoscând că într-adevăr îmi făcuse această promisiune jurându-se pe Coran, dar, a adăugat el:

— Mi se va ierta acest lucru. Dumnezeu o să mă ierte fiindcă, dacă n-aş fi procedat aşa, el n-ar fi venit.

Hotărârea lui Baba Hajji a fost rapidă şi n-a suportat nicio contrazicere. În traducerea lui Reza suna cam aşa:

— Vom face aşa cum doreşte *dahijon* (unchiul), indiferent de ce va spune el.

Am intuit răutatea acestei formalităţi şi le-am replicat usturător, deşi ştiam că orice argument era zadarnic.

— Sunteţi o grămadă de mincinoşi! am strigat eu. Aţi ştiut cu toţii înainte despre asta. A fost doar un truc. L-aţi plănuit de luni de zile, vă urăsc pe toţi! Plângând în hohote, continuam să le strig: O să v-o plătesc eu odată! V-aţi folosit de Islam ca să vă atingeţi scopul, fiindcă ştiaţi c-o să-l respect. O să mi-o plătiţi într-o zi. Dumnezeu o să vă pedepsească!

Nimeni din întreaga familie nu părea să se sinchisească de starea proastă în care mă aflam. Schimbau între ei priviri complice şi erau vizibil impresionaţi în mod plăcut

văzând câtă putere avea Moody asupra acestei femei americane.

3

Mahtob şi cu mine am plâns ore în şir până când fetiţa, extenuată, s-a cufundat într-un somn adânc. Am rămas trează toată noaptea. Simţeam că-mi plesneşte capul. Îl dispreţuiam şi în acelaşi timp mă temeam de bărbatul ăsta care dormea pe Cealaltă latură a patului.

Între noi, Mahtob gemea prin somn de mi se rupea inima. Oare cum putea Moody să doarmă atât de adânc lângă mica lui fiică, atât de neliniştită? Cum a putut oare să-i facă una ca asta?

Eu măcar avusesem de ales, dar biata Mahtob nu avusese nimic de spus în această problemă. Era o copilă nevinovată de patru ani, prinsă în plasa cumplită a ciudatei şi tulburei noastre căsnicii, care, într-un fel, nici eu nu-mi dădeam seama cum luase turnura unei melodrame, urmând scurgerea implacabilă a evenimentelor politice mondiale.

Toată noaptea mi-am reproşat că am adus-o aici.

Nu găseam însă nicio explicaţie. Cum aş fi putut să *nu* fac asta?

Oricât de ciudat ar părea, singura posibilitate pe care o întrevăzusem de a o ţine pe Mahtob permanent în afara

Iranului, era de a o aduce acum doar temporar. Acum această încercare disperată eşuase.

Nu mă interesase niciodată politica sau intrigile internaţionale. Tot ceea ce-mi dorisem era fericirea şi armonia familiei mele. Dar în noaptea aceea, când mii de amintiri mi-au revenit în minte, mi s-a părut că şi acele luni de experienţă fericită pe care le trăisem nu fuseseră scutite de umbre;

De fapt, ceea ce ne făcuse să ne întâlnim, pe Moody şi pe mine, cu mai bine de zece ani în urmă, a fost o suferinţă. O durere care se instalase mai întâi în partea stângă a capului şi se extinsese apoi în tot corpul. În februarie 1974 avusesem accese demigrenă, ameţeală şi vomă care îmi dădeau o senzaţie generală de Slăbiciune.

Chiar şi când deschideam ochii simţeam dureri. Cel mai mic zgomot îmi provoca puternice dureri în ceafă şi pe şira spinării. Nu puteam să dorm decât luând medicamente puternice.

Durerile erau cu atât, mai neplăcute cu cât credeam, că acum, în sfârşit, la cei 28 de ani ai mei, am să fiu în stare să-mi încep propria-mi viaţă. Mă căsătorisem la repezeală, direct de pe băncile şcolii şi legătura mea, lipsită de iubire, se sfârşise cu un divorţ care a durat mult şi pentru care

am avut de învins numeroase dificultăţi. A urmat apoi o perioadă de echilibru şi de fericire, ca rezultat direct al propriilor mele strădanii. Postul meu de la ITT Hancock, din orăşelul Elsie, aflat chiar în centrul peninsulei Michigan, îmi deschidea perspectivele unei cariere în domeniul managementului. Iniţial, am fost angajată ca secretară de noapte şi am lucrat mult, ajungând în cele din urmă să conduc tot biroul personal şi să fiu direct subordonată directorului întreprinderii. Salariul îmi ajungea să întreţin un cămin confortabil, chiar dacă modest, pentru mine şi fiii mei, Joe şi John.

Găsisem un post onorific de conducere în cadrul Asociaţiei locale de Atrofie Musculară, a cărei activitate, pe care am coordonat-o mai bine de un an de zile, fiind remarcată de Jerry Lewis în cunoscuta sa emisiune Telethon. De 1 Mai apărusem la televiziune. Mă simţeam bine singură şi eram mulţumită de modul în care îmi aranjasem o viaţă independentă. Totul demonstra progresul pe care-l făcusem pornind de la ambiţiile mele de adolescentă, destul de vagi, şi totuşi reale. În jurul meu vedeam o mulţime de bărbaţi şi femei în uniforme albastre care, după părerea mea, se mulţumeau cu scopuri mult prea modeste. Eu voiam mai mult de la viaţă, poate o

diplomă universitară, poate o carieră de reporter, poate o afacere proprie, poate – cine ştie? Voiam *mai mult* decât viaţa mohorâtă pe care o văzusem în jurul meu.

Dar tocmai atunci au început migrenele. Zile în şir singura mea preocupare a fost să scap de această suferinţă îngrozitoare, care îmi crea o stare de slăbiciune.

Căutând disperată un ajutor, l-am vizitat pe dr. Roger Morris, care fusese vreme îndelungată medicul familiei mele şi chiar în aceeaşi după-amiază mi-a dat o trimitere către spitalul din Garson City, o clinică de osteopatie, aflată la o jumătate de oră pe autostradă, la vest de Elsie.

Internată acolo, zăceam în pat, în camera mea, cu perdelele trase şi cu lumina stinsă, ghemuită în poziţia fetusului, şi ascultam neîncrezătoare discuţiile medicilor despre posibilitatea existenţei unei tumori pe creier.

Părinţii mei veneau să mă viziteze cu maşina din Bannister şi mi-i aduceau în cameră pe Joe şi pe John, cu toate că erau încă prea mici pentru a li se permite să intre în spital. Eram bucuroasă să-mi văd fiii, dar încălcarea regulilor normale de vizită din spital mă înspăimânta. Când preotul a trecut pe la mine în ziua următoare, i-am spus că aş vrea să întocmesc un testament.

Cazul meu era disperat. Medicii îmi prescriau şedinţe

zilnice de fizioterapie, unmate de un tratament de întreţinere, după care eram trimisă înapoi în camera mea întunecată şi tăcută. Terapia prin masaj reprezintă una dintre deosebirile majore dintre osteopatie şi tratamentul alopatic cunoscut, aşa cum e aplicat de medicii de formaţie tradiţională. Un osteopat are aceeaşi formaţie ca medicii specialişti în medicină generală, dar se deosebeşte în mod esenţial de aceştia prin concepţia sa teoretică. El foloseşte aceleaşi metode ca orice medic alopat – anestezist, chirurg, ginecolog, pediatru, neurolog – pentru a da câteva exemple. Numai că un medic osteopat îşi asumă o altă metodă de vindecare. Tratamentul terapeutic prin manipulare încearcă să amelioreze durerile pe cale naturală, stimulând punctele nervoase şi urmărind relaxarea muşchilor dureroşi. Acest gen de tratament ajutase şi înainte, aducându-mi uşurarea unor suferinţe şi speram ca metoda să fie şi de astă dată eficientă, întrucât căutam cu, disperare alinarea.

Înduram asemenea chinuri încât abia dacă îl băgam în seamă pe medicul internist care urma să-mi aplice primul tratament de masaj. Zăceam cu faţa în jos pe o masă, tapiţată, care prelua apăsarea în timp ce mâinile lui îmi lucrau muşchii spatelui. Atingerea lui era plăcută, iar

comportamentul politicos.

Mă ajuta apoi să mă întorc pe spate ca să poată repeta tratamentul cu muşchii gâtului şi ai umerilor. Ultima parte a tratamentului consta dintr-o răsucire rapidă a gâtului, ce producea un fel de trosnitură, şi-mi provoca pe dată o senzaţie de uşurare.

În timp ce zăceam pe spate, puteam să-l observ pe doctor mai atent. Părea să fie cu vreo şase ani mai în vârstă decât mine – şi desigur mai în vârstă decât toţi ceilalţi medici internişti. Începuse să chelească uşor. Maturizarea îl avantaja, căci îi dădea o oarecare autoritate. Nu era deosebit de frumos, dar statura lui vânjoasă, solidă» era atrăgătoare. Ochelarii dădeau chipului său, cu uşoare trăsături arabe, un aer de savant. Pielea îi era doar cu o nuanţă mai închisă decât a mea. Cu excepţia unui uşor accent, comportamentul şi personalitatea sa erau cele ale unui american.

Se numea Dr. Sayyed Bozorg Mahmoody, dar ceilalţi medici îl strigau simplu, cu diminutivul Moody.

Tratamentele doctorului Mahmoody au devenit pentru mine clipele luminoase ale şederii în spital. Ele mi-au diminuat durerile şi doar simpla lui prezenţă începuse să aibă un efect terapeutic asupra mea. Era cel mai grijuliu

doctor pe care îl întâlnisem vreodată. Deşi îl vedeam zilnic la tratament, trecea şi în cursul zilei pe la mine, numai aşa, ca să mă întrebe „cum merge?” şi seara târziu ca să-mi ureze noapte bună.

Un şir de teste au exclus posibilitatea unei tumori şi medicii au ajuns la concluzia că sufăr de o formă violentă de migrenă care, eventual, va dispare de la sine. Diagnosticul a fost corect, întrucât, după câteva săptămâni, durerileau început să cedeze. Nu am rămas cu nicio urmare fizică de pe urma acestui incident, dar cursul vieţii mele a luat o întorsătură dramatică.

În ultima zi de spital, în toiul tratamentului, dr. Mahmoody mi-a spus:

— Îmi place parfumul pe care îl folosiţi. Asociez acest miros plăcut cu persoana dumneavoastră.

Se referea la apa de toaletă Charlie pe care o foloseam întotdeauna. ■»

— Când ajung seara acasă, mai simt încă mirosul parfumului dumneavoastră pe mâini.

M-a întrebat dacă ar putea să-mi telefoneze acasă ca să afle cum mă simt.

— Desigur, i-am răspuns.

Şi-a notat grijuliu adresa şi numărul meu de telefon.

Apoi, când tratamentul a luat sfârşit, calm şi blând s-a aplecat şi m-a sărutat pe buze. Nu ştiam încă unde mă va duce acest simplu sărut.

Lui Moody nu-i plăcea să vorbească despre Iran.

— Nu vreau să mă mai întorc *niciodată,* acolo, zicea el. M-am schimbat; familia mea nu mă mai înţelege. Nu ne mai potrivim.

Deşi Moody aprecia modul de viaţă american, îl ura pe şah pentru că americanizase Iranul. Ceea ce-l irita cel mai mult era faptul că nu mai putea să-şi cumpere la fiecare colţ de stradă *chelokebab,* un delicios preparat iranian din carne de oaie cu orez. În locul acestuia apăruseră peste tot, ca ciupercile, magazinele Mc Donalds şi alte chioşcuri cu preparate la minut. Nu mai era aceeaşi ţară în care crescuse el...

Moody se născuse la Shusthar, în sud-vestul Iranului, dar după moartea părinţilor se mutase la sora lui, la Khorramshahr, în aceeaşi provincie. Iranul este tipic pentru ţările din lumea a treia prin faptul că diferenţa dintre pătura de sus şi cea de jos este foarte clar marcată. Dacă s-ar fi născut într-o familie aparţinând păturii inferioare, Moody ar fi trăit probabil asemenea numeroşilor săraci ai Teheranului, lâncezind într-o mică colibă făcută

provizoriu din deşeuri de la lucrările de construcţii şi constrâns să cerşească o muncă de ocazie şi ceva de pomană. Dar fanilia lui se bucurase de bogăţie şi de un nume de prestigiu, aşa încât, imediat după terminarea şcolii, beneficiase de suportul material pentru a **se** aventura în căutarea norocului. Şi el voia mai mult de la viaţă.

Pe vremea aceea iranienii bogaţi călătoreau în masă în alte ţări. Guvernul şahului sprijineaeducaţia în străinătate, sperând să impulsioneze astfel occidentalizarea ţării. Dar, în cele din urmă, această strategie a dat greş. Iranienii se opuneau cu încăpăţânare să preia cultura occidentală. Chiar şi aceia care trăiseră zeci de ani în America rămâneau adesea izolaţi şi aveau legături în special cu iranienii emigraţi. Continuau să-şi păstreze credinţa islamică şi obiceiurile persane. Am întâlnit o dată o femeie iraniană care, deşi trăise douăzeci de ani în America, nu ştia ce este un ştergar de bucătărie. Când i-am arătat unul, a găsit că este o invenţie minunată.

Mulţi studenţi iranieni au preluat însă ideea că poporul poate să-şi hotărască forma de guvernământ şi această conştiinţă politică în continuă dezvoltare a dus în final la prăbuşirea şahului.

Experienţa lui Moody era netipică. Timp de aproape două decenii îşi însuşise mult din comportamentul societăţii occidentale şi, spre deosebire de compatrioţii săi, nu făcuse politică. Găsise o lume care se deosebea mult de cea a copilăriei lui, o lume care oferea bunăstare, cultură şi demnitate umană, o lume care depăşea tot ceea ce exista în societatea iraniană. Moody şi-a dorit cu adevărat să fie un occidental.

El a călătorit mai întâi la Londra, unde timp de doi ani a învăţat engleza. Sosind în America, la 11 iulie 1961, cu o viză de student, şi-a obţinut licenţa La Northeast Missouri State University şi a predat câţiva ani matematica la liceu. De o inteligenţă strălucită, şi având astfel posibilitatea să studieze orice specialitate, el a descoperit că pregătirea sa foarte diversificată îl împinge spre o împlinire mult mai importantă. Dezvoltându-şi afinităţile pentru meseria de inginer, s-a întors din nou pe băncile şcolii, lucrând apoi la o firmă sub conducerea unui om de afaceri turc. Ca furnizor al NASA, firma a cooperat la programul „Apollo”, ce urmărea zborul spre lună.

— Am ajutat la trimiterea unui om pe lună, spunea adeseori Moody plin de mândrie.

Nu împlinise încă treizeci de ani când a fost încă **o** dată

cuprins de febra neastâmpărului. Acum însă şi-a concentrat interesul asupra meseriei pe care compatrioţii lui o cinsteau cel mai mult şi pe care o exercitaseră şi părinţii lui. S-a hotărât să devină medic. Cu toate certificatele sale excelente, mai multe facultăţi de medicină i-au refuzat înscrierea din cauza vârstei. În cele din urmă, a fost admis la Colegiul din Kansas-City pentru medicină osteopatică[1].

În perioada când am început să ieşim împreună, Moody era la sfârşitul practicii sale în Garson City şi se pregătea să-şi înceapă curând stagiatura de trei ani la spitalul de osteopatie din Detroit, unde plănuia să se specializeze ca anestezist.

— De fapt ar trebui să devii medic practician, i-am spus eu, te descurci atât de bine cu pacienţii.

— Dar cu anestezia se pot câştiga bani mulţi, mi-a replicat el, dovedindu-mi astfel că era într-adevăr americanizat.

Şi-a obţinut apoi „cartea verde” care îi permitea să

[1] Osteopatie – metodă de tratament, introdusă de americanul D. D. Palmer, potrivit căruia cauza diferitelor boli constă în vătămarea rădăcinilor nervoase datorită deplasării unor vertebre. Metoda de vindecare constă în repunerea lor la loc cu mâna. Întrucât procedeul nu e lipsit de pericol, este necesar ca modificarea poziţiei vertebrei să fie mai întâi dovedită radiologic, (n.tr.).

practice oriunde în Statele Unite şi care îi netezise drumul spre obţinerea cetăţeniei americane.

Părea că voia să rupă complet toate legăturile cu familia sa. Abia dacă mai scria câte o scrisoare rudelor sale; nici măcar lui Ameh Bozorg care se mutase de la Khorramshahr la Teheran, şi această lipsă de contact cu familia lui mă neliniştea puţin. Şi eu aveam probleme cu rudele mele, dar credeam în continuare în legăturile naturale, de înrudire.

— Ar trebui să dai cel puţin câte un telefon din când în când. Eşti medic. Îţi poţi permite o dată pe lună să dai un telefon în Iran.

Eu fusesem cea care îl îndemnase să-şi viziteze patria. După ce, în iulie, şi-a terminat practica, i-a făcut, în silă, o vizită lui Ameh Bozorg. Mi-a scris zilnic de acolo ca să-mi spună cât de mult îi lipsesc. La rândul meu, eram şi eu surprinsă de cât de mult îmi lipsea el mie. Aşa că în această perioadă mi-am dat seama că eram pe cale să mă îndrăgostesc.

Trei ani de zile, cât a durat asistenţa lui Moody, ne-am întâlnit regulat şi îmi făcea curte după moda de altă dată. De fiecare dată când venea aducea dulciuri pentru Joe şi John şi flori, bijuterii sau câte un parfum pentru mine.

Cadourile lui aveau o notă personală. Primul meu soţ nu dăduse niciodată atenţie zilelor festive, dar Moody se gândea până şi la cele mai neînsemnate prilejuri şi concepea pentru fiecare câte o felicitare. De ziua mea de naştere mi-a făcut cadou o cutie muzicală lucrată foarte fin, având pe ea o decoraţie în relief ce reprezenta o mamă legănându-şi copilul.

— Fiindcă eşti o mamă atât de bună, mi-a spus el.

Am folosit-o seara ca să-l adorm pe John cu „cântecul de leagăn” al lui Brahms. Viaţa mea era presărată cu trandafiri.

Hotărâsem însă foarte clar să nu mă mai recăsătoresc.

— Vreau să fiu liberă, i-am spus. Nu mai vreau să depind de nimeni.

La fel gândea şi el pe atunci.

În timpul perioadei de asistenţă la Spitalul osteopatia din Detroit, Moody lucra neoficial şi ca medic general la Clinica de pe strada 14. Iar eu, fiind din nou acasă în Elsie, mă dedicam cu şi mai mult zel obligaţiilor de şef al propriei mele gospodării. Reuşisem să-mi împlinesc un alt vis din tinereţe, înscriindu-mă la una din filialele Colegiului Lansing Community din Owosso, unde studiam managementul industrial. Primisem o serie întreagă de

note maxime.

De câte ori avea liber la sfârşit de săptămână, Moody făcea o călătorie de câte trei ore şi jumătate ca să mă viziteze pe mine şi pe băieţi. Şi întotdeauna apărea încărcat de cadouri. Când, la sfârşit de săptămână era de gardă, mergeam eu la Detroit şi locuiam în apartamentul lui.

Sărutul lui Moody mă făcuse să uit totul. Era un partener tandru pentru care bucuria şi plăcerea mea erau tot atât de importante de parcă ar fi fost ale lui. Niciodată cineva nu mă atrăsese fizic atât de puternic. Se părea că eram sortiţi unul altuia. Întreaga noapte dormeam strâns îmbrăţişaţi.

Viaţa noastră era plină şi fericită. Cu prilejul unor ocazii Moody era un tată bun pentru copiii mei. Împreună cu el, cu Joe şi John făceam excursii la grădina zoologică sau mergeam deseori la Detroit la serbările diferitelor grupuri etnice, având prilejul să cunoaştem cultura Orientului.

Moody mi-a arătat cum se găteşte mâncarea islamică – bazată în special pe carne de oaie şi orez, peste care se toarnă sosuri exotice, şi folosind multe legume proaspete şi fructe. Fiii, prietenii mei şi cu mine i-am prins repede gustdAT

Fără să-mi dau. Seama, îmi dădeam tot mai multă osteneală să-i plac. Făceam cu plăcere ordine în locuinţa lui, găteam şi îi făceam cumpărăturile. Uneori, în gospodăria lui de burlac era absolut necesară o mână de femeie.

Moody avea puţini prieteni, dar, curând, prietenii mei au devenit şi prietenii lui. Moody avea o mulţime de cărţi conţinând tot felul de glume şi scamatorii, cu ajutorul cărora, la întâlnirile noastre de societate, reuşea să devină în mod firesc, fără a fi sâcâitor, centrul atenţiei generale.

Cu timpul, Moody m-a familiarizat cu câteva concepte de bază ale Islamului şi am fost impresionată câte principii fundamentale au în comun cu tradiţia iudeo-creştină. Allah este aceeaşi fiinţă superioară pe care noi şi alţi membri ai bisericii libere metodiste o venerăm ca Dumnezeu. Musulmanii cred că Moise a fost un profet trimis de Dumnezeu şi că Thora dată evreilor este legea lui Dumnezeu. Ei cred că şi Iisus a fost un profet al lui Dumnezeu şi că Noul Testament este o carte sfântă. Potrivit religiei lor, Mahomed a fost ultimul şi cel mai important profet, ales direct de Dumnezeu. Coranul lui are, fiind cea mai nouă carte sfântă, prioritate faţă de Vechiul şi Noul Testament.

După cum explica Moody, Islamul este împărţit în numeroase secte. Aşa cum un creştin poate fi baptist, catolic sau luteran, tot aşa pot exista deosebiri substanţiale între legile religioase fundamentale ale diverşilor mahomedani. Familia lui Moody aparţinea mahomedanilor şiiţi, despre care în Occident se ştia foarte puţin. Mi-a explicat că ei sunt fundamentalişti fanatici. Deşi era secta dominantă în Iran, nu aveau nicio putere asupra regimului prooccidental al şahului. Moody nu mai practica această formă extremă a mahomedanismului în care fusese crescut.

Deşi refuza carnea de porc, bea totuşi cu plăcere un pahar de alcool. Rareori îşi scotea covoraşul de rugăciuni pentru a-şi îndeplini obligaţiile religioase.

Îndată ce am ajuns în locuinţa lui din Detroit la sfârşit de săptămână a sunat telefonul. A vorbit scurt cu cel ce chemase şi mi-a spus:

— O urgenţă. Mă întorc cât pot de repede.

De abia a plecat că am alergat afară, la maşină, şi am adus, unul după altul, scaune pliante, lăzi cu veselă şi pahare de vin, platouri cu mâncare persană pregătită acasă, în Elsie.

La scurt timp după aceea au venit şi dr. Gerald White cu

soţia aducând alte mâncăruri pe care le lăsasem la ei, şi, în afară de asta, tortul pe care îl comandasem special, era ornat cu un steag roşu-alb-verde şi cu urarea scrisă în farsi „La mulţi ani pentru ziua de naştere”.

Au sosit apoi alţi oaspeţi, aşa încât ne-am strâns vreo treizeci de persoane care aranjaseră să sosească în timpul absenţei lui Moody pe care o pusesem la cale. Când s-a întors ne-a găsit pe toţi într-o dispoziţie sărbătorească.

— Surpriză! a strigat mulţimea.

A râs cu toată faţa şi zâmbetul i s-a lăţit şi mai mult pe chip când i-am cântat „Mulţi ani trăiască”.

Împlinea 39 de ani, dar a reacţionat cu entuziasmul unui şcolar.

— Cum aţi reuşit să faceţi asta? a întrebat el uluit. Nu pot decât să mă minunez cum aţi realizat acest lucru.

Încercam sentimentul plăcut al unei reale împliniri – aceea că-l făcusem fericit.

Din ce în ce mai mult acest lucru devenea ţelul propriu-zis al vieţii mele. După doi ani de când eram împreună, devenise punctul central al gândurilor mele. Ziua de lucru obişnuită nu mă mai atrăgea. Importante erau numai sfârşiturile de săptămână.

Până şi planurile mele profesionale păliseră. Avansasem

într-o funcţie în care îndeplineam munca făcută mai înainte de un bărbat, dar eram plătită mai puţin. În afară de asta îmi era din ce în ce mai greu să împiedic curtea pe care mi-o făcea un alt funcţionar al firmei care considera, numai fiindcă eram necăsătorită, că aş fi şi disponibilă. În cele din urmă m-a făcut clar să înţeleg că nu voi mai avansa dacă nu mă voi culca cu el.

Spectacolul devenise insuportabil şi aveam nevoie de zilele de la sfârşitul săptămânii pe care le petreceam cu Moody ca să mă odihnesc după atâta stres. Petrecerea a fost un eveniment deosebit de îmbucurător căci nu l-am surprins numai pe Moody, ci chiar pe mine însumi. Eram mândră că reuşisem s-o organizez de la distanţă. Eram o gazdă pricepută pentru societatea unor medici şi a soţiilor acestora şi acest statut social se deosebea mult de lumea micului meu orăşel.

Petrecerea a durat până la miezul nopţii. Când ultimul oaspete s-a hotărât să plece, Moody m-a luat de mijloc şi mi-a spus:

— Te iubesc pentru toate astea.

În ianuarie 1977 m-a cerut în căsătorie.

Trei ani înainte m-aş fi apărat violent împotriva unei asemenea cereri, indiferent dacă ar fi venit de la Moody

sau de la oricine altcineva. Dar acum mi-am dat limpede seama că mă schimbasem. Avusesem experienţa libertăţii şi constatasem că eram capabilă să-mi întreţin familia şi pe mine. Nu-mi făcea însă plăcere să trăiesc singură. Uram stigmatul de divorţată.

îl iubeam pe Moody şi ştiam că şi el mă iubeşte. Timp de trei ani nu avusesem nici măcar o discuţie. Aveam posibilitatea să aleg şansa unei vieţi noi cu împlinirea datoriei de soţie şi mamă. Mă bucuram să devin o gazdă perfectă cu ocazia numeroaselor petreceri de societate în care dr. Mahmoody şi soţia să fi avut invitaţi. Poate voi termina Colegiul. Poate vom avea un copil.

Şapte ani mai târziu, mă consumam îngrozitor, o noapte întreagă, răsucindu-mă în pat când pe o parte când pe alta, alături de fiica mea şi de bărbatul pe care odată îl iubisem atât. Şi o revelaţie târzie mi-a deschis ochii. Existaseră atâtea semne asupra acestui sfârşit, pe care eu le ignorasem însă.

Dar nu ne trăim viaţa privind înapoi. Ştiam că acum evocarea trecutului nu-mi mai era de niciun ajutor. Mahtob şi cu mine ne aflam aici, reţinute într-o ţară străină. În acest moment nu mai contau nici motivele care provocaseră nenorocirea noastră. Singurul lucru care

conta era realitatea zilelor care ne aşteptau.

Zile?

Săptămâni?

Luni?

Cât timp va trebui să îndurăm? Nu puteam să-mi închipui că aş putea folosi în această privinţă termenul de ani. Moody n-ar vrea – n-ar putea – să ne facă una ca asta. Ar vedea mizeria din jurul lui şi asta l-ar dezgusta.

Şi-ar da seama că viitorul lui e în America şi nu într-o ţară înapoiată care trebuie să mai înveţe încă cele mai elementare reguli de igienă şi dreptate socială. Şi-ar schimba părerea. Ne-ar duce acasă fără să ţină cont de posibilitatea că, odată atingând cu piciorul pământul american, aş putea s-o iau pe Mahtob de mână şi să fug la primul avocat.

Dar ce se va întâmpla dacă nu-şi va schimba părerea? Cu siguranţă că ne-ar veni cineva în ajutor. Părinţii mei? prietenii mei de acasă? Ministerul de Externe? Mahtob şi cu mine eram cetăţene americane chiar dacă Moody nu era. Aveam anumite drepturi. Trebuia numai să găsim o cale ca să ni le putem exercita.

Dar cum?

Şi cât de mult ar fi durat asta?

4

După ce Moody ne-a anunţat că vom rămâne în Iran am petrecut mai multe zile ca într-o pâclă plină de tenebre.

Oricum, în prima noapte avusesem prezenţa de spirit să-mi evaluez situaţia financiară. Moody îmi luase carnetul de cecuri dar uitase să mă întrebe câţi bani lichizi aveam la mine. Când mi-am deschis poşeta am constatat că posedam o mică avere de care uitaserăm amândoi în frenezia cumpărăturilor. Aveam aproape două sute de mii de riali şi o sută de dolari americani, pe care puteam să-i schimb la bursa neagră cu o rată de unu la şase. Mi-am ascuns averea sub salteaua subţire a patului meu. Dimineaţa, în zori, când Moody şi restul familiei îşi făceau rugăciunile, am scos banii şi i-am ascuns printre multele mele haine, împăturite în dulap, ca să-i am la îndemână dacă în cursul zilei s-ar fi ivit vreo ocazie neaşteptată. Banii reprezentau puterea mea, singura mea salvare. Nu aveam încă nicio idee ce aş fi putut întreprinde cu ajutorul lor, dar poate voi reuşi să-mi cumpăr cu ei libertatea. Cândva, cumva, vom reuşi, Mahtob şi cu mine să scăpăm din închisoarea asta.

Căci era într-adevăr o închisoare. Atât paşapoartele

noastre americane şi iraniene cât şi certificatele noastre de naştere se aflau la Moody. Şi fără aceste importante documente nu puteam părăsi Teheranul chiar dacă am fi reuşit să fugim din casă.

Multe zile de-a rândul eu şi cu Mahtob de-abia dacă am părăsit dormitorul. O serie de boli se abătuseră asupra mea: nu puteam să mănânc decât orez alb obişnuit – şi din acesta foarte puţin. Deşi eram extrem de slăbită, nu puteam să dorm. Moody mi-a administrat nişte medicamente.

De cele mai multe ori ne lăsa singure, căci voia să ne dea timp să ne acceptăm destinul şi să ne obişnuim cu gândul că ne vom petrece restul vieţii în Iran. Pe mine mă trata mai mult ca un paznic de închisoare decât ca un soţ, cu dispreţ, manifestându-şi însă speranţa absurdă că Mahtob, care nu-şi sărbătorise încă a cincea ei aniversare, se va obişnui cu uşurinţă şi bucurie cu această răsturnare a vieţii ei. Încerca să-i câştige cu viclenie simpatia, dar ea se ţinea deoparte, plină de neîncredere. De câte ori voia s-o ia de mână, ea şi-o retrăgea şi mi-o apuca pe-a mea. Ochii ei negri exprimau un soi de nedumerire, neputând să-şi explice cum tatăl ei devenise deodată duşmanul nostru.

În fiecare noapte Mahtob plângea în somn. Îi era încă frică să meargă singură la toaletă. Sufeream amândouă de crampe stomacale şi diaree, aşa că o bună parte a zilelor şi nopţilor o petreceam în baia în care mişunau gândaci, dar care devenise locul nostru de refugiu. Sigure că nu vom fi deranjate aici, ne rugam în şoaptă: „Iubite Dumnezeule, te rugăm ajută-ne să găsim o cale de a rezolva această problemă. Ajută-ne, te rugăm, să găsim o cale sigură de a ajunge împreună acasă în America, şi de a fi alături de familia noastră”. I-am explicat lui Mahtob că trebuie să rămânem împreună. Teama mea cea mare era ca nu cumva Moody să mi-o ia de lângă mine.

Singurul divertisment pe care îl aveam la îndemână era Coranul în traducerea engleză a dr. Fil. Rashad Khalifa, imamul moscheei din Tucson, Arizona. Mi-l puseseră la dispoziţie spre edificare. Eram atât de disperată să am o preocupare încât abia aşteptam ca primele raze de soare ale dimineţii să intre pe fereastra dormitorului, lipsit de lumină, ca să pot citi. Incantaţiile lui Baba Hajji răsunând în sala cea mare rămâneau undeva departe în timp ce citeam cu atenţie cartea sfântă căutând pasajele ce defineau relaţia dintre soţ şi soţie.

De fiecare dată când găseam câte un paragraf care

părea să se refere într-o oarecare măsură la situaţia mea – intervenind pentru drepturile femeilor şi copiilor, îl arătam lui Moody şi celorlalţi membri ai familiei.

În *Sura* (Capitol 4, verset 34) am găsit următoarea învăţătură a lui Mahomed, care m-a neliniştit.

„Bărbatul are sarcina de a îngriji de femeie pentru că Dumnezeu l-a dăruit cu calităţile necesare pentru asta „şi l-a făcut pe el să fie în măsură a câştiga cele necesare traiului. Femeile cinstite trebuie aşadar să primească ascultătoare această situaţie; ele sunt obligate să-şi onoreze bărbaţii în absenţa acestora, ascultând de poruncile Domnului. Femeile care se răzvrătesc trebuie lămurite, şi dacă nu ascultă, lăsate singure în pat, şi, cu orice prilej, pedepsite cu bătaie. Dacă însă sunt ascultătoare, atunci nu vi se va ierta mânia împotriva lor. Dumnezeu este mai mare şi mai puternic decât toţi”.

În următorul verset am găsit totuşi un motiv de speranţă.

„Când între soţi există după căsătorie, anumite neînţelegeri, atunci alegeţi judecători atât din familia lui cât şi din familia ei. Dacă soţii se împacă şi Dumnezeu îi va ierta. Dumnezeu este atotştiutor şi înţelept”.

— Amândouă familiile noastre ar trebui să ne ajute ca să

ne rezolvăm problemele, i-am spus eu lui Moody, arătându-i versetul.

— Familia ta nu e musulmană, mi-a răspuns el. Ea nu contează. Şi a adăugat: în afară de asta, aceasta-i numai problema *ta* şi nu a noastră.

Acesta era modul de gândire al acestor şiiţi musulmani care glorificau încă succesul revoluţiei, înveşmântaţi în dreptatea propriului lor fanatism. Cum puteam eu, o creştină – americancă şi femeie – să îndrăznesc să consider modul meu de a interpreta Coranul mai presus de cel al imamului Reza, al Ayatolahului Khomeini, Baba Hajji sau chiar al soţului meu? Fiecare era de părere că eu, ca soţie a lui Moody, eram proprietatea lui, el putând să facă cu mine ce voia.

În a treia zi a arestului nostru, în care de fapt ar fi trebuit să sosim din nou acasă, în Michigan, Moody m-a forţat să le telefonez părinţilor mei. Mi-a spus ce trebuia să le spun şi a urmărit toată discuţia cu multă atenţie.

Purtarea lui era destul de ameninţătoare ca să mă facă ascultătoare.

— Moody a hotărât să mai rămânem încă puţin aici, am explicat eu familiei mele. Nu ne întoarcem chiar acum.

Mama şi tata au fost uluiţi.

— Nu vă faceţi griji, am spus eu, încercând să mă prefac veselă. Vom fi curând din nou acasă. Chiar dacă mai rămânem câtva timp aici, ne întoarcem nu peste multă vreme.

Asta i-a liniştit. Uram să-i mint, dar cu Moody, a cărui prezenţă o simţeam în spatele meu, nu aveam de ales. Îmi era dor să fiu cu ei să-mi strâng în braţe fiii, pe Joe şi John. Îi voi mai revedea oare vreodată?

Moody devenise capricios. Uneori era posac şi ne vorbea ameninţător lui Mahtob şi mie. Alteori încerca să fie drăguţ şi cald. Poate, mă gândeam eu, era şi el la fel de nehotărât şi dezorientat ca mine. Câteodată încerca să mă ajute la acomodare.

— Astă seară găteşte Betty pentru toţi, o anunţă el într-o zi pe Ameh Bozorg.

M-a luat cu el la piaţă. Cu toată bucuria iniţială, simţind razele calde ale soarelui, priveliştea, zgomotele şi mirosurile oraşului mi se păreau mai străine şi mai respingătoare ca oricând. Am mers la o mezelărie, vreo patru blocuri mai departe, ca să ni se spună:

— Abia după-masă pe la ora patru primim carne proaspătă. Reveniţi.

Am primit acelaşi răspuns în multe alte prăvălii.

Repetând expediţia după-amiază, am găsit în sfârşit carne de vită pentru friptură la o prăvălie situată la vreo doi kilometri de casă.

Lucrând în bucătăria murdară a lui Ameh Bozorg, am încercat să fac totul cât mai bine, să curăţ vasele, să pregătesc o mâncare americană care îmi era familiară şi să ignor privirile întunecate ale cumnatei mele.

După cină Ameh Bozorg şi-a exercitat din nou Influenţa maternă asupra fratelui mai tânăr.

— Stomacurile noastre nu suportă carnea de vită, i-a spus ea lui Moody. În casa asta nu va mai exista niciodată carne de vită.

În Iran carnea de vită este considerată ca o Carne fără valoare. Ceea ce voise de fapt să spună Ameh Bozorg era că eu gătisem o mâncare ce fusese sub demnitatea ei.

Incapabil să-i ţină piept surorii sale, Moody n-a mai insistat. Era clar că Ameh Bozorg refuza să accepte orice contribuţie pe care aş fi putut-o avea la programul zilnic din casa ei. De fapt, întreaga familie mă ignora; când intram în cameră îmi întorceau spatele sau se uitau urât la mine. Pentru ei faptul că eram americană părea să cântărească mai mult decât îndoielnicul meu rol de soţie a lui Moody.

În aceste prime săptămâni de prizonierat numai Essey a vorbit prietenos cu mine. Într-o zi, când ea şi Reza au venit în vizită, a reuşit să mă scoată un moment afară şi să-mi spună:

— Îmi pare într-adevăr rău. Mie îmi placi, dar ei ne-au spus să ne ţinem departe de tine. Nu avem voie să stăm lângă tine sau să vorbim cu tine. Mă doare sufletul pentru situaţia în care te afli, dar nu pot să mă pun rău cu întreaga familie.

Aştepta oare Ameh Bozorg să trăiesc la nesfârşit în izolare şi dispreţ? mă întrebam. Ce se întâmplă în casa asta de nebuni?

Moody părea să se mulţumească trăind din generozitatea familiei sale. Bolborosea ceva foarte vag despre posibilitatea de a-şi găsi undeva de lucru. Dar în concepţia lui asta se rezuma la a-şi trimite un nepot care să se intereseze în privinţa posibilităţii de recunoaştere a statutului de medic. Era sigur că studiile sale de medic american i-ar permite intrarea imediată în lumea medicală de aici, având posibilitatea să-şi exercite astfel meseria.

Pentru iranianul de rând timpul pare să nu reprezinte nimic, iar Moody s-a obişnuit din nou foarte uşor cu această concepţie. Îşi petrecea vremea ascultând radio,

citind ziare şi pălăvrăgind îndelung, ore în şir, cu Ameh Bozorg. Rareori ne lua, pe mine şi pe Mahtob la câte o plimbare scurtă, dar ne veghea cu multă vigilenţă. Uneori, după-amiaza sau seara, când era sigur că familia lui mă păzea, mergea împreună cu nepoţii să-şi viziteze alte rude. O dată a participat la o demonstraţie antiamericană şi s-a întors repetând lozinci împotriva Statelor Unite.

Şi zilele treceau – fără sfârşit, nefericite, fierbinţi, greţoase, anoste, înfricoşătoare. Mă cufundam mai mult, şi tot mai mult, în melancolie. Mă simţeam ca şi când aş fi fost pe moarte. Mâncam puţin şi aveam un somn neliniştit, deşi Moody continua să-mi administreze tranchilizante. De ce nu mă ajuta nimeni? Din fericire, într-o seară din a doua săptămână a prizonieratului meu eram întâmplător lângă telefon când acesta a sunat.

Instinctiv am ridicat receptorul şi am tresărit înspăimântată când am auzit vocea mamei mele care chema din America. Mi-a spus că încercase de mai multe ori să mă prindă mai înainte; fără să mai piardă timp cu o vorbărie inutilă, mi-a dat repede numărul de telefon şi adresa Reprezentanţei secţiei de interese americane de la ambasada Elveţiei din Teheran. Inima îmi zvâcnea, am memorat numerele. Câteva secunde mai târziu, Moody mi-

a smuls furios receptorul din mână şi a întrerupt legătura.

— Nu ai voie să vorbeşti cu ei decât dacă sunt lângă tine, a decretat el.

Noaptea, în dormitorul meu, mi-am compus un cod simplu ca să-mi cifrez adresa şi telefonul ambasadei şi mi-am notat totul în carneţelul cu adrese pe care îl ascunsesem împreună cu banii sub saltea. Ca o măsură de precauţie în plus, am repetat întreaga noapte încă o dată şi încă o dată numerele în minte. În sfârşit mi se ivise o sursă de ajutor. Eram cetăţeană americană. Cu siguranţă că ambasada ar putea să ne scoată de Aici pe Mahtob şi pe mine – numai să pot găsi o cale să iau contact cu un funcţionar înţelegător.

Ocazia a apărut chiar a doua zi după-amiază. Moody a plecat fără să-şi dea osteneala să mă anunţe unde se duce. Ameh Bozorg şi restul familiei se cufundaseră în Siesta lor zilnică, asemănătoare unei stări de apatie. Inima îmi zvâcnea în piept când m-am furişat în bucătărie, am luat receptorul şi am format numărul pe care îl memorasem. Secundele mi se păreau ore în timp ce aşteptam ca, la celălalt capăt al firului cineva să ridice receptorul. Telefonul a sunat – o dată, de două ori, de trei ori – mă rugam să mi se răspundă repede. Tocmai când, în

sfârşit, cineva a ridicat receptorul, în bucătărie şi-a făcut apariţia Fereshteh, fiica lui Ameh Bozorg. Am încercat să par calmă. Ea nu vorbise niciodată englezeşte cu mine şi eram sigură că nu putea înţelege convorbirea.

— Alo! am zis eu cu voce înăbuşită.

— Trebuie să vorbiţi mai tare, a spus o voce de femeie la capătul celălalt al firului.

— Nu pot. Vă rog, ajutaţi-mă. Sunt reţinută aici.

— Trebuie să vorbiţi mai tare! Nu vă pot înţelege.

Încercam să-mi reţin lacrimile de dezamăgire şi am rostit ceva mai tare:

— Ajutaţi-mă, sunt o ostatică!

— Trebuie să vorbiţi mai taré, a zis femeia. Apoi a închis.

La zece minute după ce s-a întors acasă, Moody s-a năpustit în dormitor, m-a smuls de pe pat şi m-a zgâlţâit cu violenţă.

— Cu cine ai vorbit la telefon? voia el să ştie.

Am fost cu totul surprinsă. Ştiam că toată casa era aliată împotriva mea, dar nu mă aşteptam ca Fereshteh să mă pârască de îndată ce el s-a întors acasă. Trebuia să încropesc cât mai repede o minciună.

— Cu nimeni, am spus cu jumătate de voce şi ăsta era adevărul aproximativ.

— Ba da, ai vorbit. Ai telefonat azi cuiva.

— Am încercat s-o sun pe Essey. Dar n-am prins-o. Am avut un număr greşit.

Moody şi-a înfipt adânc degetele în umerii mei. În spate, într-un colţ, Mahtob ţipa.

— Minţi! urlă Moody. M-a azvârlit înapoi pe pat şi a mai continuat să strige încă vreo câteva minute înainte de a părăsi fudul camera, aruncându-mi, pe când ieşea, un ultim ordin:

— Nu te vei mai atinge niciodată de telefon!

Moody mă făcea să mă simt mereu descumpănită. Întrucât, de la o zi la alta, nu puteam să-i prevăd comportamentul faţă de mine, îmi era greu să concep un plan de bătaie. Când mă amenința, mi se întărea convingerea că trebuie să reuşesc să iau cumva legătura cu Ambasada. Când avea o comportare prietenoasă, nutream speranţa că şi-ar putea schimba părerea şi că ne va duce acasă. Jocul lui făcea imposibilă utilizarea vreunui procedeu oarecare. În fiecare noapte găseam alinarea în tabletele pe care mi le dădea. Întâmpinam fiecare dimineaţă cu multă nesiguranţă...

Într-o dimineaţă, către sfârşitul lui august, când ne aflam de aproape o lună în Iran, m-a întrebat:

— Vrei să dăm vineri o petrecere în cinstea zilei de naştere a lui Mahtob?

Era ciudat. Mahtob împlinea cinci ani, marţi, pe 4 septembrie, şi nu vineri.

— Vreau să fac petrecerea de ziua ei, am spus eu.

Moody a început să se agite. Mi-a explicat că sărbătorirea aniversării reprezenta în Iran un eveniment important în societate şi avea loc întotdeauna vinerea, când musafirii nu trebuiau să meargă la muncă.

Am continuat să mă opun. Dacă nu puteam să-mi apăr propriile interese în faţa lui Moody, atunci trebuia să lupt măcar pentru puţina bucurie pe care i-o puteam oferi lui Mahtob. Nu-mi păsa de obiceiurile iraniene. Spre surpriza mea şi spre ciuda familiei sale, Moody **a** consimţit să organizăm petrecerea marţi după-amiază.

— Vreau să-i cumpăr o păpuşă, am spus, folosindu-mă de avantajul meu.

Moody a fost de acord şi a aranjat cu Majid să ne ducă pe amândouă la cumpărături. Am hoinărit prin numeroase prăvălii, dar am refuzat păpuşile iraniene întrucât mi se păreau prea sărăcăcioase. În cele din urmă am găsit o păpuşă japoneză îmbrăcată într-o pijama roşu cu alb. Avea în gură o suzetă şi, dacă i-o scoteai, râdea sau plângea.

Costa în bani iranieni contravaloarea a treizeci de dolari.

— E mult prea scumpă a spus cu hotărâre Moody. Nu putem cheltui atâţia bani pentru o păpuşă.

— Trebuie s-o cumpărăm, am insistat eu cu încăpăţânare. Nu are nicio păpuşă aici, aşa că o luăm.

Şi am cumpărat-o.

Speram ca petrecerea s-o bucure pe Mahtob – erau primele momente mai vesele de o lună de zile încoace

O aştepta cu un entuziasm crescând. Era atât de bine s-o văd râzând şi strălucind de fericire!

Cu două zile înainte de marele eveniment s-a petrecut însă ceva care i-a micşorat buna dispoziţie. Jucându-se în bucătărie, Mahtob a căzut de pe un taburet mic, care s-a rupt sub greutatea ei şi vârful ascuţit al unui picior de lemn i-a intrat adânc în braţ. La ţipetele ei am alergat repede şi m-am îngrozit văzând cum îi ţâşnea sângele din artera tăiată.

Moody i-a aplicat imediat un bandaj, în timp ce Majid şi-a pregătit maşina ca să ne ducă la spital. Îmi legănam în braţe copilul care suspina şi îl auzeam pe Moody spunându-mi că nu trebuie să-mi fac griji. Câteva blocuri mai departe de casa noastră se afla un spital.

N-am fost însă primiţi.

— Nu primim urgenţe, ne-a explicat un funcţionar de la biroul de gardă, indiferent la suferinţa lui Mahtob.

Conducând maşina printr-un trafic aglomerat, Majid ne-a dus repede la un alt spital, care avea serviciu de urgenţă. Ne-am năpustit înăuntru, dar aici am găsit o mizerie şi o dezordine înspăimântătoare. Nu aveam însă unde să ne ducem în altă parte. Sala de aşteptare pentru urgenţe era plină de pacienţi.

Moody s-a ţinut după un doctor şi i-a explicat că el e medic în America, dar că se află aici în vizită şi fiica lui are o rană care trebuie cusută. Medicul iranian ne-a luat imediat în sala de tratamente şi s-a oferit, cu politeţe colegială, să facă tratamentul gratuit. Când doctorul a controlat rana şi şi-a pregătit instrumentele, Mahtob s-a agăţat bănuitoare de mine.

— Aici nu se face nicio anestezie, am întrebat eu neîncrezătoare.

— Nu, a răspuns Moody.

Mi s-a întors stomacul pe dos.

— Mahtob, acum trebuie să fii foarte curajoasă, i-am spus eu.

Ea a ţipat când a văzut acul de sutură. Moody i-a spus că trebuie să stea liniştită. Braţele lui muşchiuloase o

ţineau strâns de masa de operaţie. Pumnul ei mic îmi zdrobea aproape mâna. Ţinută strâns şi ţipând isteric Mahtob se zbătea domol. Când acul i-a înţepat pielea mi-am întors privirea. Fiecare ţipăt care răsuna în sală părea să-mi sfâşie inima. Un val de ură m-a străbătut din cap până-n picioare. Totul era din vina lui Moody, căci el ne adusese în iadul ăsta.

Procedura a durat mai multe minute. Lacrimile îmi curgeau pe obraji. Nu există o durere mai mare pentru o mamă decât să stea alături de fiica ei care suferă fără să-i poată veni în ajutor. Aş fi vrut să suport eu tortura la care era supusă fiica mea, dar nu puteam. Stomacul meu se revolta şi tot corpul mi se acoperise de o sudoare rece. Mahtob era însă aceea care trebuia să accepte aceste chinuri fizice. Nu puteam face nimic decât s-o ţin de mână, ajutând-o astfel să suporte.

Terminând cu cusutul rănii, doctorul iranian a scris o reţetă pentru o injecţie împotriva tetanosului, i-a înmânat-o lui Moody şi i-a mai dat câteva indicaţii.

Am ieşit afară. Mahtob scâncea la pieptul meu în timp ce Moody îmi explica procedura de-a dreptul bizară pe care o aveam de îndeplinit. Urma să găsim o farmacie care să aibă disponibil un antidot împotriva tetanosului, apoi să

mergem la o altă clinică, care avea aprobarea să administreze injecţii.

Nu puteam înţelege cum de se hotărâse Moody să practice aici medicina şi nu în America. Nici el nu era mulţumit de munca medicului iranian. După propriile-i afirmaţii dacă ar fi avut aici instrumentele, ar fi putut să-i coasă mult mai bine rana lui Mahtob.

Când am ajuns din nou acasă la Ameh Bozorg, Mahtob era epuizată şi a căzut pe dată într-un somn agitat. Îmi făcea atât de rău s-o văd în starea asta. M-am hotărât ca în cele două zile câte mai rămăseseră până la aniversarea ei să par cât mai veselă.

Două zile mai târziu, dimineaţa devreme, cu ocazia celei de a cincea aniversări a fiicei, mele, ne-am dus, Moody şi cu mine, la o brutărie ca să comandăm un tort mare ce trebuia să fie de forma unei chitare, cu o lungime de vreun metru şi douăzeci. Urma să fie, în ce priveşte culoarea şi consistenţa ceva asemănător cu un *yellow cake* american, numai că oarecum fără gust.

— De ce nu-l decorezi tu însăţi? mi-a propus Moody.

Acesta era-unul din talentele mele deosebite.

— Nu, n-am nimic cu ce l-aş putea face.

Sigur de sine, Moody s-a lăudat în faţa brutarului:

— Nevastă-mea decorează torturile absolut deosebit!

Pe dată brutarul mi s-a adresat în engleză:

— Aţi dori oare să faceţi acest lucru aici, la mine?

— Nu, i-am răspuns eu pe un ton muşcător.

Nu voiam să fac nimic în Iran care ar fi putut aduce chiar pe departe cu ceva ce semăna a muncă.

Ne-am întors acasă şi am pregătit petrecerea. Trebuiau să vină mai mult de o sută de rude, deşi pentru această ocazie fuseseră nevoiţi să-şi ia liber. Ameh Bozorg lucrase cu sârg la bucătărie şi pregătise un fel de mâncare din carne de găină peste care turnase din abundenţă maioneză. Pe ea scrisese cu boabe de mazăre numele lui Mahtob în farsi. Fiicele ei pregăteau platouri cu chebap şi felii de carne de oaie rece, brânză şi mlădiţe de legume, aranjate festiv.

Morteza, al doilea fiu a lui Hajji şi Ameh Bozorg, venit şi El să dea o mână de ajutor şi-a adus-o cu el pe soţia lui, Nastaran, şi pe fiica lor de un an, Nelufar, un copilaş dulce, cu ochi strălucitori şi o fire prietenoasă. Mahtob se juca cu ea în timp ce Morteza şi Nastaran împodobeau sala cu baloane, steguleţe şi foiţe colorate. Mahtob uitase de şocul de alaltăieri şi vorbea tot timpul despre cadourile, pe care avea să le desfacă după aceea.

Oaspeţii invadau casa aducând pachete divers colorate. Ochii lui Mahtob deveneau tot mai mari uitându-se spre mormanul de lucruri minunate ce creştea mereu.

Morteza, Nastaran şi Nelufar au plecat pentru a se întoarce puţin mai târziu cu o surpriză – un tort identic cu cel pe care îl comandaserăm noi. Chiar în clipa aceea a adus şi Majid tortul nostru de la bucătărie. Dubla comandă a fost însă o întâmplare norocoasă căci în momentul în care Majid a intrat cu tortul în casă, Nelufar s-a repezit spre el vijelioasă şi l-a tras de mână.

Tortul a căzut pe podea şi s-a rupt, spre consternarea lui Majid şi a lui Nelufar.

Cel puţin mai aveam un tort.

Petrecerea a fost deschisă de Mammal care bătea ritmic din palme acompaniat de nişte cântecele pentru copil care îmi sunau străin. Am ajuns acum la concluzia că în Iran surâsul era probabil împotriva obiceiului. Niciunul nu părea să fie vesel. Cu toate astea, azi, întreaga familie era cu adevărat bucuroasă pentru aniversarea fiicei noastre.

Cântecele au mai durat vreo trei sferturi de oră. Mammal şi Reza erau într-o dispoziţie sărbătorească şi se jucau vesel cu copiii. Apoi, ca la un semnal, aceşti doi oameni în toată firea s-au repezit spre grămada de cadouri

şi au început să desfacă ambalajele.

Lui Mahtob nu-i venea să creadă. Lacrimi mari i se rostogoleau pe obraji.

— Mamă, îmi desfac toate cadourile, a suspinat ea.

— Nu vrea să se întâmple asta, i-am spus lui Moody. Las-o să-şi desfacă singură cadourile.

Moody a vorbit cu Mammal şi cu Reza. Bombănind; aceştia i-au permis lui Mahtob să-şi despacheteze câteva dintre cadouri, dar când Reza şi Mammal au continuat să împrăştie peste tot hârtia colorată de la cadouri, Moody ne-a explicat că obiceiul iranian era ca bărbaţii maturi să despacheteze cadourile copiilor.

La sfârşit, decepţia lui Mahtob s-a mai temperat datorită numărului mare de cadouri. Primise multe jucării iraniene, un înger drăguţ cu roşu şi alb, care se legăna pe Un şnur, o minge, o vestă de înot, un colac de înot, o lampă caraghioasă cu baloane, multe lucruri de îmbrăcăminte şi păpuşa.

Erau prea multe jucării ca să se poată juca cu toate deodată. Mahtob şi-a strâns în braţe păpuşa, dar o ceată de copii străini s-au năpustit asupra celorlalte cadouri, s-au luat la ceartă pe ele şi le-au azvârlit prin toată camera. Mahtob a izbucnit din nou în plâns, dar nu era nicio

posibilitate să stăpâneşti atâţia copii neastâmpăraţi. Adulţii nu dădeau niciun semn că ar trebui să fie atenţi la comportamentul acestora.

Mahtob îşi ţinea păpuşa în siguranţă în braţe şi tot timpul cinei a fost posomorâtă; abia la vederea tortului privirea i s-a luminat. Cu inima plină de îngrijorare mă uitam cum îşi înghite felia de tort, căci ştiam că darul pe care şi l-ar fi dorit cel mai mult nu i-l puteam oferi.

După aniversarea lui Mahtob tristeţea a devenit mai adâncă. Eram deja în septembrie. Trebuia să fi fost acasă de trei săptămâni. În curând a urmat o altă zi de naştere, care mi-a accentuat şi mai mult starea depresivă. Era ziua Imamului Reza, fondatorul sectei şiite. Într-o asemenea zi sfântă, un adevărat şiit trebuia să viziteze mormântul imamului, dar cum acesta era îngropat într-o ţară duşmană, Irak, am fost obligaţi să ne mulţumim cu mormântul surorii sale din Rey, vechea capitală a Iranului, la o oră de mers cu maşina, la sud de Teheran.

Tocmai în această dimineaţă mai deosebită s-a instalat din nou zăpuşeala copleşitoare a verii. Erau cu siguranţă 50° la umbră. Mă gândeam la îmbrăcămintea groasă pe care trebuia s-o port şi nu puteam să-mi imaginez un drum de o oră într-o maşină supraîncărcată pe această căldură

înspăimântătoare, numai ca să vizitez un mormânt care mie nu-mi spunea nimic.

— Nu vreau să merg, i-am spus eu lui Moody.

— Totuşi trebuie s-o faci, mi-a replicat el şi cu asta a rezolvat totul.

Am numărat persoanele care se strânseseră la Ameh Bozorg. Douăzeci de inşi erau pregătiţi să se strivească în două maşini.

Mahtob era la fel de agitată ca şi mine. Şi ea arăta jalnic. Înainte de a pleca, ne-am spus din nou în baie rugăciunea noastră: „Iubite Dumnezeule, te rugăm, găseşte o cale sigură să ajungem amândouă acasă”.

La această ocazie solemnă Moody m-a silit să-mi pun chador-ul meu negru şi gros. În maşina supraîncărcată am fost obligată să stau în braţele lui Moody, iar Mahtob în braţele mele. După o oră chinuitoare de drum am coborât la Rey, în mijlocul unei furtuni de praf şi a unei învălmăşeli de pelerini îmbrăcaţi în negru care se îmbulzeau şi scoteau strigăte puternice. Automat, Mahtob şi cu mine am pornit în urma femeilor spre intrarea la mormânt.

— Mahtob poate să vină cu mine, a spus Moody. O duc eu.

— Nu vreau, a strigat ea.

Moody a apucat-o de mână, dar ea şi-a retras-o. Oamenii au întors capul ca să vadă motivul zarvei.

— Nuuu! a zbierat Mahtob.

Înfuriat de rezistenţa ei, Moody a smucit-o de mână, a tras-o cu brutalitate de lângă mine şi, în acelaşi timp, a lovit-o puternic în spate.

— Nu! am urlat eu. Împiedicându-mă de *chador*-ul gros, am căzut în spatele fiicei mele.

Moody şi-a îndreptat imediat furia împotriva mea şi mi-a aruncat în faţă, zbierând în engleză cât îl ţinea gura, toate obscenităţile care i-au venit în minte.

Am început să plâng, neputincioasă dintr-odată în faţa furiei sale. Mahtob a încercat să mă salveze, strecurându-se între noi. Moody şi-a coborât privirea spre ea ca şi cum abia acum şi-ar fi adus din nou aminte de existenţa ei. Şi, orbit de furie, a lovit-o brutal cu dosul palmei peste faţă. Dintr-o tăietură la buza de sus a început să-i ţâşnească sângele şi să picure în praf.

— „*Najess",* şopteau oamenii în jurul nostru, „murdar".

În Iran sângele e considerat ca un semn de necurăţenie şi trebuie imediat şters. Nimeni nu s-a amestecat însă în ceva care arăta clar a fi o ceartă de familie. Nici Ameh Bozorg, nici altcineva din familie n-ar fi încercat să

potolească furia lui Moody. Priveau în pământ sau undeva, în spaţiu.

Mahtob plângea de durere. Am luat-o în braţe şi am încercat să-i opresc sângele cu colţul *chador*-ului în timp ce Moody continua să reverse asupra mea valul de obscenităţi, aruncându-mi în faţă tot felul de expresii triviale pe care nu le mai auzisem niciodată la el. Prin perdeaua de lacrimi vedeam, cum figura i se schimonosise într-o grimasă plină de ură, înspăimântătoare.

— Trebuie să facem rost de gheaţă pentru buzele ei, i-am strigat.

Imaginea chipului plin de sânge a lui Mahtob l-a făcut pe Moody să se mai calmeze puţin, chiar dacă nu arăta că regretă ceva. Şi-a controlat însă comportamentul şi am căutat împreună un vânzător dispus să taie câteva bucăţele dintr-un bloc mare şi murdar de gheaţă şi să ne vândă un pahar plin.

Mahtob scâncea. Moody avea un chip întunecat şi nu părea deloc să se căiască. Iar eu încercam să mă obişnuiesc cu constatarea că mă măritasem cu un nebun şi acum mă aflam prinsă în capcană într-o ţară în care legile îi confereau dreptul de stăpân absolut asupra mea.

Se scursese aproape o lună de când Moody ne reţinuse

ostatice şi, cu cât se prelungea şederea noastră în Iran, cu atât ceda el tot mai mult puterii inimaginabile de atracţie a culturii sale originare. Ceva în personalitatea lui Moody se dereglase îngrozitor. Trebuia să-mi salvez fiica şi pe mine din acest coşmar înainte ca el să ne omoare.

Câteva zile mai târziu, în timpul orelor lâncede ale după-amiezii, când Moody era plecat, am hotărât să încerc o disperată fugă spre libertate. Am scos câţiva riali din ascunzătoare, am luat-o pe Mahtob şi am părăsit în grabă casa. Dacă nu puteam să iau contact cu ambasada prin telefon, trebuia să ajung cumva acolo.

Înfăşurată în *manto* şi în *rusari,* speram să nu fiu recunoscută ca străină. N-aveam chef să explic nimănui acţiunea mea. Îmi trăsesem rusari-ul mult pe faţă ca să nu atrag atenţia acelei *pasdar,* înspăimântătoarea poliţie secretă, prezentă peste tot.

— Unde ne ducem, mami, a întrebat Mahtob.

— O să-ţi spun imediat. Acum grăbeşte-te.

Nu voiam să-i dau nicio speranţă înainte de a ne afla în siguranţă.

Mergeam repede, intimidate de forfota oraşului plin de agitaţie, neştiind în ce direcţie trebuia să ne îndreptăm. Inima îmi bătea înfricoşată: Trecusem la acţiune. Nu

puteam să prevăd reacţia plină de ferocitate a lui Moody când ar fi realizat că am fugit, dar nici nu aveam intenţia să mă întorc. Mi-am permis un oftat încet de uşurare la gândul că nu-l voi revedea niciodată.

În sfârşit am dat peste o clădire cu o tăbliţă pe care era scris în engleză cuvântul TAXI. Am intrat ca să cerem un taxi şi în cinci minute ne aflam pe drumul spre libertate.

Am încercat să-i explic şoferului că trebuia să ne ducă la Reprezentanţa Americană de la Ambasada Elveţiană, dar el nu m-a putut înţelege. Am repetat adresa pe care mama mi-o dăduse la telefon: „Park Avenue şi strada şaptesprezece”. La cuvântul „Park Avenue” faţa i s-a luminat şi a luat-o din loc prin traficul aglomerat.

— Unde mergem mămico, m-a întrebat Mahtob din nou.

— Mergem la Ambasadă, i-am spus. Acum, că ne aflam în drum spre ea, puteam din nou să respir mai uşurată. Acolo vom fi în siguranţă. De acolo vom putea zbura acasă.

Mahtob radia de fericire.

După ce s-a strecurat în viteză cu maşina aproape o jumătate de oră pe străzile Teheranului, şoferul a oprit la Ambasada Australiană din Park Avenue. A vorbit cu soldatul de pază care l-a îndrumat să dea colţul. Câteva

clipe mai târziu ajungeam în faţa refugiului nostru, o clădire de beton mare, modernă, cu o placă ce menţiona denumirea Reprezentanţei Americane din cadrul Ambasadei Elveţiene. Intrarea era apărată cu gratii de fier şi păzită de un poliţist iranian.

Am plătit şoferul de taxi şi am apăsat la poartă pe butonul unui interfon. Poarta s-a deschis cu un bâzâit electronic, iar Mahtob şi cu mine ne-am năpustit pe pământ elveţian – nu iranian.

Un iranian vorbind englezeşte a venit la noi şi ne-a întrebat de paşapoarte.

— Nu avem paşapoartele, am spus.

Examinându-ne atent, a constatat că eram americance, aşa că ne-a lăsat să intrăm.

A trebuit să ne supunem unui control corporal. Cu fiecare clipă îmi creştea buna dispoziţie datorită acestei realizări extraordinare – eram libere.

În cele din urmă am primit permisiunea să intrăm la secţia administrativă, unde o armeniană-iraniană, cu o înfăţişare severă dar prietenoasă, care se numea Helen

Balassanian, m-a ascultat calmă când eu am explodat cu povestea prizonieratului nostru care dura de o lună. Helen, o femeie înaltă şi slabă, probabil în jur de patruzeci

de ani, îmbrăcată, în mod clar neiranian, cu un taior după moda occidentală, având o fustă până la genunchi, cu capul descoperit, injurios, ne-a privit cu multă înţelegere.

— Acordaţi-ne azil, am implorat-o eu. Veţi găsi apoi o posibilitate de a ne duce acasă.

— Despre ce vorbiţi dumneavoastră? a replicat Helen. Nu puteţi rămâne *aici.*

— Dar nu ne putem întoarce acasă la el.

— Sunteţi cetăţeană iraniană, a spus Helen cu blândeţe.

— Nu, eu sunt cetăţeancă *americancă.*

— Sunteţi iraniană, a repetat ea. Şi trebuie să vă supuneţi legilor iraniene.

Prietenoasă, dar fermă, ne-a lămurit că eu, în momentul în care m-am căsătorit cu un iranian, am devenit, potrivit legii iraniene, cetăţeană iraniană. Legal, atât eu cât şi Mahtob, eram, de fapt, iraniene.

O transpiraţie rece mi s-a prelins pe spate.

— Nu vreau să fiu iraniană, am spus eu. Eu sunt născută americană. Vreau să am cetăţenia americană.

Helen a clătinat din cap.

— Nu, a spus ea blând. Trebuie să vă întoarceţi la el.

— O să mă bată, am ţipat. I-am arătat-o pe Mahtob. O să *ne* bată!

Helen înţelegea situaţia mea, dar nu avea nicio putere să ne ajute.

— Suntem deţinute în casa aceea, am spus, încercând încă o dată s-o conving, în timp ce lacrimi mari mi se rostogoleau pe obraji. Am reuşit să fugim pe uşa din faţă numai pentru că toţi dormeau. Nu putem să ne întoarcem. Ne va închide. Mi-e tare frică de ce se va întâmpla cu noi.

— Nu înţeleg de ce femeile americane fac asta, a şoptit Helen. Pot să vă fac rost de haine, pot să trimit câteva scrisori pentru dumneavoastră. Pot să iau contact cu familia dumneavoastră, să le comunic că sunteţi sănătoase. Asta e tot ce pot să fac pentru dumneavoastră, altceva nimic.

Aceasta era realitatea simplă şi copleşitoare – eu şi Mahtob ne aflam cu totul în puterea legilor acestui patriarhat fanatic.

În ora pe care am petrecut-o la Ambasadă am fost într-o stare de şoc. Am făcut ce-am putut. Am telefonat în America.

— Caut o posibilitate de a veni acasă, i-am strigat mamei, aflată la o depărtare de mii de kilometri. Vezi ce poţi face şi tu de acolo.

— Am luat deja legătura cu Ministerul de Externe, mi-a

spus mama şi vocea ei se frânse distrusă. Facem tot ce ne stă în putinţă.

Helen mi-a ajutat să compun o scrisoare către Ministerul de Externe al SUA, ce urma să ajungă prin Elveţia. În ea prezentam faptul că eram reţinută în Iran împotriva voinţei mele şi că nu fusesem de acord ca soţul meu să retragă averea noastră din Statele Unite.

Helen a completat nişte formulare şi mi-a cerut amănunte despre Moody. O interesa în special cetăţenia lui. După ce fusese implicat în evenimentele tulburi ale revoluţiei iraniene, Moody nu mai încercase niciodată să ceară cetăţenia americană. Helen m-a întrebat despre cartea verde a lui Moody – permis oficial de rezidenţă şi muncă în America. Până în prezent se mai putea încă întoarce să muncească în Statele Unite. Dar dacă mai întârzia mult, cartea verde expira şi el n-ar mai fi avut aprobarea să practice acolo medicina.

— Mie mi-e frică mai mult că ar putea primi aici un post, am spus eu. Dacă poate lucra aici, suntem prinse în Capcană. Dacă nu reuşeşte să primească aici niciun loc de muncă se va hotărî, poate, să ne întoarcem în Statele Unite.

După ce Helen a făcut tot ceea ce putea face, a urmat,

în fine şi invitaţia de care mă temeam.

— Acum trebuie să vă întoarceţi, ne-a spus ea încet Vom face tot ce ne stă în putere. Aveţi răbdare.

A chemat un taxi pentru noi. Când acesta a sosit, a ieşit împreună cu noi în stradă şi a vorbit cu Şoferul, i-a dat o adresă în apropierea casei lui Ameh Bozorg. De la Ultimele blocuri vom merge pe jos, ca să nu ne vadă Moody sosind cu taxiul.

Stomacul mi se strângea dureros în timp ce mă întorceam cu Mahtob pe străzile Teheranului, neputând să ne ducem în altă parte decât la un soţ şi un tată care îşi luase rolul de paznic de închisoare atotputernic.

Am încercat să cântăresc limpede lucrurile, dar capul îmi vâjâia. I-am spus cu prudenţă lui Mahtob:

— Nu-i putem povesti nici tatii, nici nimănui altcuiva unde am fost. O să-i spunem că am fost să ne plimbăm şi ne-am rătăcit. Dacă-ţi pune întrebări, nu-i răspunde.

Mahtob a aprobat. Era silită să se maturizeze foarte repede.

Moody ne aştepta deja când am sosit.

— Unde aţi fost? a mârâit el.

— Am fost să ne plimbăm, am minţit eu, şi ne-am rătăcit. Pur şi simplu am ajuns mai departe decât ne

propusesem. Sunt atâtea de văzut.

Moody a cântărit un moment explicaţia mea, apoi a respins-o. Ştia că am un simţ de orientare foarte bun. Ochii i-au sclipit ameninţător ca oricărui musulman pe care l-a supărat o femeie. M-a înhăţat şi, în timp ce şi-a înfipt degetele unei mâini în braţul meu, m-a apucat cu cealaltă de păr. Apoi m-a târât în faţa membrilor familiei... în număr de vreo zece, care se aflau răspândiţi prin casă.

— Ea nu are voie să părăsească această casă! a poruncit el.

Apoi mi s-a adresat:

— Dacă mai încerci o dată să părăseşti casa, *te omor!*

Înapoi la dormitorul singuratic, înapoi la zilele de lâncezeală, înapoi la greţuri şi la vome, înapoi la stării» de adâncă depresiune. De câte ori ieşeam din cameră, eram urmărită, pas cu pas, de Ameh Bozorg sau de una din fiicele ei. Simţeam cum îmi slăbeşte voinţa. Curând mi-am dat seama foarte limpede că-mi voi accepta nenorocirea şi că voi rămâne despărţită pentru totdeauna de familia şi de patria mea.

Ruptă de lume, am descoperit cu o oarecare ironie că ceea ce mă apăsa cel mai mult erau lucrurile mărunte: nu ştiam nimic, de exemplu, ce făcuseră „Tigrii” în această

ultimă lună a sezonului de baseball. Fuseseră liderii diviziei când plecasem spre Iran. De fapt, planificasem, în mod original, ca la întoarcere să-l însoţesc pe tata la un meci, ştiind că aceasta ar putea fi ultima lui ocazie de a mai urmări un joc.

Copleşită de dorul de acasă, am încercat, într-o după-amiază, să scriu o scrisoare părinţilor mei, fără să ştiu exact cum aş putea s-o pun la poştă. Am constatat însă, spre consternarea mea, că mâna îmi era prea slăbită pentru a scrie. Nu eram în stare nici măcar să mă semnez.

Ore în şir am încercat să înţeleg ce se întâmplase cu mine. Eram bolnavă, nervoasă, într-o stare depresivă, pe punctul de a pierde contactul cu realitatea. Moody părea satisfăcut că mă prinsese la strâmtoare; era convins că nu-mi mai puteam manifesta voinţa, că nu mă mai puteam răzvrăti împotriva lui, că nu mai eram în stare să lupt pentru libertatea mea. Mă uitam la copilul meu. Pielea fină a lui Mahtob era plină cu pete mari, urme ale nenumăratelor ciupituri de ţânţari. Vara trecea. În curând va sosi iarna. Înainte să-mi dau seama, anotimpurile şi chiar timpul în sine vor deveni nimicnicie. Cu cât vom rămâne mai mult timp aici, cu atât ne vom accepta mai uşor destinul.

Mi-am adus aminte de cuvintele preferate ale tatii: „Acolo unde e voinţă, există şi o cale de rezolvare Dar chiar dacă aş mai avea voinţă, cine ştie o cale să ne ajute? mă întrebam. Exista oare cineva care să ne poată smulge pe mine şi pe copilul meu din acest coşmar?

Treptat, în ciuda ceţii ce mă învăluia din cauza bolii şi a medicamentelor pe care mi le dăduse Moody, mi-am clarificat răspunsul.

Nimeni nu ne putea ajuta.

Numai eu puteam să mă smulg de aici.

5

Într-o seară, la puţin timp după ce abia se întunecase „mă găseam în sala cea mare a casei lui Ameh Bozorg când am auzit uruitul ameninţător al avioanelor de vânătoarecu reacţie zburând jos şi apropiindu-se de cartierul nostru. Fulgerele strălucitoare ale apărării antiaeriene au luminat cerul, urmate de ecoul ascuţit, răsunător, al exploziilor aeriene.

— Dumnezeule, m-a gândit, războiul a ajuns la Teheran!

M-am întors, căutând-o pe Mahtob, ca să fug cu ea într-un loc sigur. Dar Majid, văzându-mi expresia înspăimântată, s-a străduit să mă liniştească:

— E numai o demonstraţie, mi-a explicat el, pentru „Săptămâna Războiului”.

Moody mi-a explicat că „Săptămâna Războiului” este o sărbătoare anuală care celebrează lupta glorioasă a islamului în războiul cu Irakul, şi, prin extensie, cu America, întrucât toată propaganda iraniană declara că Irakul ar fi» pur şi simplu, marioneta controlată şi înarmată de americani.

— Suntem în război cu America, îmi spuse Moody cu o bucurie nedisimulată. Aşa-i drept... Tatăl tău l-a ucis pe

tatăl meu.

— Ce vrei să spui cu asta?

Şi Moody încercă să-mi explice că în timp ce tatăl meu servise în cadrul forţelor de luptă americane din Abadan – o localitate din sudul Iranului – tatăl său lucrase ca medic de război, şi tratase mulţi soldaţi contra malariei, molipsindu-se chiar el, în cele din urmă, de această boală, care, în cazul lui, a fost mortală.

— Aşa că va trebui să plătiţi pentru asta, sfârş: Moody. Fiul tău Joe va muri în războiul din Golf. Poţi fi sigură de asta.

Îmi dădeam seama foarte bine că Moody voia să mă enerveze, dar nu reuşeam să fac distincţia între realitate şi fanteziile lui sadice. Acesta nu mai era omul cu care mă căsătorisem. Cum puteam să aflu dacă ceva era adevărat din toate astea?

— Vino, mi s-a adresat el, mergem pe acoperiş.

— De ce?

— Să vezi o demonstraţie.

Nu putea fi decât o demonstraţie antiamericană.

— Nu, m-am opus. Nu vin cu tine.

Fără niciun cuvânt, Moody a apucat-o pe Mahtob şi a scos-o din cameră. Ţipând de uimire şi de spaimă, ea se

zbătea în braţele lui. Dar el a ţinut-o strâns urmându-şi familia, sus, pe Acoperiş. În curând s-au auzit nişte strigăte înspăimântătoare ce intrau în casă pe ferestrele deschise.

Maag barg Amrika! urla un cor de voci de pe toate acoperişurile învecinate. Acum ştiam bine acest strigăt de luptă întrucât îl auzeam mereu la emisiunile lor de actualităţi. El însemna „Moarte Americii!”

Maag barg Amrika! strigătele deveneau tot mai puternice şi mai pătimaşe. Mi-am astupat urechile cu mâna, dar urletul fanatic n-a scăzut în intensitate.

Maag barg Amrika!

Am strigat-o pe Mahtob care se afla pe acoperiş împreună cu ceilalţi membri ai familiei, ţinută cu forţa de un tată nebun care îi cerea să se întoarcă împotriva ţării ei.

Maag barg Amrika!

În noaptea aceea patrusprezece milioane de voci ca una singură au răsunat în Teheran. Rostogolindu-se într-un crescendo de la un acoperiş la altul, transpunând populaţia într-o stare de frenezie hipnotică, strigătul distrugător, enervant, înspăimântător mi-a sfâşiat sufletul.

Maag barg Amrika! Maag barg Amrika! Maag barg Amrika!

— Mâine plecăm la Qum, m-a anunţat Moody.

— Ce-i asta?

Qum este centrul religios al Iranului. E un oraş sfânt. Mâine este prima vineri a Moharram-ului, luna de doliu. Acolo se află un mormânt. Ai să porţi un *chador* negru.

Mi-am amintit de vizita la Rey, o excursie neplăcută, care se sfârşise prin bătaia pe care o luase Mahtob de la tatăl ei. De ce trebuia familia să ne târască pe Mahtob şi pe mine în pelerinajele lor ridicole?

— Nu vreau să merg, i-am spus.

— O să mergem.

Între timp ajunsesem să cunosc destul de bine legile Islamice ca să găsesc un motiv plauzibil.

— Nu pot să merg la mormânt, am spus eu. Am ciclul.

Moody s-a încruntat. Fiecare ciclu îi amintea faptul că eu, în ciuda celor cinci ani care trecuseră de la naşterea lui Mahtob, nu fusesem în stare să-i dăruiesc încă un copil, un fiu.

— Mergem, a spus el.

A doua zi dimineaţa Mahtob şi cu mine ne-am trezit într-o stare accentuată de deprimare având în vedere perspectiva acelei zile. Mahtob avea diaree, dovadă a stării de tensiune în care se afla, încordare cu care eu

începusem să mă obişnuiesc.

— Mahtob e bolnavă, i-am spus eu lui Moody. Ar trebui să rămână acasă.

— *Mergem* cu toţii, a repetat el sever.

Adânc mâhnită, mi-am îmbrăcat uniforma – pantaloni negri, ciorapi lungi negri, manto-ul negru, *rusari*-ul negru, înfăşurat în jurul capului. Peste tot acest echipament trebuia să îmbrac chador-ul negru pe care îl uram.

Noi mergeam în maşina lui Morteza, un nepot al lui Moody, unde ne-am înghesuit împreună cu Ameh Bozorg, cu fiica ei Fereshteh, cu Morteza, soţia acestuia, Nastaran, şi fetiţa lor, o mititică veselă, Nelufar. Am avut nevoie de câteva ore ca să ajungem la autostradă, şi de aici încă de două ore, în care maşinile, una după alta, bară la bară, pline până la refuz cu credincioşi au străbătut un peisaj tot atât de dezolant ca şi sufletul meu.

Qum era un oraş al colbului de un roşu-arămiu deschis. Nicio stradă nu era asfaltată, iar maşinile mulţimii adunate ridicau nori înecăcioşi de praf. Când am coborât din maşină veşmintele noastre transpirate prinseseră o crustă de murdărie.

În mijlocul unei pieţe mari se afla un bazin cu apă de dimensiuni olimpice, înconjurat de pelerini care zbierau

încercând să ajungă până la marginea apei, pentru a-şi face spălarea rituală, pregătitoare a rugăciunii. Adunătura de oameni nu vădea niciun semn de iubire pentru aproapele său. Ajutându-se cu lovituri de coate puternice, date fără alegere, şi şuturi bine plasate, încercau să-şi asigure un loc la marginea apei. Ici şi colo se auzea câte o plescăitură la suprafaţa apei, urmată de răcnetul furios al vreunui credincios care primise un botez imprevizibil.

Pentru că nici eu nici Mahtob nu ne gândeam să luăm parte la rugăciune, nu ne-am înghesuit să ne spălăm în apa murdară... I-am aşteptat pe ceilalţi.

Apoi am fost separaţi după sex. Mahtob şi cu mine le-am urmat pe Ameh Bozorg, Pereshteh, Nastaran şi Nelufar în amerele pentru femei ale moscheii. Nu aveam loc ca să ne putem apleca să ne scoatem pantofii, aşa că i-am azvârlit pur şi simplu din picioare, aruncându-i deasupra unui morman de încălţăminte.

Împinsă cu putere din toate părţile, Mahtob mi s-a agăţat înspăimântată de mână în clipa în care am pătruns într-o sală uriaşă ai cărei pereţi erau prevăzuţi de jur împrejur cu oglinzi. O muzică islamică se revărsa din megafoane, dar nu putea acoperi vocile miilor de femei îmbrăcate în *chador*-uri negre, care, aşezate pe jos şi

bătându-se cu pumnii în piept, îşi rosteau rugăciunile. Lacrimi de î nmormântare le şiroiau pe obraji.

Uriaşele oglinzi erau decorate cu aur şi argint şi luciul metalelor preţioase se reflecta de la o oglindă la alta. Strălucirea lor alcătuia un contrast puternic cu *chador*-urile negre ale femeilor ce se rugau.

— *Bishen* – aşezaţi-vă – spuse Ameh Bozorg.

Mahtob şi cu mine ne-am aşezat pe jos, iar Nastaran şi Nelufar s-au ghemuit pe vine lângă noi.

— *Bishen.* Repetă Ameh Bozorg. Prin gesturi, şi cu ajutorul câtorva cuvinte în farsi, mi-a dat de înţeles că trebuie să privesc în oglindă. Ea şi Fereshteh s-au dus la un sicriu mare, bogat decorat, care se afla într-o încăpere alăturată.

Am privit în oglindă. În câteva clipe am simţit că alunec într-un fel de transă, un vârtej care mă absoarbe. Oglinzile ce reflectau alte oglinzi creau iluzia infinitului. Muzica islamică, bătaia ritmică a femeilor care se loveau cu pumnii în piept, bocetul lor te captivau împotriva voinţei tale. Pentru credincioşi experienţa era probabil copleşitoare.

Nu mi-am dat seama cât timp a trecut... Am observat la un moment dat că Ameh Bozorg şi Fereshteh se

întorseseră înapoi în sala în care aşteptam noi – Mahtob, Nastaran şi Nelufar. Hoaşca cea bătrână s-a îndreptat direct spre mine, a ţipat cât a putut în farsi şi a arătat cu degetul ei osos spre faţa mea.

Ce nu mai făcusem? mă întrebam.

Nu înţelegeam niciun cuvânt din ceea ce spunea Ameh Bozorg, în afară de *Amrika.*

Lacrimi de mânie îi curgeau din ochi. Şi-a băgat mâna sub *chador* ca să se tragă de păr. Cu cealaltă mână se bătea în piept şi apoi se lovea în cap.

Cu un gest furios ne-a cerut să plecăm şi am urmat-o toate afară din moschee, oprindu-se doar să ne găsim din nou pantofii.

Moody şi Morteza îşi isprăviseră rugăciunile şi ne aşteptau. Ameh Bozorg alergă către Moody ţipând şi bătându-se în piept.

— Ce s-a întâmplat? l-am întrebat eu.

S-a întors privindu-mă furios.

— De ce te-ai împotrivit să mergi la *haram?*

— Nu m-am împotrivit. Ce e un *haram?*

— Monmânt. *Haram* înseamnă mormânt. Nu te-ai dus şi tu cu ea acolo.

— Mi-a poruncit să măaşez şi să mă uit în oglindă.

Mi se părea că întâmplările nefericite de la Rey se repetă. Moody bombănea atât de furios încât mi **s-a** făcut frică să nu mă bată. Am împins-o pe Mahtob în spatele meu, în siguranţă. Mi-am dat seama că bătrâna cea ticăloasă mă băgase din nou în necaz. Voia cu orice preţ să provoace un scandal între mine şi Moody. Am aşteptat până Moody a făcut o pauză în debitarea tiradei sale. Pe un ton cât mai blând cu putinţă i-am **spus** cu multă hotărâre:

— Linişteşte-te şi gândeşte-te ce spui. Mi-a spus să mă aşez şi Să mă uit în oglindă.

Moody s-a întors către soră-sa care continua să se poarte teatral. Au schimbat câteva cuvinte, apoi Moody mi s-a adresat:

— Ea ţi-a spus să te aşezi şi să priveşti oglinda, dar asta nu însemna că trebuia să rămâi acolo.

Cât o uram pe femeia asta rea!

— Nici Nastaran nu s-a dus, am remarcat eu. Pe ea de ce nu-i supărată?

Moody i-a pus întrebarea lui Ameh Bozorg. Era încă atât de furios pe mine încât a început să traducă pe loc răspunsul surorii sale înainte de a-i pricepe înţelesul.

— Nastaran are ciclu, a spus el. Ea nu poate...

Apoi şi-a amintit că şi eu aveam ciclul.

În mod excepţional logica i-a învins nebunia. Comportarea sa faţă de mine a devenit mai prietenoasă şi s-a întors furios spre soră-sa. S-au certat câteva minute în şir şi au continuat să discute în contradictoriu şi după ce ne-am înghesuit în maşină şi ne îndreptam de-acum spre casa fratelui ei.

— I-am spus că e nedreaptă, mi-a spus Moody cu mult mai multă blândeţe şi pe un ton compătimitor. Nici nu înţelegi limba. I-am spus că nu are destulă răbdare cu tine.

Încă o dată mă prinsese fără apărare. Astăzi fusese plin de înţelegere. Dar cum se va comporta mâine?

A început anul şcolar. În prima zi de şcoală copiii au fost duşi de profesori prin Teheran la o demonstraţie de masă pe străzi. Sute de elevi ai unei şcoli apropiate au mărşăluit prin faţa casei lui Ameh Bozorg, scandând într-un glas sloganul pe care îl uram: *„Maag barg Amrika”!* adăugând încă un duşman: *Maag barg Israil”!*

În dormitor, Mahtob îşi astupase urechile, dar strigătele ajungeau totuşi până la ea.

Mai rău a fost faptul că acest exemplu despre rolul şcolii în viaţa unui copil iranian l-a inspirat pe taică-său. Era hotărât s-o facă pe Mahtob o fiică iraniană ascultătoare.

Câteva zile mai târziu a anunţat pe neaşteptate.

— Mahtob merge mâine la şcoală!

— Nu, nu poţi face una ca asta! am strigat eu.

Mahtob s-a agăţat posesiv de mâna mea. Ştiam că ar fi teribil de înspăimântată dacă ar fi dusă de lângă mine. Ştiam amândouă că „şcoală” înseamnă ceva de durată.

Dar Moody a rămas neclintit. Mahtob şi cu mine ne-am certat cu el minute în şir, dar fără niciun rezultat.

În cele din urmă, eu am spus:

— Vreau mai întâi să văd şcoala. Şi Moody a fost de acord.

După-amiază devreme ne-am dus să inspectăm şcoala. Am fost surprinsă să găsesc o clădire modernă şi curată, cu o mică grădină drăguţă şi îngrijită, cu bazin de înot şi WC-uri ca în America.

Moody mi-a explicat că asta ar fi o şcoală particulară pregătitoare. Când un copil este apt pentru clasa întâi iraniană, el trebuie să urmeze o şcoală de stat. Acesta ar fi fost ultimul an în care Mahtob putea fi primită într-o şcoală pregătitoare şi el voia ca ea să înceapă aici, înainte de a fi obligată să urmeze severa şcoală de stat.

Eram hotărâtă să intre în clasa întâi în America, dar mi-am ţinut gura în timp ce Moody vorbea cu directorul şi

traducea întrebările mele.

— Vorbeşte cineva englezeşte aici? am întrebat. Mahtob nu vorbeşte prea bine farsi.

— Da, mi s-a răspuns. Dar persoana respectivă nu e aici în momentul ăsta.

Moody a explicat că ar dori ca Mahtob să înceapă chiar de a doua zi, dar directorul i-a explicat că există **o** listă de aşteptare de şase luni.

Când a auzit, Mahtob a răsuflat uşurată; pe moment problema era astfel rezolvată. Dar, pe drum, în timp ce ne întorceam spre casa lui Ameh Bozorg, capul îmi vâjâia. Dacă Moody şi-ar fi realizat planul, m-aş fi simţit pentru prima oară învinsă în proiectul meu de apărare. Ar fi fost un pas concret spre stabilirea noastră în Iran. Dar, poate, ar fi fost un pas intermediar spre libertate.

Poate ar fi bună ideea existenţei unei faţade de normali tate.

Moody era în permanenţă în alertă; fiecare gest al meu îl făcea să se înfurie. În aceste condiţii nu aveam nicio posibilitate să întreprind vreun pas pentru a ne scoate pe mine şi pe Mahtob din Iran. Treptat, mi-am dat seama că nu-i voi adormi vigilenţa lui Moody decât făcându-l să creadă că acceptam să trăiesc aici.

Toată după-amiaza şi seara am încercat, închisă în dormitorul devenit celulă de închisoare, să-mi pregătesc un plan de acţiune. Mintea îmi era confuză, dar mi-am impus să fiu cât mai lucidă. Mai întâi, ştiam asta, trebuia să dau atenţie sănătăţii mele. Chinuită de boli şi de stări depresive, dormind puţin şi abia mâncând, mă refugiasem în medicamentele lui Moody. Trebuia să termin cu ele.

Trebuia să-l conving pe Moody să ne mutăm de la Ameh Bozorg. Întreaga familie avea rolul unui paznic de închisoare. De şase săptămâni de când locuiam acolo eram tratată de Ameh Bozorg şi Baba Hajji cu un dispreţ din ce în ce mai accentuat. Baba Hajji începuse chiar să pretindă să iau şi eu parte la nesfârşitele lor rugăciuni zilnice. Era unul dintre subiectele de conflict dintre el şi Moody. Moody îi explica că eu studiez Coranul şi, în ritmul meu propriu, învăţam câte ceva despre Islam. Nu voia să mă constrângă la rugăciuni. Gândindu-mă mai bine la atitudinea lui Moody, mi-am dat seama că el spera într-adevăr că m-aş putea aclimatiza.

Desigur că nu voia ca familia lui să trăiască mereu aşa. Nu făcusem dragoste de şase săptămâni. Mahtob nu-şi putea ascunde antipatia pe care o nutrea faţă de el. Undeva, în mintea dezorientată a lui Moody exista

fantezista închipuire că într-o zi ne-am fi putut organiza o viaţă normală aici în Iran. Singura mea posibilitate să-i adorm vigilenţa era să-l fac să creadă că şi eu împărtăşeam acea închipuire şi că acceptam hotărârea lui de a trăi pe mai departe în Iran.

Reflectând asupra sarcinii ce-mi revenea, am fost cuprinsă de îndoieli. Pentru a-mi croi drumul spre libertate, era necesar să dau dovadă de calităţile unei artiste de primă mână. Trebuia să-l fac pe Moody să creadă cu adevărat că încă îl mai iubeam, deşi între timp în rugăciunile mele îi doream moartea.

Pentru prima oară de câteva săptămâni m-am coafat şi m-am machiat. Am căutat o rochie drăguţă, o rochie pakistaneză, de bumbac, cu mâneci lungi şi cu un volan la fustă. Moody a remarcat imediat schimbarea şi a acceptat de îndată să avem discuţia pe care i-o cerusem. Am ieşit afară, în curtea din spate, lângă bazinul de înot, unde nu ne deranja nimeni.

— Nu m-am simţit bine, am început eu. Sunt foarte slăbită. Nu pot nici măcar să-mi scriu numele.

A reţinut spusele mele cu un evident început de simpatie...

— N-am să mai iau niciun medicament.

Moody m-a aprobat. Ca osteopat, era, chiar prin formaţia sa, împotriva abuzului de medicamente. Mi-a dat medicamente – mi-a spus el – încercând să mă ajute ca să depăşesc momentele grele. Probabil că sosise însă momentul să mă opresc.

Încurajată de răspunsul lui, am adăugat.

— M-am obişnuit cu ideea că vom trăi în Teheran şi doresc să ne luăm viaţa de la început. Însă vreau să ne facem o viaţă a noastră aici.

Puteam citi pe expresia feţei lui Moody că era în gardă, dar eu am continuat.

— Vreau să avem o viaţă a noastră, dar am nevoie de ajutorul tău. Nu pot s-o fac singură şi nu pot aici, în casa asta.

— Totuşi va trebui s-o faci, mi-a spus el ridicând tonul. Ameh Bozorg e sora mea şi îi datorez respect.

— Nu pot s-o sufăr, am ţipat eu. Lacrimile începură să-mi curgă şiroaie pe obraz şi brusc cuvintele mele au ţâşnit, pline de venin: O urăsc! E murdară, împuţită. De câte ori intri în bucătărie, cineva mănâncă deasupra maşinii de gătit şi mâncarea cade din nou în oală. Nu spală ceştile în care se serveşte ceaiul, în mâncare sunt gândaci, iar în orez viermi; casa duhneşte. Aşa vrei tu să trăim?

În ciuda planului pregătit cu grijă, am făcut greşeala să-i stârnesc mânia.

— Trebuie să trăim aici, a mârâit el.

Ne-am certat groaznic întreaga dimineaţă. Am încercat să-l fac să recunoască cât de murdară este casa lui Ameh Bozorg, dar el îşi apăra cu încăpăţânare sora.

În cele din urmă, dându-mi seama că planul meu ar putea da greş, mi-am ţinut cumpătul ca să preiau iniţiativa şi să joc rolul unei femei supuse. Am luat în mână volanul lat al rochiei şi l-am folosit ca să-mi şterg lacrimile.

— Te rog, i-am spus eu, vreau să te fac fericit. Vreau, s-o fac pe Mahtob fericită. Te rog, fă ceva ca să mă ajuţi. Trebuie să mă ajuţi să ieşim din casa asta dacă vrem să începem din nou şi să reuşim să întreprindem ceva în Teheran.

Moody mi-a răspuns cu cuvinte mai blânde. Îşi dădea seama că spuneam adevărul, dar nu ştia cum să împace cerinţele soţiei cu cele ale surorii.

— Nu avem unde să mergem nicăieri în altă parte, a spus el.

Mă pregătisem pentru o astfel de replică.

— Întreabă-l pe Reza dacă n-am putea locui la el.

— Dar ţie nu-ţi place Reza.

— Ba da, e mai drăguţ cu mine de când sunt în Iran. Şi Esşey la fel.

— Ei, nu ştiu dacă o să ţină asta.

— Dar el ne-a invitat de mai multe ori să-l vizităm, am adăugat eu.

— Asta e numai *taraf.* De fapt nu gândeşte aşa. *Taraf* reprezintă la iranieni o invitaţie din politeţe, dar nu o promisiune făcută în mod serios.

— Ei şi! I-ai în considerare promisiunea de politeţe, am spus eu.

I-am lăsat lui Moody câteva zile. A putut să vadă că mă străduiam să fiu mai prietenoasă cu familia. Buna dispoziţie mi s-a accentuat într-adevăr după ce n-am mai luat medicamente şi m-am hotărât să duc la îndeplinire cu orice chip sarcina grea ce-mi stătea în faţă.

În fine, Moody mi-a spus că Reza voia să vină pe seară la noi şi mi-a promis să-l întrebe dacă ne-am putea muta la ei.

— Sigur că puteţi, a spus Reza. Dar nu astă seară. Trebuie să ne mai ducem undeva. *Taraf.*

— Dar mâine? am insistat eu.

— Desigur. Închiriez o maşină şi venim să vă luăm. *Taraf.*

Moody mi-a permis să împachetez numai câteva lucruri din puţina noastră îmbrăcăminte.

Oricât de mult mă ura, Ameh Bozorg a fost adânc jignită că mergeam să trăim în altă parte. Moody încerca, lăsând aici o mare parte a lucrurilor noastre, să-i arate că vizita noastră la Reza şi la Essey va fi de scurtă durată. Dar şi-a petrecut ziua încercând să evite privirile întunecate ale soră-si.

La ora zece seara, Reza tot nu venise să ne ia la el, aşa că am insistat ca Moody să mă lase să-i telefonez. M-a privit peste umăr în timp ce formam numărul.

— Te aşteptăm, i-am spus lui Reza. N-ai venit să ne iei.

— Ah, da, am fost ocupaţi, mi-a răspuns el. Trecem mâine pe acolo. *Taraf.*

— Nu, eu nu pot aştepta până mâine. Nu putem totuşi să venim astă-seară?

Reza a înţeles în cele din urmă că trebuia să-şi ţină promisiunea.

— Bine, vin, mi-a spus el.

Eram pregătită să ies în clipa în care el intra pe uşă, dar Reza a insistat să nu ne grăbim. Şi-a pus o pijama de salon, a băut ceai, a mâncat fructe şi s-a întreţinut într-o lungă discuţie cu maică-sa, Ameh Bozorg. Ritualul de

despărţire cu sărutări, îmbrăţişări şi flecăreală a durat o oră întreagă.

Era mult după miezul nopţii când am plecat în sfârşit şi am mers numai cinci minute până la o casă cu două etaje de pe o mică străduţă, pe care Reza o avea împreună cu fratele său Mammal. Reza şi Essey locuiau jos, împreună cu fiica lor de trei ani, Maryam, şi cu fiul lor în vârstă de patru luni, Mehdi. Mammal, soţia lui, Nasserine, şi fiul lor, Amir, locuiau sus.

Când am sosit, Essey făcea curăţenie, ceea ce explica tactica lui Reza de a mai trage de timp. Nu se aşteptaseră la musafiri, bazându-se cu totul pe *taraf.* Cu toate astea, Essey ne-a urat prietenoasă pun venit.

Era atât de târziu încât m-am dus de îndată în dormitor şi mi-am pus o cămaşă de noapte. Mi-am ascuns banii şi carnetul de adrese sub saltea. Apoi, după ce am băgat-o pe Mahtob în pat şi aceasta a adormit, am trecut la următoarea etapă a planului meu.

L-am strigat pe Moody în dormitor şi l-am luat uşor de braţ.

— Te iubesc fiindcă ne-ai adus aici, i-am spus.

Văzând că este încurajat, m-a cuprins blând cu braţul. Trecuseră şase săptămâni. M-am întins lângă el şi mi-am

înălţat faţa ca să mă las sărutată.

În următoarele minute mi-am dat toată osteneala să nu vomit şi chiar am reuşit să dau oarecum impresia de plăcere. Îl urăsc! îl urăsc! îl urăsc! îmi repetam singură în timpul acelui act oribil.

Dar, când totul s-a terminat, am şoptit: „Te iubesc”.

Taraf!

6

A doua zi dimineaţă, Moody s-a sculat devreme şi şi-a făcut un duş ca să spele orice urmă de sex, înainte de rugăciune după cum cerea legea musulmană. Atât pentru Reza şi Essey, cât şi pentru Mammal şi Nasserine, aflaţi un etaj mai sus, duşul a reprezentat un semn că eu şi Moody ne înţelegeam bine.

Desigur că lucrul ăsta nu era adevărat. Viaţa sexuală cu Moody era numai unul dintre multele lucruri neplăcute pe care trebuia să le suport în lupta mea pentru libertate.

În cea dintâi dimineaţă pe care am petrecut-o la Reza şi Essey, Mahtob s-a jucat cu Maryam, fetiţa lor de trei ani şi cu marea ei colecţie de jucării, dăruită de un unchi care trăia în Anglia. Maryam avea chiar şi un leagăn, în curtea din spatele casei.

Curtea, ca o mică insulă privată în mijlocul oraşului zgomotos, era împrejmuită de un gard din cărămidă înalt de trei metri şi cuprindea în perimetrul ei, alături de un leagăn, un cedru, un arbore de rodii şi multe tufe de trandafiri. Vrejuri de viţă de vie se căţărau în sus, pe zidul de cărămidă.

Casa se afla şi ea în mijlocul unui grup de locuinţe

întunecate, de aceeaşi formă, legate între ele prin ziduri comune. Fiecare casă avea câte o curte de aceeaşi mărime şi formă ca aceasta. În spatele curţilor se afla un alt grup asemănător de case-tip.

După părerea mea, Essey era o gospodină cu mult mai bună decât Ameh Bozorg, chiar dacă o asemenea comparaţie era relativă. Deşi făcuse curăţenie seara trecută, casa ei era totuşi murdară în raport cu Standardurile americane. Peste tot alergau gândaci. De fiecare dată când voiam să ne încălţăm ca să ieşim, trebuiam să scuturăm mai întâi pantofii de gândaci. Dezordinea generală era accentuată de mirosul de urină întrucât Essey îl lăsa pe micul Mehdi, să stea pe covor fără scutece, astfel încât el putea să-şi facă nevoile peste tot. Essey curăţa repede fecalele, dar urina pătrundea în covoarele persane.

Poate pentru că-l deranja prea tare mirosul – ceea ce totuşi n-a recunoscut niciodată – Moody ne-a luat în prima dimineaţă pe Maryam, Mahtob şi pe mine la plimbare într-un parc din apropiere, doar la câteva blocuri distanţă.

Era nervos şi agitat când, după ce am ieşit pe uşa de la intrare, am intrat pe o alee lăturalnică îngustă, care ducea printre case. Se uita mereu în jur, ca să fie sigur că nimeni

nu ne urmăreşte.

Încercam să nu-l iau în seamă şi priveam detaliile noii mele lumi înconjurătoare. Modelul acestor grupuri de case – în şiruri lungi de două câte două, cu acoperişuri plane, înghesuite între curţi – se repeta iar şi iar, cât puteam cuprinde cu vederea. Sute, poate mii de oameni se îmbulzeau în oraş în asemenea aglomerări de case, alergând la treburile lor pe aceste străduţe ticsite.

Ziua frumoasă şi însorită de septembrie era marcată deja de primele semne ale toamnei. Ajungând în parc, mi s-a părut o schimbare binefăcătoare în raport cu nesfârşitele şiruri de case-tip. Parcul se întindea pe o suprafaţă destul de mare, cât aproximativ trei grupuri de case, plantat cu minunate flori de grădină şi cu copaci bine îngrijiţi. Se aflau acolo şi câteva fântâni arteziene decorative, dar ele nu funcţionau deoarece electricitatea disponibilă de abia dacă ajungea pentru toate gospodăriile, iar guvernul nu-şi putea permite să consume energie ca să pompeze apă în mod inutil.

Mahtob şi Maryam se jucau vesele la câteva leagăne şi un tobogan, dar curând Moody ne-a anunţat plin de nerăbdare că trebuie să ne întoarcem acasă.

— De ce? l-am întrebat eu. Aici afară e mult mai frumos.

— Trebuie să plecăm, mi-a spus el cu bruscheţe.

Mi-am respectat planul şi m-am supus fără să scot o vorbă. Voiam să creez cât mai puţină încordare cu putinţă.

Pe măsură ce zilele treceau, m-am obişnuit oarecum cu mirosul înţepător din apartament şi cu agitaţia continuă din vecinătate. Cât era ziua de lungă prin ferestrele deschise pătrundeau glasurile negustorilor ambulanţi.

„Ashkali! Ashkali! Ashkali!” striga gunoierul când se apropia cu harabaua lui ale cărei roţi scârţâiau, târându-şi tălpile pantofilor rupţi prin mizeria străzii. Gospodinele se grăbeau să-i aducă gunoiul pe trotuar. Uneori, după ce aduna gunoiul, gunoierul se întorcea cu un măturoi mare de nuiele, legate pe un băţ; mătura câteva resturi de pe stradă, pe care pisicile şi şobolanii le târâseră din gunoi. Dar în loc să ducă gunoiul ce duhnea, îl împingea în rigolele umede, pe care, se pare, nimeni nu le curăţa vreodată.

— *Namakieh!* striga vânzătorul de sare împingându-şi căruciorul încărcat cu un bulgăre uriaş de sare umedă şi zgrunţuroasă. La un semn, femeile adunau resturi de pâine veche ca să le schimbe pe sare; sărarul vindea apoi pâinea ca hrană pentru vite.

— *Sabzi!* striga omul care căra încet în spate spanac,

pătrunjel, busuioc şi toate celelalte verdeţuri de sezon. Uneori, ca să-şi anunţe sosirea folosea un megafon. Dacă venea pe neaşteptate, Essey, îşi punea mai întâi iute *chador-ul,* înainte de a da fuga afară ca să cumpere *sabzi* pe care negustorul i le cântărea.

Sosirea negustorului de oi era anunţată de behăiturile înspăimântate ale unei turme de zece până la douăsprezece oi, al căror d*ombeh* se legăna la fel ca ugerele vacilor. Adesea oile erau însemnate cu cercuri colorate, făcute cu spray-uri, după care putea fi recunoscut stăpânul lor. Negustorul nu era decât un intermediar.

Ocazional, apărea tocilarul, îmbrăcat în zdrenţe, cu un biciclu.

Essey mi-a povestit că toţi aceşti oameni erau teribil de săraci şi trăiau probabil în barăci:

Perechile lor feminine erau cerşetoarele care sunau la uşa caselor cerând de pomană ceva de mâncare sau câte un rial. Cu chador-ul zdrenţuit ce le înfăşura strâns faţa, aşa încât să nu li se vadă decât un ochi liber, se milogeau cerând ajutor. Essey deschidea întotdeauna şi avea de fiecare dată câte ceva pentru ele. Spre deosebire de ea, soţia lui Mammal, Nasserine putea să refuze şi cea mai

disperată rugăminte.

Rezultatul pe ansamblu era o bizară simfonie a oropsiţilor, bărbaţi şi femei, luptând pentru supravieţuire.

Essey şi cu mine ne agream reciproc, ca doi oameni care vin întâmplător în contact cu prilejul unor asemenea împrejurări neobişnuite. Aici puteam cel puţin să vorbim împreună. Era o uşurare să trăieşti într-o casă în care fiecare vorbea englezeşte. Essey, spre deosebire de Ameh Bozorg, a primit cu recunoştinţă oferta mea să-i ajut la gospodărie.

Era o gospodină împrăştiată, dar o bucătăreasă conştiincioasă. Am fost impresionată, de fiecare dată când i-am ajutat la gătit, de ordinea care domnea în frigiderul ei, cel mai curat pe care îl văzusem vreodată. Carnea şi legumele, curăţate, tăiate, gata pentru a fi folosite, erau păstrate în cutii de plastic. Meniul era planificat pe o lună înainte şi era afişat pe peretele bucătăriei. Preparatele erau cântărite şi pregătite cu multă atenţie la respectarea higienei. Am petrecut ore întregi

Ca să căutăm cu multă meticulozitate gândacii din orez, înainte de a-l fierbe.

Ce ciudat că mă amuza această îndeletnicire de a-mi scoate gândacii din mâncare! în decursul celor două luni

preferinţele mele se schimbaseră în mod dureros. Realizam foarte clar cât de răsfăţată fusesem de stilul american de viaţă, încât mă enervam din cauza unor lucruri neînsemnate. Aici totul era altfel. Am învăţat că întâmplările neînsemnate ale vieţii cotidiene nu trebuie să influenţeze cu nimic planurile mai importante. Dacă în orez erau gândaci, trebuiau scoşi. Dacă micuţul îşi făcea nevoile pe covorul persan, acesta trebuia curăţat. Dacă bărbatul voia să plece imediat spre casă din parc, atunci plecai imediat.

Zohreh a adus-o în vizită pe Ameh Bozorg. Ea ne-a dăruit o pernă, ceea ce l-a enervat pe Moody. Mi-a explicat că, potrivit obiceiului, musafirul primea câte un dar atunci când pleca înapoi în casa unde trăia. Aluzia era clară. Ea nu considera vizita noastră la Reza şi Essey decât ceva temporar. Fusese jignită că îi respinsesem ospitalitatea.

Nu am avut timp să dezbatem rezolvarea acestei probleme. Zohreh a refuzat ceaiul oferit de Essey, explicându-ne:

— Trebuie să plecăm repede fiindcă o duc pe mama la *hamum.*

— Era şi timpul, a bodogănit în şoaptă Moody. Suntem deja aici de opt săptămâni şi e prima oară când îşi face din

nou baie.

Seara a telefonat Zohreh.

— Te rog, unchiule, vino, i-a spus ea lui Moody. Mama e bolnavă.

Reza a plecat la sora lui, Ferri, care locuia doar la câteva blocuri depărtare, ca să-i ia maşina şi s-a întors să-l caute pe Moody. Acesta era foarte mândru că poate să facă o vizită medicală la domiciliu.

Când s-a întors, seara târziu, se plângea supărat din cauza soră-si. Obosită, după efortul de a se îmbăia, se întorsese acasă de la *hamum* şi se întinsese în pat plângându-se de dureri în tot corpul. O pusese pe Zohreh să amestece în apă *henna,* până când aceasta obţinuse un fel de alifie. Cu această alifie se unsese pe mâini şi pe frunte.

Moody a găsit-o înfofolită în multe haine şi înfăşurată în cearşafuri ca să îndepărteze demonii prin transpiraţie.

— De fapt nu era bolnavă, bombănea el. Voia numai să exagereze faptul că a făcut baie.

Comportarea prietenoasă a lui Reza faţă de mine era surprinzătoare. Când îl dădusem afară din casa noastră de la Corpus Christi plecase proferând tot felul de epitete nu prea politicoase la adresa mea. Dar acum părea că uitase

momentele de încordare dintre noi şi – cu toate că susţinea revoluţia iraniană – păstrase amintiri frumoase despre SUA.

Într-o seară a vrut să creeze o atmosferă în stil american şi ne-a invitat să mâncăm pizza. Mahtob şi cu mine eram agitate şi flămânde, dar ne-a trecut pofta când-am fost servite. Baza din cocă era o pâine subţire şi uscată, cunoscută în Iran sub denumirea de *lavash.* Era umplută cu pastă de roşii peste care erau azvârlite bucăţi din carne de miel. Fără brânză. Avea un gust îngrozitor, dar am mâncat cât am putut şi i-am fost profund recunoscătoare lui Reza pentru gestul său.

Nepotul lui Moody era încântat că-şi poate dovedi generozitatea faţă de noi şi se mândrea cu faptul că se pricepea în sofisticatele obiceiuri culinare occidentale. După masă mi-a făcut o propunere care se potrivea perfect cu propriile-mi planuri.

— Aş vrea să-i arăţi lui Essey cum se gătesc mâncărurile americane, mi-a spus el.

Ca s-o învăţ pe Essey cum se pregăteşte o friptură sau piure de cartofi trebuia să facem drumuri lungi, pentru a găsi şi cumpăra ingrediente mai rare. M-am repezit să primesc oferta ce mi se propusese, înainte ca Moody să se

poată opune. În zilele următoare trebuia să ne însoţească pe mine şi pe Essey câţiva kilometri buni prin pieţele iraniene. Cu atenţia încordată, am învăţat să mă orientez prin oraş. Am învăţat că era mai bine să iau taxiul „oranj”, în locul celor scumpe şi greoaie prevăzute cu telefon. Şoferul unui taxi oranj putea fi oricine care avea din întâmplare o maşină şi voia să câştige câţiva riali înghesuind aproape o duzină de pasageri şi ducându-i în lungul străzii principale. Taxiurile oranj parcurgeau rute mai mult sau mai puţin stabilite, semănând întrucâtva cu autobuzele.

Prezenţa lui Moody la cumpărături era inoportună. Speram să-şi slăbească întrucâtva paza şi să merg numai eu cu Essey. Poate chiar să ne permită mie şi lui Mahtob să ieşim singure. Aş avea prilejul să mai iau încă o dată contact cu Ambasada şi să aflu dacă Helen avea vreo corespondenţă pentru mine sau dacă Ministerul de Externe întreprinsese ceva în ajutorul meu.

Moody avea o fire leneşă. Ştiam că dacă l-aş putea face să creadă că, puţin câte puţin, încep să mă obişnuiesc cu viaţa din Teheran, ar socoti prea obositor să mă urmeze mereu pentru rezolvarea treburilor mele femeieşti.

Spre sfârşitul celei de a doua săptămâni, am observat că

pentru Reza şi Essey timpul devenea presant. Fiecare zi aducea încă un semn că deveniserăm stânjenitori pentru gazdele noastre. Maryam era un copil egoist şi nu se arăta dispusă să-şi împartă jucăriile cu Mahtob. Essey continua să rămână prietenoasă, dar era clar că prezenţa noastră în locuinţa lor destul de neîncăpătoare nu era binevenită. Reza încerca să rămână şi el prietenos, dar când venea acasă după o zi lungă de muncă la întreprinderea de import-export a lui Baba Hajji, puteam să-i citesc pe chip decepţia văzându-l pe Moody atât de inactiv. Foaia se întorsese. În America se complăcuse să trăiască pe cheltuiala generoasă a lui Moody. Dar nici nu-i plăcea ideea de a-l întreţine pe unchiul său. Invitaţia lor fusese totuşi numai *taraf.*

Moody a fost iritat de memoria scurtă a lui Reza, dar în loc să-şi impună prestigiul ce i se cuvenea datorită locului important pe care îl avea în cadrul familiei, a hotărât să se retragă.

— Nu mai putem rămâne aici, mi-a spus el. Am venit aici numai pentru scurt timp, ca tu să te simţi mai bine. Trebuie să ne întoarcem. Nu putem răni şi mai mult sentimentele surorii mele.

O panică cumplită a pus stăpânire pe mine. L-am rugat

pe Moody să nu mă închidă din nou în casa îngrozitoare a lui Ameh Bozorg, dar a rămas neînduplecat. Mahtob era la fel de îngrozită ca şi mine de această veste. Deşi ea şi Maryam se certau permanent, prefera totuşi această locuinţă. Seara, în baie, ne-am rugat amândouă ca Dumnezeu să intervină.

Şi a făcut-o. Nu ştiu dacă Moody, văzând cât de triste suntem, a vorbit mai întâi cu ei, dar Mammal şi Nasserine au venit jos ca să ne propună un nou aranjament. Am fost surprinsă auzind-o pe Nasserine vorbind fluent englezeşte – un secret a cărui revelaţie o aveam acum.

— Mammal trebuie să lucreze toată ziua, iar eu merg după-masa la Universitate, ne-a lămurit ea. Avem nevoie de cineva care să aibă grijă de copil.

Mahtob a ţipat de bucurie. Amir, fiul de un an al Nasserinei, era un copilaş vioi, inteligent şi Mahtob se juca cu el cu multă plăcere. La asta se adăuga şi faptul că avea chiloţi impermeabili.

În America îl urâsem pe Mammal mai mult decât pe Reza. Nasserine mă jignise tot timpul şederii mele în Iran. Şi totuşi, posibilitatea de a ne muta în locuinţa de la etajul întâi era oricum de preferat reîntoarcerii la Ameh Bozorg – şi această ofertă nu era *taraf.* Voiau şi aveau nevoie să

locuim la ei. Moody a fost de acord cu mutarea, dar mi-a atras încă o dată atenţia că acest lucru nu e decât ceva trecător şi că în curând ne vom reîntoarce în casa surorii sale.

Cum nu adusesem cu noi decât puţine lucruri, a fost simplu să împachetăm şi să ne mutăm imediat.

Când tocmai ne duceam sus puţinele noastre bagaje, am văzut cum Nasserine balansa deasupra capului fiului ei, înainte ca acesta să adoarmă, o strecurătoare, în care arsese seminţe rău-mirositoare, ca să alunge duhurile rele din timpul nopţii. M-am gândit că o poveste frumoasă şi un pahar de lapte cald ar fi fost mult mai potrivite, dar am tăcut din gură.

Nasserine şi Mammal ne-au oferit îndatoritori dormitorul lor, deoarece, ne-au spus, ei, puteau dormi pe jos» într-o altă cameră, la fel de comod ca în patul lor dublu. Aveau într-adevăr un dispreţ total pentru mobilă, în sufragerie aveau numai o masă lungă şi o duzină de scaune, iar în camera de zi, o mobilă modernă, tapiţată cu mătase verde. Dar preferau să ignore aceste relicve ale influenţei occidentale din timpul şahului, ţinând închise aceste încăperi şi să converseze sau să mănânce pe podeaua sălii de la intrare, unde, în afara covoarelor persane, nu se mai

afla decât un telefon şi un televizor color de fabricaţie germană.

Nasserine îşi întreţinea locuinţa mai curată decât Essey, dar curând am descoperit că era o bucătăreasă îngrozitoare. Nu ştia nimic şi nici nu se sinchisea de igienă, alimentaţie, bun gust. De câte ori cumpăra o pulpă de oaie sau făcea rost de câte un pui, le înfăşura pur şi simplu în ziare – puiul, cu fulgi şi intestine – şi le azvârlea în congelator. Dezgheţa aceeaşi carne de patrucinci ori, congelând-o apoi din nou, până când o folosea pe toată. Provizia ei de orez era cea mai murdară din câte văzusem până atunci. Nu numai că era plină de gândaci negri, dar existau şi viermi albi care mişunau peste tot. Şi nici măcar nu-şi dădea osteneala să spele acest orez înainte de a-l găti.

Din fericire, în curând, mi-a revenit mie sarcina de a găti. Mammal pretindea mâncare iraniană, dar cel puţin aveam siguranţa că era curată.

În sfârşit aveam ceva de făcut toată ziua. În timp ce Nasserine era la cursuri, eu făceam toată gospodăria: măturam, spălam pe jos, ştergeam praful, lustruiam. Mammal era membru în comitetul de conducere al unei întreprinderi farmaceutice iraniene şi acest lucru, după

cum am observat, îi permitea să aibă acces la anumite mărfuri mai rare. Cămara Nasserinei era plină cu lucruri ce mă bucurau: mănuşi de plastic, o duzină de sticle de şampon hidrant şi peste o sută de pachete de detergent, produs aproape imposibil de găsit altfel.

Nasserine a fost deosebit de uimită să constate că pereţii se pot spăla şi că, de fapt, iniţial, ei fuseseră albi nu cenuşii. Era foarte mulţumită că menajera locuia cu ea în casă, întrucât, datorită acestui fapt, avea mai mult timp liber nu numai pentru studiu, ci şi pentru câteva ore în plus de rugăciune şi lectură a Coranului. Mult mai evlavioasă decât Essey, stătea chiar şi în casă înfăşurată în *chadon.* În primele zile Mahtob s-a jucat cu Amir, în timp ce eu găteam şi făceam curăţenie; iar Moody şi-a petrecut timpul nefăcând nimic. Într-o anumită privinţă eram mulţumite, întrucât Moody nu mai pomenea nimic de reîntoarcerea la Ameh Bozorg.

Iranienii îşi complică viaţa cu orice preţ. De exemplu, într-o zi Moody m-a luat să cumpărzahăr, şi această treabă simplă a devenit o însărcinare care ne-a luat toată ziua. Iranienii se diferenţiază între ei prin preferinţa pentru anumite sorturi de zahăr cu care îşi îndulcesc ceaiul. Ameh Bozorg prefera zahărul tos pe

care îl împrăştia neatentă peste tot. Mammal prefera să-şi pună pe limbă o bucăţică de zahăr, pe care s-o sugă în timp ce-şi bea ceaiul.

Mammal i-a dat lui Moody cartelele de alimente cu care puteam cumpăra din ambele Sorturi o provizie pentru mai multe luni. Stăpânul prăvăliei a examinat cartelele şi a luat cu o cupă câteva kilograme de zahăr dintr-un morman, ce fusese răsturnat direct pe podea, ca o invitaţie îmbietoare pentru gândaci. Apoi a spart cu un ciocan o bucată dintr-un bloc mare de zahăr.

Acasă a trebuit să fac din ea „cuburi”. Mai întâi l-am spart în bucăţi mai mici, din care am tăiat apoi cuburi cu un soi de cleşte, de la care am avut palmele pline de băşici.

Cu treburi de acest fel s-au scurs zilele mohorâte ale lui octombrie 1984, dar constatasem un progres. Moody îşi slăbea din ce în ce mai mult paza severă. După părerea lui puteam să gătesc mâncarea iraniană mai bine decât orice irapian şi ştia că pentru asta trebuia să merg zilnic în pieţele învecinate la cumpărături, care îmi lua destul timp, căutând cele mai proaspete legume, fructe şi carne. După ce-i îmbrăcam gros pe Mahtob şi pe Amir, datorită vremii reci de toamnă de afară, plecam în fiecare dimineaţă pe la

mai multe magazine.

Am descoperit un magazin ciudat, un fel de combinaţie între o pizzerie şi un magazin de hamburger, în care mi s-a spus că, fiind americancă, erau dispuşi să-mi vândă două kilograme de brânză iraniană, asemănătoare brânzei proaspete de vacă, produs ce se găsea foarte rar. Am reuşit astfel să încropesc o imitaţie, destul de reuşită a unei pizze americane. Proprietarul acestui magazin de Pol-Pizza mi-a spus că îmi va vinde oricând această brânză – dar numai mie. Era prima oară când eram avantajată de naţionalitatea mea.

Moody stătea mereu lângă mine în cursul acestor prime ieşiri, urmărindu-mă cu multă atenţie, dar, curând, spre bucuria mea, am remarcat în comportamentul lui primele semne de plictiseală.

O dată i-a permis Nasserinei să meargă cu mine ca să cumpărăm lână pentru a-i tricota lui Mahtob un pulover. Toată dimineaţa am căutat andrele, dar fără succes.

— Trebuie să ai noroc ca să găseşti aşa ceva, mi-a spus Nasserine, dar ţi le pot împrumuta pe ale mele.

Treptat, l-am făcut pe Moody să-şi dea seama că era prea obositor să însoţească femeile la cumpărături. Am aranjat în aşa fel încât, tocmai când începeam să pregătes

cina, să-mi lipsească câte ceva important.

— Trebuie să mă duc să cumpăr chiar acum fasole, spuneam. Sau brânză, sau pâine sau chiar ketchup, care le place foarte mult iranienilor.

În răstimp de câteva zile, Moody a devenit brusc, dintr-un motiv pe care nu-l ştiam, şi mai posac decât în mod obişnuit, deşi era de părere că băgase destulă frică în sufletul meu: Într-o zi, preocupat de problemele lui, a bodogănit că n-are timp să meargă la piaţă şi mi-a spus:

— Fă-ţi singură cumpărăturile.

Acest lucru a adus o problemă în plus întrucât Moody nu voia să dispun eu însumi de bani; acest lucru mi-ar fi dat o oarecare libertate. El nu aflase nimic de comoara mea secretă. Aşadar mi-a comandat:

— Du-te mai întâi şi vezi cât costă, apoi vii înapoi, îţi dau banii şi te întorci să cumperi lucrurile.

Era o îndrăzneală foarte mare, dar voiam să reuşesc. Toate alimentele se vindeau la kilogram, iar măsurile erau pentru mine la fel de neînţeles ca şi limba farsi. La început luam un creion şi o hârtie şi-l puneam pe vânzător să scrie preţurile. Treptat, am început să citesc numerele persane.

Acest complicat aranjament s-a dovedit a fi o îmbunătăţire pentru planurile mele, întrucât aveam ocazia

să mă îndepărtez de Moody de fiecare dată când plecam, chiar dacă numai pentru un timp foarte scurt.

La primele drumuri fără Moody, i-am respectat instrucţiunile întocmai, întrucât nu voiam să-l supăr sau să-i trezesc vreo bănuială. În Afară de asta mi-era teamă că m-ar putea urmări şi mi-ar spiona intenţiile. Apoi, când totul a devenit rutină, mi-am prelungit absenţa câte puţin, plângându-mă apoi de aglomeraţia din magazine şi de proasta deservire. Erau scuze demne de crezut într-un oraş ca Teheranul, strivit de o asemenea aglomeraţie. În fine, a patra sau a cincea oară când am ieşit după cumpărături, m-am hotărât să risc şi să dau un telefon la Ambasada Elveţiană. Am ascuns câţiva riali sub haine şi am alergat cu Mahtob şi cu Amir în braţe, de-a lungul străzii, în căutarea unui telefon, sperând că voi reuşi să mă descurc.

Am găsit curând o cabină telefonică, dar am fost nevoită să constat că bancnotele nu-mi foloseau la nimic. Telefonul nu funcţiona decât cu un *dozari,* o monedă de doi riali, cu valoare de jumătate de cent, care era greu de obţinut. Am intrat la rând în mai multe prăvălii şi am îngânat: *dozari?* Dar vânzătorii erau sau prea ocupaţi sau pur şi simplu mă ignorau, până când am intrat într-un

magazin de confecţii bărbăteşti.

— *Dozari?* am întrebat eu.

Un bărbat înalt, cu părul negru, care stătea în spatele tejghelei m-a privit lung un moment şi apoi m-a întrebat:

— Vorbiţi englezeşte?

— Da, am nevoie de mărunţiş pentru telefon, vă rog.

— Puteţi folosi telefonul meu, a spus el.

Se numea Hamid şi mi-a povestit plin de mândrie că fusese de mai multe ori în America. În timp ce el lucra Mai departe, am telefonat la Ambasadă şi am reuşit s-o prind pe Helen la aparat.

— Aşadar, aţi primit mesajul nostru, a spus ea bucuroasă.

— Care mesaj?

— Nu v-a spus soţul dumneavoastră că trebuie să ne telefonaţi?

— Nu.

— Oh, spuse Helen, puţin surprinsă, am încercat să luăm legătura cu dumneavoastră. Părinţii dumneavoastră s-au adresat Ministerului de Externe şi noi am fost rugaţi să vă confirmăm adresa şi să constatăm dacă vă merge bine dumneavoastră şi fetiţei. Am sunat-o pe cumnata dumneavoastră de Mai multe ori, dar ea mi-a spus că aţi

plecat la Marea Caspică.

— N-am fost niciodată plecate la Marea Caspică, am spus eu, adoptând modul de exprimare a lui Helen – atât de caracteristic vorbitorilor europeni şi asiatici – presărând peste tot articolul „the”.

— Aşadar, cumnata dumneavoastră mi-a spus că nu ştie când vă întoarceţi, de aceea i-am dat să înţeleagă că trebuie să vorbesc de îndată cu dumneavoastră.

Helen mi-a mai explicat că guvernul iranian i-ar fi îngăduit Ministerului de Externe American să facă câte ceva pentru noi. De exemplu Moody trebuia să fie constrâns să aducă la cunoştinţă familiei mele unde ne aflam eu şi Mahtob, pentru ca Ministerul de Externe să poată supraveghea dacă ne merge bine. Helen mi-a spus apoi că i-ar fi trimis lui Moody două scrisori recomandate, în care i-ar fi ordonat să ne ducă la ambasadă. Moody nu luase în seamă prima scrisoare, dar tocmai în dimineaţa aceea el telefonase ca răspuns la a doua scrisoare.

— Nu a fost prea cooperativ, a spus Helen.

Brusc m-a cuprins frica. Moody ştia aşadar că părinţii mei încercau să ne ajute pe căi oficiale cu tot ce le stătea în putere. Ăsta era probabil motivul proastei sale dispoziţii din ultimele zile?

N-am mai îndrăznit să-mi întârzii întoarcerea acasă cu atât mai mult cu cât mai aveam încă de cumpărat pâine.

Dar, după ce am pus receptorul în furcă, Hamid a insistat să mai vorbesc cu el câteva minute.

— Aveţi vreo problemă? m-a întrebat el.

Până acum nu spusesem nimănui povestea mea în afara celor de la Ambasadă. Singurele mele contacte cu Iranienii fuseseră cele cu membrii familiei lui Moody. Singura mea posibilitate de a vedea atitudinea iranienilor faţăde americani fusese numai prin prisma reacţiei familiei sale faţă de mine, care se dovedise duşmănoasă şi dispreţuitoare. Toţi iranienii erau aşa? Proprietarul magazinului de Pol-Pizza era altfel. Dar câtă încredere puteam avea într-un iranian oarecare?

Mi-am înghiţit teama şi, fiindcă ştiam că mai devreme sau mai târziu trebuia să găsesc pe cineva din afara familiei care să mă ajute, mi-am dat drumul, spunându-i toată povestea mea acestui străin.

— De câte ori voi puteaface ceva pentru dumneavoastră, vă voi ajuta, mi-a promis Hamid. Nu toţi iranieni sunt ca soţul dumneavoastră. Dacă vreţi să telefonaţi puteţi veni oricând aici.

Apoi continuă:

— Lăsaţi-mă să mă informez. Am prieteni la serviciul de paşapoarte.

Mulţumindu-i lui Dumnezeu că mi-l scosese în cale pe Hamid, am alergat cu Mahtob şi cu copilaşul la *nanni,* brutărie. Trebuia să cumpărăm *lavash* (un fel de lipie) pentru cină: acesta fusese de fapt motivul propriu-zis al plecării mele la cumpărături. Ca întotdeauna am stat la o coadă care se mişca foarte încet şi am putut să-i observ pe cei patru oameni care munceau. Procesul începea din fundul încăperii, unde se afla un fel de butoi din oţel inoxidabil, înalt de aproape 1,20 m, cu un diametru de 1,80 m, plin cu cocă.

Lucrând ritmic şi transpirând intens din cauza căldurii care venea dinspre cuptorul aflat în fundul încăperii, un bărbat lua cu mâna stângă o bucată de cocă din butoi, o arunca pe un cântar şi tăia cu un cuţit porţia dorită. Arunca apoi coca pe podeaua de ciment, presărată cu făină, unde lucrau doi bărbaţi în picioarele goale.

Următorul lucrător, stând turceşte pe podea şi legănându-se încoace şi încolo, ca şi când ar fi spus Coranul pe de rost, ridica din nou bucata umedă de cocă, o tăvălea de câteva ori prin făină, o frământa, aducând-o în formă de minge, apoi o arunca din nou pe podea, într-un

şir, mai mult sau mai puţin ordonat de mingi de cocă.

Un al treilea muncitor lua câteva mingi de cocă şi le arunca într-o formă mică şi plată de lemn. Folosind un fel de par drept sucitor, întindea foaia ca o lipie subţire, o arunca de câteva ori în aer şi o prindea apoi cu capătul vergelei. Cu o mişcare rapidă învârtea foaia pe un stativ rotund acoperit cu pânză, care era ţinut de cel de-al patrulea lucrător.

Acest al patrulea stătea într-un fel de groapă făcută în podeaua de ciment. Nu i se vedeau decât capul, umerii şi braţele. Podeaua era acoperită cu cârpe ca să-l apere de dogoarea cuptorului deschis, lângă care se afla. Mereu, cu aceeaşi mişcare neîntreruptă, Scotea de fiecare dată câte o porţie gata coaptă de *lavash.*

În ziua aceea am aşteptat la pâine mai mult decât de obicei şi eram îngrijorată gândindu-mă cum va reacţiona Moody.

Când ne-a venit rândul, am pus banii pe podea, am ridicat de aici *lavash-ul* proaspăt şi l-am luat acasă neîmpachetat aşa cum era.

În timp ce ne grăbeam spre casă, o lămuream pe Mahtob că nu are voie să-i spună lui taică-său nimic despre Hamid sau despre convorbirea telefonică. Dar

dăscăleala mea era inutilă. Fetiţa mea, în vârstă de cinci ani, ştia de mult cine îi era prieten şi cine duşman.

Moody nu ne-a crezut că această treabă simplă ne-a luat atâta timp. Ca să evit cearta, am minţit şi i-am spus că după ce la o brutărie am stat la o coadă interminabilă, nu mai aveau pâine când ne-a venit şi nouă rândul, aşa că a trebuit să căutăm alta.

Nu ştiu dacă avea îndoieli în privinţa poveştii mele sau scrisorile de la Ambasadă îl puseseră în gardă, în orice caz, în zilele următoare Moody mă ameninţă în mod deschis şi deveni tot mai certăreţ.

Ne-am certat cumplit şi din cauza unei scrisori primite de la îngrijorata mea mamă. Până atunci Moody îmi interceptase toate scrisorile trimise de rudele mele neliniştite sau de către prieteni. Nu ştiu însă din ce motive mi-a adus deodată un plic nedesfăcut, a cărui adresă era scrisă de mâna mamei mele. Era prima oară când îi vedeam scrisul de când mă aflam în Iran. Moody s-a aşezat lângă mine pe podea şi s-a uitat peste umărul meu în timp ce citeam scrisoarea. Era concepută astfel:

„Dragă Betty, dragă Mahtob.

Ne-am făcut multe griji pentru voi. Chiar înainte să plecaţi am visat că se va întâmpla ceva, c-o să vă ducă şi

n-o să vă mai lase acasă. Nu ţi-am spus asta niciodată fiindcă n-am vrut să mă amestec. Dar acum am avut din nou un vis în care Mahtob îşi pierduse un picior în explozia unei bombe. Dacă vreuneia dintre voi i se va întâmpla ceva să se simtă mereu vinovat. Totul e numai din vina lui”.

Moody mi-a smuls scrisoarea din mână.

— E o tâmpenie nemaipomenită! a ţipat el. N-am să mai permit să primeşti nicio scrisoare de la ei sau să mai vorbeşti vreodată cu ei!

În zilele următoare a avut grijă să ne însoţească la cumpărături, ceea ce mă făcea să tremur de frică ori de câte ori treceam pe lângă prăvălia lui Hamid.

Până acum Moody părea să fi uitat că mai exista şi o altă lume în afara Iranului, iar iresponsabilitatea lui începuse să se răsfrângă şi în cealaltă jumătate de lume.

Înainte de a părăsi Statele Unite, Moody cheltuise banii ca un nebun. Fără ca eu să ştiu, el cumpărase atunci, pe cărţi de credit, cadouri pentru rudele sale în valoare de 4.000 $. Semnaserăm un contract de închiriere a unei case în Detroit, dar acum nu mai era nimeni acolo ca să plătească proprietarului chiria lunară de 600 $. Nimeni nu ne plătea datoriile. Eram restanţieri chiar şi la Secţia

Financiară.

Mai aveam încă economii pe care le strânsesem în decursul anilor, când Moody mai avea încă acel post rentabil, de Medic practician. Înainte de a pleca în Iran, Moody scosese în secret sume mari de bani de pe contul nostru de la bancă, dar nu voise să lichideze toată averea noastră, căci mi-ar fi atras atenţia asupra planurilor sale. Aveam o casă mobilată cu mobilă scumpă şi două maşini. Casa de închiriat din Corpus Christi ne aparţinea şi ea. Depuseserăm cu dobânzi mari câteva zeci de mii de dolari şi Moody se hotărâse ca tot capitalul nostru să-l transfere în Iran.

Nu ştia nimic despre faptul că eu mă adresasem Ministerului de Externe cu contraindicaţii, iar el nu întreprindea nimic ca să-şi achite obligaţiile de plată în America. Înainte de toate nu mai voia ca vreun bănuţ din banii *lui* să revină pe mai departe visteriei publice americane.

— Niciodată n-am să mai plătesc nici măcar un bănuţ impozit în Statele Unite, se lăuda el. Am terminat cu asta. De la mine nu vor mai primi niciun sfanţ!

Cu toate astea, Moody ştia că dacă datoriile nu erau plătite la timp, creditorii ne puteau da în judecată ca să-şi

ceară înapoi banii, plus dobânda şi taxele de întârziere. Cu fiecare zi care trecea, averea noastră se micşora.

— Părinţii tăi trebuie să vândă totul şi să ne trimită banii! bombănea Moody, ca şi când necazurile financiare mi se datorau mie, iar părinţii mei ar fi fost obligaţi să le rezolve.

Neputinţa de a acţiona era ceva tipic pentru Moody şi, cu fiecare zi ce trecea, reîntoarcerea noastră în Statele Unite era mai puţin plauzibilă. Îşi încurcase viaţa – şi la fel pe a noastră – în aşa hal încât nu mai exista nicio cale de a o repara.

Întors acasă, în Statele Unite, ar fi fost asaltat de creditori şi – asta o ştia de-acum – eu aş fi divorţat de el.

Pe lângă toate astea, aici în Iran calificarea lui medicală nu avusese nicio valoare. Povara care-l apăsa devenise insuportabilă şi se manifesta printr-o enervare crescândă faţă de cei din jurul lui. Mahtob şi cu mine ne îndepărtam din ce în ce mai mult de el evitând, pe cât posibil, până şi cel mai mic contact. Citeam în ochii, tulburi ai lui Moody un mare pericol.

Muncitorii au început să répare canalizarea aflată în vecinătate. Două zile în şir n-am avut niciun strop de apă, aşa că strânsesem un morman de vase murdare. Cel mai

rău era că nu mai aveam nicio posibilitate să gătesc curat. Auzindu-mi plângerea, Mammal ne-a promis să ne invite la restaurant în seara următoare. Fiindcă familia lui Môody nu ieşea aproape niciodată la restaurant, acest lucru era pentru noi un eveniment deosebit. În după-amiaza următoare, în loc să pregătim cina, eu şi Mahtobam am încercat – cum am putut mai bine în aceste împrejurări – să ne aranjăm.

Eram gata când Mammal s-a întors de la serviciu, dar el era obosit şi prost-dispus.

— Nu mergem la restaurant, a bombănit el.

Invitaţia fusese doar un taraf.

Mahtob şi cu mine am fost amândouă dezamăgite. Aveam şi aşa mult prea puţine lucruri care să ne înseninеze viaţa.

— Am putea lua un taxi şi să ieşim doar noi, i-am propus lui Moody, pe când el, Mahtob şi cu mine, ne aflam împreună în hol.

— Nu ieşim, mi-a replicat el.

— Te rog!

— Nu. Locuim în casa lor şi nu putem merge fără el. Dacă nu vor să iasă, găteşti tu ceva.

Într-o clipă de deznădejde mi-am uitat prudenţa. Nu m-

am mai gândit la situaţia mea lipsită de orice apărare şi, dând drumul supărării pe care o acumulasem în mine, am izbucnit:

— Am hotărât ieri că astăzi vom ieşi undeva să mâncăm. Şi acum Mammal nu mai are niciun chef.

Mammal mi se părea principalul vinovat pentru nefericirea mea. El fusese primul care ne invitase în Iran. Îi mai vedeam şi acum zâmbetul afectat de pe chip când m-a asigurat, atunci în Détroit, că familia lui n-ar permite niciodată ca Moody să mă reţină în Iran, contra voinţei mele.

M-am ridicat, l-am privit de sus pe Moody şi i-am azvârlit în faţă:

— E un mincinos! E un mincinos ordinar!

Moody a sărit în picioare şi figura i s-a schimonosit într-un rânjet de mânie turbată:

— Îi spui lui Mammal mincinos? a răcnit el.

— Da, spun că e un mincinos, am strigat eu. Şi tu eşti la fel. Amândoi spuneţi tot felul de lucruri...

Izbucnirea mea de furie a fost întreruptă de pumnul strâns al lui Moody care m-a atins chiar în tâmpla dreaptă. M-am clătinat şi un moment am fost prea uimită ca să simt durerea. Am observat că Mammal şi Nasserine intraseră în

cameră ca să vadă care era cauza scandalului, am auzit ţipetele disperate ale lui Mahtob şi înjurăturile mânioase ale lui Moody. Holul se învârtea în faţa ochilor mei.

Împleticindu-mă, m-am repezit spre dormitor, sperând să găsesc acolo un loc de refugiu unde să mă închid până când lui Moody îi va trece furia. Mahtob m-a urmat urlând. Am ajuns la uşa dormitorului cu Mahtob în urma mea, dar Moody se afla chiar în spatele nostru. Când Mahtob a vrut să se strecoare între noi, Moody a dat-o la o parte cu brutalitate. Trupuşorul ei firav s-a lovit puternic de perete şi ea a început să strige de durere. Când am vrut să mă aplec spre ea, Moody m-a târât spre pat.

— Ajutor! am strigat. Mammal, ajută-mă!

Moody mă trăgea cu mâna stângă de păr, iar cu pumnul celălalt mă lovea continuu în tâmplă.

Mahtob a vrut să-mi vină în ajutor, dar Moody a împins-o din nou.

Luptam împotriva strânsorii lui, dar era prea puternic faţă de mine. M-a pălmuit de câteva ori peste faţă.

— Te omor răcnea el.

L-am lovit şi, eliberându-mă parţial din strânsoarea lui, am încercat să mă trag ânapoi, dar el m-a lovit atât de tare în spate încât am simţit dureri paralizante în jos, pe

şira spinării.

Cum Mahtob zăcea scâncind într-un colţ, iar eu eram la cheremul lui, a început să acţioneze conştient. Înjurând tot timpul şi strigând fără întrerupere „am să te omor, am să te omor”, m-a lovit peste braţe, m-a tras de păr, m-a pălmuit peste faţă.

— Ajutor, am strigat eu de mai multe ori, vă rog, să mă ajute cineva!

Dar nici Mammal, nici Nasserine n-au încercat să intervină. Şi nici Reza sau Essey care, cu siguranţă, auziseră totul.

Nu ştiu câtă vreme m-a mai snopit încă în bătaie. Aşteptam să mă prăbuşesc inconştientă, aşteptam moartea pe care mi-o promitea.

Treptat, a slăbit tăria loviturilor. S-a întrerupt o clipă ca să tragă aer în piept, dar mă ţinea încă strâns apăsată în pat. Undeva, în spatele meu, Mahtob plângea isteric.

— *Dahijon,* zise o voce calmă din uşă. *Dahijon!*

Era Mammal. În sfârşit.

Moody a ridicat capul, părea să-şi revină treptat în fire.

— *Dahijon,* a repetat Mammal. Apoi cu blândeţe l-a luat pe Moody de lângă mine şi l-a dus afară în hol, Mahtob a alergat la mine şi şi-a ascuns capul în poala mea.

Împărtăşeam aceeaşi durere, nu numai trauma corporală ci şi adânca suferinţă lăuntrică. Plângeam şi respiram adânc, dar câteva momente niciuna din noi n-a fost în stare să rostească vreun cuvânt.

Îmi simţeam corpul ca o rană imensă. De la loviturile lui Moody aveam în cap două cucuie atât de mari încât mă temeam să nu fiu rănită mai serios.

După câteva minute, Nasserine a intrat în cameră în vârful picioarelor – un exemplu de femeie iraniană-model, supusă, ţinându-şi strâns cu mâna stângă *chador*-ul în jurul capului. Mahtob şi cu mine mai suspinam încă. Nasserine s-a aşezat pe, pat şi m-a luat de umeri.

— Nu-ţi face griji, totul e în ordine.

— Totul e în ordine? am întrebat eu neîncrezătoare. E în ordine ca el să mă lovească aşa? Ce poate fi în ordine când spune că o să mă omoare?

— N-o să te omoare, zise Nasserine.

— A spus-o însă. De ce nu m-ai ajutat? De ce n-ai făcut ceva?

— Noi nu ne putem amesteca, m-a lămurit ea. Nu puteam întreprinde nimic împotriva voinţei lui *Dahijon*.

Nasserine a încercat astfel, atât cât a putut, să mă consoleze, să mă înveţe regulile acestei lumi îngrozitoare.

Mahtob asculta cu atenţie cuvintele ei şi, când i-am văzut ochii de copil plini de lacrimi, căutând să înţeleagă totul, un gând îngrozitor mi-a trecut prin minte, un gând care a făcut să-mi treacă din nou fiori pe şira spinării mele torturate.

Ce s-ar întâmpla dacă într-adevăr m-ar omorî? Ce s-ar alege de Mahtob? Ar omorî-o şi pe ea? Ea era prea mică şi destul de supusă ca să înveţe să accepte această nebunie ca pe ceva normal. Va deveni oare într-o zi o femeie ca Nasserine sau Essey, care să-şi ascundă frumuseţea, mintea şi sufletul sub vălul unui *chador?* Ar mărita-o Moody cu vreun văr care s-o snopească în bătaie, s-o lase gravidă şi să aibă copii malformaţi cu ochi goi de orice expresie.

— Noi nu ne puteam împotrivi voinţei lui *Dahijon,* a repetat Nasserine. Dar acum totul e în ordine. Toţi bărbaţii sunt aşa.

— Nu, i-am răspuns tăios. Nu toţi bărbaţii sunt aşa.

— Ba da, m-a asigurat ea cu gravitate. Mammal face la fel cu mine. Reza face la Fel cu Essey. Toţi bărbaţii sunt aşa.

Doamne, m-am gândit. La ce trebuie să ne aşteptăm în continuare?

7

Am şchiopătat zile în şir şi nu mă simţeam în stare să fac nici cel mai scurt drum până la piaţă. În afară de asta, nici nu voiam să fiu văzută. Chiar de sub *rusari* se iveau numeroase vânătăi care mă stânjeneau.

Mahtob s-a îndepărtat şi mai mult de tatăl ei. În fiecare noapte plângea în somn.

Zilele treceau pline de încordare, Moody rămânea posac şi poruncitor. Mahtob şi cu mine trăiam într-o continuă teamă, starea de neajutorare şi disperare în care ne aflam era tot mai greu de suportat. Loviturile lui brutale ne-au făcut să vedem limpede care erau riscurile ce ne stăteau în faţă. Rănile mele adevereau faptul că Moody era destul de nebun ca să mă omoare – să ne omoare – dacă ceva i-ar dezlănţui mânia. Ca să-mi urmez planurile mele destul de vagi pentru a-mi obţine libertatea însemna să-mi periclitez tot mai acut siguranţa. Viaţa noastră era la cheremul lui Moody.

De fiecare dată când era necesar să mă ocup de el, să vorbesc cu el, să-l privesc sau să mă gândesc la el, hotărârea mea rămânea neclintită. Îl cunoşteam prea bine pe acest om. Ani» întregi urmărisem cum umbrele

nebuniei Coborau asupra lui. N-am încercat să-mi permit luxul de a spune „ştiiusem deja acest lucru”, căci n-aş fi făcut decât să mă autocompătimesc, deşi era inevitabil să nu regret trecutul. Dacă măcar aş fi dat ascultare temerilor mele mai vechi înainte de a fi urcat în avionul de Teheran. Când mă gândeam la asta – ceea ce se întâmpla des – aveam şi mai mult sentimentul că sunt prinsă într-o cursă.

Puteam să trec în revistă motivele pentru care venisem aici – de ordin financiar, juridic, sufletesc sau chiar medical. Dar toate convergeau spre un singur sens: eu o adusesem pe Mahtob în Iran într-o ultimă încercare disperată de a-i asigura libertatea şi acum suportam ironia sorţii.

Puteam să mă supun felului de viaţă din Iran ca s-o apăr pe Mahtob de pericol? Cu greu. Îmi era indiferent cât de îndatoritor şi împăciuitor era Moody din când în când. Ştiam însă că crizele lui de nebunie vor reapare periodic şi inevitabil. Ca să salvez viaţa lui Mahtob trebuia să risc totul, deşi de curând mi se demonstrase cât de grav era acest risc.

Departe de a-mi înfrânge voinţa, mânia lui Moody nu făcuse, decât să mi-o întărească şi mai mult. Contrar simplităţii problemelor mele zilnice, fiecare gând şi fiecare

faptă erau îndreptate într-un singur scop.

Mahtob mă susţinea în hotărârea mea.

— Ştiu cum putem să ajungem în America, îmi spuse ea. Când tata doarme, ieşim pe furiş, mergem la aeroport şi ne urcăm într-un avion.

Într-o zi, pe când ne aflam în baie, ea mi-a explicat pe un ton grav şi rugător cum să plecăm de la tatăl ei şi să ajungem în America.

Cât de simplă părea viaţa la cinci ani. Şi cât era de complicată.

Rugăciunile noastre se intensificau. Deşi mulţi ani nu frecventasem cu regularitate biserica, îmi păstrasem destul de puternic credinţa în Dumnezeu. Nu puteam înţelege de ce ne dăduse această povară, dar ştiam că fără ajutorul lui n-o vom ridica de pe umeri.

Hamid, proprietarul magazinului de confecţii bărbăteşti, ne-a ajutat întrucâtva. După ce am intrat prima oară după bătaie în magazinul lui, m-a întrebat:

— Ce s-a întâmplat cu dumneavoastră?

I-am povestit.

— Trebuie să fie nebun, a spus el încet şi gânditor. Unde locuiţi? Aş putea trimite pe cineva acolo ca să vorbească cu el.

Era o alternativă care merita să fie luată în seamă, dar, gândindu-ne mai bine, ne-am dat seama amândoi foarte clar că Moody ar afla astfel de faptul că-mi făcusem prieteni pe ascuns.

După ce mi-am revenit şi ieşeam mai des, foloseam orice prilej ca să trec pe la Hamid şi să-i telefonez lui Helen la Ambasadă sau să discut amănunţit situaţia cu prietenul pe care mi-l descoperisem de curând.

Hamid era un fost ofiţer din armata şahului, care acum trebuia să se ascundă cu grijă.

— Poporul iranian a dorit revoluţia, mi-a explicat el pe un ton calm, dar nu asta – şi el mi-a arătat un grup ■de iranieni trişti care treceau tăcuţi pe stradă. Nu asta e ceea ce am vrut noi.

Şi Hamid căuta pentru el şi pentru familia lui un mijloc de a fugi din Iran. Dar înainte de asta erau multe lucruri mărunte de rezolvat. Trebuia să-şi vândă prăvălia familiei, să obţină o avere lichidă, să-şi ia măsurile necesare de siguranţă. Era hotărât să fugă înainte ca trecutul să-l prindă din urmă.

— Am mulţi prieteni influenţi în SUA, mi-a spus el. Fac şi ei tot ce pot pentru mine.

Familia şi prietenii mei din America, făceau şi ei ce

puteau pentru mine, i-am spus eu. Dar se părea că pe căi oficiale se putea obţine doar foarte puţin.

Posibilitatea de a folosi telefonul lui Hamid era pentru mine un ajutor considerabil. Deşi informaţiile pe care le obţineam – sau nu – prin Ambasadă erau demoralizante, acesta era totuşi singurul contact cu ţara mea. Prietenia cu Hamid avea şi alt scop. Era primul care îmi arăta că existau mulţi iranieni care ştiau încă să aprecieze stilul de viaţă occidental şi cărora li se făcea părul măciucă când auzeau blestemele proferate de regimul actual împotriva Americii.

Pe măsură ce timpul trecea, mi-am dat foarte bine seama că Moody nu era potentatul atotputernic, aşa cum se vedea el în imaginaţia lui. Abia dacă progresa în Obţinerea licenţei de a-şi putea exercita în Iran dreptul de medic. În cele mai multe cazuri formaţia lui americană îi conferea un anumit prestigiu, dar în birourile guvernamentale ale Ayatollahului îl făcea să întâmpine greutăţi.

Şi nici pe scara complicată a ierarhiei familiale Moody nu se afla pe treapta cea mai de sus. Trebuia să asculte de rudele sale mai în vârstă, la fel cum făceau şi cei mai tineri decât el. Întrucât nu se putea sustrage de la obligaţiile

sale de familie, acest lucru a început să lucreze în favoarea mea. Rudele sale îl întrebau despre mine şi Mahtob. În primele două săptămâni petrecute în ţară îşi prezentase peste tot familia. Unele rude voiau să ne revadă şi Moody ştia că nu ne va putea ascunde veşnic.

În silă, Moody a trebuit să primească invitaţia la cină a lui *Aga* („domnul”) Hakim, omul căruia el îi datora un respect deosebit.

Erau veri de gradul întâi şi împărţeau împreună moştenirea complexului şi complicatului arbore de familie. De exemplu, fiul surorii lui *Aga* Hakim era căsătorit cu sora lui Essey, iar fiica surorii sale era căsătorită cu fratele lui Essey. Zia Hakim, pe care îl cunoscusem la aeroport, era nepotul lui *Aga* Hakim – de primul, al doilea, sau al treilea grad. Şi *Khanum* („doamna) Hakim, soţia lui, era şi ea verişoara lui, Moody. Lanţul continua aşa, la nesfârşit.

Toate aceste legături de rudenie pretindeau respect, dar iniţial, puternica influenţă a lui *Aga* Hakim asupra lui Moody consta în statutul lui de „persoană cu turban” (preot), conducătorul *masjed-e*i de la Niavaran, aflată lângă palatul şahului. În afară de asta, el preda şi la Institutul Teologic din Teheran. Era un apreciat autor de cărţi islamice şi tradusese din arabă în farsi numeroase

opere didactice ale lui Tagatie Hakim, bunicul lui şi al lui Moody. În timpul revoluţiei condusese cu succes ocuparea palatului şahului, faptă datorită căreia îi apăruse fotografia în *Newsweek.* Şi *Khanum* Hakim era supranumită cu mândrie, *Bebe Hajji* „femeia care a fost la Meca”.

Moody nu putea să refuze invitaţia lui *Aga* Hakim.

— Trebuie să porţi chador-ul negru, mi-a spus el. Fără el nu poţi intra în casa lor.

Casa lor din Niavaran, un elegant cartier din nordul Teheranului, era modernă şi spaţioasă, dar nu avea aproape nicio mobilă. Mă bucuram de această ieşire, dar dispreţuiam prescripţiile vestimentare şi aşteptam o seară plictisitoare în prezenţa încă unui „bărbat cu turban”.

Aga Hakim era slab, cu câţiva centimetri mai înalt decât Moody; avea o barbă deasă, spicată cu fire albe şi un surâs continuu, care te cucerea. Era îmbrăcat în negru din cap până-n picioare, chiar şi turbanul îi era negru – amănunt important, căci majoritatea preoţilor purtau unul alb. Turbanul negru al lui *Aga* Hakim indica că purtătorul lui era un urmaş direct, al lui Mahomed.

Spre surprinderea mea, nu era atât de sfânt încât să nu mă privească în ochi atunci când îmi vorbea.

— Tu de ce porţi *chador?* m-a întrebat el cu ajutorul

traducerii făcute de Moody.

— Mă gândeam că aşa se cade.

Moody se ruşina probabil de observaţiile pe care le făcea *Aga* Hakim, dar le traduse totuşi.

— Chador-ul este pentru tine un lucru neobişnuit. Chador-ul nu este islamic, ci persan. În casa mea nu trebuie să porţi *chador.*

Îmi plăcea de el.

Aga Hakim s-a interesat de familia mea din America;

era primul iranian care o făcea. I-am spus că tatăl meu este grav bolnav de cancer şi că-mi făceam griji pentru el, pentru mama şi pentru fiii mei.

El m-a aprobat compătimitor. Înţelegea importanţa legăturilor de familie.

* * *

Moody îi rezervase ceva lui Mahtob şi i-a prezentat acest lucru în felul său brutal, caracteristic. Aşa că, fără s-o pregătească în niciun fel, i-a spus într-o dimineaţă:

— Mahtob, azi ai să mergi la şcoală.

Mahtob şi cu mine am izbucnit în plâns, căci înainte de toate ne temeam cel mai mult de ceea ce ar fi putut să ne despartă chiar şi o clipă.

— N-o sili! l-am implorat eu.

Moody a rămas însă de neclintit. Argumenta că Mahtob trebuia să se adapteze, iar şcoala era primul pas necesar. Învăţase până acum destule cuvinte în farsi ca să se poată înţelege cu alţi copii. Era timpul să înceapă şcoala.

Moody nu avusese răbdare să aştepte un loc la şcoala particulară pregătitoare, pe care o vizitaserăm. Nepoata lui, Ferri, care era profesoară, o înscrisese pe Mahtob în clasa pregătitoare a unei şcoli de stat. Era greu să găseşti un loc într-o şcoală pregătitoare a unei şcoli de stat, spunea Moody, dar, datorită lui Ferri, reuşise.

— Te rog, lasă-mă să merg cu voi, am spus eu şi el a fost de acord cu acest lucru.

Înfruntând vântul de toamnă care bătea dinspre munţii aflaţi în nordul Teheranului, înfăşurate gros, am alergat de la casa lui Mammal câteva blocuri mai departe, spre strada Shariati, strada principală, unde Moody a oprit un taxi oranj. Ne-am urcat alături de încă o jumătate de duzină de iranieni şi am gonit spre ţinta noastră, aflată la circa zece minute depărtare.

Madrasay Zainab era o clădire plană de ciment, vopsită într-un verde închis, care, pe dinafară, arăta ca o fortăreaţă. Fete de vârste diferite, toate îmbrăcate în negru sau în gri închis, cu capul şi faţa acoperite de *rusari*

Intrau tăcute. Şovăind, eu şi Mahtob l-am urmat pe Moody într-un hol întunecat. O femeie paznic a venit grăbită în clipa în care a intrat el. Era o şcoală exclusiv de fete. Femeia paznic a bătut repede la uşa secretariatului, a crăpat uşa avertizându-le pe femeile dinăuntru că va intra un bărbat.

În timp ce Moody discuta cu directoarea şcolii care îşi ţinea *chador*-ul strâns lipit de faţă, eu şi Mahtob am rămas înfricoşate în secretariat.

Tot timpul cât Moody a vorbit, ea a rămas cu ochii în podea, aruncându-mi doar din când în când o privire, fără să se uite însă niciodată la bărbatul cu care vorbea. După câteva minute, Moody s-a întors spre mine şi a mârâit:

— Directoarea spune că soţia mea nu arată prea fericită. Ochii lui mi-au poruncit să fiu cooperativă, dar încă o dată – şi mai ales când era vorba de Mahtob – am găsit puterea să mă împotrivesc.

— Mi-e nu-mi place şcoala asta, i-am spus, vreau să văd clasa în care va fi ea.

Moody a continuat să discute cu directoarea.

— *Khanurn* Shahin – ea este directoarea – ţi-o va arăta, mi-a spus el. Asta e o şcoală de fete; bărbaţii nu au voie să intre.

Khanurn Shahin era o femeie tânără, între douăzeci şi treizeci de ani, cu o înfăţişare» atractivă sub *chador* şi ochii ei au înfruntat privirea mea duşmănoasă cu sinceră prietenie. Era una din puţinele iraniene cu ochelari pe care le văzusem până acum. Ne-a în înţeles, pe cât am putut de bine, prin gesturi şi câteva cuvinte simple în farsi.

Am fost îngrozită atât de felul în care era amenajată şcoala cât şi de activităţile care se desfăşurau acolo. Am trecut în grabă prin holuri murdare, pe lângă un portret uriaş al Ayatollahului mânios şi pe lângă numeroase afişe care glorificau războiul. O poză preferată părea să fie cea a soldatului curajos şi mândru de arma pe care o are lângă el şi de bandajul însângerat care îi înfăşoară fruntea.

Elevele stăteau înghesuite în bănci lungi şi, deşi înţelegeam foarte puţin farsi, puteam să-mi dau seama foarte uşor care era metoda de predare: exclusiv învăţarea pe de rost – învăţătoarea spunea o propoziţie pe care copiii o repetau apoi toţi în cor.

Credeam că văzusem deja cele mai proaste condiţii igienice pe care le oferea Iranul până în momentul în care am aruncat o privire în WC-ul şcolii, singurul pentru cinci sute de eleve. Acesta era o cabină mică, Prevăzută cu o fereastră înaltă, deschisă, prin care putea pătrunde vântul,

ploaia, zăpada, muştele şi ţânţarii. Closetul propriu-zis era numai o gaură în podea, care, după cum se părea, numai cu totul întâmplător era nimerită. În locul hârtiei igienice era un furtun din care ţâşnea apă rece ca gheaţa.

După ce ne-am întors la secretariat, i-am spus lui Moody:

— Nu plec de aici până nu vezi şi tu şcoala asta. Nu-mi pot închipui că vrei să-ţi dai fata la o astfel de şcoală!

Moody a întrebat dacă ar avea voie să viziteze şcoala.

— Nu, a răspuns *Khanum* Shafiin în farsi. Niciun bărbat nu are voie să intre în şcoală.

Vocea mea a devenit tare şi stridentă, era vocea unei mame furioase.

— Nu plecăm de aici înainte de a vedea şi tu şcoala, am repetat.

În cele din urmă directoarea a cedat. A trimis înainte o paznică să avertizeze profesoara şi elevele că un bărbat va intra în împărăţia interzisă.

Apoi l-a condus pe Moody prin şcoală, în timp ce eu şi Mahtob aşteptam în secretariat.

— Ai dreptate, a confirmat Moody, când s-a întors. Nici mie nu-mi place. E îngrozitoare. Dar toate şcolile sunt aici la fel, aşa că va merge la această şcoală. E mai bună decât

şcoala la care am fost eu.

În taxi, în timp ce ne întorceam acasă, Mahtob l-a implorat pe taică-său să n-o trimită la şcoală, dar el a rămas neînduplecat.

Mahtob a ascultat în tăcere, deprimată. Ochii îi erau plini de lacrimi. A răsuflat însă uşurată când Moody a spus:

— Astăzi, n-o mai pot primi. Va începe mâine.

Întreaga după-amiază a plâns la pieptul meu.

— Doamne, Dumnezeule, te rog, fă ceva să nu mai fiu nevoită să merg la şcoală, se ruga ea în baie.

Ascultând cum se ruga copilul meu, mi-a venit o idee, poate întâmplător, poate era o inspiraţie. Mi-am amintit ceea ce învăţasem chiar la început despre rugăciuni şi i-am explicat acest lucru şi lui Mahtob. I-am spus:

— Ştii că Dumnezeu îţi va asculta rugăciunea, dar, uneori, el îndeplineşte rugăciunile noastre altfel decât îi cerem noi. Poate că trebuie să te duci la şcoală; poate că Dumnezeu tocmai asta vrea. Poate iese ceva bun din faptul că trebuie să mergi la şcoală.

Mahtob a rămas neconsolată, dar un calm desăvârşit a pus stăpânire pe mine. Poate, într-adevăr, va ieşi ceva bun din faptul că Mahtob se va duce la şcoală. Atât Mahtob cât şi eu dispreţuiam în continuare şcoala pe care urma s-o

frecventeze. Dar am realizat faptul că şcoala pregătitoare îi va da lui Mahtob o preocupare timp de şase zile pe săptămână, de dimineaţa de la opt, până la prânz. În fiecare zi, cu excepţia zilei de vineri, vom avea un motiv să plecăm de acasă şi cine putea să prevadă ce va ieşi de aici?

În dimineaţa următoare toţi trei ne-am trezit devreme; şi numai acest simplu fapt îmi dădea un motiv de optimism în plus. Între timp, Moody şi-a adăugat la statutul său de *Dahijon,* rolul de conducător spiritual în casă. Se scula cu mult înainte de răsăritul soarelui ca să fie sigur că toţi (în afară de mine şi de Mahtob) participau la rugăciune.

Era doar ceva teoretic, căci Mammal şi Nasserine erau foarte evlavioşi amândoi. Dar Moody şi-a extins autoritatea şi asupra locatarilor de jos, Reza şi Essey, puţin mai delăsători în privinţa asta. În mod deosebit, cel mai neplăcut era pentru Reza deoarece îl aştepta apoi o lungă zi de muncă, pe când Moody se cocoţa din nou în pat.

Epuizat din cauza rugăciunilor, Moody îşi luase obiceiul să doarmă până la zece-unsprezece dimineaţa. Era limpede deci că se va sătura repede de noul orar al lui Mahtob. Poate că-mi va permite curând s-o duc eu însămi la şcoală şi îmi dădeam seama că asta îmi va da mai multă

libertate.

În ciuda acestei speranţe, în dimineaţa asta atmosfera era încordată. Mahtob nu scotea o vorbă în timp ce o pregăteam pentru şcoală, îmbrăcând-o cu acelaşi fel de *rusari* pe care îl aveau şi celelalte fete. N-a scos niciun cuvânt până când, odată ajunse la secretariatul şcolii, o învăţătoare-ajutor i-a întins mâna ca s-o conducă în clasă, departe de mine. Mahtob a scos un ţipăt şi lacrimile care-i umpleau ochii au început să-i curgă şiroaie pe obraji. S-a agăţat cu încăpăţânare de tivul mamto-ului meu.

Privirea mea a întâlnit-o pe a lui Moody şi n-am văzut în ea niciun fel de milă, ci doar ameninţare.

— Mahtob trebuie să te duci, i-am spus străduindu-mă să-mi păstrez calmul. Totul va fi bine, vom veni să te luăm. Nu-ţi face nicio grijă.

Ajutoarea de învăţătoare a luat-o cu uşurelul pe Mahtob de lângă noi. Fiica noastră a încercat să fie curajoasă, dar când eu şi Moody ne-am întors ca să plecăm, am auzit-o începând din nou să plângă, îndurerată de despărţire. Mi se sfâşia inima, îmi dădeam seama că în acest moment nu puteam risca să mă împotrivesc acestui om nebun care mă ţinea strâns de braţ şi mă împingea spre ieşire.

Ne-am întors acasă tăcuţi cu un taxi oranj. Aici

Nasserine ne aştepta cu o veste.

— Au dat telefon de la şcoală, a spus ea. Mahtob le face mari necazuri. Trebuie s-o luaţi de acolo.

— Asta-i numai vina ta! a ţipat Moody. Tu ai făcut-o aşa. Nu mai e un copil normal. Eşti prea posesivă.

Am ascultat tăcută reproşurile lui deoarece nu voiam să risc inutil mai mult decât era necesar. Era vina mea? Aş fi vrut să strig cât aş fi putut de tare:

— Tu eşti cel care i-ai dat toată viaţa peste cap!

Dar m-am oprit, întrucât ştiam bine că avea în parte dreptate. Eu eram aceea care o corcolisem pe Mahtob foarte mult. Mie îmi era frică să n-o scap din ochi întrucât mă temeam că Moody şi familia lui ar putea pune la cale cine ştie ce înşelătorie care s-o îndepărteze de mine. Era oare vina mea? Dacă exista o situaţie care să ceară o mamă mai mult decât grijulie, atunci, tocmai aceasta era situaţia de faţă.

Moody a ieşit singur val-vârtej din casă şi a apărut puţin mai târziu târând după el o Mahtob supusă.

— Mâine ai să mergi din nou la şcoală! i-a poruncit el. Ai să rămâi singură acolo. Şi vai de tine dacă plângi!

În acea după-amiază şi seară am vorbit cu Mahtob între patru ochi ori de câte ori am avut ocazia.

— Trebuie să faci acest lucru, am sfătuit-o. Fii tare: Poartă-te ca o fetiţă mare. Ştii bine că Dumnezeu va fi cu tine.

— M-am rugat ca Dumnezeu să găsească o cale ca să nu mai fiu nevoită să merg la şcoală, a plâns Mahtob. El însă nu mi-a auzit rugăciunea.

— Poate totuşi a auzit-o, am încurajat-o eu. Poate există un motiv pentru care trebuie să mergi la şcoală. Să nu te gândeşti că eşti vreodată singură. Dumnezeu e mereu lângă tine. El va avea grijă de tine. Să nu uiţi asta... Când eşti singură, când ţi-e frică, când nu ştii ce se întâmplă, trebuie pur şi simplu să te rogi. Nu lua în seamă ce spun alţii, roagă-te pur şi simplu. Şi totul va fi bine.

Cu toate sfaturile mele, Mahtob s-a trezit a doua zi plângând înspăimântată. Mă durea inima în timp ce Moody a îmbrăcat-o brutal şi a luat-o la şcoală. Mie mi-a interzis să mai merg cu ei. Ecoul ţipetelor ei pline de spaimă a mai răsunat în inima mea încă multă vreme după ce ea plecase.

Mă învârteam nervoasă încoace şi-ncolo, cu inima îndurerată şi încercând să-mi înghit nodul din gât în timp ce aşteptam întoarcerea lui Moody.

În momentul în care s-a întors singur, Essey l-a oprit jos

pe trepte ca să-i spună că s-a telefonat din nou de la şcoală, fiindcă trebuia s-o ia acasă pe Mahtob. Nu voia să participe deloc la lecţii. Ţipetele ei deranjau toată şcoala.

— Mă duc s-o aduc, mi-a spus el furios. Am să-i trag o bătaie încât data viitoare o să rămână acolo.

— Te rog, nu-i face nimic, am strigat după el în timp ce ieşea ca o furtună din casă. Te rog, am să vorbesc eu cu ea.

N-a bătut-o. Când s-a întors, şi-a revărsat nervii mai mult asupra mea decât asupra lui Mahtob, căci directoarea îi ceruse un lucru cu care el nu era de acord.

— Ele vor ca tu să te duci cu ea la şcoală, mi-a spus el, şi să rămâi la secretariat în timp ce ea se află în clasă. Cel puţin câteva zile. Numai aşa sunt de acord s-o mai primească.

Lucrurile încep să se mişte! mi-am spus. Eram necăjită şi tristă că el o constrângea pe Mahtob să meargă la o şcoală iraniană, dar pe neaşteptate pentru mine se ivise astfel prilejul de a putea ieşi regulat din casă.

Moody era nemulţumit de acest aranjament, dar nu vedea altă alternativă. Aşa că a stabilit nişte reguli foarte stricte:

— Vei rămâne în secretariat; nu ai voie să te duci

nicăieri până când nu vin eu să vă iau, a spus el. Nu vei folosi telefonul.

— Da, i-am promis, cu taraf în inimă.

În dimineaţa următoare am luat toţi trei un taxi spre şcoală. Mahtob era încă înfricoşată, dar vizibil mai calmă decât în celelalte două dimineţi anterioare.

— Mama ta va rămâne aici, i-a spus Moody şi a arătat un scaun, pe hol, în faţa secretariatului. Ea nu va pleca de aici cât timp tu vei fi în clasă.

Mahtob a aprobat şi s-a îndepărtat, dusă în clasă de o învăţătoare-ajutor. La jumătatea drumului pe hol, s-a întors ca să se uite în urmă. Văzându-mă pe scaun, şi-a continuat drumul.

— Tu rămâi aici, până mă întorc eu, a repetat Moody.

Apoi a plecat.

Dimineaţa se scurgea greu. Nu-mi adusesem nimic de făcut ca să-mi treacă timpul. Holurile se goleau, elevele intrau în clase şi curând am auzit primul exerciţiu de dimineaţă.

— *Maag barg Amrika*! se auzea din fiecare clasă. *Maag barg Amrika! Maag barg Amrika!*

Sloganul, implantat continuu în creierele supuse ale elevelor şi în urechile inocentei mele fiice, exprima politica

oficială a Republicii Islamice Iran... *Moarte Americii!*

După ce ritualul politic a luat sfârşit, în holuri a răzbătut un zumzet uşor – elevele trecuseră la procedeul obişnuit de învăţare pe de rost. În fiecare clasă, chiar şi la elevele mai mari, profesoarele intonau o întrebare, iar elevele răspundeau în cor, rostind toate aceleaşi cuvinte. Nu exista nicio cale, niciun loc pentru o gândire proprie sau pentru vreo întrebare, nici măcar pentru un sunet propriu. Tot aşa se învăţase şi pe vremea când Moody fusese copil. Analizând lucrurile mai atent, mi-am dat seama de ce atât de mulţi iranieni erau dispuşi să urmeze o autoritate fără să crâcnească. Dimpotrivă, par să întâmpine greutăţi deosebite când sunt obligaţi să ia singuri o hotărâre.

Datorită acestui gen de educaţie era firesc deci să ai locul tău într-o ierarhie, să dai comenzi severe subalternilor şi să te supui orbeşte superiorilor. Acest sistem de educaţie şcolară îl făcuse pe Moody să poată cere şi să aştepte controlul total asupra familiei sale, iar pe Nasserine să se supună dominaţiei bărbatului. Un asemenea sistem şcolar putea determina o întreagă naţiune să asculte, până la moarte, un Ayatollah, considerat drept conştiinţa şi raţiunea ţării. Dacă s-a ajuns aici, mă întrebam, ce i s-ar putea întâmpla unei fetiţe de

cinci ani?

După un timp, *Khanum* Shahin a ieşit pe hol şi mi-a făcut semn să intru în secretariat. Am reacţionat cu un gest iranian de refuz – ridicând uşor capul, am scos un fel de ţâţâit cu limba.

În clipa aceea uram orice iranian, în special pe femeile umile, în *chador*-urile lor. Dar directoarea, prietenoasă, a insistat, cu fermitate şi hotărâre să mă cheme înăuntru.

Am intrat în birou. Cu ajutorul câtorva gesturi, *Khanum* Shahin mi-a oferit un scaun comod şi ceai. Am primit şi, sorbindu-mi ceaiul, mă uitam cum munceau femeile acelea. În ciuda sloganurilor antiamericane duşmănoase, pe care trebuia să le predea elevelor, păreau totuşi să mă privească cu simpatie. Am făcut, dar cu puţin succes, câteva încercări de a conversa.

Ardeam de nerăbdare să folosesc telefonul, care se afla lângă mine, şi să telefonez la Ambasadă, dar nu îndrăzneam să le fac din prima zi o asemenea propunere îndrăzneaţă.

În micul birou se aflau trei mese de scris pentru cinci funcţionari. Directoarea stătea într-un colţ al camerei şi părea să nu facă nimic. La celelalte mese de scris stăteau secretarele, care cu o mână sortau nişte acte, iar cu

cealaltă îşi ţineau *chador*-ul strâns la gât. Din când în când se ridica câte una ca să apese pe butonul unei sonerii. Au fost şi câteva apeluri telefonice. Majoritatea timpului însă femeile şi l-au petrecut flecărind şi, deşi nu înţelegeam ceea ce spuneau, era evident că nu făceau decât să bârfească.

Pe la jumătatea dimineţii s-a auzit gălăgie pe hol. Pe uşa biroului s-a năpustit o învăţătoare târând după ea o elevă care îşi ţinea ruşinată capul în jos.

Învăţătoarea a înşirat ţipând un lung pomelnic de învinuiri, folosind des cuvântul *baad,* care în farsi înseamnă „prost”, exact ca în engleză.

Khanum Shahin şi celelalte funcţionare din secretariat erau de acord cu învinuirile. Au copleşit-o pe fată într-un singur glas cu cuvinte umilitoare, făcând-o să plângă. În timp ce procedura educaţiei mai dura, una din funcţionare a dat un telefon. Câteva minute mai târziu pe uşa biroului şi-a făcut apariţia o femeie cu o privire sălbatică, desigur mama fetei. Ţipa şi o ţintuia cu un deget acuzator pe fiică-sa, vărsându-şi astfel mânia pe un copil lipsit de apărare.

— *Baad! Baad!* urla mama, iar fata răspunse cu hohote jalnice de plâns.

Scena umilitoare a durat câteva minute, până ce mama

a smuls-o pe fiică-sa din încăpere, trăgând-o de braţ.

Khanum Shahin şi celelalte femei au pus imediat capăt comportării lor furioase. Rânjeau şi se felicitau pentru succesul misiunii lor care constase, evident, în a o face pe fată să-şi dea seama, cât mai concret posibil, cât de *baad* era. Habar n-am ce făcuse, dar nu puteam să n-o compătimesc pe biata fată. Mă rugam ca Mahtob să nu devină vreodată victima vreunui astfel de spectacol.

Chiar dacă nu cu prea mult entuziasm, Mahtob a rezistat relativ bine în dimineaţa aceea, ştiind că Eu mă aflam în apropiere.

La prânz, când orele pregătitoare s-au sfârşit, Moody a venit să ne ducă acasă cu taxiul.

A doua zi dimineaţă, pe când stăteam din nou în secretariat, *Khanum* Shahin a adus o profesoară la mine.

— Mă numesc doamna Azahr, a spus femia. Vorbesc puţin englezeşte. Am să încerc să discut cu dumneavoastră.

S-a aşezat lângă mine şi mi-a scrutat cu privirea figura neîncrezătoare.

— Ştim că nu ne agreaţi, a continuat ea, dar nu vrem să ne consideraţi drept un popor *baad.* Nu vă place şcoala.

— E murdară, i-am răspuns eu. Nu-mi place s-o ştiu pe

Mahtob aici.

— Ne pare rău, a spus d-na Azahr. Cred că o socotiţi *baad* pentru că sunteţi străină în ţara noastră. Am face cu plăcere ceva pentru dumneavoastră.

Khanum Shahin se afla lângă noi, ascultând discuţia. Mă întrebam cât înţelege din ceea ce vorbeam. Ea spusese ceva în farsi, iar d-na Azahr traduse:

— Directoarea spune că femeile de aici ar vrea într-adevăr să înveţe englezeşte. Întreabă dacă le-aţi putea da în fiecare zi ore de engleză în timp ce o aşteptaţi pe Mahtob? Iar ele v-ar putea învăţa farsi.

Aşadar, rugăciunile mele fuseseră ascultate. Ne puteam cunoaşte una pe alta.

— Da, am aprobat.

Am trecut la treabă. Femeile de la secretariat aveau puţin de lucru în birou, cu excepţia disciplinărilor şi înjosirilor ocazionale, de aceea ne puteam petrece dimineţile dându-ne reciproc lecţii. Şi, în timp ce lucram cu ele, am început să le înţeleg pe aceste femei, cel puţin în parte. Chiar dacă lumi întregi ne despărţeau în privinţa obiceiurilor şi visurilor, erau şi ele tot femei care iubeau copiii şi voiau să-i îngrijească şi să-i ocrotească în singurul mod pe care îl ştiau. Sistemul educaţional în care erau

angrenate le indica exact ce şi cum aveau de făcut, dar cu toate astea puteau fi percepute anumite izbucniri de individualitate. Comunicarea era dificilă, dar mi-am format impresia că existau mai mulţi iranieni care nu-şi mai făceau nicio iluzie în ceea ce priveşte starea în care se afla naţiunea lor.

În ce ne priveşte, personal, pe Mahtob şi pe mine se părea că noile noastre prietene ne plăceau cu adevărat. În fiecare dimineaţă o salutau foarte cordial pe Mahtob şi o luau mereu, când una când alta, în braţe, sărutând-o. Khanum Shahin îi spunea mereu lui Mahtob cât de frumos „miroase”, referindu-se la un parfum interzis, cu care Mahtob se dădea în fiecare dimineaţă. Aceste femei îşi arătau, când erau între ele, dispreţul pentru Moody care îşi exercita cu fidelitate rolul său de paznic de închisoare, aducându-ne în continuare în fiecare dimineaţă şi luându-ne la prânz. Deşi îşi ascundeau cu grijă părerea pe care o aveau, îl antipatizau pentru purtarea lui de stăpân faţă de soţie şi de fiică.

D-na Azahr trebuia să-şi predea lecţiile şi nu putea petrece prea mult timp cu noi, dar venea cât putea de des la secretariat.

Spre surprinderea mea, am aflat într-o zi că d-na Azahr

ocupase ea însăşi mai demult postul de Directoare la o altă şcoală. Dar asta fusese înainte de revoluţie. Sub noul regim, persoane competente ca ea, cu grade profesionale şi experienţă îndelungată fuseseră înlocuite cu cadre din administraţie, mai active pe plan politic. Aceşti noi conducători de şcoală erau în general mai tineri, mai prost pregătiţi profesional, dar cu mult zel religios, prioritar acum în noul regim.

Acestea au fost motivele pentru care a fost aleasă *Khanum* Shahin. Ea şi familia ei sunt foarte religioşi. Trebuie să provii dintr-o familie fanatică, lucru ce este verificat foarte exact. Altfel, în zadar îţi petreci timpul doar muncind.

Din punct de vedere politic, *Khanum* Shahin era evident antiamericană, dar în timpul convieţuirii noastre silite a început să mă agreeze, în ciuda naţionalităţii mele.

Într-o zi, după o convorbire în şoaptă cu Khanum Shahin, d-na Azahr mi-a spus:

— Am face într-adevăr cu plăcere ceva pentru dumneavoastră.

— Okay, i-am răspuns, riscând pasul hotărâtor, lăsaţi-mă să folosesc telefonul.

D-na Azahr a vorbit cu Khanum Shahin. Directoarea a

ridicat capul şi a ţâţâit cu limba. Nu. A şoptit câteva cuvinte, pe care d-na Azahr le-a tradus:

— I-am promis soţului dumneavoastră că nu vă vom permite niciodată să părăsiţi şcoala sau să folosiţi telefonul.

Am realizat acum că şi aceste femei erau prinse într-o capcană la fel ca a mea, supuse legilor lumii bărbaţilor, dispreţuind-o, dar nevoite să fie ascultătoare.

M-am uitat în jurul meu prin cameră şi le-am întâlnit privirea. N-am văzut altceva decât o profundă compătimire.

8

Era o după-amiază de toamnă neobişnuit de caldă şi de însorită pentru acest anotimp, când Moody a cedat, destul de în silă, rugăminţii lui Mahtob de a merge cu noi în parc. Trebuia să ne deplasăm doar câteva blocuri mai departe, dar Moody a bodogănit ceva în legătură cu depărtarea.

— Nu puteam rămâne decât câteva minute, ne-a spus el.

Ştiam. Avea multe de făcut să citească ziarul, să asculte flecăreala de la radio, să tragă un pui de somn.

Am ajuns la leagănele şi toboganul din fundul parcului şi Mahtob a scos un ţipăt fericit când a zărit o fetiţă mică, blondă, care avea poate vreo patru ani şi purta şort şi bluză şi exact acelaşi model de pantofi sport pe care Mahtob şi-i luase cu ea din America.

O pereche care stătea alături de leagăn o urmărea. Mama era o femeie tânără, drăguţă, ale cărei şuviţe blonde de păr ieşeau de sub *rusari.* Purta un trenci bej – în contrast cu mantourile iraniene – cu curea.

— E americancă, i-am spus eu lui Moody.

— Nu, a mârâit el, vorbeşte nemţeşte.

Când Mahtob a alergat la tobogan ca să se joace cu

fetiţa, eu m-am dus repede, în ciuda protestului lui Moody, la femeia din apropiere. Aceasta discuta cu un iranian, dar vorbea într-adevăr englezeşte. M-am prezentat, în timp ce Moody stătea supărat lângă mine.

Se numea Judy. Soţul ei, născut în Iran, avea o firmă de construcţii la New-York şi rămăsese acolo, în timp ce Judy venise cu copiii în Iran, să-i viziteze pe bunici. Concediul lor de odihnă trecuse deja pe jumătate. Cât o invidiam pentru biletul ei de avion, paşaport şi viza de ieşire!

Judy ne-a prezentat iranianului, cumnatul ei, Ali. De îndată ce Ali a aflat că Moody era medic, ne-a povestit că tocmai încerca să obţină o viză medicală pentru Statele Unite, ca să-şi trateze acolo o boală de inimă. Judy adăugă că în săptămâna următoare, zburând la Frankfurt, va încerca să obţină de la Ambasada Americană de acolo o viză pentru el. Era interesată şi de sfatul unui medic iraniano-american. Brusc, mândru de statutul său, Moody a devenit foarte important şi şi-a transferat toată atenţia de la mine asupra lui însuşi.

Fetele au sărit de pe tobogan şi s-au hotărât să se dea în leagăn. Judy şi cu mine le-am urmat.

De îndată ce ne-am depărtat de Moody, astfel încât el să nu mă mai poată auzi, nu am mai pierdut nicio clipă şi i-

am şoptit:

— Sunt ţinută aici prizonieră. Trebuie să mă ajuţi. Vă rog, când mergeţi la Ambasada Americană din Frankfurt, spuneţi-le că sunt aici. Trebuie să întreprindă ceva să mă ajute.

Moody şi Ali veneau încet în direcţia noastră. Discutau în continuare. Judy mi-a prins privirea şi ne-am îndepărtat puţin de bărbaţi.

— Nu-mi dă voie să vorbesc cu alţi oameni, am continuat eu. Sunt ţinută aici prizonieră şi nu mai am nici un contact cu familia mea.

— Cum pot să vă ajut, a întrebat Judy.

M-am gândit un moment.

— Să-l mai lăsăm puţin să vorbească despre meseria de medic, i-am sugerat eu. Discuţia pe astfel de teme îl face să se simtă mândru de sine însuşi.

— E foarte bine atunci spuse Judy. Trebuie oricum să primim viza medicală pentru Ali. Să vedem dacă nu-l putem preocupa, pe soţul dumneavoastră cu asta.

Ne-am întors la bărbaţi.

— Poţi să-i ajuţi, l-am întrebat pe Moody.

— Da, o s-o fac cu plăcere.

Am văzut că Moody se simţea acum fericit în postura de

medic, cum nu mai fusese de luni de zile.

— Vă voi scrie o scrisoare, a propus el. Ştiu cui trebuie să mă adresez. Am chiar şi hârtie de scris cu antet american. Dar am nevoie de o maşină de scris, a adăugat el.

— Pot să vă fac rost de una, a spus Judy.

Am schimbat între noi numerele noastre de telefon şi am aranjat să ne întâlnim în scurt timp din nou în parc.

Drumul scurt până acasă a fost vesel. Moody era în toane foarte bune. Era atât de mândru de reînviatul său prestigiu de medic, încât nici măcar nu înregistrase faptul că discutasem în secret cu o americancă.

Judy a acţionat repede. Două zile mai târziu, a telefonat şi ne-a invitat pe Mahtoh şi pe mine să ne întâlnim în parc. Nutream o slabă speranţă că Moody ne va lăsa să mergem singure, dar el avea un comportament patern. Nu părea să se mai teamă de vreo conspiraţie, dar era hotărât să nu ne scape din ochi.

De data asta Judy se afla în parc cu un iranian scund, cu barbă, de vreo treizeci de ani. Ea a făcut prezentările. Iranianul se numea Rashid şi era directorul administrativ al unei mari clinici. Moody a fost entuziasmat că poate avea din nou o discuţie de specialitate şi l-a bombardat pe acest

om cu întrebări privind procedura de admitere pentru medici în Iran. În acest timp, eu m-am îndepărtat împreună cu Judy, ca să vorbim între patru ochi.

— Nu vă faceţi nicio grijă, mi-a spus ea. Rashid e informat despre situaţia dumneavoastră. Ştie ce trebuie să-i spună şi ce nu soţului dumneavoastră. Am sperat să putem vorbi singuri cu dumneavoastră, dar el o să-l preocupe pe soţul dumneavoastră ca noi să putem vorbi. Mi-a strecurat câteva mărci poştale; ca să vă puteţi trimite scrisorile când treceţi pe lângă o cutie poştală, a spus ea.

Apoi mi-a explicat următorul pas al planului ei. Soacra ei voia să dea într-una din serile următoare o masă de adio în cinstea ei şi a copiilor şi Judy aranjase în aşa fel încât să fim şi noi invitaţi. Împrumutase o maşină de scris ca eu să pot bate scrisoarea lui Moody pentru Ali. Ea spera ca în învălmăşeala din timpul cinei să se ivească o ocazie ca să pot sta de vorbă cu Rashid, căci, mi-a spus ea, el cunoştea pe cineva care trecea oameni clandestin în Turcia.

Următoarele două zile în care am aşteptat cina şi posibilitatea de a afla mai multe despre o eventuală fugă din Iran, s-au scurs foarte încet. Scot oamenii cu avionul? Cu maşinile? Pentru ce făceau asta? De ce riscau să primească pedepsele grele impuse de Ayatollah împotriva

oricărei încălcări a legii islamice? Va costa mult? Vom avea nevoie, eu şi Mahtob, de paşapoarte? Dumnezeule iubit, fă în aşa fel încât la petrecere să am timp să vorbesc singură cu Rashid!

În acest timp am hotărât s-o folosesc pe Judy drept curier. I-am scris mamei, tatii, lui Joe şi John, ca să le spun cât de mult îi iubesc şi cât de mult îmi lipsesc şi să le prezint amănunţit situaţia noastră actuală. Recitind scrisorile, mi-am dat seama cât de deprimate şi ce ton disperat aveau. Îmi venea aproape să le rup, dar în cele din urmă am hotărât, totuşi, să le trimit, căci ele oglindeau de fapt dispoziţia în care mă aflam.

Am mai scris o scrisoare fratelui meu Jim şi soţiei sale, Robin, propunându-le un plan. Le-am explicat că Moody avea probleme financiare. Cheltuisem aici cam mulţi bani, iar el nu avea nicio slujbă. Întreaga noastră avere se afla încă în SUA. Poate Moody avea nevoie doar de o scuză ca să se reîntoarcă. I-am propus ca Jim să telefoneze şi să ne anunţe că starea sănătăţii tatălui meu s-a înrăutăţit şi de aceea trebuie să mergem „în vizită” acasă. Jim putea spune că familia strânsese banii ca să suporte costurile de zbor pentru avionul nostru. Un drum gratis acasă i-ar putea oferi lui Moody o ieşire din starea de mizerie

financiară.

Petrecerea din casa soacrei lui Judy era plină de voio şie. În clipa când am intrat în casă am auzit muzică americană dată la maximum şi ni s-a oferit un tablou incredibil: musulmani şiiţi dansând rock-and-roll. Femeile erau îmbrăcate în haine occidentale şi nimeni nu se ostenea să se acopere cu vreun *chador* sau un *rusari.* Fără să-şi dea seama, oaspeţii au devenit complicii mei la conspiraţie. S-au simţit deosebit de onoraţi să aibă la petrecerea lor un medic american, aşa încât Moody a fost înconjurat de un auditoriu interesat. Şi în timp ce el se complăcea în mijlocul acestui anturaj, cu încuviinţarea lui, m-am îndreptat spre dormitorul lui Judy ca să pot scrie scrisoarea. Aici mă aştepta deja Rashid.

— Prietenul meu trece clandestin oameni în Turcia, mi-a spus el. Costă 30.000 dolari.

Banii nu contează, i-am răspuns. Vreau numai să plec de aici împreună cu fiica mea.

Ştiam că familia mea, prietenii mei voiau şi puteau să-mi procure orice sumă de care aş fi avut nevoie pentru acest lucru.

— Când trebuie să pornim? am întrebat eu neliniştită.

— Acum el este în Turcia, dar în curând vremea se va

strica. Nu cred că veţi putea porni la drum în timpul iernii, înainte de topirea zăpezii. Sunaţi-mă peste două săptămâni. Între timp mă voi interesa.

Am cifrat numărul de telefon al lui Rashid şi l-am notat în carnetul meu de adrese.

El a părăsit camera, dar Judy şi cu mine am mai rămas multă vreme aici, chiar după ce i-am scris la maşină scrisoarea lui Moody. Aruncam mereu câte o privire peste umăr spre uşă, temându-mă că Moody, căutându-mă, va intra pe uşă. Dar el n-a venit.

I-am dat lui Judy scrisorile pe care le scrisesem şi ea mi-a promis să le expedieze de la Frankfurt. Am vorbit mult despre America în timp ce i-am ajutat la treaba amărui-dulceagă a împachetatului pentru plecarea din ziua următoare. Nici Judy, nici eu nu ştiam dacă va reuşi să mă ajute cu ceva sau dacă prietenul lui Rashid ne va putea trece în Turcia, dar ea era hotărâtă să facă tot posibilul.

— Am şi alţi prieteni pe care îi voi contacta, mi-a spus ea.

La sfârşitul seratei, Moody era în extaz.

— Rashid mi-a oferit un post la clinica lui, mi-a spus el radios. Trebuie să mă informez cum stau lucrurile cu licenţa mea.

Era târziu când ne-am luat la revedere. Judy şi cu mine ne-am despărţit cu lacrimi în ochi, căci nu ştiam dacă ne vom mai revedea vreodată.

Ameh Bozorg era obişnuită ca în fiecare vineri toată familia să se adune la ea acasă, ca să celebreze această zi de sărbătoare, dar Moody se simţea din ce în ce mai puţin atras să meargă la sora lui şi într-o zi a declarat că în vinerea următoare noi am avea alte planuri.

— Mama e pe moarte, i-a spus Zohreh la telefon lui Moody. Trebuie să vii imediat şi să-ţi **petreci** ultimele minute cu ea.

Deşi bănuia o şiretenie de-a soră-si pentru a-şi impune personalitatea, Moody a fost totuşi îngrijorat, aşa că a gonit împreună cu noi în taxi până la casa acesteia.

Zohreh şi Fereshteh ne-au condus în dormitorul mamei lor, unde Ameh Bozorg zăcea lungită pe podea, în mijlocul încăperii, cu capul înfăşurat în cârpe şi înfofolită într-un strat gros de 20 cm de pături. Transpiraţia, pe care şi-o ştergea cu mâna, îi curgea pe frunte. Se încovoia de dureri şi gemea mereu, în farsi:

— Am să mor! Am să mor!

Majid şi Reza se aflau deja acolo; alte rude erau în drum spre ea.

Moody a consultat-o foarte conştiincios, dar n-a putut să descopere niciun simptom al vreunei boli. Mi-a şoptit că probabil îi era rău mai curând din pricina numeroaselor pături puse pe ea, decât din cauza febrei. Dar ea se plângea că o doare tot corpul şi continua să spună într-una: „Am să mor!”

Zohreh şi Fereshteh i-au făcut o supă de găină. Au dus-o în camera muribundei şi fiecare membru al familiei o implora, pe rând, să mănânce ca să se întărească.

Fiul cel mai mic, Majid, a reuşit să-i apropie de buze o lingură plină cu supă, dar ea a strâns gura, refuzând să înghită.

În cele din urmă, Moody a fost cel care a convins-o să înghită o lingură de supă. Toţi cei ce se îmbulzeau în cameră în momentul acela au scos un strigăt triumfător.

S-a stat de gardă la patul bolnavei întreaga noapte şi ziua următoare. Baba Hajji şi-a băgat capul pe uşă de mai multe ori, dar şi-a petrecut mai tot timpul în rugăciuni şi citind Coranul.

Moody, Mahtob şi cu mine am început să ne pierdem din ce în ce mai mult răbdarea faţă de Ameh Bozorg, care, evident, simula boala. Mahtob şi cu mine voiam să plecăm, iar Moody se afla prins din nou între respectul faţă de

familia sa şi bunul simţ. Ameh Bozorg a zăcut pe patul ei de muribundă toată seara de vineri, când noi voiam să ne ducem în altă parte.

Apoi, ridicându-se de unde zăcea, i-a mulţumit lui Allah şi a anunţat că va face imediat un pelerinaj la oraşul sfânt Meshed, în partea de nord-est a ţării, unde exista o moschee renumită pentru puterile ei tămăduitoare.

Întregul clan a însoţit-o sâmbătă la aeroport pe o Ameh Bozorg remarcabil de sprintenă şi au condus-o până la avion, femeile gemând sfâşietor din cauza îngrijorării, iar bărbaţii învârtindu-şi mătăniile şi rugându-se pentru o minune.

Moody a jucat şi el comedia, îndeplinindu-şi astfel obligaţiile, dar îndată ce-am rămas singuri, a mormăit:

— Totul e numai în imaginaţia ei.

După octombrie a venit noiembrie. Frigul de dimineaţă din apartamentul insuficient încălzit ne anunţa că iarna la Teheran va fi tot atât de cumplită pe cât de fierbinte fusese vara. Bineînţeles că veniserăm în această ţară fără să fim pregătiţi de iarnă, şi, în special, Mahtob, avea nevoie de un palton. Spre surprinderea mea, Moody s-a împotrivit acestei cumpărături şi am realizat că avea probabil mari probleme băneşti.

Planul cu fratele meu Jim a eşuat. El a sunat la Mammal, la vreo două săptămâni după ce i-am dat scrisoarea lui Judy şi a urmat exact instrucţiunile mele. I-a explicat lui Moody că tata e foarte bolnav şi că familia ar fi procurat banii pentru a ne plăti zborul spre casă.

— Vrei să trimit tichetele, l-a întrebat el. Cedată vrei să trec.

— Asta-i doar un truc, a ţipat Moody la telefon. N-o să meargă acasă. N-o las să plece!

A trântit receptorul în furcă şi şi-a vărsat mânia asupra mea.

Ne-am certat violent din cauza banilor. Din oferta făcută de Rashid, ca să-l angajeze la clinică, nu a ieşit nimic. Oricum, bănuiesc că fusese numai un *taraf.*

În orice caz recunoaşterea licenţei de medic a lui Moody era încă în suspensie şi el considera că eu eram de vină că el nu poate munci.

— Trebuie să stau acasă ca să te păzesc pe tine, îmi reproşă el şi imputările pe care începu să mi le facă deveniră tot mai lipsite de raţiune.

— Îmi trebuie un paznic pentru tine. Din cauza ta nu am deloc libertate de mişcare. CIA mă urmăreşte fiindcă tu ai întreprins ceva ca oamenii ei să te caute pe tine şi pe

Mahtob.

— Cum ai ajuns la ideea că oamenii ei mă caută? l-am întrebat.

Privirea cu care mi-a răspuns spunea multe. Cât ştia? mă întrebam. Ştiam că din cauza mea Ambasada luase legătura cu el, dar el nu ştia că eu aflasem acest lucru. Sau, poate, ştia?

Era limpede că avea propriile lui dificultăţi.

Cât putea avea încredere în mine? se întreba el. Ar fi putut fi vreodată sigur că n-aş mai încerca să fug? Când m-ar fi supus definitiv?

Moody mă ameninţase şi mă minţise ca să vin cu el în Iran. Acum nu mai ştia cum să procedeze.

— Vreau să le scrii o scrisoare în America, părinţilor tăi. Să le spui că trebuie să ne trimită cu vaporul toate lucrurile noastre.

Îmi era greu să întocmesc această scrisoare, cu atât mai mult cu cât se uita peste umărul meu la fiecare cuvânt. Dar m-am conformat ordinelor lui, fiind încredinţată că părinţii nu vor îndeplini în niciun caz cerinţele lui Moody.

Când totul a fost gata, Moody a fost de acord să-i cumpărăm lui Mahtob un palton. Nasserine şi Amir trebuiau să ne însoţească la cumpărături.

Moody a hotărât să rămână acasă, ştiind că Nasserine este o spioană şi o paznică de nădejde. Şi-a târşâit picioarele până în dormitor ca să-şi facă somnul de după-amiază.

Eram gata de plecare, dar, tocmai când voiam să ieşim, a sunat telefonul.

— E pentru tine, a spus Nasserine mânioasă. O doamnă care vorbeşte englezeşte. Mi-a dat receptorul şi mă păzea în timp ce vorbeam.

— Alo!

— Aici e Helen, a rostit o voce.

Am fost surprinsă şi şocată că cineva de la Ambasadă îmi telefonează aici, dar am încercat să-mi ascund îngrijorarea faţă de Nasserine.

— Trebuie să vorbesc neapărat cu dumneavoastră, a spus Helen.

— Probabil aţi greşit numărul, am răspuns eu.

Helen a ignorat răspunsul meu, căci era conştientă de situaţia mea grea.

— De fapt nu voiam să telefonez acasă, s-a scuzat ea. Dar cineva a luat legătura cu noi în privinţa dumneavoastră, şi trebuie să vorbesc cu dumneavoastră despre asta. Sunaţi-mă sau treceţi pe aici cât mai repede

posibil.

— Nu ştiu despre ce vorbiţi, am minţit. Cu siguranţă aţi greşit numărul.

În clipa în care am închis telefonul, Nasserine s-a răsucit pe călcâie şi s-a dus cu paşi repezi în dormitorul nostru ca să-l trezească pe Moody din somnul lui de după-amiază.

Eram furioasă pe ea, dar n-aveam în acel moment nicio posibilitate să mă cert cu ea, căci Moody şi-a revărsat supărarea asupra mea.

— Cine a telefonat? a întrebat el.

— Nu ştiu, m-am bâlbâit eu. O femeie. Nu ştiu cine a fost.

Moody şi-a ieşit din fire.

— Ştii bine cine a fost! a ţipat el. Şi vreau şi eu să aflu asta imediat.

— *Nu ştiu,* l-am contrazis, încercând să fiu calmă cât mai mult posibil, în timp ce mă strecuram între el şi Mahtob pentru cazul când ar fi devenit din nou agresiv. Nasserine, iscoada islamică conştiincioasă, l-a tras pe Amir într-un colţ.

— Vreau să ştiu tot ce a spus, a pretins Moody.

— A fost o femeie care a întrebat: Tu eşti Betty? I-am spus da, şi ea a zis: Vă merge bine dumneavoastră şi lui

Mahtob? Eu am spus, ne merge bine şi cu asta conversaţia s-a sfârşit. Am fost întrerupte.

— Tu ştii cine a fost, mi-a reproşat Moody...

— Nu, nu ştiu.

Prin pânza somnului întrerupt şi cu îndoielnica sa capacitate de discernământ, Moody încerca să rezolve problema în mod logic. Ştia că Ambasada încercase să ia legătura cu mine, dar nu ştia că eu ştiam acest lucru. A hotărât să creadă în neştiinţa mea, dar era vizibil furios că cineva – probabil careva de la Ambasadă – îmi luase urma până la casa lui Mammal.

— Fii atentă, i-a spus el lui Nasserine, şi a repetat avertismentul şi seara, când era şi Mammal de faţă. Cineva e pe urma ei. Vor probabil s-o ridice de pe stradă.

Telefonul îmi produse în următoarele câteva zile şi o mai mare nedumerire. Ce putea fi atât de important încât Helen să mă sune acasă? Ştia ce riscuri rezultau din toanele lui Moody şi oare ce se putuse întâmpla ca să merite acest pericol? O săptămână întreagă am trăit numai cu presupuneri, căci telefonul mărise vigilenţa lui Moody. Avea grijă ca el sau Nasserine să mă însoţească la, Cumpărăturile de la piaţă. Această amânare era chinuitoare. Poate libertatea nu era departe, dar eu nu

puteam să aflu., în fine, într-o după-amiază binecuvântată, când Nasserine era la cursuri la universitate, Moody, găsind că era prea mare osteneala să mă însoţească pe mine şi pe Mahtob la piaţă, ne-a permis să mergem singure.

Am alergat la prăvălia lui Hamid şi am sunat-o pe Helen.

— Vă rog, fiţi prevăzătoare, m-a avertizat ea. Au fost pe aici două femei care s-au interesat de dumneavoastră. Au vorbit cu familia dumneavoastră şi vor să încerce să vă scoată de aici. Dar fiţi prudentă întrucât ele nu preaştiu ce spun. Apoi adăugă: Vă rog, încercaţi să treceţi pe aici cât mai curând posibil. Avem multe de vorbit.

Discuţia cu Helen m-a buimăcit şi mai mult decât înainte. Cine puteau fi cele două femei misterioase? Reuşise Judy să pună la cale un complot ca să ne scoată pe mine şi pe Mahtob din Iran? Puteam să am încredere în oamenii ăştia? Puteau să se descurce în mod real şi aveau destulă influenţă ca să ne ajute? Helen nu părea să creadă acest lucru, încât riscase, chiar cu preţul de a trezi mânia lui Moody, să mă avertizeze de prezenţa acestor oameni în Teheran. Şi eu aveam îndoieli. Mi se părea atât de incredibil ceea ce se întâmplase. Cum trebuia să procedez eu, prinsă în ţesătura acestei intrigi încurcate?

La câteva zile după ce vorbisem cu Helen, într-o dimineaţă de decembrie, care anunţa începutul unei ierni cumplit de friguroase, s-a auzit soneria de la uşă. Essey, care locuia jos, a deschis unei femei înalte, slabe, înfăşurate într-un *chador* negru, care a întrebat-o dacă poate vorbi cu doctorul Mahmoody. Essey a trimis-o sus, unde. Eu şi Moody o aşteptam, la uşa locuinţei lui Mammal.

În ciuda faptului că era înfăşurată în *chador* puteam să văd că nu era iraniancă, dar nu puteam să-i ghicesc naţionalitatea.

— Aş vrea să vorbesc cu Dr. Mahmoody, a spus ea.

Moody m-a împins la o parte, înapoi în apartament.

A intrat pe hol, sus pe trepte, şi m-a încuiat. Mi-am lipit urechea de uşă ca să ascult.

— Sunt americancă, a rostit femeia într-o engleză perfectă. Am anumite tulburări, întrucât sunt diabetică. Aţi putea să-mi faceţi o analiză de sânge?

Mai adăugă că era măritată cu un iranian din Meshed, oraşul în care Ameh Bozorg se afla tocmai acum în pelerinaj. Soţul ei era soldat, angajat în războiul contra Irakului, aşa că ea locuia de mai multă vreme la familia lui din Teheran.

— Sunt într-adevăr bolnavă, a spus ea. Familia nu înţelege ce este diabetul. Trebuie să mă ajutaţi.

— Nu pot să vă fac pe loc o analiză de sânge, i-a răspuns Moody. După intonaţia vocii mi-am dat seama că încearcă să cântărească miile de posibilităţi contradictorii. Nu avea încă permisiunea să practice în Iran; în faţa lui se afla o pacientă care îi solicitase ajutorul. El nu avea serviciu; putea să câştige bani măcar de la o singură pacientă. Săptămâna trecută o femeie străină încercase să ia legătura cu mine. Acum la uşa casei sale se află o femeie străină.

— Trebuie să veniţi din nou mâine dimineaţă, la ora nouă, a spus el în sfârşit. Şi în seara, asta nu trebuie să mâncaţi nimic.

— Mâine dimineaţă nu pot veni, a răspuns ea, căci am lecţii de Coran.

După mine, care mă aflam de partea cealaltă a uşii, povestea asta nu mi se părea plauzibilă. Dacă locuia numai pentru puţin timp la Teheran – o lună, precizase ea – de ce se înscrisese atunci aici la lecţii de Coran? Dacă avea într-adevăr diabet, de ce nu urma prescripţiile medicului?

— Daţi-mi numărul Dumneavoastră de telefon, propuse

Moody. Am să vă sun şi putem stabili o zi.

— Nu pot să vă dau numărul meu de telefon, a răspuns femeia. Familia soţului meu nu ştie că am consultat un medic american. Aş avea neplăceri.

— Cum aţi venit atunci aici? a întrebat-o atunci Moody grosolan.

— Cu taxiul cu telefon. Mă aşteaptă afară.

M-am cutremurat. Nu voiam ca Moody să descopere cum se putea descurca o americancă singură în Teheran.

După plecarea femeii, Moody a rămas întreaga după-amiază adâncit în gânduri. A sunat-o pe Ameh Bozorg la hotelul ei din Meshed, ca să afle dacă ea a povestit acolo cumva că fratele ei era un doctor american: nici-vorbă de aşa ceva, îi spusese ea.

Seara, Moody le relată ciudata întâmplare lui Mammal şi Nesserine, fără să ia în considerare că aud şi eu, prezentându-le motivele neîncrederii sale.

— Ştiu că avea un microfon ascuns sub haine, zise Moody. Sunt sigur că e de la CIA.

Era oare posibil? Femeia aceea putea fi o agentă CIA?

Ca un animal hăituit care caută o scăpare, tot aşa aveam şi eu un singur gând: libertatea mea şi a fiicei mele. Iscodeam neîncetat şi cântăream mereu în minte

posibilele urmări ale fiecărei întâmplări sau discuţii. După ce m-am gândit adânc, am ajuns, la concluzia că teza lui Moody era îndoielnică. Încercarea femeii de a se apropia de noi dădea impresia de amatorism şi apoi ce fel de interese putea să aibă CIA ca să ne elibereze pe Mahtob şi pe mine din Iran? Era CIA atât de omniprezentă şi puternică aşa cum se zvonea? Mi se părea destul de puţin probabil ca agenţii americani să aibă vreo şansă de reuşită în Iran. Agenţii Ayatollahului, soldaţii, poliţia şi pasdar-ul se aflau pretutindeni. La fel ca toţi cetăţenii americani, Moody supraaprecia puterea guvernului meu aflat în controversă cu un guvern fanatic străin.

Mai plauzibil mi se părea, după părerea mea, că femeia fusese informată despre situaţia mea disperată prin Judy sau prin negustorul Hamid: Nu aveam nicio posibilitate să descopăr asta; tot ce puteam face era să aştept şi să văd ce se va întâmpla mai departe.

Nesiguranţa a adus o oarecare tensiune, dar şi curiozitate. Vedeam pentru prima oară că strategia pe care o desfăşurasem începuse să funcţioneze. Voi face tot ce voi putea şi, mai devreme sau mai târziu, voi găsi oameni potriviţi, care să mă ajute. Un lucru era limpede, şi anume că trebuia să-mi ascund cu multă precauţie toate

străduaniile în faţa supravegherii omniprezente a lui Moody.

Într-o zi, mergând la piaţă după cumpărături, m-am furişat în prăvălia lui Hamid ca să-i telefonez lui Rashid, – prietenul lui Judy, care-mi promisese să ia legătura cu persoana care trecea clandestin oameni în Turcia.

— Nu poate să ia niciun copil, a spus Rashid.

— Lăsa-ţi-mă, vă rog, să vorbesc eu cu el, m-am rugat. Pot s-o duc eu pe Mahtob. Asta nu-i nicio problemă.

— Nu. Mi-a spus că nici pe dumneavoastră, o femeie, nu v-ar lua. E foarte greu chiar şi pentru bărbaţi.

drumul folosit de el trebuie să mergi patru zile prin munţi. Nu e posibil să reuşeşti asta cu un copil.

— Sunt destul de puternică, i-am spus eu, crezând şi eu doar pe jumătate minciuna pe care o spuneam. Mă simt bine. Pot s-o duc tot drumul. Asta nu-i nicio problem. Lăsaţi-mă cel puţin să vorbesc cu acest om.

— N-ar folosi la nimic. În munţi e zăpadă. În timpul iernii nu puteţi trece oricum în Turcia.

Când decembrie se apropie de sfârşit, Moody mi-a ordonat să ignorăm sărbătoarea Crăciunului care se apropia. Nu voia să-mi dea voie să cumpăr cadouri pentru Mahtob sau să-l sărbătorim în vreun fel. Niciunul dintre cunoscuţii noştri din Iran nu recunoşteau Crăciunul ca

sărbătoare.

Din munţii vecini, iarna a coborât peste Teheran. Vânturi reci învârtejeau valurile de zăpadă, aşternându-le apoi în troiene. Gheaţa de pe străzi a mărit numărul accidentelor, blocând circulaţia continuă, dar fără să aibă vreun efect asupra modului plin de nerv în care conduceau maniacii şoferi.

Moody a răcit. Într-o dimineaţă, el s-a trezit la timp ca să ne ducă la şcoală, dar gemea din cauza efortului de a se da jos din pat.

— Ai febră, i-am spus punându-i mâna pe frunte.

— Din cauza frigului... a bodogănit el. De-am fi avut măcar paltoanele noastre. Părinţii tăi ar trebui să aibă atâta minte încât să ni le trimită.

Am trecut cu vederea această acuză egoistă şi caraghioasă fiindcă nu voiam să încep nicio discuţie tocmai în dimineaţa asta în care adulmecam o ocazie să-mi îmbunătăţesc situaţia.

Încercând să-mi păstrez un ton cât se poate de cumpătat, am spus, în timp ce-i periam părul lui Mahtob:

— E în ordine. Putem să mergem şi singure la şcoală. Moody se simţea prea bolnav ca să devină bănuitor, dar nu credea că aş fi în stare să rezolv singură treaba asta.

— Nu ştii nici măcar cum să iei singură un taxi, a spus el.

— Ba da, pot. Te-am observat în fiecare zi.

I-am explicat că mă voi duce pe strada Shariati şi voi striga: *„Secla Zafar”,* ceea ce înseamnă că doream un taxi care să se îndrepte spre strada Shariati.

— Trebuie să fii insistentă, a spus Moody.

— Eu pot fi insistentă, chiar încăpăţânată.

— În ordine, a aprobat el şi s-a întors ca să doarmă mai departe.

În aerul dimineţii se simţea o adiere de gheaţă, dar nu-mi păsa. Mi-a luat destul de mult timp până am oprit un taxi. Am fost aproape nevoită să-mi risc viaţa, sărind în faţa roţilor unuia, dar eram împăcată cu gândul că reuşisem. Dar, puteam să mă descurc prin Teheran şi asta însemna un pas pe calea ieşirii din oraş, poate chiar din ţară.

Taxiul, supraaglomerat cu iranieni, se strecura prin aglomeraţia circulaţiei, când pornind cu toată viteza, când frânând cu scrâşnet de roţi, în timp ce şoferul claxona ca un nebun, numindu-şi fraţii islamici *„sagg”,* o insultă foarte expresivă, care se traduce textual prin „câine”.

Am ajuns la şcoală punctual şi fără alte evenimente.

Patru ore mai târziu, când ne întorceam spre casă, aşteptând în faţa şcolii un taxi oranj, pe banda dreaptă de circulaţie s-a apropiat încet de mine un Pakon alb (o marcă iraniană de maşină foarte cunoscută), în care se aflau patru femei în *chador*-uri negre. Spre surprinderea mea, femeia care stătea lângă şofer, a dat în jos fereastra şi mi-a strigat ceva în farsi.

Vrea să mă întrebe în ce direcţie s-o ia? mă întrebam eu.

Puţin mai departe, maşina a intrat pe trotuar şi a oprit. Toate cele patru femei au coborât şi au alergat înapoi spre noi. Îşi ţineau *chador-urile* strânse sub bărbie şi ţipau într-un glas la mine.

Nu puteam să-mi dau seama ce făcusem ca să le enervez astfel pe femeile acelea, până când Mahtob mi-a oferit răspunsul:

— Aranjază-ţi rusari-ul, mi-a spus ea.

Mi-am pipăit şalul şi am simţit câteva fire de păr ieşind afară, aşa că mi l-am tras mai jos, pe frunte. Cele patru femei străine au dispărut pe neaşteptate, aşa cum apăruseră, urcându-se din nou în Pakon-ul cel alb. Am făcut cu mâna unui taxi oranj şi Mahtob şi cu mine ne-am îndreptat spre casă.

Moody era mândru de mine că mă descurcasem singură cu drumul, iar eu eram mulţumită întrucât îmi dădeam seama că reuşisem să fac un lucru foarte important. Amândouă, însă, Mahtob şi cu mine, eram iritate din cauza celor patru femei din Pakonul alb.

D-na Azahr mi-a explicat a doua zi această enigmă.

— Am văzut că ieri aţi avut un necaz. Le-am zărit pe doamnele acelea care au venit la dumneavoastră când, după şcoală, încercaţi să luaţi un taxi. Am vrut să vă vin în ajutor, dar eraţi deja plecate.

— Cine erau femeile acelea? am întrebat-o.

— *Pasdar-ul. Pasdar-ul* feminin.

În sfârşit, în acest domeniu funcţiona egalitatea în drepturi. Poliţia secretă feminină avea la fel de multă autoritate, ca şi perechea ei masculină, în a constrânge femeile să respecte regulile vestimentare.

25 Decembrie 1984 a fost cea mai cumplită zi din viaţa mea. Nu s-a întâmplat nimic neobişnuit şi tocmai acesta era motivul supărării mele. N-am putut să-i fac lui Mahtob nicio bucurie de Crăciun, de altfel în aceste condiţii, nici nu voiam să-i aduc aminte de Crăciun ca să nu-i sporesc şi mai mult dorul de casă. Întreaga zi m-am gândit la cei de acasă din Michigan, la Joe şi John şi la părinţii mei. Moody

nu mi-a permis să le dau telefon şi să le urez Crăciun fericit. Se scurseseră săptămâni de când putusem să vorbesc cu» Helen de la ambasadă, atunci când mă avertizase despre femeile misterioase care se interesau de mine. Nu mai ştiam nimic despre starea tatălui meu, nici despre fiii mei.

Teheranul nu vorbea de această zi nici măcar într-o notiţă oficială, aşa că pentru Mahtob a fost o zi de şcoală normală.

Moody era tot răcit, şi considera că sunt o soţie rea întrucât rămâneam cu Mahtob la şcoală!

— Ar trebui între timp să vii acasă şi să-mi faci o supă de Pui, mi-a spus el.

— Nu rămâne singură la şcoală, i-am răspuns. Ştii foarte bine. Nasserine o să-ţi facă supa.

Moody şi-a dat ochii peste cap. Amândoi ştiam că Nasserine era o bucătăreasă foarte nepricepută. Sper ca supa ei să-l dea gata, mă gândeam eu. Sau, poate, febra. De altfel chiar mă rugam: „Fă, Doamne, să aibă un accident. Fă să-l lovească o bombă. Fă să aibă un infarct”. Deşi ştiam bine cât era de urât ceea ce făceam, nu reuşeam să mă debarasez de aceste gânduri.

La şcoală, profesoarele au „făcut tot ce le-a fost cu

putinţă ca să mă înseninеze puţin.

— Crăciun fericit, mi-a urat doamna Azahr şi mi-a întins un pachet.

Desfăcându-l, am găsit o minunată ediţie ilustrată a *Rubaiatului* lui Omar Khayyam, într-un tiraj limitat, cu textul în engleză, franceză şi farsi.

Khanuru Shahin era o musulmană atât de zeloasă, încât nu credeam că ar putea considera Crăciunul un eveniment special. Ea mi-a dăruit însă un set de manuale islamice care explicau amănunţit regulile şi regulamentele pentru rugăciuni, sărbători sfinte şi alte ritualuri. Cartea care prezenta cel mai mare interes pentru mine a fost o traducere engleză a Constituţiei iraniene. Atât în dimineaţa asta cât şi în cele următoare, am studiat-o cu grijă şi am căutat în mod special pasajele despre drepturile femeilor.

Unul dintre capitole discuta despre problemele căsătoriei. Se părea că o iraniană, care se afla în conflict cu soţul ei, îşi putea prezenta cazul la un anume birou dintr-un anume minister. Se făceau investigaţii asupra respectivei gospodării, amândoi, soţ şi soţie, urmau să fie supuşi unui interogatoriu. Amândoi trebuiau apoi să asculte de un arbitru care, firеşte, era tot un bărbat. Am

respins această strategie.

Capitolul despre bani şi proprietate era clar. Bărbatul poseda totul, femeia nimic. Iar proprietatea includea şi copiii. Copiii din căsătoriile desfăcute trăiau la tată.

Constituţia voia, pe cât posibil, să dicteze chiar în privinţa celor mai critice amănunte din viaţa individului, chiar şi în cele mai intime probleme ale femeilor. Era, de exemplu, considerată crimă, dacă vreo femeie încerca să se opună conceperii, împotriva voinţei bărbatului ei. Ştiam acest lucru. Moody îmi spusese deja că acest lucru echivala cu o crimă capitală. Faptul că am citit aici din nou despre asta a declanşat în mine un val de spaimă. Ştiam că, probabil, încălcasem până acum o mulţime de legi iraniene şi, cu siguranţă, o voi face şi pe mai departe, dar era neliniştitor să ştiu că, fără ştirea lui Moody, purtam în trupul meu o membrană anticoncepţională, care ar fi putut să-mi pună viaţa în pericol. Ar fi executată oare o femeie numai pentru că îşi ţine sub control naşterile? Cunoşteam răspunsul la această întrebare, în ţara asta bărbaţii puteau şi erau în stare să facă orice femeilor.

Un alt capitol al Constituţiei a trezit în mine o şi mai mare groază. Acesta explica că în cazul morţii bărbatului, copiii nu intrau în proprietatea văduvei lui, ci aparţineau

familiei acestuia. Aşadar, dacă Moody ar fi murit, Mahtob nu mi-ar fi aparţinut mie. Ea ar deveni pupila celei mai apropiate rude a lui Moody, deci a lui Ameh Bozorg. Am încetat de îndată să mă mai rog pentru moartea lui Moody.

Nicăieri în Constituţia Iranului nu exista nicio indicaţie la o lege precisă, o linie politică sau un program public care să-mi dea o fărâmă de speranţă. Cartea confirma numai ceea ce, instinctiv, ştiam demult: fără aprobarea lui Moody, nu exista nicio lege legală pentru Mahtob şi pentru mine să părăsim împreună ţara. Existau mai multe eventualităţi care ar fi putut duce la expulzarea mea, în mod special divorţul sau moartea lui, Moody, dar atunci aş fi pierdut-o pe Mahtob pentru totdeauna.

Mai curând aş muri decât să accept lucrul ăsta. Venisem în Iran tocmai ca să evit această posibilitate, care acum devenise reală. În tăcere, mi-am înnoit jurământul. Voi încerca să ieşim de aici. Amândouă. Într-un fel sau în altul. Cândva.

Buna dispoziţie mi-a revenit pe măsură ce se apropia Anul Nou. Nu mai stăteam toată ziua închisă în locuinţa lui Mammal, iar la şcoală îmi găsisem prieteni. Erau elevii silitori şi recunoscători care învăţau limba engleză. În ceea ce mă priveşte, orice cuvânt pe care îl învăţam în farsi era

un ajutor pentru orientarea în interiorul şi în afara Teheranului. Începeam să presimt că 1985 va fi anul în care eu şi Mahtob ne vom întoarce acasă; de altfel, nici nu mă mai puteam gândi la altceva.

Moody a rămas la fel de imprevizibil ca întotdeauna; uneori era prietenos şi vesel, alteori grosolan şi ameninţător, dar, în general, se arăta mulţumit de modul în care ne aranjaserăm viaţa şi nu mai pomenea de întoarcerea la Ameh Bozorg. După cum sperasem, devenea din ce în ce mai leneş. Curând ne-a permis să mergem regulat singure la şcoală şi, treptat, nu s-a mai ostenit nici să ne ia la prânz acasă. Atâta timp cât soseam punctual acasă era mulţumit. Posibilitatea tot mai mare de mişcare pe care începusem s-o am, mă făcea să sper.

Acest mod de evoluţie al lucrurilor, faptul că Moody nu mai apărea decât foarte rar pe la şcoală, a influenţat-o şi pe *Khanum* Shahin. Într-o zi, prin intermediul doamnei Ahzar mi-a spus în mod discret.

— I-am promis soţului dumneavoastră că nu vă vom permite să folosiţi telefonul sau să părăsiţi clădirea, mi-a spus ea. Şi trebuie să ne respectăm această promisiune. Dar, continuă ea, nu i-am promis să-i spunem dacă o să întârziaţi o dată. Nu ne spuneţi unde mergeţi, căci dacă ne

întreabă trebuie să-i spunem. Dar dacă nu ştim, nici nu trebuie să-i spunem.

9

Suferind din cauza răcelii sale, din zi în zi mai leneş, Moody slăbea în continuare hăţurile. Părea să fie atât de sigur că profesoarele iraniene mă vor păzi din respect pentru rugămintea lui, încât nu mai avea nicio suspiciune.

Într-o zi, ca să testez reacţia profesoarelor, m-am dus mai târziu la şcoală. Nu s-a întâmplat nimic; *Khanum* Shahin se ţinea de cuvânt. Mi-am folosit timpul ca să-i Telefonez lui Helen, la Ambasadă; aceasta m-a avertizat din nou în privinţa celor două femei misterioase care păreau ahtiate să-mi ajute. Mi-a spus că trebuie să mă vadă personal, dar am ezitat din cauza drumului lung şi riscant. O gâtuială a circulaţiei putea avea urmări catastrofale.

Devenea însă tot mai evident faptul că trebuia să acţionez. Mă neliniştea, de exemplu, felul în care se jucau împreună Mahtob şi Maryam. Celor două fetiţe le plăcea să se joace cu păpuşile şi vesela. Le făcea plăcere să imite activitatea gospodinelor. Deodată Maryam zise în farsi:

— Acolo vine un bărbat! şi amândouă s-au înfăşurat în grabă în *chador.*

Aşa încât, într-o dimineaţă, am riscat să iau taurul de

coarne. Mahtob şi cu mine am pornit pe drumul spre şcoală, spre strada Shariati, unde, în mod obişnuit, făceam cu mâna unui taxi oranj. M-am uitat de câteva ori în jur ca să fiu sigură că nici Moody nici altcineva nu ne urmărea.

— Mahtob, i-am spus, azi mergem la Ambasadă. N-ai voie să-i spui asta lui tata.

— *Chash,* mi-a răspuns Mahtob, folosind în mod inconştient cuvântul „da” în farsi.

Acest lucru mi-a dovedit cu şi mai multă claritate necesitatea de a acţiona cât mai urgent. Mahtob voia să plece cât mai repede din Iran, dar prelua în fiecare zi câte o părticică din cultura iraniană.

Ştiam că, în timp, Mahtob se va adapta, chiar împotriva voinţei ei.

Am găsit un birou pentru un taxi-telefon şi i-am dat indicaţii şoferului în privinţa drumului spre Reprezentanţa SUA din cadrul Ambasadei Elveţiene. Mahtob mi-a ajutat la traducere. După un drum chinuitor de lung de-a curmezişul oraşului, urmat de procedura obositoare de control şi percheziţie, iată-ne în cele din urmă primite în biroul lui Helen.

Am devorat repede scrisorile de la Joe şi John, ale mamei şi ale tatii. Scrisoarea lui John m-a impresionat în

mod deosebit; „Te rog ai grijă de Mahtob şi n-o lăsa de lângă tine”, scria el.

Lucrurile încep să se mişte, a spus Helen. Oricum, aşa se pare. Ministerul de Externe ştie unde vă aflaţi şi face tot ce poate.

Ceea ce nu e prea mult, m-am gândit eu.

— În afară de asta, o americancă a informat Ambasada Americană din Frankfurt despre tine, a continuat Helen.

— Judy!

— Fac şi ei ce pot.

Dar atunci de ce eu şi Mahtob mai eram încă aici? aş fi vrut eu să strig.

— Ceea ce putem să facem pentru dumneavoastră este să vă procurăm noi paşapoarte americane, a spus Helen. Sunt emise de Ambasada Americană din Elveţia. Desigur, nu vor avea viza adecvată, dar poate, într-o zi, vă vor fi de ajutor. Le vom păstra aici pentru Dumneavoastră.

Am petrecut o jumătate de oră completând formularele necesare pentru noile noastre paşapoarte.

— Acum trebuie să vorbim despre cele două femei care au fost aici să întrebe despre dumneavoastră, a spus Helen. Ele au luat legătura cu familia dumneavoastră din America. Dar, vă rog, fiţi atentă. Habar n-au ce vorbesc.

Nu faceţi ceea ce vă cer, căci veţi avea numai necazuri. Amândouă sunt americance căsătorite cu iranieni. Cea care se numeşte Trish este căsătorită cu un pilot. Cealaltă, Suzanne, este măritată cu un înalt funcţionar de stat. Amândouă se bucură de libertate nelimitată, pot călători oriunde vor în ţară sau chiar pot părăsi Iranul, dacă vor, dar înţeleg foarte bine situaţia în care vă aflaţi şi vor să vă ajute.

— Cum pot lua legătura cu ele, am întrebat.

Helen s-a încruntat deoarece voiam să fructific această posibilitate, dar dezamăgirea mea în faţa neputinţei forurilor oficiale creşteau mereu, şi ea putea să citească pe chipul meu neliniştea şi disperarea.

— Veniţi, vă rog, cu mine, mi-a spus ea.

Ne-a condus pe Mahtob şi pe mine în biroul şefului ei, domnul Vincop, vice-consul al Ambasadei.

— Vă rog să nu intraţi în combinaţie cu femeile astea, m-a avertizat şeful. Sunt nebune. Nu ştiu ce fac. Ne-au povestit că unul din planurile lor ar fi să vă răpească pe stradă şi apoi să vă scoată din ţară, dar habar n-au cum. La ele totul se petrece ca într-un film. Lucrurile nu se pot rezolva însă aşa.

De fapt, viaţa mea era mai complicată decât orice film

de aventuri. Se putea întâmpla orice. De ce nu trebuia nici măcar să vorbesc cu femeile astea? Şi atunci mi-a venit o idee.

— Ce ştiţi despre drumul prin Turcia? am întrebat eu şi m-am gândit la prietenul lui Rashid care trecea clandestin oamenii peste munţi.

— Nici nu poate fi vorba, mi-a retezat-o Dl. Vinoop tăios. Acest lucru e foarte periculos. Există oameni care pretind că vă pot trece clandestin şi vă duc până la graniţă, vă violează, vă omoară sau vă predau apoi oficialităţilor. Aşa ceva nu poate intra în discuţie căci puneţi în joc viaţa fiicei dumneavoastră. Pur şi simplu e prea riscant.

Ochii lui Mahtob s-au mărit de frică, iar mie începu să-mi bată inima foarte tare. Până acum Mahtob nu ştiuse că întoarcerea în SUA putea implica şi un pericol fizic. S-a ghemuit şi mai strâns în braţele mele.

Helen povesti încă o întâmplare. Cu puţintimp înainte, o iraniană, împreună cu fiica ei, încercase să fugă astfel şi plătise contrabandistului care trebuia s-o treacă graniţa. Contrabandiştii le-au dus până în apropierea graniţei turceşti şi pur şi simplu, le-au părăsit acolo în munţi. Fiica, ei a murit de frig şi de foame. În cele din urmă, cu mintea zdruncinată, aproape pe moarte, feme a a ajuns într-un

Sat. Îi căzuseră toţi dinţii din gură.

— Dintre toate drumurile de evadare, zise Helen, cel mai periculos este cel prin Turcia. Şi îmi propuse: Puteţi divorţa. Pot să prezint cazul dumneavoastră în faţa Naţiunilor Unite, să introduc divorţul din motive umanitare. Aţi obţine astfel permisiunea de a vă reîntoarce în America.

— Numai cu fiica mea! am replicat eu tăios...

— Sunteţi nebună! spuse Helen. Şi, cu toate că Mahtob era de faţă, ea adăugă: De ce nu, plecaţi şi n-o lăsaţi aici? Părăsiţi această ţară. Uitaţi-vă fiica!

Nu puteam să-mi cred urechilor că Helen putea fi atât de lipsită de inimă, încât să spună toate astea în prezenţa lui Mahtob. Evident, nu avea nicio idee despre profunzimea legăturii care se stabileşte între mamă şi fiică.

— Mami, tu nu poţi să pleci fără mine în America, plânse Mahtob.

Am strâns-o şi mai tare la pieptul meu şi am asigurat-o că n-aş putea s-o părăsesc vreodată, Şi în clipa aceea m-am hotărât să acţionez – şi încă imediat!

— Vreau să iau legătura cu cele două femei, am rostit hotărâtă.

Helen îşi dădu ochii peste cap, iar Dl. Vincop tuşi nervos.

Câteva minute nimeni n-a scos niciun cuvânt. Când, în cele din urmă, Dl. Vincop a înţeles că hotărârea mea e de neclintit, mi-a spus cu un oftat:

— E de datoria noastră să vă dăm această informaţie, dar vă avertizez foarte serios încă o dată să nu luaţi legătura cu ele.

Voi folosi orice ocazie care se va ivi, am spus eu.

Voi încerca orice şansă pe care o voi avea.

Mi-a dat numărul de telefon al lui Trisb şi eu am sunat-o pe-loc.

— Vă sun din biroul vice-consulului Ambasadei, i-am spus.

Auzindu-mă, Trish era în culmea fericirii.

— Tocmai am vorbit în noaptea asta cu mama dumneavoastră! mi-a spus ea. Am vorbit zilnic cu ea. Plânge tot timpul şi e disperată. Vrea să întreprindem ceva şi i-am spus că vom face tot posibilul. Aşteptăm demult să putem lua contact cu dumneavoastră. Cum v-am putea întâlni.

Am stabilit amănuntele, îi voi spune lui Moody că mâine, după şcoală, va trebui să mai cumpăr câte ceva, aşa încât vom ajunge mai târziu decât de obicei acasă. Dacă nu se

va supăra prea tare, îi voi telefona lui Trish ca să-i confirm înţelegerea noastră. Mahtob şi cu mine vom fi la douăsprezece şi un sfert la poarta din spate a parcului Karoech. Trish şi Suzanne vor veni cu un Pakon alb.

— Bine, a spus Trish. Vom fi acolo.

Eram în acelaşi timp şi entuziasmată dar şi neîncrezătoare din cauza entuziasmului lor. Ce urmăreau de fapt? Voiau bani sau o aventură incitantă? Simţeam că puteam avea încredere în motivele care o împingeau să acţioneze, dar câtă competenţă avea în acest sens? Pe de altă parte, însă, răspândea optimism, iar eu aveam nevoie de o doză. Mă bucuram de întâlnire şi mă întrebam ce va ieşi din asta.

Când am pus telefonul în furcă, Helen îşi frângea mâinile.

— Ce-ar fi să mâncăm mâine la cină pizza? am întrebat eu.

— Desigur, au răspuns într-un glas Moody, Mammal şi Nesserine, fără ca vreunul să bănuiascăcă le întinsesem o cursă.

Am petrecut o noapte agitată. O mulţime de întrebări îmi umblau prin minte, încât mi-a fost imposibil să dorm, Acţionasem oare raţional? Trebuia să ascult de sfatul

funcţionarilor de la Ambasadă sau trebuia fără preget să înhaţ libertatea de oriunde s-ar fi ivit ea? O puneam oare pe Mahtob în pericol? Aveam acest drept? Ce s-ar întâmpla dacă ne-ar prinde? Mă vor trimite înapoi la Mahtob? O vor da celui pe care ei îl consideră singurul proprietar de drept – tatăl ei? Acesta a fost cel mai cumplit coşmar care mi-a bântuit întreaga noapte. Nu doream cu niciun chip să mă întorc singură în America.

Îmi era imposibil să cântăresc riscurile. Mai eram încă trează când începu să se crape de ziuă şi Moody se dădu jos din pat pentru rugăciune; şi încă nu luasem nicio hotărâre când s-a întors. Din cauza frigului dimineţii de iarnă, el s-a lipit strâns de mine, căutând căldura. M-am prefăcut că dorm şi m-am hotărât rapid. Trebuia neapărat să plec de lângă bărbatul ăsta pe care ajunsesem să-l urăsc!

Două ore mai târziu, Moody mai lâncezea încă în patul cald, când Mahtob şi cu mine ne pregăteam să mergem la şcoală.

— Vin azi puţin mai târziu, i-am spus în trecere. Trebuie să mă opresc la Pol-Pizza ca să cumpăr brânză.

— Îhî, mormăi Moody. Am interpretat asta ca o încuviinţare.

Când orele şcolii pregătitoare s-au terminat, la prânz, Mahtob era la fel de agitată ca mine, dar, poate, ştia mai bine s-o ascundă. Am luat un taxi şi ne-am îndreptat spre parcul Karosch, unde am găsit o cabină telefonică.

— Suntem aici, i-am spus lui Trish.

— Ajungem acolo în cinci minute.

Pakonul alb, plin, în care se aflau două femei şi mai mulţi copii gălăgioşi sosi cu exactitate. O femeie sări de pe locul din faţă, de lângă şofer, mă apucă de braţ şi mă trase spre maşină.

— Veniţi cu noi, zise ea. Mergeţi cu noi.

Mi-am retras braţul.

— Trebuie să vorbim, am spus eu. Cum vreţi să procedaţi?

— Vă căutăm deja de săptămâni întregi, zise femeia. Acum o să vă luăm pur şi simplu cu noi. M-a tras din nou de braţ, iar cu mâna liberă a apucat-o pe Mahtob.

Speriată, Mahtob s-a tras înapoi şi a început să ţipe strident.

— Trebuie să mergeţi imediat cu noi, a spus femeia. Nu mai aveţi de ales. Sau mergeţi acum pe loc cu noi, sau nu vă mai ajutăm.

— Ascultaţi, dar nu vă cunosc deloc, am spus. Spuneţi-

mi cum aţi auzit despre mine. Ce plan aveţi?

Femeia vorbea repede şi încerca să-i înfrângă teama lui Mahtob. În timp ce vorbea, se uita nervoasă în jur, sperând ca scena să nu atragă atenţia poliţiei sau a pasdar-ului...

— Eu sunt Trish. Judy mi-a povestit totul despre dumneavoastră. Vorbim în fiecare zi cu ea. Vorbim în fiecare zi cu familia dumneavoastră. Ştim cum v-am putea scoate din ţară.

— Cum? am întrebat.

— Vă ducem într-un apartament. Va trebui să staţi ascunsă acolo o lună, numai câteva zile, sau câteva ore; asta nu ştiu. Dar vă vom scoate din ţară.

Şoferiţa a coborât din maşină ca să se intereseze de motivul întârzierii. Am recunoscut în ea pe „diabetica” care-l căutase pe Moody. Trish mi-a prezentat-o ca fiind Suzanne.

— Bine, prezentaţi-mi planul vostru, am spus. Sunt de acord să colaborăm.

— Ne-am gândit la toate, mă asigură Trish. Dar nu vrem să-l divulgăm.

O mulţime de întrebări m-au asaltat şi m-am hotărât să nu urc în maşina acestor femei ciudate şi nervoase până când nu primesc câteva răspunsuri.

— Mergeţi acasă şi pregătiţi-vă planul, am spus eu. Ne vom întâlni din nou, şi când planul este gata, voi merge cu dumneavoastră.

— N-am făcut altceva decât să vă căutăm zi şi noapte şi să ne facem un plan ca să vă scoatem de aici şi acum aceasta este şansa dumneavoastră. Veniţi cu noi sau renunţaţi.

— Vă rog! Acordaţi-mi 24 de ore, construiţi-vă un plan.

— Nu. Acum sau niciodată.

Câteva minute în şir ne-am certat, pe stradă, dar nu eram în stare să am încredere într-un asemenea salt, brusc în libertate. Ce s-ar întâmpla dacă Mahtob şi cu mine am sta ascunse într-un apartament şi femeia n-ar putea să organizeze un plan? Cât de mult ar fi putut o americancă şi fiica ei să scape nedescoperite într-o ţară care îi ura pe americani?

În cele din urmă, le-ams pus: „Ei bine, la revedere!” Trish s-a întors şi a deschis furioasă uşa maşinii.

— De fapt nu vreţi să-l părăsiţi, a spus ea. N-o să-l părăsiţi niciodată. Spuneţi aşa numai ca oamenii să creadă că vreţi să plecaţi. Noi nu vă credem. În realitate vreţi să rămâneţi aici.

Maşina a demarat în vârtejul circulaţiei din Teheran.

Mahtob şi cu mine ne-am regăsit singure, paradoxal de izolate, în mijlocul mulţimii de iranieni ce treceau pe lângă noi. Tiradele lui Trish îmi răsunau în urechi. De ce nu mă agăţasem de această şansă ca să-mi dobândesc libertatea? Ar putea exista vreo fărâmă de adevăr în acuzaţia ei? Mă înşelam singură când credeam că voi putea fugi vreodată împreună cu Mahtob?

Erau întrebări înfricoşătoare. Eu şi Mahtob am fi putut să gonim în Pakonul alb spre o destinaţie necunoscută şi poate, spre un viitor nesigur şi periculos. În loc de asta, ne grăbeam spre magazinul Pol-Pizza ca să pot cumpăra brânză pentru a-i pregăti soţului meu o cină deosebită.

10

Am început să ne întâlnim regulat cu *Aga* şi *Khanum* Hakim. Îmi plăcea foarte mult de acest bărbat cu turban, pentru modul cum înţelegea preceptele religiei sale. Moody îl plăcea şi el. Prin relaţiile sale cu alţi bărbaţi cu turban, colegi de studii, acum bătrâni, încerca să-l ajute pe Moody să-şi găsească de lucru sau ca medic practician sau ca profesor. *Aga* Hakim l-a încurajat pe Moody să pună acasă bazele unui proiect, acela al traducerii în engleză a operelor bunicului lor, pe care *Aga* Hakim le tradusese deja din arabă în farsi.

Moody îşi cumpără o maşină de scris, mă anunţă că voi fi secretara lui şi începu să lucreze la traducerea lucrării *„Tată şi copil”,* care prezenta opiniile lui Tagatie Hakim asupra acestui subiect.

Curând, masa de sufragerie a lui Mammal şi Nasserine, puţin folosită până acum, se acoperi de mormane de manuscrise. Moody stătea la un capăt al mesei, îşi mâzgălea traducerea şi-mi dădea mie foile pe care trebuia să le dactilografiez.

Lucrând împreună, am început să înţeleg mai bine comportamentul lui Mody. Pentru Tagatie Hakim întreaga

răspundere în ceea ce priveşte educaţia copilului revenea numai tatălui, în aşa fel încât el trebuia să aibă o comportare cumpătată şi respectuoasă, să gândească într-o manieră „corectă” şi să trăiască potrivit regulilor fundamentale ale Islamului. Mama nu avea niciun rol în acest proces.

Săptămâni întregi am muncit la această sarcină grea. Bunicul lui Moody avea un stil încărcat, didactic. În fiecare după-amiază când o aduceam pe Mahtob de la şcoală, mă aştepta un nou teanc de foi şi Moody pretindea să trec imediat la treabă, întrucât pentru el acest proiect era deosebit de important.

Odată cuvintele lui Tagatie Hakim m-au tulburat foarte tare. Prezentând amănunţit obligaţiile unui copil faţă de tatăl său, povestea cum un tată muribund voia să-şi mai vadă fiul pentru ultima oară. Lacrimile mi se rostogoleau pe obraji. Propriul meu tată era pe moarte şi eu ar fi trebuit să fiu lângă el.

Moody mi-a văzut lacrimile.

— Ce s-a întâmplat? m-a întrebat el.

— Povestea asta despre tatăl muribund... am suspinat eu. Cum poţi să mă ştii departe de tatăl meu când el e pe moarte? Nu urmezi nici măcar obligaţiile pe care propriul

tău bunic le-a stabilit.

— Tatăl tău e musulman?

— Nu, desigur că nu.

— Atunci nu mă priveşte, a spus Moody. Nu contează.

Am alergat în dormitor ca să pot plânge singură. Depărtarea m-a copleşit atât încât simţeam că mă sufoc. Chipul tatii îmi apărea în spatele pleoapelor închise şi îl auzeam spunându-mi încă o dată: „Unde e voinţă, există şi o cale de rezolvare”.

Trebuie să existe o cale, îmi spuneam. Trebuie să existe o cale.

Cu ocazia unei vizite, *Aga* şi *Khanum* Hakim ne-au propus ca Mahtob şi cu mine să asistăm la lecţiile de Coran, care se ţineau pentru femeile care vorbeau limba engleză în fiecare joi după-amiază la moscheea Hossaini Ershad. Îşi arătau din nou, prin această propunere, bunăvoinţa faţă de mine. Sperau desigur să mă convertească; dar această dorinţă venea dintr-un interes sincer în ceea ce privea norocul şi fericirea mea, acestea fiind, după ei, roadele Islamului. În afară de asta, propunerea lor includea şi un sfat pentru Moody, acela de a mă lăsa să ies mai des din casă, permiţându-mi să am legături şi cu alţi oameni care vorbeau limba mea. Familia

Hakim ar fi fost încântată dacă aş fi devenit o ascultătoare soţie islamică, dar numai dacă aş fi consimţit la acest lucru de bunăvoie.

Propunerea lor mi-a redat pe dată buna dispoziţie. N-aveam niciun chef să studiez Coranul, dar ideea de a mă întâlni regulat cu un grup de femei care vorbeau engleza era incitantă.

Moody a fost reticent la această idee, căci aveam astfel ocazia să mă sustrag controlului său. Dar ştiam că va ceda. Fiecare „propunere” pe care *Aga* Hakim i-o făcea lui Moody avea asupra lui efectul unei porunci clare.

În joia următoare, după şcoală, ne-a dus, în silă, pe Mahtob şi pe mine, cu taxiul la moschee. A încercat să-şi demonstreze autoritatea voind să inspecteze el clasa înainte de a ne lăsa să intrăm, dar o englezoaică hotărâtă i-a barat drumul.

— Vreau să intru ca să văd ce se întâmplă aici, a spus el. Vreau să văd ce e aici.

— Nu, i-a răspuns ea. E numai pentru femei. Nu permitem nici unui bărbat să intre.

Mă temeam că Moody va avea un acces de furie şi măcar în această zi se va opune dorinţelor lui *Aga* Hakim. Mijindu-şi ochii, le studie pe celelalte femei care veneau la

curs. Toate erau înfăşurate în *chador.* Păreau să fie toate nişte soţii musulmane bune, cu toate că vorbeau englezeşte. Niciuna dintre ele nu arăta ca o agentă CIA.

După câteva minute de nehotărâre, şi-a dat seama că *Aga* Hakim avea dreptate că asta îmi ajuta să mă obişnuiesc cu viaţa la Teheran. Aşa că a plecat ridicând din umeri şi m-a lăsat pe mine şi pe Mahtob sub protecţia englezoaicei.

Ea mi-a schiţat în linii mari, regulamentul:

— Aici nu se stă de vorbă. Venim aici numai ca să studiem Coranul.

Şi chiar îl studiam. Citeam în cor Coranul, participam la o şedinţă de întrebări şi răspunsuri care ridica în slăvi islamismul, denigrând creştinismul şi spuneam împreună rugăciunea de după-amiază. Însine, nu era o activitate veselă, dar curiozitatea mea era trează pentru a putea observa puţinul ce se putea vedea pe figurile acestor femei. Voiam să le aflu povestea. Ce căutau aici? Veniseră de bunăvoie? Sau câteva din ele erau nişte sclave, ca şi mine?

Mă aşteptam ca Moody să fie în faţa moscheii, dar nu l-am văzut nicăieri în mulţimea de iranieni grăbiţi, cu priviri întunecate, care se îmbulzeau de-a lungul trotuarului. Ca

să nu-i trezesc bănuielile în această primă zi de şcoală, am făcut cu mâna unui taxi oranj şi m-am dus în grabă acasă cu Mahtob. În momentul în care am intrat pe uşă, Moody s-a uitat la ceas şi păru să fie mulţumit că nu am exploatat privilegiul pe care îl avusesem.

— M-a impresionat într-adevăr cursul! i-am povestit eu. Dar trebuie să munceşti serios pentru asta. Nu ţi se permite să participi decât dacă te pregăteşti. Cred că pot să învăţ acolo o mulţime de lucruri.

— Bine, a spus Moody, bucurându-se în sinea lui că soţia sa a făcut un pas hotărâtor în ceea ce priveşte rolul care-i revine în Republica Islamică Iran.

Şi eu eram mulţumită, bineînţeles, dintr-un motiv cu totul opus. Făcusem un mic pas în direcţia posibilităţii de a fugi din Republica Islamică Iran. Lecţia de studiere a Coranului începea la scurt timp după ce se sfârşeau orele de la şcoală. Chiar dacă la început, Moody a considerat necesar să ne ducă de câteva ori până la Moschee, ştiam că mai curând sau mai târziu ne va lăsa să mergem singure, ceea ce însemna aproape întreaga zi de joi liberă.

Î” n ciuda regulamentului ce interzicea discuţiile în clasă, flecăream, fireşte, înainte şi după curs. După cea de-a doua oră, o femeie m-a întrebat de unde sunt. Când

am răspuns „Din Michigan”, ea mi-a spus:

— Oh, atunci trebuie s-o cunoaşteţi pe Ellen. Şi ea e din Michigan.

Am făcut cunoştinţă. Ellen Rafaie era o femeie înaltă, osoasă, în jur de 30 de ani, dar cu pielea ridată şi uscată, îşi strângea atât de tare rusari-ul pe faţă, încât nu puteam să-mi dau seama de culoarea părului.

— Unde aţi locuit în Michigan? am întrebat eu.

— Lângă Lansing.

— Unde mai exact?

— Ah, nimeni nu cunoaşte localitatea asta, răspunse Ellen.

— Spune-mi-o – totuşi, fiindcă şi eu am trăit lângă Lansing.

— La Owosso.

— Glumiţi, am spus eu. Părinţii mei trăiesc în Bannister. Eu am lucrat în Elsie, iar în Owosso am mers la şcoală!

Eram agitate ca două şcolăriţe descoperind această neaşteptată coincidenţă şi am ştiut imediat că avem multe să ne povestim una alteia.

— N-aţi vrea să veniţi cu familia dumneavoastră la noi vineri seara, a întrebat Ellen.

— Nu ştiu. Soţul meu nu-mi permite să vorbesc cu alţi

oameni sau să ies cu ei. Nu cred că va accepta, dar am să-l întreb.

De data asta Moody ne aştepta afară în faţa moscheii ca să ne ia pe Mahtob şi pe mine după curs şi a fost surprins văzând pe chipul meu un autentic surâs.

— Poţi să-ţi închipui, l-am întrebat. N-ai să ghiceşti niciodată ce mi s-a întâmplat. Am întâlnit o femeie din Owosso!

Moody s-a bucurat pentru mine. Era primul surâs pe care îl vedea pe chipul meu după luni de zile. I-am prezentat-o pe Ellen şi am vorbit împreună câteva minute ca să se poată cunoaşte înainte de a-i spune:

— Ellen ne-a invitat la ei vineri după-amiază, deşi ştiam în sufletul meu că Moody nu va accepta.

Dar el spuse*:* „S-a făcut”.

Ellen părăsise liceul puţin înainte de absolvire ca să se mărite cu Hormoz Rafaie şi să-şi înceapă astfel viaţa de soţie dependentă. Inginer electrician, educat în America, Hormoz avea o poziţie financiară şi socială superioară celei a lui Ellen şi era firesc pentru el să-şi asume – şi să preia – rolul de susţinător şi apărător. Ca şi Moody, fusese odinioară americanizat. În Iran figura pe liste ca duşman al regimului şahului. Întoarcerea în patrie în acea perioadă ar

fi însemnat pentru el închisoarea, probabil chiar tortura şi moartea în mâinile *Sva*te-ului. Dar, la fel ca şi Moody, Hormoz observase că şi evenimentele ce se petreceau în cealaltă parte a Pământului, pot avea o influenţă puternică asupra condiţiilor sale personale de viaţă.

Hormoz şi-a luat un post în Minnesota şi el cu Ellen trăiau acolo ca o familie mai mult sau mai puţin tipic americană. Aveau o fetiţă care se numea Jessica.

Când Ellen urma să aducă pe lume cel de-al doilea copil, s-a întors, cu această ocazie, înapoi la Owosso. Şi, pe 28 februarie 1976, ea a născut un băiat. Seara târziu, când i-a telefonat soţului ei ca să-i împărtăşească marea bucurie, acesta i-a răspuns:

— Nu pot să vorbesc acum cu tine. Tocmai ascult ştirile.

Era ziua în care şahul părăsise Iranul.

Oare câţi au fost aceia pentru care, asemenea lui Hormoz şi Moody, exilul şi dizgraţia şahului a însemnat o chemare tentantă pentru reînvierea trecutului?

Când, în cele din urmă, a găsit timp să ia cunoştinţă de faptul că fusese binecuvântat ca un fiu, Hormoz i-a dat un nume iranian, Ali. Viaţa lui, şi, implicit, viaţa lui Ellen s-a modificat pe dată...

Moody rezistase încă cinci ani, dar Hormoz s-a hotărât

aproape imediat să se întoarcă şi să trăiască sub regimul Ayatollahuui Khomeini.

Ellen, o americancă loială, a fost înspăimântată de această idee. Dar era, în acelaşi timp şi soţie şi mamă. Hormoz a declarat răspicat că el, cu sau fără familie, se va întoarce în Iran. Strânsă cu uşa, Ellen a fost de acord, cel puţin pentru o perioadă de timp, să încerce să trăiască în Iran. Hormoz a asigurat-o că, în cazul în care s-ar simţi nefericită în Teheran, ea şi copiii se puteau întoarce oricând în Statele Unite, dacă ar fi dorit acest lucru. Odată ajunsă la Teheran, Ellen a recunoscut că ea, la fel ca şi mine, era de fapt o captivă. Hormoz hotărî că nu mai avea voie să se mai întoarcă vreodată acasă. Era cetăţeancă iraniană care trebuia să se supună legilor acestei ţări şi voinţei lui. O perioadă de timp o ţinuse închisă şi chiar o bătuse...

Ce ciudat mi se părea să aud această istorisire! Hormoz şi Ellen ne-o povestiră împreună, pe când ne aflam vineri după-amiază în holul locuinţei lor neîngrijite.

La început m-am întrebat dacă Moody se simţea stânjenit din cauza acestei discuţii, dar, pe urmă, mi-am dat seama că, dimpotrivă, trebuia să fie încântat. El ştia finalul acestei povestiri, căci astăzi, şase ani mai târziu,

Ellen se afla tot în Iran şi se hotărâse definitiv să trăiască în ţara soţului ei. Era tocmai ceea ce voia Moody să aud şi eu!

— Primul an a fost într-adevăr îngrozitor, ne povestea Hormoz. Apoi situaţia s-a îmbunătăţit.

Exact în ziua în care se împlinea un an de când Ellen venise în Iran, Hormoz i-a spus:

— Bine, du-te acasă. Un an întreg am încercat să te conving să rămâi aici ca să vezi dacă te poţi hotărî să trăieşti aici. Acum, du-te acasă.

Asta voiam să aud şi eu de la Moody. O, cât mă rugam să asculte atent şi să recunoască cât de inteligent ar fi să-mi lase mie o asemenea alegere!

Cu cât povestirea continua, cu atât eram tot mai mult cuprinsă de nelinişte. Ellen plecase cu Jessica şi Ali înapoi în Statele Unite, dar, şase săptămâni mai târziu, l-a sunat pe Hormoz şi i-a spus:

— Vino şi ia-mă înapoi.

Nu-mi venea să cred că acest lucru se întâmplase de două ori. Căci de două ori Ellen părăsise Iranul cu acordul lui Hormoz şi de fiecare dată se întorsese înapoi. Era un lucru aproape de necrezut – şi, totuşi, ea se afla aici, ca o soţie musulmană ascultătoare. Lucra ca redactor la

„Majubeh”, o revistă de limbă engleză pentru femeile islamice, care era răspândită în toată lumea. Tot ceea ce Ellen înainta spre publicare, trebuia aprobat de Consiliul Islamic Coordonator. Era mulţumită de ceea ce făcea.

Tare mult aş fi vrut să vorbesc singură cu Ellen ca să încerc să-i aflu motivele, dar în după-amiaza asta n-am avut niciun prilej.

Povestea lui Ellen mă lăsase mută de invidie şi de uimire. Cum putea o americancă – sau, în general, cineva – să prefere Iranul Statelor Unite? Aş fi dorit s-o zgâlţâi de umeri şi să-i strig: „De ce?”

Conversaţia a luat apoi o întorsătură neplăcută. Hormoz ne povesti că de curând, la moartea tatălui său, moştenise nişte bani şi erau pe cale să-şi construiască o casă ce urma să fie gata în curând.

— Şi noi ne-am face cu plăcere o casă, zise Moody vesel. De fapt voiam să ne facem una în Detroit, dar acum vom construi aici, de îndată ce ne transferăm banii în Iran.

Gândul ăsta m-a cutremurat.

Moody şi cu mine ne-am împrietenit repede cu Ellen şi cu Hormoz şi ne întâlneam regulat cu ei. Pentru mine situaţia era oarecum amestecată. Era, desigur, minunat să am o prietenă care vorbea englezeşte, şi, mai ales, din

împrejurimile oraşului meu natal. Era cu totul altfel decât să vorbeşti cu iranieni – vorbitori de limbă engleză – căci niciodată nu puteam fi sigură cât de bine mă puteau ei înţelege. Cu Ellen, dimpotrivă, puteam vorbi liber şi eram sigură că ea mă înţelegea. Era însă prea greu pentru mine să-i văd împreună pe Ellen şi Hormoz – era prea mult, era ca şi cum mi-aş fi privit viitorul într-o oglindă strâmbă. Trebuia neapărat să petrec mai mult timp singură cu Ellen. Moody era precaut. Voia, evident, să afle mai întâi cât mai multe despre ea, înainte de a-mi permite să am cu ea legături mai strânse.

Ellen şi Hormoz nu aveau telefon. Acest confort reclama o aprobare specială a cărei obţinere dura mai mulţi ani. Ca mulţi alţii, se înţelege, aveau şi ei un aranjament cu proprietarul unui magazin din vecinătate pentru a putea folosi telefonul atunci când aveau nevoie.

Într-o zi Ellen ne dădu un telefon de acolo, spunându-i lui Moody că ar vrea să ne invite pe mine şi pe Mahtob după-amiază la un ceai. În silă, Moody mi-a permis să vorbesc cu ea, căci nu voia să se afle întreaga dimensiune a prizonieratului meu.

— Am făcut gogoşi cu ciocolată, mi-a spus ea. Am acoperit receptorul şi i-am cerut lui Moody permisiunea.

— Şi cu mine ce e? a întrebat el neîncrezător. Şi eu sunt invitat?

— Nu cred, căci Hormoz nu-i acasă, am spus eu.

— Nu, atunci nu poţi merge nici tu.

O dezamăgire profundă mi se întipări pe faţă. În clipa aceea nu mă gândeam atât de mult să plec cât mai departe de Moody, cât mai ales la gogoşile cu glazură de ciocolată. În orice caz, în ziua aceea Moody fusese în toane bune şi cum pentru el avantajele prieteniei cu Ellen erau mai presus de riscul de a mă lăsa liberă o după-amiază, mi-a spus după un moment:

— Bine, du-te atunci.

Gogoşile erau delicioase, la fel şi libertatea de a putea vorbi singură cu Ellen. Mahtob se juca bucuroasă cu Maryam (numele musulmanizat al Jessicăi), care avea nouă ani, şi cu Ali, de şase ani. Cel mai grozav lucru era că Maryam şi Ali aveau jucării americane. Aveau cărţi, puzzle şi o veritabilă păpuşă Barbie.

În timp ce copiii se jucau, Ellen şi cu mine aveam o discuţie serioasă. Aşa că de data asta i-am pus întrebarea care mă chinuia.

— DE ce te-ai întors?

— Dacă situaţia mea ar fi fost la fel ca a ta, aş fi rămas,

poate, în America, a răspuns ea după un moment de adâncă reflecţie. Dar tot ce am, e aici. Părinţii mei sunt pensionari şi n-au niciun ban ca să mă ajute. Eu nu am niciun ban, nicio pregătire, niciun talent. Şi mai am şi doi copii.

Dar nici acest lucru nu m-a convins. Cu atât mai puţin încă, cu cât Ellen vorbea cu ură despre Hormoz.

— Mă bate, se plânse ea. Îi bate şi pe copii. Şi nimeni nu găseşte nimic rău în asta.

Cuvintele lui Nasserine mi-au venit din nou în minte: „Toţi bărbaţii sunt aşa”.

Ellen luase această hotărâre nu din dragoste, ci de teamă. Pentru ea situaţia economică era mai importantă decât sentimentele. Ellen nu voia să-şi asume riscul nesiguranţei care ar fi reprezentat preţul emancipării sale. Alesese o viaţă cu amărăciuni de fiecare zi, dar care semăna totuşi cu ceva ce ea numea siguranţă.

În cele din urmă răspunsese la „de ce-ul” meu cu suspine.

— Fiindcă mi-e teamă că întorcându-mă în America n-aş putea face nimic.

Am plâns alături de ea.

Au trecut mai multe minute până când Ellen şi-a

recăpătat cumpătul, iar eu am avut curajul să atac următorul subiect de pe lista mea.

— Există un lucru despre care mi-ar face plăcere să pot vorbi cu tine. Dar nu ştiu dacă ai putea să păstrezi acest secret faţă de soţul tău. Dar pentru tine n-ar fi o problemă, dacă poţi să taci şi să nu-i povesteşti nimic, atunci îţi spun. Altfel, nu vreau să te împovărez cu problemele mele.

Ellen a meditat profund. Mi-a explicat că după ce se întorsese a doua oară în Iran s-a hotărât să facă tot posibilul ca să devină o soţie musulmană ascultătoare. Se convertise la legile de bază ale islamismului şiit, adoptase regulamentul vestimentar chiar şi în domeniul privat al locuinţei; de altfel chiar şi acum era înfăşurată – îşi spunea rugăciunile la orele stabilite, respecta sfinţii, studia Coranul şi îşi accepta – soarta ca fiind voia lui Allah.

Era o soţie islamică conştiincioasă, dar şi o americancă plină de curiozitate.

— Nu, n-am să-i spun lui nimic, mi-a promis ea în cele din urmă.

— Vorbesc foarte serios. N-ai voie să spui nimănui, absolut nimănui.

— Promit.

Am tras aer adânc în piept şi am început să vorbesc.

— Îţi povestesc toate astea fiindcă eşti americancă şi eu am nevoie de ajutor. Vreau să plec de aici.

— Nu poţi face asta. Numai dacă el te lasă; altă posibilitate nu există.

— Ba da, am spus. Vreau să fug.

— Eşti nebună. Nu poţi face asta.

— Eu nu te rog să mă ajuţi în chestia asta, i-am spus. Tot ceea ce vreau de la tine e să faci în aşa fel încât să pot ieşi uneori din casă, aşa ca astăzi, ca să pot merge la Ambasada Elveţiană.

I-am povestit despre contactele mele cu Ambasada, de faptul că ei îmi primesc scrisorile şi că făceau tot ce puteau ca să mă ajute.

— Te ajută ei să pleci din ţară? m-a întrebat Ellen.

— Nu. Nu pot decât să trimit veşti prin intermediul biroului, atât. Dacă cineva vrea să ia legătura cu mine, o poate face pe această cale.

— Bine, eu nu vreau să merg la Ambasadă, spuse Ellen. N-am fost niciodată acolo. Când am venit aici, de mult, soţul meu mi-a interzis să mă duc la Ambasadă, aşa că n-am fost niciodată acolo.

— Nici nu trebuie să mergi cu mine, am asigurat-o. Va dura probabil un timp până când Moody va admite să

întreprindem mai multe lucruri împreună, dar întrevăd posibilitatea de a mă lăsa până la sfârşit să ies cu tine, fiindcă te agreează. Trebuie să găseşti numai un motiv ca să mă poţi scoate din casă. Să-i spui că mergem la cumpărături sau orice altceva şi apoi să mă acoperi pentru o perioadă de timp.

Ellen s-a gândit câteva minute la propunerea mea până când şi-a plecat capul în chip aprobator. Am petrecut restul după-amiezii făcând tot felul de planuri provizorii, căci nu ştiam când le vom putea pune în aplicare.

Lui Mahtob îi făcea atâta plăcere să se joace cu Maryam şi cu Ali, încât nu mai voia să plece, dar copiii lui Ellen au făcut ca despărţirea să fie mai uşoară, întrucât i-au permis să împrumute câteva cărţi. Ellen avea şi un Nou Testament pe care vreodată mi-l putea împrumuta.

Moody oscila în comportamentul său; uneori îşi folosea superioritatea sa fizică, alteori însă încerca să mă atragă de partea lui prin amabilitate.

— Hai să mergem mâine să mâncăm undeva, mi-a propus el, pe 13 februarie. Mâine e Sfântul Valentin[2].

— Bine, i-am spus eu. Cu plăcere.

Voia să ne invite la restaurantul Hotelului Khayan, care

[2] **Patronul îndrăgostiţilor.**

se mândrea cu un personal care vorbeşte englezeşte.

Mahtob şi cu mine eram foarte agitate. În după-amiaza zilei de Sf. Valentin, am petrecut ore în şir ca să ne aranjăm. Purtam un „deux-pièces” din mătase roşie, care se potrivea pentru un concediu, dar considerat scandalos în Iran. Desigur că trebuia să mi-l acopăr cu *manto-ul* şi rusari-ul, dar speram ca hotelul să fie atât de americanizat încât să pot să mă dezbrac şi să-mi arăt costumul. M-am coafat cu grijă şi mi-am pus lentile de contact în loc de ochelari. Mahtob avea o rochiţă albă, brodată cu boboci de trandafiri, un model Polly-Flinders, şi pantofi albi de lac.

Toţi trei ne-am îndreptat spre strada Shariati şi ne-am urcat în primul din cele patru taxiuri oranj care şerpuiau odată cu noi prin oraş, îndreptându-se spre est, spre locul nostru de destinaţie – o arteră principală de circulaţie pe care mulţi o mai numeau încă Bulevardul Palavi, după numele şahului.

Când am coborât din taxi, Moody i-a plătit şoferului. În spatele nostru circulaţia vâjâia în ambele direcţii. Întorcând spatele taxiului, Mahtob şi cu mine ne-am pomenit în faţa unei bălţi mari, cu apă murdară, care ne tăia drumul spre trotuar. Balta era prea lată ca să putem sări peste ea, aşa că am luat-o pe Mahtob de mână şi am

mers până la un grătar, pe unde se putea traversa. Păşind pe gratii, m-am uitat în jos şi am zărit un şobolan uriaş şi scârbos, mare cât un pisoi, care se oprise pe pantoful alb al lui Mahtob.

Am întins repede braţul şi am smucit-o pe Mahtob, care înlemnise de uimire, înapoi pe stradă. Şobolanul fugise.

În spatele meu, Moody strigă:

— Ce faci aici?

— N-am vrut s-o lovească maşina, am minţit eu, căci am evitat să spun de şobolan ca să n-o sperii pe Mahtob.

Am urcat pe pantă în sus spre Khayan-Hotel. I-am spus în şoaptă lui Moody adevărul, dar el nu păru să ia în seamă treaba asta. Şobolanii aparţineau vieţii de zi cu zi din Teheran.

M-am calmat şi am încercat să mă bucur de această seară. Contrar reclamei, la, Khayan-Hotel nimeni nu vorbea englezeşte, aşa că am fost nevoită să-mi păstrez pe mine mantoul şi rusari-ul tot timpul cât a durat cina. Am riscat totuşi să atrag asupra mea mânia lui Allah deoarece mi-am deschis puţin *manto*-ul şi m-am bucurat de o delicioasă masă cu crabi şi cartofi prăjiţi.

Moody, generos, a insistat ca, după masă, să comandăm şi cafea, deşi fiecare ceaşcă însemna contravaloarea a

patru dolari. Ne-a fost servită în ceşcuţe de expresso şi avea un accentuat gust de cafea instant. Nu era grozav de bună, dar ceea ce conta era gestul lui Moody. El era prevenitor ca să-mi fie pe plac. În ceea ce mă priveşte, încercam să-l conving că eram mulţumită.

De fapt, eram mai mult derutată, deoarece ştiam că Moody era în stare în orice moment să se transforme dintr-un soţ atent într-un diavol. Afecţiunea lui nu-mi inspira încredere.

Un singur gând mă chinuia continuu. Ar fi trebuit oare ca, împreună cu Mahtob, să plec cu Trish şi Suzanne? Nu ştiam, nu-mi puteam da seama ce s-ar fi întâmplat. Cântăream toate posibilităţile şi încă mai credeam că hotărârea mea nebunească fusese bună. Cele două amatoare nu concepuseră decât un plan foarte vag. Dacă aş fi fost singură m-aş fi dus poate cu ele, dar aveam oare dreptul s-o târăsc pe Mahtob într-un asemenea pericol?

De câte ori însă Moody se purta urât, mă asaltau îndoielile. Poate că o împinsesem deja pe Mahtob în cel mai cumplit pericol, acela de a trăi alături de tatăl ei.

Bubuitura unei explozii puternice, înspăimântătoare mi-a speriat somnul liniştit. Am văzut pe fereastră cerul nopţii puternic luminat, scânteind ca şi când ar fi fost în flăcări.

Alte explozii ameninţătoare au urmat una după alta în jurul nostru.

Casa se zgâlţâia.

— Bombe, am strigat eu. Ne bombardează.

Am auzit urletul motoarelor de avion deasupra capetelor noastre. Flăcări înalte, alb-gălbui, luminau prin fereastră, urmate apoi, aşa cum tunetul urmează fulgerului, de un uruit înspăimântător.

I

Mahtob ţipa de frică. Moody a luat-o şi a pus-o între noi în pat. Ne-am strâns unul în altul, lipsiţi de ajutor, la voia întâmplării.

Moody mormăia rugăciuni disperate în farsi, şi puteam să-mi dau seama cât e de înspăimântat după panica ce i se simţea în voce. Îmbrăţişarea lui, concepută ca o apărare, n-a făcut decât să ne înspăimânte şi mai mult, întrucât el tremura din tot corpul. Mahtob şi cu mine ne rugam în englezeşte, sigure că sosise momentul să murim. Niciodată nu încercasem un astfel de sentiment de groază. Inima îmi bătea năvalnic. Urechile mă dureau din cauza puternicelor vuiete distrugătoare.

Avioanele veneau în valuri; ne lăsau un minut de respiro, pentru a continua apoi să se năpustească asupra noastră, pentru ca motoarele lor să-şi azvârle toată ura în jos, spre oamenii de pe pământ. Luminile portocalii şi albe ale rachetelor antiaeriene urcau sus pe cer. De fiecare dată când un avion se năpustea urlând asupra noastră, aşteptam, într-o chinuitoare lipsă de apărare, fulgerul luminos şi zgâlţâieturile ameninţătoare care îi urmau.

Uneori străfulgerarea luminoasă era mai stinsă, iar vuietul mai înfundat. Alteori, câte o sclipire puternică lumina încăperea şi tunetul zguduia casa până în temelii, făcea să zdrăngăne ferestrele şi smulgea strigăte de groază de pe buzele noastre. La lumina exploziilor, a rachetelor antiaeriene şi a incendiilor ce cuprinseseră

casele lovite, am putut vedea că Moody era la fel de înspăimântat ca şi mine.

Ne ţinea şi mai strâns, dar ura mea faţă de el creştea până la o intensitate ucigaşă. Un fior de groază m-a străbătut aducându-mi aminte de scrisoarea mamei mele şi de visul ei, că Mahtob ar putea să-şi piardă un picior într-un bombardament.

Doamne, te rog! te" rog, Doamne! Te rog! Te rog ajută-ne! Apără-ne, Doamne! Apăr-o pe Mahtob, mă rugam eu.

Un val de avioane a trecut pe deasupra noastră şi a dispărut. Aşteptam cu respiraţia tăiată. După câteva minute nesfârşite, am slăbit treptat strânsoarea, sperând că toate chinurile noastre luaseră sfârşit. Am lăsat să treacă câteva minute bune până când am îndrăznit să respirăm adânc. În realitate, atacul surpriză durase vreo 15 minute, deşi nouă ni se păruse că trecuseră ore.

Teama făcea acum loc mâniei.

— Acum vezi ce ne-ai făcut? am ţipat la Moody. Asta ai dorit pentru noi?

Moody schimbă discuţia, afirmându-şi punctul lui de vedere.

— Nu, a răcnit el. Nu eu v-am făcut asta. Ţara ta o face poporului meu. Propria ta ţară te va ucide.

Înainte ca cearta să continue şi mai vehementă, Mammal a vârât capul pe uşă şi a spus:

— Nu-ţi face nicio grijă, *Dahijon,* au fost numai rachete antiaeriene.

— Am auzit avioane, am spus eu.

— N-au fost.

Era ceva incredibil, voia oare Mammal să mă facă să cred că fusese vorba numai de un exerciţiu militar, asemănător celui din *„Săptămâna Războiului.*

Afară, în hol, a sunat telefonul şi când Mammal a răspuns ne-am ridicat şi noi şi l-am urmat în dormitor. De dormit n-a mai putut fi vorba tot restul nopţii. Curentul se întrerupsese. Întregul oraş era scufundat într-un întuneric adânc, luminat numai de focurile palide, ce se aprinseseră la întâmplare, în urma bombardamentului.

Cea care telefonase era Ameh Bozorg. Amândoi, Mammal şi Moody, au asigurat-o că suntem bine.

Nasserine a aprins lumânări, a făcut ceai şi a încercat să ne calmeze.

— Nu există nimic de care trebuie să te temi, a spus ea, cu multă convingere. Pe noi n-o să ne atingă.

Ea credea cu toată puterea în Allah; iar dacă Allah îngăduia ca ea să fie aruncată în aer de armata irakiană –

nu putea exista o moarte mai frumoasă decât cea de martir în războiul sfânt.

— N-a fost aruncată nicio bombă, a asigurat-o Mammal.

— Ce-au fost atunci detunăturile acelea atât de puternice care au zguduit casa? am întrebat eu.

Mammal a ridicat din umeri. Spre dimineaţă oraşul vuia, îşi cerceta rănile şi urla după răzbunare. Evident, atacul fusese opera armatei irakiene, dar radioul răspândea binecunoscutele lozinci provocatoare. Irakienii erau aprovizionaţi de americani. Piloţii lor fuseseră instruiţi în Statele Unite. Atacul fusese planificat şi supravegheat de consilierii americani. După iranianul de rând, însuşi Reagan pilotase avionul de comandă. Nu era o zi potrivită ca să fii americancă în Iran.

Moody îşi dădu seama de acest lucru şi a avut o reacţie de apărare în ceea ce ne priveşte. Aşa că Mahtob şi cu mine nu ne-am dus în ziua aceea la şcoală. Într-adevăr, cele mai multe pagube erau localizate în apropierea şcolii. Mulţi oameni îşi pierduseră viaţa.

După-amiază, Ellen şi Hormoz ne-au luat cu maşina ca să vedem distrugerile. Grupuri întregi de case fuseseră nimicite, aruncate în aer sau incendiate. În multe locuri ruinele mai fumegau încă.

Cu toţii eram de părere că războiul era ceva groaznic, dar aveam păreri diferite în privinţa motivelor ce le declanşează. Eu vedeam în el consecinţa firească a obligaţiei de a trăi sub regimul unui nebun fanatic. Moody şi Hormoz îi blestemau pe americani, considerându-i cauza acestui holocaust.

Ellen era de partea bărbaţilor.

Moody îl atrase pe Hormoz într-o discuţie asupra subiectelor lui preferate – duplicitatea „guvernului american. Ca să menţină echilibrul de forţe în Golful Persic, spunea el, Statele Unite ar trebui să se folosească de ambele părţi – Iranul şi Irakul – întărâtându-le una împotriva alteia, şi, în acelaşi timp, susţinându-le atât pe una cât şi pe cealaltă. Era convins că SUA livra nu numai bombele pe care le aruncau avioanele irakiene, ci şi rachetele antiaeriene pe care le foloseau apărătorii iranieni. Dar că, din cauza embargoului de armament care dura de multă vreme, America nu putea aproviziona Iranul decât pe ascuns.

— Iranul este nevoit să-şi cheltuiască toţi banii pentru cheltuieli de război, bombănea el. Din cauza embargoului, trebuie să cumpărăm armamentul prin intermediul unei a treia ţări şi, desigur, să plătim mai mulţi bani.

Ne rugam cu toţii ca acest atac aerian să fi fost unicul. Radioul îl asigura pe Moody că aşa se va întâmpla, şi că armatele şiite se vor răzbuna rapid şi eficient asupra marionetelor americane.

Prin acele informaţii-zvonuri, propagate de la om la om, toată lumea în Teheran ştia că în urma acestui atac fuseseră omorâţi zeci – chiar sute – de oameni. Dar raportul guvernamental oficial a dat ca număr total al victimelor doar şase, şi a adăugat ştirea că atacul aerian irakian ar fi demonstrat, ca o ironie a Destinului, că Allah era de partea Republicii Islamice Iran. Căci o bombă irakiană, dirijată de Allah, distrusese tocmai un depozit al grupării *Munajaquin,* grupare anti-khomeini, iniţiatoarea unei mişcări de rezistenţă, organizată în favoarea şahului. Cei care cercetaseră dărâmăturile casei, găsiseră nu numai un mare depozit de arme şi muniţii, ci şi aparate de distilare, pentru producerea alcoolului de contrabandă.

Aceasta era o dovadă certă, afirma guvernul, că Allah în mod sigur va avea grijă ca Iranul să câştige războiul şi, în paralel cu acest lucru, va distruge blestemata mişcare de rezistenţă – *Munajaquin.*

În oraş a fost declarată starea de război. Cablurile de curent fuseseră avariate şi fiecare era sfătuit să consume

cât mai puţin curent. În noaptea aceea – şi în nopţile următoare – oraşul a rămas în întuneric, atât pentru a economisi energia, cât şi ca măsură de apărare. Pe străzi nu mai exista nicio lumină. În casă nu ni se permitea să avem decât o palidă lumină şi asta numai atunci când nu putea fi văzută de afară. Moody se obişnuise să aibă permanent cu el o lanternă mică.

Urmară apoi zile de discuţii şi consultări, pline de teamă şi încordare. Bombardamentele s-au repetat săptămâni în şir la interval de două-trei nopţi, apoi în fiecare noapte. În fiecare seară, când se lăsa întunericul, Mahtob se plângea de dureri de stomac. Am petrecut multă vreme în camera de baie, rugându-ne, plângând, tremurând. Părăsiserăm paturile şi dormeam sub masa solidă de sufragerie, peste ale cărui colţuri atârnau cearşafuri de protecţie împotriva cioburilor care săreau peste tot. Resimţeam cu toţii lipsa somnului. Un bombardament era cel mai groaznic lucru pe care mi-l puteam imagina.

Într-o zi, după ce orele de şcoală s-au terminat, şi taxiul oranj ne-a lăsat pe strada Shariati, ne-am dedicat îndeletnicirii noastre cotidiene, aceea de a cumpăra chifle. Voiam să cumpărăm în ziua aceea *barbari, o* pâine uşor amăruie, coaptă în forme ovale, lungă de vreo 60 de cm, şi

care, atunci când era mâncată proaspătă şi caldă, era delicioasă, mult mai bună decât cunoscuta *lavash.*

Stăteam la coadă la *nanni,* magazinul de pâine, de mai bine de o jumătate de oră şi urmăream încremenită familiarul proces de fabricare al pâinii pe bandă-rulantă. Câţiva bărbaţi lucrau repede, cântăreau coca, o întindeau, o puneau un timp deoparte ca să crească. Când coca era gata crescută, un bărbat o frământa, dându-i forma lunguiaţă, o cresta în lung cu degetele – rezultând nişte umflături – apoi alt bărbat o împingea cu o lopată netedă, prevăzută cu o coadă de vreo doi metri şi jumătate, într-un cuptor încins. Tot cu această lopată o scotea afară.

În timp ce aşteptam, am observat că rezerva de cocă se terminase. Ultimul bărbat ce lucra la bandă s-a pregătit imediat să frământe o nouă cocă. A azvârlit un furtun în putina uriaşă şi a dat drumul la apă. Fiindcă ştia că va mai dura ceva timp până când putina se va umple, a făcut o pauză. S-a dus la toaletă, o mică încăpere, închisă, aflată în mijlocul prăvăliei. Când a deschis uşa ca să intre, era gata să leşinăm de duhoare, şi la fel s-a întâmplat şi când a ieşit, după câteva minute.

O să-şi spele oare mâinile înainte de a se apuca din nou de treabă, mă întrebam eu. Nu se vedea nicio chiuvetă.

Spre scârba mea, omul s-a întors la putină şi şi-a spălat mâinile în aceeaşi apă pe care o folosea pentru coca următoare.

— N-am mai avut timp să urmăresc cum decurg lucrurile, căci brusc s-a auzit sunând alarma aeriană. În câteva secunde uruitul avioanelor care se apropiau a ajuns până la noi.

Gândurile mi se învălmăşiseră, deşi raţiunea încerca să depăşească panica. Trebuia să mergem în adăpost sau să fugim spre casă. Mi se părea important să-i pot arăta lui Moody că am putut să ne descurcăm, ca să ne lase şi pe mai departe să ieşim singure.

— Să fugim Mahtob, i-am strigat. Trebuie să ne ducem acasă.

— Mami, mi-e frică, a ţipat Mahtob.

Am tras-o lângă mine pe iubita mea copilă şi am luat-o în braţe. Ceva mă îndemna să fug din strada Shariati pe o stradă laterală. M-am întors în labirintul străduţelor care, pe ocolite, duceau acasă, şi am mers cât am putut de repede.

Peste tot, în jurul nostru, auzeam, percepeam uruitul motoarelor de avion ca ţipătul întruchipat al morţii, bubuitul înfundat al rachetelor antiaeriene, zgâlţâiturile

puternice, când bombele îşi atingeau ţinta, răcnetele şi tânguirile muribunzilor.

În jurul nostru, pe străzi, cădeau schije de la rachetele antiaeriene, câteva dintre ele destul de mari ca să poată omorî un om. Iar eu încă mai fugeam.

Mahtob îşi îngropase faţa în umărul meu şi îşi înfipsese degetele adânc în carnea mea.

— Mi-e, frică! Mami, mi-e frică! suspina ea.

— Nu-i nimic, nu-i nimic, strigam eu ca să acopăr zgomotele. Roagă-te Mahtob, roagă-te!

În sfârşit am ajuns pe strada noastră şi bâjbâiam căutând uşa. Moody, care ne aştepta îngrijorat, se năpusti ■ afară. Când ne-am apropiat, a deschis repede uşa şi ne-a tras înăuntru. Ne-am înghesuit în sala de jos, de la intrare şi ne-am lipit cu Spatele de peretele de beton al casei până când această oroare a luat sfârşit.

Într-o zi i-am luat pe Mahtob şi pe Amir în parc, împingându-l pe micuţ în cărucior în faţa mea. Ca să ajungem la locul de joacă trebuia să trecem pe lângă un teren de volei, pe care tocmai se desfăşura un joc foarte” animat. Vreo douăzeci de băieţandri jucau în strălucirea soarelui unei, zile de primăvară timpurie.

Puţin mai târziu, când Mahtob se dădea în leagăn, am

auzit vociferări dinspre terenul de volei. Privind în direcţia aceea am văzut patru sau cinci camioane de tip Nissan, care blocau intrarea în parcul neîngrădit. *Pas*dar-ul! M-am gândit că veniseră să controleze toată lumea din parc.

Mi-am privit îmbrăcămintea. *Manto*-ul îmi era închis. *Rusari*-ul aranjat corect. Dar cum nu-mi convenea o întâlnire cu Posdar-ul, m-am hotărât să mă întorc repede acasă. Am strigat-o pe Mahtob. Cu Amir în căruciorul pe care îl împingeam în faţa mea, cu Mahtob alături, am pornit spre poartă. Apropiindu-mă de terenul de volei, am văzut că victimele de astăzi ale pasdar-ului erau tinerii. Băieţii eram împinşi, cu ţevile puştilor ridicate, pe platforma camioanelor. Se supuneau fără un cuvânt.

Am urmărit cum toţi tinerii au fost urcaţi în maşini, apoi am plecat.

Ce se va întâmpla cu ei? Agitată şi speriată m-am grăbit-să ajung acasă.

Essey a fost cea care mi-a deschis uşa, lăsându-mă să intru. I-am povestit ei şi lui Reza ceea ce văzusem, iar Reza şi-a dat cu părerea, afirmând:

— Asta s-a întâmplat probabil pentru că se strânseseră toţi acolo. Adunarea în grupuri, fără aprobare, e considerată contravenţie.

— Şi ce-o să se întâmple cu ei, am întrebat eu.

Reza dădu din umeri.

— Nu ştiu, zise el, fără îngrijorare în voce.

Moody, de asemenea, trecu peste eveniment cu uşurinţă.

— Dacă pasdar-ul i-a luat, înseamnă că au făcut probabil ceva interzis, a spus el...!

Doamna Azahr a reacţionat însă cu totul altfel atunci când i-am povestit, a doua zi, la şcoală, întâmplarea.

— Când văd un grup de tineri, îi înhaţă şi-i trimit la război, a spus ea tristă. Fac asta şi în şcoli. Se duc uneori cu camioanele la câte-o şcoală de băieţi. Îi iau de acolo, şi-i fac soldaţi. Familiile lor nu-i mai revăd niciodată.

Cât de mult uram războiul! Era ceva atât de lipsit de sens! îmi era imposibil să înţeleg o ţară al cărei popor era atât de avid să ucidă şi atât de pregătit să moară. Aceasta reprezintă – în special pentru americani – una dintre cele mai mari şi mai de neînţeles diferenţe dintre cetăţenii SUA, aparţinând unei societăţi care îi ocroteşte, şi străinii cu o mentalitate socială comparativ inferioară.

Pentru Mammal şi Nasserine o viaţă de om, chiar a lor proprie, nu valora prea mult. Moartea devenise un eveniment zilnic şi de aceea mai puţin misterios. Ce se

putea face în afară de a avea încredere în Allah? Acea mare nenorocire era oricum fatală. De aceea curajul lor în faţa bombardamentelor nu ascundea nicio prefăcătorie. Era mai curând dovada că ideologia lor putea da naştere, în cazuri extreme, la terorişti, gata oricând să moară.

Şi acest lucru a reieşit foarte bine într-o dimineaţă de vineri când, potrivit obiceiului, ne aflam la Ameh Bozorg pentru a sărbători această zi cu nesfârşite rugăciuni. Televizorul era deschis deoarece urma să se transmită din oraş rugăciunea de vineri, dar nu i-am dat nicio importanţă până când nu i-am auzit pe Moody şi Mammal vociferând consternaţi.

Ameh Bozorg a început să se vaiete cu glas tare.

— Îi bombardează pe cei veniţi la rugăciunea de vineri, a spus Moody.

Transmisiunea directă arăta o mulţime de credincioşi care se înghesuiseră în locurile publice, iar acum se întorceau, fugind, cuprinşi de panică. Obiectivele camerelor, îndreptate spre cer, arătau că, într-adevăr, deasupra zburau avioane irakiene. În urma exploziilor – ce aveau loc în mijlocul mulţimii – rămâneau gropi cu morţi şi muribunzi.

— Baba Hajji e acolo, îmi aminti Moody. El ia parte

întotdeauna la rugăciunea de vineri.

În cartierul comercial al Teheranului domnea o mare zăpăceală. Crainicii de la ştiri dădeau informaţii inexacte despre victimele catastrofei, dar atacul, bine calculat, era o victorie clară, materială şi spirituală, în favoarea Irakului.

Familia aşteptă înspăimântată întoarcerea lui Baba Hajji acasă. Se făcu ora două, apoi trei. Niciodată Baba Hajji nu întârziase peste această oră de la rugăciunea de vineri.

Ameh Bozorg n-a pierdut niciun moment şi a adoptat ţinuta de doliu, căinându-se şi smulgându-şi părul. Şi-a schimbat chador-ul înflorat cu unul alb, s-a aşezat pe podea şi, în timp ce citea Coranul, plângea şi ţipa în acelaşi timp.

— A înnebunit, zise Moody despre sora lui. Tot ce putem face, este să aşteptăm. Ar trebui şi ea s-a aştepte până când va primi vestea că a fost într-adevăr omorât.

Rudele alergau pe rând, afară, în stradă, ca să vadă dacă nu se întorcea capul familiei. Au trecut ore de aşteptare plină de încordare, întrerupte de ţipătul ritual al lui Ameh Bozorg, care părea să se mândrească cu noul ei statut, acela de văduvă a unui martir.

Era aproape ora cinci, când Fershteh a venit în goană spre casă vestind:

— Vine, strigă ea. Vine pe mijlocul străzii!

Tot neamul s-a adunat la uşă şi s-a înghesuit în jurul lui Baba Hajji, când a sosit. El a intrat încet, fără un cuvânt, cu ochii îndreptaţi spre podea. Mulţimea s-a dat la o parte făcându-i loc bărbatului sfânt să treacă. Hainele îi erau stropite cu sânge şi bucăţele de carne omenească, Spre surprinderea tuturor, s-a îndreptat imediat spre camera de baie americană ca să facă un duş.

Moody a vorbit mai târziu cu el şi apoi mi-a povestit:

— E foarte supărat că n-a fost omorât. Voia să fie şi el martir ca fratele său.

Moody nu era de acord cu acţiunile oarbe, iraţionale ale familiei sale. Lui îi era frică de moarte. După ce Teheranul s-a obişnuit cu realitatea războiului, autorităţile civile de apărare au emis noi instrucţiuni. În timpul unui atac, fiecare trebuia să-şi caute apărarea pe podea, într-un spaţiu închis. Astfel că, după ce ne urcam în pat încercam să ne odihnim plini de nelinişte, în aşteptarea semnalului temut, care ne gonea pe toţi, cât mai degrabă, în sala de la intrare, aflată la picioarele scării.

Acolo Moody nu putea să-şi ascundă panica nici măcar faţă de Reza şi Mammal. Mai târziu, încercă să-şi mascheze laşitatea prin răbufniri de mânie contra

americanilor, dar cu fiecare nou atac „cuvintele-i păreau tot mai lipsite de conţinut.

Întâmplător, ochii noştri se întâlneau într-un scurt moment de înţelegere reciprocă. Moody îşi dădea seama că e responsabil de nenorocirea noastră, dar nu mai ştia cum să lupte împotriva ei.

11

Fiecare iranian îşi face baie o dată pe an.

Şi asta cu ocazia anului nou persan – *No-ruz* – o sărbătoare care durează două săptămâni. E momentul în care femeile îşi curăţă şi casele – într-o oarecare măsură.

No-ruz este aşteptat cu nerăbdare şi de magazinele de încălţăminte, căci toţi îşi cumpără atunci pantofi noi. **În** timpul acestor două săptămâni se lucrează puţin, întrucât familile îşi petrec timpul cu mese festive, se adună la ceai şi primesc rude. Urmând o severă ierarhie de familie, rudele schimbă reciproc invitaţii pentru festivităţile zilnice.

În anul acesta, *No-ruz* a căzut pe 21 martie, începutul primăverii. În seara aceea ne-am adunat împreună cui Reza, Mammal şi familiile lor în jurul unui *haft sin* (de şapte ori „S”), o *sofray* întinsă pe care erau aranjate mâncăruri simbolice, a căror denumire începea cu litera „S”. Centrul atenţiei îl reprezentau câteva ouă aşezate în mijloc pe o oglindă. Potrivit legendei persane, Pământul se odihneşte pe coarnele unui taur, iar acesta, îşi mută greutatea de pe un corn pe altul. Momentul exact în care începe Anul Nou iranian se observă privind ouăle de pe oglindă, care, atunci când taurul mută lumea de pe un

corn pe altul, încep să se clatine.

Numărătoarea inversă pentru Noul An ce urma să înceapă, a început exact ca la 31 decembrie în America. Aşteptam momentul în care soarele trebuia să intre în zodia Berbecului şi stăteam cu ochii aţintiţi asupra ouălor.

Brusc, în cameră s-a făcut întuneric şi o sirenă aeriană ne-a avertizat de apropierea avioanelor de luptă. Ne-am grăbit spre adăpostul holului de la intrare şi am mai îndurat încă o dată cumplita teroare. Sunt sigură că în această zi de *No-ruz* ouăle s-au clătinat zdravăn.

Dar, după cum am constatat, oricât de îngrozitoare erau aceste atacuri aeriene, viaţa mergea înainte, iar ameninţările Forţelor Armate Aeriene irakiene nu puteau opri drumul Iranului spre festivităţi. Seria sărbătorilor a început, după cum fusese prevăzut; aşa că a doua zi **a** început şi odiseea noastră, desigur, în casa patriarhului clanului şi a soţiei sale. Reza, Essey, Maryam, Mehdi, Mammal, Nasserine, Amir, Moody, Mahtob şi cu mine ne-am înghesuit în maşina lui Mammal şi ne-am grăbit spre casa lui Ameh Bozorg ca să participăm la marele eveniment. Nu eram într-o dispoziţie de sărbătoare.

În momentul în care am intrat în casă, sora năsoasă a lui Moody a alergat în întâmpinarea lui, l-a luat de gât şi l-a

copleşit cu sărutări. Apoi şi-a îndreptat atenţia spre Mahtob şi a îmbrăţişat-o plină de dragoste. Puţin mai înainte ca să-mi dea o sărutare fugară pe obraz, mi-am tras instinctiv rusari-ul mai sus, încercând să evit atingerea buzelor ei.

În cinstea acestei zile, Ameh Bozorg pregătise cadouri. Pentru Moody – o mare surpriză – un birou scump şi o bibliotecă cu geamuri glisante. Mahtob a primit o rochie de comandă, făcută din mătase naturală, importată de la Meca. Ameh Bozorg s-a învârtit fericită minute în şir, împărţind tuturor, cu excepţia mea, cadouri scumpe. Moody nu a observat această omisiune, iar mie nu mi-a păsat.

Am petrecut o după-amiază nenorocită şi însingurată în fosta mea închisoare. Nimeni nu-şi dădea osteneala sau nu risca să vorbească englezeşte cu mine. Mahtob stătea lipită de mine, temându-se cumplit să nu rămână singură cu Ameh Bozorg.

Sărbătorile obositoare au continuat zi de zi. Într-o dimineaţă, când ne pregăteam să facem câteva vizite, m-am îmbrăcat într-un costum de lână maro deschis, cu o jachetă trei sferturi, care arăta aproape ca un pardesiu. Pe dedesubt, purtam ciorapi trei sferturi groşi, şi îmi

înfăşurasem capul în *rusari.*

— Trebuie să-mi pun *manto*-ul peste costumul ăsta, l-am întrebat pe Moody.

— Nu, bineînţeles că nu, a replicat el. Trebuie să te uiţi cu prea multă atenţie ca să vezi că ăsta nu e un *manto.*

De obicei Majid ne ducea la toate vizitele obligatorii pe la diferite rude.

Dar, în după-amiaza aceea, avea şi el un alt program, aşa că Moody, Mahtob şi cu mine am luat un taxi ca să-i vizităm pe Aga şi pe *Khanum* Hakim.

Când i-am părăsit ca să ne întoarcem acasă, era aproape întuneric. Trebuia să depăşim câteva grupuri de case până la strada principală şi acolo să aşteptăm un taxi. Circulaţia era în toi şi cât vedeai cu ochii nu se zărea niciun taxi.

Deodată, scrâşnind din cauciucuri, la bordura trotuarului a oprit un camion alb de tip Nissan, urmat de un Pakon alb. Patru bărbaţi bărboşi în uniforma măslinie a pasdar-ului au sărit din maşină. Unul dintre ei l-a înhăţat pe Moody, iar ceilalţi şi-au îndreptat puştile spre el.

În acelaşi timp, patru poliţiste ale pasdar-ului în *chador*-urile lor uniformă – negre – au năvălit asupra mea răcnind.

Motivul ciocnirii era costumul meu maro-deschis.

Ştiusem asta. Ar fi trebuit să-mi pun un *manto.*

Poliţiştii *pasdar*-ului l-au târât pe Moody spre Nissan, dar el se împotrivea instinctiv şi le striga ceva în farsi.

Duceţi-l la închisoare! mă bucuram în sinea mea. Duceţi-l la închisoare!

Moody s-a certat minute în şir cu poliţiştii de la *pasdar,* în timp ce poliţistele pasdar-ului feminin îmi strigau în faţă înjurături persane. Apoi au sărit cu toţii la fel de repede în maşini, aşa cum veniseră, şi au plecat.

— Ce le-ai spus l-am întrebat eu pe Moody.

— Le-am spus că eşti aici numai în vizită şi nu cunoşti regulile a răspuns Moody.

— Tu mi-ai spus că pot merge aşa pe stradă, am spus eu.

Moody şi-a recunoscut greşeala.

— N-am ştiut. De acum încolo trebuie să porţi pe stradă sau *manto*-ul sau *chador*-ul. Apoi s-a străduit să-şi aranjeze ţinuta.

— Acum când cunoşti regulile, a spumegat el, nu mai trebuie să te laşi surprinsă încă o dată.

În cele din urmă, spre sfârşitul săptămânii, le-a venit rândul lui Mammal şi Nasserin să fie gazde. Nasserine şi cu mine am făcut curăţenie în casă. Moody şi Mammal s-au

dus la piaţă şi au adus mormane de fructe proaspete dulciuri şi nuci. Am fiert litri întregi de ceai. În timpul zilei ne puteam aştepta să vină câteva sute de musafiri.

Ellen şi Hormoz se aflau întâmplător la noi când de afară s-au auzit în microfoane *azan-ul,* chemarea la rugăciune, care intervine de trei ori pe zi în viaţa oamenilor din Teheran. Indiferent unde te afli sau ce faci, nu este admis să uiţi momentul rugăciunii. Teoretic, rugăciunile ar putea fi spuse oricând în cursul următoarelor ore, dar Allah îi acordă o mai mare răsplată aceluia care răspunde îndată la chemare.

— Îmi trebuie un *chador,* a spus EUen şi a sărit în picioare. Alte credincioase, printre care şi Ameh Bozorg, i s-au alăturat şi în curând, dintr-o cameră alăturată, se auziră mormăind la unison rugăciunea lor.

După asta, Ameh Bozorg şi-a arătat clar preferinţa pentru Ellen.

— *Mash Allah,* îi spuse ea lui Moody. Lăudat fie Allah. Ce frumos din partea ei să se roage aşa conştiincios. Allah o s-o răsplătească.

La un moment, dat, în cursul zilei, în timpul acestei lungi sărbători, Moody s-a angajat într-o discuţie cu unul dintre verii lui Nasserine, care era şi el medic.

— De ce nu lucraţi? l-a întrebat Dr. Marashi.

— Ei bine, încă nu-mi sunt gata actele, a răspuns Moody.

— Atunci pot să vorbesc eu cu spitalul. Avem ne■ voie urgentă de un anestezist.

— Puteţi să faceţi într-adevăr ceva pentru mine? a întrebat Moody cu un licăr de optimism în voce.

— Directorul spitalului e prietenul meu, a răspuns Dr. Marashi. O să vorbesc cu el şi vom vedea ce se poate face.

Moody era ultrafericit întrucât ştia cât de importantă era o poziţie influentă în relaţiile cu autorităţile. În fine, acest post, părea să fie o posibilitate reală. Moody era leneş, dar era un medic cu studii. Era avid, în egală măsură, atât de bani, cât şi de statutul de care se bucura un medic în Iran.

Când am cântărit cursul pe care îl luaseră lucrurile, am realizat că o asemenea soluţie ar putea să-mi fie folositoare şi mie. Aş fi dispus de o anumită libertate, chiar dacă insuficientă. Puţin câte puţin Moody ar fi realizat că era prea greu să mă păzească în fiecare moment. Trebuia să-mi acorde ceva mai multă libertate ca să nu-şi complice şi mai mult viaţa lui şi aşa plină de griji.

Dacă Moody ar munci, acest lucru mi-ar mări cu siguranţă posibilitatea de mişcare. Şi poate, asta i-ar ridica şi lui moralul zdruncinat.

No-ruz a continuat în cea de-a doua săptămână cu ceea ce s-a numit un „concediu” pe malul Mării Caspice, care se află la nord de Teheran şi formează o parte a graniţei irano-ruse. Fratele lui Essey lucra la departamentul guvernamental al Ministerul Islamic de îndrumare, care confiscase toate proprietăţile şahului. Descriind luxul opulent, el oferea familiei posibilitatea să folosească una din fostele vile ale şahului.

Dacă aş fi venit de mai puţin timp în Iran acest lucru mi s-ar fi părut ceva exotic. O vilă a şahului! Dar nu mai eram atât de proastă încât să mai cred în atâtea poveşti despre splendorile republicii Ayatollahului.

În primul rând, imaginaţia mea privind o săptămână petrecută în vila şahului, nu putea de la început, să facă abstracţie de gândul că eram una din cele douăzeci şi şase de persoane care se vor înghesui în trei maşini. Ceea ce mă incita era şansa de a studia peisajul. Ştiam că Iranul este o ţară întinsă, dar nu aveam nicio idee cât ar trebui să străbatem eu şi cu Mahtob din această ţară dacă voiam vreodată să ieşim de aici. Aşadar, am fost atentă şi am adunat date despre împrejurimi, căci nu ştiam cât de folositoare ar fi putut să-mi fie cândva.

Dar, cu cât înaintam mai mult, cu atât mă cuprindea mai

mult descurajarea. Peisajul era, desigur, minunat, dar această splendoare era conferită de puternicele lanţuri muntoase, mai înalte şi mai prăpăstioase decât Munţii Stâncoşi din vestul Statelor Unite. Ei înconjurau Teheranul de jur-împrejur, astfel că oraşul părea prins într-o capcană. De la locul meu strâmt din maşina arhiplină vedeam cum, după ore de mers, munţii se făceau tot mai înalţi şi mai prăpăstioşi. Aşa că m-am cufundat într-o discuţie plină de melancolie cu mine însumi.

Poate, în cursul săptămânilor viitoare se va ivi vreo ocazie fericită, ca să ne ofere, mie şi lui Mahtob, posibilitatea să fugim. Ne-am putea ascunde ca pasageri clandestini pe un vapor şi să plecăm pe Marea Caspică spre Rusia.

— Mi-e egal! îmi argumentam singură. Numai să ies de aici.

Reflecţiile mele alunecau cu repeziciune spre o concluzie care mă înspăimânta. Îmi dădeam seama că deveneam cu fiecare zi mai pesimistă, mai amărâtă, mai înspăimântată. Moody era şi el iritat şi mă întrebam dacă, inconştient, era o reacţie la starea mea tot mai descurajată. M-a străbătut un fior rece. Tensiunea crescândă se acumulase atât la mine cât şi la Moody şi

ameninţa să-mi distrugă planul pe care mi-l alcătuisem cu grijă, acela ca el să se simtă în siguranţă.

Mă temeam că dacă nu va interveni un eveniment fericit, atunci curând se va întâmpla un lucru îngrozitor.

Când am sosit la vila şahului, am găsit-o, cum era de aşteptat, devastată. Dispăruse tot ceea ce amintea de cultura occidentală, în special mobila. Cândva clădirea fusese impozantă, dar acum nu era decât un adăpost absolut gol. După ce am cinat, ne-am întins toţi, douăzeci şi şase de oameni, unul lângă altul în aceeaşi cameră şi am încercat să adormim. Fiindcă în încăpere se aflau şi bărbaţi – într-adevăr, lângă mine dormea *Aga* Hakim

— A trebuit să-mi păstrez toată noaptea pe mine uniforma şi să încerc ca, înfăşurată în *manto* şi rusari-ul corect îmbrobodit în jurul capului, să-mi găsesc o poziţie comodă.

În noaptea de primăvară timpurie prin ferestre adia o briză îngheţată dinspre mare. Mahtob şi cu mine tremuram şi ne-am învârtit toată noaptea, în timp ce rudele noastre iraniene dormeau ca nişte sugari.

Dimineaţa am descoperit că regiunea suferea din cauza secetei. Ca măsură de economie fusese oprită alimentarea cu apă în cea mai mare parte a zilei, rezultatul fiind că

prima dimineaţă a „concediului” mi-am petrecut-o în curte, împreună cu celelalte femei, spălând *sabzi* – salată – în singura găleată cu apă rece ca gheaţa, în timp ce bărbaţii zăceau în casă, dormeau, se plimbau prin grădină sau se uitau la noi cum muncim.

Mai târziu bărbaţii s-au dus să călărească; femeilor le era interzis să participe.

Noi am făcut o plimbare de-a lungul malului, frumos altă dată, acum însă năpădit de gunoaie şi murdărie.

Săptămâna a trecut greu. Neplăcerile şi jignirile se adunaseră una peste alta. Eu şi Mahtob am rezistat însă, întrucât ştiam că altfel nu se poate. Şi între timpne obişnuiserăm cu ele.

Începutul primăverii a dus în acelaşi timp un sentiment de optimism şi de depresiune. În curând în aceşti munţi zăpada se va topi; Ar putea oare prietenul lui Rashid să ne treacă clandestin în Turcia? Vremea blândă oferea posibilitatea de acţiune.

Şi totuşi, derularea anotimpurilor sublinia durata detenţiei mele. Mahtob şi cu mine eram reţinute deja de şapte luni în Iran.

După întoarcerea noastră la Teheran, Moody a aflat că se rezolvase cu postul de la spital. Era entuziasmat, ţopăia

plin de bucurie toată ziua prin casă, copleşindu-ne pe Mahtob şi pe mine, cu zâmbetul lui, pe care altfel îl vedeam foarte rar, glumea şi se purta prietenos şi plin de dragoste, lucruri care – cu mult timp înainte – mă atrăseseră atât de mult.

— Actele mele încă nu sunt complet în ordine, mi-a mărturisit el. Dar se va trece cu vederea peste acest lucru şi mă vor lăsa să lucrez. Au nevoie de un anestezist. Când actele vor fi în regulă, mi se va plăti pentru toate orele muncite.

Apoi, în cursul zilei, entuziasmul i-a scăzut. Deveni îngândurat şi puteam să-i citesc gândurile. Cum putea el să muncească şi în acelaşi timp să mă păzească? L-am lăsat în pace căci nu voiam să-i dau niciun prilej să ajungă la concluzia că aş dori mai multă libertate de mişcare. O să găsească el ceva.

Programul lui de lucru la spital nu era precis stabilit. Nu trebuia să plece în fiecare zi de acasă, iar când era cazul, putea să aibă controlul asupra mea. Nasserine putea să-i raporteze ora sosirii şi plecării mele. Trebuia, după ce se terminau orele de şcoală ale lui Mahtob, să vin neapărat acasă ca să am grijă de Amir, în timp ce Nasserina se ducea la cursuri la Universitate. Singura excepţie de la

acest program era joia, când aveam lecţia de Coran. Nasserine avea grijă ca atunci să-l supravegheze altcineva pe Amir.

Puteam aproape să aud cum se învârteau rotiţele în capul lui Moody. Putea oare să aibă încredere în mine*?* Trebuia s-o facă? Sau era nevoit să renunţe la serviciu.

— Joia, după lecţia de Coran, vii imediat acasă, mi-a spus el. Am să te controlez.

— Bine, i-am promis.

— Okay, a spus Moody. Şi chipul i s-a luminat la gândul că va lucra din nou.

Îmi foloseam rareori libertatea; şi asta doar atunci când merita să risc. Moody era destul de şiret ca să-şi pună toate rudele posibile să mă spioneze. Probabil le însărcina să mă controleze sporadic.

Ceea ce făcea şi el însuşi câteodată... Dacă avea o zi liberă sau venea mai devreme de la serviciu, apărea la şcoală ca să ne ia acasă. Permanent trebuia să fiu cu ochii-n patru.

Aşa că trebuia să mă conformez cu cea mai mare exactitate orarului şi nu-mi puteam permite să mă îndepărtez de el decât numai în anumite scopuri.

Într-o zi, în timp ce elevele erau în pauză, o învăţătoare

a venit încet şi s-a aşezat lângă mine pe bancă. O cunoşteam numai din vedere, dar îmi zâmbise întotdeauna prieteneşte... Ne salutam de la distanţă.

A privit în jurul ei, în mica încăpere, ca să fie sigură că nu ne observă nimeni şi apoi a şoptit, dintr-o parte, în colţul gurii:

— *Nagu.* Nu trebuie să spui. *Nagu,* doamnei Azhar.

Am aprobat.

— Eu vorbesc soţul meu, dumneavoastră, zise ea, căutându-şi cuvintele. Ea vrea ajută dumneavoastră.

În farsi nu există niciun pronume pentru „el” şi „ea”. Iranienii confundă întotdeauna aceşti termeni. Învăţătoarea şi-a coborât privirea în poală. O mână i s-a furişat aproape pe neobservate din veşmintele ei fluturânde şi s-a întins către a mea. A privit încă o dată în jur ca să se asigure că nu ne observă nimeni. Apoi mâna ei mi-a atins-o pe a mea şi s-a retras. În palma mea se afla un bileţel, pe care era mâzgălit un număr de telefon

— Dumneavoastră telefonaţi, şopti învăţătoarea.

În timp ce o grăbeam pe Mahtob pe drumul spre casă, am riscat câteva minute în prăvălia lui Hamid ca să dau de această urmă misterioasă. După ce am format numărul, mi-a răspuns o femeie care vorbea englezeşte. Se numea

doamna Alavi şi era bucuroasă să mă audă. Mi-a explicat că lucrează pentru soţul învăţătoarei, care i-a povestit ei şi mamei ei despre situaţia mea.

— El m-a întrebat – deoarece vorbesc engleza şi am studiat în Anglia – dacă aş putea face ceva ca să vă ajut, m-a informat ea. I-am promis că voi încerca.

Asta era încă o dovadă că nu toţi iranienii trebuiau incluşi în categoria fanaticilor care îi urau pe americani. Doamna Alavi era sinceră în promptitudinea cu care dorea să mă ajute; probabil, în timp ce vorbea cu mine, îşi punea în joc viaţa şi, sigur, libertatea ei.

— Cum ne putem vedea? m-a întrebat ea.

— Trebuie să aştept până se va ivi o ocazie.

— Când veţi avea posibilitatea să mă întâlniţi, îmi voi aranja şi eu o pauză de prânz. Voi veni cu maşina acolo unde vă veţi afla, ca să vă întâlnesc.

— În ordine, i-am răspuns eu.

Biroul ei se afla departe de locuinţa lui Mammal, departe de şcoala lui Mahtob şi tot atât de departe de şcoala unde mă duceam la lecţiile de Coran în fiecare joi. Va fi greu să aranjez o întâlnire. Ca să avem linişte şi timp destul pentru a ne cunoaşte cum trebuie. Dacă, într-un fel, aveam unele îndoieli în privinţa motivelor doamnei Alavi, nu aveam de

ce să mă tem în privinţa discreţiei ei. Sinceritatea cuvintelor ei îmi trezise încrederea.

Zilele se târau încet, deveniră săptămâni, în timp ce eu căutam calea cea mai sigură şi mai eficientă ca să realizez o întâlnire. Acum, că Moody lucra, am descoperit că ochiurile reţelei de pază se îndesiseră. Nasserine mă urmărea mai îndeaproape decât soţul meu. De câte orii intram pe uşă, se uita la ceas.

Dar, în mod inevitabil, sistemul de pază al lui Moody I s-a prăbuşit. Într-un oraş de patrusprezece milioane de locuitori, era imposibil să-mi controleze fiecare pas. Într-o zi, când m-am întors de la şcoală cu Mahtob, Nasserine mă aştepta nerăbdătoare. Fusese chemată la o întâlnire la Universitate şi trebuia să-l lase pe Amir la mine. Se grăbea foarte tare. Moody lucra la spital. Reza şi Essey erau în vizită la rude.

I-am telefonat imediat doamnei Alavi.

— Pot să mă întâlnesc cu dumneavoastră astăzi după-amiază, chiar acum, i-am spus.

— Plec imediat, mi-a răspuns ea.

I-am descris poziţia parcului care se găsea la o depărtare de câteva străzi de casa noastră.

— După ce-o să vă recunosc? am întrebat.

— Port un palton negru, un pantalon negru şi un şal negru – haine de doliu. Mama mea a murit de curând.

— Îmi pare rău.

— Totul e în ordine, a răspuns ea.

Am mâzgălit un bilet pentru Moody. Munca lui la spital un decurgea după un program fix. Dimineaţa, trebuia să fie acolo devreme pentru operaţii, dar nu ştia când putea pleca după-amiaza. Uneori nu se întorcea nici până la unsprezece noaptea; dar putea şi să apară în orice moment.

— Copiii sunt neastâmpăraţi, i-am scris. Mă duc cu ei în parc.

Mahtob şi Amir erau cuminţi dacă aveau voie să meargă în parc. Puteam să am încredere oarbă în Mahtob, iar Amir era încă prea mic ca să-mi fac vreo problemă din cauza lui. Ceea ce mă îngrijora era reacţia lui Moody în faţa hotărârii mele de a pleca din casă fără însoţitor şi fără permisiune, şi a ideeii de a mă duce în parc. Speram să mă pot întâlni cu doamna Alavi şi să mă întorc înaintea lui acasă.

Copiii se jucau fericiţi la leagăne, împărtăşindu-şi entuziasmul, când femeia în negru s-a îndreptat spre mine. Datorită modului iranian de a se îmbrăca e întotdeauna dificil de apreciat vârsta unei femei, dar după

ceea ce puteam vedea, părea să aibă vreo cincizeci de ani, poate puţin mai tânără. S-a aşezat lângă mine pe banca din parc...

— I-am lăsat un bilet soţului meu, am spus repede.

Ar putea să apară aici.

— E-n ordine, a spus d-na Avlavi. Dacă vine o să fac în aşa fel ca şi cum câţiva dintre copiii de acolo ar fi ai mei.

Ea prinse privirea unei altei femei care stătea pe banca de vizavi şi vorbi cu ea un moment în farsi.

— I-am spus acestei femei că dacă vine soţul dumneavoastră, voi proceda ca şi cum aş fi cu ea şi cu copiii ei aici în parc şi nu cu dumneavoastră. E de acord.

Străina acceptase fără împotrivire. Treptat, am început să înţeleg că iranienilor le plac intrigile. Sunt obişnuiţi să trăiască cu secrete, probabil de pe vremea şahului, şi făceau la fel şi pe timpul Ayatollahului. Complotul şi contracomplotul abundă nu numai în relaţiile lor oficiale cu statul, dar şi în sânul familiei. Rugămintea doamnei Alavi n-a surprins-o şi n-a alarmat-o nicidecum pe străină. Probabil că-i făcea chiar ziua puţin mai veselă.

Aşadar, cum s-a întâmplat? a întrebat d-na Alavi. De ce sunteţi aici, în Iran?

Mi-am depănat povestea cât mai scurt posibil,

relatându-i numai lucrurile principale.

— Înţeleg foarte bine problema dumneavoastră, mi-a spus ea. Când studiam în Anglia, eram o străină. Am fost mereu tratată aşa deşi nu voiam deloc să mai fiu o străină. Voiam să rămân în Anglia, dar aveam nevoie de câţiva oameni care să mă ajute să pot realiza acest lucru. Dar aceştia n-au vrut să mă ajute şi am fost nevoită să mă întorc din nou în Iran. Asta ne-a întristat foarte mult pe mama şi pe mine. Am hotărât ca noi să-i ajutăm pe străinii din ţara noastră dacă s-ar ivi vreodată o ocazie de acest fel. Vă voi ajuta. Sunt sigură că pot.

Şi-a tras sufletul, înainte de a putea să continue:

— Mama a murit acum două săptămâni, mi-a explicat ea. Trebuie să ştiţi asta întrucât înainte de moartea ei am vorbit împreună despre dumneavoastră. Ea mi-a spus:

„Nimeni nu ţi-a ajutat când ai fost o străină”. I-am promis că voi ajuta pe o străină, dacă voi avea vreodată posibilitatea. Trebuie acum să-mi îndeplinesc promisiunea. De altfel asta este şi dorinţa mea. D-na Alavi şi-a şters ochii înlăcrimaţi cu tivul hainei.

— Dar cum, am întrebat-o. Ce puteţi face pentru mine?

— Am un frate care locuieşte în Zahidan, la graniţa cu Pakistanul. Lui am să-i...

— Mami! Mami! Mami! ne întrerupse Mahtob, alergând spre mine. Tati e aici!

Stătea mai la o parte, dincolo de gardul de fier care înconjura parcul, şi mă fixa cu privirea. O neîncredere adâncă i se întipărise pe faţă. Mi-a făcut semn cu mâna să mă duc la el.

— Staţi aici liniştite, le-am şoptit doamnei Alavi şi lui Matob. Nu-i daţi motiv de bănuială. Mahtob, du-te din nou la leagăn şi te joacă.

M-am ridicat de pe bancă şi m-am dus la Moody. Eram recunoscătoare că exista zidul între noi.

— Ce faci aici, a bombănit el?

— E o zi atât de frumoasă, am spus eu. Vine primăvara. Am vrut să ies cu copii în parc.

— Cine-i aia care a stat lângă tine?

— Nu ştiu. Copiii ei se joacă aici.

— Vorbeai cu ea. Ştie englezeşte?

Ştiam că Moody nu putuse auzi nimic, aşa că l-am minţit:

— Nu, am exersat să vorbesc în farsi cu ea.

Înciudat, Moody a privit de jur-împrejur în parc, dar nu vedea decât copii care se jucau gălăgioşi sub supravegherea mamelor. Doamna Alavi şi cealaltă femeie

iraniană se duseseră la leagăne, chipurile, pentru a se juca cu copiii lor. Nimic nu-i indica vreo intrigă. El mă controlase, iar eu fusesem unde îi spusesem. Fără vreun cuvânt, s-a întors pe loc şi a plecat acasă.

M-am îndreptat încet spre locul de joacă; mi-am oprit puţin respiraţia, ca să le fac vânt lui Mahtob şi Amir cu leagănul. Mi-aş fi întors cu plăcere capul ca să văd dacă Moody continua să mă urmărească, dar mi-am jucat rolul mai departe. După câtăva vreme m-am aşezat din nou pe bancă. Doamna Alavi a mai aşteptat câteva minute înainte de a se aşeza lângă mine.

— A plecat a spus ea.

D-na Alavi prinse încă o dată privirea celeilalte iraniene şi i-a mulţumit cu o înclinare a capului. Cealaltă femeie a făcut la fel. Fără să cunoască motivul intrigii, colaborase cu multă amabilitate. Ce chinuri trebuie să îndure zilnic femeile astea „mi-a trecutprin minte.

Dar gândurile mi s-au întors repede înapoi, la propriile-mi griji.

— Fratele dumneavoastră? am întrebat, ca să nu mai pierdem timp.

— Locuieşte în Zahidan. La graniţa pakistaneză. O să vorbesc cu el şi o să-l întreb dacă el – în cazul în care v-aş

duce eu la Zahidan –, ar putea aranja să vă treacă graniţa.

— Poate face asta?

Doamna Alavi şi-a coborât vocea până când a devenit doar o şoaptă.

— Face mereu asta; el însuşi trece oameni peste graniţă.

Am început să văd lucrurile, mai în roz. Gândindu-mă la împrejurările care făcuseră posibilă această întâlnire, mi-am dat seama că de la început lucrurile se petrecuseră mult mai puţin întâmplător decât mi se păruse mie. Învăţătoarea de la şcoală şi soţul ei ştiau cu siguranţă că doamna Alavi nu era numai o persoană care vorbea englezeşte şi care mi-ar fi ajutat în virtutea acestui fapt.

Ştiuseră de fratele ei! Cu siguranţă că nu eram singura reţinută în Iran. Dacă pentru mine viaţa aici era insuportabilă, existau, desigur, în jurul meu, milioane de oameni care îmi împărtăşeau suferinţa. Ţara aceasta avea un îndelungat trecut de guvernări represive; de aceea era logic de presupus că tot de multă vreme se formase o reţea profesionalizată, pusă la punct în toate detaliile, alcătuită din persoane a căror sarcină consta în a scoate oameni afară din ţară. În sfârşit, voi stabili o legătură cu unul din aceşti profesionişti.

— Cât va costa? am întrebat eu.

Nu vă faceţi nicio grijă în privinţa banilor. Aş dori să plătesc eu însămi. I-am promis acest lucru mamei mele. Dacă într-o zi veţi dori să-mi daţi banii înapoi, bine. Despre asta însă, nu-mi fac nicio grijă...

— Cum putem pleca de aici, am întrebat agitată. Cum ajungem la Zahidan?

— Vom pleca curând, a răspuns ea. Ca să puteţi zbura dumneavoastră şi fiica dumneavoastră la Zahidan trebuie să vă procur acte.

Ea mi-a explicat amănunţit planul ei şi a stabilit în special un lucru:

— Lucrurile trebuiau să meargă foarte repede, asta era cel mai important. Când totul urma să fie pregătit, trebuia să găsim o cale de a-l părăsi pe Moody cu câteva ore mai înainte ca el să ne observe lipsa. Trebuia să ajungem la aeroport, să ne urcăm la bordul avionului, să zburăm la Zahidan şi să luăm legătura cu fratele doamnei Alavi – şi toate astea înainte ca Moody să bănuiască ceva şi să anunţe poliţia. După cum reieşea până acum, cel mai bine ar fi fost joia, când Moody era de serviciu la spital. Mahtob şi cu mine trebuia să fim, potrivit programului, dimineaţa la şcoală, iar după-amiaza la lecţia de Coran, aşa încât am

fi putut ajunge la Zahidan, înainte ca Moody să-şi dea seama de dispariţia noastră.

Era un plan de acţiune mult mai raţional şi mai profesional decât al lui Trish şi Suzanne. Helen şi dl. Vincop de la Ambasadă accentuaseră că în Teheran cel mai important lucru era acela de a putea să ne ascundem de Moody şi de poliţie. Doamna Alavi nu considera acest procedeu rezonabil. Poliţia aeroportului ar fi fost prima care ar afla despre fuga unei femei americane şi a copilului ei. De aceea era foarte important să lăsăm în urmă aeroporturile din Teheran şi Zahidan, înainte ca absenţa noastră să fie anunţată autorităţilor.

— Cât de curând, am întrebat excitată.

— În două săptămâni, a răspuns ea, voi vorbi cu fratele meu. Telefonaţi-mi duminică dacă puteţi. Încercaţi să ne întâlnim din nou aici, apoi vom discuta detaliile.

Mi-era greu să-mi ascund bucuria, iar lucrul acesta era ceva vital, nu numai în faţa lui Moody, a lui Mammal şi Nasserine şi a celorlalţi duşmani ai mei, dar chiar şi faţă de propria mea fiică. Mahtob se transformase, de câte ori fusese nevoie, într-o actriţă excelentă, dar nu puteam risca s-o copleşesc cu acest secret minunat. I-l voi spune când va sosi momentul să fugim. Nu înainte.

Când ne-am întors din parc, l-am găsit pe Moody meditând, aşa că m-a lăsat singură cu gândurile mele, mai fierbinţi decât fasolea pe care o pregăteam pentru cină.

Dar, brusc, am încremenit. Mi-au venit în minte toate grozăviile pe care mi le povestiseră Helen şi Dl. Vincop despre contrabandişti.

Ei vorbiseră însă despre contrabandiştii care treceau Oamenii în Turcia! îi contraziceam eu. Oamenii ăştia mă vor duce însă în Pakistan. Cu toate astea, sunt tot contrabandişti. Te violează. Îţi fură banii. Te omoară sau te predau pasdar-ului.

Oare poveştile astea erau răspândite de guvern, ca să înspăimânte oamenii? Sau erau cumplit de adevărate?

Doamna Alavi îmi câştigase uşor încrederea. Dar pe fratele ei nu-l cunoşteam şi nici pe oamenii care îşi puneau viaţa în joc în această aventură. Simţeam dorinţa înnebunitoare s-o vizitez pe Helen la Ambasadă ca să discut cu ea acest nou plan şi să-i cer sfatul, cu toate că înclinam să mă încred în d-na Alavi.

A doua zi dimineaţă, îndreptându-ne spre şcoală, Mahtob şi cu mine ne-am oprit la prăvălia lui Hamid ca să-i dau un telefon lui Helen. I-am explicat cât am putut de bine despre această nouă legătură pe care stabilisem, dar

la telefon trebuia să fiu foarte prevăzătoare.

— Veniţi până la mine, a spus Helen. Ar fi bine pentru noi dacă ne-am putea vedea azi. În afară de asta, am scrisori pentru dumneavoastră din partea familiei. V-au sosit şi paşapoartele. Vă rog, veniţi azi.

Cum trebuia să procedez? Nu era o zi propice pentru asta. Moody avea liber şi nu ştiam dacă sau când va apărea la şcoală.

Am luat încăo dată telefonul lui Hamid. I-am telefonat lui Ellen la birou şi i-am spus că ar fi timpul să ne punem planul în aplicare şi cum ar putea să mă ajute să ajung la Ambasada Elveţiană.

Mai târziu, în aceeaşi dimineaţă, Ellen i-a telefonat lui Moody acasă şi l-a întrebat dacă eu şi cu Mahtob am avea voie să mergem după-amiază la cumpărături împreună cu ea. Ea ne-ar lua de la şcoală, am lua masa de prânz cu ea şi apoi ne-am cumpăra haine de primăvară.

Moody a fost de acord.

Apoi Ellen a pus în aplicare a doua parte a planului nostru. Telefonul a sunat la secretariatul şcolii şi o funcţionară i-a dat receptorul lui *Khanum* Shahin. Ea vorbea în farsi, dar pentru că pomeni de mai multe ori numele Betty, ştiam că vorbea cu Ellen.

Era un test ca să vadă dacă *Khanum* Shahin mi-ar permite să primesc un telefon. Ea n-a acceptat însă acest lucru Ellen a trebuit să-l sune încă o dată pe Moody, ca el să telefoneze la şcoală şi să le permită să mă lase să vorbesc la telefon.

În cele din urmă aveam legătura.

— Totu-i clar, a spus Ellen cu o voce evident tremurătoare. Vă iau de la şcoală.

— Bine, am răspuns eu. Apoi am adăugat: E ceva în neregulă?

— Nu, mi-a replicat Ellen cu o voce înţepată.

După cincisprezece minute, Ellen a sunat din nou:

— I-am telefonat din nou lui Moody şi i-am spus că a intervenit ceva. Nu mai pot să rezolv azi după-amiază.

— Dar ce s-a întâmplat?

— Mi-am schimbat părerea. Trebuie să vorbesc despre asta cu tine.

Eram furioasă pe Ellen şi trebuia neapărat să ajung la Ambasadă, dar fără să am certitudinea că Ellen m-ar acoperi nu puteam risca.

Ce nu mersese bine? Cum puteam ajunge la Ambasadă?

Nici în ziua următoare nu s-a ivit vreo ocazie, deoarece Moody era liber şi în toane proaste. Ne-a însoţit pe mine şi

pe Mahtob la şcoală şi ne-a dat câteva ordine înainte să se întoarcă acasă. Nu trebuia să ne întoarcem singure acasă, căci el ne va lua la prânz. Dar prânzul a venit şi a trecut fără să primim niciun semn de la Moody. Mahtob şi cu mine am aşteptat ascultătoare. După ce s-a scurs un timp oarecare, ne-am privit întrebătoare şi neliniştite. Eram controlate? Nu ştiam ce trebuia să facem.

Trecuse o oră şi Moody nu venise.

— Ar fi mai bine să mergem acasă, i-am spus lui Mahtob.

Foarte îngrijorate că s-a întâmplat ceva care ar fi putut să complice situaţia noastră şi aşa destul de precară n-am mai pierdut timpul. Am făcut semn unui taxi oranj. De îndată ce ne-a lăsat la staţia noastră de pe strada Shariati, ne-am grăbit spre casă, fără să riscăm nicio deviere de la ruta noastră. Poate Moody ne spiona din urmă.

Dar, când am ajuns acasă, l-am găsit pe Moody plângând, lungit pe podeaua din hol.

— Ce s-a întâmplat, am întrebat.

— Nelufar, a rostit Moody. A căzut de pe balconul de acasă. Să mergem.

12

Nelufar era fiica în vârstă de nouăsprezece luni a celui de-al doilea fiu al lui Baba Hajji şi al lui Ameh Bozorg, Morteza, şi al soţiei sale, Nastaran. Era copiliţa drăguţă care stricase din greşeală unul din torturile de la aniversarea lui Mahtob. Cu râsetele şi cu gânguritul ei, fusese întotdeauna drăgăstoasă faţă de mine şi de Mahtob.

Reacţia mea imediată a fost o îngrijorare adâncă în privinţa sănătăţii ei, dar curând în capul meu a sunat un clopot de alarmă. Era o capcană? Elaborase Moody vreun plan ca să ne târască undeva?

Nu ne rămânea decât să-l însoţim din nou în strada Shariati şi în taxi. Frica mă făcuse vigilentă. Îi povestise Ellen lui Moody despre secretele noastre? Telefonase Ambasada? Ne făcea să dispărem în altă ascunzătoare înainte de a fi avut prilejul să povestim cuiva ceva despre asta?

Am fost nevoiţi să schimbăm de două ori taxiul şi, în timp ce mergeam mă rugam ca Mahtob să nu ne dea de gol că recunoaşte zona, căci ne aflam în porţiunea, aproape familiară nouă, care ducea la Reprezentanţa SUA

de la Ambasada Elveţiană.

În realitate, spitalul la care am ajuns în cele din urmă se afla chiar de cealaltă parte a străzii, vizavi de ambasadă.

Moody ne-a condus repede în sala de primire şi a cerut numărulcamerei lui Nelufar. Cu cunoştinţele mele limitate de farsi am înţeles totuşi că există o problemă, iar Moody trebuia să apeleze la autoritatea lui de medic ca să înlăture birocraţia. S-a implicat într-o discuţie furioasă cu portarul, înainte de a ne spune:

— Voi n-aveţi voie să intraţi. Tu nu porţi *chador-ul* şi nici Mahtob.

Mi-am dat seama imediat de dilema lui Moody, întrucât dacă intra la Nelufar, trebuia să ne lase pe mine şi pe Mahtob în sala de primire, fără pază, chiar vizavi de Ambasadă! Am înţeles pe loc că nu era vorba de nicio capcană. Nelufar era, într-adevăr rănită. Pentru un timp mi-am uitat propria grijă. Mă durea sufletul pentru fetiţă şi părinţii ei. Moody a hotărât în fine că necazurile de familie au prioritate în faţa securităţii familiei. Şi, bineînţeles, el nu ştia că eu cunoşteam locul unde ne aflam.

— Rămâneţi aici, a comandat el. Apoi a alergat ca să se intereseze de starea lui Nelufar.

Era ciudat să te afli atât de aproape de Ambasadă şi să

nu poţi acţiona. Câteva minute petrecute cu Helen n-ar fi putut însă echivala mânia lui Moody.

După câteva minute el s-a întors.

— Nu mai e nimeni aici, ne-a spus el. Morteza a dus-o la alt spital. Nastaran a plecat acasă, aşa că o să ne ducem la ea.

Ne-am îndreptat repede spre casa lor, aflată în apropiere, şi pe drum am trecut pe lângă Ambasadă. M-am silit să nu privesc clădirea şi am încercat în tăcere s-o determin pe Mahtob să facă la fel. Nu voiam ca Moody să observe că noi cunoşteam tăbliţa.

Locuinţa lui Morteza şi Nastaran se afla într-un bloc din spatele Ambasadei. Se adunaseră deja mai multe femei ca să-şi exprime compătimirea, printre care şi Fereshteh, nepoata lui Moodv, care fierbea ceaiul. Nastaran umbla de colo până colo şi ieşea din când în când pe balcon ca să vadă dacă nu apărea soţul ei cu ştiri despre fetiţă.

Fetiţa se prăbuşise chiar din acest balcon, aflat la etajul trei. Ea se rostogolise peste grilajul de metal, înalt numai de douăzeci şi cinci de centimetri. Acest balcon obişnuit, şi această obişnuită tragedie, era ceva tipic pentru Teheran.

Trecuseră două ore de discuţii neliniştite, consolatoare. Mahtob se lipise de mine plină de gravitate. Ne gândeam

amândouă la copilaşul drăgălaş şi fericit şi ne rugam în şoaptă ca Dumnezeu să vegheze asupra micuţei Nelufar.

Am încercat s-o alin pe Nastaran şi ea ştia că afecţiunea mea era reală, căci aveam în suflet compătimirea unei mame.

Întâmplarea a făcut ca eu şi cu Mahtob să ieşim împreună cu ea pe balcon, atunci când a vrut să se uite încă o dată după soţul ei. Şi, la capătul curţii, l-am văzut pe Morteza apropiindu-se flancat de doi dintre fraţii lui. Duceau în braţe nişte cutii de carton pline cu batiste fine de hârtie, care erau foarte grele.

Nastaran a scos un ţipăt înspăimântător de durere, care te făcea să te cutremuri până în măduva oaselor, căci interpretase corect îngrozitorul semn. Batistele erau aduse ca să usuce lacrimile.

A alergat la uşă şi i-a aşteptat pe bărbaţi pe scară.

— *Mordeh!* „A murit!” a strigat Morteza în timp ce lacrimile-i şiroiau.

Nastaran a căzut leşinată pe podea.

În scurt timp casa s-a umplut de rudele îndoliate. Potrivit ritualului, rudele îndoliate se lovesc în piept şi ţipă.

Moody, Mahtob şi cu mine plângeam împreună cu ei.

Îi compătimeam din suflet pe Nastaran şi Morteza, dar în

timp ce lunga noapte se scurgea în doliu şi lacrimi „mă întrebam cum se va răsfrânge această tragedie asupra propriilor mele planuri. Era marţi, iar duminică trebuia să mă întâlnesc în parc cu doamna Alavi.

Voi putea să-mi păstrez înţelegerea sau viaţa noastră va fi încă tulburată din cauza acestei tragedii? Trebuia să existe o ocazie ca să-i pot da un telefon atât ei cât şi lui Helen, la Ambasadă. Şi mai trebuia neapărat să aflu ce se întâmplase cu Ellen.

În dimineaţa următoare ne-am îmbrăcat în culoarea neagră de doliu şi ne-am pregătit să însoţim familia şi nenumăratele rude la cimitir. Peste noapte, Nelufar fusese ţinută la gheaţă şi, potrivit ritualului, în această zi părinţii ei trebuiau să se supună unei spălări rituale a corpului, în timp ce rudele celelalte intonau rugăciuni speciale. Apoi, Nelufar va fi înfăşurată într-o pânză albă simplă şi va fi dusă la cimitir.

În timp ce ne pregăteam pentru trista zi care ne stătea în faţă, i-am spus lui Moody în dormitorul nostru de la Mammal.

— De ce nu pot să rămân acasă şi să am grijă, de copii în timp ce toţi ceilalţi se duc la cimitir?

— Nu, a răspuns el. Trebuie să vii cu noi.

— Nu vreau ca Mahtob să vadă aşa ceva. Pot să fiu mai folositoare dacă rămân acasă şi am grijă de copii.

— Nu!

Odată ajunşi la Nastaran şi la Morteza, am repetat propunerea în prezenţa lui Moody şi toţi au găsit ideea foarte bună. Moody a cedat repede. Era prea preocupat ca să-şi mai facă griji în privinţa mea.

N-aş fi îndrăznit să părăsesc casa fără permisiunea lui Moody, dar cât eram singură cu nişte copii neştiutori puteam să folosesc telefonul. Aşa că am alergat la telefon şi am sunat-o pe Helen.

— Vă rog veniţi aici, mi-a spus ea, trebuie să vorbesc cu dumneavoastră.

— Nu pot. Sunt chiar în apropierea Ambasadei, dar nu pot veni.

M-am gândit că mai târziu, când se vor întoarce ceilalţi, aş fi putut lua copii într-un parc, aşa că Helen şi cu mine am stabilit un plan provizoriu ca să ne întâlnim în jurul orei trei într-un parc din apropierea Ambasadei.

Pe doamna Alavi n-am găsit-o, ceea ce m-a necăjit, dar am reuşit s-o prind pe Ellen la birou şi discuţia cu ea m-a făcut să trag o sperietură îngrozitoare.

— Am să-i spun totul lui Moody, a spus Ellen. Îi voi spune

că vrei să încerci să fugi.

— N-ai voie să-mi faci una ca asta! am implorat-o eu. Ţi-am povestit totul pentru că eşti americancă. Şi mi-ai promis că vei păstra secretul. Ai promis să nu spui nimănui nimic despre acest lucru.

— I-am povestit totul lui Hormoz, şi vocea i-a devenit tăioasă. E foarte supărat pe mine. Mi-a poruncit să nu pătrund niciodată în Ambasadă şi mi-a spus că obligaţia mea islamică ar fi să-i mărturisesc totul lui Moody. Dacă nu fac asta, iar ţie şi lui Mahtob vi se întâmplă ceva, atunci va fi numai vina mea, ca şi când eu v-aş fi omorât. Trebuie să-i spun.

O teamă înspăimântătoare m-a cuprins. Moody ar fi fost în stare să mă omoare. În orice caz, m-ar închide şi mi-ar lua-o pe Mahtob. Aş fi fost privată pentru totdeauna de preţioasele fărâme de libertate pe care reuşisem să le obţin până acum. Din clipa asta n-ar mai avea încredere în mine niciodată.

— Te rog, nu! nu face asta! am suspinat eu. Te rog, nu-i spune nimic.

Am ţipat prin telefon la Ellen. Plângeam, imploram, am apelat la provenienţa noastră comună, dar ea părea de neînduplecat. Repeta întruna că trebuia să-şi

îndeplinească obligaţia ei islamică din dragoste faţă de mine şi din grijă faţă de sănătatea mea şi a fiicei mele. Era obligată să-i spună totul lui Moody.

— Lasă-mă pe mine s-o fac, i-am spus disperată. Pot s-o fac mai bine ca tine. Am s-o fac.

— E-n ordine, a hotărât Ellen. Am să-ţi acord un răgaz. Dar trebuie să-i spui, altfel o fac eu însămi.

Am pus receptorul în furcă şi am simţit un şarpe islamic în jurul gâtului. Ce trebuia să fac acum? Cât voi putea amâna? Cât timp voi găsi scuze ca s-o potolesc pe Ellen? Va trebui să-i mărturisesc totul lui Moody? Cum va reacţiona el? O să mă bată – nu exista nicio îndoială în privinţa asta – dar cât de departe îl va împinge furia. Şi apoi?

Cât aş fi dorit să-mi fi ţinut gura faţă de Ellen şi să-mi fi păstrat secretul! Dar cum aş fi putut să prevăd că voi eşua nu încrezându-mă într-un iranian ci într-o americancă din oraşul meu natal?

Mânioasă din cale afară, dar fără să mă pot dezlănţui şi împinsă de o energie nervoasă, am privit în jurul meu la mizeria obişnuită din casele iraniene. Neştiind ce aş putea face altceva, m-am apucat de treabă, începând cu bucătăria. Podeaua unei bucătării iraniene este astfel

construită încât să poată fi curăţată simplu, aruncând doar câteva găleţi de apă şi clătind-o de gunoi, care se scurge printr-o scurgere practicată în mijloc. Ceea ce am şi făcut; zvârlind găleată după găleată pe podea, am clătit chiar şi pe sub rafturile de metal, colţişor neglijat de mai toate femeile iraniene, de unde au ieşit la iveală leşurile multor gândaci uriaşi.

Încercând să-mi înving scârba, am spălat pe jos întreaga bucătărie şi n-am dat atenţie zarvei pe care o făceau cei vreo cinci-zece copii care zburdau în sala de la intrare.

Am căutat proviziile de alimente şi m-am hotărât să gătesc. Cum mâncatul reprezintă ocupaţia predilectă a acestor oameni, ştiam că se vor bucura dacă la întoarcere îi voi aştepta cu masa. Trebuia pur şi simplu *să fac* ceva. Când am descoperit în frigider o bucată de carne de vacă în locul obişnuitei cărni de oaie, am hotărât să fac un *taskabob, o* mâncare persană care lui Moody îi plăcea în mod special. Am tocat şi am călit un morman de ceapă şi am amestecat-o într-o oală cu felii subţiri de carne de vită şi condimente, în special, cu curry. Deasupra am pus cartofi roşii şi morcovi. În curând totul clocotea pe foc, răspândind în plăcut miros de tocană de vită bine condimentată.

Inima îmi bătea neliniştită, dar am observat că activităţile mele curente mă ajutau să-mi păstrez cumpătul. Moartea tragică a lui Nelufar o să-mi ofere un răgaz de câteva zile. În timpul zilelor de doliu, Moody nu va lua legătura cu Ellen şi Hormoz. Am înţeles că singura mea şansă era să-mi păstrez pe cât posibil *statu-quo-ul* şi să trăiesc cu speranţa că doamna Alavi va realiza o minune înainte ca trădarea lui Ellen să declanşeze o criză.

— Găseşte-ţi o preocupare, îmi spuneam singură.

Tocmai găteam specialitatea mea, fasole fafă, după o reţetă libaneză, când s-au întors rudele îndoliate. – Nu poţi să găteşti aşa fasolea, mi se adresă Fereshteh, când văzu că o amestec cu ceapa. Noi o facem altfel.

— Lasă-mă s-o fac aşa cum ştiu eu, i-am replicat.

— Bine, dar n-o s-o mănânce nimeni.

Fereshteh s-a înşelat. Clanul a devorat tot ce gătisem şi m-a copleşit cu laude.

Mă bucurau, desigur, laudele lor, iar Moody era mândru de mine împotriva voinţei sale... Eu însă aveam un gând ascuns. Ştiam că săptămâna următoare adulţii vor fi foarte ocupaţi cu parastase şi voiam să-mi consolidez poziţia de supraveghetoare la copii, bucătăreasă, femeie de serviciu. După ce masa s-a sfârşit, la dorinţa generală, am primit

acest post.

După-amiază, către ora trei au fost cu toţii entuziasmaţi când am propus să iau copiii cu mine într-un parc apropiat. Dar, spre decepţia mea, uriaşul Majid m-a însoţit, căci el era întotdeauna dispus să se joace. Am privit-o pe Helen de la distanţă şi am clătinat aproape imperceptibil din cap. Ea ne-a urmărit o vreme, dar n-a îndrăznit să se apropie.

Săptămâna s-a scurs greu. N-am mai putut telefona fiindcă mereu cel puţin un adult găsea un motiv să rămână cu mine şi cu copiii. M-am bucurat foarte mult când Moody m-a anunţat că perioada de doliu ia sfârşit vineri şi că sâmbătă – o zi înainte de înţelegerea pe care o aveam cu doamna Alavi – Mahtob trebuia să meargă din nou la şcoală.

Moody era însă uşor agitat. Odată cu terminarea doliului pentru Nelufar, grijile lui în privinţa propriei familii îl copleşeau din nou. Recunoşteam în ochii lui tulburi o urmă crescândă de nebunie. Asta îmi sfărâmă şi echilibrul meu şi mă aduse într-o stare apropiată de o panică iraţională. Uneori eram convinsă că Ellen îi spusese deja total; alteori credeam că dădea toate semnele de nebunie.

Sâmbătă, când ne pregăteam pentru şcoală, Moody era într-o stare deosebit de proastă. Întrucât nu voia să mă

slăbească nicio clipă din ochi, urma să ne însoţească la şcoală. Enervat, căutând ceartă, ne-a purtat în lungul străzii şi ne-a împins cu brutalitate într-un taxi. Mahtob şi cu mine am schimbat priviri înfricoşate; simţeam că ne aşteaptă un scandal.

Ajunşi la şcoală, mi-a spus în faţa lui Mahtob:

— Las-o aici. Trebuie să înveţe să rămână singură. Du-o în clasă şi vino cu mine acasă.

Mahtob a început să ţipe şi s-a agăţat de tivul paltonului meu. Avea abia cinci ani şi îi era imposibil să analizeze cu discernământ ce reprezenta un pericol mai mare: să îndrepte mânia lui taică-său asupra ei sau să fie despărţită de maică-sa.

— Mahtob trebuie să fii curajoasă, i-am şoptit repede.

Încercam să-i vorbesc liniştitor, dar puteam să aud cum îmi tremura vocea...

— Vino să te duc în clasa ta. O să fie bine. Te iau la prânz.

Mahtolb a cedat îndemnului meu când am luat-o de mână, şi m-a urmat de-a lungul holului. Dar, cu cât se apropia mai mult de clasă, şi se îndepărta de ameninţătorul ei tată, cu atât mai tare a început să scâncească şi să suspine. Când am ajuns în sala de clasă,

plângea la fel de tare cum plânsese de frică în primele zile de şcoală, înainte ca eu să fi început s-o aştept la secretariat, rămânând astfel în apropierea ei.

— Mahtob, o rugam eu. Trebuie să te linişteşti. Tata este într-adevăr foarte furios.

Cuvintele mele s-au pierdut printre ţipetele lui Mahtob. Cu o mână s-a agăţat de mine, iar cu cealaltă şi-a împins învăţătoarea.

— Mahtob, am strigat, te rog...

Deodată toată clasa de fete a scos un strigăt de surpriză şi uluire. Dintr-o mişcare şi-au strâns şalurile şi s-au asigurat că au capetele înfăşurate regulamentar. Un bărbat pătrunsese în împărăţia lor!

Mi-am ridicat privirea şi l-am zărit pe Moody. Statura lui se înălţa mult deasupra noastră, iar fruntea-i, ce se făcea tot mai înaltă, se înroşise ca sângele de mânie. Ţinea pumnul sus, ca să-şi lovească potrivnicul. În ochi i se adunase mânia a miilor de demoni torturaţi.

13

Apucând-o pe Mahtob de braţ, Moody a îmbrâncit-o şi, răsucind-o aşa încât ea să-l privească în faţă, i-a tras o palmă peste obraz.

— Nu, am strigat eu. N-o lovi!

Mahtob a scos un ţipăt pătrunzător de durere şi surprindere. Dar n-a reuşit să se desprindă din strânsoare şi a ajuns din nou la tivul paltonului meu de care s-a agăţat strâns. Am încercat să mă interpun între ei doi, dar el era mult mai puternic decât noi amândouă la un loc. A început să lovească orbeşte în mica ţintă mişcătoare şi a nimerit-o în braţ şi în spate. Cu fiecare lovitură ţipetele lui Mahtob deveneau mai tari.

Disperată, am tras-o pe Mahtob de braţ şi am încercat s-o îndepărtez de el. Cu braţul stâng am dat-o pe Mahtob la o parte, împingând-o spre perete. *Khanum* Shahin şi alte câteva învăţătoare au format repede un cerc apărător în jurul ei. Ea încerca să fugă, să se elibereze din strânsoarea lor, dar ele o împingeau înapoi.

Furia lui Moody s-a îndreptat imediat spre o nouă ţintă. Şi-a repezit pumnul drept spre tâmpla mea şi m-am clătinat ameţită, gata să cad pe spate.

— Te omor! a urlat el în englezeşte privindu-mă furios, pentru ca apoi să-şi îndrepte privirea-i batjocoritoare spre învăţătoare. Şi, în timp ce îmi strângea încheietura mâinii ca într-o menghină, se îndreptă direct spre *Khanum* Shahin:

— Am s-o omor, a repetat el încet, mânios. M-a smuls de braţ. Am opus puţină rezistenţă, căci fusesem prea atinsă de lovitura lui puternică ca să mă mai pot elibera din strânsoarea lui. Undeva în zăpăceala şi în sperietura mea eram într-adevăr bucuroasă că-şi îndreptase furia numai contra mea. M-am hotărât să plec cu el, numai ca să-l îndepărtez de Mahtob. Totul e în ordine, îmi spuneam în tăcere, numai să nu fie în apropierea ta. – Atâta timp cât eu sunt cu el, ea e în siguranţă.

— Nu-ţi face griji, Mahtob, am suspinat eu. Mă întorc. Acum hai să plecăm. Hai să plecăm!

Khanum Shahin a trecut în faţă şi a îmbrăţişat-o pe Mahtob. Celelalte învăţătoare s-au dat în lături şi au format un culoar pentru Moody şi pentru mine. Toate aceste femei erau lipsite de putere în faţa furiei unui singur bărbat. Ţipetele stridente ale lui Mahtob au devenit tot mai tari şi mai disperate în timp ce Moody mă trăgea din clasă pe hol şi spre stradă.

Eram ameţită de frică şi de durere; o frică de moarte mă năpădea când mă gândeam la ceea ce ar putea să-mi facă Moody.

M-ar omorî într-adevăr? Dacă aş supravieţui, ce-ar face el cu Mahtob? Aş revedea-o vreodată?

Afară, în stradă, Moody a răcnit la un taxi oranj:

— *Mustakim* (înainte!)

Taxiul a oprit pentru noi. Moody a deschis uşa din spate şi m-a împins cu grosolănie înăuntru. Patru sau cinci iranieni se înghesuiau deja pe bancheta din spate, aşa că Moody a sărit pe locul din faţă.

Când taxiul s-a integrat cu repeziciune în circulaţie, Moody, fără să se sinchisească de ceilalţi, s-a întors spre mine şi mi-a strigat:

— Eşti o fiinţă rea! M-am săturat de tine. Am să te omor! Chiar astăzi am să te omor!

A continuat aşa câteva minute, până când, în siguranţa relativă a taxiului, m-a cuprins mânia şi, învingându-mi lacrimile şi frica, i-am replicat plină de sarcasm:

— Ah, da. Spune-mi numai cum vrei să mă omori.

— Cu un cuţit mare. Te tai bucăţi. O să-ţi trimit nasul şi o ureche familiei tale. N-or să te mai vadă niciodată. Şi împreună cu sicriul tău am să trimit şi cenuşa unui steag

american ars.

Mi s-a făcut din nou frică, mai tare decât înainte. De ce îl enervasem? îşi ieşise din minţi şi nu puteai să pre vezi ce putea să facă. Ameninţările lui păreau înspăimântător de adevărate. *Ştiam* că era capabil de nebunia pe care o descrisese amănunţit.

Continuă să răcnească, să ţipe şi să înjure. N-am mai îndrăznit să mai răspund. Puteam doar să sper că îşi va revărsa mânia în vorbe nu în fapte. – Taxiul alerga grăbit mai departe, dar nu în direcţia casei, ci spre spitalul unde lucra el. În timp ce plănuia pasul următor, se liniştise.

Când taxiul s-a oprit în mijlocul unei aglomeraţii, Moody s-a întors spre mine şi mi-a poruncit:

— Coboară!

— Nu cobor! am spus repede.

— Am spus, coboară!!! a ţipat el.

S-a întins peste spătarul scaunului, a tras de mâner şi a deschis uşa. Cu celălalt braţ mi-a dat un brânci şi m-am rostogolit împiedicându-mă pe jumătate, în stradă. Spre surprinderea mea Moody a rămas pe scaun. Înainte să-mi dau seama ce mi se întâmplă, a închis uşa cu zgomot, iar taxiul a plecat cu Moody.

Înconjurată de mulţimea de oameni care se grăbeau

spre treburile lor, mă simţeam mai singură ca niciodată. Primul meu gând s-a îndreptat spre Mahtob. Se va întoarce Moody la şcoală s-o ia, să-i facă rău şi să mi-o ia de lângă mine? Nu, era clar. El se îndrepta acum spre spital.

Ştiam că Moody urma să se întoarcă la prânz ca s-o ia pe Mahtob de la şcoală, dar nu înainte. Aşa că aveam câteva ore la dispoziţie.

— Caută un telefon, mi-am spus. Sun-o pe Helen. Sună poliţia. Sună pe oricine ar putea pune capăt acestui coşmar.

Nu reuşeam nicăieri să găsesc un telefon şi am umblat un timp fără ţintă pe străzi, în timp ce lacrimile îmi înmuiau *rusari-ul* până când am recunoscut zona. Eram la numai câteva blocuri depărtare de locuinţa lui Ellen. Am luat-o la fugă, blestemând paltonul larg în care mă împiedicam. Mă rugam ca Ellen să fie acasă, chiar şi Hormoz. Dacă nu puteam lua legătura cu Ambasada, trebuia să mă bazez pe Ellen şi Hormoz! Trebuia să mă bazez pe cineva!

Când m-am apropiat de locuinţa lui Ellen, mi-am adus aminte de prăvălia de unde telefona ea şi când m-am apropiat de prăvălie m-am străduit să-mi vin în fire ca să nu-mi atrag vreo neplăcere.

Am intrat şi i-am spus proprietarului că sunt prietena lui Ellen şi că trebuie să dau un telefon. El a fost de acord.

Curând, la celălalt capăt al telefonului se afla Helen şi tot calmul meu începu să se prăbuşească.

— Ajutaţi-mă, vă rog. Trebuie să mă ajutaţi am suspinat eu.

— Liniştiţi-vă, a spus Helen. Spuneţi-mi ce s-a întâmplat.

I-am povestit ce se petrecuse.

— N-o să vă omoare, mă consolă Helen. V-a ameninţat deja de mai multe ori.

— Nu, de data asta vorbeşte-serios. Vrea s-o facă azi. Vă rog, trebuie să ne întâlnim. Veniţi, vă rog!

— Puteţi să veniţi la Ambasadă? a întrebat Helen.

Am calculat. Nu aveam timp să fac drumul lung până la Ambasadă iar la prânz să fiu din nou la Mahtob la şcoală. Trebuia să fiu acolo, chiar dacă îmi puneam viaţa în pericol; trebuia să-mi salvez copilul.

— Nu, i-am răspuns. Nu pot veni la Ambasadă.

Ştiam că Helen era asediată zilnic de numeroşi străini aflaţi în Iran şi că fiecare avea povestea lui tragică, disperată. Timpul ei era măsurat şi îi era aproape imposibil să-şi facă liber, dar eu aveam nevoie de ea acum.

— *Trebuie* să veniţi! am strigat.

— În ordine. Unde?

— La şcoala lui Mahtob.

— Bine.

M-am întors în grabă înapoi spre strada principală, unde puteam să iau un taxi oranj. Lacrimile îmi şiroiau pe obraji şi l-am împins la o parte pe un trecător care mă împiedica în goana mea. Aşa am trecut pe lângă locuinţa lui Ellen tocmai în momentul în care Hormoz privea de la o fereastră deschisă a apartamentului; aflat la etajul doi.

— Betty! a ţipat el. Unde vă duceţi?

— Nicăieri. Totu-i în ordine. Lăsaţi-mă în pace.

Hormoz a sesizat panica din vocea mea. A ieşit din casă şi m-a ajuns cu uşurinţă la jumătatea drumului spre strada principală.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat el.

— Lăsaţi-mă în pace, am suspinat eu.

— Nu, nu vă las. Ce s-a întâmplat?

— Nimic. Trebuie să plec.

— Veniţi înăuntru, mi-a propus Hormoz.

— Nu, nu pot. Trebuie să merg la Mahtob la şcoală.

— Veniţi înăuntru, a repetat Hormoz blând. Descărcaţi-vă sufletul. Şi apoi vă ducem noi la şcoală.

— Nu, am telefonat la Ambasadă şi câţiva dintre

oamenii de acolo mă aşteaptă să ne întâlnim la şcoală.

Mândria iraniană a lui Hormoz s-a simţit lezată.

— De ce aţi telefonat la Ambasadă. Nu rezolvaţi nimic cu Ambasada. Scoate-ţi-o din joc. Nu vă pot ajuta cu nimic.

Am suspinat, drept răspuns.

— Faceţi o mare greşeală, mi-a spus în concluzie Hormoz. Telefonând la Ambasadă vă atrageţi într-adevăr mânia lui Moody asupra dumneavoastră.

— Eu plec, am spus eu. Mă duc la Mahtob la şcoală.

Când a văzut că nu mă poate abate de la hotărârea mea şi că trebuia să ajung la fiica mea, Hormoz a spus:

— Vă ducem acolo. Eu şi Ellen vă ducem acolo cu maşina.

— Bine, am spus eu. Cât se poate de repede.

Toată şcoala era agitată. *Khanum* Shahin mi-a spus că Mahtob era în clasa ei, bosumflată, dar liniştită. A propus să n-o deranjăm şi am fost de acord. Ellen şi Hormoz au vorbit îndelung cu directoarea, făcând în aşa fel încât să li se confirme detaliile pe care le povestisem eu. Hormoz reacţionă cu îngrijorare. Îi venea greu să audă relatările despre nebunia lui Moody şi să mă vadă atât de îndurerată. Căuta o cale să rezolve această criză, fără să mai dezlănţuie şi alte nenorociri.

După un timp, d-na Azhar veni grăbită şi-mi spuse:

— Afară, cineva doreşte să vă vorbească.

— Cine? a întrebat plină de neîncredere *Khanum* Shahin.

Hormoz îi spuse ceva în farsi, iar chipul directoarei se întunecă. Nu voia ca funcţionari ai Ambasadei Elveţiene să fie implicaţi în treaba asta.

În ciuda figurii ei speriate, am ieşit afară ca să vorbesc singură cu ei.

Helen şi Dl. Vincop aşteptau în faţa şcolii. Am urcat împreună cu ei pe bancheta din spate a unei maşini oarecare, despre care nu puteai şti că aparţine Ambasadei. Acolo le-am povestit tot ce se întâmplase.

— Vă ducem la Poliţie, a propus Dl. Vincop.

Poliţia! De multe ori m-am gândit foarte atent la această posibilitate şi de fiecare dată am înlăturat-o. Poliţia era poliţia iraniană, organul executiv al, legii iraniene. Iar după legea iraniană Moody era stăpân absolut asupra familiei sale. Câteodată ajutorul poliţiei era binevenit, dar mă temeam derezoluţia finală. Avea puterea să mă deporteze şi să mă constrângă să părăsesc ţara fără fiica mea. Mahtob ar rămâne atunci prizonieră în ţara asta de nebuni lângă acest tată lipsit de raţiune. Dar acum mi se păru şi mie că Poliţia rămăsese singura alternativă. Cu ■cât mă

gândeam mai mult la întâmplările din dimineaţa aceea, cu atât eram mai convinsă că Moody îşi va duce la capăt ameninţările. Eram îngrijorată atât pentru Mahtob cât şi pentru mine.

— Bine, le-am spus. Merg la Poliţie. Dar mai întâi s-o iau pe Mahtob.

M-am întors din nou în şcoală unde Ellen şi Hormoz mai discutau încă cu *Khanum* Shahin.

— O iau acum pe Mahtob cu mine, am spus eu.

Doamna Azhar a tradus spusele mele şi răspunsul negativ al lui *Khanum* Shahin. Cuvintele directoarei reflectau o schimbare plină de gravitate şi de mânie în comportamentul ei. Luni în şir, şi chiar azi de dimineaţă, ea fusese, în acest mic război împotriva soţului meu, în mod ■clar de partea mea. Făcusem însă greşeala de neiertat să introduc în sfera ei funcţionari ai Reprezentanţei de interese SUA. Din punct de vedere oficial, ei erau funcţionari elveţieni, dar reprezentau interesele SUA. Datoria lui *Khanum* Shahin era să predice, să înveţe, să inoculeze propaganda antiamericană. Primise funcţia, pe care o avea, de directoare a unei şcoli, tocmai datorită fermelor ei convingeri politice.

Khanum Shahin mi-a spus:

— N-o putem lăsa să iasă. Aici domneşte legea islamică. Aceasta este o şcoală islamică şi noi trebuie să respectăm legea, iar după legea islamică copilul aparţine tatălui. În situaţia de faţă nu vă putem da în niciun caz copilul.

— Dar trebuie! am ţipat eu. O s-o chinuiască.

Khanum Shahin a devenit şi mai gravă:

— Nu, a repetat ea şi a adăugat: N-ar fi trebuit niciodată să aduceţi aici oamenii de la Ambasadă.

— Bine, atunci mergeţi dumneavoastră cu mine şi cu Mahtob la Poliţie. Vine cineva de la şcoală cu noi?

— Nu, a replicat *Khanum* Shahin. Noi nu ştim nimic.

— Dar el a afirmat în prezenţa dumneavoastră că vrea să mă omoare.

— Noi nu ştim nimic, a repetat directoarea.

Privirea mi-a căzut atunci asupra lui *Khanum* Matavi, o funcţionară care era cea mai conştiincioasă elevă a mea la engleză.

— Şi dumneavoastră? am întrebat-o eu. Dumneavoastră l-aţi auzit?

— Da, a răspuns ea. Eu l-am auzit.

— Aţi merge cu mine la Poliţie?

Khanum Matavi a aruncat o privire rapidă către *Khanum* Shahin, care a ridicat capul şi a plescăit din limbă – nu.

— Nu pot în timpul orelor de şcoală, a spus *Khanum* Matavi. Dar după şcoală aş merge cu dumneavoastră la Poliţie şi le-aş spune că l-am auzit amenințându-vă că vă va ucide.

Această impertinenţă a făcut-o pe *Khanum* Shahin să-şi încreţească fruntea.

Încercând un sentiment de dezamăgire, mută de frică, scârbită de legea islamică care îmi interzicea accesul la propria-mi fiică, m-am întors afară, refugiindu-mă în maşina Ambasadei.

— Nu vor să mi-o dea pe Mahtob, am plâns eu. Refuză chiar să meargă la Poliţie.

— Ce veţi face, a întrebat Helen.

— Nu ştiu, am răspuns.

Cuvintele „poliţie” şi „lege islamică” mi se învârteau în cap. Dacă legea islamică o determina pe *Khanum* Shahin să fie atât de supusă, atunci de câtă simpatie şi compătimire m-aş fi putut aştepta eu din partea poliţiei? Acolo vor fi numai bărbaţi. Eram sigură că mergând la Poliţie o voi pierde pe Mahtob pentru totdeauna. Şi acest lucru nu-l puteam face chiar dacă ar fi fost să-mi pun viaţa în joc. Puteam oare să cred că Moody se va calma, că nu-şi va pune în aplicare amenințările, că voi mai trăi încă o zi?

Aveam de fapt de ales?

Helen şi Dl. Vincop încercau să mă determine să gândesc raţional. Îmi înţelegeau temerile referitoare la Poliţie, căci erau întemeiate. Ei erau îngrijoraţi în privinţa securităţii mele şi a copilului nevinovat aflat în vâltoarea acestei dementţe.

Dezvăluindu-mi gândurile, le-am povestit de doamna Alavi şi de planul ei – să ne treacă, pe Mahtob şi pe mine, clandestin, cu ajutorul fratelui ei, în Pakistan.

— Planul este aproape elaborat, am spus eu. Acum nu trebuie decât să aştept să văd ce se întâmplă. Poate pe această cale vom reuşi să ieşim din ţară.

— Sunteţi nebună, îmi spuse Helen prieteneşte. Duceţi vă la Poliţie. Părăsiţi ţara în acest mod. Lăsaţi-o aici pe Mahtob.

— Niciodată, am izbucnit eu, surprinsă încă o dată de atitudinea lipsită de afecţiune a lui Helen. Ea era inimoasă şi nu voia să mă rănească. Trebuia însă să mă gândesc că era iraniană, chiar dacă de extracţie armeană. Crescuse cu altă mentalitate. Pentru ea copiii aparţineau cu adevărat tatălui. Ea nu se putea identifica în niciun fel cu instinctul matern.

— Nu vă duceţi la Poliţie? a întrebat Dl. Vincop.

— Nu, fiindcă dacă fac acest lucru, n-am s-o mai re văd niciodată pe Mahtob.

Funcţionarul Ambasadei oftă adânc.

— Ei bine, spuse el. Pe moment noi nu putem face mai mult pentru dumneavoastră. Ar trebui poate să vorbim cu prietenii dumneavoastră.

I-am chemat afară pe Ellen şi pe Hormoz.

— O puteţi ajuta? întrebă Dl. Vincop.

— Da, a răspuns Hormoz. N-o vom lăsa singură. Vom rămâne aici până vine Moody. Le vom lua pe Betty şi pe Mahtob la noi, unde sunt în siguranţă, şi le vom ţine până când situaţia se va limpezi.

Acum eram cu toţii mai calmi. Ellen şi Hormoz erau gatasă ne ajute, bineînţeles în manieră iraniană. Hellen şi Dl. Vincop mi-au dat amândoi numerele lor particulare de telefon şi m-au rugat să le telefonez de îndată ce ar apărea alte probleme; şi apoi au plecat.

Ellen, Hormoz şi cu mine aşteptam în faţa şcolii, în maşina lor, sosirea lui Moody. La un moment dat Hormoz a spus:

— Am hotărât, deşi obligaţia noastră islamică ne-ar fi cerut să nu-i spunem nimic lui Moody despre funcţionarii de la Ambasadă sau despre planurile dumneavoastră. Nu

acum. Dar dumneavoastră trebuie să promiteţi că veţi trece peste acest moment dificil şi că nu Veţi mai încerca nimic altceva.

— Mulţumesc, am şoptit eu. Vă promit să rămân în Iran, dacă pot fi împreună cu Mahtob. Vă promit că nu voi mai încerca să fug.

Aş fi jurat şi pe Coran.

Puţin înainte de prânz, în faţa şcolii a oprit un taxi oranj şi din el a sărit Moody. Ne-a zărit imediat în maşina lui Hormoz.

— De ce îi amesteci şi pe ei în treaba asta, a ţipat el la mine.

— N-a făcut ea asta, l-a întrerupt Hormoz. Ea n-a vrut ca noi să venim aici, dar noi am insistat.

— Nu-i adevărat, m-a învinovăţit Moody. A plecat să vă aducă pe voi. Vă amestecaţi în treburile noastre personale.

Spre deosebire de Mammal şi Reza, care nu îndrăzneau să se opună *Dahijon-ului* lor, Hormoz îl contrazicea, pe Moody. Mai tânăr, mai puternic şi cu mult mai muşchiulos, Hormoz ştia foarte bine că, dacă ar fi fost nevoie, putea să-l potolească pe Moody, iar Moody îşi dădea şi el seama de asta. Hormoz încercă însă să aplaneze spiritele cu vorbă bună.

— Hai s-o luăm pe Mahtob şi să mergem la noi să discutăm, a propus el.

Moody a cântărit alternativele şi, văzând că pentru moment mă aflam sub protecţia lui EUen şi a lui Hormoz, a fost de acord.

Am petrecut după-amiaza în locuinţa lor. Mahtob speriată, se agăţase de mine şi se ghemuise în braţele mele, ascultând tirada lui Moody. El le povestea lui Ellen şi Hormoz ce soţie rea eram. Ar fi trebuit să divorţeze de mulţi ani. Le spuse că eu îl uram pe Ayatollahul Khomeini – ceea ce era adevărat şi demn de crezare fără nicio obiecţie – că aş fi o agentă CIA – ceea ce era ridicol – dovadă limpede pentru gradul lui de demenţă.

Dar, iată că se ivise o ocazie să lovesc şi eu:

— M-am săturat să-i mai iau apărarea, am mâriit eu. Vrea să rămână în Iran pentru că nu este un doctor bun. Nici eu nu credeam acest lucru. Moody era un doctor competent, excelent pregătit, dar nu mai eram dispusă să lupt corect. E un doctor atât de prost încât l-au dat afară de la spitalul din Alpena, am continuat eu. Avea o mulţime de încurcături; neglijenţe peste neglijenţe.

Şi am continuat să ne aruncăm unul altuia insulte grele, până când Hormoz a reuşit să-l scoată din casă sub

pretextul destul de şubred că trebuie să-i cumpere ţigări lui Ellen.

Ellen s-a folosit de această ocazie ca să-mi dea câteva sfaturi bune.

— Nu mai spune răutăţi, m-a sfătuit ea. Taci şi lasă-l să spună ce vrea despre tine, nu-i mai răspunde în contradictoriu. Încearcă să fii drăguţă cu el. N-are nicio importanţă ce spune el despre tine.

— Dar tot ce spune despre mine nu-i adevărat.

— Bărbaţii iranieni se înfurie dacă îi vorbeşti de rău, mă avertiză Ellen.

După întoarcerea lui Hormoz şi a lui Moody, cearta a izbucnit din nou. Scârbită de mine însămi, încercam să acţionez după sfatul lui Ellen, muşcându-mi buzele când auzeam ce-mi arunca în faţă Moody, furios. Cuvintele lui nu mă răneau fizic, iar Ellen şi Hormoz îmi promiseseră adăpost în casa lor. Aşa că încercam să nu reacţionez în niciun fel, permiţându-i lui Moody să-şi descarce furia dementă.

Procedeul păru să dea rezultate. El s-a potolit treptat şi, apoi, în cursul după-amiezii, Hormoz a acţionat cu tact pentru a evita cearta. Voia să ne împăcăm. Voia să fim fericiţi. Ştia că o căsătorie mixtă poate totuşi funcţiona. El

personal era fericit. Ellen era fericită şi ea, sau, în orice caz, el o credea astfel.

În cele din urmă Moody a spus:

— E în ordine, plecăm acasă.

— Nu, s-a împotrivit Hormoz. Trebuie să rămâneţi la noi până când vă trece toată supărarea.

— Nu, a mârâit Moody. Plecăm acasă. Nu rămânem la voi.

Spre spaima mea, Hormoz i-a răspuns:

— Cum vrei. Dar ne-ar face plăcere să vă ştim la noi.

— Nu mă puteţi sili să plec cu el, am început eu să plâng. Aţi promis – şi mi-am muşcat buzele să nu las să-mi scape „funcţionarilor de la Ambasadă” – aţi promis să ne ocrotiţi. Nu mă puteţi trimite cu el acasă.

— N-o să vă facă nimic, a spus Hormoz, privindu-l ţintă în ochi pe Moody. Sunt numai vorbe goale, adăugă el cu un zâmbet.

— Plecăm, a repetat Moody.

— Bine, a aprobat Hormoz.

Mahtob înţepeni în braţele mele. Eram cu totul şi cu totul la cheremul acestui nebun? Acestui om care jurase astăzi că vrea să mă omoare?

— Hai odată, a mormăit Moody.

În timp ce Moody se pregătea să ne ia cu el, am reuşit să rămân o clipă singură cu Ellen.

— Te rog, dă-mi un semn de viaţă, am suspinat eu Simt că se va întâmpla ceva.

Am coborât din taxiul oranj pe strada Shariati, în faţa unui magazin cu sucuri de fructe. Cu toată spaima, ce-o trăise în timpul zilei, Mahtob descoperi afară, pe un raft, o delicatesă rară:

— Căpşuni! a exclamat ea.

Nu ştiusem că în Iran existau căpşuni. Erau fructele mele favorite.

— Putem să cumpărăm căpşuni, tăticule? a întrebat Mahtob.

Moody s-a înfuriat pe loc:

— Nu-ţi trebuie nicio căpşună! a zbierat el. Sunt prea scumpe.

Mahtob a început să plângă.

— Mergeţi acasă! mârâi Moody şi ne împinse pe amândouă în străduţa laterală.

14

Câte nopţi nedormite petrecusem eu în această ambianţă tristă? Asta urma să mai fie încă una dintre ele, şi încă una dintre cele mai îngrozitoare.

Moody m-a ignorat toată seara şi s-a întreţinut cu Mammal şi Nasserine pe un ton conspirativ. Când, în cele din urmă, mult după miezul nopţii, a venit în pat, eu eram încă trează de frică, dar mă prefăceam că dorm.

A adormit repede, după cum mi s-a părut, dar eu am continuat să fiu într-o asemenea stare de nervozitate, încât atunci când minutele întunecoasei nopţi s-au scurs cu greu, panica începu să mă stăpânească tot mai tare. Nu speram ocrotire nici de la Mammal nici de la Reza, nici din altă parte, iar de la Moody nu mă puteam aştepta decât la manifestări tot mai acute de nebunie. Frica mă ţinea trează. Îmi era teamă că el s-ar putea scula ca să se năpustească asupra mea cu un cuţit, o bucată de frânghie sau chiar cu mâinile goale. Ar putea încerca să-mi facă rapid o injecţie care să mă omoare.

Fiecare moment dura la nesfârşit. Ascultam încordată fiecare zgomot, braţele mă dureau, întrucât o ţineam pe fiica mea strâns lângă mine, rugăciuni nesfârşite mi se

îmbulzeau în minte şi, neputincioasă în faţa furiei demenţiale a soţului meu, îmi aşteptam cel de pe urmă ceas.

După un timp ce mi se păru o veşnicie, se auzi, la megafoanele oraşului, strigătul pentru *azan* şi, câteva minute mai târziu, l-am auzit pe Moody pe hol, spunându-şi rugăciunile împreună cu Mammal şi Nasserine. Mahtob se mişcă neliniştită în pat. Prima licărire slabă a unei dimineţi reci străbătea noaptea înspăimântătoare.

Mahtob s-a sculat ca să plece la şcoală – tremura deja de frică, se apăsa cu mâinile pe burtă, văietându-se de dureri.

De nenumărate ori îşi întrerupse pregătirile de dimineaţă pentru a se duce la baie.

Iar eu ştiam *acum* într-adevăr, ceea ce plănuia în continuare Moody. Puteam să-i citesc în ochi şi să înţeleg din glas, când a îndemnat-o pe Mahtob să se grăbească, iar mie mi-a spus:

— Azi o duc eu la şcoală. Tu rămâi aici.

Mahtob şi cu mine fusesem în aceste opt luni aliate nedespărţite împotriva grandiosului vis al lui Moody de a ne transforma într-o familie iraniană. Numai împreună puteam opune rezistenţă, separate, am fi fost supuse.

— Dacă vrea să te ia cu el, trebuie să mergi, i-am spus blând lui Mahtob când ne-am îmbrăţişat în baie. Trebuie să te porţi frumos cu tata chiar dacă te ia de lângă mine şi nu te mai aduce înapoi. Nu spune nimănui că ne-am dus împreună la Ambasadă. Şi nu spune niciodată nimănui că am încercat să fugim. Chiar dacă te-ar bate, să nu spui acest lucru. Căci, dacă dezvălui asta nu vom mai ieşi niciodată de aici. Tu trebuie, pur şi simplu, să păstrezi toate astea ca fiind secretul nostru.

— Nu vreau să mă ia de lângă tine, plânse Mahtob.

— Ştiu. Nici eu n-aş putea suporta lucrul ăsta. Dar dacă totuşi o face, nu fi îngrijorată. Gândeşte-te că nu eşti singură. Gândeşte-te la faptul că Dumnezeu este tot timpul lângă tine, indiferent cât de singură te simţi. Roagă-te ori de câte ori ţi-e frică. Şi gândeşte-te că nu voi părăsi ţara asta fără tine. Niciodată. Vom reuşi odată şi odată să plecăm de aici.

Când Mahtob a fost în sfârşit îmbrăcată şi gata de şcoală, era deja târziu. Moody, îmbrăcat într-un costum, bleumarin cu dunguliţe subţiri, aştepta nerăbdător, gata de plecare. Întârzia la spital. Tot comportamentul lui arăta că era un cazan sub presiune, iar Mahtob aprinse fitilul când, tocmai când Moody voia să iasă cu ea pe uşă. Gemu

tare şi se repezi din nou la baie. Moody fugi după ea şi o trase înapoi spre uşă.

— E-atât de bolnavă, am strigat eu. Nu-i poţi face aşa ceva.

— Şi cum am să mai pot, a urlat el.

— Te rog, lasă-mă să merg cu voi.

— Nu!

I-a tras o palmă lui Mahtob şi ea a început să ţipe.

Încă o dată toate gândurile mi s-au şters din minte. Disperată, m-am năpustit spre Moody ca s-o apăr pe Mahtob de toate nenorocirile necunoscute care o puteau aştepta. L-am smucit sălbatic de braţ, iar unghiile mele i-au sfâşiat costumul.

Moody a dat-o pe Mahtob de-o parte, m-a apucat şi, trântindu-mă pe podea, s-a năpustit asupra mea. M-a prins cu ambele mâini, şi m-a izbit de mai multe ori cu capul pe podea.

Ţipând, Mahtob a alergat în bucătărie ca s-o caute pe Nasserine. Moody s-a întors o clipă, urmărind-o cu privirea cum fugea, iar eu am folosit această ocazie ca să mă apăr. Unghiile mele i-au zgâriat faţa, degetele mele i-au smuls părul. Ne-am luptat încă un timp pe podea înainte de a reuşi să mă domine din nou, în urma unei cumplite lovituri

de pumn pe care mi-a tras-o în plină faţă.

Negăsind pe nimeni în bucătărie, Mahtob a alergat pe hol, spre dormitorul lui Mammal şi a lui Nasserine.

— Ajutaţi-mă, vă rog! ajutor! am ţipat eu.

Mahtob a bătut la uşa dormitorului, dar era încuiată.

Nu se auzea niciun zgomot. Nicio ofertă de ajutor.

Frustrarea şi mânia adunate de opt luni mi-au dat puterea de a rezista, ceea ce l-a surprins pe Moody. Călcând, Muşcând, zgâriindu-i ochii, încercând să-l lovesc cu genunchiul în viscere, îl obligam să-şi îndrepte întreaga atenţie asupra mea.

— Fugi jos la Essey! am ţipat eu la Mahtob.

Mahtob plângea şi ţipa. Îi era şi ei tot atât de frică pentru viaţa mea ca şi pentru a ei şi nu voia să mă lase singură cu acest nebun care se Numea tatăl ei.

Ea l-a apucat din spate cu pumnişorii ei, lovindu-l cu disperare, până la neputinţă. Apoi, cuprinzându-l cu braţele de şolduri, a încercat să-l tragă de lângă mine. Furios, Moody a lovit-o şi a dat-o la o parte.

— Du-te Mahtob, am repetat. Fugi la Essey.

Copila mea a dispărut disperată pe uşă şi a coborât scara în goană, în timp ce eu şi Moody ne luptam mai departe. Eram sigură că aceasta este ultima noastră luptă.

Moody m-a muşcat atât de tare de braţ, încât acesta sângera. Am ţipat şi, răsucindu-mă, am reuşit să scap din strânsoarea lui şi să mă îndepărtez de el. Asta l-a înfuriat şi mai tare. M-a apucat cu braţele lui puternice şi m-a aruncat pe podeaua tare. Am căzut pe spate şi am simţit cum durerile îmi cuprind tot corpul.

Acum de-abia mă mai puteam mişca. Minute în şir, Moody s-a înverşunat împotriva mea, înjurând ca un sălbatic, călcându-mă în picioare, aplecându-se să mă lovească. Trăgându-mă de păr, m-a târât pe podea prin casă. Avea mâinile pline cu smocuri din părul meu.

A făcut apoi o pauză ca să răsufle puţin. Zăceam scâncind, fără să mă mai pot mişca.

Răsucindu-se brusc pe călcâie, Moody a ieşit în goană, luând-o spre capul scărilor. Uşa grea de lemn s-a trântit cu zgomot şi am auzit cum a încuiat uşa, învârtind cheia de două ori, ca să fie mai sigur. La scurt timp după aceea am auzit-o pe Mahtob ţipând. Zgomotele îngrozitoare se auzeau înăbuşit, căci venind dinspre casa scării, care ducea spre locuinţa de jos a lui Essey, treceau cu greu prin uşă, şi totuşi îmi frângeau inima. Apoi s-a făcut linişte.

Mi-au trebuit mai multe minute până când am reuşit să mă ridic puţin ca să mă aşez şi încă şi Mai mult timp ca să

mă pot ridica în picioare. M-am împleticit până la baie, încercând să fac abstracţie de propriile-mi dureri în faţa îngrijorării pline de disperare în privinţa lui Mahtob. Odată ajunsă în baie, în ciuda fierului înroşit care părea să mă ardă pe spate la orice mişcare, am reuşit să mă urc pe W.C. Şi, de acolo, ridicându-mă pe vârful picioarelor, mi-am apropiat urechea de ţeava de ventilaţie, care lega această încăpere cu baia de jos. Am putut să-l aud astfel pe Moody cum se plângea de mine lui Essey şi cum debita toate înjurăturile şi blestemele posibile. Răspunsurile lui Essey erau amabile şi politicoase. Mahtob nu se auzea deloc.

Se scurse aşa un timp oarecare. Îmi venea să urlu din cauza durerilor din spate, accentuate şi de efortul de a sta pe vârful picioarelor, dar acum nu-mi puteam permite să mă las pradă chinurilor mele. Discuţia se auzea acum din ce în ce mai încet, astfel încât, în cele din urmă, nu mai puteam înţelege cuvintele rostite în farsi. Deodată am auzit-o însă din nou pe Mahtob ţipând.

Urechile mele înregistrau aceste ţipete în timp ce ele se îndreptau din apartamentul lui Essey spre sală şi apoi spre uşa casei. Poarta de fier s-a închis cu ecoul înfundat şi înspăimântător al unei porţi de închisoare.

După ce am coborât cu greu de pe W.C., am alergat în dormitorul lui Mammal şi Nasserine, unde am găsit cheia, în broască, aşa că am deschis uşa. Camera era goală. M-am repezit la fereastra care dădea spre partea din faţă a casei. Trebuia să-mi lipesc nasul de geam şi să-mi apăs fruntea de gratiile de fier ca să pot vedea ce se petrece jos. Acolo se afla Moody; mâneca ruptă a costumului fusese cusută – desigur de Essey. El o ţinea cu forţa pe Mahtob, strâns sub braţ, deşi ea se smucea şi încerca să se elibereze din strânsoarea lui. Cu mâna liberă, a desfăcut căruciorul pliant a lui Amir, a trântit-o în el şi a legat-o de mâini şi de picioare.

Eram cu totul distrusă la gândul îngrozitor că n-o s-o mai văd niciodată pe Mahtob. Eram absolut convinsă de acest lucru. M-am repezit înapoi, am alergat în dormitorul nostru, am smuls aparatul de fotografiat de 35 mm a lui Moody din şifonier şi m-am întors la timp ca să fac o poză celor doi, în timp ce se îndreptau pe străduţă în jos, spre strada Shariati.

— Mahtob mai ţipa încă, dar Moody ignora ţipetele ei de protest.

I-am petrecut cu privirea prin perdeaua de lacrimi chiar şi după ce dispăruserădin faţa ochilor. N-am s-o mai revăd

niciodată, îmi spuneam întruna.

— Te simţi bine?

Era Essey care striga din baie, prin conducta de aerisire. Mă auzise probabil plângând în timp ce încercam să mă spăl de sânge.

— Da, i-am răspuns. Te rog, vreau să vorbesc cu tine.

Aşa nu puteam vorbi, căci trebuia să ţipăm ca să ne putem înţelege una cu alta.

— Te rog, du-te în curtea din spate, ca să pot vorbi cu tine, am rugat-o.

Mi-am târât corpul chinuit până pe balconul din spatele casei şi am văzut-o pe Essey aşteptând în curte.

— De ce l-ai lăsat pe Moody înăuntru? am întrebat şi am suspinat adânc? De ce n-ai apărat-o pe Mahtob?

— Au intrat amândoi în acelaşi timp, mi-a explicat Essey. Mahtob se ascunsese sub scară, dar Moody a găsit-o şi a adus-o înăuntru.

— Sărmana Mahtob! plângeam în sinea mea. Apoi m-am adresat lui Essey:

— Te rog, trebuie să mă ajuţi.

— Reza e plecat la serviciu, a spus Essey. Se putea vedea în ochii şi în comportamentul ei o sinceră înţelegere din partea ei, dar şi precauţia înnăscută a femeilor

iraniene.

Ea ar fi făcut tot ce-ar fi putut pentru mine, dar nu îndrăznea să acţioneze împotriva voinţei soţului ei sau a *Dahijon-ului* acestuia.

— Îmi pare rău, dar noi nu putem face nimic.

— Cum îi merge lui Mahtob? Unde e?

— Habar n-am unde a dus-o.

Am auzit amândouă că Mehdi, copilul lui Essey, începuse să plângă.

— Trebuie să intru, a spus ea.

M-am întors în apartament. Să telefonez la Ambasadă! m-am gândit. De ce nu făcusem mai demult asta? În cazul că nu-i găseam aici pe Helen sau pe Dl. Vincop, aveam numerele lor particulare.

M-am grăbit să intru în bucătărie, dar acolo nu se mai afla niciun telefon. Trebuia să recunosc tot mai mult că Moody plănuise foarte exact ceea ce urma să se întâmple în această dimineaţă. Unde era Mammal? Unde era Nasserine? Unde era telefonul? Situaţia mea era şi mai gravă decât mă temusem. M-am silit să-mi păstrez luciditatea, ca să găsesc posibilităţi de contraatac.

Întrucât aveam deja experienţa fiarei prinse în capcană, am început să cercetez împrejurările. Nu aveam încă

niciun plan clar în minte, dar îmi dădeam seama că trebuia să caut punctele slabe ale noii capcane a lui Moody. M-am întors pe balcon, dar nu mi-a surâs posibilitatea de a sări jos, căci n-aş fi fost decât închisă în curtea din spatele casei lui Reza şi Essey, care era înconjurată de un zid înalt de cărămidă.

Într-o parte a balconului era un pervaz îngust, lat de numai câţiva centimetri, ce făcea legătura cu acoperişul casei vecine, care nu avea decât un etaj. Aş fi putut ajunge la acest pervaz de la fereastra dormitorului nostru şi, poate, de acolo aş fi putut să sar pe acoperişul vecin „chiar dacă o asemenea acţiune părea înfricoşătoare. Apoi? O să fie oare uşa vecinilor deschisă? Era cineva acasă? 1 O să-mi ajute vecinii sau o să anunţe poliţia? Şi chiar dacă eu aş putea să-mi câştig libertatea, ce s-ar întâmpla cu Mahtob?

În capul meu, care îmi zvâcnea de durere din cauza loviturilor ca de ciocan ale lui Moody, toate aceste temeri şi posibilităţi se învălmăşeau laolaltă.

Totala izolare mă copleşea. Trebuia să iau contact – indiferent de ce gen – cu lumea din afară. M-am înapoiat repede în dormitorul lui Mammal şi al lui Nasserine, la fereastra care dădea spre stradă. Afară, spectacolul unei

zile obişnuite se desfăşura mai departe, indiferent şi implacabil în faţa nefericirii mele. Mi se părea important să ajung cât mai aproape de aceşti bărbaţi şi femei care se duceau grăbiţi la treburile lor.

Fereastra era asigurată cu gratii de fier, fixate la aproximativ zece centimetri distanţă una de alta, iar în faţa acestora, spre interior, se găsea un geam care mă împiedica să văd. Jos, trotuarul era lat de numai treizeci de centimetri şi atât de apropiat de casă încât nu-l puteam vedea direct.

Dacă aş fi reuşit să dau geamul la o parte, mi-aş fi putut măcar lipi faţa de gratii ca să privesc astfel în jos, spre trotuar. Geamul era fixat în mai multe şuruburi, aşa încât am căutat în toată casa o şurubelniţă. Fiindcă n-am găsit niciuna, am luat un cuţit din bucătărie şi l-am folosit în locul acesteia.

Când am reuşit să dau geamul la o parte, am încercat să privesc în jos. Acum puteam vedea defilarea cotidiană a oamenilor, dar ce reuşisem cu asta? Nimeni de jos nu mi-ar fi dat o mână de ajutor. Dezamăgită, am pus geamul la loc, ca Moody să nu observe.

Când m-am aflat din nou în hol, mi-am dat seama că Moody ar fi putut să mă închidă şi mai mult. Toate uşile

interioare ale locuinţei erau prevăzute cu broaşte. Putea, dacă ar fi vrut, să mă închidă chiar pe hol. Încă o dată am căutat prin casă nişte scule – sau arme – şi în cele din urmă am luat un cuţit ascuţit de la bucătărie. Împreună cu cel pe care îl folosisem drept şurubelniţă, l-am ascuns sub un covor-persan din sală. Dacă Moody mă închidea aici, le puteam folosi ca să demontez şuruburile de la balamalele uşii. Am percheziţionat în continuare apartamentul şi mi-am amintit că la acest etaj – al doilea – exista o fereastră interioară în peretele dintre sufragerie şi capul scării. Moody uitase de această ieşire, căci, acoperită de o perdea, trecea neobservată.

Fereastra nu era încuiată şi când am împins-o s-a deschis uşor. Mi-am scos capul prin ea şi am încercat să văd ce posibilităţi am. Aş fi putut oarecum destul de uşor să mă caţăr pe ea şi să ies pe acolo, ajungând în capul scărilor, dar tot captivă aş fi rămas din cauza uşii de fier dinspre stradă, care era permanent încuiată. Am studiat treptele ce duceau din capul scării, de la etajul doi, până la acoperiş, trecând pe lângă apartamentul lui Nasserine. Aş fi putut sări pe acoperişul plan şi de acolo pe acoperişul unei clădiri învecinate. Şi apoi? Ar fi îndrăznit vreo vecină s-o lase să intre pe-o americancă fugară în locuinţa ei,

pentru ca ea să poată ieşi apoi în stradă? Dar şi atunci aş fi fost fără Mahtob.

Lacrimile începură să-mi curgă şiroaie pe obraji. Îmi dădeam seama că viaţa mea se sfârşise, că Moody putea să pună capăt existenţei mele în orice clipă şi că era pregătit s-o facă; dar, cu toate astea, era foarte clar că trebuia să apăr o altă viaţă. Am înşfăcatagenda mea cu adrese, am răsfoit-o repede şi am şters câteva numere de telefon. Deşi erau cifrate nu voiam să pun în pericol viaţa altcuiva care încercase cât de puţin să mă ajute. Mai multe numere de telefon cifrate se aflau printre paginile agendei mele. Le-am pus într-un plic, le-am ars şi cenuşa am aruncat-o în W.C.

Epuizată de ceea ce mi se întâmplase în aceste zile înfricoşătoare, m-am prăbuşit în cele din urmă pe podea şi nu ştiu cât timp am zăcut acolo, într-o stare de inconştienţă. Poate că am aţipit.

M-a speriat zgomotul unei chei în broasca apartamentului de sus. Essey a intrat înainte ca eu să am timp să reacţionez. Aducea o tavă cu mâncare.

— Te rog, mănâncă, mi-a spus ea.

Am luat tava, i-am mulţumit pentru mâncare şi am încercat să discut cu ea, dar Essey era înfricoşată şi

distantă. S-a întors imediat la uşă.

— Îmi pare rău, a spus ea încet înainte să iasă şi să mă încuie din nou.

Nu mai auzeam decât scrâşnetul cheii care se învârtea în broască. Am dus tava în bucătărie şi am lăsat mâncarea neatinsă.

Şi orele de deznădejde se scurseră încet până la reîntoarcerea lui Moody, înainte de prânz. Era singur.

— Unde e Mahtob? am ţipat eu.

— Asta nu trebuie să ştii, a răspuns el întunecat. Nu trebuie să-ţi faci nicio grijă în privinţa ei. Acum mă voi ocupa eu de ea.

A trecut pe lângă mine şi a intrat în dormitor. Mi-am permis un moment de satisfacţie perversă când i-am văzut toată faţa brăzdată de unghiile mele. Dar acest sentiment s-a spulberat repede din cauza propriilor mele răni, mult mai profunde. Unde se afla copilul meu?

Moody s-a întors repede în hol, având în mână câteva din rochiile lui Mahtob şi păpuşa pe care i-o dăruiserăm de ziua ei de naştere.

— Vrea să-şi aibă păpuşa, a spus el.

— Dar unde e? Te rog, lasă-mă s-o văd.

Fără niciun alt cuvânt, Moody m-a împins la o parte, a

ieşit şi a încuiat uşa de două ori după el.

După-amiaza târziu, când zăceam ghemuită în pat din cauza îngrozitoarelor dureri de spate, am auzit clinchetul soneriei de la uşă. Cineva se afla afară pe trotuar. Am alergat la interfonul care îmi permitea să vorbesc cu cel care venea în vizită. Era Ellen.

— Sunt încuiată, aici, i-am spus. Aşteaptă, vin la fereastră. De acolo putem vorbi.

Am dat la o parte geamul de la fereastră şi mi-am lipit capul de grilajul de fier. Ellen se afla pe trotuar, împreună cu copiii ei, Maryam şi Ali.

— Am venit să văd ce faci, a spus ea.

Apoi adăugă:

— Lui Ali este sete. Ar vrea să bea ceva.

— Nu pot să-ţi dau nimic de băut, i-am spus eu. Sunt blocată aici.

Essey auzise, bineînţeles, totul şi apăru curând afară, pe trotuar, cu o ceaşcă de apă pentru Ali.

— Ce putem face? a întrebat Ellen.

Şi lui Essey i-ar fi plăcut să poată avea un răspuns la această întrebare.

— Du-te şi adu-l pe Hormoz, i-am propus. Încercaţi să vorbiţi cu Moody.

Ellen a fost de acord. Îşi împinse copiii înainte, pe trotuarul îngust şi aglomerat, în timp ce un colţ al *cha*dorului ei negru flutura în vântul de primăvară.

Târziu, în după-amiaza aceea, am vorbit cu Reza în timp ce el se afla în curte, iar eu pe balcon. Acum ştiam că Essey avea o cheie, dar Reza se împotrivea ca ea să vină în apartamentul de sus.

— Reza, i-am spus. De când sunt în Iran am apreciat amabilitatea ta faţă de mine. Ai fost mai drăguţ cu mine decât oricine altcineva, mai ales după tot ceea ce s-a întâmplat în State.

— Mulţumesc, a spus el Te simţi bine?

— Te rog, ajută-mă! Cred că eşti singurul care ar putea vorbi cu Moody.» Am s-o mai revăd vreodată pe Mahtob?

— Nu-ţi face nicio grijă. Ai s-o vezi din nou. N-o va ţine departe de tine. El te iubeşte. O iubeşte şi pe Mahtob. Nu vrea ca ea s-a crească singură. El a crescut fără mamă şi fără tată şi acest lucru nu-l vrea şi pentru fiica lui.

— Te rog, vorbeşte cu el, l-am implorat.

— Eu nu pot să vorbesc cu el. Orice ar hotărî, trebuie să fie hotărârea lui. Eu nu pot să-i spun ce trebuie să facă.

— Te rog, încearcă în seara asta.

— Nu. Nu astă seară, s-a împotrivit Reza. Mâine trebuie

să plec cu afaceri în Resht. Dacă peste câteva zile, când mă întorc, nu s-a schimbat nimic, atunci poate am să vorbesc cu el.

— Te rog, nu pleca. Rămâi aici, te rog. Mi-e frică. Nu vreau să fiu singură.

— Trebuie să plec.

Pe seară, Essey a deschis uşa. Vino jos, a spus ea

Ellen şi Hormoz se aflau acolo. Era de faţă şi Reza. În timp ce Maryam şi Ali se jucau cu copiii lui Reza şi Essey, noi încercam o soluţie pentru problema prezentă. Toţi oamenii ăştia îl ajutaseră şi-l susţinuseră în trecut pe Moody împotriva mea, dar ei acţionaseră din motive ce li se păreau rezonabile. Erau musulmani supuşi. Trebuiau să respecte dreptul lui Moody de a-şi ţine în frâu familia Dar erau şi prietenii mei şi cu toţii o iubeau pe Mahtob Chiar şi în această blestemată Republică Islamică se ştia că un soţ şi un tată putea împinge uneori lucrurile prea departe.

Nimeni nu voia să meargă la Poliţie, iar eu cu atât mai puţin. De faţă cu Reza şi Essey, n-am îndrăznit să discut cu Ellen şi Hormoz despre Ambasadă. Chiar dacă aş fi făcut-o ştiam că ei ar refuza orice alt contact cu funcţionarii americani sau elveţieni.

Eram într-o situaţie critică. Nu se putea face minic

altceva decât o încercare de a se vorbi raţional cu Moody; deşi toţi ştiau că nu se poate discuta raţional cu el. Nu acum. Şi poate niciodată.

Mă străduiam să-mi înfrânez mânia crescândă. Bateţi-l! închideţi-l! Trimiteţi-mă pe mine şi pe Mahtob acasă, în Statele Unite! Aşa aş fi vrut să le strig şi să-l pun în faţa unei asemenea evidente soluţii a acestei oribile încurcături. Dar trebuia să privesc problema din punctul lor de vedere. Trebuia să găsesc o cale de mijloc, pe care puteau şi ei s-o accepte. Deşi, aparent, nu exista niciuna.

În toiul conversaţiei am auzit cum uşa se deschide şi se închide din nou. Reza s-a dus în hol să vadă cine a sosit şi l-a adus pe Moody în apartamentul de jos.

— Cum ai ieşit? m-a întrebat el. De ce eşti aici jos?

— Essey are o cheie, i-am explicat eu. Ea m-a adus jos.

— Dă-o încoace! a ţipat el.

Essey se supuse ascultătoare.

— E în ordine, *Dahijon,* spuse Reza, blând, încercând să aplaneze evidenta nebunie a lui Moody.

— Şi *ăştia* ce fac aici? a ţipat Mody, gesticulând ca un nebun în direcţia lui Ellen şi Hormoz.

— Încearcă să ne dea o mână de ajutor, am spus eu. Avem probleme. Avem nevoie de ajutor.

— N-avem nicio problemă, a bombănit Moody. Tu ai probleme.

Şi întorcându-se spre Ellen şi Hormoz le-a strigat:

— Dispăreţi şi lăsaţi-ne singuri. Nu vă priveşte. Nu vreau să mai aveţi de-a face cu ea.

Spre groaza mea, Ellen şi Hormoz s-au ridicat imediat să plece.

— Vă rog, nu plecaţi, i-am implorat eu. Mi-e frică să nu-mi facă iar ceva. O să mă omoare. Dacă va face asta nimeni nu va afla niciodată nimic. Vă rog, nu plecaţi, nu mă lăsaţi singură aici!

— Trebuie să plecăm, a spus Hormoz. Întrucât Moody a spus că trebuie să plecăm, suntem obligaţi să respectăm hotărârea lui.

De îndată ce au plecat, Moody m-a împins iar în apartamentul de sus şi s-a încuiat cu mine.

— Unde sunt Mammal şi Nasserine? am întrebat nervoasă.

— Din cauza purtării tale rele, n-au mai putut suporta să stea aici, a spus Moody. Locuiesc acum la părinţii lui Nasserine. Au fost alungaţi din propria lor casă. Vocea îi devenea tot mai tare. Dar nu e treaba lor. Nu e treaba nimănui. E mai bine să nu vorbeşti cu nimeni despre asta.

De-acum eu mă voi ocupa de toate. Eu voi lua toate hotărârile. Eu am să clarific toate lucrurile.

Prea înfricoşată ca să mă pot apăra, l-am ascultat fără să scot o vorbă tot timpul cât a bombănit şi a înjurat îngrozitor. Cel puţin nu mă bătea...

În noaptea aceea am rămas singuri în apartament; am zăcut în aceiaşi pat, d ar cât mai departe unul de altul, cu spatele unul la altul. Moody dormea, dar eu mă răsuceam şi mă întorceam pe toate părţile căci mă durea tot corpul şi încercam să-mi găsesc o poziţie mai confortabilă, ceea ce n-am reuşit. Eram îngrijorată din cauza lui Mahtob, plângeam din cauza ei, încercam să vorbesc cu ea în gând. Şi mă rugam, şi mă rugam!

De dimineaţă Moody s-a îmbrăcat să meargă la serviciu. Şi-a luat un alt costum, nu pe acela pe care i-l rupsesem eu cu o zi mai înainte. Când a plecat, a înhăţat iepuraşul lui Mahtob.

— Vrea să-l aibă, a spus.

15

După plecarea lui Moody am zăcut încă mult timp în pat, plângând din ce în ce mai tare.

Întregul meu corp nu era decât o imensă vânătaie. Partea de jos a coloanei mă durea foarte rău din cauza buşiturilor de pe podea, unde mă aruncase Moody. Stăteam chircită de durere.

Mi se părea că trecuseră ore, când am auzit afară în curte un zgomot cunoscut: scârţâitul unui lanţ ruginit care se freca de o bară de fier: zgomotul leagănului lui Maryam, jucăria preferată a lui Mahtob. M-am ridicat cu greu şi m-am îndreptat şchiopătând spre balcon ca să văd cine se juca afară.

Era Maryam, fiica lui Essey, care se bucura de strălucirea soarelui dimineţii de aprilie. A văzut că o urmăresc şi a întrebat cu vocea ei nevinovată, copilăroasă:

— Unde e Mahtob?

N-am putut să-i răspund din cauza lacrimilor.

Dintr-un motiv pe care numai eu singură îl ştiam, o adusesem pe Mahtob în Iran ca s-o salvez; acum o pierdusem. Întunericul mă învăluia, iar eu mă certam cu credinţa mea. Trebuia într-un fel să prind curaj şi să fiu

mai hotărâtă. Mă bătuse Moody atât de tare încât nu mai eram în stare să opun nicio rezistenţă?

Bineînţeles că eram preocupată cel mai mult de întrebarea unde o dusese Moody pe Mahtob, dar o enigmă şi mai mare, şi la fel de neliniştitoare, pe care încercam s-o rezolv, era *cum* putuse el să-i facă una ca asta? La fel şi mie? Moody pe care îl cunoscusem nu mai era acum, pur şi simplu, acelaşi bărbat cu care mă căsătorisem

Ce nu mersese bine? Ştiam şi nu prea ştiam. Puteam să refac evenimentele. Puteam să corelez manifestările, mai violente şi mai puţin violente, de nebunie ale lui Moody în decursul celor opt ani ai căsniciei noastre cu greutăţile lui pe plan profesional şi chiar să stabilesc anumite suişuri şi coborâşuri ale comportamentului său în acord cu unele evenimente politice imprevizibile.

Cum de nu putusem prevedea şi împiedica acest chin? În ultimul timp îmi adusesem aminte de unele fapte cumplite.

Cu opt ani înainte, când Moody se afla aproape de sfârşitul perioadei sale de asistenţă la spitalul de osteopatie din Detroit, am fost obligaţi să luăm o hotărâre deosebit de importantă. Sosise timpul să ne organizăm o viaţă comună sau să ne despărţim. Am hotărât să

rămânem împreună. Şi interesându-ne peste tot de o ofertă de serviciu, am aflat de Clinica osteopatică de la Corpus Christi, unde un anestezist îşi deschisese deja cabinetul, iar un al doilea era căutat. O antecalculaţie promitea un salariu de 150.000$ pe **an şi** perspectiva **unei** sume **atât** de mari **ne-a** ameţit.

Pe de o parte nu voiam să plec de lângă părinţii mei din Michigan, dar, parcă în mai mare măsură doream să încep o viaţă nouă, fericită, în bogăţie şi cu un nou statut social.

Joe, şi în special John cel de şase ani, au fost foarte fericiţi de această idee.

Înainte de nuntă, John mi-a spus:

— Mami, nu ştiu dacă voi putea trăi împreună cu Moody.

— De ce nu? am întrebat eu.

— Fiindcă îmi aduce atâtea dulciuri încât precis că o să-mi strice dinţii.

Am râs când am observat că John vorbea serios. El asocia dulciurile şi guma de mestecat cu Moody.

La toate motivele temeinice care pledau pentru o căsnicie trainică se adăuga şi faptul de nedezminţit că eu şi Moody ne iubeam. Mi se părea o alternativă de neconceput să-l părăsesc, să-l trimit la Corpus Christi în timp ce eu aş fi dus o existenţă tristă în lumea

muncitorească din Michigan.

Aşa că ne-am căsătorit pe 6 iunie 1979, într-un cerc foarte restrâns, într-o mică *masjea* din Houston. După ce au fost spuse în şoaptă câteva cuvinte în farsi şi în engleză, am devenit regina adorată şi onorată din viaţa lui Moody.

Moody m-a copleşit cu flori, cu cadouri personale şi cu continue surprize plăcute. Poşta îmi aducea zilnic o vedere făcută de el sau o scrisoare de dragoste, cu cuvinte tăiate din ziare şi lipite pe o foaie de hârtie. Mă copleşea cu laude exagerate în faţa prietenilor noştri.

Odată, la o masă „mi-a dăruit un trofeu mare, strălucitor în auriu şi albastru deschis, care mă proclama „cea mai bună soţie din lume”. Colecţia mea de boxe muzicale a crescut. Cu orice ocazie îmi oferea numeroase cărţi şi în fiecare se afla o dovadă personală a afecţiunii sale. Abia dacă trecea vreo zi în care să nu-mi declare din nou dragostea lui.

Curând am observat cât de inteligent procedase Moody alegându-şi această specializare. În general, anestezia este una dintre cele mai lucrative ramuri ale medicinii, şi, cu toate astea, nu îi cerea lui Moody prea multă osteneală.

El mai supraveghea o grupă de anestezişti, ceea ce îi permitea să trateze simultan trei sau patru pacienţi şi să le scrie simultan aceleaşi note de plată astronomice. Zilele se scurgeau în linişte. Dimineaţa trebuia să asiste la ope raţii la spital, dar venea adesea acasă la masa de prânz. Nu avea de făcut ore de birou, iar urgenţele şi le putea împărţi cu alţi anestezişti.

Deoarece, în tinereţea lui, în Iran, aparţinuse clasei superioare, lui Moody nu i-a venit greu să joace rolul medicului american înstărit. Ne-am cumpărat o casă spaţioasă şi frumoasă într-un cartier bogat din Corpus Christi. În vecinătate locuiau numai doctori, dentişti, jurişti şi alţi licenţiaţi.

Ca să mă elibereze de treburile inferioare ale gospodăriei, Moody a angajat o fată în casă, aşa încât am avut timp să-mi valorific profesiunea mea de manager şi talentul meu organizatoric.

Zilele îmi erau pline de sarcini plăcute: să scriu notele de plată pentru pacienţi sau să ţin contabilitatea în cabinetul lui Moody; la toate astea se adăuga plăcerea de a avea grijă de căminul şi familia mea.

Deoarece pentru treburile mai grele ale casei o aveam pe fată, eram liberă să mă dedic sarcinilor educative, care

îmi aduceau multe bucurii.

Aveam deseori invitaţi, pe de o parte pentru că ne făcea plăcere, pe de altă parte fiindcă legăturile de afaceri sunt foarte importante pentru cariera unui medic.

Celălalt anestezist, fusese suprasolicitat înainte de sosirea noastră la Corpus Christi. Era recunoscător că avea o înlesnire, dar cum medicii, prin natura lor, au ambiţia de a avea propria lor sferă de influenţă, prezenţa lui Moody a determinat începutul unei paşnice concurenţe.

Era suficient de multă muncă pentru amândoi, dar noi simţeam totuşi necesitatea de a ne consolida legăturile profesionale cu ajutorul numeroaselor întâlniri de societate. Doctorii care frecventau cercul nostru erau fie americani, fie străini, care, ca şi Moody, veniseră din patria lor în Statele Unite ca să studieze şi să practice medicina. Erau mulţi iranieni, arabi saudiţi, pakistanezi, egipteni şi alţi câţiva din alte ţări. De la fiecare învăţam cu plăcere despre obiceiurile diferite ale culturilor străine. Devenisem renumită pentru talentul meu culinar iranian; stabilisem o a doua cale prin care încercam să mă împrietenesc cu soţiile altor medici.

Într-un alt cerc din care făceam şi noi parte, am devenit membri ai conducerii. S-a întâmplat ca pe lângă

Universitatea ASI din Texas să existe o şcoală foarte apreciată pentru elevii iranieni. Îi invitam adesea şi, ca membri ai Societăţii Islamice din Texasul de Sud, organizam petreceri şi festivităţi la sărbătorile iraniene şi islamice. Mă bucuram nespus că Moody îşi găsise în cele din urmă un echilibru între viaţa lui dinainte şi cea de acum. Se complăcea, faţă de mai tinerii săi compatrioţi, în rolul medicului iranian americanizat, al bărbatului de lume, ajuns la maturitate.

Moody a dovedit că s-a integrat mediului cultural american în momentul când a solicitat cetăţenia americană. Formularul prin care se solicita acest lucru conţinea multe întrebări la care trebuia să răspunzi, printre care:

„Credeţi în Constituţia şi forma de guvernământ a Statelor Unite?”

„Sunteţi pregătit să depuneţi jurământul de credinţă faţă de Statele Unite?”

„Sunteţi pregătit, ca, potrivit legii, să luptaţi în numele Statelor Unite?”

La toate aceste întrebări Moody răspunsese afirmativ.

Am călătorit deseori Am fost în California şi în Mexic. De fiecare dată când se organiza un seminar pe teme

medicale sau avea loc o sesiune de comunicări, participam şi eu şi Moody, iar pe copii – Joe şi John – îi lăsam acasă cu o îngrijitoare care dormea la noi. Legile fiscale ne permiteau cele mai luxoase hoteluri şi restaurante, căci cheltuielile puteau fi trecute drept cheltuieli de afaceri. Peste tot unde încheiam contracte, aveam grijă să adun toate chitanţele, pentru a argumenta caracterul de afaceri al activităţii noastre de serviciu.

Această schimbare uluitoare din viaţa mea ameninţa uneori să mă copleşească. Deşi nu profesam o meserie clar definită, eram mai ocupată ca oricând. Răsplătită mărinimos cu bani şi afecţiune, iubită până la adulaţie, m-aş fi putut plânge oare de ceva?

De la începutul căsătoriei noastre existaseră însă anumite probleme cu implicaţii adânci, dar, încă de pe atunci, amândoi am preferat să le trecem cu vederea. Rareori, când între noi apăreau divergenţe de păreri, le consideram urmarea unor deosebiri de cultură. Moody le considera deseori mărunţişuri lipsite de importanţă, chiar dacă uneori îl puneau în încurcătură. De exemplu, când am vrut să deschidem un cont de virament la o bancă din Corpus Christi, a scris pe formularul de cerere numai numele lui.

— Ce-i asta? am întrebat eu. De ce nu deschidem contul şi pe numele meu?

El a fost foarte surprins:

— Noi nu deschidem niciun cont pe numele femeilor, mi-a spus el. Iranienii nu fac aşa ceva.

— Dar aici nu eşti iranian, l-am înfruntat eu. Dimpotrivă, tu vrei să fii American.

După câteva discuţii de acest gen, Moody a cedat. Nu-i trecuse, pur şi simplu, prin minte că amândoi eram posesorii averii.

Un obicei care mă irita era pretenţia lui de proprietate asupra mea, ca şi când eu, precum contul lui de virament, aş fi fost capitalul său personal, Oriunde ne găseam într-o încăpere plină de oameni voia să fiu mereu lângă el. Mă cuprindea cu braţul sau mă ţinea de mână ca şi când i-ar fi fost teamă să nu fug. Eram măgulită de atenţia şi afecţiunea lui, dar resimţeam uneori acest ataşament ca pe o povară.

Moody a ratat şi rolul de tată vitreg. Adept al sistemului iranian de educaţie, cerea de la Joe şi John ascultare absolută. Ceea ce era neplăcut îndeosebi pentru Joe, care împlinind unsprezece ani începuse să-şi manifeste independenţa. Înainte de apariţia lui Moody în familia

noastră, John fusese bărbatul în casă.

Şi mai exista şi Reza, fără îndoială motivul esenţial al încordării relaţiilor noastre din acel timp. Reza studiase la Wayne State University din Detroit şi locuise o perioadă acolo, în apartamentul lui Moody. La scurtă vreme după ce ne-am aniversat primul an de căsătorie, Reza şi-a susţinut examenul de diplomă în ştiinţe economice şi Moody l-a invitat să locuiască la noi în Corpus Christi, până îşi va găsi un post.

De fiecare dată când Moody nu era acasă, Reza prelua rolul domnului şi stăpânului, încercând să-mi comande mie şi copiilor şi cerând să-l ascultăm fără nicio discuţie, ca şi când i s-ar fi cuvenit de drept. La scurt timp după ce venise la noi, îmi invitasem câteva prietene la ceai. Reza stătea tăcut în cameră cu noi, notându-şi evident în minte ceea ce i se părea lipsit de respect pentru a raporta mai târziu totul lui Moody. În momentul când musafirii au plecat, mi-a poruncit să spăl vesela.

— Am s-o fac când voi crede de cuviinţă, i-am răspuns pe un ton incisiv.

Reza încerca să-mi indice când trebuia să spăl rufele, ce să le dau de mâncare băieţilor şi când anume aveam voie să mă duc la o vecină la cafea. Nu-mi convenea deloc

ingerinţa lui în treburile mele, dar el continua să mă sâcâie. La treburile casei, însă, nu voia să participe.

M-am plâns de mai multe ori lui Moody în legătură cu prezenţa enervantă a lui Reza în viaţa mea. Dar Moody nefiind de faţă atunci când aveau loc aceste certuri, mă sfătuia să fiu mai răbdătoare.

— Nu va dura mult, îmi spunea el, până îşi va găsi un post. E nepotul meu. Trebuie să-l ajut.

Moody şi cu mine ne-am interesat asupra posibilităţilor de închiriere a locuinţelor, în care să ne investim banii şi, în acelaşi timp, să fim avantajaţi în privinţa impozitelor. Stabilisem astfel o relaţie destul de strânsă cu unul dintre bancherii care se bucurau de mult succes în oraş. Am discutat cu acest bancher să-i ofere un post lui Reza.

— Mi s-a oferit un post de casier, s-a plâns Reza când s-a întors după convorbirea de prezentare. Eu nu vreau să devin casier la o bancă.

— Mulţi s-ar bucura să aibă acest post, am spus eu, supărată de atitudinea lui Reza. Ai multe posibilităţi de avansare din acest post.

Reza a făcut o observaţie demnă de remarcat – observaţie pe care am înţeles-o cu adevărat mult mai târziu, peste ani de zile, când mi-a fost dat să cunosc mult

prea bine acel *ego* al bărbaţilor iranieni, şi în special modul în care se manifesta el în familia lui Moody.

El spuse:

— Nu voi accepta în ţara asta niciun post, dacă nu pot să devin şeful firmei.

S-a mulţumit să trăiască pe spinarea noastră până când o firmă americană a dat dovadă de atâta înţelepciune încât a acceptat să se pună sub controlul lui.

Între timp şi-a petrecut zilele făcând plajă la ştrand, citind Coranul, rugându-se şi încercând să-mi controleze orice acţiune. Când se simţea prea extenuat de atâtea obligaţii, trăgea un pui de somn.

Asemenea săptămâni neplăcute s-au transformat în luni, până când l-am constrâns pe Moody să întreprindă ceva în privinţa lui Reza.

— Sau pleacă el, sau plec eu! am spus în cele din urmă.

Credeam într-adevăr acest lucru? Poate nu, dar m-am bazat foarte mult pe dragostea lui Moody pentru mine şi am avut dreptate.

Reza a bombănit ceva în farsi şi s-a mutat, blestemându-mă evident, într-o locuinţă proprie, plătită de Moody. La scurt timp după aceea s-a întors în Iran ca să se căsătorească cu verişoara lui, Essey.

După plecarea lui Reza, ne-am retras din nou într-o căsnicie comodă şi fericită, sau, cel puţin, aşa o consideram eu. Între Moody şi mine existau anumite „divergenţe, dar ştiam foarte bine că o căsătorie cere şi compromisuri. Eram convinsă că odată cu scurgerea timpului toate vor intra în normal.

M-am concentrat asupra aspectelor ei pozitive. Viaţa mea devenise, în multe privinţe, mai bogată. Găsisem în sfârşit acel ceva „în plus”, greu de definit.

Cum aş fi putut să ştiu că la mai mult de 18.000 de mile spre est se pregătea o furtună înfricoşătoare, care îmi va zdruncina căsătoria, mă va aduce în stare de prizonieră, îmi va răpi fiii şi va constitui o ameninţare nu numai pentru viaţa mea, dar şi pentru cea a fiicei mele care la acea dată nici nu se născuse încă.

Eram căsătoriţi de un an şi jumătate, când, curând după Anul Nou 1979, Moody şi-a cumpărat un radio-receptor cu unde scurte, dotat cu căşti. Era impresionant să poţi recepţiona emisiuni de radio de peste tot din lume. Brusc, lui Moody i se trezi interesul să asculte radio Iran.

Studenţii organizaseră un şir de demonstraţii împotriva guvernului condus de şah. Asemenea ciocniri mai avuseseră loc şi înainte, dar, acum erau mai grave şi mult

mai extinse. Din exilul său de la Paris, Ayatollahul Khomeini adoptase o poziţie foarte critică la adresa şahului, în special, şi a influenţei occidentului, în general.

Ştirile pe care le auzea Moody la radio erau, adesea în contradicţie faţă de ceea ce vedeam seara la televizor, aşa că el a devenit foarte circumspect vizavi de reportajele americane.

După ce şahul a părăsit Iranul şi Ayatollahul s-a întors a doua zi în triumf, Moody a sărbătorit evenimentul. Fără să mă anunţe în prealabil, a adus acasă o duzină de studenţi iranieni, la o petrecere. Au rămas până seara târziu şi mi-au umplut locuinţa cu discuţiile lor agitate şi aprinse, în farsi.

La fel ca şi în Iran, revoluţia şi-a spus cuvântul şi la noi acasă. Moody a început să-şi spună rugăciunile iraniene cu un zel pe care nu-l mai văzusem la el până atunci. Făcea donaţii la diverse organizaţii şiite.

Fără să mă întrebe, a aruncat toate proviziile noastre de alcool, pregătite pentru numeroşii oaspeţi. Numai lucrul acesta şi i-a oprit pe musafirii noştri americani să ne mai viziteze, iar tonul pe care îl folosea Moody în diversele discuţii i-a alungat în curând şi pe antialcoolici. Moody era iritat din cauza presei americane, considerându-i pe

reporteri nişte mincinoşi. În cursul lunilor viitoare studenţii au folosit adesea casa noastră ca loc de întâlnire. Au format ceea ce au numit ei „Un grup de musulmani îngrijoraţi” şi au alcătuit, alături de alte activităţi, următoarea scrisoare pe care au răspândit-o în diferite medii:

„În numele lui Allah, cel mai milostiv şi cel mai îndurător:

Astăzi, în Statele Unite, Islamul este unul dintre cele mai greşit înţelese concepte din viaţa de fiecare zi. La acest lucru au condus mai multe motive: 1) reportaje false transmise de mass-media despre Republica Islamică Iran; 2) refuzul guvernului american de a trata corect ţările islamice; 3) refuzul creştinătăţii de a accepta Islamul şi pe adepţii săi.

Mass-media exercită asupra gândirii societăţii americane o influenţă de netăgăduit. Ştirile de seară, cotidienele şi revistele săptămânale stau la baza opiniei publice americane. Aceste surse sunt propagandistice în cel mai înalt grad, întrucât ele reprezintă în exclusivitate interesele Statelor Unite. De aceea evenimentele internaţionale sunt prezentate adesea ca acţiuni absurde.

Un exemplu actual de eveniment internaţional tratat ca

un nonsens este întemeierea Republicii Islamice Iran. Poporul islamic a fost acela care l-a alungat pe Şah şi a adoptat în unanimitate realizarea unei Republici Islamice. De curând am aflat de rebeliunile kurzilor din Iran. Dacă într-adevăr kurzii au luptat pentru autodeterminare, de ce au fost implicaţi şi soldaţi israelieni, ruşi şi irakieni?

Revoluţia Islamică din Iran a demonstrat că iranienii se opun regimului poliţist, promovat în exterior de guvernul american, şi nu publicului american. Vă cerem să examinaţi critic informaţiile dumneavoastră primite prin mass-media. Menţineţi legătura cu musulmanii iranieni, care sunt informaţi în privinţa situaţiei actuale.

Vă mulţumim.

Un grup de musulmani îngrijoraţi

Corpus Christi, Texas".

A fost prea mult pentru mine. M-am ridicat în apărarea patriei mele şi l-am copleşit pe Moody cu ocări. Discuţiile au degenerat în certuri cumplite, total diferite faţă de modul nostru de viaţă normal în care nu cunoscusem până acum asemenea confruntări.

— Trebuie să încheiem pace, am propus eu disperată. Noi nu mai putem discuta probleme politice.

Moody a fost de acord şi un timp mai îndelungat am dus

o coexistenţă paşnică. Dar nu mai reprezentam centrul universului său. Cu fiecare zi îşi amintea tot mai puţin de iubirea sa. Acum părea să nu mai fie căsătorit cu mine ci cu Receptorul de radio cu unde scurte şi cu duzini întregi de ziare, reviste şi alte foi propagandistice la care se abonase. Câteva dintre ele erau tipărite în scriere persană, altele, în engleză. Când Moody nu era acasă, aruncam uneori o privire prin ele, şi rămâneam uluită şi înspăimântată de răutatea atacurilor lor iraţionale împotriva Americii.

Moody şi-a retras cererea pentru cetăţenia americană.

Erau momente în care cuvântul „divorţ” urca din adâncuri la suprafaţa conştiinţei mele. Era un cuvânt pe care îl uram şi de care mă temeam. Mai făcusem încă o dată drumul ăsta şi nu mi-ar fi făcut nicio plăcere să-l mai străbat încă o dată. Ca să mă despart de Moody ar fi însemnat să renunţ la un stil de viaţă pe care eu singură nu mi-l puteam permite şi la o căsătorie despre care încă mai credeam că era întemeiată pe iubire.

În afară de asta, un asemenea pas nici nu putea fi luat în considerare din moment ce constatasem că eram însărcinată.

O asemenea minune l-a făcut pe Moody să-şi vină în fire.

În loc să se consacre în totalitate politicii iraniene, începuse să se mândrească cu paternitatea sa. Şi-a reluat plăcutul obicei de a-mi dărui în fiecare zi bucuria unui drăguţ cadou. De îndată ce am început să port rochia specifică unei femei însărcinate, se lăuda cu burta mea oricui ne privea. Mi-a făcut sute de fotografii şi mă asigura că sarcina mă făcuse şi mai frumoasă decât înainte.

A treia vară a căsătoriei noastre a trecut cu bucuria calmă a aşteptării dinainte de naştere. În timp ce Moody era la spital, eu petreceam împreună cu John o perioadă deosebit de încântătoare. El avea acum opt ani, aşadar un mic bărbat care putea să mă ajute să aranjăm casa pentru noul său frate sau noua sa soră. Am transformat împreună un mic dormitor în cameră pentru copil. Cumpăram cu multă plăcere îmbrăcăminte pentru sugari, galbenă şi albă. Moody şi cu mine ne duceam împreună la cursurile de naştere, unde nu făcea niciun secret din faptul că ar fi preferat să aibă un băiat nu o fată. Mie îmi era egal. Viaţa nouă din mine, indiferent dacă era un băiat sau o fată, era un om pe care îl iubeam deja.

La începutul lui septembrie, când eram gravidă în luna a opta, Moody m-a rugat să particip cu el la un Congres medical care avea loc la Houston. Excursia urma să ne

ofere câteva zile deosebit de plăcute înainte de a cunoaşte bucuria obositoare a vieţii de părinte. Medicul meu ginecolog a încuviinţat călătoria, asigurându-mă că până la naştere va mai trece cel puţin o lună.

Dar, din prima seară petrecută în camera noastră de hotel de la Houston am început să am dureri puternice în spate şi mi-am pus, profund îngrijorată, întrebarea dacă nu cumva îmi sosise timpul să nasc.

— O să te simţi iar bine, mă asigură Moody.

Voia ca în ziua următoare să facem o vizită la NASA.

— Nu mă simt în stare pentru asta, am spus eu...

— Bine, atunci să mergem să facem cumpărături, a spus el.

Înainte de a merge după cumpărături, am intrat să mâncăm şi la restaurant durerile de spate au devenit şi mai acute, şi am simţit cum mă cuprinde o mare oboseală.

— Să ne întoarcem la hotel, am spus eu. Vom putea merge poate după cumpărături după ce mă voi odihni puţin.

Ajunşi la hotel, au început durerile, şi mi s-a rupt apa.

Lui Moody nu-i venea să creadă că sosise momentul.

— Eşti medic, i-am spus. Apa mi s-a rupt. Nu ştii ce înseamnă asta?

I-a telefonat doctorului mamoş din Corpus Christi care ne-a trimis la un medic din Houston, pregătit să preia cazul, şi care ne-a grăbit să mergem repede la spital.

Îmi amintesc de lumina caldă, tremurătoare din sala de naştere şi de Moody care, îmbrăcat cu haine sterile, stătea lângă mine, mă ţinea de mână şi-mi dădea indicaţii, îmi amintesc încă travaliul chinuitor şi durerile puternice care însoţesc începutul fiecărei Vieţi noi. Poate ca un avertisment pentru tot ceea ce urmează să se întâmple în anii ce vin.

Dar înainte de toate îmi amintesc cum a anunţat mamoşul:

— Aveţi o fiică!

Surorile au exclamat încântate, în semn de respect în faţa acestei mereu noi minuni. Eu am chicotit copleşită de fericire, uşurare şi extenuare. O soră şi un medic se ocupau de copil şi mi-au dat-o apoi pe fiica noastră alături, ca să-şi poată cunoaşte părinţii.

Era o comoară, o piatră preţioasă cu pielea deschisă, cu ochi lui ninoşi-albaştri, care îi clipeau din cauza luminii prea puternice din sala de naştere. Căpşorul umed era acoperit cu şuviţe de păr blond-roşcate. Trăsăturile feţei lui Moody erau imprimate în miniatură pe chipul ei.

— De ce are părul blond, întrebă Moody cu o vădită încordare în voce? De ce are ochi albaştri?

— N-am ce face în privinţa asta, am replicat eu, prea obosită şi prea tulburată ca să mai dau atenţie micilor reclamaţii ale lui Moody în privinţa copilului extraordinar pe care îl adusesem pe lume. Cu excepţia părului, seamănă perfect cu tine.

Pentru o vreme mai îndelungată puişorul meu mi-a atras toată atenţia, aşa că nici nu mi-am dat seama ce făceau doctorii şi surorile cu mine, şi nici măcar ce culoare avea

cerul. Îmi legănam pruncul în braţe şi sufletul meu se umplea de imaginea lui.

Am să te numesc Maryam, am şoptit eu. Era unul dintre cele mai frumoase nume iraniene pe care le cunoşteam şi aducea puţin şi cu un nume american, scris într-o grafie uşor exotică.

Au trecut câteva minute până să observ că Moody nu fusese în stare să răspundă la întrebarea care îl frământa în realitate: „De ce e fată?” învinovăţire pe care, de fapt, voia să mi-o atribuie mie. Mândria lui de bărbat islamic fusese rănită de faptul că primul născut fusese o fată, aşa că ne-a lăsat singure în noaptea aceea când, de fapt, ar fi trebuit să se afle lângă noi. Nu ăsta era tipul de bărbat pe care mi-l doream eu.

Noaptea se scurse, iar somnul meu neliniştit a fost întrerupt de sentimentul nedescris de fericire când copilaşul meu nou-născut a început să-mi sugă la piept şi de clipele de depresiune legată de comportamentul copilăresc al lui Moody. Mă întrebam dacă era numai un acces trecător de furie sau dacă plecase pentru totdeauna. Eram atât de furioasă în clipa aceea încât, cu adevărat, îmi era absolut indiferent.

În dimineaţa următoare a telefonat foarte devreme, fără

niciun cuvânt de scuze că dispăruse aşa, dar şi fără să pomenească ceva de faptul că ar fi preferat un fiu. Îmi spuse că şi-ar fi petrecut noaptea într-o *masjed,* unde fuseserăm cununaţi, şi se rugase lui Allah.

Când şi-a făcut apariţia la spital, dimineaţa mai târziu, râdea prietenos şi agita prin aer o grămadă de foi, pline cu litere persane de culoare roz. Erau cadouri ale bărbaţilor de la *masjed.*

— Ce semnificaţie au semnele scrise, am întrebat eu?

— Mahtob, a răspuns el, radiind.

— Mahtob? ce înseamnă asta?

— „Rază de lună", a răspuns el.

Apoi mi-a explicat că a telefonat familiei sale în Iran „care i-a propus mai multe nume pentru copil. El spuse Că a ales numele de Mahtob, fiindcă în ultima noapte fusese lună plină.

Eu am pledat pentru Maryam întrucât numele suna mai american, iar copilul urma să fie american. Dar, cum eram slăbită şi uşor ameţită de atâtea sentimente învălmăşite, Moody a fost acela care i-a completat certificatul de naştere, trecând Mahtob Maryam Mahmoody.

Am fost doar vag nedumerită de faptul că acceptasem rolul de subordonată în faţa soţului meu.

Mahtob avea două luni şi purta o rochiţă de mătase roz, scoasă dintr-un dulap plin de hăinuţe, pe care îl supraîncărcase soţul meu, care o găsea atât de încântătoare, încât uitase repede decepţia sa iniţială şi devenise cel mai mândru tată. Copilul stătea liniştit în braţele mele şi mă privea adânc în ochi. Culoarea ochilor începuse să i se schimbe, acea culoare vag albăstrie de la naştere se definitiva acum într-un castaniu închis. Privirea-i urmărea toate manifestările vieţii – jur împrejurul nostru mai mult de o sută de studenţi iranieni sărbătoreau *Eid e Ghorban,* Sărbătoarea Sacrificiului.

Eram în 4 noiembrie 1979.

Ca membru din ce în ce mai activ al Societăţii Islamice din Texasul de Sud, Moody era unul dintre organizatorii principali ai manifestării, care se ţinea într-un parc din apropierea casei noastre.

Îmi recăpătasem repede puterile şi atâta timp cât era vorba de o ocazie socială, separată de politică, participam cu plăcere la pregătiri. Ajutasem la fiertul unei enorme cantităţi de orez. Împreună cu alte femei, un amestec de iraniene, egiptene, arabe saudite şi americane, am pregătit din abundenţă diferite sosuri pentru *khoreshe.* Am tăiat castraveţi, roşii şi ceapă în felii şi le-am stropit cu

zeamă de lămâie. Am aranjat coşuri uriaşe cu Toate fructele proaspete şi zemoase pe care le găsiserăm. Am făcut şi baclava.

În această zi bărbaţii sunt cei care gătesc. Sărbătoarea comemorează ziua în care Dumnezeu i-a poruncit lui Abraham să-şi sacrifice fiul, pe Isac, dar apoi îl salvează pe băiat şi în locul lui a fost sacrificat pe altar un miel. Câţiva bărbaţi au luat mai multe oi vii şi le-au tăiat gâtul în timp ce priveau spre Meca şi spuneau în cor rugăciuni sfinte. Bărbaţii au tras apoi animalele moarte la un loc de grătar, unde au fost pregătite pentru masa festivă.

Sărbătoarea este celebrată în toate ţările islamice nu numai în Iran. De aceea, în această zi, doar cercurile restrânse de iranieni abordaseră teme politice, discutând bucuroşi despre încercarea cu succes a Ayatollahului de a centraliza puterea de stat.

Am stat deoparte de asemenea discuţii şi m-am întreţinut cu cercul meu larg de prietene, care reprezentau în mic Naţiunile Unite. Cele mai multe dintre ele gustau acest iz de cultură orientală, dar toate erau bucuroase că trăiesc în America.

Îndată după festivitate, eu cu Moody şi Mahtob am v plecat să participăm la o sesiune de osteopatie din Dallas.

Pe băieţi i-am lăsat acasă. În drum, ne-am oprit la Austin ca să vizităm clanul rudelor lui Moody care îşi părăsiseră ţara şi veniseră în SUA, clan ce se mărea tot mai mult. Moody îi numea „nepoţi”, iar ei îi spuneau *„Dahi**jon”.*** Am cinat cu ei şi ne-a înţeles ca în dimineaţa următoare să ne întâlnim pentru micul dejun la hotelul nostru.

Am dormit mai mult, căci eram. Obosită din cauza zilei anterioare. Grăbiţi, ne-am făcut repede toaleta de dimineaţă, fără să ne mai ostenim să deschidem televizorul. Când am ajuns în holul hotelului, eram aşteptaţi de unul dintre „nepoţi”, un bărbat tânăr, care se numea Jamal. Agitat, ne-a venit în întâmpinare.

— *Dahijon!* spuse el. Ai auzit ştirile? Ambasada americană din Teheran a fost ocupată.

Moody constată acum că politica era o afacere foarte serioasă.

La început, destul de sigur datorită poziţiei avantajoase pe care o avea şi la o distanţă de aproape o jumătate de glob terestru, îşi manifestase entuziasmul pentru revoluţie şi visul Ayatollahului care transformase Iranul într-o Republică Islamică. Era simplu să spui fraze goale de la distanţă.

Acum însă, faptul că Studenţii din Teheran întreprinseseră un act de forţă armată împotriva Statelor Unite, reprezenta pentru Moody ca persoană un adevărat pericol. Nu era un moment propice să fii iranian în America şi nici să fii căsătorită cu vreunul. Un student iranian de la Texas fusese bătut de doi agresori necunoscuţi, şi Moody era îngrijorat că ar putea avea şi el aceeaşi soartă. Era

neliniştit şi de posibilitatea unei arestări, sau expulzări.

La spital, câţiva începuseră să i se adreseze cu „Dr. Khomenini”. O dată avu chiar impresia că o maşină ar fi încercat să dea peste el când traversa strada. Primeam o mulţime de telefoane anonime de ameninţare.

— Te prindem noi, spunea la telefon o voce cu un puternic accent sudic. Te omorâm!

Lui Moody i s-a făcut într-adevăr frică şi a însărcinat un serviciu de detectivi să observe casa şi să ne păzească pe noi, oriunde ne-am fi dus.

Nebunia asta nu se va sfârşi vreodată? mă întrebam. De ce bărbaţii trebuiau să mă amestece şi pe mine în jocul lor prostesc”? De ce nu puteau să mă lase în pace să fiu numai soţie şi mamă?

Moody şi-a dat seama că nu se poate ţine deoparte de neînţelegerea internaţională. Era aproape imposibil pentru el să rămână neutru. Prietenii lui iranieni voiau tot mai mult să-l atragă de partea lor, ca membru activ care să-i ajute la organizarea demonstraţiilor şi să le pună la dispoziţie casa noastră, ca un fel de bază. Prietenii noştri americani şi vecinii, ca şi colegii săi, aşteptau, sau chiar îi cereau, să declare credinţă ţării care îi oferise o poziţie socială atât de bună.

La început Moody a oscilat. Personal era entuziasmat de amploarea înfiorătoare a dramei ostatecilor şi se bucura că americanii fuseseră înjosiţi în faţa întregii lumi. Îl uram şi ne certam îngrozitor din această cauză. Debita nenumărate tirade împotriva embargoului american de arme contra Iranului, presupunând continuu că totul ar fi numai o simulare a faptelor reale şi că, de fapt, americanii vindeau arme în Iran prin intermediul unei a treia ţări, ceea ce ar fi determinat ridicarea preţurilor.

Apoi s-a întâmplat un lucru curios. Moody stabilise o relaţie strânsă cu Dr. Mojallali, un neurolog iraniam Pentru că studiase în Iran, Dr. Mojallali nu avea aprobare să practice medicina în Statele Unite, lucrând ca tehnician laborant. Dar Moody îl trata cu tot respectul datorat unui. Coleg şi lucrau împreună cu plăcere cu studenţii iranieni. Peste noapte, relaţia de prietenie dintre cei doi s-a răcit şi Moody a refuzat să mai vorbească cu Dr. Mojallali, dar mie nu mi-a spus de ce.

La spital Moody încerca să evite orice confruntare. Deşi le permitea în continuare studenţilor iranieni să se adune în casa noastră, încerca totuşi să ţină secrete aceste întâlniri şi să evite, pe cât posibil, discuţiile politice, pe motiv că el ar fi întrerupt contactul cu „Grupul

musulmanilor îngrijoraţi”. La spital se concentra asupra muncii sale.

Dar dezastrul se înfăptuise. Îşi trâmbiţase mult prea tare simpatiile, iar asta îl făcea să fie o ţintă uşoară pentru oricine ar fi avut un motiv să tragă.

Situaţia încordată s-a concretizat în clipa în care un alt anestezist de la spital l-a învinovăţit pe Moody că ascultă radio la căşti când ar trebui să-şi îndeplinească obligaţiile la operaţii. Era o învinovăţire căreia eu îi puteam da crezare. Pe de altă parte, cunoşteam avantajele meseriei lui Moody. Eu şi cu el ne bucuraserăm foarte mult de plăcerea banului câştigat repede. Dar de toate astea un anestezist se bucură numai cu preţul unei tot mai mari lupte de concurenţă. Prea puţin solicitat şi plătit mai mult decât bine, „colegul” lui Moody adulmecase probabil posibilitatea unui schimb de putere pentru a-şi apropia o mai mare parte din munca pe care o aveau în perspectivă.

Controversa a împărţit personalul spitalului în două tabere.

Şi se profilau şi mai multe neplăceri legate, în special, de drama ostatecilor de la Ambasada Americană din Teheran, criză mocnită care se întindea, luând amploare.

La sfârşitul acestui an tumultuos, Moody se afla între

două tabere internaţionale, vulnerabil la atacurile din ambele părţi.

I-am spus că de Crăciun trebuie, să ne ducem acasă în Michigan, ca să-i vizităm pe părinţii mei. Era o schimbare binevenită în comparaţie cu apăsarea insuportabilă de la Corpus Christi.

Am petrecut toţi zile fericite, de sărbătoare, la părinţii mei, care i-au copleşit pe *Joe,* John şi Mahtob cu cadouri.

În perioada liniştită şi plăcută dintre zilele de sărbătoare, am căutat să găsim o posibilitate de a ne sus trage din încurcătura ce intervenise în viaţa noastră la Corpus Christi. Moody se bucura să se afle la Michigan. Oare s-ar întoarce aici dacă i s-au ivi o ofertă de serviciu? Exista vreo posibilitate? Ştiind că dacă i-ar vizita pe vechii săi colegi, un asemenea subiect ar putea fi discutat, i-am propus într-o zi:

— De ce nu-ţi vizitezi vechii prieteni de la Carson City?

La acest gând faţa i s-a luminat. Era o ocazie să vorbească despre diverse probleme de afaceri într-o atmosferă normală, fără să i se reproşeze trecutul de simpatizant iranian. Vizita, i-a redat dispoziţia pentru muncă şi i-a amintit că există locuri unde povestea lui ar putea trece pe planul al doilea. Radia încă de fericire când

mi-a relatat că un doctor ar fi spus: Cunosc pe cineva care caută un anestezist.

Moody a telefonat persoanei respective, un anestezist din Alpena şi a fost invitat să se prezinte la o discuţie. Lucrurile s-au precipitat. Am lăsat copiii la familia mea şi am făcut drumul de trei ore spre Alpena cu maşina.

Pe drum ningea uşor. Pâlcuri de pini de o culoare verde-închis erau parcă acoperiţi cu glazură de zăpadă, arborând o haină de un alb festiv. O asemenea privelişte de iarnă, ca desprinsă dintr-o carte poştală, era ameţitor de frumoasă după trei ani petrecuţi în Texasul fierbinte şi pustiu.

— Cum am putut oare să ne mutăm de aici? se întreba Moody cu voce tare.

Spitalul din Alpena se afla parcă într-o adevărată ţară a minunilor. În faţă se afla un corp de clădiri ce se armonizau perfect cu parcul acoperit cu zăpadă. Gâşte de Canada se plimbau, legănându-se nepăsătoare, printre pini. La o oarecare depărtare, un şir de coline formau un fundal de un calm desăvârşit.

Discuţia de prezentare a decurs fără probleme. Aici, în Alpena, era absolută nevoie de un al doilea anestezist. La sfârşitul discuţiei, celălalt medic a surâs şi, întinzându-i lui

Moody mâna, l-a întrebat:

— Când puteţi veni?

Au trecut mai multe luni până când ne-am rezolvat problemele noastre la Corpus Christi. Moody se bucura atât de mult de mutare, încât de câteva ori în timpul iernii blânde din Texas, a pus în funcţiune instalaţia de aer condiţionat pentru a face un foc care să trosnească în cămin. Pregătirile necesare pentru mutare au început cu un curaj plin de entuziasm. Eram din nou o echipă care avea un ţel comun. Moody alesese: va trăi şi va munci în Statele Unite. O să devină un american. Ne-am vândut casa din Corpus Christi, dar, din cauza anumitor avantaje fiscale, am păstrat dreptul de proprietate asupra unei alte case în care investisem mult. Şi când a sosit primăvara, ne aflam la Alpena, la o depărtare de numai trei ore de părinţii mei şi la un milion de mile depărtare de Iran.

16

Alpena era atât de departe de locuinţa îngrozitoare în care eram acum prizonieră. Mama şi tata erau atât de departe! Joe şi John erau atât de departe! Mahtob era şi ea atât de departe!

Se afla oare la Mammal şi Nasserine? Speram să nu fie. Speram să fie la cineva pe care îl cunoştea şi-l agrea, la cineva care o iubea. Era poate la Ameh Bozorg? La acest gând un fior mi-a trecut pe şira spinării: Vai, cum îmi mai plângeam copilul!

Singură în apartament, închisă toată ziua, aşteptând disperată vreo ştire de la Mahtob, am început să mă îngrijorez din cauza sănătăţii mele mintale şi mi-am găsit alinarea în lacrimi de dezamăgire şi durere, ceea ce o sfătuisem şi pe Mahtob să facă: „Când crezi că eşti foarte singur, poţi întotdeauna să te rogi. Nu eşti niciodată singur cu adevărat”.

Am închis ochii şi am încercat să mă rog. „Dumnezeule iubit” am început eu... dar, epuizată sufleteşte, gândurile-mi rătăceau şi mă simţeam brusc cuprinsă de un sentiment de vinovăţie. Ani în şir neglijasem religia, iar acum, când mă aflam prinsă ca într-o capcană într-o ţară

străină, îi ceream ajutor lui Dumnezeu. De ce trebuia el să mă asculte acum?

Am încercat încă o dată. N-am cerut nimic altceva decât ca Mahtob şi cu mine să găsim o cale ca să ne putem întoarce împreună în America. Mă rugam să fiu din nou împreună cu fiica mea. „Dumnezeule iubit” spusei, ajută-mă s-o primesc înapoi pe Mahtob. Apăr-o şi mângâi-o. Fă-o să simtă că o iubeşti, că eşti pentru ea aici şi că eu o iubesc. Ajută-mă s-o reprimesc cândva.

Ceva – cineva? mi-a ordonat să deschid ochii. Auzisem sau nu într-adevăr o voce? Speriată, am privit în jur şi am văzut servieta cu acte a lui Moody, care se afla într-un colţ al camerei, pe podea. În mod normal o lua cu el, dar astăzi sau o uitase sau o lăsase pur şi simplu acasă. M-am dus curioasă lângă ea şi am cercetat-o. Habar n-aveam ce era înăuntru, dar poate găseam ceva ce m-ar fi putut ajuta. Vreo cheie poate?

Servieta avea o broască cu cifru. Moody stabilise singur combinaţia de cifre, iar eu nu ştiam şirul numerelor cu care se deschidea servieta.

— O să încep cu zero-zero-zero, mi-am spus. Ce altceva aveam de făcut?

Am dus servieta în dormitorul lui Mammal şi Nasserine,

unde, prin fereastra deschisă, puteam auzi dacă cineva se apropia de casă. M-am aşezat pe podea şi am învârtit rotiţele broaştei la 0-0-0. Am apăsat pe butoane. Nu s-a întâmplat nimic. Am învârtit combinaţia pe 0-0-1 şi am încercat din nou. Din nou „nimic.

Cu urechea ciulită la vocile de pe stradă, ca să aud dacă se întorcea Moody, am lucrat sistematic mai departe:

0-0-3; 0-0-4; 0-0-5. Am continuat fără întrerupere, repetarea continuă a operaţiei ajutându-mă să-mi consum timpul, dar aducându-mi şi un oarecare pesimism.

Ajunsesem la 1-0-0 fără niciun succes. Am continuat. Treaba părea din ce în ce mai mult să fie fără rost: Probabil în servietă nu se găsea nimic din ceea ce mi-ar fi fost de folos. Dar aveam în faţa mea încă mii de combinaţii şi nimic altceva cu ce să-mi petrec vremea.

Am ajuns la 1-1-1. Nimic.

1-1-5. Nimic. De ce mă mai osteneam?

1-1-6. Tot nimic. Ce s-ar fi întâmplat dacă Moody s-ar fi întors tiptil acasă şi, strecurându-se înăuntru, m-ar fi surprins încercând să-i cotrobăiesc prin lucrurile lui personale. Am învârtit rotiţele la 1-1-7 şi, pesimistă, am apăsat pe butoane.

Ambele deschizători s-au deschis!

Am ridicat capacul şi, de bucurie am tras adânc aer în piept. Înăuntru se afla telefonul, un telefon Trimline, cu tastatură, care atunci când formai numărul scotea nişte sunete şi avea şi alte completări de ordin tehnic. Mammal îl cumpărase dintr-o călătorie făcută din Germania.

La capătul cablului se găsea ceva care arăta ca un ştecăr electric cu două picioruşe. Cu acesta putea fi cuplat la reţeaua electrică.

Am alergat la priză, dar m-am întors imediat. Essey se afla acasă. Puteam s-o aud exact sub mine, alergând încoace şi încolo şi puteam să-l aud şi pe copil scâncind. Ştiam şi că sistemul telefonic era defect. De fiecare dată când cineva forma sus un număr, telefonul de jos suna încet de câteva ori. Essey ar fi ştiut imediat că dau telefon. Puteam să risc? Nu, ea îşi arătase destul de clar supunerea. Chiar dacă nu era de acord cu ceea ce făcea Moody, era ascultătoare. M-ar fi spionat, dacă *Dahijon* ar fi dorit-o.

A trecut câtva timp – douăzeci de minute sau o jumătate de oră. Stăteam pe hol cu telefonul în mână, pregătită să bag ştecărul în priză, în timp ce cântăream riscurile. Am auzit apoi cum uşa de pe palierul apartamentului lui Essey s-a deschis şi s-a închis din nou. Uşa casei s-a deschis şi s-

a închis. Am alergat la fereastră şi mi-am lipit faţa de geamul de protecţie tocmai la timp ca s-o mai văd pe Essey şi copiii ei trecând strada. Ei părăseau rar casa şi atunci numai pentru câteva minute. Toate astea erau un răspuns la rugăciunea mea.

Am pus imediat telefonul în priză, am sunat-o pe Helen la Ambasadă şi i-am povestit printre suspine amănuntele sechestrării mele; situaţia mea se înrăutăţea şi mai mult.

— Credeam că locuiţi în casa lui Ellen, a spus Helen, şi încercaţi să lămuriţi anumite lucruri.

— Nu! Moody m-a încuiat. Mi-a luat-o pe Mahtob. Nu ştiu unde e şi cum îi merge.

— Ce pot face eu pentru dumneavoastră? a întrebat Hellen...

— Nu ştiu dacă aţi putea face ceva pentru mine înainte de a o avea înapoi pe Mahtob, am spus eu repede. Nu vreau să fac nimic din ceea ce ar reprezenta un risc ca să n-o mai văd.

— De ce nu vorbiţi cu Dl. Vincop? propuse Helen.

Ea îmi făcu legătura. Am explicat încă o Dată că în momentul de faţă nu voiam să risc o acţiune din partea Ambasadei. Nu, nimic până nu voi fi din nou împreună cu Mahtob.

— Sunteţi iraţională, mi-a spus el. Trebuie să venim şi să încercăm să vă scoatem afară. Trebuie să anunţăm Poliţia că sunteţi închisă, acolo.

— Nu! am ţipat eu la telefon. Vă poruncesc. Vă cer să nu întreprindeţi nimic. Nu încercaţi să luaţi legătura cu mine. Nu faceţi nimic ca să-mi veniţi în ajutor. Voi lua din nou legătura cu dumneavoastră de îndată ce va fi posibil; dar nu ştiu când va fi asta – mâine, peste şase luni, într-adevăr nu ştiu când. Dar nu încercaţi să mă sunaţi cu de la dumneavoastră putere.

Am pus receptorul în furcă şi mă întrebam dacă puteam risca s-o sun pe Ellen la serviciu.

Dar am auzit o cheie învârtindu-se în broasca de la uşa casei. Essey şi copiii se întorseseră. Am scos repede telefonul din priză, l-am aruncat în servieta cu acte şi am pus-o din nou în locul unde o lăsase Moody.

Brusc m-am simţit îngrijorată din cauza pozei pe care i-o făcusem lui Moody când o luase pe Mahtob de lângă mine. Mai avea şi alte poze pe film. Eram convinsă că se va înfuria atunci când le va da la developat şi va vedea ce făcusem.

Am căutat în sacoşa unde ţineam cele necesare pentru fotografiat un alt film ca să-l schimb pe cel din aparat, dar

n-am găsit niciunul.

Poza mi se părea acum lipsită de importanţă, nu s-ar vedea pe ea decât spatele lui Mahtob, în timp ce Moody o împingea în căruciorul de copii. Tocmai de aceea nu merita să risc furia lui Moody. Am deschis aparatul, şi, după ce am ţinut filmul la lumină l-am pus din nou la loc, sperând să fi distrus orice poză care ar fi putut să prezinte vreo importanţă pentru Moody.

Peste două zile, Essey a părăsit fără nicio explicaţie apartamentul de jos, luându-i cu ea pe Maryam şi Mehdi. Privind de la fereastra de sus, am văzut, cum se urcă într-un taxi oranj, luptându-se cu geamantanul, copiii ne astâmpăraţi şi cu *chador-ul* ei. Părea să fi pornit în vizită la rude. Reza era încă la serviciu. Acum eram absolut singură.

În unele seri, Moody venea acasă, în altele nu. Nu ştiam ce variantă era mai convenabilă pentru mine. Îl dispreţuiam şi mă temeam de omul ăsta, dar el reprezenta singura mea legătură cu Mahtob. În serile când venea acasă, apărea încărcat cu alimente, îmi vorbea scurt şi morocănos, iar la întrebările mele despre Mahtob se fofila cu un laconic „îi merge bine”.

— Se descurcă bine la şcoală? am întrebat.

— Nu merge la şcoală, mi-a spus el tăios. N-o mai primesc la şcoală din cauza a tot ce-ai făcut tu. E vina ta. Ai distrus totul şi nu vor s-o mai primească. Tu creezi mereu numai supărare. Şi, în afară de asta, nu eşti o soţie bună. Nu-mi mai dăruieşti niciun copil. O să-mi iau altă femeie ca să am un fiu.

Mi-am amintit brusc de mica bucăţică de sârmuliţă **în** spirală, legată de membrana mea anticoncepţională. Ce s-ar întâmpla dacă Moody ar descoperi acest lucru. Ce-ar fi dacă m-ar bate atât de tare încât ar trebui să merg la un tratament medical şi atunci ar fi găsită de un medic iranian? Dacă nu m-ar omorî Moody, atunci ar face-o, poate, guvernul.

— Am să te duc la Khomeini şi am să-i spun că nu poţi să-l suferi mârâi Moody. Te duc în faţa guvernului şi spun că eşti o agentă de la CIA.

În orice alt moment aş fi considerat afirmaţiile lui drept simple ameninţări, dar auzisem destule poveşti despre oameni care, pe baza unor motive caraghioase sau a unor dovezi neîntemeiate, fuseseră acuzaţi şi apoi, fără niciun proces, închişi sau ucişi. Iar eu eram atât la cheremul acestui bărbat nebun, cât şi al guvernului acestei ţări demente. *Ştiam* că viaţa mea depindea de toanele lui

Moody şi ale Ayatollahului său.

Închisă în locuinţă cu acest călău, nu îndrăzneam să-l contrazic cu nimic. De câte ori vedeam în ochii lui cum începe să licărească acea flacără a nebuniei, mă sileam să tac şi speram ca el să nu-mi poată auzi dureroasele bătăi de inimă.

În esenţă, furia lui se concentra asupra faptului că nu eram musulmană:

— Ai să te perpeleşti în focul iadului, ţipa el. Iar eu am să ajung în cer. De ce nu te trezeşti odată?

— Nu ştiu ce se va întâmpla, am rostit eu pe un ton blând, încercând să-l calmez. Nu sunt judecător. Numai Dumnezeu poate să judece.

În nopţile în care Moody hotăra să rămână cu mine, dormeam în acelaşi pat, dar era retras. Luptând cu disperare pentru libertatea mea, m-am strâns de câteva ori lângă el, punându-mi capul pe umărul lui, deşi mi se făcea aproape greaţă în faţa acestui efort. Dar nici aşa Moody nu a manifestat mai mult interes faţă de mine. Ofta şi se întorcea cu spatele, cât mai departe de mine.

Dimineaţa mă lăsa singură, îşi lua servieta cu acte şi telefonul.

Eram înnebunită de frică şi plictiseală. Mai aveam încă dureri şi mă simţeam plină de răni din cauza îngrozitoarei lupte. Mă copleşeau depresiunea şi disperarea. Ore întregi zăceam în pat, neputând să dorm, dar nici să mă scol nu mă simţeam în stare. Uneori alergam prin apartamente căutând ceva ce nu prea ştiam ce-ar fi putut să fie. Alteori, petreceam zile întregi lâncezând. După un timp nu mai

ştiam în ce zi a săptămânii mă aflam, nici în ce lună, sau dacă soarele va răsări a doua zi, şi nici nu mă interesa. Tot ceea ce voiam, era să-mi văd fiica.

Într-una din aceste zile chinuitoare frica mi s-a concentrat asupra unui singur lucru. Mi-am introdus degetele adânc, în corp şi am căutat sârmuliţa de cupru ce se afla la capătul spiralei. Am găsit-o şi un moment am ezitat. Dacă voi începe să sângerez? Eram închisă, fără telefon. Ce s-ar întâmpla dacă aş avea o hemoragie.

În clipa aceea mi-a fost indiferent dacă trăiam sau muream. Am tras de Sârmă şi am ţipat de durere, dar membrana spiralată a rămas fest la locul ei. Am încercat de mai multe ori, am tras din ce în ce mai tare, chircindu-mă din cauza durerilor îngrozitoare. Dar tot n-am reuşit s-o scot. În cele din urmă am luat o pensetă din trusa mea de manichiură şi am apucat cu ea sârmuliţa. Trăgând uşor şi constant, ceea ce mă făcea să urlu de durere, am avut, în sfârşit, succes. Brusc, am constatat că ţin în mână-micul obiect de plastic la capătul căruia se afla sârmuliţa de cupru care m-ar fi putut condamna la moarte. Toate mă dureau. Am aşteptat mai multe minute ca să nu sângerez.

Am studiat membrana spiralată – o bandă îngustă de plastic netransparent, nu mai mare de doi centimetri şi

jumătate, legată strâns de sârmuliţa de cupru.

Ce trebuia să fac cu ea? Nu puteam s-o arunc pur şi simplu la gunoi şi nici să risc s-o găsească Moody. Ca medic, ar fi ştiut imediat ce fusese acest obiect.

Puteam oare s-o arunc în W.C? Nu eram sigură. Ce s-ar întâmpla dacă ar înfunda toaleta şi ar trebui să chemăm un instalator, care i-ar arăta lui Moody ciudatul obiect din cauza căruia se produsese înfundarea.

Metalul era moale.

Puteam poate să-l tai în bucăţi. Am găsit o foarfecă în lucrurile de cusut ale lui Nasserine şi m-am străduit s-o tai pe toată în bucăţele mici de tot.

Apoi mi-am adus cuţitul şurubelniţă, am dat repede geamul de o parte, m-am aplecat în afară, deasupra trotuarului, şi am pândit un moment când nimeni nu părea să fie atent la ceea ce fac. În clipa aceea am dat drumul micilor bucăţele să călătorească pe străzile Teheranului.

Ziua de naştere a tatii era pe 5 aprilie. Ar împlini 65 de ani dacă mai trăieşte. Ziua de naştere a lui Joe era pe 7 aprilie. El împlinea 15 ani. Ştia oare că mai sunt în viaţă? Nu puteam să-i fac niciun cadou. Nu puteam să-i fac nicio prăjitură.

Nu puteam să le dau telefon să le doresc cele bune de

ziua de naştere. Nu puteam să le trimit nicio felicitare. Nici măcar nu ştiam exact când ar fi fost ziua lor de naştere, căci pierdusem orice orientare în timp.

Uneori noaptea, când stăteam pe balcon şi vedeam luna, mă gândeam că deşi pământul e atât de mare, luna e singură, aceeaşi pentru Joe şi John, mama şi tata, şi chiar pentru mine.

Era aceeaşi lună pe care o vedea şi Mahtob.

Asta îmi dădea, oarecum faţă de ea un sentiment de ataşament.

Într-o zi, pe când priveam prin fereastra din faţa casei, am simţit că mi se opreşte respiraţia. Pe trotuarul de pe cealaltă parte a străduţei se afla doamna Alavi şi privea în sus spre mine. Un moment am crezut că trebuie să fie o nălucă născocită de mint ea mea rătăcită.

— Ce faceţi aici? am întrebat-o surprinsă.

— Am stat şi am observat casa. Aştept de ore, a spus ea. Ştiu ce vi s-a întâmplat.

Cum descoperise ea unde locuiam? mă întrebam. Cu ajutorul Ambasadei? De la şcoală? îmi era indiferent; eram entuziasmată văzând-o pe femeia care era gata să-şi rişte viaţa ca să ne scoată pe Mahtob şi pe mine din ţară. Şi la gândul ăsta am oftat din nou la reînnoita amintire că

Mahtob dispăruse.

— Ce pot să fac? a întrebat doamna Alavi.

— Nimic, am spus doborâtă de suferinţa mea.

— Trebuie să vorbesc cu dumneavoastră, a spus ea şi şi-a coborât vocea când a observat că era ceva curios ca o femeie de pe stradă să discute cu o femeie aflată la una din ferestrele etajului întâi, şi, pe lângă toate, şi în engleză.

— Aşteptaţi! i-am spus.

În câteva minute am dat la o parte geamul. Apoi mi-am lipit capul de zăbrele şi ne-am continuat conversaţia noastră ciudată cu voce mai înceată.

— Am observat casa zile în şir, mi-a spus doamna Alavi.

Mi-a povestit că fratele ei fusese un timp cu ea şi că stătuseră în maşină. Cineva însă, bănuitor, i-a întrebat ce fac acolo. Fratele doamnei Alavi a explicat că observa o fată care stătea în una din case, fiindcă voia să se căsătorească cu ea. Era o explicaţie suficientă, dar probabil că incidentul îl enervase pe fratele ei. În orice caz, doamna Alavi era acum singură.

— Totul e pregătit pentru plecarea la Zahidan, a spus ea.

— Nu pot pleca „Mahtob nu mai e cu mine.

— Am s-o găsesc pe Mahtob.

Oare cum ar fi putut să facă asta?

— Nu întreprindeţi nimic ce ar putea trezi suspiciune.

Ea aprobă. Apoi dispăru la fel de misterios, cum venise. Am pus geamul la loc, am ascuns cuţitul şi am recăzut într-o stare de letargie, în care mă întrebam dacă acest episod nu fusese cumva numai un vis.

Probabil că Dumnezeu poruncise lumii să se învârtească mai încet. Fiecare zi avea cel puţin patruzeci şi opt, dacă nu şaptezeci şi două de ore. Acestea au fost cele mai pline de singurătate zile-ale vieţi mele. Era foarte obositor să găsesc ceva care să-mi ocupe timpul.

Îmi făuream în gând un plan complicat cum aş putea să iau legătura cu Mahtob. Încercam să-i gătesc lui Mahtob din toate resturile de mâncare pe care le puteam găsi prin casă şi cu ceea ce aducea Moody acasă mâncărurile ei preferate, şi să i le trimit prin tatăl ei. Pilaful bulgăresc era una dintre acestea.

Cu câteva bucăţele de aţă albă am reuşit să-i croşetez o pereche minusculă de cizme pentru păpuşa ei. Apoi mi-am amintit de câteva cămăşi-bluză cu guler înalt pe care abia dacă le mai purta, fiindcă o strângeau la gât. Am tăiat gulerul, ca bluzele să fie mai comode, iar din bucăţelele de

material astfel obţinute i-am cusut rochiţe noi pentru păpuşă. Am găsit şi o bluză albă cu mâneci lungi, care îi rămăsese mică. I-am tăiat mânecile şi am cusut materialul în talie, astfel încât a rezultat o bluză cu mâneci scurte, dar din nou suficient de lungă pentru ea.

Moody lua cadourile cu el, dar refuza să-mi spună vreo noutate despre fiica mea, cu o singură excepţie când *a* adus înapoi cizmuliţele pentru păpuşă.

— A spus că nu vrea să le aibă acolo pentru că i le murdăresc ceilalţi copii, a spus el.

Sufletul mi s-a încălzit la această veste, dar nu voiam ca Moody să-şi dea seama de ceea ce se întâmplase. Micuţa mea. Curajoasa Mahtob înţelesese planul meu. Acesta era modul în care îmi spunea: „mamă, mai trăiesc încă”. Şi era împreună cu alţi copii. Acest lucru excludea, slavă Domnului, casa lui Ameh Bozorg.

Dar unde se afla totuşi?

Din plictiseală şi disperare am început să citesc colecţia de cărţi englezeşti a lui Moody. Cele mai multe aveau ca obiect Islamul, dar asta îmi era indiferent. Le-am citit din scoarţă-n scoarţă. Exista chiar şi un dicţionar Webster şi l-am citit şi pe acela. Aş fi dorit să fi găsit şi o Biblie.

Dumnezeu era singurul meu însoţitor în aceste zile şi

nopţi anoste. Vorbeam tot timpul cu el. Cu timpul, nu mai ştiu în câte zile, în mintea mea a încolţit o strategie. Prinsă fără nicio posibilitate de a acţiona, în această capcană, incapabilă să fac ceva pentru a putea să mă apăr, eram ferm hotărâtă să fac tot posibilul de a fi din nou împreună cu Mahtob. Aşa că mi-am îndreptat atenţia asupra religiei lui Moody.

Am studiat cu multă atenţie un manual care explica obiceiurile şi ritualurile rugăciunilor islamice şi am început prin a le urma pe toate cu exactitate. Înainte de rugăciune îmi spălam mâinile, braţele, faţa şi partea de sus a picioarelor. Apoi întindeam un *chador* alb de rugăciune. Când se îngenunchează la rugăciunea islamică şi se apleacă în faţă ca semn de supunere în faţa voinţei lui Allah, capul nu trebuie să atingă niciun obiect creat de om. Afară este mai simplu. În casă, cel ce se roagă, plin de umilinţă, trebuie să folosească o piatră de rugăciune, iar aici se găseau destule de-astea. Erau mici bolovani simpli, de argilă uscată, cu un diametru de aproximativ doi centimetri şi jumătate. Puteau fi făcuţi din orice fel de pământ, dar aceştia erau făcuţi din pământ adus special de la Meca.

Învăluită ân *chador,* mă aplecam în faţă, astfel încât să

ating cu capul piatra de rugăciune.

Într-o dimineaţă, l-am uimit pe Moody când s-a sculat, întrucât mi-am făcut şi eu spălarea rituală. Mă privea uimit când mi-am întins *chador*-ul şi mi-am luat poziţia de rugăciune pe hol. Îmi cunoşteam exact locul – nu alături de el, ci în spatele lui. Împreună am privit spre Meca şi ne-am început solemnele intonaţii.

Urmăream un dublu scop. Voiam să-i fac lui Moody o bucurie, chiar dacă ar fi descoperit planul meu ascuns. Ar fi crezut că încerc să-i câştig bunăvoinţa, ca s-o primesc înapoi pe Mahtob, dar n-ar fi fost ăsta deja un mic succes? Mahtob fusese ultima lui piatră de încercare pentru a mă determina să-i urmez planurile privitoare la viaţa noastră. N-ar fi fost asta o dovadă că strategia lui dăduse roade?

Dar asta nu era decât al doilea scop pe care-l urmăream, căci, indiferent de ceea ce ar fi putut Moody să bănuiască vreodată, motivul rugăciunilor mele islamice era mult mai serios. Căutam disperată ajutor, în mod egal, de oriunde ar fi venit. Dacă Allah era aceeaşi fiinţă supremă ca Dumnezeul meu, atunci îi voi îndeplini cât de bine posibil cerinţele. Voiam să-l mulţumesc pe Allah, la fel de mult ca şi pe Moody.

După ce ne-am terminat rugăciunile, Moody mi-a spus

laconic:

— Nu trebuie să le spui în englezeşte.

Aşadar, acum mai aveam ceva de făcut. Întreaga zi, şi în cele ce au urmat, am exersat cuvintele arabe şi am încercat să mă încredinţez că devenisem cu adevărat o casnică iraniană ascultătoare.

Într-o zi a venit Ellen, Anunţându-şi vizita la soneria de la uşă. Ne-am întreţinut de la fereastră.

— Ştiu, Moody mi-a spus să mă ţin cât mai departe de tine, dar trebuia pur şi simplu să aflu ceva despre tine, măcar dacă eşti în viaţă, spuse Ellen. S-a schimbat ceva?

— Nu.

— Ştii unde se află Mahtob?

— Nu. Ştii tu?

— Nu, mi-a răspuns Ellen. Apoi a făcut o propunere. Poate *Aga* Hakim ar putea să te ajute cu ceva. Moody îl respectă. Aş putea să vorbesc cu *Aga* Hakim.

— Nu, am spus eu repede. Dacă Moody descoperă că am vorbit cu cineva, situaţia mea se va înrăutăţi şi mai mult. Nu vreau decât s-o văd pe Mahtob.

Ellen mi-a înţeles temerile şi şi-a clătinat dezamăgită capul înfăşurat în *chador.*

— Ai putea totuşi să faci ceva pentru mine. Ai putea să-

mi aduci un Nou Testament.

— Bine, a încuviinţat Ellen, dar cum ajung eu sus la tine.

— Am să leg un coş cu o sfoară, sau văd eu.

— Okay.

Ellen a plecat, dar nu s-a mai întors niciodată cu Noul Testament. Avea probabil remuşcări pentru că mă vizitase pe ascuns şi-i povestise despre asta lui Hormoz.

Într-o dimineaţă însorită, stăteam afară pe balconul din spate şi mă întrebam dacă mai eram sau nu în posesia facultăţilor mele mintale. Cât timp se scursese astfel? încercam să socotesc timpul care trecuse după ziua bătăii. Trecuse o lună? Două? Nu-mi puteam aminti. Am hotărât să număr vinerile, căci erau singurele zile mai deosebite. Existau chemări suplimentare pentru rugăciune. Oricât mă străduiam să-mi amintesc, nu puteam să îmi aduc aminte decât de o singură vineri de la cearta noastră. Trecuse numai o săptămână? Mai puţin de două? Era într-adevăr încă aprilie?

Am observat cum o vecină mă urmărea de la fereastra ei, de pe strada alăturată, din spatele curţii de beton. N-o mai văzusem înainte...

— De unde sunteţi? M-a întrebat ea brusc într-o engleză stâlcită.

Eram surprinsă şi speriată. Suspicioasă chiar.

— De ce? am întrebat eu.

— Fiindcă ştiu că sunteţi străină.

Disperarea mi-a dezlegat limba, iar cuvintele au izbucnit în şuvoi. N-am pierdut nicio clipă ca să-mi dau seama dacă femeia îmi e prieten sau duşman.

— Sunt închisă în casa asta, am şoptit eu. Mi-au luat fiica şi m-au închis înăuntru. Am nevoie de ajutor, vă rog ajutaţi-mă.

— Îmi pare rău de dumneavoastră. Să văd ce pot face.

Dar ce putea ea să facă? O gospodină iraniană avea doar puţin mai multă libertate decât mine. Apoi mi-a venit o idee.

— Aş vrea să trimit o scrisoare familiei mele, am spus.

— Bine. Scrieţi scrisoarea. Apoi eu trec strada şi puteţi să-mi aruncaţi plicul jos.

Am mâzgălit repede o scrisoare de înştiinţare, într-un stil aproape de neînţeles. Am descris, cât am putut mai repede, toate aceste noi şi îngrozitoare complicaţii şi i-am avertizat pe mama şi pe tata să nu insiste prea mult în aceste momente pe la Ambasadă sau la Ministerul de Externe. Nu trebuia întreprins nimic până nu o aveam pe Mahtob înapoi, alături de mine. Le-am scris cât îmi erau de

dragi, iar pe scrisoare mi-au curs lacrimi.

Am deşurubat geamul de la fereastra din faţă şi am aşteptat cu plicul în mână ca să apară femeia pe străduţă. Nu erau mulţi trecători, dar nu eram sigură că aş fi recunoscut-o, fiindcă la fel ca toate celelalte femei era învăluită în *chador.* Câteva femei au trecut pe lângă casă, dar niciuna nu schiţă vreun gest că m-ar recunoaşte.

Apoi s-a apropiat alta. Era îmbrăcată cu *manto* şi ru*sari*; ea s-a apropiat mai mult, grăbită, ca şi când s-ar fi dus la cumpărăturile zilnice. Dar când a ajuns în dreptul meu s-a uitat în sus şi a înclinat uşor capul. Scrisoarea mi-a alunecat din mână şi a aterizat pe trotuar ca o hârtie care a căzut. Noua mea complice a ridicat-o repede, şi-a pitit-o sub pardesiu fără să-şi încetinească mersul.

N-am mai văzut-o niciodată de atunci. Deşi mi-am petrecut mult timp pe balconul din spate în speranţa că poate voi mai zări-o. Considerase probabil că riscul era prea mare ca să mai încerce să facă ceva pentru mine.

După cum sperasem, participarea mea la rugăciuni l-a calmat pe Moody. Drept recompensă mi-a adus *The Khayam,* un ziar cotidian de limbă engleză. Ştirile erau toate falsificate de propaganda iraniană, dar aveam cel puţin şi altceva de citit, scris în limba mea, în afara cărţilor

religioase şi a dicţionarului. Îmi venea foarte greu să cred că petrecusem numai o săptămână şi jumătate de izolare. Poate mă gândeam eu, că *The Khoyan* falsifica şi data, aşa cum falsifica şi realitatea.

Dar faptul că aveam ziarul arăta o modificare bruscă a situaţiei mele sau cel puţin în comportamentul lui Moody. Acum apărea în fiecare seară acasă, îmi aducea *The Khayan* şi uneori câte o mică surpriză.

— Căpşuni, mă anunţă el, venind acasă într-o după-amiază. Sunt scumpe şi greu de găsit.

Ce ofertă neaşteptată şi evidentă de pace! În seara când ne întorseserăm de la Ellen şi Hormez refuzase să cumpere căpşuni pentru Mahtob.

Fusese ultima noapte în care o avusesem pe Mahtob alături de mine.

Se împlinise aproape un an de când mâncasem ultima oară căpşuni. Acestea erau mici, fără suc, şi probabil că nu aveau niciun gust deosebit; dar în momentul acela reprezentau ceva ieşit din comun. Am înghiţit trei din ele, înainte de a mă obliga să mă opresc.

— Du-i-le lui Mahtob, i-am spus.

— Bine, a răspuns el.

În unele seri Moody era destul de prietenos faţă de mine

şi chiar dispus să discute puţin. Alteori, părea distant şi ameninţător. Şi, cu toate că-l întrebam mereu despre Mahtob, nu voia să-mi relateze nimic despre ea.

— Până când trebuie s-o ducem aşa? l-am întrebat.

A mormăit ceva.

O zi lipsită de fericire urma alteia asemănătoare.

În mijlocul nopţi ne-a trezit soneria de la uşă. Mereu pregătit să alunge demonii care îl torturau, Moody a sărit din pat şi a alergat la fereastra din faţă. Trezindu-mă din letargia mea, am ascultat din dormitor şi am putut să aud vocea lui Mustafa, al treilea fiu al lui Baba Hajji şi al lui Ameh Bozorg. L-am auzit pe Moody spunând că vine imediat.

— Ce s-a întâmplat? l-am întrebat eu, când s-a întors în dormitor, ca să se îmbrace la repezeală.

— Mahtob e bolnavă, a spus el. Trebuie să plec imediat.

Inima mi s-a strâns.

— Lasă-mă să merg şi eu, am strigat.

— Nu. Rămâi aici.

— Te rog!

— Nu!

— Te rog, adu-o acasă!

— Nu. N-am s-o mai aduc niciodată acasă.

Când s-a îndreptat spre uşă, am sărit din pat şi am alergat după el, pregătită să cutreier străzile Teheranului, în cămaşă de noapte, dacă asta mi-ar fi adus-o înapoi pe fiica mea.

Dar Moody m-a împins deoparte, a închis uşa după el şi m-a lăsat singură cu această nouă spaimă. Mahtob era bolnavă! Atât de bolnavă ca Mustafa să fie trimis la miezul nopţii după Moody. O s-o ducă oare la vreun spital? Era oare atât de bolnavă? Ce nu era în ordine? Puişorul meu! Puişorul meu, strigam eu plângând.

În timpul acestei nesfârşite nopţi de lacrimi şi presimţiri întunecate, am încercat să descopăr însemnătatea acestei noi firimituri de informaţie despre Mahtob. De ce Mustafa?

Apoi mi-am dat seama că Mustafa şi soţia lui, Malouk, locuiau la o depărtare de numai trei blocuri. Mahtob îi cunoştea pe amândoi şi se înţelegea destul de bine şi cu copiii lor. Iar Malouk era cel puţin ceva mai curată şi mai prietenoasă decât alţi membri ai familiei. Gândul că Mahtob se afla la Mustafa şi la Malouk m-a mai liniştit puţin, dar era totuşi o prea slabă mângâiere pentru sufletul meu îngrijorat. Când e bolnav, un copil are şi mai mult nevoie de mamă. Încercam să-i trimit în gând dragostea şi mângâierea mea şi speram şi mă rugam ca să

mă audă şi să simtă cât de îngrijorată eram din cauza ei.

Săptămânile trecute crezusem că atinsesem pragul de jos al disperării, dar acum îmi dădeam seama că deznădejdea mă putea împinge mult mai adânc.

În sfârşit, orele grele şi triste ale nopţii au făcut loc dimineţii, iar eu nu aveam încă nicio veste. Dimineaţa s-a târât şi mai încet. Fiecare bătaie a inimii mele îngrijorate era o chemare către copilul meu: „Mahtob, Mahtob, Mahtob!

Nu puteam mânca. Nu puteam dormi.

Nu puteam să fac absolut nimic.

Nu mi-o puteam închipui pe Mahtob singură într-un pat de spital”.

A trecut şi o după-amiază lungă, dureroasă, apăsătoare. Am considerat-o drept cea mai lungă zi din existenţa mea chinuită.

Simţeam o apăsare nebunească, disperată. Priveam fix de la fereastra dormitorului nostru, dar nu puteam vedea decât spatele caselor şi am zărit, într-o curte învecinată, o femeie. Era menajera casei, o femeie bătrână, înfăşurată în *chador.* Aplecată peste o ţâşnitoare, spăla, cât putea de bine cu o singură mână – cea liberă – oale şi crătiţi. O văzusem de mai multe ori robotind aşa, dar nu vorbisem

niciodată cu ea.

În clipa aceea am luat o hotărâre. Voi fugi din această închisoare, voi alerga la casa lui Mustafa şi a lui Malouk şi am să-mi salvez copilul. Eram prea răscolită ca să mai gândesc cu mintea limpede şi nu mă gândeam deloc la eventualele consecinţe ale unei asemenea acţiuni. Orice s-ar întâmpla, trebuia să-mi văd *acum* copilul.

Fereastra din spate nu era prevăzută nici cu geam nici cu gratii. Am tras un scaun, m-am urcat pe el, m-am ridicat în sus, ţinându-mă cu mâna de rama ferestrei şi am încercat, să pun piciorul pe pervazul îngust care depăşea numai cu trei-patru centimetri peretele casei.

Stând pe pervaz, în timp ce mă ţineam cu mâna de rama de sus a ferestrei, eram la numai un pas depărtare de acoperişul casei vecine, care avea numai un etaj. Întorcându-mă spre dreapta, am strigat:

— *Shoma Englisi sobatcom*? vorbiţi englezeşte? Speram să ne putem înţelege destul de bine ca să-mi permită să mă caţăr pe acoperişul ei, să mă lase în casă şi apoi afară, pe uşa casei.

Ca răspuns la întrebarea mea, femia şi-a strâns şi mai mult *chador*-ul în jurul ei şi a alergat în casă.

Încetişor, m-am Dat înapoi şi am reintrat în apartament.

Nu exista niciun ajutor, nici o cale de ieşire. Mă învârteam prin casă, şi căutam tot felul de soluţii.

Am căutat ceva de citit şi am răscolit biblioteca lui Moody după ceva englezeşte, ceva încă necitit de la cap la coadă. Am găsit un pliant de patru pagini, care alunecase în spatele unei grămezi de cărţi şi l-am privit curioasă. Nu-l mai văzusem până atunci. Era un manual de redactat în engleză şi care reprezenta rugăciuni islamice speciale pentru anumite ritualuri. M-am aşezat pe podea şi am citit totul în fugă, până când ochii mi-au rămas aţintiţi asupra descrierii unui *nase.*

Un *nase* este o promisiune solemnă făcută lui Allah, un soi de jurământ, un fel de înţelegere, de tocmeală. Reza şi Essey făcuseră deja o dată un *nase.* Dacă Allah ar fi reuşit cumva să îndrepte picioarele strâmbe ale lui Mehdi, atunci şi Reza şi Essey trebuiau să-şi îndeplinească în fiecare an obligaţia de a duce la *masje*d tăvi cu pâine, brânză, *sabzi* şi alte alimente ca să le binecuvânteze şi să le împartă săracilor.

Megafoanele chemau pe străzi la rugăciune. Şi în timp ce îmi făceam spălarea rituală şi mă înfăşuram în *chador,* lacrimile îmi curgeau şiroaie pe obraji. Dar acum ştiam ce aveam de făcut. Voi face un *nase.*

Amestecând legile fundamentale ale credinţei islamice cu cele ale creştinismului, mă rugam cu voce tare:

— Te rog, Allah, dacă eu şi cu Mahtob vom fi din nou împreună şi vom putea să ne întoarcem acasă, am să fac un pelerinaj la Ierusalim, în ţara sfântă. Acesta este nasr-ul meu. Apoi am citit cu voce tare din cartea pe care o aveam în faţă, intonând cu veneraţie şi sinceră evlavie o rugăciune specială, lungă, în arabă. Credeam foarte mult în asta. Separată de lume, comunicam acum direct cu Dumnezeu.

S-a făcut seară. Întunericul a coborât peste Teheran. Şedeam pe podeaua din hol şi citeam ca să treacă timpul.

Brusc luminile s-au stins. Pentru prima oară, după săptămâni de zile, urletul înfiorător al alarmei aeriene, a năvălit peste conştiinţa mea rătăcită. Mahtob, m-am gândit eu. Sărmana Mahtob, cât trebuie să-i fie de frică. Disperată, am alergat la uşă, dar bineînţeles că era închisă, iar eu eram prizonieră în apartamentul de la etajul doi. Doborâtă de durere umblam de colo-colo prin cameră, fără să mă gândesc să iau măsuri pentru propria-mi apărare. Mi-am amintit din nou de puvintele din scrisoarea lui John: „Te rog, ai grijă de Mahtob, şi n-o lăsa de lângă tine”. Plângeam după fiica mea şi am vărsat cele mai

amare lacrimi, cele mai pline de îngrijorare şi durere pe care le-am vărsat vreodată, pe care le voi vărsa sau le-aş putea vărsa.

Afară sirenele urlau, iar bubuitul rachetelor antiaeriene se auzea din depărtare. Am auzit motoarele câtorva avioane şi explozii de bombe, dar şi astea rămânean undeva departe. Mă rugam întruna pentru Mahtob.

Atacul a durat doar câteva minute, fiind cel mai scurt dintre cele pe care le trăisem. Totuşi, m-a făcut să tremur, căci eram singură într-o casă plină de întuneric, într-un oraş întunecat, într-o disperare neagră. Zăceam şi plângeam.

A trecut probabil aşa vreo jumătate de oră înainte de a auzi cum se deschide uşa casei. Pasul greu al lui Moody a răsunat pe trepte. Am alergat în hol pregătită să-l implor să-mi spună ceva, cât de puţin, despre Mahtob.

Uşa s-a deschis larg, şi el şi-a făcut apariţia. Pe fundalul întunecat al nopţii, abia îi zăream silueta în raza slabă de lumină a micii sale lanterne.

Părea să poarte o boccea mare şi grea. M-am apropiat să văd ce avea în braţe.

Brusc, mi s-a tăiat respiraţia. Era Mahtob! înfăşurată într-o pătură, stătea lipită de el, dar cu o privire absentă.

Faţa ei lipsită de expresie avea – chiar şi în apartamentul întunecat – o paloare fantomatică.

17

— Ah! ■ îţi mulţumesc iubite Dumnezeule, îţi mulţumesc, am murmurat eu cu voce tare.

Nu mai puteam să mă gândesc decât la *nase* şi la rugăciunea specială pe care o spusesem în ziua aceea.

Dumnezeu îmi auzise rugăciunile.

Eram entuziasmată, dar şi înfricoşată. Puişorul meu părea atât de trist, de chinuit, de bolnav.

I-am îmbrăţişat pe amândoi, strângându-i în braţe, pe soţul meu şi pe fiica mea.

— Te iubesc într-adevăr pentru că ai adus-o acasă, i-am spus lui Moody, deşi părea destul de caraghios ca tocmai eu să spun asta când, de fapt, el era cauza tuturor chinurilor prin care trecusem. Dar eram atât de recunoscătoare că o revedeam pe Mahtob, încât această afirmaţie lipsită de orice raţiune, mi se părea aproape credibilă.

— Cred că acest atac aerian a fost un semn al lui Dumnezeu, a spus Moody. Nu există niciun motiv care ne-ar impune să trăim despărţiţi. **În** vremurile astea, trebuie să fim împreună. Am fost într-adevăr îngrijorat din cauza ta. Nu mai trebuie să fim despărţiţi.

Broboane de sudoare, din cauza febrei, umezeau fruntea lui Mahtob. Mi-am întins braţele spre ea, iar Moody mi-a dat-o mie. Era atât de bine s-o pot din nou atinge!

N-a scos niciun cuvânt când am dus-o în dormitor şi Moody ne-a urmat. Am înfăşurat-o în pături, am luat o cârpă, pe care am înmuiat-o în apă rece şi i-am tamponat fruntea. Îşi dădea seama de tot ce se întâmplă, dar era agitată şi evident înfricoşată să vorbească cu mine în prezenţa lui Moody.

— A mâncat? l-am întrebat.

— Da, m-a asigurat el.

Dar după cum arăta, afirmaţia lui nu prea stătea în picioare. Mahtob slăbise.

Toată noaptea a avut grijă să nu ne lase singure. Mahtob a rămas liniştită şi absentă, dar datorită îngrijirilor mele febra a început să-i scadă.

Am petrecut noaptea toţi trei în acelaşi pat. Mahtob la mijloc, într-o stare de continuă nelinişte, s-a trezit mereu, acuzând dureri de stomac şi diaree. Am ţinut-o în braţe toată noaptea, căci nici eu n-am putut adormi decât în scurte intervale de timp. Îmi era atât de frică să-l întreb pe Moody:

— Şi acum ce se va întâmpla?

De dimineaţă, când Moody se pregătea să se ducă la serviciu, mi-a spus, pe un ton nu neprietenos, dar totuşi lipsit de afecţiunea din timpul nopţii trecute:

— Pregăteşte-o.

— Te rog, n-o lua.

— Ba da. N-o las aici, la tine.

N-am îndrăznit să mă împotrivesc în această clipă îngrozitoare. Moody avea toată puterea asupra mea şi nu mai puteam risca o izolare totală.

Mahtob a acceptat, tăcând în continuare, s-o ducă departe de mama ei, care simţea că o să i se frângă inimă de durere.

Ceva ciudat s-a **întâmplat cu** noi trei. Am avut nevoie de câtva **timp ca să descifrez ce se** ascundea în noul nostru mod de **comportare, dar, intuitiv,** îmi dădeam seama că intrasem într-o **nouă fază a vieţii** noastre comune.

Moody **era mai stăpânit, mai** puţin ameninţător, dar mai calculat **decât înainte. Aparent** părea calm, ca şi când şi-ar fi definit **o Anume personalitate.**

În ochii lui **puteam descifra** însă semnele unei supărări mai profunde.

Era preocupat în special de problema banilor.

— Cei de **la spital** nu **m-au** plătit încă, mi s-a plâns el. Muncesc pe gratis.

— Asta-i **caraghios, am spus** eu. E de necrezut. Atunci de unde ai bani?

— Banii din care trăim acum îi iau de la Mammal.

Tot nu-l **credeam. Eram** convinsă că vrea să mă facă să cred că nu are **nici**un ban, ca să pară că nu ar exista nicio posibilitate **să** ne **schimbăm** modul de viaţă.

Dintr-un **motiv pe care nu** reuşeam să-l descopăr, Moody şi-a deplasat treptat ţinta crizelor sale de furie... A început **s-o aducă pe Mahtob** aproape în fiecare seară acasă, cu excepţia **nopţilor când** era de gardă. După una sau două săptămâni, i-a permis lui Mahtob să rămână din când în când la **mine şi peste** zi, când el lucra, dar, bineînţeles, nu **fără să sublinieze** starea noastră de prizonierat trăgând **şi** zăvorul **după ce** încuia uşa de două ori după el.

Apoi, într-o **dimineaţă, când** a plecat ca de obicei, iar eu am aşteptat **să aud sunetul** cunoscut al zăvorului, n-am auzit nimic **altceva decât sunetul** paşilor lui ce părăseau casa. Am **alergat la fereastra** dormitorului şi l-am văzut coborând spre **străduţă.**

Uitase să ne încuie, sau ne punea la încercare?

Am **hotărât să iau în calcul** ultima variantă. Mahtob şi cu mine am **rămas în locuinţă,** până când s-a întors el peste câteva ore, **părând mult mai** bine dispus decât înainte. Ne pusese **la încercare, eram** convinsă. Probabil stătuse la pândă, **observând locuinţa,** sau angajase un detectiv, iar noi ne **dovedisem demne** de încredere.

Moody vorbea **acum mai des şi** mai pătimaş despre noi trei ca o familie, **încercând să** ne vadă trăind împreună drept pavăză împotriva asalturilor lumii. După ce zilele s-au transformat în săptămâni, am devenit tot mai sigură că mi-o va reda cu totul pe Mahtob.

Mahtob se schimbase şi ea. La început n-a vorbit decât în silă despre amănuntele despărţirii ei de mine.

— Ai plâns mult? am întrebat-o. L-ai rugat pe tata să te aducă înapoi?

— Nu, spuse ea încet, înfricoşată. Nu l-am rugat. N-am vorbit cu nimeni. Nu m-am jucat. Nu am făcut absolut nimic.

A fost nevoie să insist de mai multe ori ca s-o fac să-şi deschidă sufletul măcar faţă de mine.

Am aflat, în fine, că fusese supusă multor interogatorii, în special de Malouk, nevasta nepotului lui Moody. Ea a întrebat-o dacă mama ei ar fi luat-o vreodată la Ambasadă

sau dacă ar fi încercat să părăsească ţara. Dar Mahtob răspunsese întotdeauna „nu”.

— Mami, am încercat într-adevăr să fug, mi-a spus ea, ca şi când ar fi fost supărată pe ea însăşi că nu reuşise. Ştiam drumul înapoi de la casa lui Malouk. Uneori, când am cumpărat cu Malouk zarzavaturi sau altceva, voiam să fug, să mă întorc acasă, să te caut.

Cât de recunoscătoare eram că nu-i reuşise fuga. Ideea de-a o şti singură pe străzile Teheranului, atât de circulate, cu şoferi neatenţi, cu Poliţia lipsită de suflet, aprigă şi bănuitoare, era pur şi simplu înfricoşătoare.

Bineînţeles că nu fugise. Nu făcuse nimic. Şi asta era ceea ce se schimbase la Mahtob. Se adaptase împotriva voinţei ei. Durerea şi frica o copleşiseră, nu mai riscase nimic. Era nefericită, bolnăvicioasă, nervoasă şi rănită sufleteşte.

Aceste două modificări de personalitate, au adus cu ele a treia – şi anume în ceea ce mă priveşte. Am avut timp să reflectez îndelung în timpul zilelor nesfârşite pe care le mai petreceam încă închisă în locuinţa lui Mammal. Mi-am adunat gândurile şi mi-am formulat argumentele logice, analizându-le după un anumit plan strategic. Nu reuşeam să depăşesc cu niciun chip ideea că nu m-aş putea obişnui

niciodată cu viaţa în Iran. De asemenea, era foarte clar pentru mine că nu mai puteam avea nicio speranţă ca mintea zdruncinată a lui Moody să re devină lucidă. Acum se comporta bine, era mai raţional, mai puţin ameninţător, dar nu mă puteam baza până la capăt pe acest lucru. Puteam doar să mă folosesc de situaţia actuală pentru a-mi îmbunătăţi pe moment poziţia, până la următorul scandal, a cărui izbucnire era de prevăzut.

Cum puteam să realizez cel mai bine acest lucru? Nu-mi dădeam seama cum ar fi trebuit să procedez exact, cu toate amănuntele, dar ajunsesem la câteva concluzii fundamentale. De acum înainte trebuia să mă îndrept în altă direcţie şi să-mi dublez eforturile de a părăsi Iranul împreună cu Mahtob pentru a mă întoarce în SUA, ceea ce presupunea o strategie de acţiune pregătită cu multă exactitate. Am ajuns la concluzia că de acum trebuia să am secrete faţă de fiica mea. Mă neliniştea foarte mult faptul că fusese interogată de Malouk. N-o puteam expune la pericolul de a şti prea multe. Nu voi mai vorbi cu ea prea mult despre reîntoarcerea în Statele Unite. Într-o anumită privinţă, această hotărâre mă îndurera foarte mult. Ardeam de nerăbdare să pot împărţi cu Mahtob noutăţile mele bune, dacă ar fi existat vreuna. Dar, pe de

altă parte, în sufletul meu, îmi dădeam foarte bine seama că păstrând tăcerea asupra acestor lucruri dădeam dovadă de mai multă dragoste. Nu voi mai trezi în ea niciun fel de speranţă. Abia când ne vom afla pe drumul spre America – şi încă nu aveam habar cum trebuia să rezolv asta – îi voi spune.

Şi aşa am început, fiecare în parte, să ne ridicăm un zid propriu de apărare, în timp ce Moody se consacră, mânat de motivele nebuniei sale, să ofere un suport afectiv soţiei şi fiicei sale.

Era un fel de pace plină de încordare, o existenţă ciudată, care aparent – în amănuntele sale exterioare – era mai liniştită, mai sigură, dar ale cărei încordări interioare zăceau îngropate înăuntrul fiecăruia. Situaţia noastră de fiecare zi se îmbunătăţise, dar în străfundul sufletului se contura un conflict ce putea să devină şi mai ameninţător „şi mai primejdios decât înainte.

Mammal şi Nasserime nu s-au întors la locuinţa lor, continuând să locuiască la rude. Dar Reza şi Essey s-au mutat din nou jos. Essey şi cu mine ne-am reluat prietenia noastră destul de îndoielnică.

În a şaisprezecea zi a lunii persane *ordibehesht,* care în acest an căzu pe 6 mai, era ziua de naştere a imamului

Mehdi, al doisprezecelea imam. El dispăruse de secole, dar şiiţii credeau că la ziua Judecăţii de Apoi el va reapărea împreună cu Iisus. Şi exista obiceiul ca la ziua lui de naştere să te rogi să ţi se îndeplinească o dorinţă.

Essey m-a invitat în casa unei femei bătrâne, care încheia al patruzecilea an al unui *nase.* Drept mulţumire pentru vindecarea fiicei sale de o boală aproape necruţătoare, datoria ei era ca în fiecare an, în ziua de aniversare a imamului, să organizeze o petrecere. Essey îmi spusese că se vor afla acolo aproape două sute de femei. Dar pentru că nu-mi puteam imagina decât o zi întreagă de bocete şi rugăciuni, i-am spus:

— Nu, nu vreau să merg.

— Te rog, vino, spuse Essey. Oricine are o dorinţă, la împlinirea căreia ţine foarte mult, se duce la această femeie, îi dă o sumă de bani, ca ea să citească din Coran şi să se roage pentru el. Înainte de a se împlini un an, înainte de următoarea aniversare a Imamului Mehdi, dorinţa îi va fi îndeplinită. N-ai nicio dorinţă pe care ai vrea s-o vezi îndeplinită? Şi-mi zâmbi cu o sinceră prietenie. Doar îmi cunoştea dorinţa!

— Bine, am spus eu, merg dacă mă lasă Moody.

Spre surprinderea mea, Moody mi-a dat voie. Aproape

toate rudele sale feminine se vor afla acolo, iar Essey ne va păzi pe Mahtob şi pe mine. El voia ca eu să particip la sărbătorile sfinte.

În dimineaţa respectivă, casa se umplu de oameni. Bărbaţii s-au adunat în apartamentul lui Reza, în timp ce femeile se înghesuiau, câte-o duzină, în maşini, pentru un drum de circa o oră şi jumătate spre sud, spre casa bătrânei, care locuia lângă aeroport.

Ziua mi-a oferit o mare surpriză. Am intrat într-o casă de femei, complet neînvăluite, care purtau cele mai frumoase rochii festive – rochii de ocazie, roşu-carmin, cu decolteuri adânci, rochii fără umeri, rochii cu paiete sau costume-pantalon, strâns lipite de corp. Toate se coafaseră proaspăt şi se machiaseră. Toate îşi etalau bijute riile. Muzica **puternică,** *banderi,* **cu** tobe şi cimbale, se revărsa din **mai multe megafoane** stereo. Peste tot în sala cea mare **femeile dansau cu mâinile** deasupra capului, îşi legănau **şoldurile. Niciuna nu a** rămas înfăşurată în *chador.*

Essey şi-a **aruncat chador-ul,** dând la iveală o rochie de culoare **turcoaz, cu un decolteu** scandalos de adânc şi multe **bijuterii de aur.**

Nasserine **avea un deux-pièces** albastru-închis,

decorat cu un **model de tip scoţian,** roşu.

Zohreh şi **Fereshteh se aflau** şi ele aici, dar nici urmă de Ameh **Bozorg.**

— E bolnavă, **mi-au explicat** ele.

Acum, când îmi **dădeam** seama ce fel de petrecere era aceasta, puteam **înţelege de ce** Ameh Bozorg nu venise. Ea nu putea **suferi veselia; această** petrecere ar fi reuşit într-adevăr s-o **îmbolnăvească.**

În curând a **început partea** distractivă, cu dansuri interpretate de **femei; o grupă a** prezentat un fel de dans de cadâne; **câteva au cântat.** Apoi au urmat alte dansatoare cu haine **în culori aprinse.**

Una **câte una, femeile se duceau** într-un colţ al sălii, la cititoarea **de Coran, care anunţa** dorinţa fiecărei femei la megafon şi **apoi îngâna un cântec.**

Fereshteh **îşi dori să treacă un** examen de la Şcoală.

Zohreh îşi **dori un soţ.**

Nasserine **nu-şi** dori nimic.

Petrecerea **înfierbântată a** mai durat câtva timp, înainte ca Essey să mă **întrebe:**

— Tu n-ai nicio dorinţă?

— Ba da, am una, dar nu ştiu cum trebuie să procedez.

Essey mi-a **dat** câţiva **bani.**

— Du-te la femeie şi dă-i banii, spuse ea. Nu trebuie decât să te aşezi **lângă** ea, şi ea se va ruga pentru tine. Nu trebuie neapărat să-i spui dorinţa ta. Dar în timp ce ea se roagă, tu trebuie să te concentrezi cu toată puterea asupra dorinţei **tale.**

Am luat-o **pe Mahtob de** mână şi ne-am dus la femeia sfântă. I-am dat banii şi n-am spus nimic. M-am aşezat, numai, lângă ea.

Ea a pus un material mătăsos, cu un model negru, pe capul meu şi-şi spuse rugăciunea.

Ce proastă sunt! mă gândeam. E imposibil ca treaba asta să aibă vreun efect. Apoi m-am gândit că poate există totuşi o şansă, oricât de mică, de reuşită. Trebuia să încerc totul. Aşadar, m-am concentrat: îmi doresc ca Mahtob şi cu mine să ne putem întoarce înapoi în Statele Unite.

Ritualul nu a durat decât câteva minute. Când m-am întors la Essey, mi-am dat seama că s-ar putea să am neplăceri: Essey, Nasserine, Zohreh, Fereshteh, sau vreuna din nenumăratele „nepoate” ale lui Moody care se aflau în această încăpere, ar putea – şi ar face-o, probabil – să-i povestească că am avut şi eu o dorinţă. Iar Moody ar pretinde să afle ce.

M-am hotărât să-i povestesc eu însămi lui Moody de

îndată ce vom fi acasă şi înainte s-o poată face altcineva.

— Mi-am dorit şi eu azi ceva am spus eu. L-am rugat pe Imam Mehdi să-mi împlinească o dorinţă.

— Ce ţi-ai dorit? m-a întrebat el bănuitor**...**

— Mi-am dorit ca noi trei să putem duce din nou o viaţă fericită de familie.

Moody şi-a slăbit treptat paza, într-atât încât, după aproximativ o lună de când o adusese pe Mahtob prima oară înapoi noaptea, ca să ducem din nou împreună o viaţă de familie, îi permitea acesteia să petreacă mai multe zile pe săptămână cu mine. Uneori ne lăsa să ieşim ca să facem cumpărături, alteori, dimpotrivă, ne păzea cu gelozie. Duceam o existenţă neobişnuită, asemănătoare vieţii dintr-o mănăstire.

Era îngrozitor de greu pentru mine să aştept un moment potrivit, dar ăsta era singurul lucru pe care îl puteam face. Acum îmi jucam disperată rolul, atât în faţa lui Mahtob cât şi a lui Moody. Îmi spuneam conştiincioasă rugăciunile islamice, iar Mahtob, după exemplul meu, făcea acelaşi lucru. Încet-încet, Moody se lăsa amăgit, căci voia să creadă că în perspectivă se întrevedea din nou o viaţă normală. O posibilă catastrofă mă înspăimânta îngrozitor. Acum, că ne reluasem viaţa de familie, eram constrânsă

să simulez afecţiunea. Dar ce s-ar întâmpla dacă aş rămâne gravidă? Nu voiam să-mi măresc şi mai mult greutăţile prin aducerea unei noi vieţi în această lume nebună. Nu voiam să port copilul unui bărbat pe care îl detestam. O sarcină mi-ar fi încorsetat şi mai mult libertatea.

Pe 9 iunie aniversam cea de-a patruzecea zi de naştere. Am încercat să nu mă gândesc la acest eveniment. În noaptea aceea Moody era de gardă, aşa încât a pretins ca Mahtob şi cu mine să rămânem jos, unde Essey ne putea păzi. Am obiectat împotriva acestui lucru, dar a rămas neînduplecat. Aşa că, în noaptea aniversării mele, Mahtob şi cu mine a trebuit să ne facem loc pe podeaua lui Essey, să spălăm de pe jos uriaşii gândaci morţi, atraşi mereu de urina lui Mehdi care făcea mereu pe el, să ne întindem aşternuturile pe jos şi să încercăm să dormim.

Telefonul a sunat în miez de noapte. Essey a ridicat receptorul şi am auzit cum repeta mereu: *„Na, na”.*

— E familia mea, am spus eu. Vreau să vorbesc cu ei. Azi e ziua mea de naştere.

Cu un soi de protest ce nu-mi era caracteristic, i-am smuls receptorul şi am auzit vocea surorii mele, Carolyn. Ea mi-a prezentat starea de moment a sănătăţii tatălui

meu, deocamdată stabilă, şi mi-a povestit amănunte despre munca la banda rulantă pe care Joe o îndeplinea la vechiul meu patron, ITT Hancock, în Elsie. Ochii mi s-au umplut de lacrimi, iar nodul din gât nu-mi dădea voie să vorbesc.

— Spune-i că îl iubesc, a fost tot ce am putut cu greu să rostesc. Spune-i şi lui John... că şi pe el... îl iubesc.

În dimineaţa următoare, când Moody s-a întors după lunga sa gardă de la spital, a adus un buchet mic de părăluţe şi crizanteme drept cadou de aniversare. I-am mulţumit şi i-am povestit apoi repede, înainte ca Essey sau Reza să poată face acest lucru, că a sunat Carolyn. Spre uşurarea mea, a reacţionat la această veste mai mult cu indiferenţă decât cu supărare.

Într-o zi, Moody ne-a scos la plimbare sub soarele verii, şi ne-a condus, câteva blocuri mai departe, la locuinţa unei familii mai în vârstă, înrudită cu el. Fiul lor»

Morteza, oare era cam de aceeaşi vârstă cu Moody, locuia cu ei. Îşi pierduse soţia de câţiva ani, iar părinţii îl ajutau să-şi crească fiica, pe Elham, care era numai cu câţiva ani mai mare decât Mahtob. Era o fetiţă drăguţă, frumuşică, dar necăjită şi singură, adeseori nebăgată în seamă nici de tatăl ei, nici de bunici.

Chiar de la începutul discuţiei, Morteza mi-a dat foarte clar să înţeleg că rudele l-au împins pe Moody să-mi dea mai multă libertate.

— Ne bucurăm mult să te vedem, mi-a spus el. În ultimul timp nimeni nu te-a mai văzut undeva. Ne întrebam deja ce s-a întâmplat cu tine şi cum te simţi.

— Se simte bine, spuse Moody, cu o voce din care răzbătea o uşoară jenă. Poţi să vezi că-i merge bine.

Morteza lucra la oficiul guvernamental care controla telegramele ce intrau şi ieşeau din ţară. Era un post important care îi aducea multe privilegii. În ziua aceea, în cursul discuţiei, ne spuse că îşi propusese să o ia pe Elham într-o călătorie în Elveţia sau poate în Anglia.

— Ar fi drăguţ dacă ar putea învăţa puţin englezeşte, înainte de a pleca, a spus el.

— Ah, i-aş da cu plăcere lecţii de engleză, am spus eu.

— E o idee grozavă, a spus Moody, aprobator. De ce n-o aduceţi mâine la noi? Betty poate s-o înveţe englezeşte în timp ce eu sunt la serviciu.

Mai târziu, pe drumul spre casă, Moody a declarat că e foarte mulţumit de acest aranjament. Elham era un copil bun, care avea un comportament mult mai frumos decât cei mai mulţi copii iranieni, iar Moody voia s-o ajute. Se

simţea în mod special legat de ea, căci, la fel ca şi el, şi ea îşi pierduse, copil fiind, mama. În afară de asta, afirmă el, era bucuros că-mi găsise o preocupare.

— Aş dori să fii fericită aici, spuse el.

— Şi eu aş vrea să fiu fericită aici, am minţit eu.

Faptul de a-i da lecţii de engleză lui Elham era răspunsul la rugăciunile mele. Moody nu s-a mai ostenit mult timp s-o mai ducă în cursul zilei pe Mahtob la casa lui Malouk. Elham şi cu mine aveam nevoie de Mahtob ca traducătoare şi, când nu învăţam, fetele se jucau vesele împreună.

Reza şi Essey plănuiau să facă un pelerinaj la sfânta M*asjed* din Meshed, unde se dusese şi Ameh Bozorg în căutarea unei vindecări miraculoase. Înainte de naşterea lui Mehdi, Reza şi Essey făcuseră un *nase* şi promiseseră să facă un pelerinaj, dacă Allah le va dărui un fiu. Faptul că în realitate Mehdi era malformat şi întârziat mintal nu avea nicio importanţă; ei trebuiau să-şi îndeplinească nasr-ul. Când ne-au invitat să-i însoţim, l-am îndemnat pe Moody să primească oferta.

Îmi venise imediat în minte că, pentru a putea ajunge la Meshed, urma să zburăm până departe, în nord-estul Iranului. În ultimul timp avuseseră loc multe deturnări de

avioane şi exista vaga posibilitate ca zborul nostru să facă o aterizare neprogramată la Bagdad.

Dar, motivul grabei mele era mult mai profund, voiam să fac pelerinajul dintr-o convingere sinceră. Essey îmi povestise că dacă cineva îndeplineşte la mormântul din Meshed ritualul după tot tipicul, are voie să-şi spună trei dorinţe. Eu aveam o dorinţă şi voiam din tot sufletul să cred în minunea de la Meshed.

— Unii oameni aduc bolnavi sau oameni cu mintea rătăcită şi îi leagă cu sfori de monumentul funerar, aşteptând să se întâmple minunea, povestea Essey cu seriozitate. Multe lucruri s-au întâmplat deja.

De mult nu mai ştiam ce să cred şi ce nu despre religia lui Moody. Ştiam numai că eram împinsă de disperare.

Moody a fost imediat gata să întreprindă acest pelerinaj. Şi el avea dorinţe.

Zborul la Meshed a fost scurt, iar când am sosit, Moody ne-a grăbit pe toţi spre staţia de taxi, ca să mergem la hotel. El şi Reza rezervaseră camere la cel mai bun hotel din oraş.

— Ce-i asta? a şoptit el când am intrat în camera noastră rece şi umedă.

Aici ne aştepta un pat uriaş. O bucată de material ruptă,

agăţată, la fereastră, servea drept draperie. Crăpături uriaşe brăzdau pereţii cenuşii, care, evident, nu mai fuseseră zugrăviţi de decenii. Covorul era atât de murdar, că nu îndrăzneam să umblăm pe el fără pantofi. Iar duhoarea de la toaletă era de nesuportat.

Camera lui Essey şi a lui Reza, care se învecina cu a noastră, nu era mai grozavă. Ne-am hotărât să mergem imediat la haram, monumentul funerar, pe de o parte din zel religios, pe de altă parte, ca să fugim de hotel.

Essey şi cu mine ne-am pus abbah-urile pe care le împrumutasem pentru această ocazie. Acestea sunt un gen de vesminte arabe, asemănătoare unui *chador,* dar care sunt ţinute cu un elastic. Pentru o amatoare ca mine, *abbah*-ul era mult mai uşor de purtat.

Ne-am dus cu toţii la *masjed,* care se afla cam la cinci blocuri depărtare de hotelul nostru. Străzile erau supraaglomerate de vânzători, care ţipau tare, acoperindu-se unul pe altul când îşi lăudau sortimentul de tassbeades (mătăni şi de pietre de rugăciune). Alţi vânzători ofereau broderii frumoase şi bijuterii, făcute din peruzele.

Pretutindeni, în jurul nostru, megafoanele revărsau valuri de rugăciuni. M*asjed* -ul era mai mare decât toate

pe care le văzusem până aici şi era decorată cu fantastice cupole şi minarete. Trecând prin mulţimea credincioşilor, ne-am oprit afară lângă un bazin de apă şi ne-am spălat, pregătindu-ne de rugăciune.

Apoi l-am urmat pe ghidul nostru într-o curte mare şi am vizitat mai multe încăperi, în care erau întinse covoare persane preţioase şi ale căror pereţi erau împodobiţi cu uriaşe oglinzi aurite şi argintate. Lustre enorme de cristal luminau scena şi lumina lor, reflectată de oglinzi, îţi lua ochii.

Când ne-am apropiat de *haram,* bărbaţii au fost despărţiţi de femei. Essey şi cu mine le-am tras pe Maryam şi pe Mahtob în urma noastră, încercând să ne croim drum cu coatele prin mulţimea de penitenţi în extaz şi să ne strecurăm cât mai aproape de *haram,* ca să-l atingem şi să-l putem ruga pe Dumnezeu să ne împlinească dorinţele. Dar, de mai multe ori, am fost împinse înapoi. În cele din urmă, ne-am dus să ne rugăm într-o încăperealăturată.

După un timp, Essey a hotărât să mai încercăm o dată. Ne-a lăsat pe Mahtob şi pe mine în spate şi s-a repezit, cu Maryam în braţe, prin **mulţimea** credincioşilor. Datorită perseverenţei, a reuşit în cele din urmă să ajungă la *haram*

şi a ridicat-o pe Maryam deasupra maselor de oameni ca să poată atinge şi ea monumentul.

Mai târziu, Moody a fost foarte furios pe mine fiindcă nu-i oferisem şi eu lui Mahtob o asemenea ocazie.

— Mâine o iei pe Mahtob cu tine, i-a poruncit el lui Essey.

Au trecut trei zile de extaz religios. Reuşisem şi eu să mă strecor până la *haram* şi, când am atins mormântul, m-am rugat din adâncul sufletului ca Allah să ne împlinească numai o dorinţă: să ne permită, mie şi lui Mahtob, să ajungem în siguranţă în Statele Unite, şi la timp ca să-l mai văd pe tata, înainte de a muri.

Acest pelerinaj m-a tulburat adânc şi m-a determinat mai mult decât orice altceva să cred cu adevărat în religia lui Moody. Poate că asta era urmarea disperării mele, corelată cu reacţia de hipnoză în faţa acestei mulţimi care mă înconjura. Oricare ar fi fost motivul, eu începusem să cred în puterea haram-ului.

În a patra şi ultima zi în Meshed, am fost hotărâtă să repet ritualul sfânt cu toată dăruirea pe care o puteam oferi.

— Astăzi vreau să mă duc singură la *haram,* i-am spus lui Moody.

Nu mi-a pus nicio întrebare. Observase şi el evlavia mea. Surâsul lui uşor arăta chiar cât de mult îi plăcea transformarea mea.

Am părăsit hotelul dimineaţa devreme, înainte ca ceilalţi să fie gata şi ne-am pregătit pentru ultima şi cea mai serioasă rugăciune. Când am sosit la *masjed,* am constatat cu bucurie că sosisem înaintea maselor de oameni. I-am dat unui preot, care se oferise să se roage pentru mine – pentru dorinţa mea nerostită – câţiva riali şi am stat mai multe minute adâncită într-o profundă meditaţie lângă mormânt.

Am repetat mereu pentru Allah dorinţa mea şi am observat cum mă cuprindea un ciudat sentiment de linişte. Ştiam acum, într-un fel, că Allah sau Dumnezeu îmi va îndeplini dorinţa. Şi asta în curând.

În capul meu au început să se aranjeze bucăţelele unui joc de mozaic.

Moody ne-a luat într-o zi la Ameh Bozorg, dar nu şi-a dat osteneala să îmbrace acolo uniforma obişnuită de vizită, pijamaua purtată în societate. A rămas în costum şi în câteva minute era implicat într-un schimb, tăios de cuvinte cu sora lui. Vorbeau în dialectul shustari, limba pe care o vorbiseră când fuseseră copii, astfel încât nici Mahtob, nici

eu nu înţelegeam nimic din ceea ce-şi spuneau, dar părea să fie continuarea unei cerţi curente.

— Trebuie să rezolv ceva, a spus Moody pe neaşteptate. Tu şi cu Mahtob rămâneţi aici. Apoi a plecat repede cu Majid.

Nu mă întorceam cu plăcere în această casă, care pentru mine adăpostea atâtea amintiri îngrozitoare şi nici nu rămâneam singură cu plăcere cu cineva care locuia aici. Mahtob şi cu mine ne-am strecurat pe terasa din spate, lângă bazinul de înot, ca să ne bucurăm de razele de soare ce puteau pătrunde prin hainele noastre, şi să ne distanţăm astfel de restul familiei.

Spre neplăcerea mea, Ameh Bozorg ne-a urmat afară.

— *Azzi zam,* mi se adresă ea cu blândeţe.

— Draga mea! Ameh Bozorg mă numise „dragă”. Mă înconjură cu braţele ei mari, osoase.

— *Azzi zam,* repetă ea.

Vorbea în farsi şi folosea cele mai simple cuvinte ca eu să pot înţelege sau ca Mahtob să poată traduce.

— *Man khaly, khaly, khaly motasifan, azzi zam.* Mă doare sufletul pentru tine, draga mea. Şi-a lovit palmele deasupra capului şi a strigat: *„Aii Khodah!”* O, Doamne! apoi îmi spuse:

— Du-te la telefon şi vorbeşte cu familia ta.

Ăsta-i un truc, m-am gândit.

— Nu, i-am răspuns şi, cu ajutorul lui Mahtob care traducea, i-am explicat:

— Nu pot să telefonez fiindcă Moody nu vrea asta. N-am nicio permisiune de la el.

— Ba da, telefonează familiei tale, insistă Ameh Bozorg.

— Tata se va înfuria groaznic, spuse Mahtob.

Ameh Bozorg ne-a aruncat o privire rapidă. I-am studiat ochii şi puţin expresia feţei care i se putea zări de sub *chador...* Ce se petrece aici? mă întrebam. E o capcană pe care mi-a întins-o Moody ca să vadă dacă nu cumva nu-l ascult? Sau s-a schimbat aici ceva şi eu nu ştiu nimic.

Ameh Bozorg i s-a adresat lui Mahtob:

— Tatăl tău nu se va înfuria fiindcă noi n-o să-i spunem nimic.

Am refuzat în continuare şi am devenit şi mai neîncrezătoare şi mai încurcată, aducându-mi aminte de câte ori mă băgase în bucluc, mai ales la Qum, unde mai întâi mi-a poruncit să mă aşez, ca mai apoi să se plângă că aş fi refuzat să îndeplinesc pelerinajul la mormântul sfinţilor martiri musulmani.

Ameh Bozorg a dispărut pentru scurt timp, dar s-a întors

curând cu fiicele sale Zohreh şi Fereshteh, care vorbeau cu noi englezeşte.

— Du-te şi sună-ţi familia, a spus Zohreh. Noi avem într-adevăr mustrări de conştiinţă că tu n-ai vorbit de atâta vreme cu ei. Sună-i pe toţi. Vorbeşte cu ei cât vrei. Nu-i vom spune nimic lui.

Cuvântul „lui” a fost pronunţat cu o nuanţă de răutate.

Asta a fost ceea ce m-a convins în cele din urmă.

În momentul de faţă aveam ocazia să vorbesc cu familia mea şi, oricât de scurtă şi relativ plină de bucurie şi de mâhnire ar fi fost convorbirea, merita să risc pentru ea mânia lui Moody.

Aşa că i-am sunat şi le-am strigat plângând toate grijile mele şi afecţiunea mea. Plângeau şi ei, iar tata mi-a mărturisit că starea lui se înrăutăţea zilnic, că avea dureri din ce în ce mai mari şi că medicii aveau în vedere o nouă operaţie. Am vorbit şi cu Joe şi cu John, care se aflau acasă la tatăl lor şi pe care i-am trezit la miezul nopţii.

Cât timp am vorbit la telefon, Ameh Bozorg ne-a lăsat singure şi nu şi-a dat osteneala să ne spioneze... Apoi m-a rugat să iau loc în hol. Cu Mahtob, Zohreh şi Fereshteh ca traducătoare, am avut o convorbire revelatoare.

— Eu am fost aceea care i-a spus lui Moody să o aducă

pe Mahtob înapoi **la** tine, susţinu **ea.** Eu i-am spus că **nu trebuie să-ţi mai facă** niciodată aşa ceva. Nu poate să se poarte aşa cu tine.

Era oare posibil ca **această** femeie pe care eu o uram, care se purtase atât de duşmănos faţă de mine să-mi devină o aliată? Avea ea suficientă raţiune ca să observe nebunia c**rescândă a fratelui** ei mai tânăr? Mă compătimea ea oare destul ca să **facă** tot ce-i stătea în putere ca eu şi **Mahtob să fim apărate** în faţa unor noi primejdii necunoscute? Era prea **greu** să-mi pot face o imagine asupra acestor lucruri. De aceea discuţia mea cu Ameh Bozorg a fost destul de reţinută, dar ea părea să accepte această situaţie şi să-mi înţeleagă motivele.

Întregul ei **comportament era, foarte** limpede, un punct **în plus pentru această femeie extrem** de ciudată. Îşi **dădea seama că eu remarcasem** la **ea** o schimbare care mi **se părea de neînţeles. Bineînţeles** că nu-i puteam în**credinţa niciun secret, indiferent despre** ce ar fi fost **vorba. Dar puteam, s-ocred în stare să** ţină în frâu com**portamentul lui Moody?**

În ziua aceea m-am preocupat şi **de** o altă problemă. Cea **mai mare parte a bagajului** nostru era depozitată în **dulapul liber din dormitorul în** care locuiserăm,

demult, la **început. Altfel, camera nu** era folosită de nimeni. Pentru **că aveam ceva timp** şi **pentru** mine, m-am dus în dor**mitor şi am sortat provizia** de medicamente pe care o adusese **Moody din Statele** Unite.

Pilulele mici roz – anticoncepţionale – erau ambalate în folie de plastic. Se numeau Nordette. N-am înţeles niciodată cum a reuşit Moody să treacă clandestin asemenea pilule pe la vamă, tocmai în Republica Islamică, unde controlul naşterilor era ilegal. Poate mituise pe cineva. În orice caz, pilulele erau aici, pacheţele cu despărţituri separate, puse deoparte ca un sortiment deosebit de medicamente. Le numărase oare Moody? Am pus în balanţă teama de a fi descoperită şi frica de a rămâne însărcinată şi am riscat să iau un pachet pentru o lună.

Când mi-am ascuns sub haine cutiuţa mică, ambalajul de plastic a foşnit. Trosnea la fiecare mişcare. Nu puteam să fac altceva decât să mă rog să nu-l audă nimeni.

Când s-a întors Moody ca să ne ia acasă, nimeni nu i- a spus nimic despre convorbirea cu America. Ne-am pregătit de plecare, iar eu tresăream la cel mai uşor zgomot, dar se pare că-l auzeam numai eu.

De îndată ce am ajuns acasă, am ascuns pilulele sub saltea. În ziua următoare am înghiţit-o pe prima, fără să ştiu dacă era momentul potrivit, rugându-mă să reuşesc.

Peste câteva seri, la o oră mai târzie, Baba Hajji l-a sunat pe Moody şi i-a spus că ar vrea să vină la noi ca să discute ceva. Moody nu putea refuza acest lucru. M-am grăbit la bucătărie, am turnat ceai şi i-am făcut ceva de mâncare acestui cinstit oaspete. Îmi era teamă că Datoria în faţa conştiinţei îl va face să-i spună lui Moody despre telefonul dat acasă. Dar, în loc de asta, Mahtob şi cu mine, care trăgeam cu urechea din dormitor, am auzit o convorbire care brusc m-a umplut de optimism.

Pe cât de bine reuşiserăm noi să înţelegem, se pare că Baba Hajji îi spusese lui Moody:

— Asta-i locuinţa lui Mammal. Din pricina ta, Mammal locuieşte acum la socrii lui, fiindcă Nasserine nu are chef să se învăluie tot timpul în propria-i casă şi fiindcă tu eşti tot timpul aici. Asta nu le convine. Jos e locuinţa lui Reza şi îi încurci şi pe ei. Nici lor nu le convine. Trebuie să te muţi cât mai repede. Trebuie să pleci de aici.

Moody răspunse liniştit, plin de respect. Sigur că va da curs „rugăminţii” lui Baba Hajji. Bătrânul l-a aprobat. Ştia că vorbele lui aveau puterea autorităţii dumnezeieşti.

Apoi, după ce şi-a prezentat cererea, a plecat.

Moody era furios pe familia lui, pe propriile sale rude.

Deodată, Mahtob şi cu mine eram tot ce avea el.

Am dus-o pe Mahtob în pat, iar eu şi cu Moody am vorbit până noaptea târziu.

— L-am ţinut pe Reza la Universitate, se plânse el. I-am dat tot ce a avut nevoie. I-am dat bani, i-am cumpărat maşină nouă, i-am pus o locuinţă la dispoziţie. Când a venit Mammal, i-am plătit operaţia şi am făcut toate pregătirile. I-am dat familiei mele tot ce a voit. Dacă îmi telefonau în America şi voiau paltoane, le-am trimis. Am cheltuit mulţi bani pentru ei. Se pare că au uitat asta, au uitat tot ce-am făcut pentru ei şi acum vor să plec pur şi simplu.

Apoi se legă de Nasserine.

— Şi Nasserine! E atât de proastă – şi nici nu trebuie să se înfăşoare tot timpul. De ce nu poate fi ca Essey? Sigur, a fost frumos pentru noi aici, dar tu ai făcut curat, ai gătit şi i-ai schimbat scutecele lui Amir. Ea nu face nimic în afară de faptul că-l îmbăiază pe Amir o dată la două luni, când se apropie *Eid-ul* – o zi de sărbătoare. **Ce fel** de mamă şi soţie este ea de fapt? Dar acum are toată vacanţa şi e acasă. Acum, sigur, nu-i mai trebuie dădacă,

aşadar, s-a exprimat foarte clar: „Căraţi-vă!” Nu ştiu încotro s-o iau şi nici n-am niciun ban. Cum pot să-mi pretindă să mă mut.

Erau cuvinte uimitoare. În decursul lunilor trecute, Moody **se plânsese** în încăpăţânarea lui islamică de neglijenţa lui Essey **în** privinţa purtării chador-ului şi în casă, dând-o pe Nasserine drept model de cuminţenie. Schimbarea din opiniile **lui** era uluitoare.

Am murmurat cuvinte de compătimire pline de precauţie. Dacă aş fi fost Nasserine, aş fi dorit şi eu ca Moody să plece din casa mea, dar m-am ferit să pomenesc ceva despre asta. I-am luat mult mai mult partea decât s-ar fi aşteptat el. Eram din nou aliata lui, ajutoarea lui neînfricată, adepta sa cea mai credincioasă – îi flatam ego-ul cu cea mai nesinceră linguşeală care îmi venea în minte, în timp ce mă gândeam intens la asta.

— Chiar n-avem, într-adevăr, niciun ban? am întrebat eu.

— Pe cuvânt că nu. Încă nu m-au plătit. Formalităţile încă nu s-au terminat.

L-am crezut şi l-am întrebat:

— Atunci, trebuie să ne mutăm acum?

— Majid a spus că va găsi pentru noi orice locuinţă vom

dori, iar el şi Mammal se vor îngriji de cheltuieli.

Numai **cu un** mare efort mi-am putut stăpâni bucuria. Nu mai era nicio îndoială că ne vom muta din această închisoare de la etaj, căci Moody îşi dăduse cuvântul lui Baba Hajji. **În** afară de asta ştiam acum că nu mai trebuia să mă tem că va fi nevoie să mă întorc în casa lui Ameh Bozorg, căci Moody îşi dăduse frâu liber supărării lui răutăcioase împotriva surorii sale pe care altă dată o venerase. Într-adevăr, în clipa asta, când ei nu-i mai dădeau prea mare importanţă, nu se punea problema să mai locuim la vreuna dintre rude.

Puteam oare îndrăzni să sper că venise timpul ca Moody să se hotărască să ne ducă înapoi în Statele Unite?

— Ei nu te înţeleg, i-am spus, blând. Tu ai făcut atât de mult pentru ei. Dar totu-i în ordine Totul se va lămuri. Cel puţin ne avem unul pe altul, noi trei.

— Într-adevăr, a spus el.

Apoi m-a îmbrăţişat. Şi, în timpul următoarelor clipe pline de patimă, am reuşit să fac abstracţie de prezent. În acest moment trupul îmi era numai un instrument pe care, când era necesar, îl foloseam în favoarea libertăţii mele.

Am căutat o casă pe care s-o închiriem şi am cutreierat cu un misit de imobile străzi pline de noroi şi cartiere

murdare. Fiecare locuinţă pe care o vizitam era într-o stare de dărăpănare accentuată şi nu mai văzuseră de decenii nici perie, nici pensulă.

Reacţiile lui Moody erau încurajatoare, căci, nici el nu era de acord cu mizeria ce domnea pretutindeni. Îi trebuise aproape un an ca să se elibereze de amintirile din copilărie şi să observe veritabila decădere, pe care compatrioţii lui o considerau normală.

Nici el nu mai voia să trăiască astfel. Un laţ, condiţionat de împrejurări exterioare, se strângea din ce în ce mai mult în jurul gâtului său. Deşi avea la spital un post respectabil, practica în continuare neoficial, întrucât nu putea determina un guvern antiamerican să-i legalizeze certificatele, nu putea fi plătit, nu putea ajunge la prestigiul pe care el îl considera a fi o pretenţie de drept a familiei sale.

Moody se surprinse împotrivindu-se obligaţiei de a respecta dorinţele celui mai bătrân reprezentant al familiei sale. Baba Hajji avea un prieten, care era misit de clădiri. El ne-a prezentat o locuinţă, la numai un bloc depărtare de casa lui Mammal. Dar nouă nu ne-a plăcut şi n-am vrut s-o închiriem, aşa încât a izbugnit o ceartă între Moody şi Baba Hajji.

— Nu are nicio curte, a reclamat Moody. Mahtob are nevoie de curte ca să se joace.

— Asta nu-i un motiv, a spus Baba Hajji.

Nevoile sau dorinţele copiilor nu-l interesau pe el.

— Nu are nici mobilă, nici aparate casnice, a spus Moody.

— Asta nu face nimic. Nu vă trebuie nicio mobilă.

— Nu avem nimic, accentuă Moody... N-avem aragaz, nici frigider, nici maşină de spălat. N-avem nici farfurii, nici linguri.

Ascultând discuţia, am descoperit nu numai că, treptat, puteam să înţeleg mai bine în farsi, ci şi că eram uimită şi bucuroasă auzind argumentele lui Moody. El voia o curte pentru Mahtob. Voia aparate de bucătărie pentru mine. Voia lucruri pentru noi nu numai pentru el însuşi. Şi găsea acest lucru atât de important, încât îl contrazicea chiar şi pe atât de respectatul cap al familiei.

— Toate astea nu sunt importante, spuse Baba Hajji pentru a nu ştiu câta oară. Tu îţi primeşti locuinţa proprie şi fiecare îţi va da ceea ce ai nevoie.

— *Taraf,* a replicat Moody, strigând, aproape, la bărbatul sfânt. Asta-i numai ***taraf.***

Baba Hajji plecă furios, iar Moody îşi făcu griji că

mersese prea departe.

— Trebuie să ne găsim cât de curând o locuinţă proprie, spuse el. Trebuie să găsim o locuinţă destul de mare ca să pot deschide un cabinet, să câştig ceva bani.

După ce s-a mai gândit un timp, mai făcu o observaţie care mă nelinişti:

— Trebuie să cerem să ni se trimită aici lucrurile noastre din America.

Reza Shafii, o rudă a lui Moody era anestezist în Elveţia. Vizitele sale regulate la părinţi erau întotdeauna prilej pentru mari festivităţi şi, când am primit o invitaţie la o cină în onoarea lui, Moody a fost foarte entuziasmat. Acum, că lucra la spital şi plănuia să-şi deschidă un cabinet propriu, o discuţie de afaceri era într-adevăr importantă.

Moody voia să-i înmâneze lui Reza Shafii un cadou special şi mi-a comandat mie şi lui Mahtob să-l cumpărăm. Mi-a făcut o descriere exactă a drumului până la o anumită cofetărie, în care se vindeau aranjamente frumoase, făcute din fructe de fistic. Mahtob şi cu mine ne-am dus până acolo în arşiţa după-amiezii, ca să constatăm că prăvălia era închisă pentru rugăciune.

— Vino, vom aştepta vizavi, i-am spus eu lui Mahtob,

arătându-i, pe partea cealaltă a străzii, un copac ce făcea umbră în jurul lui.

— E atât de cald.

În timp ce aşteptam, am observat că o trupă de *pasdar* se oprise departe, în josul străzii. Acolo se afla un camion alb plin cu bărbaţi în uniformă şi un Pakon, în care stăteau patru membre ale pasdar-ului feminin, înfăşurate în *chador*. Instinctiv mi-am controlat fruntea cu mâna şi m-am bucurat că niciun fir de păr nu mi se strecurase de sub rusari-ul meu. De data asta n-au cu ce să mă prindă, mi-am zis.

După un timp, ne-am plictisit aşteptând şi am trecut din nou strada, ca să vedem dacă nu mai era vreo indicaţie când se va deschide prăvălia. Când am traversat, Pakonul a trecut repede pe lângă noi şi s-a oprit scrâşnind din cauciucuri, chiar în faţa noastră.

Patru femei de la *pasdar* au sărit afară şi ne-au înconjurat. Numai una dintre ele vorbea:

— Desigur, nu sunteţi iraniană, aşa-i, începu ea pe un ton acuzator, în farsi.

— Nu.

— De unde veniţi?

— Vin din Statele Unite, am răspuns eu în farsi.

Vorbea repede şi tăios, mă privea drept în faţă şi-mi punea răutăcioasă la încercare cunoştinţele mele limitate de limbă.

— Nu vă înţeleg, am bolborosit eu.

Asta le-a făcut pe femeile de la *pasdar* şi mai furioase. S-au năpustit asupra mea ţipând în limba lor de neînţeles, până când micuţa Mahtob a fost în stare, în cele din urmă să traducă ceva:

— Vor să ştie de ce nu mai înţelegi nimic, explică Mahtob. Ea a spus că începuseşi să vorbeşti destul de bine în farsi.

— Spune-i că nu înţeleg decât câteva cuvinte.

Asta le-a îmblânzit într-o oarecare măsură pe femeile de la *pasdar,* dar continuară să vocifereze, până ce Mahtob îmi explică:

— Te-au oprit fiindcă îţi alunecă ciorapii.

Mi-am ridicat ciorapii, motiv de scandal, iar femeile de la *pasdar* s-au întors să plece, nu fără a-i mai da lui Mahtob o ultimă indicaţie:

— Spune-i mamei tale că nu trebuie să mai meargă niciodată pe stradă cu ciorapii căzuţi.

Muştruluită astfel, am cumpărat, în fine, fisticul şi, pe drumul spre casă am rugat-o pe Mahtob să nu-i

povestească nimic tatălui ei despre acest incident. Nu voiam ca Moody, auzind despre asta, să considere că ar trebui să ne limiteze din nou libertatea de mişcare. Mahtob a înţeles.

În seara aceea ne-am dus la casa lui *Amu* („unchi” din partea tatălui) Shafii, în cartierul Geisha din Teheran şi i-am înmânat fiului său aranjamentul de fistic. Eram prezenţi cincizeci, sau şaizeci de oameni.

Seara târziu, după ce câţiva oaspeţi plecaseră deja, ceea ce tocmai voiam şi noi să facem, răsună brusc urletul unei sirene de alarmă aeriană. Luminile s-au stins. Am tras-o pe Mahtob lângă mine şi ne-am căutat un locşor, unde, îmbrăţişate strâns, ne-am cinchit lângă un perete, împreună cu alţi vreo patruzeci.

Într-o linişte încordată aşteptam, ca de obicei, zgomotul rachetelor antiaeriene. Din depărtare auzeam huruitul înspăimântător al avioanelor care se apropiau, dar nu se auzea încă nicio rachetă de apărare antiaeriană.

— Ceva nu e în regulă, a spus cineva. Probabil nu mai avem muniţie.

Avioanele de bombardament au zburat, făcând un zgomot infernal, pe deasupra noastră, înspăimântător de aproape.

A urmat o explozie asurzitoare şi, în acelaşi moment, am avut sentimentul straniu că o fantomă întunecată aleargă prin încăpere şi ne lasă ţepeni şi răniţi.

Peretele s-a zguduit în spatele meu şi ne-a împins pe Mahtob şi pe mine în faţă. Ceştile de nefsi zdrăngăneau. Am auzit cum undeva se spărgeau geamuri.

Înainte de a putea reacţiona, m-a zguduit o a doua explozie, apoi a treia. Casa se zgâlţâia. Tencuiala cădea pe jos în bucăţi. Am auzit lângă mine ţipete, care totuşi mi se păreau curios de slabe. Aşteptam în întuneric ca acoperişul să se prăbuşească peste noi. Mahtob urla. Moody mă ţinea strâns de mână.

Aşteptam neajutoraţi, ne ţineam răsuflarea, luptam contra panicii.

Am revenit la realitate foarte încet. S-au scurs câteva minute bune până când cineva a observat că în locul urletelor avioanelor şi bubuitului îngrozitor al bombelor ce explodau se auzeau acum sirenele salvărilor.

De afară răzbăteau ţipetele victimelor.

— Trebuie să ne urcăm pe acoperiş! a spus cineva şi am alergat cu toţii, pe acoperişul plan al casei. Luminile oraşului erau stinse, dar vâlvătaia incendiilor încă nesupuse, farurile aprinse ale ambulanţelor care soseau,

ale maşinilor de poliţie şi ale celor de pompieri luminau priveliştea unui oraş pustiit. Scrutam cu atenţie prin praful ce se ridicase ca o ceaţă deasă în jurul nostru şi peste tot nu vedeam decât moarte şi distrugere. În locul clădirii din apropiere nu mai era acum decât un crater adânc. Noaptea mirosea a praf de puşcă şi a carne arsă. Sub noi, pe stradă, alergau de-a valma, ca nişte sălbatici „bărbaţi isterizaţi, femei şi copii ţipând, plângând, căutându-şi familiile pierdute.

Câţiva bărbaţi au părăsit casa şi s-au îndepărtat o bucată scurtă de drum, până în strada principală ca să afle amănunte. S-au întors cu vestea că străzile erau blocate pentru orice fel de circulaţie, cu excepţia maşinilor de salvare.

— În noaptea asta nu se poate ieşi din Geisha, a spus cineva. Am rămas peste noapte pe podeaua casei lui *Amu* Shafii. Mahtob şi cu mine i-am mulţumit lui Dumnezeu în rugăciunile noastre pentru că supravieţuisem, şi ne-am repetat rugăminţile noastre disperate de a fi eliberate.

Străzile au rămas blocate şi în dimineaţa următoare, dar a venit o maşină de salvare şi l-a dus pe Moody la spital. În timp ce el a lucrat toată ziua acolo, îngrijind victimele, noi, cei care rămăseserăm în casă, făceam tot felul de

presupuneri legate de tăcerea rachetelor antiaeriene din noaptea trecută, mulţi susţinând o părere pesimistă, că guvernul nu ar mai dispune deloc de muniţie. Dacă acest lucru ar fi fost adevărat, atunci, curând, asupra noastră se vor revărsa flăcările iadului.

Probabil că aceste zvonuri se răspândiseră în oraş, căci, după-amiază, emisiunea postului guvernamental de televiziune încerca să dezmintă aceste zvonuri şi să înlăture temerile. După ceea ce puteam eu înţelege, comentatorii sfătuiau populaţia să nu se agite. Guvernul încerca o nouă strategie, de aceea nu fuseseră utilizate rachetele de apărare antiaeriană. Dar nu spuneau despre ce strategie era vorba.

Moody s-a întors seara la casa lui *Amu* Shafii. Cartierul Geisha era în continuare blocat pentru circulaţia normală, astfel că trebuia să petrecem o a doua noapte acolo. Moody era obosit şi iritat, fiindcă toată ziua trebuise să supravegheze anestezia la numeroasele operaţii urgente. A adus trista ştire a existenţei unui mare număr de victime. Numai într-o singură casă, care era plină de oameni veniţi la sărbătorirea unei aniversări, fuseseră ucişi opt copii.

Reza Shafii, care fusese nevoit să-şi amâne întoarcerea

în Elveţia, îi făcu în seara aceea o propunere lui Moody.

— Nu le poţi lăsa aici pe Betty şi pe Mahtob, spuse el. Pur şi simplu e prea periculos pentru ele. Lasă-mă să le iau cu mine în Elveţia. Te asigur că ele vor rămâne la mine. Nu le voi lăsa să întreprindă nimic.

Ce ştia Reza Shafii despre situaţia mea? m-am întrebat.

Plănuia, într-adevăr să ne păzească în Elveţia sau încerca numai să împrăştie temerile lui Moody că am putea fugi?

Dar Moody distruse într-o clipită această slabă speranţă:

— Nu, mârâi el. În niciun caz.

Prefera să ne ştie ameninţate de pericolul războiului.

Am petrecut o a doua şi apoi o a treia zi în casa lui *Amu* Shafii, înainte ca forţele de salvare să poată termina transportarea răniţilor şi a morţilor. Pe zi ce trecea, ştirile guvernului deveneau tot mai ciudate. Reporterii difuzaseră informaţia că absenţa rachetelor antiaeriene se explica prin faptul că Iranul ar avea acum rachete aer-aer, sofisticate, superioare rachetelor antiaeriene cu lansare de pe sol. Un reporter afirmă că iranienii ar fi surprinşi dacă ar şti de unde provin noile rachete.

Din SUA? Din Rusia? Din Franţa? Din Israel? Fiecare făcea fel de fel de presupuneri, dar Moody era sigur că

aceste rachete veneau din Statele Unite. Din cauza embargoului de arme, fuseseră aduse, probabil, printr-o a treia ţară, aşa încât Iranul să fie nevoit să plătească preţuri şi mai mari. Moody era convins că negustorii americani, avizi de bani, nu puteau ignora un client cu o asemenea poftă nepotolită.

Nu ştiam de unde veneau armele, ceea ce, de altfel, îmi era indiferent; mă rugam să nu trebuiască să fie folosite.

Câteva zile mai târziu, după ce ne-am întors la locuinţa lui Mammal, au avut loc din nou desfăşurări de forţe aeriene. Guvernul a promis represalii grele împotriva Irakului din pricina bombardării cartierului Geisha şi a anunţat că un atac puternic fusese declanşat asupra Bagdadului, la care se folosise şi o armă nouă, o rachetă sol-sol, care putea ajunge, trimisă de pe pământ iranian, direct, fără niciun avion, la Bagdad.

Existenţa acestei a doua arme a încins şi mai mult discuţiile speculative în privinţa statului care livra aceste arme sofisticate Iranului. Guvernul declara triumfător că noile arme fuseseră produse chiar în Iran. Moody era sceptic în privinţa asta.

Într-o zi, Moody ne-a permis, lui Mahtob şi mie, să mergem cu Essey şi Maryam la cumpărături, să căutăm

rochii de vară pentru fete.

După o dimineaţă în care am făcut o mulţime de cumpărături, am oprit un taxi oranj ca să ne ducă acasă şi ne-am înghesuit toate patru pe locul din faţă. Eu stăteam la mijloc, cu Mahtob în braţe. Şoferul a pornit şi în timp ce acţiona schimbătorul de viteze, am simţit cum mâna lui îmi mângâia piciorul. Mai întâi am crezut că-i ceva întâmplător, dar în timp ce ne strecuram prin trafic, mâna i-a alunecat mai sus şi şi-a lipit-o de coapsa mea.

Era un bărbat urât, care puţea şi mă privea lacom cu coada ochiului. Atenţia lui Mahtob fiind atrasă de Maryam, am folosit ocazia ca să-l lovesc pe şofer cu cotul în coaste.

Asta l-a încurajat însă să continue. Şi-a apăsat palma pe piciorul meu, apoi, repede, mâna i s-a plimbat maisus şi mai sus.

— *Muchakher injas!* am strigat eu. Aici, mulţumesc! Acesta era semnalul că se ajunsese la destinaţie. Şoferul a apăsat pe frână.

— Nu spune nimic, coboară repede, i-am spus lui Essey.

Am împins-o pe ea şi pe fete pe trotuar şi am coborât în urma lor.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat Essey. Nu voiam să mergem aici.

— Ştiu, am răspuns.

Tremuram din cap până în picioare. Am trimis fetele mai departe să se uite la o vitrină, apoi i-am povestit lui Essey ce se întâmplase.

— Am auzit deja despre asta, mi-a spus ea. Mie nu mi s-a întâmplat încă. Cred că fac asta numai cu străinele.

Odată pericolul trecut, îmi veni altă idee:

— Essey, o implorai, te rog să nu-i povesteşti lui Moody nimic, căci dacă află, nu mă mai lasă să ies. Te rog nu-i spune nici lui Reza.

Essey se gândi bine, apoi clătină aprobator din cap.

Îmi dădea mult de gândit relaţia din ce în ce mai deteriorată dintre Moody şi rudele sale. Încercând să-l înţeleg cât mai bine pe acest om, pentru a-mi pregăti o replică cât mai eficientă, m-am interesat de unele amănunte din viaţa sa. Când a ajuns la o vârstă destul de matură, a părăsit Iranul şi a plecat în Anglia. După câţiva ani petrecuţi acolo, a venit în Statele Unite. A predat la O şcoală, dar a renunţat pentru a studia ingineria. După câţiva ani ca inginer, a studiat medicina. Au urmat apoi trei ani la Corpus Christi, doi la Alpena şi unul la Detroit, înainte de a-şi lua lumea în cap şi a ne aduce în Teheran.

Acum, abia trecuse un an şi viaţa lui Moody se

învolburase din nou.

Nu putea să ducă o viaţă liniştită. Echilibrul lui de viaţă nu dura multă vreme. În scurt timp simţea nevoia de schimbare. Găsea întotdeauna motive exterioare pe care să dea vina. Dar eu puteam să-mi dau seama, având o privire de ansamblu, că el era singurul vinovat de toată această învălmăşeală a lucrurilor. Era urmărit parcă de o manie care nu-i dădea pace.

Mă întrebam ce va urma.

Pentru el părea să nu existe nicio cale de ieşire din această dilemă. Îmi dădea tot mai multe dovezi de faptul că eram singura lui prietenă şi aliată; noi doi contra întregii lumii.

Toate astea îmi ofereau o slabă speranţă că s-ar hotărî să ne ducă, pe Mahtob şi pe mine, înapoi în America, dar că existau anumite complicaţii.

Într-o seară, când am încercat să discut subiectul reîntoarcerii în America, Moody a fost mai curând deprimat decât furios. Mi-a relatat o poveste pe care el înclina s-o creadă, deşi eu o găseam neverosimilă.

— Îţi aminteşti de dr. Mojallali, a întrebat el.

— Desigur.

Dr. Mojallali fusese cel mai apropiat prieten al lui Moody

în Corpus Christi, până imediat după ocuparea Ambasadei americane din Teheran, când prietenia lor s-a sfârşit brusc.

— A lucrat pentru CIA, presupunea Moody. Şi m-a rugat şi pe mine să lucrez pentru CIA şi să agit studenţii împotriva lui Khomeini. Bineînţeles, n-am fost de acord. Iar acum noi nu mai avem ce căuta în America. Dacă mă întorc voi fi ucis. CIA mă caută.

— Treaba asta nu poate fi adevărată, am replicat eu... O spui doar aşa.

— *E* adevărat! a ţipat Moody.

Cu perspectiva furiei care ne anunţa, n-am mai discutat subiectul. Nu puteam crede că el era atât de important încât să se afle pe o „Hit-listă" a CIA, dar Moody era în mod evident convins de acest lucru. Şi această concluzie nebunească îl ţinea aici, în Iran.

În fine aflasem şi un alt motiv, poate mai important, **care** îl determina pe Moody să nu ia în considerare posi**bilitatea** unei reîntoarceri. Când Moody ne-a permis **într-o** zi, lui Mahtob şi mie, să ne ducem la piaţă, m-am **oprit la** magazinul de confecţii al lui Hamid, ca să-i **telefonez** lui Helen la Ambasadă. Cu ea am discutat posi**bilităţile** lui Moody de a se întoarce în America.

— Nu mai poate, a spus ea: „Cartea verde" i-a *expirat.*

Singura lui cale de a se întoarce acum în America ar **fi fost dacă eu** – ca soţia lui americană – i-aş fi **dat permis să se** întoarcă. Aş fi făcut cu siguranţă acest **lucru** numai ca eu şi Mahtob să ne putem întoarce **înapoi, dar** asta ar fi fost o lovitură fatală pentru mândria **lui.**

Asta era aşadar. Aşteptase prea mult. Grandiosul lui plan luase o întorsătură dramatică şi amară. *Moody* era acum, aici în Iran, prins în capcană!

18

Într-o zi am văzut în *The Khayan* un anunţ **în** care **se** ofereau locuinţe pentru străini.

— **Poate** vorbesc englezeşte, i-am spus lui Moody. **Aş putea telefona** acolo.

— Bine, s-a învoit el.

La telefon mi-a răspuns o femeie care vorbea perfect **englezeşte** şi a fost încântată când a auzit că o pereche americană caută locuinţă. Am aranjat o întâlnire pentru ziua următoare, după-amiază, când Moody şi-a terminat **treaba la** spital.

În după-amiezile următoare misita ne-a arătat câteva locuinţe care erau curate, luminoase şi mobilate confortabil în stil occidental. Niciuna nu era potrivită pentru noi. Unele erau prea mici, altele prea departe de spital. Ştiam însă că suntem pe drumul cel bun. Erau casele unor investitori care trăiau în străinătate, sau ale unor iranieni cultivaţi care voiau să le ştie bine întreţinute. Cel mai simplu mod de a realiza acest lucru era să nu le închirieze iranienilor.

Eram sigură că mai devreme sau mai târziu vom găsi locuinţa potrivită pentru noi, dar programul de lucru al lui

Moody ne lăsa prea puţin timp de căutat, aşa încât mi sita ne făcu o sugestie logică. Ignorând problemele noastre personale, întrebă cu nevinovăţie:

— Ce-ar fi dacă Betty ar merge cu mine o zi întreagă să căutăm? Am putea vedea mai multe locuinţe şi, dacă ea ar descoperi ceva interesant, atunci aţi veni şi dumneavoastră să vedeţi.

L-am privit cu încordare pe Moody.

— De acord, a spus el.

Mai târziu, când am fost singuri, şi-a restrâns, însă, permisiunea.

— Trebuie să te ia de acasă. Trebuie să rămâi tot timpul cu ea... Şi tot ea trebuie să te aducă înapoi acasă, a ordonat el.

— Foarte bine, am spus eu.

Încet, treptat, lanţurile se desfăceau. Chiar a doua **zi** am găsit, în împrejurările date, o casă ideală pentru **noi.** Era o locuinţă spaţioasă, cu două etaje, cea mai mare dintre trei grupuri de apartamente aflate într-o clădire. Era situată mai departe, în nordul Teheranului, unde casele erau în general mai noi şi mai bine întreţinute, **şi** era numai la cincisprezece minute depărtare, cu taxiul, de spital.

Casa fusese construită încă pe vremea şahului, iar

apartamentul care mă interesa era minunat mobilat în stil italian. Avea sofale confortabile, fotolii, o sufragerie elegantă şi aparatură modernă de bucătărie. Telefonul era deja instalat, deci nu trebuia să ne înscriem pe acea listă pentru aprobarea căreia se aştepta la nesfârşit. În faţa casei se întindea o grădină, cu gazon şi un mare bazin de înot.

Apartamentul ocupa cea mai mare parte a celor două etaje şi era ideal construit pentru ca Moody să-şi poată amenaja cabinetul într-una din cele două aripi – misita le numea vile. Vila din dreapta, care se întindea până în spatele casei, putea deveni locuinţa noastră personală, iar cabinetul lui Moody putea fi instalat în partea din faţă. Uşi mari de lemn separau o aripă de partea principală a locuinţei, şi acolo era loc pentru o sală de aşteptare şi o cameră de tratament.

Dormitorul nostru şi camera lui Mahtob se aflau la etajul al doilea, împreună cu o cameră de baie complet amenajată cu cadă, duş, şi un W.C. american. Dormitorul se învecina cu un apartament mai mic, orientat cu spatele spre stradă.

Încă în aceeaşi seară, Moody a mers împreună cu mine să vadă locuinţa şi s-a îndrăgostit de ea la fel ca mine.

Fără să fie nevoie să-i atrag atenţia, a observat şi el că era ideal construită pentru ca în ea să se poată amenaja un cabinet. Iar eu consideram că era ideală şi pentru propriile mele planuri. Aici, ca stăpână în propria împărăţie, ca soţie de medic, mă voi bucura de şi mai multă libertate. Moody nu va mai avea posibilitatea să-mi urmărească mişcările şi să mă mai ţină izolată, departe de telefon. N-o să mai fie niciun spion al casei, nicio posibilitate de a mă ţine zăvorâtă.

Mă deranja puţin că ne instalam oarecum definitiv. Şi mă deranja, de asemenea, că nu-i puteam explica lui Mahtob că acest nou „acasă” nu trebuia să fie în niciun caz pentru totdeauna. Ea nu mai vorbea de o întoarcere în America. Recunoşteam încă în ochii ei că visa la acest lucru, dar nu îndrăznea să pomenească despre asta nici măcar când eram singure.

Cu ajutorul banilor pe care ni i-au pus la dispoziţie Majid şi Mammal, ne-am mutat la sfârşitul lui iunie. În afară de asta, i-au dat lui Moody şi o sumă considerabilă de bani lichizi ca să ne putem cumpăra cele necesare: prosoape, aşternuturi, perne, oale, tigăi, alimente.

Şi alte rude ne-au ajutat, bucuroase că ne instalăm. *Aga* şi *Khanum* Hakim, fericiţi că ne-am împăcat, ne-au invitat

la cină şi i-au pregătit lui Moody o surpriză, care pentru mine s-a dovedit a fi un progres binefăcător.

Când am intrat la ei, faţa lui Moody s-a luminat brusc la vederea a doi oaspeţi neaşteptaţi:

— Chamsey! strigă el, Zari!

Erau două surori care crescuseră în Shushtar, ca vecine ale familiei lui Moody. Plecând din Iran, pierduse legătura cu ele, iar acum era încântat să le revadă. Chamsey Najafi mi-a fost simpatică de la bun început, înainte chiar de a afla amănunte despre viaţa ei.

Chamsey purta un *chador,* dar el nu se asemăna nici unuia pe care le văzusem până acum. Era lucrat din dantelă transparentă şi contravenea scopului său. Pe sub el, Chamsey purta o fustă neagră şi un pulover roz, amândouă de provenienţă occidentală. A vorbit cu mine prieteneşte, într-o engleză impecabilă.

Moody a fost entuziasmat când a auzit că soţul lui Chamsey era chirurg la una din puţinele clinici particulare din Teheran.

— Poate dr. Najafi, îţi poate găsi un post acolo, comentă *Aga* Hakim.

Din discuţia cu ele am aflat lucruri minunate; de pildă că Chamsey şi Zari îşi petreceau zece luni pe an în America.

Dr. Najafi îşi împărţea timpul între cele două ţări; aici venea ca să câştige sume exorbitante în cabinetul său particular, iar celelalte şase luni le petrecea în California, participa la seminare, studia, aprecia curăţenia. Zari era cu vreo cincisprezece ani mai mare decât Chamsey. Ca văduvă, locuia la sora ei. Engleza ei nu era atât de aleasă, dar şi ea se arăta foarte prietenoasă cu mine. Ambele femei se considerau americance.

În timp ce cinam pe podea, eram atentă la conversaţia din jurul meu, dusă parţial în farsi, parţial în engleză, îmi făcea plăcere ceea ce auzeam. Zari l-a întrebat pe Moody:

— Ce părere are sora ta despre Betty?

— Eh, au problemele lor, a răspuns Moody.

Chamsey s-a năpustit asupra lui:

— Nu-i corect din **partea ta să-i pretinzi soţiei tale să** se înţeleagă cu o femeie **ca sora ta, a spus ea. Eu,** care o cunosc, n-aş putea **să-mi dau seama cum Betty şi** cu ea s-ar înţelege vreodată una cu alta. Betty n-ar putea-o mulţumi niciodată. Diferenţa de cultură dintre ele este prea mare. Sunt sigură că Betty n-o poate suferi.

Departe de a se simţi jignit de tirada acestei femei, Moody dădu din cap aprobator:

— Într-adevăr, a recunoscut el, n-a fost corect.

— Ar trebui într-adevăr să vă duceţi din nou acasă, spuse Chamsey. De ce rămâneţi atât de mult aici?

Moody ridică din umeri.

— Nu face greşeli, continuă Chamsey. Nu fiţi nebuni. Duceţi-vă înapoi.

Zari dădu din cap, aprobând.

Moody ridică din nou din umeri.

Trebuie să petrecem mai mult timp împreună cu ele, mi-am zis.

Înainte de plecare, Moody a spus politicos:

— Vă vom invita la masă.

Şi tot drumul spre casă m-am străduit să mă asigur că invitaţia fusese mai mult decât un simplu *taraf.*

— Au fost foarte drăguţe, am spus eu. Să le invităm cât mai curând.

— Într-adevăr, aprobă Moody, ca şi când i-ar fi revenit pofta după o mâncare bună, după prieteni buni. Locuiesc doar patru străzi mai departe.

În sfârşit, şeful lui Moody de la spital îl anunţă că ar fi fost plătit, iar banii depuşi pe un cont la o Bancă particulară din apropierea spitalului. Ca să-i ridice, Moody trebuia doar să prezinte la Bancă numărul corect de cont.

Fericit, Moody s-a dus direct la Bancă, ca să-şi ia primul

salariu din Iran, după aproape un an. Dar, un funcţionar de la Bancă i-a spus că nu se află niciun ban în cont.

— Noi i-am depus, l-a asigurat administratorul spitalului.

— Nu e niciun ban în acest cont, a insistat funcţionarul.

Moody s-a plimbat de la unul la altul şi mânia i-a crescut cu fiecare clipă, pentru ca, în cele din urmă, să descopere cauza: birocraţia. În Iran, contabilizarea contului se făcea manual. Moody s-a enervat când a auzit că-şi va putea lua banii abia în vreo zece zile.

Mi-a povestit supărat toată istoria, şi a sfârşit cu următoarea remarcă:

— Doar o bombă atomică ar putea face ordine în ţara asta decăzută! S-o spulbere de pe hartă şi s-o ia de la început.

Dar supărarea sa a continuat, căci în clipa în care banii au sosit, în fine, suma era mult mai mică decât cea promisă. În afară de asta, spitalul plătise pe baza unei foarte ciudate forme de acord. Moody a calculat că ar putea câştiga tot atât de mult şi dacă ar munci două zile pe săptămână, din şase, cum făcuse până acum. Ca urmare, a informat spitalul că va mai lucra numai marţea şi miercurea. Acest lucru îi oferea timpul necesar aranjării cabinetului.

Când totul a fost gata, a atârnat o tăbliţă simplă, pe care scria:

DR. MAHMOODY: DIPLOMA ŞI PRACTICA ÎN AMERICA

SPECIALIST ÎN TRATAMENTUL DURERILOR

Când a văzut tăbliţa, nepotul său, Morteza Ghodsi, un avocat, a intrat în casă ţipând:

— Nu face asta, l-a certat el. E o mare greşeală să practici fără licenţă. O să te aresteze.

— Mi-e indiferent, replică Moody. Am aşteptat până acum şi nimic nu s-a rezolvat în privinţa licenţei mele. Nu aştept mai mult.

* * *

Chiar dacă Moody îşi mai făcea griji că Mahtob şi cu mine am încerca să fugim, totuşi comportamentul lui nu mai trăda acest lucru. Avea acum nevoie de noi mai mult ca oricând. Noi eram familia lui; eram singurii oameni pe care îi avea. Chiar dacă raţiunea îi spunea că această concluzie este foarte îndrăzneaţă, el trebuia, acum să aibă deplină încredere în dragostea şi devotamentul nostru. Şi el trebuia să-şi dea seama acum de această oportunitate.

Chiar aproape în spatele casei noastre se afla o stradă principală cu trei magazine, la care trebuia să merg aproape zilnic. Ca să ajung până acolo o luam în lungul

străzii noastre, traversam şi mai mergeam numai o stradă mai departe.

Unul dintre magazine era un „Super”, ce nu se putea compara, bineînţeles, cu supermagazinele americane, dar era oarecum aprovizionat cu toate cele necesare. Avea întotdeauna lucruri ca fasole, brânză, ketchup şi condimente, în anumite zile avea ouă şi lapte. Al doilea magazin era o prăvălie de *sabzi,* unde puteam cumpăra o varietate de legume şi fructe. Al treilea era o măcelărie.

Moody întreţinea relaţii amicale cu stăpânii celor trei magazine. Ei şi familiile lor veneau pentru tratament la Moody, fără să plătească. În schimb, ne anunţau întotdeauna când aveau produse mai rare şi opreau cele mai bune bucăţi pentru noi.

Aproape zilnic le duceam acestor negustori ziare sau sfoară pe care le utilizau la ambalarea produselor lor. *Aga* Reza, proprietarul magazinului „Super”, îmi spuse:

— Sunteţi cea mai bună femeie din Iran. Majoritatea femeilor iraniene sunt risipitoare.

Toţi trei mă numeau *„Khanum* Doctor” şi găseau întotdeauna un băiat ca să-mi ducă acasă cumpărăturile.

Moody voia să-şi realizeze visul, să trăiască potrivit statutului său de medic educat în America, prosper,

cultivat, conştient de poziţia sa, dar nu avea timp să se ocupe de amănunte. Aşa că m-a copleşit cu bani.

— Cumpără ceea ce trebuie, mi-a spus. Pune casa la punct. Amenajează cabinetul.

A primi această sarcină însemna pentru mine, ca străină, să depăşesc limitele vieţii cotidiene ale unui oraş cu paisprezece milioane de locuitori, oameni în parte duşmănoşi şi mai ales întotdeauna imprevizibili. Nu ştiam nicio altă femeie – iraniană, americană sau de altă naţionalitate – care şi-ar fi asumat riscul unei aprovizionări în mijlocul Teheranului, fără să fie însoţită de un bărbat sau, cel puţin, de o altă femeie adultă.

Într-o zi, Moody m-a rugat să mă duc în centru, la un magazin ce aparţinea tatălui lui Malouk, femeia ce avusese grijă de Mahtob când mi-o luase Moody. Voia să cumpăr prosoape şi aşternuturi de pat, articole de lux, care ne plasau în mod clar în rândul elitei.

— Ia autobuzul, mi-a propus Moody. E un **drum lung** şi aşa nu costă nimic. Mi-a dat un carneţel întreg **de** bilete, din acelea care erau împărţite gratuit **salariaţilor** guvernului.

Îmi era indiferent dacă-i puteam economisi **lui Moody câţiva ri**ali, dar voiam să mă descurc cu toate **mijloacele**

de transport, aşa că eu şi Mahtob i-am urmat **indicaţiile. Mai** întâi m-am dus în strada Pasdaran, o arteră **princi**pală de circulaţie, şi am luat un taxi până la **o staţie de** autobuz din apropierea casei lui Mammal. Ne-am **urcat** într-un autobuz, ce semăna mai mult cu-n autocar turistic decât cu un autobuz obişnuit american. Toate **locurile** erau ocupate şi mulţi pasageri stăteau **în** picioare.

Drumul în centru a durat peste o oră. Autobuzul oprea des şi la fiecare staţie urcau şi coborau o mulţime de oameni. Nimeni nu aştepta în ordine, toţi încercau simultan, să urce şi să coboare, se loveau cu coatele şi înjurau în gura mare.

În fine, am găsit magazinul şi ne-am făcut cumpărăturile. Dar Mahtob şi cu mine eram epuizate. Încărcate cu pachete grele, ne-am strecurat, luptând, pe străzile supraaglomerate până am ajuns la un garaj de autobuze, unde se aflau multe maşini. Nu reuşeam să găsesc autobuzul cu numărul pe care mi-l spusese Moody şi am intrat în panică. Pentru mine era foarte important să rezolv treaba corect. Dacă nu reuşeam, Moody va considera că nu sunt capabilă să duc la capăt singură astfel de treburi.

Mai rău, putea deveni suspicios, dacă întârziam în mod inexplicabil mai mult timp.

Probabil că agitaţia mi se citea clar pe figură, căci un iranian m-a întrebat:

— *Khanum, chi mikai?* Ce căutaţi, dumneavoastră doamnă?

— *Seyyed Khandan?*

— *Seyyed Khadan.* Ăsta era cartierul în care locuia Mammal, punctul de legătură de unde puteam ajunge uşor acasă cu un taxi oranj. I-am arătat spre un autobuz:

— *Nu,* răspunse el şi clătină din cap.

Apoi ne spuse lui Mahtob şi mie să-l urmăm şi ne duse la un autobuz gol. *Seyyed Khandan,* spuse el.

I-am mulţumit dând din cap. Mahtob şi cu mine ne-am urcat încărcate de pachete. Pentru că ne puteam alege locul, ne-am aşezat pe primul loc disponibil, chiar în spatele şoferului.

În curând maşina s-a umplut de pasageri pentru ***Sey****yed Khandan.* Spre surprinderea mea, s-a urcat şi bărbatul care mă îndrumase şi s-a aşezat pe locul şoferului. Întâmplarea făcea ca tocmai el să fie şoferul.

I-am întins biletele, dar le-a dat la o parte. Îmi părea rău că ne aşezasem pe locurile astea căci şoferul puţea

îngrozitor. Era mic şi ras în cap, dar ăsta era singurul lucru curat la el. Hainele îi puţeau şi arătau ca şi când n-ar fi fost spălate de luni de zile.

Când s-a făcut timpul de plecare, şoferul s-a strecurat pe porţiunea dintre scaune şi a început să adune de la toţi biletele. Nu i-am acordat nicio atenţie. Aveam pachetele în poală. Mahtob era obosită şi nervoasă. Am încercat în zadar să găsim o poziţie confortabilă pe scaunele noastre.

Şoferul a ajuns în faţă şi a întins mâna. Când i-am întins biletele, mi-a apucat mâna şi mi-a ţinut-o o clipă înainte de a-şi retrage mâna în care ţinea tichetele. Am considerat acest gest o neatenţie. Bărbaţii iranieni nu ating aşa femeile. N-am dat nicio importanţă incidentului; nu doream decât să ajung cât mai repede cu Mahtob acasă.

Ea a moţăit pe drum şi când, în fine, am ajuns în *Seyyed Khandan,* la capătul liniei, dormea adânc. Mă întrebam cum aş putea s-o iau şi pe ea în braţe împreună cu toate pachetele. Am încercat s-o trezesc:

— Hai, Mahtob, i-am spus cu blândeţe. Trebuie să cobor în

Nu s-a clintit. Dormea adânc.

Între timp toţi pasagerii se îmbulziseră la uşă. M-am uitat şi l-am văzut pe şofer aşteptându-ne. A surâs şi mi-a

arătat că o scoate el pe Mahtob din autobuz.

A ridicato pe Mahtob şi, spre consternarea mea, a sărutat pe obraz, cu buzele lui murdare, copilul meu care dormea.

M-am uitat în jur căci brusc mi s-a făcut frică. Autobuzul era întunecat, culoarul îngust. Mi-am adunat pachetele şi m-am ridicat ca să cobor.

Dar şoferul, care o ţinea pe Mahtob strâns în braţe, mi-a blocat ieşirea. Fără un cuvânt, s-a aplecat în faţă şi şi-a lipit tot corpul de-al meu.

— *Babakshid,* am spus. Scuzaţi-mă. Mi-am întins braţele şi am, smuls-o pe Mahtob de la şofer. Am încercat să mă strecor pe lângă el, dar mi-a blocat ieşirea cu braţul. Nu spunea însă nimic. Îşi lipea doar corpul lui scârbos şi urât mirositor de al meu.

Acum mi se făcuse într-adevăr frică. Mă întrebam ce aş putea folosi ca armă, dacă ar trebui să risc să-i trag un genunchi în viscere. De epuizare şi de scârbă eram aproape leşinată.

— Unde locuiţi? întrebă el în farsi. Vă ajut să ajungeţi acasă.

Şi-a întins o mână şi mi-a pus-o pe piept.

— *Babakshid,* am ţipat cât am putut de tare. Şi cu un

impuls brusc de energie şi o lovitură fericită de cot, m-am strecurat pe lângă el şi am coborât din maşină ducând-o în braţe pe Mahtob care dormea liniştită.

Într-o zi când am vizitat-o pe Ellen, am avut din nou revelaţia pericolelor care îţi pot ameninţa viaţa într-un oraş sărăcit, supraaglomerat cu refugiaţi.

Ellen şi cu mine ajunseserăm la un armistiţiu tacit. În ciuda ameninţării ei de a mă trăda în numele îndatoririlor ei islamice, ea şi cu Hormoz făcuseră tot ce le stătuse în putinţă ca să-mi ajute în momentele de grea încercare. Şi n-au mai amintit niciodată de faptul că-i vor divulga lui Moody planul meu de fugă. Deşi părerile noastre se bazau pe opinii filosofice diferite, Ellen şi cu mine eram americance şi aveam încă multe lucruri comune.

Se făcuse deja întuneric, când am vrut în ziua aceea să plec de la ea.

— Nu pleci singură, a spus Ellen.

— Ah, dar totul e în regulă, am spus eu.

— Nu, te duce Hormoz.

— Nu, nu vreau să-l deranjez. Pot să merg şi singură. Iau un taxi.

— Nu te las să pleci.

Apoi Ellen îmi explică motivul comportării ei atât de

precaute.

— O fată a fost asasinată în apropiere. Au găsit-o aici, în vecini. Avea treisprezece ani şi plecase dimineaţa la cinci să cumpere carne pe cartelă. Nu s-a întors şi părinţii au început s-o caute. I-au găsit corpul pe strada noastră. A fost violată şi asasinată.

Bineînţeles că am fost şocată.

— Zilnic se întâmplă asemenea lucruri, continuă Ellen alarmată. Mereu aud că s-a mai petrecut ceva.

Nu ştiam dacă trebuia s-o cred. Dacă ştiuse despre treburile astea, de ce nu-mi spusese mai demult? Nu citisem niciodată în ziare despre răpiri, violări sau asasinate.

— Afganii sunt făptaşii, spuse Ellen. Sunt atât de mulţi afgani în Iran, nu au soţii şi de aceea violează toate femeile care le cad în mână.

Curând după acest incident, a venit pe la noi Majid şi i-am povestit cele spuse de Ellen.

— Oh, da, e adevărat, a confirmat Majid. Aşa ceva se întâmplă în fiecare zi. E într-adevăr periculos să ieşi singură. Trebuie să fii atentă.

Într-o după-amiază, Essey mi-a telefonat aproape plângând.

— Mi-e o frică groaznică. A telefonat mama ta şi i-am spus că v-aţi mutat. A vrut să ştie noul număr de telefon. I-am spus că nu-l ştiu, şi atunci ea s-a supărat şi m-a făcut mincinoasă. Aşa că i-am dat numărul, dar acum o să am de-a face cu *Dahijon.*

— Nu-ţi face griji pentru asta, i-am spus. Moody nu e acasă, aşa că totul e în regulă. Închide telefonul ca mama să mă poată suna.

Peste câteva clipe telefonul a sunat şi am ridicat receptorul. La celălalt capăt al liniei am auzit vocea mamei spunându-mi „hallo”. A venit şi tata la telefon. Mi-era greu să vorbesc. Simţeam un nod în gât.

— Cum te simţi? l-am întrebat pe tata.

— Merge, mi-a răspuns el. Unde e voinţă există **şi** o soluţie. Se simţea după voce că era total epuizat.

— Cum îţi merge *ţie?* a întrebat mama.

— Mai bine.

I-am povestit de noua noastră locuinţă şi de faptul **că aveam** mai multă libertate.

— Ce fac Joe şi John? am întrebat. Mi-e tare **dor de ei!**

— Le merge grozav, devin adevăraţi bărbaţi, spuse mama.

Joe lucra în schimbul al doilea la ITT Hancock. John era în

al doilea an de liceu şi juca în echipa de fotbal. Pierdusem o perioadă atât de mare din viaţa lor!

— Spune-le cât îi iubesc.

— O vom face.

Ne-am gândit când mi-ar putea telefona. **Fiindcă Moody** era la spital marţea şi miercurea, ei puteau **să-mi** dea atunci telefon ca să vorbim nestânjeniţi. Asta însemna că trebuiau să se scoale la trei noaptea ca **să mă sune**; dar merita.

— Săptămâna viitoare, voi încerca să fie aici **şi** Joe **şi John** când voi vorbi la telefon, a spus mama.

A doua zi am vizitat-o pe Essey, ca s-o acopăr. Când m-am întors acasă, i-am povestit lui Moody că tocmai când mă aflam la Essey familia mea telefonase acolo **şi** că le dădusem noul nostru număr de telefon.

— Bine, a spus el.

Nu l-a deranjat faptul că vorbisem cu ei şi părea chiar să se bucure de coincidenţă.

19

— Vino la ceai, mi-a propus Chamsey, la telefon.

I-am cerut voie lui Moody.

— Desigur, a încuviinţat el.

Ce-ar fi putut spune? Le respecta pe Chamsey şi Zari **şi** nu voia ca ele să ştie cum mă maltratase în trecut.

Ceaiul a fost o experienţă minunată. Chamsey şi cu mine ne-am împrietenit repede şi am petrecut multe zile împreună în vara aceea.

În mod obişnuit, Chamsey trăia doar vreo două luni în minunata ei casă din apropierea locuinţei noastre, dar de data asta îşi propusese să rămână ceva mai mult în Teheran, fiindcă ea şi soţul ei voiau să vândă casa ca să poată transfera cât mai mult din averea lor în California.

Chamsey era foarte tulburată de perspectiva ruperii legăturilor cu Iranul, deşi se bucura de reîntoarcerea în California. Gândul că va trebui să întrerupem relaţia noastră, pe care o simţisem ca o legătură între două surori, ne întrista pe amândouă.

— Nu ştiu cum voi putea să mă întorc în California şi s-o las pe Betty aici, îi spusese ea într-o zi lui Moody. Trebuie s-o laşi pe Betty să meargă cu mine.

Nici Moody şi nici eu n-am riscat o confruntare, reacţionând la o asemenea propunere.

Chamsey adusese o adiere proaspătă în viaţa mea, dar în primele săptămâni n-am îndrăznit să-i fac prea multe confidenţe privind anumite amănunte ale situaţiei mele. Ştiam că mă pot baza pe sprijinul ei, dar nu aveam încredere în discreţia ei. Fusesem deja trădată o dată. O să alerge la Moody şi o să-l acuze că mă ţine aici împotriva voinţei mele, tocmai acum când începusem să fac unele progrese. De aceea, bucurându-mă de prietenia ei, am fost totuşi destul de reţinută, până când *a* aflat singură anumite amănunte. Probabil, datorită faptului că pentru orice trebuia să cer învoire de la Moody. Fiecare plecare, fiecare rial, totul trebuia discutat mai înainte cu el.

În sfârşit, într-o zi, când i-am povestit cât de îngrijorată eramdin cauza tatălui meu, care era la Michigan, ea mă întrebă:

— Dar atunci, de ce nu te duci acasă să-l vizitezi?

— Nu pot.

— Betty, faci o mare greşeală dacă nu te duci la el.

Şi mi-a povestit o întâmplare:

— Într-o zi, pe când trăiam la Shustar, iar tatăl meu se afla aici, în Teheran, am avut o presimţire groaznică. Ceva

îmi spunea că trebuie să mă duc la el şi i-am spus acest lucru soţului meu. El mi-a spus: „Nu, nu pleci acum. Vei pleca luna viitoare, când se termină şcoala”. Ne-am certat îngrozitor. Prima şi ultima dată în viaţa noastră. I-am spus: Dacă nu mă laşi să mă duc la tatăl meu te părăsesc. Atunci m-a lăsat să plec.

Când Chamsey a ajuns la tatăl ei a aflat că a doua zi urma să fie internat în spital pentru un control de rutină. Au rămas în seara aceea mai mult timp împreună, au stat de vorbă despre noutăţile întâmplate, au depănat amintiri şi, în dimineaţa următoare, ea l-a însoţit la spital, unde, în aceeaşi zi, el a murit pe neaşteptate, în urma unui atac de cord.

— Dacă nu m-aş fi dus la el, datorită presimţirii pe care o avusesem, nu mi-aş fi iertat niciodată asta, îmi spuse Chamsey. Am simţit că trebuie să-mi văd tatăl. Şi tu trebuie să pleci să-ţi vezi tatăl.

— Nu pot, am suspinat eu în timp ce lacrimile îmi şiroiau pe obraji.

Apoi i-am mărturisit de ce nu puteam.

— Nu-mi vine să cred că Moody ţi-ar face aşa ceva.

— El m-a adus aici, iar acum totul merge bine. Sunt fericită să te am prietenă, dar dacă află că ţi-am mărturisit

aceste lucruri şi mai ales că vreau să plec neapărat acasă, îmi va interzice să mai fiu prietena ta.

— Nicio grijă, mi-a spus Chamsey. Nu-i spun nimic.

S-a ţinut de cuvânt. Dar din ziua aceea în atitudinea ei faţă de Moody s-a produs o schimbare perceptibilă. Era rece, distantă şi-şi stăpânea furia cam tot atât de bine pe cât *chador*-ul ei transparent, din dantelă, îi acoperea îmbrăcămintea.

Vara era aproape pe trecute. Săptămâna Războiului din ultimele zile ale lui august a sosit ca o amintire urâtă care ne vestea că Mahtob şi cu mine eram deja de un an captive în Iran. În fiecare seară străzile se umpleau de marşuri gălăgioase. Bărbaţii mărşăluiau în formaţie, practicând ritualul flagelării. Într-o cadenţă foarte exactă se loveau cu lanţuri pe umeri – având spatele gol – mai întâi peste dreptul, apoi peste stângul. Cântând neîncetat, păreau să fie într-o stare de transă. Sângele le curgea pe spate, dar păreau să nu simtă nicio durere.

Ştirile de la televiziune erau şi mai pline de venin, într-o prezentare şi mai retorică şi mai maliţioasă decât de obicei, dar o suportam mai uşor deoarece între timp învăţasem că între cuvintele şi faptele iranienilor există o enormă diferenţă. Toate furibundele cuvântări şi cântările

zgomotoase erau numai ***taraf.***

— Ţin foarte mult să sărbătorim ziua de naştere a lui Mahtob, am spus eu.

— Bine, dar nu invităm pe nimeni din familia mea» mi-a replicat Moody. Şi, spre surprinderea mea, a adăugat: Nu-mi place să-i am în casă. Sunt murdari şi put.

Cu câteva luni înainte, o aniversare sărbătorită fără a fi invitată familia, ar fi reprezentat cea mai de neîngăduit greşeală.

— Îi vom invita pe Chamsey şi Zari, Ellen şi Hormoz, pe Malileh şi familiile lor.

Malileh locuia în apartamentul care se învecina cu dormitorul nostru. Nu vorbea englezeşte, dar era foarte prietenoasă cu mine. Vorbeam zilnic, iar ea mă ajuta să-mi îmbunătăţesc cunoştinţele mele de farsi.

Lista de invitaţi a lui Moody mi-a relevat cât de mult se schimbase cercul nostru de prieteni şi cât de concesivă devenise atitudinea lui faţă de Ellen şi Hormoz. Realizase şi el că făcuseră tot posibilul să ne ajute să traversăm perioada de criză. În această perioadă relativ lucidă din viaţa tulbure a lui Moody, încercarea lui de a se apropia de Ellen şi Hormoz era o recunoaştere tacită că o parte a neplăcerilor avute fusese rezultatul nebuniei lui.

De data asta Mahtob nu voia nicio prăjitură de la cofetărie. Voia să-i fac eu ceva. Eram în mare dificultate. Altitudinea Teheranului şi gradaţia diferită a cuptorului mi-au anulat priceperea mea la prăjituri. Tortul a ieşit sfărâmicios şi uscat, dar lui Mahtob i-a plăcut, cu atât mai mult cu cât la mijloc aşezasem o păpuşă ieftină de plastic.

În acest an ziua de naştere a lui Mahtob căzu într-o zi de *Eid **e** Ghadir,* una din nenumăratele sărbători religioase. Nimeni nu trebuia să muncească, de aceea am preferat o masă de prânz unei invitaţii la cină.

Am făcut friptură de vacă cu toate garniturile tradiţionale, inclusiv piure de cartofi şi fasole bătută, ultima ca delicatesă pentru Ellen.

Totul era pregătit; toţi musafirii sosiseră, cu excepţia lui Ellen şi Hormoz. În timp ce-i aşteptam, Mahtob şi-a desfăcut cadourile. Malileh îi dăruise o păpuşă de mânuit – un Mikimaus – păpuşă, din desenele animate, preferată în Iran, cu urechi portocalii supradimensionate. Chemsey şi Zari au avut un cadou special pentru Mahtob – un ananas proaspăt – foarte rar. Moody şi cu mine i-am dăruit o bluză şi un pantalon de culoare purpurie, culoarea ei preferată. Cel mai frumos cadou al nostru a fost însă o bicicletă fabricată în Taiwan, pentru care plătisem echivalentul a

450 $.

Am aşteptat cu masa cât am putut de mult, dar în cele din urmă foamea şi-a spus cuvântul şi am început să mâncăm fără Ellen şi Hormoz. Ei au sosit abia după-amiază târziu şi au fost surprinşi să vadă că noi stătusem la masă.

— Mi-ai spus la cină, nu la prânz, s-a enervat Ellen.

— Sunt sigură că n-am spus aşa, am răspuns eu. Evident, e vorba de o neînţelegere.

— Faci tot timpul greşeli, ţipă Hormoz la Ellen. Ne ducem mereu când nu trebuie, fiindcă încurci totul.

Şi Hormoz o certă încă multă vreme în faţa celorlalţi oaspeţi, în timp ce ea îşi ţinea plecat capul înfăşurat în *chador.*

Ellen reprezenta pentru mine o puternică motivaţie pentru continua-mi căutare de a reuşi să scap din Iran. Aş fi continuat şi fără exemplul ei negativ, dar situaţia ei îmi întărea sentimentul de urgenţă. Cu cât rămâneam mai mult în Iran, cu atât riscam mai mult să ajung la fel ca ea.

În viaţa noastră de aici se produsese o schimbare. Era considerabil mai confortabilă, ceea ce aducea ca sine pericolul obişnuinţei. Era posibil să se ajungă aici, în Iran, la o relativă stare de fericire alături de Moody? La un nivel de confort care să contrabalanseze pericolele reale la care

trebuia să mă expun dacă încercam să fugim?

În fiecare seară, când mă duceam cu Moody în pat, ştiam că răspunsul era irevocabil: nu. Îl uram pe bărbatul alături de care dormeam şi, mai rău, îmi era frică de el. Pentru moment se afla într-o dispoziţie stabilă, dar această situaţie nu putea să dureze. Era numai o chestiune de timp, până la următorul său acces de violenţă.

Pentru că puteam folosi telefonul mai des şi puteam chiar, în trecere, să ajung pe la Ambasadă, mi-am reluat mai serios eforturile de a găsi pe cineva care putea şi era în situaţia de a mă ajuta. Din nefericire, contactul meu atât de promiţător părea să se fi evaporat în aerul fierbinte al verii. Telefonul doamnei Alavi nu mai funcţiona. Am încercat să reiau contactul cu Rashid, ai cărui prieteni treceau clandestin oameni în Turcia. A refuzat din nou să ia un copil cu el.

Trebuia să găsesc pe cineva nou. Dar pe cine? Şi cum?

Priveam fix adresa pe care un necunoscut mi-o mâzgălise pe un bileţel.

— Mergeţi acolo şi întrebaţi de manager, m-a instruit acest necunoscut. Apoi mi-a explicat drumul.

Să dezvălui identitatea binefăcătorului meu, ar însemna să condamn pe cineva la moarte folosind braţul Republicii

Islamice Iran.

Adresa era a unui birou aflat la capătul opus al oraşului, de unde, ca să ajungem acasă, trebuia să facem un drum lung, pe străzile supraaglomerate. Eram însă hotărâtă să mă duc imediat, chiar dacă ceea ce întreprindeam era riscant. Am luat-o şi pe Mahtob cu mine. Era deja după-amiază şi nu ştiam dacă vom putea fi acasă înainte de întoarcerea lui Moody de la spital. Dar libertatea pe care o obţinusem mă făcea mai curajoasă. Dacă va fi nevoie, voi cumpăra ceva – orice – pentru casă şi-i voi explica lui Moody că Mahtob şi cu mine am întârziat la cumpărături. Moody va înghiţi explicaţia mea, măcar o dată.

Nu mai pot aştepta, am hotărât. Trebuie să plec acum.

Mahtob şi cu mine am luat un taxi-telefon, mai scump, în locul unui taxi oranj, ca să economisim timp. Cu toate astea, a fost un drum lung, obositor. Mahtob nu m-a întrebat unde mergem; probabil îşi dădea seama că sunt lucruri despre care mai bine să nu ştie nimic.

Am ajuns, în sfârşit la adresa de pe bilet, o clădire cu birouri în care funcţionari preocupaţi lăsau impresia unei activităţi intense, neobişnuită în acest oraş. Am găsit o portăreasă care vorbea englezeşte şi am întrebat de manager.

— Luaţi-o la stânga, a spus ea. Apoi coborâţi treptele până la capătul culoarului.

Mahtob şi cu mine am urmat indicaţia şi ne-am aflat la Subsol, din nou într-un complex de birouri. Într-un colţ se afla o sală de aşteptare cu mobilă occidentală confortabilă. Erau acolo şi cărţi şi reviste, de citit.

— Poţi să aştepţi aici, Mahtob, i-am propus eu.

Mahtob a fost de acord.

— La manager? am întrebat eu un muncitor care trecea pe acolo.

— La capătul coridorului. Şi îmi arătă un birou separat, de celelalte. M-am dus direct acolo.

Am bătut la uşă şi, după ce mi-a răspuns un bărbat, am spus, aşa cum fusesem instruită:

— Sunt eu, Betty Mahmoody.

— Intraţi, spuse un bărbat într-o engleză perfectă, şi mi-a strâns mâna. V-am aşteptat.

A închis uşa în spatele meu şi mi-a oferit surâzând un scaun. Era un om scund, slab, îmbrăcat curat, cu costum şi cravată. S-a aşezat în spatele biroului său şi a discutat cu mine cu încrederea omului care se simte în deplină securitate. În timp ce vorbeam, ciocănea cu pixul în birou.

Cineva îmi dăduse câteva detalii despre el. Acest om

spera ca într-o zi să poată pleca împreună cu familia sa din Iran, dar împrejurările erau deosebit de complicate. Ziua era un prosper om de afaceri, care susţinea regimul Ayatollahului. Noaptea, viaţa lui nu era altceva decât o ţesătură de intrigi.

Era cunoscut sub mai multe nume; eu l-am numit Amahl.

— Regret profund că vă găsiţi în această situaţie, spuse Amahl fără alt preambul. Voi face tot ce pot ca să vă scot de aici.

Felul lui deschis de a vorbi era încurajator, dar şi derutant. Îmi cunoştea povestea. Credea că mă va putea ajuta. Dar eu mai parcursesem deja acest drum împreună cu Trish şi Suzanne, cu Rashid şi prietenul său, cu misterioasa doamnă Alavi.

— Uitaţi, i-am spus eu. Am mai încercat de câteva ori, dar eu am o problemă. Nu plec fără fiica mea. Dacă ea nu mă poate însoţi, nu plec. Nu are rost să vă irosiţi timpul. – numai aşa consimt să colaborăm.

— Vă respect pentru asta, spuse Amahl. Dacă aşa vreţi, vă voi scoate pe amândouă din ţară. Trebuie însă să aveţi răbdare. Nu ştiu *când* şi *cum* se poate aranja treaba asta. Vă rog să aveţi răbdare.

Vorbele lui mi-au încălzit inima, dar m-am forţat să mă temperez. Îmi dădea speranţă, dar admitea că nu ştie cum sau când vom putea fugi.

— Aici sunt numerele mele de telefon, spuse el, scriindu-le pe un notes. Lăsaţi-mă să vă arăt cum se pot codifica. Acestea sunt numerele mele particulare, unul aici în birou, altul acasă. Mă puteţi suna oricând, ziua şi noaptea. Vă rog să nu ezitaţi. Trebuie să am cât de cât ştiri despre dumneavoastră. Să nu aveţi sentimentul că mă deranjaţi. Sunaţi-mă mereu căci eu nu pot să vă dau telefon acasă. Soţul dumneavoastră ar putea-o interpreta greşit. Ar putea deveni gelos.

Amahl râse.

Buna lui dispoziţie era molipsitoare. Păcat că era căsătorit, m-am gândit, şi am simţit un uşor sentiment de vinovăţie.

— În regulă, am spus şi am dat din cap încântată.

Amahl emana în jurul lui o senzaţie de eficienţă extraordinară.

— N-o să discutăm la telefon, îmi dădu el instrucţiuni. Spuneţi numai: „ce faceţi?” sau ceva de genul ăsta. Dacă am vreo informaţie pentru dumneavoastră vă spun că trebuie să vă văd şi în cazul ăsta trebuie să veniţi aici,

fiindcă la telefon nu putem discuta nimic.

Treaba asta trebuie să aibă un motiv ascuns, m-am gândit eu. Poate bani.

— Părinţii mei trebuie să trimită o sumă de bani la Ambasadă? l-am întrebat.

— Nu. Nu vă faceţi griji în privinţa banilor. Eu plătesc pentru dumneavoastră. Puteţi să mi-i trimiteţi mai târziu, când veţi fi în America.

Mahtob a rămas tăcută în timpul lungului nostru drum cu taxiul spre casă. A fost foarte bine, căci gândurile mi se învălmăşeau în cap. Îmi răsunau mereu în minte cuvintele lui Amahl şi încercam să apreciez posibilităţile de reuşită. Găsisem într-adevăr calea de-a ieşidin Iran?

— Puteţi să plătiţi şi mai târziu, când veţi fi în America, spusese el plin de încredere.

Dar trebuia să mă gândesc şi la ceea ce adăugase:

— Nu ştiu *cum* şi *când* pot să aranjez lucrurile.

20

Vara trecu şi venise timpul ca şcoala să înceapă din nou. Trebuia să procedez astfel ca şi cum aş fi de acord ca Mahtob să meargă în clasa întâi şi de aceea n-am obiectat când Moody a abordat acest subiect.

În mod surprinzător, nici Mahtob. Începuse într-adevăr să se obişnuiască cu ideea de a trăi în Iran?

Într-o dimineaţă, Moody, Mahtob şi cu mine am făcut *o* plimbare de zece minute ca să ne interesăm în privinţa unei şcoli din apropiere. Clădirea aducea mai puţin a închisoare decât *Maarasay* Zainab fiindcă avea mai multe ferestre, lăsând astfel să pătrundă lumina soarelui. Dar această atmosferă nu avea nicio influenţă asupra directoarei, o femeie în *chador,* prost dispusă, care se holba la noi, neîncrezătoare.

— Dorim s-o înscriem aici pe fiica noastră, i-a spus Moody în farsi.

— Nu se poate, a rostit ea repezit. Nu mai avem locuri libere aici în şcoală. Şi, în silă, ne-a descris drumul spre o altă şcoală, aflată la o distanţă considerabilă de casa noastră.

— Am venit aici, fiindcă e mai aproape, încercă Moody

să-i explice.

— N-avem niciun loc liber!

Mahtob şi cu mine ne-am întors să plecăm, iar eu simţeam cât de recunoscătoare era Mahtob că nu fusese încredinţată acestei bătrâne arţăgoase.

— Atunci, spuse încet Moody, într-adevăr n-am timp să mergem azi la cealaltă şcoală. Trebuie să merg la sala de operaţii!

— Oh! spuse directoarea. Sunteţi medic?

— Da.

— Oh, atunci poftiţi încă o dată înăuntru. Luaţi loc. Pentru fiica unui doctor există întotdeauna un loc.

Moody radia la această recunoaştere a însemnatei lui poziţii sociale.

Directoarea a discutat cu noi lucrurile cele mai importante.

Mahtob avea nevoie de o uniformă cenuşie, un pardesiu, un pantalon şi un *macknay* – un fel de şal care nu se leagă, ci e cusut în faţă, ceva mai greu de mânuit decât un *rusari,* dar nu atât de greu ca un *chador.*

Mi s-a spus să o aduc pe Mahtob într-o anumită zi, la o întâlnire mamă-fiică.

După ce am părăsit şcoala, i-am spus lui Moody:

— Cum poate să aibă doar o singură uniformă? Ele se aşteaptă să poarte în fiecare zi aceeaşi uniformă?

— Şi celelalte procedează la fel, mi-a răspuns Moody. Dar ai dreptate. Are nevoie de mai multe.

Moody a plecat la muncă şi ne-a lăsat bani să cumpărăm uniformele. În timp ce ne făceam cumpărăturile, soarele cald al după-amiezii de septembrie îmi însenina sufletul. Atinsesem un obiectiv major. Când Mahtob va fi la şcoală, iar Moody la spital, puteam să mă duc unde voiam în Teheran.

Peste câteva zile, Mahtob şi cu mine am participat la şedinţa orientativă mamă-fiică şi Am luat-o pe vecina noastră Malileh ca translatoare. Ea înţelegea numai puţin englezeşte, dar cu ajutorul ei şi al lui Mahtob puteam să înţeleg măcar parţial procedura.

Întâlnirea a durat cinci ore, majoritatea timpului, fiind folosită pentru rugăciune şi citirea Coranului. Apoi directoarea a ţinut o cuvântare pătimaşă, în care a solicitat donaţii din partea părinţilor. A explicat că în şcoală nu există WC-uri şi că au nevoie de bani ca să termine instalaţiile sanitare înainte de începerea şcolii.

I-am spus lui Moody:

— Nici nu mă gândesc! Nu le dăm niciun ban pentru

instalarea toaletelor! Dacă-şi pot permite să trimită pretutindeni pe străzi toate aceste *pasdar,* ca să descopere dacă unei femei i-a alunecat părul de sub *rusari* sau dacă îi alunecă ciorapii, atunci ar putea să folosească din aceşti bani şi ca să facă în şcoli toalete pentru copii.

După scurt timp, toate aceste lucruri noi au devenit rutină. Mahtob pleca dimineaţa devreme la şcoală. Tot ce puteam face era să mă duc cu ea până la staţia de autobuz şi s-o iau de acolo la prânz.

În majoritatea zilelor, Moody rămânea acasă şi lucra în cabinetul lui. Când faima despre competenţa lui s-a răspândit, a început să aibă mulţi pacienţi. Oamenii se bucurau în special de alinarea pe care le-o dădeau tratamentele de masaj, deşi aici existau câteva probleme cu unele paciente mai circumspecte. Ca să poată rezolva încurcătura, Moody m-a instruit în procedura acestei metode de tratament. Cu asta, şi cu obligaţiile mele de primire a clientelei, aveam, peste zi, puţine posibilităţi de a mă mişca liberă.

Trăiam numai pentru zilele de marţi şi miercuri, zile când Moody lucra la spital. Zilele astea erau numai pentru mine şi puteam să mă mişc, în libertate, oriunde voiam în oraş.

Am început acum să trec regulat, marţea sau miercurea, pe la Helen la Ambasadă. Trimiteam şi primeam săptămânal scrisori de la părinţii şi copiii mei. Era un sentiment minunat, dar, în acelaşi timp, oarecum deprimant, îmi lipseau atât de mult! Fiecare scrisoare a mamei mele îmi provoca o mare îngrijorare când citeam ceea ce-mi scria despre faptul că starea tatălui meu se înrăutăţea tot mai mult. Nu ştia cât timp va rezista tata. El vorbea zilnic despre noi şi se ruga să mă mai poată vedea încă o dată înainte de a muri.

Când puteam, îi telefonam zilnic lui Amahl. De fiecare dată mă întreba numai de sănătate şi adăuga: „Aveţi răbdare”.

Într-o zi a trebuit să fac mai multe cumpărături: Moody îmi spusese să dau la făcut încă o cheie pentru locuinţa noastră. Ştiam că exista un atelier de chei ceva mai departe de magazinul Pol-Pizza. În drum, am trecut pe lângă o librărie pe care n-o mai văzusem şi, împinsă de un impuls interior, am intrat.

Proprietarul librăriei vorbea englezeşte.

— Aveţi cărţi de bucate în limba engleză? am întrebat.

— Da. Jos.

Am coborât şi am găsit câteva cărţi de bucate uzate, cu

colţurile îndoite; m-am simţit în al nouălea cer. Cât îmi lipsise această simplă îndeletnicire – studierea unor reţete! Mi-am amintit meniuri întregi şi speram să găsesc ingredientele necesare sau să le pot înlocui.

O voce de copil, o fetiţă care vorbea englezeşte, m-a întrerupt din starea mea de încântare.

— Mami, spunea ea, îmi cumperi o carte de poveşti?

Am zărit, într-o parte a încăperii, o femeie şi un copil, amândouă în pardesie şi învăluite în şaluri. Femeia era înaltă şi brunetă, cu pielea uşor bronzată, ca a majorităţii iranienilor. Nu arăta a americancă, totuşi am întrebat-o.

— Sunteţi americană?

— Da, a răspuns Alice Shari.

Ne-am împrietenit imediat în această ţară străină. Alice erao învăţătoare din San Francisco, căsătorită cu un iranian americanizat. La puţin timp după ce soţul şi, Malek, şi-a luat titlul de doctor în California, acestuia i-a murit tatăl. Aşa că el şi Alice se aflau acum pentru scurt timp la Teheran, ca să pună în ordine problemele legate de moştenire, dar nu avea motive de îngrijorare. Fiica ei, Samira – ei o numeau Sammy – era de vârsta lui Mahtob!

— O, vai de „mine! am exclamat, uitându-mă la ceas. Trebuie s-o iau pe fiica mea de la autobuzul şcolii. Sunt

nevoită să fug.

Am schimbat între noi numerele de telefon.

Seara i-am povestit lui Moody despre Alice şi Malek.

— Trebuie să-i invităm, a spus el cu o bucurie anticipată. Trebuie să le cunoască pe Chamsey şi Zari.

— Vineri, de exemplu, am propus eu.

— Da, a aprobat el imediat.

Era şi el la fel de agitat ca şi mine când a sosit după-amiaza de vineri. I-a plăcut imediat pe Alice şi pe Malek. Alice era o femeie inteligentă, plină de temperament, un partener grozav pentru discuţii, gata mereu să spună de o glumă. Când, în seara aceea mi-am trecut în revistă oaspeţii, am ajuns la concluzia că dintre toţi oamenii pe care îi cunoscusem în Iran, Alice şi Chamsey erau singurele care păreau cu adevărat fericite. Probabil fiindcă amândouă ştiau că în curând se vor întoarce în America.

Alice spuse o anecdotă:

— Un bărbat intră într-o prăvălie cu tablouri şi vede unul care-l reprezenta pe Khomeini. Vrea să cumpere tabloul, dar proprietarul îi spuse că-l costă 500 de tumoni. Un tumon reprezintă zece riali.

— Vă dau 300, spuse clientul.

— 350.

— 500.

— 400, spuse clientul. E ultima mea ofertă.

Chiar în clipa aceea intră un alt client. El vede un tablou al lui Iisus Hristos, care îi place, şi îl întreabă pe Vânzător cât costă.

— 500 de tumoni, a spus vânzătorul.

Omul plăteşte 500 de tumoni şi pleacă.

— L-aţi văzut pe omul ăsta, spune vânzătorul. A venit, a văzut un tablou, i-a plăcut, mi-a plătit cât i-am cerut şi a plecat.

La care, primul client i-a replicat:

— Ei, dacă dumneavoastră îl puteţi răstigni pe Khomeini, vă dau şi eu 500 de tumoni pentru asta!

Toţi râseră în cameră, inclusiv Moody.

Chamsey mă sună în ziua următoare.

— Betty, Alice asta e o **femeie** minunată. **Trebuie să te** împrieteneşti într-adevăr **cu ea.**

Am fost cu totul de acord cu ea.

— Dar uit-o pe Ellen, adăugă Chamsey. E o nulitate.

Alice şi cu mine ne întâlneam regulat. Era singura femeie pe care o întâlneam în Iran care poseda unul din acele aparate noi de lux, numite uscătoare de rufe. Avea şi un detergent special, care se folosea la limpezire, ca **să**

facă rufele mai moi, mai pufoase! Şi muştar!

Şi mai avea un paşaport care îi permitea să zboare acasă!

— Să nu-i povesteşti niciodată lui Chamsey cum ţi-a mers în Iran, mă avertiză Moody. Şi nici lui Alice. Dacă o faci, nu le vei mai revedea niciodată!

— Bine, i-am promis.

Moody era mulţumit să creadă ceea ce voia el să creadă şi subiectul privind reîntoarcerea în America n-a mai fost niciodată abordat. Câştigase. Procedase şi el cu mine, la fel cum procedase Hormoz cu Ellen.

Bazându-se pe promisiunea mea, îmi permitea să mă văd oricând cu Chamsey şi Alice. De fapt, avea o şansă foarte mică să mă ţină închisă în noua locuinţă, căci dacă ar fi încercat acest lucru n-ar fi putut păstra în faţa prietenilor noştri faţada unei căsătorii fericite.

Deşi raporturile lui Moody cu familia se răciseră, trebuia totuşi să ne îndeplinim obligaţiile sociale. Moody nu voise să-i invite la cină pe Baba Hajji şi pe Ameh Bozorg, dar trebuia să le arate respect. Amânaserăm şi aşa prea mult această invitaţie obligatorie.

— Mahtob merge la şcoală şi la ora opt trebuie să fie în pat, aşa că veniţi la şase, i-a spus el soră-si la telefon.

Ea i-a amintit că nu cinau niciodată înainte de ora zece.

— Nu mă interesează, a răspuns Moody. Ori mâncaţi la şase, ori nu mai veniţi deloc.

Strânsă cu uşa, Ameh Bozorg a acceptat.

Pentru ca prezenţa lor să nu ni se pară prea greu de suportat, am invitat şi familia Hakim să ne ţină companie în această seară.

Am pregătit o cină specială, având ca aperitiv clătite cu carne de pui, căci voiam să servesc cea mai bună mâncare.

Întrucât exploram bine piaţa, descoperisem, pentru prima oară în Iran, varza de Bruxelles, care apăruse acum, şi am combinat-o cu praz şi morcovi, înăbuşindu-le uşor.

Baba Hajji şi Ameh Bozorg, care îi aduseseră cu ei şi pe Majid şi pe Fereshteh, au sosit mai curând la opt decât la şase, dar ne aşteptaserăm la aşa ceva şi, de altfel, era un compromis acceptabil. Ne-am aşezat să mâncăm, împreună cu familia Hakim, la masa din sufragerie.

Familia Hakim era adaptată la lucruri mai sofisticate, dar Baba Hajji şi Ameh Bozorg aveau mari dificultăţi de adaptare, deşi îşi dădeau toată silinţa să aibă o comportare cât mai bună. Baba Hajji privea ţintă la tacâmurile neobişnuite de argint şi nu era sigur cum să le

folosească. Am observat că întreba ce trebuie el să facă cu şervetul de masă şi, probabil, socotea o extravaganţă ridicolă ca fiecare să-şi aibă paharul său.

Ameh Bozorg se foia pe scaunul ei, căci nu reuşea să găsească o poziţie comodă. În cele din urmă, şi-a luat farfuria de pe masă, s-a aşezat pe podeaua sufrageriei şi a început să mestece fericită varza de Bruxelles, numind-o „căpăţânile mici de varză ale lui Betty”.

În câteva minute în sufrageria mea s-a înstăpânit o mare dezordine. Resturi de mâncare zburau peste tot pe masă sau pe podea, căci oaspeţii îşi foloseau mâinile şi numai ocazional apucau lingura.

Moody, Mahtob şi cu mine, am mâncat liniştiţi, folosind tacâmurile corespunzătoare.

Cina a trecut repede, iar musafirii s-au retras în camera de zi. Moody mi-a şoptit:

— Uită-te unde a mâncat Mahtob. Nu e niciun bob de orez lângă farfuria ei sau pe podea. Şi uită-te unde au mâncat ceilalţi.

Nici nu voiam să privesc. Ştiam că va trebui să rămân până noaptea târziu ca să adun boabele de orez şi celelalte resturi de mâncare de pe pereţi şi de pe covor.

Ceaiul l-am luat în camera de zi. Ameh Bozorg şi-a vârât

adânc linguriţa de zahăr şi a lăsat o Dâră groasă şi dulce pe covor, în timp ce amesteca fiecare linguriţă în păhărel.

Într-o seară, ne-am dus acasă la Akeram Hakim, mama lui Jamal, unul dintre „nepoţii” lui Moody care – cu mulţi ani în urmă – ne întâlnise într-un hotel din Austin şi ne anunţase faptul că Ambasada SUA din Teheran fusese ocupată. Aici se afla şi nepoata lui Aksram Hakim şi era vizibil agitată. Am întrebat-o care e motivul şi mi-a povestit în engleză ce i se întâmplase.

În aceeaşi zi de dimineaţă, începuse să aspire în apartamentul ei şi brusc i-a venit pofta să fumeze. Şi-a pus manto-ul şi *rusari-ul* şi s-a dus vizavi, în timp ce fetele ei, una de zece, alta de şapte ani, au rămas singure în casă. După ce şi-a cumpărat ţigările şi voia să traverseze strada înapoi, a fost oprită de *pasdar.* Mai multe femei*pasdar* au vârât-o în maşina lor şi i-au şters cu acetonă lacul de unghii şi rujul de buze. Au ţipat un timp la ea şi au ameninţat-o c-o vor duce la închisoare.

Ea le-a rugat să-i permită să-şi ia fetele din casă. Femeile-pasdar nu s-au sinchisit de copii, ci au ţinut-o aproape două ore în maşină ca să-i citească. Au întrebat-o dacă îşi spusese rugăciunile şi ea a negat. Înainte de-a o lăsa să plece, i-au pretins să promită că nu-şi va mai da

niciodată cu lac de unghii şi nici nu se va mai folosi de machiaj. A trebuit, de asemenea, să promită că-şi va face conştiincios rugăciunile. Dacă nu, au avertizat-o femeile-pasdar, era o persoană rea şi va ajunge în iad.

— Le urăsc pe aceste femei-pasdar, am spus eu aprobând-o.

— Pe mine mă înfricoşează, a spus femeia. Sunt periculoase.

Povesti apoi că pasdar-ul, omniprezent pe străzile Teheranului pentru a controla respectarea regulilor vestimentare avea şi alte sarcini. Aceste femei-pasdar îndeplineau şi atribuţiile unei poliţii secrete, căutând duşmani ai Republicii sau chiar oameni mai temători, pe care îi puteau intimida.

De câte ori *pasdar-ul* aresta vreo femeie care trebuia să fie executată, o lăsau să fie mai întâi violată de bărbaţi, fiindcă ele respectau zicala: „O femeie nu trebuie niciodată să moară fecioară”.

Primul şi ultimul meu gând în fiecare zi era să-mi apreciez stadiul planurilor mele de evadare. În mod cert, nu se întâmpla nimic concret, dar făceam tot ce puteam ca să-mi păstrez orice contact posibil. Am păstrat legătura cu Helen de la Ambasadă şi-i telefonam aproape zilnic lui

Amahl.

Orice amănunt al vieţii de zi cu zi îl orientam în direcţia realizării marelui meu scop. Hotărâsem să fiu o cât mai bună şi harnică soţie şi mamă, şi asta din trei motive. Întâi pentru a consolida iluzia de normalitate şi fericire şi a preîntâmpina orice suspiciune pe care Moody ar fi putut s-o nutrească. În al doilea rând, s-o fac fericită pe Mahtob şi să-i sustrag atenţia de la situaţia noastră de captive.

— Putem să ne întoarcem în America, mami? întreba ea din când în când.

— Nu, acum încă nu, răspundeam eu. Poate, într-o zi, **tata** îşi va schimba părerea şi ne vom duce cu toţii acasă, dar asta va mai dura mult.

Oferindu-i această imaginară speranţă, îi micşoram puţin îngrijorarea, dar nu şi pe-a mea.

Al treilea motiv pentru a crea-un cămin „fericit” era spre a mă feri pe mine însămi să nu înnebunesc. Nu aveam nicio posibilitate să ştiu ce vom face Mahtob şi cu mine după ce ne vom cuceri libertatea. Nu voiam să mă gândesc la pericolele posibile. Uneori mă gândeam la Suzanne şi Trish şi la felul în care refuzasem cererea lor ca eu şi Mahtob să fugim imediat cu ele. Făcusem o greşeală? Nu puteam răspunde cu certitudine. Voi avea vreodată

curajul suficient? Vom putea oare, eu şi Mahtob, la momentul oportun, să privim în faţă situaţia cu toate dificultăţile pe care ni le va impune? Nu-mi dădeam seama. Până atunci, însă, zilele treceau mai uşor dacă aveam o ocupaţie.

Moody încercă să-mi facă o bucurie şi-mi propuse să vizitez un salon cosmetic din apropiere. Mi se părea absurd să faci asta într-o ţară în care era interzis să-ţi arăţi părul şi faţa, dar m-am dus totuşi. Când o femeie m-a întrebat dacă vreau să-mi penseze sprâncenele şi să-mi înlăture cele câteva fire de păr de pe faţă, am consimţit. În loc de ceară sau pensetă, cosmeticiana a scos un fir lung şi subţire de bumbac. Îl ţinea întins foarte tare, şi mi l-a plimbat pe faţă, în sus şi-n jos, rupându-mi părul.

Aş fi putut ţipa de durere, dar am îndurat procedura, întrebându-mă de ce se lasă femeile atât de mult torturate în numele frumuseţii. La sfârşit îmi simţeam faţa foarte aspră. Pielea îmi ardea.

Seara am observat o iritaţie pe faţă, care s-a întins repede, cuprinzându-mi gâtul şi decolteul.

— Trebuie să fi fost un fir murdar, mormăi Moody.

Într-o seară când m-am întors de la supermagazin, am găsit sala de aşteptare a lui Moody plină de pacienţi.

— Deschide uşile, îmi spuse Moody. Lasă-i pe câţiva să stea în camera de zi.

De fapt nu voiam să las niciun iranian în camera mea de zi, dar am făcut-o la ordinul soţului meu şi am deschis uşile de lemn capitonate, invitând câţiva pacienţi care stăteau în picioare să se aşeze pe sofa sau pe scaune.

Una din obligaţiile mele era să le servesc pacienţilor ceai. Detestam treaba asta, iar în seara aceea eram prost dispusă fiindcă ştiam că foarte repede camera mea de zi va fi plină cu pete de ceai vărsat şi dâre de zahăr.

Totuşi, am servit ceaiul şi când m-am întors ca să duc tava în bucătărie, o femeie, ce se afla în camera de zi mă întrebă:

— Sunteţi americancă?

— Da, am răspuns. Vorbiţi englezeşte?

— Da, am studiat în America.

M-am aşezat lângă ea şi dispoziţia mi s-a schimbat imediat.

— Unde? am întrebat.

— În Michigan.

— Ah, eu sunt din Michigan. Unde, anume în Michigan?

— În Kalamazzo.

Se numea Fereshteh Noruzi. Era o tânără drăguţă căreia

cineva de la spital i-l recomandase pe Moody.

Suferea de dureri de ceafă şi spate, al căror motiv nu era cunoscut şi spera ca tratamentul lui Moody să-i ajute. Am vorbit cam trei sferturi de oră în timp ce aştepta.

Fereshteh venea des la tratament şi o invitam mereu în camera de zi ca să putem sta de vorbă. Într-o seară îmi făcu confidenţe.

— Eu ştiu cauza durerilor.

— Şi care e?

— Stresul.

A început apoi să plângă şi mi-a povestit următoarele: cu un an înainte, soţul ei plecase să cumpere benzină. Nu s-a mai întors niciodată. Fereshteh şi părinţii ei l-au căutat disperaţi peste tot, dar nici urmă de el. După douăzeci şi cinci de zile au primit un telefon de la poliţie, relată Fereshteh printre lacrimi. Li s-a ordonat: „Veniţi şi luaţi-i maşina”, dar n-au vrut să le spună nimic altceva despre el.

Fereshteh şi fiica ei de un an s-au mutat la părinţii ei. Au mai trecut încă patru luni îngrozitoare până ce poliţia a anunţat-o că soţul ei era la închisoare şi ea avea voie să-l viziteze.

— L-au arestat pur şi simplu şi l-au băgat la închisoare, suspină Fereshteh. E închis deja de un an şi nici măcar nu

l-au acuzat de ceva.

— Cum pot să facă aşa ceva? am întrebat. De ce?

— Are diplomă în ştiinţe economice, mi-a explicat Fereshteh. Şi eu am, amândoi am studiat în America. Guvernului îi e frică de astfel de oameni.

Fereshteh m-a rugat să nu spun nimănui de soţul ei. Îi era frică să nu fie şi ea arestată dacă se plângea prea mult.

Seara târziu, după ce şi-a închis cabinetul, Moody m-a întrebat:

— Îmi place de Fereshteh. Cu ce se ocupă soţul ei?

— E licenţiat în economie, am răspuns eu.

* * *

— Veniţi cât puteţi de repede.

În vocea lui Amahl era ceva atât de urgent, încât inima-mi era gata să plesnească.

— Pot veni marţi, cel mai curând, când Moody e la spital.

— Daţi-mi înainte un telefon, ca să vă aştept.

Ce s-o fi întâmplat? Mă aşteptam mai mult la veşti bune, decât la greutăţi, căci vocea lui Amahl suna precaut-optimist.

Marţi m-am trezit devreme, mi-am făcut rugăciunile cu

Moody şi am aşteptat scurgerea greoaie a timpului. Mahtob pleca la şapte la şcoală, Moody cu patruzeci şi cinci de minute mai târziu.

L-am urmărit de la fereastră, până l-am văzut dispărând într-un taxi, apoi l-am sunat pe Amahl ca să confirm întâlnirea. Am alergat afară, în jos, pe străduţă, până la strada principală ca să opresc un taxi.

Era începutul lui noiembrie. Un vânt rece anunţa o posibilă ninsoare. Traficul de dimineaţă era greoi şi situaţia s-a complicat şi mai mult prin aceea că pentru a străbate oraşul trebuia să schimb de mai multe ori taxiul. Când am ajuns în sfârşit la clădirea cu birouri şi am bătut la uşa lui Amahl, capul mi se învârtea de atâtea întrebări.

A răspuns imediat la ciocănitul meu şi a surâs larg.

— Poftiţi înăuntru, spuse el. Luaţi loc. Doriţi ceai sau cafea?

— Cafea „vă rog.

Aşteptam nerăbdătoare să-mi dea ceaşca, dar îi făcea plăcere să prelungească momentul.

În sfârşit, mi-a dat o ceaşcă de cafea, s-a aşezat în spatele biroului şi mi-a spus.:

— Aşadar, cred că e mai bine să luaţilegătura cu familia dumneavoastră.

— Ce s-a întâmplat?

— Trebuie să le spuneţi că va fi nevoie să mai pună două tacâmuri pentru sărbătoarea pe care o numiţi Thanksgiving (Ziua Recunoştinţei)[3].

Un oftat adânc de uşurare mi-a scăpat de pe buze. De data asta *ştiam.* De data asta vom reuşi, Mahtob şi cu mine ne vom reîntoarce în America.

— Cum? am întrebat.

Mi-a explicat planul. Mahtob şi cu mine vom zbura cu un avion iranian la Bandar-Abbas, în zona extrem sudică a ţării. De acolo vom trece clandestin, cu o vedetă rapidă, Golful Persic, într-unul din emiratele arabe.

— În emirate veţi întâmpina probabil câteva greutăţi birocra; ice, spuse Amahl, dar nu veţi mai fi în Iran şi nu vă vor trimite înapoi. Veţi primi repede un paşaport de la Ambasadă şi o să puteţi zbura spre casă.

Gândul de a străbate marea într-un vapor deschis mi se părea ceva înfricoşător, dar dacă acesta era biletul spre libertate, al meu şi al fiicei mele, atunci vom risca.

— Am nevoie de bani? am întrebat.

— Eu plătesc, spuse Amahl şi-şi repetă oferta, pe care o

---

[3] **Sărbătoarea întemeierii primei colonii engleze pe teritoriul Americii de către *pelerinii* (puritani englezi, refugiaţi în Olanda), sosiţi la Cape Cod (Massachusetts), pe vasul Mayflower, sub conducerea lui John Carver.**

mai făcuse o dată. Când veţi fi din nou în State, mi-i puteţi trimite.

— Pe „aceştia, am spus, aruncându-i un mănunchi de bancnote, aş vrea să-i păstraţi pentru mine. Nu vreau să risc să-i găsească Moody.

Erau aproape nouăzeci de dolari în valută americană, ce valorau aproape şase sute de riali; erau banii ce-mi rămăseseră din vechea mea comoară. Amahl voia să-i păstreze pentru mine.

— Vă trebuie legitimaţii, spuse el, ca să puteţi urca în avion.

— Ambasada are carnetul meu de conducere auto, am spus; au şi certificatul meu de naştere şi cărţile mele de credit.

— Dar certificatele dumneavoastră de naştere iraniene?

— Nu. Au numai certificatul meu american, pe care mi l-am adus cu mine. Pe cel iranian l-a ascuns probabil Moody pe undeva.

— Putem încerca să vă procurăm un tichet de avion pe certificatul de naştere american, se gândi Amahl. Dar ar fi mai bine dacă l-aţi primi pe cel iranian. Aduceţi-vă lucrurile de la Ambasadă, dar încercaţi să primiţi şi actele iraniene.

— Bine. Când zburăm?

— Pentru moment am trimis pe cineva la Bandar-Abbas ca să facă aranjamentul şi îl aştept în două zile înapoi la Teheran. Nu vă faceţi nicio grijă, dumneavoastră şi Mahtob veţi fi acasă de Ziua Recunoştinţei.

Din biroul lui Amahl am sunat-o pe Helen la Ambasadă.

— Trebuie să vă văd imediat, i-am spus.

Timpul oficial de audienţe trecuse deja, dar Helen îmi spuse:

— Mă duc jos imediat să-i spun paznicului să vă lase înăuntru.

După convorbirea telefonică, Amahl îmi atrăsese atenţia, avertizându-mă:

— Nu spuneţi nimic oamenilor de la Ambasadă.

Dar eram atât de agitată, încât Helen, în momentul în care mi-a văzut figura, a exclamat:

— Doamne, Dumnezeule! Ce s-a întâmplat cu dumneavoastră? Arătaţi atât de fericită, cu totul altfel.

— Merg acasă, am spus.

— Asta n-o mai cred.

— Ba da, merg acasă şi-am nevoie de actele şi cărţile mele de credit.

Helen se bucura cu adevărat pentru mine. Figura ei exprima entuziasmul. M-a strâns în braţe. Plângeam

amândouă de bucurie. Nu a întrebat cum, când sau cu cine. Ştia că nu i-aş fi spus şi, de altfel, nici nu voia să afle.

Helen mi-a dat actele pe care le păstrase pentru mine, carnetul de conducere auto, certificatele noastre de naştere americane şi noile paşapoarte americane pe care le primise pentru noi, ca şi cărţile mele de credit. Ne-am dus împreună la Dl. Vincop. S-a bucurat şi el pentru mine, dar mai reţinut.

— E de datoria noastră să vă avertizăm în faţa unei încercări de fugă. Nu trebuie să puneţi în pericol viaţa lui Mahtob.

Dar ceva în expresia chipului său îmi arăta că nu spunea ceea ce gândea. Sigur, era de datoria lui să mă avertizeze. Dar, evident, se bucura de succesul planului meu.

A mai adăugat încă un avertisment, care era foarte raţional.

— Îmi fac într-adevăr griji pentru dumneavoastră, **spuse** el. Sunteţi atât de fericită, încât oricine poate observa. Soţul dumneavoastră va remarca imediat că s-a **petrecut** ceva.

— Am să mă străduiesc să-mi ascund sentimentele.

Când m-am uitat la ceas, am realizat că era deja târziu. Moody nu venea de la spital decât după-amiaza târziu, dar

la unu şi un sfert trebuia să fiu acasă, căci atunci sosea Mahtob de la şcoală. M-am scuzat şi am alergat în josul străzii, ca să-mi încep lungul drum spre casă.

Era aproape unu şi jumătate când am sosit grăbită acasă şi am găsit-o pe Mahtob plângând în hohote în faţa uşii închise:

— Am crezut că, ai plecat deja în America fără mine! plânse ea.

Cât aş fi vrut să-i povestesc unde am fost şi ce urma să se întâmple! Dar acum îndrăzneam mai puţin ca oricând să-i dau vestea cea bună. Timpul era prea scurt. Erau prea multe detalii de luat în seamă. I-ar veni la fel de greu ca şi mie să-şi ascundă bucuria.

— Niciodată nu voi pleca în America fără tine, am asigurat-o eu.

Am dus-o în casă.

— Mahtob, te rog, nu-i spune tatii că am ajuns acasă după tine.

Ea dădu din cap. Frica îi trecuse; se grăbea la joacă. Treptat, o mulţime de gânduri mi s-au învălmăşit în cap. Mi-am ascuns actele în husa cu fermoar a canapelei din camera de zi şi am încercat să inventez o strategie ca să-mi potolesc bucuria.

O idee mi se înfiripă în minte şi-i telefonai lui Alice.

— Aş vrea să serbăm Ziua Recunoştinţei la noi acasă, am spus. Putem organiza o masă împreună. Le invităm şi pe Chamsey şi Zari şi aş vrea s-o cunoşti şi pe Fereshteh.

Alice a aprobat imediat.

E grozav! mă gândeam. N-am să fiu aici, dar am s-o fac ca şi când aş fi.

Moody s-a reîntors după-amiaza târziu, şi m-a găsit pălăvrăgind.

— Alice şi cu mine facem o masă de Ziua Recunoştinţei! l-am anunţat eu.

— Foarte bine, a răspuns Moody.

Curcanul era mâncarea lui preferată.

— Trebuie să mergem la bazar „să cumpărăm un curcan.

— Poţi să rezolvi treaba asta cu Alice?

— Sigur.

— Okay, spuse Moody şi radia de bucurie că soţia lui vedea viitorul într-o dispoziţie atât de bună.

* * *

În săptămânile următoare, în timp ce Mahtob era la şcoală, iar Moody era ocupat cu munca lui, am cutreierat Teheranul cu energia şi vitalitatea unei şcolăriţe. Împreună

cu Alice am căutat ce ne trebuia pentru Ziua Recunoştinţei.

Alice era impresionată de uşurinţa cu care ajunsesem să mă descurc între timp în Teheran. Şi ea ieşea bucuroasă, dar singură nu îndrăznea să se îndepărteze prea mult de casă. Îi făcea plăcere, să se lase condusă de mine, când am plecat la bazar ca să cumpărăm curcanul pentru Ziua Recunoştinţei.

Ne-a trebuit mai mult de o oră ca să ajungem la destinaţie. Am trecut pe sub o poartă boltită, care ducea spre bazar şi am pătruns într-o lume sălbatică, plină de imagini şi mirosuri necunoscute. În faţa noastră se întindeau, pe lungimea mai multor blocuri, continuându-se pe străzile laterale, ca un fagure, tarabele a sute de negustori care îşi ofereau marfa. Toate lucrurile posibile erau prezentate în gura mare.

O masă de oameni se înghesuia şi se îmbrâncea în spaţiul din mijloc; împingeau cărucioarele şi se certau unii cu alţii. Erau mulţi afgani, cu pantaloni largi, mototoliţi, care duceau pe umeri greutăţi incredibile.

— Aici se află o zonă, o stradă întreagă, unde există toate alimentele posibile, i-am explicat lui Alice. Peşte, pui, curcani – orice fel de carne.

Ne-am împins şi ne-am înghesuit, croindu-ne încet drum prin mulţimea nespălată, asurzite de atâta zgomot, până am ajuns în acea parte a străzii pe care o căutam. Am găsit, în fine, o tarabă de al cărei acoperiş spânzurau, atârnaţi de cap, câţiva curcani slabi. Erau numai parţial curăţaţi în interior, mizeria oraşului **se depusese pe fulgii** lor, dar erau singurii ce puteau fi găsiţi. Aş fi vrut **unul** de vreo cinci kilograme, dar cel mai mare **pe** care l-am putut găsi avea trei.

— Putem face şi o friptură de vacă, a propus Alice.

Aşadar, am cumpărat curcanul şi ne-am întors **acasă...**

Am aşteptat mult timp un taxi oranj. Treceau multe, dar fiindcă aceasta era partea cea mai populată **a oraşului,** toate erau deja pline. Mă dureau deja mâinile din **cauza** greutăţii curcanului. În sfârşit, un taxi **a** reacţionat **la ţi**petele noastre. Banca din spate era ocupată, **aşadar,** ne-am înghesuit pe banca din faţă, mai întâi Alice **apoi** eu.

Când privelişte a oraşului începu să mi se perinde **prin** faţă, am căzut într-un soi de visare. Ştiam că nu va trebui niciodată să frig acest curcan. În loc de asta, **îi** voi ajuta mamei să pregătească ocină pentru care Mahtob şi cu mine vom fi veşnic recunoscătoare.

— *Muchukher injas!*

Vocea lui Alice mi-a întrerupt visarea din plină zi.

— Mulţumesc, aici, comandă ea şoferului.

— Dar aici... spusei.

Am observat ce se întâmplă când Alice m-a împins din uşă. Taxiul a pornit mai departe.

— Nu-ţi poţi închipui ce mi-a făcut şoferul, spuse Alice.

— O, ba da, pot. Mi s-a întâmplat şi mie. **N-avem** voie să povestim soţilor noştri ce s-a petrecut, căci **nu** ne mai lasă să ieşim singure.

Alice dădu din cap aprobator.

Nu auziserăm niciodată despre astfel de agresiuni asupra femeilor iraniene şi ne întrebam dacă presa iraniană, unde apăreau numeroase reportaje privind rata divorţurilor americane, nu îi făcuse pe bărbaţii iranieni să-şi închipuie că am fi un fel de sirene obsedate de sex.

Am făcut cu mâna altui taxi şi ne-am înghesuit de data asta în spate... Întoarse acasă, am petrecut ore întregi ca să curăţăm pasărea slăbănoagă şi să-i scoatem, cu meticulozitate, **aju**tându-ne de o pensetă, toţi fulgii, înainte de **a o congela.**

Erau necesare încă foarte multe cumpărături. De câteva ori am luat-o în grabă pe Alice cu mine şi am adus-o **acasă** înainte de prânz. Prima dată când am făcut asta, **i-am**

spus:

— Dacă Moody te va întreba, să-i spui că după cumpărături am trecut pe aici să beau o cafea şi am plecat din nou pe la unu.

Alice m-a privit surprinsă, dar a aprobat şi n-a pus nicio întrebare. Apoi a făcut întotdeauna în aşa fel de parcă aş fi fost „la ea acasă” atunci când eu mă grăbeam să intru din nou în vâltoarea oraşului.

De la casa lui Alice mă duceam adesea la prăvălia lui Hamid şi-i foloseam telefonul ca să-l sun pe Amahl. A fost nevoie să-l întâlnesc de mai multe ori căci voia să discute cu mine o serie de amănunte. Rămânea optimist, deşi Ziua Recunoştinţei se apropia.

Dimpotrivă, Hamid era pesimist. Când i-am împărtăşit vechiului meu tovarăş de conspiraţie minunatul meu secret, el mi-a spus:

— Nu cred asta, Veţi fi încă în Iran când se va reîntoarce Imam Mehdi.

— Zilele erau atât de agitate, încât serile acasă cu Moody deveniseră ciudate interludii ce presupuneau adevărate puteri supraomeneşti. Nu-mi puteam permite să arăt cât eram de ostenită pentru ca nu cumva Moody să devină bănuitor. Gătitul, curăţenia, îngrijirile pentru

Mahtob, **toate** îndatoririle unei zile normale trebuiau îndeplinite. **Cu** toate astea, noaptea mi-era greu să adorm, căci gân**durile** mele erau deja în America. Noaptea eram deja **acasă.**

Din resurse adânci îmi trăgeam puterea de a **merge** mai departe.

Alice era o aliată nepreţuită, deşi nu ştia nimic despre viaţa mea secretă. Într-o zi, când eram la cumpărături, am spus întâmplător:

— Aş dori tare mult să dau un telefon familiei mele. Îmi lipsesc atât de mult!

Alice ştia că Moody nu mă lăsa să telefonez acasă. Nici soţul ei n-o lăsa să telefoneze des în California, căci era prea scump. Dar Alice avea proprii ei bani câştigaţi pe lecţiile de engleză pe care le dădea unor studenţi, din care lua uneori ca să dea pe ascuns câte un telefon acasă.

— Te iau cu mine la *tup kuneh,* spuse ea.

— Ce-i asta?

— Centrala telefonică. Se află în cartierul de afaceri, aproape de bazar. Trebuie să plăteşti cu bani lichizi, dar poţi vorbi în străinătate.

Erau noutăţi îmbucurătoare. Imediat, în ziua următoare, sub pretextul plauzibil că trebuie să cumpărăm ţelină

pentru umplerea curcanului, Alice şi cu mine ne-am dus la *tup kuneh,* în cartierul de afaceri. În timp ce Alice vorbea în California, eu am vorbit cu mama şi tata **în** Michigan.

— Am găsit un loc de unde pot telefona, le-am spus. E mai simplu decât de la Ambasadă şi mai sigur decât să încercaţi să mă găsiţi acasă. Am să încerc să telefonez mai des.

— Oh, sper asta, a spus mama.

Tata era fericit să-mi audă vocea. Mi-a spus că pe loc a început să se simtă mai bine.

— Am un cadou pentru tine, l-am anunţat eu. Mahtob şi cu mine venim acasă de Ziua Recunoştinţei.

21

— Nu vorbiţi, spuse Amahl. Staţi liniştită acolo. **Nu** spuneţi niciun cuvânt.

Am făcut aşa cum îmi ordonase şi am rămas nemişcată pe scaunul din biroul lui Amahl. El s-a dus în spatele meu, spre uşă. A deschis-o şi a spus încet câteva **cu**vinte în farsi.

Un bărbat cu pielea mai închisă la culoare a intrat, mi-a dat ocol ca să mă poată vedea din faţă. M-a **privit** fix în faţă, străduindu-se să-şi fixeze în memorie trăsăturile chipului meu. M-am gândit dacă n-ar trebui să-mi dau jos *rusari-ul,* ca să-mi poată vedea în întregime toată faţa, dar m-am hotărât să nu fac nimic fără **instrucţiunile** lui Amahl. Nu ştiam cine era acest bărbat, nu voiam să-l jignesc.

El mai rămase un minut-două şi părăsi fără niciun cuvânt biroul. Amahl se aşează din nou în spatele biroului său şi nu făcu nicio remarcă despre vizitator.

— Am trimis pe cineva la Bandar-Abbas ca să facă aranjamentele pentru vedeta rapidă, spuse el. Îl aştept să se întoarcă la Teheran. Sunt pe punctul de a pune la punct totul în privinţa zborului la Bandar-Abbas. În avion vor fi

oameni de-ai noştri cu dumneavoastră, dar nu veţi şti cine sunt. Nu vor sta lângă dumneavoastră.

Amahl îmi inspira încredere, şi cu toate astea eram neliniştită. Lucrurile progresau încet. Timpul înseamnă atât de puţin pentru iranieni; e dificil să rezolvi cu ei treburi în funcţie de un anumit program. Trecură din nou multe zile fără nicio veste. Era ziua de luni înainte de Ziua Recunoştinţei şi îmi dădeam seama că era imposibil ca Mahtob şi cu mine să fim la timp acasă ca să serbăm festivitatea în Michigan.

— Poate veţi fi acolo la sfârşitul săptămânii, încercă să mă consoleze Amahl. Sau la sfârşitul celei următoare, încă nu e totul aranjat. Nu vă pot da drumul până când nu e totul stabilit exact.

— Şi dacă nu va fi niciodată?

— Nu vă faceţi nicio grijă în privinţa asta. Am în vedere şi alte posibilităţi de fugă. Unul din oamenii mei se întâlneşte cu un şef de „trib din Zahidan; poate vă putem scoate din ţară prin Pakistan. Duc alte tratative cu un bărbat care are o soţie ca dumneavoastră şi o fiică ca Mahtob. Încerc să-l conving să vă ia, pe dumneavoastră şi pe Mahtob, ca soţia şi fiica lui, într-un zbor la Tokio sau în Turcia. La întoarcerea sa pot plăti un om ca să-i ştampileze

paşaportul, demonstrând astfel că soţia şi fiica lui s-au întors cu el.

Treaba asta mi se părea ceva riscant, căci nu ştiam dacă puteam juca rolul unei soţii iraniene. Pe poza din paşaport femeia purta *chador* şi faţa-i era acoperită. Dar dacă un vameş mi s-ar adresa în farsi, aş avea probleme.

— Vă rog, grăbiţi-vă, i-am spus lui Amahl. Timpul lucrează în defavoarea mea. Vreau atât de mult să-mi văd tatăl. Nu vreau să moară înainte ca noi să ajungem acasă.

O să moară mai liniştit dacă va şti că am reuşit. Vă rog găsiţi repede o cale.

— Bine.

Să petrec Ziua Recunoştinţei în Iran era o încercare foarte grea pentru mine, mai ales după ce spusesem familiei mele că voi fi împreună cu Mahtob acasă. Slavă Domnului că lui Mahtob nu-i spusesem nimic!

În acea zi de joi m-am simţit foarte deprimată. Pentru ce ar fi trebuit să fiu recunoscătoare?

Străduindu-mă să-mi ridic moralul sau măcar să încerc să trec ziua cu bine, am început să pregătesc masa de seară. Trebuia ca din curcanul cel slab să iasă, după posibilităţi, o capodoperă.

Ziua a început să devină mai suportabilă odată cu

sosirea prietenilor mei, după amiază. Iar le eram recunoscătoare – un cerc nou de oameni minunaţi, care apreciau o viaţă civilizată şi care, făcând abstracţie de împrejurările în care se născuseră, erau mai curând americani decât iranieni. Veniseră cu toţii în căminul nostru ca să celebrăm împreună o zi de sărbătoare americană unică. Chamsey şi Zari, Alice, Fereshteh – toate îmi erau dragi – dar cât de dor îmi era de cei de-acasă!

Melancolia a pus din nou stăpânire pe mine după-masă, după ce am mâncat plăcinta cu dovleac, făcută dintr-un fel de dovleac existent aici. Moody se aşezase comod într-un fotoliu şi, cu braţele pe burtă, aţipise, pe deplin mulţumit, de parcă în ultimul an şi jumătate nimic nu s-ar fi schimbat în privinţa condiţiilor sale de viaţă. Cât îl uram pe monstrul ăsta! Cât de mult doream să fiu împreună cu mama şi tata, Joe şi John!

Într-o marţi, ştiind că Moody e la serviciu, m-a sunat fratele meu Jim, din America. Mi-a povestit că starea tatălui meu se îmbunătăţise senzaţional după ce îi promisesem că eu şi Mahtob vom fi acasă de Ziua Recunoştinţei.

— Trei zile, la rând, s-a ridicat şi s-a plimbat de colo-colo, spuse Jim. Înainte nu putuse să facă asta. S-a dus

chiar până în grădină.

— Cum se simte acum? l-am întrebat eu.

— A fost deprimat pentru că tu şi Mahtob n-aţi venit de Ziua Recunoştinţei. De aceea ţi-am telefonat. Îi merge din ce în ce mai rău. Are nevoie de o speranţă. Nu poţi să-i mai dai un telefon?

— Nu e prea simplu, i-am spus. De aici nu pot da telefon, căci Moody şi-ar da seama după nota de plată. Trebuie să mă duc în oraş într-un anumit loc, şi e foarte greu, dar am să încerc.

— O să vii curând cu Mahtob? a întrebat el.

— Încerc tot ce e posibil ca să ajung acasă chiar înainte de Crăciun. Dar n-aş vrea să-i promit tatii.

— Nu, dacă nu eşti absolut sigură, aprobă Jim.

După telefon am fost disperată. Faptul că nu-mi putusem ţine promisiunea de Ziua Recunoştinţei mi se părea o neîmplinire. De Crăciun! Te rog, Doamne, lasă-mă să fiu atunci în Michigan nu în Iran.

În Iran, Crăciunul trece oficial neobservat. Populaţia armeană destul de numeroasă din Teheran, sărbătoreşte Crăciunul potrivit tradiţiei, dar în acest an primise o avertizare ameninţătoare. La începutul lui decembrie presa iraniană a publicat pe prima pagină un articol de

fond în care li se recomanda armenilor să ignore sărbătoarea. Fericirea şi veselia nu aveau ce căuta în această perioadă de război plină de suferinţe şi durere, spunea Ayatollahul.

Lui Moody nu-i păsa. Se mândrea pe faţă cu cabinetul său; nu-l mai interesa politica iraniană; a hotărât că fiica lui trebuie să aibă un Crăciun fericit.

Ca să mă sustrag de la grijile pe care mi le făceam şi, de asemenea, ca să-i abat atenţia lui Moody de la faptul că ieşeam tot mai des în oraş, m-am dedicat cumpărăturilor de Crăciun.

— Mahtob nu prea are jucării, i-am spus eu lui Moody. Vreau să aibă un Crăciun fericit. Am să-i cumpăr mai multe jucării.

Moody a fost de acord, aşa că eu mergeam aproape zilnic la cumpărături, uneori însoţită de Alice, alteori singură. La un asemenea drum, mi-am pierdut toată dimineaţa în bazar, împreună cu Alice, şi ne-am întors acasă cu autobuzul. Alice a coborât în apropiere de locuinţa ei, aşa că eu am mers ultimele staţii singură. Uitându-mă la ceas, mi-am spus că voi ajunge cu punctualitate la staţia de unde puteam lua un taxi oranj, ce urma să mă lase la colţul străzii noastre ca să pot

prinde astfel autobuzul şcolar care o aducea pe Mahtob.

Dar deodată, în zarva generală a străzii iraniene, a sunat alarma mai multor sirene. În Teheran sirenele sunt omniprezente, aparţin atât de mult vieţii cotidiene încât şoferii nu le mai acordă nicio atenţie; de data asta însă era mult mai puternică şi mai insistentă decât de obicei.

Spre surprinderea mea, şoferul autobuzului a tras pe marginea străzii ca să treacă vehiculele de salvare. Mai multe maşini de poliţie au trecut în viteză, urmate de un camion uriaş, cu un aspect ciudat, înzestrat cu masive braţe, mecanice.

— *Bohm, bohm!* ţipau câţiva pasageri.

Era o echipă de genişti, Ellen mai văzuse odată acest camion şi-mi povestise despre el; l-am recunoscut imediat. Armele sale de robot ridicau bomba şi o depozitau într-un container protector, aflat în spatele camionului.

Eram îngrijorată. Undeva, în faţa noastră, în direcţia casei noastre ticăia o bombă.

Autobuzul a ajuns la staţia finală şi am făcut repede cu mâna unui taxi oranj, care mă putea duce spre casă.

Pe dată am fost însă blocaţi în mijlocul unei aglomeraţii de maşini ce aşteptau. Şoferul îi înjura pe ceilalţi şoferi, iar eu mă uitam la ceas. Când, în fine, taxiul a ajuns la câteva

blocuri de staţia mea, am intrat în panică...

Autobuzul lui Mahtob trebuia să sosească. I se va face frică dacă nu voi fi acolo s-o iau, iar prezenţa unui număr atât de mare de poliţişti o s-o alarmeze şi mai mult. Undeva, în faţa noastră, se afla o bombă!

Circulaţia a fost dirijată pe o stradă laterală şi când taxiul a dat colţul, am văzut în faţa noastră autobuzul lui Mahtob. Ea coborâse şi se uita în jur derutată. La colţul străzii se îmbulzeau poliţişti şi o mulţime de gurăcască.

I-am aruncat şoferului câţiva riali; am sărit din taxi şi am luat-o pe Mahtob. Blocarea circulaţiei era un semn clar că bomba se afla în apropiere.

Mână în Mână, am alergat acasă, dar, când am cotit pe strada noastră, am văzut camionul albastru oprit la celălalt capăt al străzii, numai la vreo sută de metri depărtare de casa noastră.

Priveam amândouă cu o fascinaţie bolnăvicioasă. Tocmai în clipa aceea braţele robot ridicau o cutie dintr-un Pakon galben, care staţiona pe marginea străzii. Uriaşele braţe mecanice au apucat foarte uşor, cu multă grijă, bomba şi au depus-o în siguranţă în containerul de oţel de pe platforma camionului.

În câteva minute echipa de genişti a dispărut. Poliţia a

controlat Pakonul galben încercând să descopere anumite urme, care, fără îndoială aveau să conducă la *Munajaquin,* forţele rebele anti-Khomeini.

Pentru poliţie era o treabă de rutină. Pentru mine însă era un avertisment îngrozitor, privind pericolele ce ne pândeau viaţa în Teheran. Trebuia să ieşim din iadul ăsta şi asta de mai curând, mai înainte ca lumea din jur să sară în aer.

I-am spus lui Moody că majoritatea cadourilor de Crăciun le cumpărasem în bazar, dar asta era numai pe jumătate adevărat. Între timp găsisem nişte magazine mai aproape de casă, unde cumpăram repede lucrurile şi câştigam astfel timp pentru scurte vizite la Amahl, în perioada de timp în care m-aş fi dus până la bazar şi m-aş fi întors.

Într-o zi am cumpărat mai multe jucării pentru Mahtob, dar le-am lăsat la Alice în loc să le iau acasă.

— Pot să le las la tine? am întrebat. O să le iau treptat.

— Desigur, spuse Alice.

Ea s-a dovedit o adevărată prietenă prin aceea că nu punea întrebări. Nu îndrăzneam să-i divulg planurile mele. Dar Alice era o femeie extrem de inteligentă, extraordinar de abilă în cunoaşterea oamenilor. Ştia că sunt nefericită

cu soarta mea în Iran, ea însăşi nu-l agrea pe Moody. Probabil că Alice îşi pusese întrebări despre activităţile mele secrete. Se gândea poate că am o relaţie amoroasă.

Poate că într-un anumit sens se putea spune acest lucru. Deşi între mine şi Amahl nu exista nicio legătură fizică. El era devotat familiei, iar eu n-aş fi întreprins niciodată ceva care ar fi pus în pericol căsnicia lui.

Cu toate astea, era un bărbat atractiv, atât fizic cât şi moral, aureolat de virtutea posibilităţii de control şi acţiune, căreia i se adăuga o adevărată grijă pentru Mahtob şi pentru mine. Ne apropia interesul comun în atingerea unui scop comun. După decepţia din Ziua Recunoştinţei, m-a asigurat că Mahtob şi cu mine vom fi acasă de Crăciun.

Trebuia sau să-l cred sau să-mi pierd minţile, căci zilele treceau fără cel mai mic semn de progres.

Într-o dimineaţă, la scurt timp după plecarea lui Mahtob la şcoală şi după ce Moody plecase cu un taxi la spital, mă îndreptam repede spre „Super”. Era ziua în care se aducea laptele şi voiam să fiu acolo devreme, ca să pot cumpăra înainte ca provizia să se termine. Dar, când am dat colţul în strada principală, am încremenit de spaimă.

Mai multe maşini ale pasdar-ului parcaseră direct în faţa

„Super-ului”, a magazinului de *sabzi* şi a măcelăriei. *Pasdari* în uniforme stăteau pe trotuar, cu puştile îndreptate spre magazin. Am chemat un taxi şi m-am dus câteva străzi mai departe, la un alt „Super”, ca să-mi pot face cumpărăturile.

Când m-am întors în zona mea, am putut vedea cum pasdar-ul încărca în camioane diverse articole din cele trei magazine. M-am grăbit să ajung acasă, în siguranţă.

Ajunsă acasă, am întrebat-o pe vecina mea, Malileh, dacă ştia ce se petrece la magazine, dar ea dădu neştiutoare din umeri. În curând îşi făcu apariţia gunoierul cel care afla tot ce se petrece în jur şi Malileh l-a întrebat pe el. Nu ştia decât că pasdar-ul confiscase marfa celor trei magazine.

Curiozitatea şi îngrijorarea pentru soarta celor trei negustori m-au gonit din casă. M-am asigurat că eram regulamentar înfăşurată şi m-am hotărât să mă duc la „Super”, ca şi când nu s-ar fi întâmplat nimic. Când m-am apropiat, *Aga* Reza era afară pe trotuar şi se uita cum pasdar-ul îi fura bunurile.

— Vreau să cumpăr lapte, i-am spus în farsi.

— *Nistish,* răspunse el. N-am deloc.

Apoi oftă dând din umeri cu stoicismul celui obişnuit cu

capriciile hoţilor susţinuţi de guvern.

— *Tamun,* totul.

M-am dus mai departe la magazinul de *sabzi,* unde am găsit mai mulţi *pasdari,* foarte preocupaţi să spintece legăturile de legume şi să încarce fructe şi legume proaspete în camionul lor. Din magazinul de alături se căra carnea.

Mai târziu, în cursul aceleiaşi zile, când Moody a venit de la muncă i-am povestit că cei trei prieteni ai noştri îşi pierduseră prăvăliile, dar el spuse:

— Probabil că au făcut afaceri la negru, altfel nu s-ar fi întâmplat asta.

Moody avea o concepţie ciudată despre morală. La fel ca toţi ceilalţi, era încântat de delicatesurile ce se puteau găsi pe piaţa neagră, dar apăra obligaţia guvernului de a-i pedepsi pe aceşti negustori. Era convins că pasdar-ul avea tot dreptul să jefuiască prăvăliile.

Incidentul a tulburat-o pe Mahtob, care, şi ea, îi îndrăgise pe cei trei bărbaţi. În seara aceea şi în cele următoare se ruga:

— Te rog, Doamne, fă ceva ca aceşti oameni să-şi poată deschide din nou prăvăliile. Ei au fost aşa drăguţi cu noi. Te rog, fii şi tu drăguţ cu ei.

S-a răspândit zvonul că guvernului îi trebuiau clădirile pentru birouri, dar magazinele au rămas goale.

Aceşti iranieni cumsecade fuseseră nevoiţi să-şi închidă prăvăliile fără vreun motiv evident. Asta, desigur, era o amplă justificare pentru activitatea pasdar-ului.

Săptămânile treceau. Telefoanele zilnice la Amahl şi vizitele la biroul său pe care le făceam cu ocazia altor drumuri, aveau acelaşi rezultat. Mai aşteptam încă finalizarea detaliilor.

Uneori mă întrebam dacă totul nu era decât *taraf.*

— Dacă nu reuşim de Crăciun, atunci de Anul Nou vreau să vă ştiu acasă, mă asigura Amahl. Lucrez cât pot de repede. Lucrurile se vor rezolva pe o cale sau alta. Aveţi răbdare.

Auzisem cuvintele astea atât de des, prea des de la prima vizită la Ambasadă, la Helen, şi la fiecare discuţie pe care o avusesem cu Amahl”.

Era un sfat pe care îl acceptam din ce în ce mai greu.

Exista un alt plan nou, suplimentar. Amahl avea legături cu un anumit vameş, care se arătase dispus să nu observe viza de pe paşapoartele noastre americane **obţi**nute de la Ambasada Elveţiană. Asta ne-ar fi permis să luăm un avion spre Tokio, care pleca în fiecare marţi dimineaţă – în timp

ce Moody lucra la spital. Amahl era preocupat să coordoneze lucrurile. Vameşul nu lucra de obicei marţea dimineaţa, şi încerca să-şi schimbe tura cu altul. Planul suna rezonabil, dar îl găseam prea riscant pentru vameş.

— Ce se aude despre Bandar-Abbas? am întrebat.

— Lucrăm şi la asta, spuse Amahl. Aveţi răbdare.

Dezamăgirea mea era vizibilă. Lacrimile îmi curgeau şiroaie pe obraz.

— Uneori cred că nu vom ieşi niciodată de aici, am spus eu.

— Ba da, veţi pleca, mă alină el. Şi la fel şi eu.

În ciuda încrederii din cuvintele sale, trebuia să-l părăsesc, trebuia să mă întorc pe străzile Teheranului, înapoi la soţul meu.

Cele mai mici întâmplări din viaţa acestei societăţi de balamuc mă enervau tot mai mult.

Într-o după-amiază, Mahtob se uita la televizor la o emisiune pentru copii, care consta din două filme violente de desene animate şi o predică islamică pătimaşă. După emisiunea de copii a urmat o emisiune medicală, care ne-a atras atenţia şi mie şi lui Mahtob. Se vorbea despre naşteri şi pe parcursul emisiunii îmi dădeam seama din nou cât de absurdă era această societate. Filmul prezenta pe viu

naşterea unui copil. Mama iraniană era asistată de un doctor bărbat, iar camera îi arăta tot corpul – complet gol – dar capul, faţa şi gâtul erau acoperite de *chador.*

— Nu vrei să-i pui lui Moş Crăciun o farfurie cu fursecuri ■ şi un pahar cu lapte? am întrebat-o pe Mahtob.

— Vine cu adevărat la noi acasă? Anul trecut nu a venit.

Mahtob şi cu mine discutaserăm destul de des deja despre asta şi ajunseserăm la concluzia finală că Iranul era prea departe de Polul Nord ca Moş Crăciun să poată face acest drum.

I-am spus că în acest an el se va strădui mai mult.

— Nu ştiu dacă vine, dar oricum trebuie să-i punem ceva, i-am spus.

Mahtob a fost de acord cu asta. S-a dus în bucătărie să-i pregătească lui Moş Crăciun o gustare. Apoi a intrat în camera ei şi s-a întors cu o insignă de la Alice pe care era desenat Moş Crăciun cu soţia lui.

— Poate Moş Crăciun vrea să-şi vadă o poză alături de soţia sa, a spus ea şi a pus pe tavă insigna alături de prăjituri.

Preocupată cu pregătirile de Crăciun, Mahtob întârzie să se culce. În sfârşit, când o înveleam, îmi spuse:

— Te rog trezeşte-mă dacă îl auzi pe Moş Crăciun

venind, fiindcă aş vrea să vorbesc cu el.

— Ce vrei să-i spui lui Moş Crăciun? am întrebat-o eu.

— Vreau să-i spună bunicii şi bunicului că eu sunt bine, fiindcă atunci se simt şi ei mai bine de Crăciun.

Mi s-a pus un nod în gât, care nu-mi mai dădea voie să respir.

Moş Crăciun avea o grămadă de cadouri pentru Mahtob, dar ceea ce ea îşi dorea cel mai mult, nu-i putea aduce.

Dacă Moş Crăciun ar putea s-o facă pachet, s-o arunce în sania lui, atunci renul Rudolf şi ceilalţi reni ar duce-o peste munţi şi peste mări, afară din Iran, tocmai pe acoperişul unei căsuţe din Bannister, în Michigan! Dacă ar putea s-o lase prin horn, sub pomul de Crăciun, ca să-şi spună singură mesajul bunicii şi bunicului!

În loc de asta, aveam perspectiva încă unui Crăciun în Iran, a încă unui Crăciun departe de Joe şi John, fără mama şi tata.

Moody a lucrat în cabinetul său până seara târziu, tratând pacienţii.

Ajunul Crăciunului nu avea nicio semnificaţie pentru el. Când a terminat, l-am întrebat:

— Poate Mahtob să nu se ducă mâine la şcoală?

— Nu, a mormăit el. Nu-şi va lua liber fiindcă mâine e

Crăciunul.

N-am replicat în niciun fel, căci vocea lui căpătase într-o clipă Un ton autoritar care m-a alarmat...

Începuse din nou să aibă schimbări de dispoziţie. Pentru o clipă se reîntorsese nebunul Moody de dinainte, iar eu nu simţeam nici cea mai mică dorinţă să-l înfurii.

— Mahtob, hai să vedem dacă Moş Crăciun a venit aici astă-noapte.

O trezisem devreme ca să-şi poată despacheta toate cadourile înainte de a se duce la şcoală. S-a dat jos din pat cu o săritură, a alergat în jos pe trepte şi a strigat bucuroasă când a văzut că Moş Crăciun mâncase laptele şi prăjiturile. Apoi a admirat pachetele frumos ambalate. A venit şi Moody într-o dispoziţie mai bună decât în seara precedentă. În America îndrăgise Crăciunul, iar această dimineaţă era plină de amintiri plăcute. Surâse bucuros, văzând-o pe Mahtob în mijlocul mormanului de cadouri.

— Nu pot să cred că Moş Crăciun a venit într-adevăr până în Iran ca să-mi aducă mie cadouri, a spus ea.

Moody a tras mai multe role de film şi când s-a făcut ora şapte, iar Mahtob voia să se ducă în camera ei ca să se pregătească de şcoală şi să prindă autobuzul, el îi spuse:

— Nu e nevoie să te duci-la şcoală. Sau ai putea să te

duci mai târziu.

— Nu, n-am voie să lipsesc de la şcoală, răspunse Mahtob...

Ea făcu această observaţie ca un lucru de la sine înţeles; învăţătoarele iraniene o îndoctrinaseră bine.

N-avea niciun chef să ajungă prea târziu la şcoală şi să fie târâtă apoi la secretariat pentru a fi dojenită ca *baad.*

Prietenii noştri sosiră seara la friptura de Crăciun, dar dispoziţia noastră sărbătorească era umbrită de compătimirea pentru Fereshteh. Era în pragul isteriei. După mai mult de un an petrecut în închisoare, soţul ei fusese judecat şi condamnat.

Chiar dacă tot ce văzusem şi auzisem în ţara asta dementă abia mi-a venit să-mi cred urechilor când Fereshteh mi-a povestit suspinând:

L-au învinuit că ar gândi împotriva regimului!

Aşa că fusese condamnat la şase ani închisoare.

Lui Moody îi era milă, căci şi el o agrea pe Fereshteh la fel ca şi mine. Dar, între patru ochi, îmi spuse:

— Probabil că la mijloc e ceva mai mult decât atât.

Îl contraziceam în adâncul sufletului, dar îmi dădeam foarte bine seama cât de necesar era pentru Moody să creadă în corectitudinea justiţiei iraniene. Chiar şi Moody

gândise împotriva Ayatollahului. Se cutremurase probabil auzind această poveste care l-a înfricoşat. El acţiona doar total împotriva legii, practicând medicina fără aprobare. Dacă un om putea fi închis şase ani numai pentru gândurile sale, cât de mare ar fi fost pedeapsa pentru cel care încălca legile în mod deschis?

A doua zi de Crăciun am avut multă treabă, şi de aceea n-am găsit nici cel mai mic timp pentru autocom pătimire.

Toate rudele lui Moody apăruseră neanunţate la uşă, aducând mâncăruri, îmbrăcăminte, obiecte de uz casnic, cadouri pentru Mahtob şi pentru mine. Era o totală, răsturnare de situaţie faţă de anul trecut, şi reprezenta o evidentă încercare a familiei de a-mi arăta că mă acceptase.

Singurul membru apropiat al familiei care nu veniseera Baba Hajji, dar absenţa lui era compensată din plin de entuziasmul nevestei sale.

— *Azzi zarn! Azzi zam I* exclamă ea de la intrare... Draga mea.

Era încărcată cu cadouri – oale mici şi tigăi, flori şi ciorapi pentru Mahtob; un pachet de celofan cu şofran pur – rar şi preţios, adus din oraşul sfânt Meshed, un kilogram

de sămânţă de drăcilă[4], un *rusari* nou şi o pereche de ciorapi pentru mine; nimic pentru Moody.

Avea, ca întotdeauna, chef de vorbă, iar eu eram în centrul atenţiei ei. A insistat să mă aşez lângă ea şi să mi se traducă totul. Începea fiecare propoziţie cu *„azzi zam”* şi nu mai găsea cuvinte de laudă. Eram atât de bună. Toţi mă iubeau. Eram atât de harnică. Eram o soţie atât de bună, mamă şi *soră.*

Ameţită de această avalanşă de complimente, m-am dus la bucătărie, îngrijorată că nu exista destulă mâncare în casă pentru atâţia musafiri neaşteptaţi.

Nu mai aveam decât ceea ce mai rămăsese de la masa festivă din ziua precedentă. Le-am pregătit cât am putut mai bine. Îmi mai rămăseseră clătite cu carne de pui, şi tăiţei, chec cu fructe, legume asortate cu sosuri, brânză şi praline.

Ameh Bozorg a poruncit ca fiecare oaspete să guste din aceste mâncăruri speciale americane pe care le-a pregătit sora ei, căci ar fi sfinte.

Seara târziu, după ce unii oaspeţi plecaseră deja, au sosit *Aga* şi *Khanum* Hakim. *Aga* Hakim, fiind un bărbat cu turban, a hotărât, ca întotdeauna, tema discuţiei,

[4] Arbust cultivat ca plantă decorativă, (n. tr.).

orientând-o spre religie.

— Aş vrea să vă vorbesc despre povestea Crăciunului, a spus el. Şi a citit din Coran.

„Şi în Carte se vorbeşte despre povestea Mariei care s-a retras singură într-o cameră orientată spre răsărit. Când a fost despărţită de familia ei, i-au trimis pe duhul nostru (Gabriel), care i-a apărut sub chipul unui bărbat. Ea îi spuse: „Eu mă refugiez la Dumnezeu din faţa ta, dacă asta înseamnă ceva pentru tine". El îi răspunse: „Sunt trimis de Domnul tău să-ţi dau un copil sfânt". Dar ea a răspuns: cum pot să am un fiu când niciun bărbat nu m-a atins şi nici târfă nu sunt?" El a răspuns: „Totuşi, aşa va fi, căci Domnul tău a spus: „E uşor pentru mine să fac asta şi o voi face ca un miracol pentru oameni şi ca semn al milosteniei noastre; aceasta este calea care a fost hotărâtă". Ea, a rămas grea şi s-a Retras într-un loc izolat. Şi, într-o zi, când au cuprins-o durerile facerii lângă trunchiul unui palmier, ea a exclamat: „Oh, aş fi vrut să fiu moartă şi demult uitată înainte de a se întâmpla asta!" Dar copilul i-a strigat de sub ea, spunându-i: „Nu fi necăjită. Domnul a făcut un râuleţ la picioarele tale. Scuturã trunchiul

palmierului şi vor cădea peste tine destule curmale coapte. Mănâncă şi bea şi fii fericită. Şi când vezi pe cineva, atunci spune: „I-am promis lui Dumnezeu să ţin post; nu voi vorbi cu nimeni”.

Apoi se întoarse cu copilul în braţe la familia ei. Ei au spus: „O, Maria, ai făcut ceva de neînchipuit. O, soră a lui Aaron, tatăl tău n-a fost un om nelegiuit, nici mama ta o târfă”. Ea a arătat spre copil; ei au spus: „Cum putem să vorbim cu un copil de leagăn?” (Copilul) a spus: „Sunt servitorul lui Dumnezeu. El mi-a dat Scriptura şi m-a făcut profet. Mi-a dat binecuvântarea sa, oriunde aş fi, şi mi-a poruncit să-mi fac rugăciunea şi să dau milostenie cât voi trăi, iar pe mama mea să o cinstesc. El nu a făcut din mine un rebel neascultător. Şi pacea se va înstăpâni asupra zilei când voi muri şi în care voi reînvia”.

Asta este deci adevărata poveste a lui Iisus, fiul Mariei, pe care creştinii o pun la îndoială. Dumnezeu n-a luat niciodată un fiu pentru el însuşi. Dumnezeu să fie slăvit. Dacă el porunceşte ceva şi spune numai „să fie”, aşa este[5].

---

[5] Coran, Sura 19, vers. 17-37.

Coranul arăta clar că Iisus nu era fiiul lui Dumnezeu, chiar dacă fusese conceput în mod miraculos şi era un mare profet.

Îl dezaprobam, bineînţeles, dar mi-am ţinut gura.

Moody era bine dispus şi se mândrea cu faptul că în timpul sărbătorilor casa noastră fusese în centrul atenţiei. De aceea nu m-am ostenit să-i cer permisiunea înainte de a-i invita la Revelion pe prietenii noştri cei mai apropiaţi.

Spre surprinderea mea, Moody s-a enervat.

— N-o să beţi niciun fel de alcool, a comandat el.

— De unde să iau alcool? am întrebat.

— Poate vor aduce ei ceva.

— Le voi spune să nu aducă. Nu vreau niciun fel de alcool în casa mea. E prea riscant.

Asta îl satisfăcu pe Moody dar numai într-o oarecare măsură, căci ridică şi alte obiecţii:

— N-am să îngădui nici dansul, nici sărutatul, spuse el. Nu vei săruta pe nimeni şi n-ai să spui „An Nou fericit”.

— N-am să fac nimic din toate astea, vreau doar să fim împreună cu prietenii noştri.

Moody a mormăit. Ştia că era prea târziu să mai revoce invitaţiile. Şi-a programat pacienţi pentru toată după-amiaza, până seara târziu. Mai lucra încă în cabinet când

au sosit oaspeţii: Alice şi Chamsey cu soţii lor, şi Fereshteh şi Zari. Am ţinut mâncarea la cald mai mult de o oră, am sorbit ceai şi am mâncat fructe. Soţul lui Chamsey a fost chemat telefonic la o operaţie urgentă, dar a refuzat să meargă:

— Spune-le să găsească pe altcineva, a răspuns el, neavând chef să părăsească mica noastră petrecere.

Când Moody a venit, în sfârşit, din cabinet, ne-a anunţat:

— Am primit un telefon de la spital: O urgenţă. Trebuie să plec.

Toţi se întrebau de ce Moody evita să ia parte la petrecere. Putea şi el, ca Dr. Najafi, să ceară să fie înlocuit. În câteva minute o salvare cu alarmă a apărut în faţa uşii noastre sclipind cu luminile de atenţie. Era cea mai rapidă metodă de transportare a unui medic la spital, legitimând astfel afirmaţia lui Moody că era vorba de o urgenţă.

Ne-am aşezat la masa de Revelion fără el. Mâncam încă, la întoarcerea lui, către ora zece şi jumătate.

— Hai, vino să mănânci cu noi, am spus eu.

Telefonul sună, iar Moody se grăbi să-l ridice.

— E o pacientă, anunţă el. Are puternice dureri de spate şi vine încoace acum, imediat.

— Nu, am protestat eu, spune-le s-o aducă mâine

dimineaţă.

— Ar trebui să nu mai primeşti niciun pacient atât de târziu şi să ai ore fixe, spuse Chamsey.

— Nu, zise el. Trebuie s-o tratez în seara asta.

Şi a **dispărut** în cabinet.

— Ne strică seara, a murmurat Alice.

— Asta se întâmplă des, am spus eu. Mă obişnuiesc treptat. Nu mă mai deranjează.

Am observat că toţi mă compătimeau, dar în realitate mă bucuram mai mult de compania prietenilor mei când soţul meu nu era de faţă.

Masa a fost plăcută, dar musafirii trebuiau să ajungă repede acasă. Ziua de Anul Nou a lumii occidentale trecea neobservată în Iran; mâine aici va fi o zi normală.

Cinci minute după miezul nopţii toţi se pregăteau să plece, când, în sfârşit, a apărut şi Moody din cabinetul lui.

— Doar nu vreţi să plecaţi? a întrebat el, prefăcându-se că regretă. Tocmai am terminat lucrul.

— Trebuie să ne sculăm devreme mâine dimineaţă, **spuse Dr.** Najafi.

Abia ieşiră ei pe uşă, că Moody mă şi luă în braţe pe neaşteptate şi mă sărută cu pasiune.

— Ce înseamnă asta? am întrebat.

— Cum ce, un An nou fericit.

Într-adevăr, un An Nou fericit, m-am gândit eu. O mie nouă sute optzeci şi şase. Încă un an a trecut, iar eu sunt tot aici.

Până când?

Sărbătorile au trecut, iar eu eram mai dezolată ca oricând. Mă folosisem de ele pentru a-mi găsi o ocupaţie. Fiecare zi de sărbătoare reprezentase pentru mine un scop anume. Speram să-mi petrec aceste zile în Michigan şi nu aici. Dar după ce au venit şi au trecut şi Ziua Recunoştinţei, şi Crăciunul, şi chiar Anul Nou, calendarul nu mai promitea decât o iarnă întunecată şi lungă.

Timpul se scurgea leneş.

— Aveţi răbdare, spunea Amahl de câte ori vorbeam cu el.

Zăpada acoperise oraşul. Străzile se transformaseră într-un pustiu mocirlos. În fiecare dimineaţă mă trezeam mai disperată, şi în fiecare zi se întâmpla ceva care părea să-mi adâncească şi mai mult sentimentul atotcuprinzător de disperare.

Într-o zi, când treceam printr-o aglomeraţie din apropierea casei noastre, m-a oprit o femeie *pasdar.* Mi-a răspuns în engleză. Era prima oară că mi se întâmpla aşa

ceva.

— Când aţi trecut strada v-am văzut o părticică din genunchi, între palton şi ciorapi. Ar trebui să purtaţi nişte ciorapi mai buni.

— Credeţi că îmi plac ciorapii ăştia, am replicat. N-am purtat aşa ceva în viaţa mea. Dacă aş putea alege, aş fi în America şi aş purta ciorapi cu chilot şi nu ciorapii ăştia care nu stau pe picior. Spuneţi-mi, vă rog, unde aş putea să cumpăr în Iran ciorapi care nu alunecă?

Femeia *pasdar* a devenit gânditoare şi compătimitoare.

— Vă înţeleg, *Khanum,* vă înţeleg, a spus ea prietenoasă.

Şi plecă lăsându-mă derutată. Întâlnisem într-adevăr o femeie *pasdar* înţelegătoare.

În clipa aceea am resimţit şi mai adânc durerea din sufletul meu. Ce dor mi-era să mă întorc într-o societate unde puteam să mă îmbrac aşa cum voiam. Unde puteam respira.

Era pe la mijlocul lui ianuarie, pe la patru după-amiaza, când a sunat telefonul. Mă aflam în camera de aşteptare a lui Moody, înconjurată de pacienţi. Am ridicat receptorul şi am auzit vocea surorii mele din America. Plângea.

— Doctorii au chemat familia, spuse ea. Tata are

obstrucţie intestinală şi s-au hotărât să-l opereze. Fără operaţie nu va supravieţui, dar doctorii nu cred că va putea rezista la operaţie. Presupun că s-ar putea să moară azi.

În faţa ochilor mei camera a devenit neclară când lacrimile au început să-mi curgă şiroaie şi mi-au udat rusari-ul. Mă durea sufletul. Tatăl meu era pe moarte la mii de kilometri depărtare şi eu nu puteam fi acolo, să-i împărtăşesc dragostea mea, să împart durerea şi doliul cu familia mea. O întrebam pe Carolyn despre starea tatii, dar în durerea mea nu puteam înţelege răspunsul.

Deodată l-am zărit pe Moody lângă mine, cu chipul îngrijorat. Auzise destul din conversaţie ca să bănuiască şi detaliile.

Încet, mi-a spus:

— Du-te. Du-te să-ţi vezi tatăl.

22

Cuvintele lui Moody m-au luat prin surprindere. Trebuia să mă asigur că auzisem bine. Cu mâna pe receptor i-am spus:

— Tata se simte tare, tare rău. Ai mei nu cred că va mai apuca ziua de mâine.

— Spune-i că soseşti.

Pentru o fracţiune de secundă am fost copleşită de fericire. Dar imediat suspiciunea a pus stăpânire pe mine. De unde această schimbare bruscă? De ce, după un an şi jumătate, Moody ne-ar fi permis, mie şi lui Mahtob, să ne întoarcem pe neaşteptate în America?

Am încercat să câştig timp.

— Trebuie să mai discutăm asta.

Apoi m-am întors la telefon.

— Carolyn, am spus, ţipând cât puteam de tare ca să acopăr distanţa, vreau să vorbesc cu tata înainte de operaţie.

Moody n-a făcut nicio obiecţie. A ascultat cum puneam la punct cu Carolyn amănuntele. Trebuia să cer o convorbire la spitalul din Carson City exact în trei ore. Ea va aranja în aşa fel încât tata să poată vorbi cu mine

înainte de operaţie.

— Spune-i că vii, repetă Moody.

Buimacă de nedumerire, n-am luat în seamă cererea.

— Spune-i *acum.*

Ceva e la mijloc, m-am gândit eu. Ceva îngrozitor.

— Acum! repetă Moody, cu o mână clar ameninţătoare.

— Carolyn, am spus, Moody zice că pot veni acasă.

Sora mea ţipă de bucurie şi fericire.

După ce am închis telefonul, Moody s-a întors imediat în camera plină de pacienţi care aveau nevoie de îngrijirea lui, ceea ce a făcut imposibilă orice discuţie. M-am refugiat în liniştea dormitorului şi-l plângeam cu lacrimi de durere pe tatăl meu, în timp ce totul se învârtea cu mine într-un amestec de confuzie şi bucurie pricinuit de hotărârea lui Moody că aveam voie să ne întoarcem în America.

Nu ştiu cât timp am plâns până am remarcat prezenţa lui Chamsey în cameră.

— Am telefonat întâmplător şi Moody mi-a spus despre veştile proaste în legătură cu tatăl tău, spuse ea. Zari şi cu mine am venit ca să fim alături de tine.

— Mulţumesc, am spus eu şi mi-am şters lacrimile. M-am ridicat de pe pat şi m-am aruncat în braţele ei, în timp ce lacrimi noi începură să-mi şiroiască din ochi.

Chamsey mă conduse jos pe trepte, în camera de zi. Acolo am găsit-o pe Zari, care o ajută să mă liniştească. M-au întrebat tot ce ştiam despre tata, amintindu-şi şi ele de moartea subită a tatălui lor, cu ani în urmă.

— Eu am avut azi dimineaţă o lungă discuţie cu Moody, înainte ca, să primeşti telefonul, spuse Zari. Eram îngrijorată pentru tine din cauza tatălui tău şi l-am prelucrat pe Moody să te lase să pleci.

Am ciulit urechile. Acesta era motivul pentru care Moody îşi schimbase brusc părerile.

Zari îmi relată conversaţia. Moody îi spusese că nu mă lăsa să plec în America, fiindcă ştia că nu m-aş mai întoarce în Iran.

— Cum poţi să faci aşa ceva? l-a întrebat Zari. Nu poţi s-o ţii aici legată pentru tot restul vieţii ei numai fiindcă tu crezi că nu se va mai reîntoarce.

Zari l-a numit pe Moody o persoană *baad,* dacă nu mă lăsa să plec să-l văd pe tatăl meu. Aceasta era, desigur o insultă grea, înjositoare, venită în special din partea lui Zari, care era mai vârstnică decât Moody şi căreia ca prietenă veche a familiei, îi datora un deosebit respect.

Totuşi, Moody a rămas neînduplecat până când Zari, fără nicio intenţie, i-a oferit o soluţie. În nevinovăţia ei se

gândise că Moody îşi făcea griji fiindcă nu avea cine să vadă de Mahtob în timp ce eu eram plecată, şi atunci i-a spus:

— Dacă îţi faci griji că n-are cine să se ocupe de Mahtob, atunci ea poate să rămână la Chamsey cât timp Betty e plecată.

În cele optsprezece luni de iad pe care le îndurasem, nu simţisem încă un junghi *atât* de ascuţit. Zari se gândise bine, dar îi oferise lui Moody o capcană pentru mine. Ori de câte ori vorbisem cu Moody despre o călătorie în America, întotdeauna fusese vorba despre mine *şi Mahtob!* Mahtob dorea asta şi aşa am făcut. Nu voiam s-o copleşesc şi pe ea cu aceste temeri.

Nu m-aş întoarce în America fără Mahtob.

— Bunicule, venim să te vedem! spuse Mahtob la telefon. Cuvintele îi exprimau excitarea, dar pe chip i se putea citi nedumerirea. Se putea vedea că nu-i venea să creadă că tatăl ei ne-ar lăsa să plecăm. Era îngrijorată, dar bunicului ei nu voia să-i transmită decât bucurie. El nu putuse vorbi decât un moment cu micuţa lui Tobby, căci fiecare cuvânt îi cerea multă osteneală.

— Mă bucur mult că veniţi, mi-a spus. Grăbiţi-vă, nu întârziaţi multă vreme.

Îmi plângea sufletul în timp ce încercam să-l liniştesc, căci realizam că probabil nu va supravieţui operaţiei şi că nu-l voi mai vedea niciodată. Dacă, într-adevăr, mă voi duce acasă, o voi face pentru înmormântarea lui.

— Am să mă rog pentru tine în timpul operaţiei, i-am spus.

— Unde e voinţă, se găseşte şi o cale, spuse el.

Simţeam cum vocea părea să-i devină mai puternică.

Apoi îmi spuse:

— Vreau să vorbesc cu Moody.

— Tata vrea să vorbească cu tine, i-am spus întinzându-i receptorul.

— Bunicule, vrem să venim să te vedem, spuse Moody. Ne lipseşti mult.

Chamsey şi Zari îi auziră spusele, la fel ca Mahtob şi cu mine. Toate ştiam că Moody era un mincinos.

Discuţia s-a terminat repede; era timpul ca tata să intre în operaţie.

— Mulţumesc pentru ce i-ai spus tatii, i-am spus lui Moody, în efortul de a încerca totul să potolesc uraganul ce creştea în el.

A mormăit ceva. Când voia, era un actor bun. Ştia că n-avea nicio intenţie să se întoarcă în America sau să-i dea

voie lui Mahtob să plece. Dar ce joc juca acum cu mine?

Moody a avut pacienţi până seara târziu. Mahtob se afla în pat şi avea un somn agitat, căci era îngrijorată pentru bunicul ei, iar perspectiva călătoriei în America o tulburase. Zăcând în pat, mi-am dat frâu liber lacrimilor. Adânc îndureratã plângeam pentru tatăl meu, care, între timp, era deja, probabil, mort. Plângeam de grija mamei mele, a surorii şi fratelui meu, pentru Joe şi John, care trebuiau să suporte pierderea bunicului fără ca eu să fiu acolo, ca să-i alin cu mângâierile mele. Plângeam pentru Mahtob; cum trebuia să trăiască şi ea copleşită de această supărare suplimentară. Îl auzise pe tatăl ei spunând că vom pleca în America să-l vedem pe bunicul. Cum putea să-i mai explice cineva că *ea* nu mai trebuia să meargă şi că nu mai exista niciun bunic pe care să-l poată vedea.

Moody a apărut în dormitor către ora zece şi jumătate seara. S-a aşezat lângă mine pe pat. Era acum mai blând. Încerca să-mi arate compătimire şi să mă consoleze.

Cu toată disperarea mea, m-am străduit să folosesc o strategie ca să putem pleca de aici eu şi Mahtob:

— Vino cu noi, i-am spus. Nu vreau să merg singură în America. Vreau să plecăm toţi trei. Am nevoie de tine într-un asemenea moment. Nu mă descurc fără tine.

— Nu, nu pot să merg, a spus el. Dacă plec, îmi pierd postul de la spital.

Următoarele cuvinte au reprezentat încercarea de a face imposibilul posibil. Am încercat să le spun firesc, fără să pară că mă gândisem la ele mai dinainte.

— Atunci, pot s-o iau măcar pe Mahtob, nu?

— Nu. Ea trebuie să meargă la şcoală.

— Dacă ea nu merge cu mine, nu plec nici eu, am declarat eu.

Fără niciun alt cuvânt, Moody s-a ridicat de pe pat şi a ieşit din cameră.

— Mammal va rezolva toate lucrurile, spuse Moody în dimineaţa următoare. Mă bucur mult că poţi pleca la familia ta. În ce zi vrei să pleci? Când vrei să te întorci?

— Nu vreau să plec fără Mahtob.

— Ba da, rosti Moody pe un ton de gheaţă. Ba da, pleci.

— Dacă plec, atunci nu rămân decât două zile.

— Ce tot spui tu acolo? zise Moody. Îţi iau un bilet pentru Corpus Christi.

— Ce să fac acolo?

— Să vinzi casa. Nu pleci în America dacă nu vinzi casa. Nu va fi o călătorie scurtă. Nu pleci pentru câteva zile. Pleci ca să vinzi tot ce posedăm acolo. Şi vei avea grijă să

aduci dolarii înapoi. Nu te întorci până eu nu văd banii.

Asta fusese aşadar, asta era ceea ce stătea în spatele bruştei hotărâri a lui Moody de a mă lăsa să plec acasă. Nu dădea un ban pe tatăl meu, pe mama mea, pe fiii mei sau pe restul familiei mele. Nu-l interesa deloc bucuria pe care mi-ar fi putut-o face o asemenea vizită. Lui nu-i păsa decât de bani. Şi, în mod evident, voia s-o păstreze pe Mahtob ostatecă, garantând astfel întoarcerea mea.

— Asta n-o voi face! am ţipat eu. Nu plec. Dacă merg în America o fac pentru înmormântarea tatălui meu, nu merg acolo pentru a vinde totul. Nu e uşor să lichidezi totul. Ştii câte lucruri avem depozitate peste tot. Şi cum aş putea să realizez asta într-un timp atât de scurt?

— Ştiu că nu e uşor, ţipă şi Moody la mine. Dar mi-e indiferent cât de mult rămâi acolo. Mi-e egal cât timp îţi trebuie. Dar nu vii înapoi înainte de a fi vândut totul.

De îndată ce Moody a plecat la spital, am alergat să iau un taxi, care să mă ducă la biroul lui Amahl. Îmi ascultă cu atenţie noutăţile despre evenimentele ce se iviseră în viaţa mea zbuciumată.

O expresie îndurerată şi plină de îngrijorare i se ivi pe chip.

— Poate voi putea pleca pentru două zile – numai pentru

înmormântare – şi apoi să mă întorc, îi propusei. Apoi, am putea, Mahtob şi cu mine, să fugim aşa cum am planificat...

— Nu plecaţi, mă sfătui Amahl. Dacă plecaţi, n-o veţi mai revedea niciodată pe Mahtob. Sunt convins de acest lucru. Nu vă vor mai lăsa să intraţi din nou în ţară.

— Dar ce fac cu promisiunea pe care i-am făcut-o tatălui meu? L-am dezamăgit de atâtea ori.

— Nu plecaţi.

— Dacă plec şi aduc banii – atunci aş putea aduce şi banii pentru o evadare.

— Nu plecaţi. Tatăl dumneavoastră *n-ar vrea* deloc să vă vadă dacă ar şti că Mahtob se află încă în Iran.

Amahl avea dreptate. Ştiam asta. Ştiam că dacă părăseam Iranul, chiar fie şi numai pentru cinci minute fără Mahtob, Moody ar avea grijă să fiu despărţită de Mahtob pentru totdeauna. Cu toată viaţa mai confortabilă pe care o duceam între timp în Iran, în sufletul meu ştiam că Moody ar fi fost bucuros şi fericit să mă dea la o parte din calea lui. Ar avea-o pe fiica noastră. M-ar ţine departe prin aceea că mai întâi m-ar constrânge să vând tot ce posedam, apoi ar pretinde să-i trimit banii înainte de întoarcerea mea. De îndată ce ar avea banii în mână, ar

divorţa de mine, mi-ar interzice intrarea în Iran, şi ar căuta o soţie iraniană ca să aibă grijă de Mahtob.

Conversaţia cu Amahl luă o nouă **întorsătură**:

— Nu ne-am putea accelera planurile ca să fugim înainte de a mă sili el să plec?

Amahl se foia neliniştit pe scaunul lui. Îşi dădea seama că planurile lui durează prea mult. Ştia că ajunsesem într-un punct critic. Dar el nu putea realiza minuni.

— E foarte important, spuse el, cum îmi mai explicase şi altă dată, ca totul să fie organizat perfect înainte ca dumneavoastră şi Mahtob să-l părăsiţi pe Moody. E prea riscant să încercaţi să staţi ascunsă în Teheran până sunt definitivate toate detaliile. Sunt prea puţine autostrăzi care ies din oraş. Aţi fi repede găsită dacă vă caută la aeroport sau la ieşirile de pe autostrăzi.

— Da, am fost eu de acord. Dar trebuie să lucrăm repede.

— Asta şi vreau să încerc, spuse Amahl. Dar nu vă faceţi prea multe griji.

Apoi mă lămuri că aveam nevoie de un paşaport iranian. Paşaportul nostru iranian actual, cu care intraserăm, era valabil pentru toţi trei. Ca să-l putem folosi, trebuia să călătorim ca o familie. Nu-l puteam folosi singură, şi nici pe

cel american, pe care Moody îl ascunsese cine ştie pe unde. Îmi trebuia un paşaport iranian doar pentru mine.

— El nu are posibilitatea să vă facă rost foarte repede de un paşaport iranian, mă linişti Amahl. În mod normal se aşteaptă un an. Chiar dacă cineva se grăbeşte şi are relaţii, poate să dureze de la şase săptămâni la două luni. Cel mai scurt timp, din câte am auzit, sunt şase săptămâni. În timpul ăsta vă voi putea ajuta să plecaţi. Aveţi răbdare.

Chiar în aceeaşi după-amiază am vorbit cu sora mea Carolyn. Tata supravieţuise operaţiei. Trăia încă! Carolyn mi-a povestit că mergând spre sala de operaţie spusese tuturor medicilor şi surorilor că Betty şi Tobby vor veni acasă. Era sigură că asta îi dăduse puterea să treacă peste Situaţia critică. Se mai afla în stare de inconştienţă, iar doctorii se mai temeau încă pentru viaţa lui.

În seara aceea au venit în vizită Mammal şi Majid. Au petrecut câtva timp în cabinetul lui Moody, discutând detalii despre călătoria pe care eram hotărâtă să n-o fac. Eram singură în bucătărie, când a intrat Mahtob. Am văzut după expresia feţei ei că se întâmplase ceva îngrozitor. Nu plângea, dar în ochii ei era un amestec de mânie furibundă şi suferinţă profundă.

— Vrei să mă părăseşti, nu-i aşa? zise ea.

— Ce tot spui?

— Tata mi-a explicat că pleci în America fără mine.

Apoi lacrimile au început să-i curgă şiroaie.

Am făcut un pas spre ea, ca s-o iau în braţe, dar s-a retras spre uşă.

— Mi-ai promis că n-ai să pleci niciodată fără mine, suspină ea. Şi acum vrei să mă părăseşti.

— Ce ţi-a spus tata? am întrebat-o eu.

— A spus că mă laşi aici şi nu vei mai veni să mă vezi niciodată.

— Vino cu mine, am spus şi am tras-o de mână.

Furia clocotea în mine.

— Vom vorbi cu tata despre asta.

Am deschis cu zgomot uşa de la cabinetul lui şi mi-am făcut apariţia în faţa celor doi ce complotau împotriva mea.

— De ce i-ai spus lui Mahtob că plec în America fără ea? am ţipat eu.

Moody a început să ţipe şi el.

— N-are niciun rost să-i ascundem acest lucru. Va trebui să se obişnuiască cu asta. Aşa că poate să înceapă chiar acum.

— Eu nu plec.

— Ba-da, pleci.

— Nici nu mă gândesc.

Ne-am învinuit reciproc câteva minute în şir, fără ca unul să-şi poată impune hotărârea. Declaraţia mea şi efectul acestei poveşti asupra lui Mahtob părea să nu-i afecteze deloc pe Mammal şi pe Majid.

În cele din urmă am ieşit furioasă din cameră. Mahtob şi cu mine ne-am dus sus, în dormitorul meu. O luasem în braţe şi repetam întruna:

— Mahtob, eu nu plec fără tine. Nu te voi părăsi niciodată.

Mahtob voia să mă creadă, dar puteam vedea în ochii ei că nu are încredere în spusele mele. Cunoştea puterea pe care tatăl ei o avea asupra noastră.

Am încercat încă o dată.

— Nu vreau ca tata să ştie despre asta, dar dacă nu-şi schimbă părerea înainte de zbor, atunci am să mă prefac îngrozitor de bolnavă, atât de bolnavă, încât să nu pot urca în avion. În niciun caz n-ai voie să-i spui asta tatii.

Ştiam că nu mă credea nici de data asta, iar eu nu îndrăzneam să-i povestesc despre Amahl. Încă nu.

Mahtob a plâns în somn şi toată noaptea – o noapte,

lungă, lungă – s-a încleştat de mine.

* * *

Moody a plecat la Serviciul de paşapoarte, unde a petrecut întreaga zi, dezamăgit de coada nesfârşită şi de incapacitatea birocratică şi „după cum presupusese Amahl, se întorsese cu mâinile goale.

— Trebuie să te duci personal acolo, spuse el. Te duci mâine, şi merg şi eu cu tine.

— Ce facem cu Mahtob? am întrebat repede, încercând să găsesc o scăpare. Tu ai stat acolo toată ziua. Mâine vom pierde din nou toată ziua acolo. Nu vom sosi acasă înainte ca ea să se întoarcă de la şcoală.

Moody se gândi:

— Du-te singură, spuse el în cele din urmă. Îţi voi da toate lămuririle. Eu rămân acasă şi o aştept pe Mahtob.

Seara a lucrat în cabinet, completându-mi o cerere de paşaport şi a scris o scrisoare explicativă despre moartea inevitabilă a tatălui meu. Mi-a făcut o descriere exactă a drumului spre serviciul de paşapoarte şi mi-a spus numele omului care mă aştepta acolo. Am hotărât că trebuia să mă duc. Trebuia să respect înţelegerea cu funcţionarul de la paşapoarte, căci Moody mă va spiona cu siguranţă. Mă bazam însă pe faptul că mă voi întoarce cu formulare noi

şi cu multe scuze pentru întârziere.

Serviciul paşapoartelor era un labirint încurcat de coridoare şi uşi, cu cozi lungi de bărbaţi şi la fel de lungi de femei, care sperau cu toţii să pună mâna pe mult râvnita permisiune de a părăsi Iranul. Visasem mult timp la o asemenea posibilitate. Cât de ciudat şi apăsător era acum că eram îngrozită să primesc un paşaport şi o viză de ieşire.

L-am căutat pe bărbatul cu care Moody aranjase o întâlnire pentru mine. M-a salutat bucuros, murmurând ceva de neînţeles în farsi şi m-a condus printr-un întreg şir de camere, folosindu-şi autoritatea şi coatele, ca să se poată aşeza în fruntea cozii. Se pare totuşi că nu făcuserăm mare lucru, ceea ce m-a încurajat puţin. Apoi m-a condus într-o încăpere mare, unde se aflau, strâns înghesuiţi, vreo câteva sute de bărbaţi. A cercetat îngrijorat cu privirea întreaga încăpere, până când ochii lui au găsit ce căutau, un iranian tânăr pe care l-a adus lângă mine şi i s-a adresat în farsi.

— Vorbesc engleza, spuse tânărul. Aici e secţia pentru bărbaţi – ceea ce se putea vedea. El vrea ca dumneavoastră să aşteptaţi aici, la coada asta. Se va întoarce într-o oră-două, ca să vadă ce faceţi.

— Şi ce se întâmplă aici?

Bărbatul cel tânăr traduse o serie de întrebări şi răspunsuri.

— Vi se va înmâna un paşaport.

— Astăzi?

— Da, la coada asta.

Am încercat să câştig timp.

— Ah, astăzi, de fapt voiam numai să văd cum decurg lucrurile.

— Asta-i imposibil.

— Ba da. Eu am adus cererea abia azi dimineaţă.

— Oricum, paşaportul vi se va înmâna astăzi. Aşteptaţi aici.

Amândoi bărbaţii m-au lăsat pradă panicii ce mă cuprinsese. Cum era posibil aşa ceva? Moody aşteptase până acum în zadar aprobarea pentru practicarea medicinei. Cu toată îngâmfarea sa, el şi familia lui aveau prea puţine relaţii în birocraţia medicală. Dar apreciasem greşit – la fel şi Amahl – influenţa sa aici? Sau a lui Mammal? Sau a lui Baba Hajji, cu relaţiile lui în afacerile de import-export?

Mi-am amintit de primele rude ale lui Moody pe care le întâlnisem la aeroport; Zia Hakim trecuse pe lângă vameşi.

O presimţire m-a făcut să ameţesc. Aici, aşa cum stăteam în mijlocul a sute de iranieni care pălăvrăgeau, mă simţeam goală, neputincioasă, o femeie singură într-o societate masculină. *Ce se va întâmpla de fapt? Va putea Moody să-şi continue cu succes diabolicul său plan*?

M-aş fi întors şi aş fi luat-o la goană. Aş fi putut să alerg pe străzile Teheranului. La Ambasadă? La Poliţie? La Amahl? Mahtob nu se afla la nici unul din ei. era acasă, în mâna duşmanului.

Aşa că am rămas unde eram, avansând încet, odată cu coada, ştiind sigur că Moody va pretinde şi va primi un raport de la oamenii săi de legătură.

Coada se micşorase alarmant de repede.

Stătusem deja ore în şir pentru o pâine, o bucată de carne şi câteva ouă, din care jumătate erau sparte. Nu trebuia să dureze mai mult când primeai un paşaport? Trebuia tocmai acum să mă întâlnesc cu eficienţa?

Cu asta, am ajuns în faţă; am dat hârtiile unui funcţionar cu fruntea încreţită. El mi-a înmânat în schimb **un** paşaport. L-am privit şocată şi nu ştiam ce trebuie să fac în continuare.

Raţiunea mi se înceţoşase, dar când am părăsit **biroul** mi-a venit ideea că Moody se aştepta să întârzii. Era puţin

după ora unu. Nu va şti cât de repede primisem acest document oribil.

Am acţionat cu iuţeală, străduindu-mă să scap din această nouă cursă, aşa că am luat un taxi în direcţia biroului lui Amahl.

Era pentru prima oară că mă duceam la el fără să telefonez în prealabil. Figura lui exprima surpriza şi îngrijorarea, căci îi era clar că eram într-o situaţie critică.

— Nu-mi vine să cred, spuse el uitându-se la paşaport. Aşa ceva n-am mai auzit. Trebuie să aibă nişte relaţii pe care eu nu le ştiu. Şi eu am relaţii, dar aşa ceva n-aş putea realiza.

— Ce fac eu acum? am întrebat.

Amahl îmi studie cu grijă paşaportul.

— Aici scrie că sunteţi născută în Germania, remarcă el. De ce aşa? Unde sunteţi născută?

— În Alma, Michigan.

Amahl se gândi:

— *Alman* înseamnă în farsi „Germania”. Bine. Spune-ţi-i lui Moody că va trebui să vă duceţi mâine paşaportul înapoi ca să fie schimbat. Acest paşaport nu are nicio valabilitate dacă vreţi să-l folosiţi. Aşadar, duceţi-vă din nou mâine la Paşapoarte. Duceţi-vă şi lăsaţi-l acolo. Nu le

daţi ocazia să vi-l corecteze. Apoi spuneţi-i soţului dumneavoastră că vi l-au reţinut. Vom câştiga timp până se lămureşte treaba.

— Okay.

De la biroul lui Amahl m-am grăbit spre casă şi am încercat să-mi trec în revistă toate scenele prin minte. Eram atât de preocupată să-i explic lui Moody greşeala din paşaport, încât m-a surprins total nepregătită.

— Unde ai fost? a mârâit el.

— La serviciul de Paşapoarte.

— Mi-au telefonat la ora unu şi mi-au spus că ţi-aa înmânat paşaportul.

— Te-au sunat ei?

— Da.

— Îmi pare rău că am întârziat. Traficul a fost îngrozitor. Am avut greutăţi la schimbarea autobuzului.

Moody m-a privit atent, neîncrezător. Părea să-i facă plăcere că mă prinsese cu o minciună, dar eu i-am distras atenţia.

— Idioţii ăştia stupizi! am spus, băgându-i paşaportul sub nas. Uită-te. După ce am aşteptat o jumătate de zi, mi-au completat greşit în paşaport. Au scris Germania. Trebuie să-l duc înapoi să mi-l corecteze.

Moody a studiat paşaportul cu grijă şi a văzut că spusesem adevărul. Paşaportul nu coincidea cu actul meu de naştere.

— Mâine, mârâi el.

Apoi nu mai spuse nimic.

Dimineaţa am încercat în zadar să-l fac pe Moody să mă lase să mă duc din nou singură la Biroul de Paşapoarte. Cu o zi înainte reuşisem. Puteam să rezolv singură această problemă. Dar Moody nu luă în seamă argumentele mele. Deşi avea pacienţi care se anunţaseră pentru dimineaţa aceea, m-a luat într-un taxi-telefon, care ne-a dus rapid. I-a lătrat nişte comenzi repezite şoferului şi, cu o iuţeală extraordinară, am fost din nou la Paşapoarte. Şi-a găsit prietenul, i-a dat paşaportul şi am aşteptat vreo cinci minute, înainte ca documentul corectat să apară în mod magic în mâinile lui.

Aveam deci permisiunea oficială de a părăsi Iranul.

Singură.

Moody cumpărase un l**oc** pentru mine la un avion al Liniilor Elveţiene, care urma să plece din Teheran vineri» 31 ianuarie.

* * *

— Totul e pregătit, a spus Amahl. În sfârşit.

Era marţi dimineaţa, trei zile înainte de zborul meu, Mahtob şi cu mine urma să zburăm mâine, în timp ce Moody se afla la spital. Vom scăpa de planul său cu două zile mai devreme.

Amahl şi cu mine am trecut totul în revistă cu mare grijă. În ciuda îndelungilor pregătiri, planul de a zbura la Bandar-Abbas şi de a ieşi din ţară cu o vedetă rapidă „nu era perfectat. Pentru că Moody ne constrânsese să acţionăm repede, Amahl pregătise un alt plan. Mahtob şi cu mine vom zbura cu avionul de ora nouă de la Teheran la Zahidan, urmând să traversăm munţii prăpăstioşi spre Pakistan. O echipă de contrabandişti profesionişti ne vor duce la Quetta în Pakistan. De acolo urma să zburăm spre Karachi.

Am intrat pe dată în panică, fiindcă tocmai citisem un articol înspăimântător în *The Kayhan.* Articolul relata despre un cuplu australian care fusese răpit în Quetta de membrii unui trib şi târâţi în Afganistan, unde fuseseră reţinuţi opt luni de zile înainte de a fi eliberaţi. Îmi puteam imagina ororile acestei experienţe.

I-am povestit lui Amahl întâmplarea.

— E adevărat, a spus el. Astfel de lucruri se petrec mereu, dar nu există nicio posibilitate de a părăsi Iranul

fără pericole. A încercat să mă liniştească spunându-mi că şeful de trib din zonă, care controla ambele părţi ale graniţei, era prietenul său personal. Dintre toate drumurile care ies din Iran, spuse el, acesta este cel mai sigur. Aici am cele mai bune relaţii. Bandar-Abbas şi alte planuri nu pot fi perfectate atât de rapid. Drumul prin Turcia este imposibil din cauza zăpezilor din munţi. Şi oricum drumul prin Zahidan era mai sigur decât cel prin Turcia: o dată pentru că am acolo un prieten şi apoi pentru că graniţa cu Turcia este mult mai bine păzită. Acolo patrulează *pasdar*-ul.

Trebuia să plecăm. Nu mai aveam timp să **ne** bazăm **pe** cuvintele preferate ale lui Amahl: „aveţi răbdare”. **În** loc de asta, trebuia să urmăm sfatul tatălui meu: „Acolo unde există voinţă, există şi o posibilitate”.

I-am dat lui Amahl o pungă de plastic să mi-o păstreze. Conţinea un schimb de haine pentru Mahtob şi pentru mine şi câteva lucruri pe care nu voiam să le las acolo. Printre ele, o carpetă de perete, mare şi grea, pictată cu o scenă în care bărbaţi, femei şi copii se Bucură de frumuseţea unui izvor în mijlocul naturii. Asocierea culorilor – trandafiriul stins, albastrul deschis şi verdele – se armoniza minunat. O îndoisem în forma unui mic pătrat.

În afară de asta luasem plicul de celofan cu şofran pe care îl primisem de Crăciun de la Ameh Bozorg.

În timp ce discutam cu Amahl, tot felul de gânduri mi-au trecut prin minte. Veştile din America erau dulci**amărui.** Tata se menţinea tenace în viaţă, aşteptând să **ne vadă.** Eu aveam voinţă, iar Amahl se îngrijea să găsească **o** modalitate de a ne scoate de aici. Mâine o voi sili **pe** Mahtob, fără ca ea să-şi dea seama, să se mocăie, să-şi în**târzie** pregătirile pentru şcoală. Trebuie să fiu sigură **că** a pierdut autobuzul de şcoală. Apoi voi pleca cu ea **pe** jos spre şcoală. Afară pe stradă, departe de Moody, îi voi **spune** minunata noutate, că plecăm în America. **În timp ce** soţul meu care nu ştia nimic **se** va îndrepta grăbit **spre** serviciu, eu şi Mahtob ne vom întâlni cu oamenii lui Amahl, care ne vor transporta pe cel mai scurt drum **spre** aeroport pentru zborul spre Zahidan.

O ironie a sorţii ne obliga să urmăm aceeaşi rută pe care o plănuise doamna Alavi. Mă întrebam ce s-o fi întâmplat cu ea. Fusese poate arestată. Poate fugise ea însăşi din Iran. Speram acest lucru.

— Cât va costa? l-am întrebat pe Amahl.

— Pretind douăsprezece mii de dolari, îmi răspunse el. Dar nu vă faceţi nicio grijă în privinţa asta. Mi-i trimiteţi

când veţi fi în America.

— Vă voi trimite banii imediat, am jurat **eu.** Şl mulţumesc.

De ce trebuia să facă atât de mult Amahl **pentru** Mahtob şi pentru mine? Chiar să pună în joc, **încrezător,** douăsprezece mii de dolari?

Credeam că ştiu cel puţin câteva dintre **răspunsuri,** deşi nu-l întrebasem niciodată direct.

În primul rând, credeam într-adevăr că Amahl **era răs**punsul la rugăciunile mele, creştine şi islamice, la **nasr-ul** meu, la rugămintea mea către Imam Mehdi, la **pelerinajul** la Meshed. Îl slujeam doar pe acelaşi Dumnezeu.

Amahl avea ceva de demonstrat lui însuşi, mie, **lumii** întregi. Optsprezece luni în şir fusesem captivă într-o **ţară** care, după cum mi se părea mie, era populată exclusiv de duhuri rele. Hamid, patronul, de prăvălie, fusese **primul** care îmi arătase şi cealaltă înfăţişare. Doamna Alavi Chamsey, Zari, Fereshteh şi alţi câţiva îmi demonstraseră că o persoană nu trebuie caracterizată după naţionalitatea ei. Chiar şi Ameh Bozorg îmi arătase, în felul ei caracteristic, că avea intenţii bune.

Acum venise rândul lui Amahl. Motivaţia lui **era în**

acelaşi timp şi simplă şi complexă: voia să ajute **două** victime nevinovate ale revoluţiei iraniene. Nu pretind ea nicio răsplată. Se mulţumea, drept compensaţie, cu **bucu**ria pentru succesul nostru.

Dar vom reuşi oare să fugim?

Articolul despre perechea australiană răpită **şi cuvin**tele domnului Vincop mă înfricoşau. Când **aminti** pentru prima oară de posibilitatea de a apela la contrabandişti, dl. Vincop de la Ambasadă mă **avertizase:**

— Vă iau banii, vă duc până la graniţă, vă violează, vă omoară sau vă predau puterii de stat.

Dar acum avertismentul lui nu mai avea **nicio** valabilitate. Hotărârea mea era clară. Vineri puteam **să mă** urc în avion şi să zbor acasă în mod foarte **confortabil,** dar fără posibilitatea de a-mi mai revedea **vreodată** fiica. Sau puteam mâine să-mi iau fiica de mână **şi să mă arunc** în cea mai periculoasă aventură **pe care mi-o puteam** imagina.

Într-adevăr, nu mai exista o altă posibilitate de alegere.

Puteam să mor în munţii dintre Iran şi Pakistan sau să o duc sigur pe Mahtob înapoi în America.

Vântul îngheţat m-a făcut să mă înfior când am coborât din taxiul oranj. Adâncită în gânduri mă îndreptam spre

casă.

În curând Mahtob se va înapoia de la şcoală. Mai târziu va veni şi Moody de la spital. Seara urmau să vină Chamsey, Zari şi familia Hakim ca să-şi ia rămas bun. Ceea ce ştiau ei era că voi pleca vineri la tatăl meu, aflat pe patul de moarte, şi că mă voi întoarce după înmormântare. Trebuia să-mi ţin firea ca să ascund toate speranţele şi temerile ce mi se învălmăşeau în cap.

Eram deja aproape de casă când, privind în sus, i-am văzut pe Moody şi pe Mammal stând la uşă şi aşteptându-mă enervaţi. Furia îl făcea pe Moody să uite vântul rece care îi arunca în faţă zăpada deasă ce cădea de sus.

— Unde ai fost? ţipă el.

— La cumpărături.

— Mincinoaso! N-ai niciun pachet.

— Am căutat un cadou pentru mama, dar n-am găsit nimic.

— Mincinoaso! a repetat el. Unelteşti ceva. Intră în casă. Ai să rămâi aici până vineri, când trebuie să mergi la aeroport.

Mammal a plecat să facă cumpărături. Moody m-a împins pe uşă şi a repetat porunca. N-aveam voie să ies din casă. N-aveam voie să folosesc telefonul. Voi sta

închisă în Zilele următoare, până mă va urca în avion, îşi luase azi liber. Îşi va lua şi mâine liber, ca să rămână acasă, să mă păzească. În timp ce se ocupa de pacienţi, luă telefonul cu el în cabinet. Mi-am petrecut toată după-amiaza în curtea interioară, închisă, din faţa casei, care se vedea de la fereastra cabinetului. Mahtob şi cu mine am făcut un om de zăpadă şi l-am împodobit cu un fular purpuriu, culoarea preferată a fiicei mele.

Încă o dată fusesem încolţită, prinsă în capcană. Mahtob şi cu mine nu vom putea respecta înţelegerea cu oamenii lui Amahl, şi nici nu aveam nicio posibilitate să iau contact cu el ca să-i relatez despre această îngrozitoare întorsătură a lucrurilor.

Seara, tremuram de frig şi de frică, pregătindu-mă să primesc oaspeţii şi oferind astfel o preocupare mâinilor, în timp ce gândurile îmi alergau libere. Trebuia, într-un fel sau altul, să iau legătura cu Amahl. Trebuia să găsesc un mijloc de a mă scoate pe mine şi pe Mahtob de aici. Am început să tremur din nou şi de data asta mi-am dat seama că, într-adevăr, casa se răcise. O idee mi-a venit în cap.

— S-a întrerupt căldura, i-am mormăit eu lui Moody.

— S-a stricat instalaţia sau nu mai avem petrol? a

întrebat el.

— Mă duc s-o întreb pe Malileh ce s-a întâmplat cu căldura, am spus eu, sperând ca tonul meu să sune destul de degajat.

— Okay.

M-am străduit să nu las să observe cât de grăbită eram să ajung în locuinţa lui Malileh. Am întrebat-o în farsi dacă îmi permite să dau un telefon. A fost de acord. Ştiam că nu poate înţelege o convorbire în engleză.

Am avut imediat legătura cu Amahl.

— N-o să meargă, i-am spus eu. Nu pot pleca. Nu pot ieşi din casă. A fost azi aici când am ajuns acasă şi a devenit bănuitor.

Amahl a oftat din greu.

— Oricum n-ar fi mers, a spus el. Am vorbit tocmai acum cu oamenii din Zahidan. Au cele mai mari căderi de zăpadă din ultima sută de ani. Prin munţi e imposibil de trecut.

— Ce trebuie să facem, am ţipat eu.

— Pur şi simplu nu vă Urcaţi în avion. El nu vă poate duce personal la bordul avionului.

— Nu pleca, îmi spuse Chamsey seara, când a putut să vorbească singură cu mine în bucătărie. Nu te urca în

avion. Eu prevăd ce se va întâmpla. De îndată ce vei pleca, o va duce pe Mahtob la sora lui, iar el va fi din nou cu totul în mâinile familiei sale. Nu pleca.

— Nici nu vreau, am spus. Nu fără Mahtob.

Simţeam însă cum laţul lui Moody se strângea şi mai tare în jurul gâtului meu. Mă strânsese cu uşa, putea să mă forţeze să iau avionul; putea să mă ameninţe că mi-o va lua pe Mahtob. Gândul acesta era insuportabil pentru mine şi în niciun caz nu-mi trecea prin minte s-o las aici în timp ce eu mă întorceam în America. Ar fi însemnat s-o pierd.

În seara aceea nu mi-a plăcut nimic din mâncarea pe care m-am forţat s-o înghit. Abia auzeam ce se vorbeşte.

— Ce-aţi spus? am întrebat eu ca răspuns la o întrebare a lui *Khanum* Hakim.

Voia să mă duc cu ea în dimineaţa următoare în *tavauni,* un magazin pentru membrii moscheii lui *Aga* Hakim. Tocmai primiseră linte care, în mod normal, se găsea cu mare greutate.

— Trebuie să cumpărăm şi noi, înainte de a se fi vândut toată, spuse ea în farsi.

Chamsey voia şi ea să meargă. Am aprobat, total absentă. Nu-mi era gândul la linte.

Mai târziu, în aceeaşi seară, după ce Chamsey şi Zarl plecaseră deja, Mahtob se băgase în pat, iar Moody îşi termina ultimii pacienţi, eu şi familia Hakim stăteam în sufragerie bând ceai când, un oaspete nepoftit a sosit pe neaşteptate – Mammal.

I-a salutat pe Hakimi, a pretins pe un ton obraznic ceai şi apoi, cu obişnuitul lui surâs răutăcios, a scos biletul de avion din buzunar, fluturându-mi-l prin faţa ochilor.

Optsprezece luni de furie au izbucnit din adâncurile sufletului meu. Mi-am pierdut controlul.

— Dă-mi biletul! am ţipat. Am să-l rup.

Aga Hakim şi-a asumat imediat rolul de împăciuitor.

Preotul blând, cel mai înţelegător dintre rudele lui Moody, mi-a pus câteva întrebări. Nu vorbea englezeşte. Mammal ar fi putut să traducă, dar n-a făcut-o. Îmi era greu să mă fac înţeleasă în farsi, dar am încercat cu disperare, căci vedeam în *Aga* Hakim un prieten şi un aliat.

Cuvintele au năvălit din mine:

— Nu ştiţi ce am pătimit eu aici, am suspinat eu. M-a silit să rămân aici. Am vrut să mă întorc în America, dar m-a silit să rămân aici.

Hakimii au fost cu adevărat şocaţi. *Aga* Hakim îmi puse alte întrebări şi la fiecare răspuns chipul lui exprima o şi

mai mare durere. Înspăimântătoarele amănunte din anul şi jumătate care trecuse ieşiseră la iveală.

Totuşi, el era nedumerit.

— Şi acum de ce nu te bucuri că poţi pleca la familia ta?

— Doresc din tot sufletul să mă duc la familia mea, am explicat eu. Dar Moody vrea să rămân acolo până voi vinde totul, iar apoi trebuie să aduc toţi banii cu mine. Tatăl meu e pe moarte. Nu vreau să merg în America pentru afaceri.

Moody îşi terminase pacienţii şi se aşeză lângă noi în sufragerie, unde *Aga* Hakim îl supuse unui interogatoriu sever. Moody răspunse în farsi pe un ton calm. A făcut pe uimitul, ca şi când auzea pentru prima oară de obiecţiile mele împotriva acestei călătorii.

În cele din urmă, *Aga* Hakim l-a întrebat:

— Dar dacă Betty nu vrea să plece, de ce trebuie totuşi să plece?

— Nu trebuie, a bolborosit Moody. Voiam numai s-o fac pentru ea, ca să-şi poată vedea familia.

Moody se întoarse spre mine:

— Vrei să pleci?

— Nu, am spus eu repede.

— Bine. Atunci de ce toată zarva asta? Am făcut-o

pentru binele tău, ca să-ţi poţi vedea încă o dată tatăl muribund. Dacă nu vrei să pleci, nu trebuie s-o faci.

Cuvintele lui exprimau sinceritate, dragoste şi respect pentru mine, reverenţă faţă de sfatul înţelept al lui *Aga* Hakim. Cu asta discuţia a luat sfârşit.

Pe toată durata vizitei, Moody a pălăvrăgit bine dispus cu Hakimii. Ca o gazdă primitoare, i-a condus până la uşă când au plecat, le-a mulţumit tuturor pentru vizită, i-a mulţumit lui *Aga* Hakim pentru sfaturi.

— Vă iau mâine dimineaţă la zece la *tavauni,* i-am spus eu lui *Khanum* Hakim. Speram ca pe drumul la cumpărături să se ivească vreo ocazie de a-i putea da un telefon lui Amahl.

Moody a închis încet uşa după familia Hakim, a aşteptat să se îndepărteze îndeajuns şi apoi, într-un acces de nebunie, s-a întors spre mine. M-a plesnit atât de puternic peste faţă, încât m-am prăbuşit cât eram de lungă.

— Acum ai reuşit! ţipă el. Ai distrus totul. Ai să te urci în avion. Dacă nu faci asta, ţi-o iau pe Mahtob, iar pe tine te voi închide în camera ta pentru tot restul vieţii!

23

Putea să facă acest lucru. Şi *îl va face.*

În noaptea aceea somnul nu s-a lipit de mine. Mă învârteam încoace şi-încolo din cauza supărării, aducându-mi aminte că eu o adusesem pe Mahtob aici, lucru pentru care mă blestemam continuu.

* * *

Scandalul începuse cu aproape patru ani înainte, în seara de 7 aprilie 1982, când Moody se întorsese acasă de la spitalul din Alpena adâncit în gânduri şi distant. La început n-am dat atenţie acestui lucru, cu atât mai mult cu cât eram ocupată să pregătesc o cină deosebită. John îşi sărbătorea a douăsprezecea zi de naştere.

În ultimii doi ani fuseserăm fericiţi. În 1980 Moody venise din Corpus Christi cu dorinţa fermă de a se detaşa de evoluţia politică a evenimentelor din Iran.

— Oricine ştie că sunt străin, spuse el, dar nu vreau ca oricine să ştie că sunt iranian.

Tabloul întunecatului Ayatollah Khomeini a fost dus în magazie. A promis să nu mai vorbească la serviciu de revoluţie, fiindcă ştia că pasiunea lui pentru evenimentele petrecute în patrie, reaprinsă la Corpus Christi, nu-i

adusese decât supărare. În Alpena se obişnuise repede cu noua lui muncă; îşi refăcuse cariera; trăia din nou ca un american.

Starea mea s-a îmbunătăţit imediat, mai ales când am găsit casa de la Thunder Bay-River. Era mică şi nu prea arătoasă ca aspect exterior, dar imediat ce intrasem, mă îndrăgostisem de ea. Întreaga casă era orientată spre râu. În spate avea ferestre mari, dispuse spre o privelişte care îţi tăia răsuflarea. O scară ducea la parterul lambrisat minunat, spaţios şi luminos. De acolo dădeai spre o terasă imensă, care se termina la numai cinci metri de malul râului. Un mic pod de lemn ducea până la apă, tocmai bun pentru pescuit sau pentru a lega o barcă. Casa era situată la un cot al râului. În susul râului se afla un pod pictural, care se putea vedea bine.

Interiorul casei era surprinzător de spaţios, cu dormitoare mari, două băi, două cămine şi uimitor de mult spaţiu de locuit. Priveliştea râului îţi dădea un sentiment de linişte.

Moody fusese la fel de impresionat ca şi mine. Am cumpărat pe loc casa.

Alpena era la numai trei ore depărtare de Bannister, aşa că puteam să-mi văd mai des familia. Tata şi cu mine

aveam aceeaşi pasiune comună pentru pescuit; prindeam bibani, somni şi, ocazional, câte o ştiucă în râul liniştit. Mama şi cu mine petreceam ore întregi croşetând, gătind, sporovăind; Eram mulţumită că aveam posibilitatea să-mi petrec mai mult timp cu ei, mai ales că îmbătrâniseră.

Mama suferea de lupus[6]; era bucuroasă că putea să-şi aibă câtva timp nepoţii pe lângă ea. Micuţa Mahtob care se învârtea prin casă era un motiv special de bucurie pentru mama şi tata. Tata o numea Tobby.

Am fost acceptaţi cu uşurinţă în societatea profesională din Alpena, fiind adesea vizitaţi sau invitaţi. Moody era fericit cu munca lui, iar eu eram fericită ca soţie şi mamă – totul până în acea seară când Moody se întorsese acasă de la muncă, având în ochi expresia mută a durerii.

Îi murise un pacient, un băieţel de trei ani, aflat la spital pentru o operaţie simplă. Spitalul îl suspendase pe timpul investigaţiilor.

În dimineaţa următoare a sunat sora mea Carolyn. Amărâtă, m-am dus la telefon; dormisem prea puţin, şi aveam ochii umflaţi şi roşii de plâns. Ca prin ceaţă, am auzit-o pe Carolyn spunând:

— Tata are cancer.

Am plecat imediat direct la spitalul din Car son City,

---

[6] **Eczemă a pielii, (n. tr.).**

unde Moody şi cu mine ne întâlniserăm pentru prima oară şi unde acum ne plimbam nervoşi de colo-colo, într-o sală de aşteptare, în timp ce doctorii făceau o primă operaţie abdominală. Rezultatele erau proaste. Chirurgii i-au făcut o rezecţie de colon, dar n-au putut să înlăture întreaga zonă canceroasă. Boala se extinsese prea mult. Ne-am sfătuit cu un chimioterapeut, care ne-a explicat că ar putea să-i prelungească tatii viaţa pentru un timp – dar nu putea spune cât. Până la urmă tot l-am pierde.

Mi-am jurat să-mi petrec cât mai mult timp cu el, să-l ţin de mână şi să-i spun toate lucrurile care trebuiau spuse înainte de a fi prea târziu.

Viaţa se întorsese deodată pe dos. Cu câteva luni înainte fuseserăm mai fericiţi ca oricând. Acum, deodată, cariera lui Moody era în pericol, tata era pe moarte, iar viitorul arăta jalnic.

Stresul îşi cerea tributul, pe care trebuia să-l plătim atât individual, cât şi împreună, ca familie...

În săptămânile următoare am făcut naveta între Alpena şi Carson City. Moody îi ajuta tatii să depăşească trauma operaţiei. Imediat ce-l vedea pe Moody i se părea că-i trec durerile. Moody îi oferea sfaturile sale ca medic şi-i explica terminologia medicală într-un limbaj accesibil.

Când starea sănătăţii tatii s-a îmbunătăţit suficient ca să poată călători, Moody l-a invitat la noi în Alpena, să ne viziteze. Îşi petrecea ore întregi ca să-l aline pe tata, să-l ajute să accepte realitatea bolii şi să-l înveţe să trăiască cu rezecţia lui de colon.

Tata era efectiv unicul pacient al lui Moody. Întotdeauna când erau împreună, Moody se simţea din nou medic. Dar când stătea în Alpena, fără să facă nimic toată ziua, devenind din ce în ce mai morocănos, se simţea un ratat. Şi, în timp ce săptămânile treceau, inactivitatea şi-a spus cuvântul.

— La mijloc sunt raţiuni politice, afirma el mereu, vorbind despre cercetările întreprinse de spital.

Moody încerca să fie la curent cu noutăţile, participând la numeroase seminare medicale, dar şi aşa se simţea nemulţumit, căci nu putea aplica în practică cunoştinţele ştiinţifice pe care le acumulase.

Amândoi ne făceam griji serioase în privinţa banilor, iar eu continuam să cred că dispoziţia lui s-ar schimba dacă ar avea din nou de lucru. Niciun spital nu i-ar fi permis să lucreze ca anestezist în timpul investigaţiilor, dar el avea şi licenţa de medic general osteopat. Mă gândisem mereu că ar fi putut să realizeze mai mult în acest domeniu.

— Ar trebui să mergi la Detroit, i-am propus eu. Du-te la Clinica din Strada Patrusprezece. Ei au nevoie de cineva.

Moody lucrase acolo clandestin în timpul anilor săi de practică şi avea încă prieteni acolo.

— Nu, răspunse el. Rămân aici şi lupt.

În câteva zile însă s-a schimbat, retrăgându-se în el însuşi ca într-o cochilie de melc, certându-ne pe mine şi pe copii la cea mai mică, şi adesea imaginată, obrăznicie. A încetat să mai frecventeze seminarele fiindcă nu mai voia să fie în compania altor medici. Îşi petrecea zilele stând într-un fotoliu, privind în gol pe fereastră, spre râu, în timp ce orele se scurgeau în tăcere. Când se sătura de asta, dormea. Uneori asculta radioul sau citea câte o carte, dar îi era greu să se concentreze. Refuza să iasă din casă şi nu voia să vadă pe nimeni.

Ca medic, ştia desigur că acest comportament reprezenta simptomele clasice ale unei depresiuni clinice. Ştiam şi eu asta, ca soţie de medic, dar el nu voia să asculte de nimeni şi respingea toate încercările de ajutor.

Timp îndelungat am încercat să-i arăt compasiune şi să-i insuflu curaj, fiindcă după părerea mea, o soţie este datoare să facă acest lucru. Desigur, îngrijorarea mă marcase şi pe mine destul de vizibil. Împreună cu copiii mă

duceam de mai multe ori pe săptămână să-l vizitez pe tatăl meu, dar Moody nu ne-a mai însoţit mult timp. Rămânea acasă şi era prost dispus.

Săptămâni întregi am încercat să mă obişnuiesc cu această situaţie, evitând orice confruntare, întrucât speram că va ieşi din letargie. Simţeam însă că lucrurile nu vor mai putea merge aşa multă vreme.

Săptămânile au devenit luni. Petreceam mai multe zile la Bannister, la tatăl meu, decât acasă, unde Moody, cu aerul lui absent, mă călca pe nervi. Nu aveam niciun venit, iar economiile noastre scădeau.

După ce amânasem, cât de mult am fost în stare, o ceartă, în cele din urmă am explodat:

— Du-te la Detroit şi caută-ţi de lucru: i-am spus.

Moody m-a privit furios. Detesta să ridic vocea, dar acum îmi era indiferent. A ezitat şi s-a gândit cum să reacţioneze la cererea soţiei lui.

— Nu, a spus simplu şi definitiv şi a ieşit din cameră.

Accesul meu de furie l-a făcut să devină mai vorbăreţ. Repeta mereu, acelaşi laitmotiv, prin care explica toate necazurile care i se întâmplaseră vreodată:

— M-au suspendat din serviciu fiindcă sunt iranian. Dacă n-aş fi iranian, asta nu s-ar fi întâmplat niciodată.

Câţiva medici de la spital erau în continuare de partea lui Moody. Treceau uneori pe la noi ca să-l salute, şi îşi exprimau faţă de mine îngrijorarea pentru starea depresivă a lui Moody. Unul dintre ei, medic cu îndelungată experienţă în tratarea bolnavilor mintali, s-a oferit să vină în mod regulat ca să discute cu Moody.

— Nu vreau, a replicat Moody. Nu vreau să discut despre asta.

L-am rugat să meargă la un psihiatru.

— Eu ştiu mai mult decât ei; nu mă pot ajuta cu nimic.

Niciunul dintre prietenii sau rudele noastre nu-şi puteau da seama de dimensiunile schimbării personalităţii lui Moody. Încetasem de mult să mai invităm musafiri, dar asta era de înţeles prin perspectiva grijilor noastre financiare. Prietenii şi rudele noastre îşi aveau viaţa lor proprie, problemele lor personale pe care trebuiau să şi le rezolve. Nu-şi puteau da seama cât de profundă era depresiunea lui Moody dacă nu le povesteam despre asta.

El n-o putea face, iar eu nu voiam s-o fac.

Mi-am căutat ceva de lucru, pentru câteva ore pe *zi, şi* am fost angajată în biroul unui avocat. Moody era furios pe mine, fiindcă el considera că datoria unei soţii era să rămână acasă şi să aibă grijă de soţul ei.

Din zi în zi, dispoziţia lui devenea tot mai proastă. Mândria lui era înjosită prin întreruperea carierei, iar faptul că eu munceam îl considera drept o înjosire a bărbăţiei sale. Se apăra, încerca să-şi recâştige poziţia dominatoare asupra mea, pretinzându-mi ca în fiecare zi la prânz să vin acasă de la lucru şi să-i pregătesc masa. M-am supus acestei ridicole pretenţii, în parte ca să-l liniştesc, în parte fiindcă tot ce se petrecuse în ultimele luni mă neliniştise şi mă năucise. Nu mai aveam o viziune clară asupra distribuţiei rolurilor în căsnicia noastră. Aparent voiam să par cea mai puternică dintre noi, dar dacă lucrurile stăteau aşa atunci de ce alergam la prânz acasă să-i fac de mâncare? Nu puteam da niciun răspuns.

La prânz îl găseam adesea încă în halatul de baie. Nu făcea nimic toată dimineaţa, în afară de faptul că se ocupa cât, de puţin posibil de copii., După ce-i pregăteam prânzul, dădeam din nou fuga la serviciu. Seara urma să găsesc din nou toată vesela murdară pe masă, iar mâncarea abia atinsă. Soţul meu va sta iar întins pe sofa şi va vegeta.

Dacă se enerva că mergeam, la lucru, atunci îl întrebam de ce nu face el nimic.

Această ciudată existenţă s-a prelungit mai bine de un

an, perioadă în care munca mea mi-a oferit un sentiment de împlinire, pe când viaţa mea personală devenea tot mai lipsită de sens. Postul meu, la început doar pentru o jumătate de normă, s-a prelungit cu timpul mai mult decât o normă obişnuită. Salariul meu nu se prea potrivea cu stilul de viaţă de până acum şi, când economiile au început să se subţieze, mi-am impus încă o dată voinţa în faţa lui Moody şi am oferit spre vânzare minunata noastră casă.

Am pus în grădina din faţă o tăbliţă pe care scrisesem: CASĂ DE VÂNZARE DIRECT DE LA PROPRIETAR şi am aşteptat să văd ce se va întâmpla. Dacă aveam noroc, puteam economisi în acest fel comisionul pentru misit...

Săptămâni întregi Moody mi-a spus că trecuseră duzini de perechi ca să vadă drăguţa noastră căsuţă cu spectaculoasa ei vedere spre râu, dar nimeni nu făcuse nicio ofertă. Îl suspectam pe Moody că proceda intenţionat ca să-i descurajeze pe cumpărători, sau că apariţia lui neglijentă şi morocănoasă îi speria.

În cele din urmă, Moody mi-a spus într-o seară că o familie se arătase interesată de casă şi urma să vină a doua zi, ca s-o mai vadă o dată. Am hotărât să fiu acasă când vor veni.

„Când am sosit acasă de la serviciu, la timpul fixat pentru întâlnire, am găsit casa într-o dezordine totală. L-am trimis pe Moody după nişte cumpărături, m-am grăbit să fac ordine în jur şi am prezentat eu însămi casa.

— Ne place, mi-a spus bărbatul, dar în cât timp vă puteţi muta?

— Când doriţi să aveţi casa?

— În două săptămâni.

Asta m-a deconcertat puţin, dar ei s-au oferit să ne preia ipoteca şi să ne plătească diferenţa în bani lichizi. Am fi rămas astfel, chiar după ce ne-am fi achitat toate datoriile, cu vreo douăzeci de mii de dolari în plus, iar noi aveam nevoie urgentă de bani.

E-n regulă, am spus.

Când Moody s-a întors acasă şi a aflat ce afacere încheiasem, s-a făcut livid la faţă.

— Şi unde ne vom muta în două săptămâni? a răcnit el.

— Avem nevoie de bani, am spus pe un ton hotărât. Trebuie să avem banii.

Ne-am certat îndelung, încercând să găsim o ieşire pe moment, dar discuţia a degenerat scoţând acum la suprafaţă din străfunduri uitate şi alte dezamăgiri acumulate pe parcurs. Era o luptă inegală, căci Moody abia

putea să reziste unei asemenea confruntări. A făcut o slabă încercare de a-şi demonstra autoritatea de cap al familiei, dar ştiam amândoi că el renunţase la tron.

— Tu ne-ai adus în această situaţie, i-am reproşat furioasă. Nu putem aştepta până când nu vom mai avea nimic. Trebuie să vindem acum.

L-am constrâns să semneze contractul de vânzare.

Următoarele două săptămâni au fost mai agitate decât oricând. Am golit toate dulapurile şi sertarele şi am împachetat toate resturile vieţii noastre din Alpena, dar nu ştiam încotro ne vom îndrepta. Moody nu mi-a ajutat deloc...

— Împachetează-ţi măcar cărţile tale, i-am spus. Avea o bibliotecă mare care se compunea din cărţi de medicină şi volume de propagandă islamică.

Într-o dimineaţă i-am pus în braţe câteva cutii de carton şi i-am spus:

— *Astăzi* îţi împachetezi cărţile!

Când m-am întors târziu de la muncă, după o zi obositoare, l-am găsit stând fără chef, tot în halatul de dimineaţă, neras şi nespălat. Cărţile lui erau tot pe rafturi. Am explodat din nou:

— Îţi cer să-ţi faci geamantanul în seara asta. Mâine te

urci în maşină şi pleci la Detroit, şi nu te întorci înapoi până nu ai un serviciu. M-am săturat de toate astea. Nu mai vreau să trăiesc aşa niciun minut mai mult.

— Nu pot să găsesc de lucru, a murmurat el.

— Nici n-ai încercat măcar.

— Nu pot să-mi găsesc un post până când suspendarea mea de la spital nu e anulată.

— Nu trebuie neapărat să faci anestezie. Poţi să lucrezi ca medic generalist.

Se simţea rănit şi nu se putea apăra decât cu argumente foarte slabe.

— N-am mai lucrat de ani de zile ca medic generalist, spuse el încet. Nu vreau să fac medicină generală.

Îmi amintea de Reza care nu voia niciun post în America dacă nu putea deveni curând preşedinte al companiei.

— Eu fac o mulţime de lucruri pe care trebuie să le fac, deşi nu doresc deloc să le fac, i-am spus eu şi supărarea meacrescu. Mi-ai distrus şi aşa viaţa în multe privinţe. Nu mai vreau să mai trăiesc în felul ăsta. Eşti un puturos. Profiţi de situaţie. N-ai să găseşti niciodată un post dacă stai aici şi zaci. Trebuie să umbli şi să cauţi. Nu va cădea din cer. Nu, te duci acum şi nu vii înapoi până n-ai găsit un post sau – cuvintele mi-au scăpat înainte să realizez ce

spuneam – voi divorţa de tine.

Nu exista nicio întrebare, ultimatumul meu era sincer.

Moody a făcut ce i-am spus. În seara următoare m-a sunat din Detroit. Avea un post la Clinică. Urma să înceapă lunea următoare, după Paşti.

De ce, mă întrebam, aşteptasem atât de mult?

De ce nu mă impusesem mai des înainte? Sfârşitul săptămânii Paştelui 1983 ne-a găsit într-o mare agitaţie. Trebuia să ne mutăm în Vinerea Mare din casa noastră, iar Moody urma ca luni să-şi ia în primire postul de la Detroit.

Miercuri încă nu găsisem nicio locuinţă. Eram îngrozitor de agitată, dar aveam totuşi un sentiment de satisfacţie. Cel puţin făceam *ceva.*

Un client de la biroul unde lucram, vicepreşedintele unei bănci locale, auzind de problema noastră, ne-a oferit o soluţie temporară. În urma unui act executoriu, tocmai primise o casă şi ne-a propus să ne-o închirieze lunar. Am semnat contractul în Vinerea Mare la prânz şi am început imediat să ne mutăm lucrurile în noua casă.

La sfârşit de săptămână Moody a dat dovadă de oarecare energie, ajutându-mă să aranjez casa. Duminică, m-a sărutat de despărţire, înainte de a pleca la un drum de cinci ore spre Detroit. Era primul sărut după luni de zile

şi am simţit o dorinţă care m-a surprins. Nu se bucura încă de munca grea de la clinică, dar îmi puteam da seama că se simţea deja mai bine. Pentru mândria sa rănită fusese foarte bine că reuşise să primească atât de simplu un post. Plata era foarte bună, chiar dacă nu se compara cu salariul lui de la spitalul din Alpena, şi ajungea la aproape nouăzeci de mii de dolari pe an.

La scurt timp, trăiam din nou potrivit unei rutine zilnice, comparabilă, în mod plăcut, cu primii ani în care ne cunoscuserăm. În timpul săptămânii ne rezolvam separat treburile, iar la sfârşitul de săptămână, mergeam, alternativ, când la Alpena, când la Detroit.

Starea spirituală a lui Moody se regenera.

— Ne înţelegem de minune, îmi spuse el la una dintre aceste vizite.

Era foarte fericit că de câte ori ne întâlneam Mahtob îi şi sărea în braţe în clipa în care îl vedea, fericită că tatăl ei era la fel ca înainte.

Primăvara, vara şi toamna au zburat. Chiar dacă Moody ura Detroiitul, deşi se părea că în mediul metropolei te loveai de mult mai puţină intoleranţă, era convins că viitorul său profesional, într-o specialitate sau alta, era acolo.

În ce mă priveşte, mă simţeam în sfârşit din nou liberă. În timpul săptămânii luam singură toate deciziile. La sfârşit de săptămână mă îndrăgosteam din nou. Poate că asta era formula ce se potrivea cel mai bine căsniciei noastre.

Pentru un timp, am fost mulţumită.

În martie 1984 am primit un telefon de la Teheran. O voce de bărbat care vorbea într-o engleză stricată, era un accent pronunţat, s-a recomandat drept Mohamed Ali Ghodsi. Spunea că ar fi un nepot al lui Moody. În perspectiva tendinţei manifestată de familie pentru căsătorii între rude, acest lucru putea să însemne orice. Păreau să existe sute de iranieni pe care Moody îi considera drept nepoţii lui.

A întrebat cum ne merge lui Mahtob şi mie, încercând în zadar să lege o conversaţie. Când m-a întrebat de Moody, am scris numărul lui de telefon, spunându-i că i-l voi da lui Moody ca acesta să-i telefoneze.

Am transmis mesajul la Detroit, iar Moody m-a sunat din nou, chiar în aceeaşi seară. Fusese Mammal, îmi relată el, al patrulea fiu al surorii sale, Ameh Bozorg. Moody îmi spuse că Mammal fusese întotdeauna prea slab, dar că în ultimele luni pierduse şi mai mult în greutate. Doctorii de la Teheran diagnosticaseră un ulcer stomacal şi-l

operaseră, dar el continuase să slăbească. Disperat, zburase în Elveţia, pentru un consult. Medicii elveţieni i-au spus că chirurgii iranieni greşiseră operaţia iniţială, iar stomacul lui „trebuia cusut încă o dată. Îi telefonase unchiului său în America ca să-i ceară sfatul, unde ar trebui să-şi facă operaţia.

— Nu i-am spus ce trebuie să facă, mi-a spus Moody. Tu ce crezi?

— Lasă-l să vină aici, i-am propus eu. Îl putem ajuta să găsească un spital unde să se opereze.

Moody a fost fericit, auzind părerea mea.

— Dar, spuse el, e foarte greu să scoţi bani din Iran.

— De ce nu-i plăteşti tu operaţia? l-am întrebat. Aş aştepta să faci asta şi pentru familia mea, dacă ar fi necesar.

— Okay. Grozav!

Am pregătit totul şi în câteva zile Mammal se afla în avionul de America. Conform orarului avioanelor, urma să sosească într-o vineri, la începutul lui aprilie. Moody voia să-l ia de la aeroport şi, de acolo, să vină direct, fiind sfârşit de săptămână, la Alpena, ca Mammal să ne cunoască.

Cu totul altfel decât revoluţionarii gălăgioşi care se

infiltraseră în viaţa noastră din Corpus Christi, majoritatea iranienilor pe care îi cunoşteam aici se comportau ca nişte oameni cultivaţi şi politicoşi. Aveau, desigur, vederi demodate despre femei, dar asta se manifesta în general printr-o curtoazie plină de atenţie, care, altfel, te flata. Îmi propusesem să fiu o gazdă generoasă pentru nepotul lui Moody. Pregăteam bucuroasă o cină iraniană, în Timp ce, împreună cu copiii, îi aşteptam să sosească.

În mod nefericit l-am urât pe Mammal din clipa în care a intrat pe uşă. Era mic de statură, ca majoritatea bărbaţilor iranieni – şi poate de aceea – avea un comportament insolent: Barba şi mustaţa ţepoasă îi dădeau un aspect neîngrijit. Ochii mici, adânciţi în orbite, mă străpungeau cu privirea, trecând prin mine ca şi când n-aş fi existat. Întreaga lui înfăţişare părea să spună:

— Cine eşti tu? Sunt mai valoros decât tine.

În afară de asta, influenţa lui asupra lui Moody era de-a dreptul neliniştitoare. Primele cuvinte pe care le-a rostit au sunat cam aşa:

— Trebuie să vii în vizită la Teheran. Toţi aşteaptă să te vadă pe tine şi pe Mahtob.

Mă îngrozea gândul ăsta. În această primă seară bărbaţii au petrecut ore în şir, discutând aprins în farsi.

Era, poate, un lucru de înţeles, căci îşi puteau spune multe noutăţi despre familie, dar mă temeam că Moody va lua în serios invitaţia lui Mammal. Dar, pentru că vorbeau numai în farsi, mă excluseseră în totalitate din conversaţia lor, deşi engleza lui Mammal era acceptabilă.

În scurt timp am început să număr orele ce mai rămăseseră până la sfârşitul săptămânii şi mă bucuram deja de o duminică seara liniştită, când Moody şi Mammal se vor afla din nou pe drumul spre Detroit. Dar, duminică după-amiază, Moody îmi spuse:

— Lasă-l să stea aici, cu tine, în timp ce eu mă ocup de aranjamentele pentru operaţie.

— Nu, am spus eu. E nepotul tău. E oaspetele tău.

Moody mi-a argumentat clar că el avea de lucru la clinică. Mammal avea nevoie de îngrijire. Trebuia să urmeze un regim foarte strict. Eu puteam să nu merg câteva zile la serviciu, până când va fi hotărâtă exact data operaţiei.

Nu mi-a mai lăsat timp să discut. Undeva, într-un colţişor al creierului meu realizam că Moody îşi recăpăta puterea de influenţă asupra mea. Dar m-am liniştit spunându-mi că toată treaba nu va dura decât câteva zile.

M-am hotărât să fac totul cât mai bine. Îmi era milă de

Mammal, căci cursa aeriană îi rătăcise bagajul. Prietena mea, Annie Kuredjian, o armeancă croitoreasă, m-a însoţit ca să cumpăr haine noi de schimb pentru Mammal. Annie a modificat toate lucrurile ca să se potrivească cu făptura lui neobişnuit de slabă.

Mammal a acceptat hainele fără niciun cuvânt de mulţumire. Le-a depozitat în camera lui şi a purtat mai departe aceeaşi cămaşă care puţea şi aceiaşi blujeans.

Când geamantanul lui Mammal a fost găsit şi, în fine, i-a fost restituit, era plin de cadouri pentru noi. Dar nu conţinea nicio haină împachetată. Deşi, urma, probabil să rămână mai multe luni în America, avea de gând, evident, să poarte aceleaşi lucruri în fiecare zi.

— Nu vrei să-ţi spăl hainele, l-am întrebat.

— Nu, a dat el din cap indiferent.

Când, odată cu sfârşitul de săptămână, Moody a venit acasă, mi s-a părut incredibil să nu simtă duhoarea până când nu i-am atras eu atenţia.

— Du-te şi scoate-ţi hainele ca Betty să le poată spăla. Şi fă-ţi şi un duş.

Nepotul lui Moody s-a supus făcând o grimasă. Duşul era un eveniment-rar în viaţa lui, iar el considera acest lucru mai curând ceva neplăcut, decât ca o nouă experienţă.

Două săptămâni întregi a rămas Mammal în casa mea ca musafir leneş, pretenţios şi obraznic, până când l-am dus la operaţie la spitalul din Carson City. Am făcut apoi o vizită familiei mele şi m-am întors la Alpena, scoţându-l pe Mammal din viaţa mea.

Mai târziu, Moody mi-a relatat *că* Mammal se simţise ofensat deoarece nu-mi mai luasem încă o dată liber, că nu găsisem pe cineva să rămână o noapte cu copiii, că nu mai făcusem încă o dată drumul, de patru ore, pentru a fi lângă el când a fost operat.

Au trecut zece zile în care Mammal a rămas la spital ca să se vindece. Apoi, Moody l-a luat pe nepotul său aflat în convalescenţă, de la spitalul din Carson City şi l-a adus la Alpena, punându-l încă o dată sub oblăduirea mea.

— Nu, nu mai vreau să mai am grijă de el, am protestat eu. Ce să fac dacă i se întâmplă ceva? Tu eşti medicul. Tu poţi avea grijă de el.

Moody abia dacă a auzit protestele mele. S-a întors la Detroit lăsându-l pe Mammal la mine.

Mă detestam pentru că mă reîntorsesem la rolul meu de soţie supusă, dar făceam totuşi pe guvernanta şi-i pregăteam cele cinci mese de regim care îi fuseseră prescrise zilnic. Îi plăcea mâncarea mea la fel de mult cum

îmi plăcea mie să gătesc pentru el. Dar nu exista altă ieşire decât să suport până ce Mammal se va reface şi se va putea întoarce în Iran.

Moody considera că Mahtob va fi pe loc atrasă de Mammal. A încercat s-o constrângă să-şi petreacă mai mult timp împreună cu nepotul lui, dar Mahtob a reacţionat la fel ca mine faţă de iranianul jegos.

— Las-o în pace, i-am sugerat. Mahtob nu poate fi constrânsă să se împrietenească cu cineva. Aşa e ea. Ştii foarte bine. Nu încerca să-i dai prea multă atenţie şi ea va veni singură la tine, dacă-i va face plăcere.

Moody n-a vrut să mă asculte. A plesnit-o chiar de câteva ori fiindcă părea să-i fie frică de Mammal.

În săptămâna când Moody fusese la Detroit, îi telefonase lui Mammal în fiecare seară. Vorbeau ore întregi în farsi şi am ajuns repede la concluzia că Moody îl folosea pe Mammal ca să mă spioneze. Într-o seară, de exemplu, Mammal a pus brusc receptorul jos şi mi-a spus că Moody vrea să-ini vorbească. Soţul meu era furios. De ce o lăsasem pe Mahtob, împotriva indicaţiei lui, să vadă un anumit program de televizor.

Sfârşiturile noastre liniştite de săptămână aparţineau de-acum trecutului. Moody venea la Alpena ca să-şi

petreacă sâmbăta şi duminica în interminabile discuţii cu Mammal, să fie informat despre treburile familiei, să se aprindă din nou pentru Ayatollahul Khomeini şi să defăimeze obiceiurile şi morala occidentală – şi în special pe cele americane.

Ce trebuia să fac? La fiecare sfârşit de săptămână izbucnea, tot mai puternic, la soţul meu, americanizat de douăzeci şi cinci de ani, personalitatea lui de iranian. Atâta timp cât Mammal era aici, dragostea mea pentru soţul meu era pusă la grea încercare. Mă căsătorisem cu americanul Moody; acest Moody iranian era un străin nepoftit. Şi la toate astea se adăuga faptul că el şi Mammal vorbeau continuu să ne ia, pe Mahtob şi pe mine, într-o vizită de familie, la Teheran.

La sfârşit de săptămână se retrăgeau şi aveau lungi discuţii, foarte animate, de neînţeles. Deşi vorbeau în ifarsi, coborau vocea ori de câte ori intram în cameră.

— Când va pleca odată? am întrebat disperată într-o zi.

— Nu poate pleca fără consimţământul medicilor, răspunse Moody.

Două întâmplări grăbiră izbucnirea unei crize. În primul rând banca găsise un cumpărător pentru casa pe care o închiriaserăm, astfel încât eram constrânşi să ne mutăm.

Cam tot în aceeaşi perioadă norma mea de muncă în biroul avocatului se micşorase. Era clar pentru toţi că era timpul să mă mut.

Şi Moody ştia deja unde trebuia să mă mut. A anunţat că era timpul să ne începem o nouă viaţă ca o familie unită.

Nu voiam să mă mut şi de fapt nici nu eram sigură dacă voiam să renunţ la independenţa mea. Dar ştiam că Mammal va pleca curând în Iran şi-mi puneam mari speranţe în faptul că Moody şi cu mine ne vom putea relua stilul de viaţă anterior, elegant şi comod. Deşi nu discutasem acest subiect, singura alternativă era un divorţ. Asta era clar, luând în considerare insistenţele lui Moody. Aşadar, am aprobat să mă mut la Detroit. Depăşisem ceea ce fusese mai greu sau, cel puţin, aşa speram, mă rugam eu. Voi încerca – într-adevăr voi încerca – să refac căsătoria noastră.

Mi-am luat totuşi o măsură de precauţie. Pentru că viitorul nu mi se părea deloc sigur, mă temeam să nu mai rămân însărcinată, aşa că în săptămâna dinaintea mutării m-am dus la un doctor şi mi s-a fixat o membrană anticoncepţională spiralată.

Moody locuise într-un mic apartament foarte mic, aşa că trebuia să începem din nou să căutăm o casă.

Presupuneam că vom cumpăra o casă, dar Moody a insistat să închiriem una pentru o perioadă mai îndelungată şi să căutăm un teren care să ne placă, unde să ne construim casa mult visată. Faptele se petrecuseră atât de repede, încât totul mi se învârtea în cap. Moody îşi recăpătase puterea de influenţă asupra mea. Înainte de a-mi da seama exact ce se petrece, închiriaserăm o casă în Southfield şi ne-am mutat – eu, Moody, Joe, John, Mahtob... şi Mammal.

Am înscris-o pe Mahtob la o excelentă şcoală Montessori în apropiatul Birmingham, condusă de femeia care adusese pentru prima dată acest sistem din Europa în America.

Moody îmi cumpărase o maşină nouă şi aproape în fiecare zi îl luam pe Mammal cu mine ca să vadă monumentele şi priveliştile din Detroit sau, pur şi simplu, să poată cumpăra ce voia cu banii pe care soţul meu i-i oferea cu multă generozitate. Comportamentul lui **Mammal** era la fel de puţin plăcut şi lipsit de respect **ca** întotdeauna, dar el părea să creadă că eram încântată de prezenţa lui. În realitate, bineînţeles, trăiam numai pentru ziua când urma să se întoarcă în Iran.

Mammal a rămas la noi până la jumătatea lui iulie şi, cu

cât se apropia mai mult ziua plecării, cu atât insista mai mult ca noi – Moody, Mahtob şi cu mine – să face neapărat o vizită familiei, în Teheran.

Spre groaza mea, Moody a fost de acord şi a anunţat că vom veni în august pentru un concediu de două săptămâni. Joe şi John puteau rămâne pentru această perioadă la tatăl lor.

Brusc, discuţiile secrete, până noaptea târziu ale **lui** Moody şi Mammal luară o formă mult mai ameninţătoare. Î**n** timpul celor câteva zile dinaintea **plecării lui** Mammal, Moody şi-a petrecut fiecare minut liber **cu el. Puneau** oare ceva la cale?

O dată i-am confruntat cu cele mai întunecate temeri ale mele:

— Ce faceţi de fapt aici? am întrebat. Plănuiţi s-o răpiţi pe Mahtob ca s-o duceţi la Teheran?

— Nu fii caraghioasă, a spus Moody. Ai înnebunit? Du-te la un psihiatru.

— Nu sunt atât de nebună ca să plec cu tine în **Iran.** Tu poţi pleca. Copiii şi cu mine rămânem aici.

— Tu şi cu Mahtob, veniţi cu mine, a spus Moody. E un lucru hotărât.

Bineînţeles că aveam o alternativă. Una amară, **dar**

care începuse să prindă contur în capul meu. **Mizam încă** pe speranţa că ne putem cârpi din nou căsnicia, **mai ales** după plecarea lui Mammal. Nu voiam să mă **supun, nici** pe mine şi nici pe copii, traumatismului unui **divorţ.**

Dar nici nu voiam să plec în Iran.

Moody a devenit mai înţelegător, **şi** a **încercat să discute** cu mine.

— De ce nu vrei să mergi? **m-a întrebat** el.

— Pentru că ştiu că, dacă merg **cu** tine **şi** tu **vei** hotărî să rămâi acolo, nu mă mai pot **întoarce acasă.**

— Ah, asta te nelinişteşte deci, exclamă Moody pe un ton prietenos. Nu ţi-aş face niciodată aşa ceva. Eu te iubesc.

Deodată îi veni o idee:

— Adu-mi Coranul, mi-a spus el.

Am adus cartea sfântă a Islamului de la locul ei din bibliotecă şi i-am dat-o soţului meu.

A pus mâna pe cartea sfântă şi a declarat:

— Jur pe Coran că nu te voi sili niciodată să rămâi în Iran. Jur pe Coran că nu te voi sili niciodată să rămâi undeva contra voinţei tale.

Mammal mi-a promis şi el, din partea lui:

— Nu se va întâmpla niciodată asta, mă asigură el.

Familia noastră n-ar accepta aşa ceva. Îţi promit că nu se va întâmpla un asemenea lucru, îţi promit că dacă se va ivi vreo problemă, familia noastră se va îngriji s-o rezolve.

Un sentiment de uşurare m-a cuprins.

— Bine, am spus. Plecăm.

* * *

Moody a adus tichetele de avion. Întâi august sosise mai repede decât aş fi voit. Deşi soţul meu făcuse acea promisiune gravă şi solemnă, eram cuprinsă de îndoieli din ce în ce mai mari. El devenea tot mai bucuros. Petrecea ore în şir citind o mulţime de cărţi iraniene ce-i cădeau în mână. Vorbea plin de afecţiune despre familia lui – în special despre Ameh Bozorg. Începuse să-şi spună rugăciunile. Se transforma din nou, în faţa ochilor mei, dintr-un american într-un iranian.

În secret, am consultat o avocată.

— Trebuie să plec cu el sau să divorţez, am întrebat-o. Nu vreau să plec în Iran. Mi-e teamă că, dacă plec acolo, nu-mi va permite să mă întorc acasă.

Am discutat această posibilitate şi în timp ce vorbeam m-a străfulgerat şi o altă idee care m-a făcut şi mai mult să mă-nspăimânt. Chiar posibilitatea unui divorţ era riscantă – poate chiar mai riscantă decât călătoria în sine.

Dacă divorţam, dacă mă despărţeam de Moody, n-aş mai fi existat în viaţa lui. N-ar mai fi avut nicio posibilitate să mă ducă *pe mine* în Iran, dar ce s-ar întâmpla cu *Mahtob?* Dacă ar lua-o cu el în Iran şi s-ar hotărî să rămână acolo, mi-aş pierde fiica pentru totdeauna.

— E necesar să aibă dreptul de a-şi vizita fiica? am întrebat eu. Nu puteam convinge un judecător că asta înseamnă un pericol pentru Mahtob astfel încât Moody să fie ţinut departe de ea?

Avocata mi-a atras atenţia că legea americană nu permite aplicarea unei pedepse înainte de comiterea faptului încriminat.

— El n-a comis nicio crimă. Nu există niciun motiv care să-l priveze de dreptul de a-şi vizita fiica. Deşi nu văd cu ochi buni plecarea dumneavoastră în Iran, continuă avocata, nu văd ce-aş putea găsi ceva rău în asta. Poate că Moody a fost supus prea multă vreme unei anumite tensiuni şi acum e prea deprimat; aşa că, poate, se va simţi mai bine după ce îşi va vedea familia. Poate se va reîntoarce la un nou început. Sunt convinsă că plecarea i-ar face bine.

Conversaţia m-a năucit şi mai tare decât fusesem înainte. Dacă introduceam divorţul, ştiam în inima mea că

Moody mi-ar lua fiica şi ar condamna-o la viaţa îngrozitoare din Iran. N-aveam de ales decât speranţa ca, independent de ce comploturi reale sau imaginare se învălmăşeau în capul lui Moody, diferenţele sociale îl vor determina, în cele din urmă, să se întoarcă în America. Pe vremea aceea nu puteam decât să-mi imaginez cât de îngrozitoare era viaţa în Iran, dar trebuia să accept şansa ca aceste două săptămâni să-i fie suficiente lui Moody.

Motivul real pentru care urma s-o iau pe Mahtob în Iran era următorul: Potrivit religiei lui Moody, şi eu şi Mahtob am fi fost blestemate dacă nu făceam asta.

Ziua fixată sosi. Mahtob şi cu mine ne-am împachetat puţine lucruri, lăsând loc pentru cadourile pe care voiam să le luăm în Iran. Moody avea însă mai multe bagaje. O sacoşă era plină cu medicamente pe care, spunea el, voia să le doneze comunităţii medicale locale. În ultimul moment i-a venit şi lui Mahtob ideea să-şi ia iepurele.

Şi astfel am plecat pe 1 august 1984, zburând mai întâi la New-York şi apoi la Londra. Acolo am făcut o întrerupere de douăsprezece ore, timp destul ca să ne plimbăm. I-am cumpărat lui Mahtob o pereche de păpuşi englezeşti. Cu cât orele treceau, cu atât teama mea de a urca într-un alt avion creştea.

În timp ce aşteptam pe aeroportul din Heathtrow, puţin înaintea zborului nostru peste Cipru spre Teheran, Moody începu să discute cu un medic iranian care se întorcea acasă după o vizită în America.

— Sunt greutăţi de a ieşi din nou din ţară? l-am întrebat nervoasă.

— Nu, m-a asigurat el.

Medicul iranian ne-a dat câteva sfaturi cum am putea să trecem mai uşor pe la vamă.

— Iranienii, ne explică el, pun taxe vamale foarte mari pe produsele fabricate în America ce sunt introduse în ţară. Dacă le spuneţi însă că rămâneţi acolo şi vreţi să munciţi, atunci e posibil să nu plătiţi nicio vamă, spuse el.

Nu voiam să aud aşa ceva, nici dacă în felul acesta economiseam bani.

— Dar noi nu rămânem.

— Ştiu, mă întrerupse el.

— Nici nu ne gândim să rămânem în Iran, continuai eu. Rămânem acolo numai două săptămâni şi apoi ne întoarcem imediat.

— Da, spuse el. Apoi Moody şi cu el începură să discute în farsi.

Când a venit timpul să urcăm, la bordul avionului,

tremuram din tot corpul. Voiam să ţip, să mă întorc şi să fug jos pe pistă, dar trupul nu dădea ascultare sufletului. Cu Mahtob, care mă ţinea strâns de mână, am urcat în avion, ne-am găsit locurile şi ne-am pus centurile.

În timpul zborului spre Cipru am realizat dilema din mintea mea. Când roţile au atins pământul insulei mediteraneene, ştiam că sosise ultima şansă. Trebuia s-o iau pe Mahtob, să fug şi să iau primul avion spre casă.

M-am oprit asupra acestei opţiuni, dar în urechi îmi răsunau cuvintele avocatei:

— El n-a comis încă nicio crimă. Nu există niciun motiv ca să-l privaţi de dreptul de a o vizita pe Mahtob.

De altfel nici n-aş fi putut fugi din avion. Când aparatul a început să ruleze pe pistă, un steward ne a explicat la microfon că escala din Cipru este foarte scurtă, aşa încât pasagerii care îşi continuau zborul spre Teheran, trebuiau să rămână la bord.

După numai câteva minute eram din nou pe pista de decolare. Motoarele au accelerat. Botul avionului s-a îndreptat în sus, roţile au pierdut contactul cu pământul. Am simţit puterea de împingere a motoarelor care ne urca spre cer.

Mahtob se ghemuise lângă mine, epuizată de lunga

călătorie.

Moody citea o carte iraniană.

Eu stăteam aici, aproape înnebunită de atâta încordare, într-o stare de şoc, ştiind spre ce destinaţie mă îndreptam, dar nu şi soarta care mă aştepta.

24

Miercuri, 29 ianuarie 1986, era o seară rece şi întunecoasă la fel ca dispoziţia mea. Oglinda îmi arătă un obraz roşu, umflat, urmarea unei nopţi pe care o petrecusem plângând. Moody a dus-o pe Mahtob la autobuzul şcolii şi mi-a spus apoi că vom merge la Biroul Liniilor Aeriene Elveţiene pentru a-mi preda paşaportul, pe care ei îl vor păstra acolo până mă voi îmbarca vineri la bordul avionului.

— Trebuie să mă duc împreună cu Chamsey şi *Khanum* Hakim la *tavauni,* i-am reamintit eu.

— Nu putea să treacă peste discuţia mea cu soţia bărbatului cu turban.

Întâi trecem pe la Elveţieni, a spus el.

Asta presupunea o grămadă de vreme, căci Biroul Liniilor Aeriene Elveţiene se afla la capătul opus al oraşului. În timp ce goneam cu taxiul prin oraş, mă concentram asupra drumului pe care-l aveam de făcut mergând la târguieli. Ne va lăsa pe noi, trei femei singure? Voi putea telefona?

Spre îngrijorarea mea Moody mă însoţi la locuinţa lui Chamsey.

— Ce s-a întâmplat? mă întrebă ea când îmi văzu faţa?

N-am răspuns.

— Spune-mi ce s-a întâmplat, pretinse ea.

Moody stătea ameninţător lângă mine.

— Nu vreau să plec în America, am spus eu plângând. Moody pretinde să plec ca să rezolv câteva afaceri. Trebuie să vând totul Dar nu vreau să plec.

Chamsey se întoarse către Moody.

— N-o poţi constrânge să rezolve afaceri într-un asemenea moment. Las-o să plece numai pentru câteva zile la tatăl ei.

— Nu, mârâi Moody. Tatăl ei nu e nici măcar bolnav. E numai un truc. Ei au aranjat totul.

— Ba da, e adevărat, am strigat eu. Tata e cu adevărat bolnav, asta o ştii şi tu.

În faţa lui Chamsey şi Zari ne-am aruncat în faţă unul altuia toată ura pe care o simţeam reciproc.

— Ai căzut în propria ta cursă! răcnea Moody. Asta a fost numai un truc ca să te ducă înapoi în America. Acum trebuie să pleci. Vei pleca şi o să-mi trimiţi toţi banii aici.

— Nu! am ţipat eu.

Moody m-a apucat de braţ şi m-a târât spre uşă.

— Plecăm, a anunţat el.

— *A Bozorg.* Calmează-te, spuse Chamsey. Trebuie să discutaţi despre asta în linişte.

— Plecăm, a repetat Moody.

Când m-a tras cu brutalitate afară, n-am întors şi le-am strigat lui Chamsey şi lui Zari:

— Vă rog, ajutaţi-mă. Interesaţi-vă de mine. O să ne facă ceva.

Moody a trântit uşa.

Ţinându-mă strâns de braţ m-a tras de-a lungul trotuarului îngheţat până la Hakimi. Pe tot drumul, care dura vreo cincisprezece minute, mi-a strigat obscenităţi, repetându-le mereu într-un limbaj degradant. Nu înjurăturile îmi secau atât sufletul, cât ceea ce ţipa:

— N-ai s-o mai vezi niciodată pe Mahtob!

Când ne-am apropiat de casa familiei Hakim, mi-a spus:

— Ia seama! Să nu mai verşi o lacrimă în faţa lui *Khanum* Hakim. Să nu laşi să se observe ceva.

Moody n-a primit ceaşca de ceai oferită de *Khanum* Hakim.

— Să mergem la *tavauni,* a spus el.

Ne-am dus toţi trei la prăvălia moscheei. Moody-nu mi-a dat nicio clipă drumul la braţ. Am cumpărat o provizie de linte şi am plecat acasă.

După-amiază, Moody a lucrat în cabinet. Fără să vorbească un cuvânt cu mine, mă păzea tăcut, aşa cum avea de gând să facă şi următoarele două zile, până când mă voi urca în avionul de America.

După ce s-a întors de la şcoală şi s-a asigurat că tatăl ei e ocupat, Mahtob a venit la mine în bucătărie, spunându-mi brusc:

— Mamă, te rog, du-mă astăzi în America! Era prima oară după luni de zile că îmi cerea aşa ceva. Simţea şi ea că nu mai trebuia să rămânem aici.

Am început s-o legăn în braţele mele. Lacrimile ne şiroiau pe obraji, se amestecau unele cu altele.

— Mahtob, nu putem pleca acum, i-am spus. Dar nu-ţi face nicio grijă. Nu plec şi te las în Teheran. Nu plec fără tine în America.

Cum trebuia să procedez ca să-mi ţin promisiunea? Mă putea oare duce târându-mă şi ţipând până la avion? Mi-am dat seama, că ar fi putut face asta şi nimeni nici nu s-ar fi gândit măcar să-l oprească. Ar fi putut să-mi administreze un sedativ, ca să nu mai pot gândi. Putea să facă orice.

Fereshteh a venit după-amiaza târziu ca să-şi ia rămas bun. Ştia că eram adânc deprimată şi încerca, cât putea

mai bine, să mă mângâie. Nu mă mai puteam preface în faţa ei şi nici a altor prieteni sau a lui Moody. Nu mai puteam pretinde că aş fi o soţie musulmană fericită. Pentru ce?

Moody a apărut şi a cerutceai. A întrebat-o pe Fershteh despre soţul ei şi asta a făcut-o să izbucnească în lacrimi. Fiecare avea problemele lui.

— Te rog, Doamne, te implor, mă rugai, lasă-ne pe Mahtob şi pe mine să putem pleca de lângă Moody. Te rog, te rog, te rog!

Auzisem oare ambulanţa salvării sau fusese doar o impresie? Văzusem luminile aprinse care se reflectau prin fereastră pe perete sau le visam numai? Nu se auzise nicio sirenă. Apăruse pur şi simplu în faţa uşii. Ca o apariţie extraterestră.

O urgenţă! Moody trebuia să plece la spital.

Ochii lui mă priveau ţintă. Şuvoaie întregi de ură, de neîmplinirii şi reproşuri au trecut nerostite în schimbul nostru de priviri. Cum putea el să plece la spital şi să mă lase nepăzită? Ce puteam eu face, încotro trebuia să fug? A ezitat un moment între neîncrederea faţă de mine şi datoria lui morală de medic. Nu putea refuza urgenţa, dar nici să-şi slăbească supravegherea. Fershteh a simţit

dilema în care se afla.

— Rămân eu aici până te întorci, i-a spus ea lui Moody.

Fără niciun cuvânt, Moody şi-a înhăţat servieta medicală şi a sărit în ambulanţa care îl aştepta.

Plecase. Nu ştiam când se va întoarce. După cinci ore sau după o jumătate de oră – asta depindea de natura urgenţei.

Mintea mea a început să lucreze. Iată ocazia pentru care m-am rugat, mi-am spus. Trebuie să fac ceva! Acum!

Fereshteh era o prietenă bună, apropiată şi demnă de toată încrederea. Puteam să-mi încredinţez viaţa în mâinile ei. Dar ea nu ştia nimic despre Amahl, despre intrigile secrete din viaţa mea. Pentru binele ei n-aş fi vrut s-o implic în această treabă. Soţul ei era la închisoare fiindcă gândise împotriva guvernului; şi deja acest lucru îi făcea situaţia destul de precară. N-aveam voie s-o încarc şi mai mult:

Am lăsat să treacă câteva minute, deşi jonglam cu o rezervă de timp pe care n-o ştiam. Apoi i-am spus, încercând cu disperare ca vocea mea să pară cât mai degajată:

— Trebuie să mai cumpăr nişte flori pentru diseară.

Eram invitaţi la vecina noastră Malileh la o cină de adio.

Pretextul era plauzibil, căci să duci flori era ceva de bonton.

— Bine, te duc cu maşina, a spus Fereshteh.

Asta era foarte bine. Ieşeam mai repede de pe strada noastră şi din vecinătate, decât pe jos... Cât mai repede, dar fără să par agitată, am îmbrăcat-o cât am putut de gros pe Mahtob şi am sărit în maşina lui Fereshteh. A parcat în faţa unui magazin de flori, aflat la câteva străzi de noi şi, când a deschis uşa ca să coborâm, i-am spus:

— Lasă-ne aici. Am nevoie de puţin aer proaspăt. Mahtob şi cu mine ne vom întoarce pe jos acasă.

Chiar şi pentru mine suna caraghios ceea ce spusesem. Nimănui nu i-ar fi venit ideea să se plimbe pe o astfel de gheaţă şi zăpadă.

— Te rog, lasă-mă să vă duc, a insistat Fereshteh.

— Nu, am nevoie într-adevăr de aer. Vreau să merg pe jos. M-am întins spre scaunul şoferului şi am îmbrăţişat-o. Părăseşte-ne, am repetat eu. Du-te. Şi-ţi mulţumesc pentru tot.

Avea lacrimi în ochi când îmi spuse:

— Okay.

Mahtob şi cu mine am coborât din maşină şi am privit-o pe Fereshteh plecând.

Vântul rece ne şfichiuia faţa. Îmi era indiferent. Voi simţi frigul mai târziu. Mahtob nu puse nicio întrebare.

Am luat două taxi-oranj diferite ca să ieşim din zonă şi să ne pierdem urmele. În fine, am coborât pe o stradă şi am găsit o cabină telefonică. Cu degetele tremurânde am format numărul particular al lui Amahl de la birou. *A* ridicat imediat receptorul.

— Este absolut ultima mea şansă, am spus. Trebuie să plec chiar în clipa asta.

— Am nevoie de mai mult timp. Nu este totul pregătit.

— Nu se poate. Trebuie să folosesc şansa asta. Dacă nu plec acum n-o voi mai avea niciodată pe Mahtob.

— Okay. Veniţi. Mi-a dat adresa unui apartament din apropierea biroului său şi m-a avertizat să mă conving că n-am fost urmărite.

Am pus receptorul în furcă şi m-am întors spre **Mahtob** ca să-i împărtăşesc minunata noutate:

— Mahtob, am spus, suntem pe drumul spre America.

Spre consternarea mea, ea începu să plângă.

— Ce ai? am întrebat-o. Doar azi după-masă **mi-ai** spus că trebuie să te duc în America.

— Da, scânci ea, Vreau în America, dar nu acum. Vreau mai întâi acasă, să-mi iau iepuraşul.

Mă străduiam să-mi menţin calmul.

— Ascultă, i-am spus, am cumpărat iepuraşul **în** America, aşa-i? Ea dădu din cap. Putem să cumpărăm unul nou în America. Vrei să mergi în America, sau vrei să mergi acasă la tatăl tău?

Mahtob şi-a şters lacrimile. Am văzut în ochii **fiicei** mele de şase ani o hotărâre crescândă şi am ştiut **pe** dată că Moody nu reuşise s-o supună. Nu era un **copil** iranian supus, ascultător, era fiica mea americancă, hotărâtă.

— Vreau în America, decise ea.

— Hai repede, trebuie să găsim un taxi.

— Betty, întrebă tânăra femeie prin uşa abia crăpată.

— Da.

Ea s-a dat la o parte şi ne-a lăsat să intrăm în **apar**tament. Ne trebuise mai mult de o oră ca să găsim drumul, de-a curmezişul Teheranului, prin viscol, cu ajutorul mai multor taxi oranj. Asta i-a oferit timp suficient lui Amahl ca să înceapă pregătirile pentru fuga **noastră** inopinată.

— Amahl a spus să vă dau ceva de mâncare, dacă vă **e** foame, a spus femeia.

Nu-mi era foame, şi nici lui Mahtob. Aveam cu **totul** altceva în minte decât mâncarea. Dar îmi dădeam **foarte**

bine seama că trebuia să profit de orice ocazie ca să **ne** întărim puterile pentru ceea ce ne aştepta şi pentru **ne**siguranţa misterioasă a nopţii de iarnă care se apropia, ca şi pentru următoarele zile şi nopţi pline **de** pericol.

— Da, spusei, vă rog.

Femeia şi-a înfăşurat capul într-un *rusari* negru, ascunzându-şi faţa tânără. O fi fost vreo studentă? mă gândeam. Cât ştia despre noi? Ce fel de relaţii avea cu Amahl?

— Mă întorc imediat, a spus ea.

Ne-a lăsat singure în noul nostru mediu. Am tras imediat draperiile.

Apartamentul era mic şi neîngrijit, dar era mai sigur decât strada. În sufragerie se afla o sofa veche cu arcurile stricate. În dormitor nu era niciun pat; pe podea se aflau rulate câteva aşternuturi.

Teama era molipsitoare şi puteam vedea cum teama mea se reflecta în ochii lui Mahtob. Se întorsese oare Moody deja? Anunţase poliţia?

Dar în ochii lui Mahtob era mai mult decât frică. Nervozitate, energie, speranţă? Cel puţin întreprinseserăm *ceva.* Spre bine sau spre rău; oricum lunile de paralizantă pasivitate aparţineau de-acum trecutului.

Întrebările nu-mi dădeau pace. Ce se va întâmpla dacă nu vom reuşi să ieşim repede din Teheran? O să stăm multe nopţi închise aici? Prea multă lume îmi spusese că pentru a putea spera în reuşita unei fugi era nevoie ca totul să fie planificat pe minute. Încălcasem regula.

Am luat receptorul şi, după cum fusesem instruită, i-am telefonat lui Amahl, ca să-i anunţ sosirea noastră în siguranţă.

— *Aahlo,* auzi vocea familiară.

— Suntem aici, am spus.

— Betty! strigă el. Sunt atât de fericit că aţi ajuns cu bine în apartament. Nu vă faceţi griji. Totul va fi bine. Avem grijă de dumneavoastră. Am luat contact cu câţiva oameni şi am să lucrez toată noaptea la un plan de fugă. Nu e încă nimic definitivat, dar lucrez la el.

— Vă rog, grăbiţi-vă.

— Bine, nici**o** grijă. Vom reuşi. Apoi adăugă: Fata **vă va** aduce mâncare, apoi va trebui să plece. Dar eu **voi** veni primul mâine de dimineaţă ca să vă aduc micul dejun. Rămâneţi în casă. Nu părăsiţi clădirea şi nu **vă apropiaţi** de ferestre. Dacă aveţi nevoie de ceva, sunaţi-mă. Dacă e necesar, vă rog să mă sunaţi şi noaptea, oricând, sunaţi-mă.

— Okay.

— Dar m-am gândit la ceva şi v-aş ruga să vă notaţi ce-am să vă spun. Am pus receptorul jos şi am scos din poşetă o foaie de hârtie şi un creion. Ca să vă putem scoate din Teheran, avem nevoie de timp din partea soţului dumneavoastră, continuă Amahl. Aş vrea să-i telefonaţi. Trebuie să-l convingeţi că ar fi posibil să vă întoarceţi la el.

— Să-l Sun pe Moody, e, într-adevăr un lucru pe care n-aş vrea să-l fac, am protestat eu.

— Ştiu asta, dar trebuie s-o faceţi.

— Mi-a dat indicaţii precise ce trebuiam să spun şi mi-am luat notiţe.

Curând după discuţia cu Amahl, tânăra femeie s-a reîntors, aducându-ne o pizza iraniană – câteva picături de sos de roşii şi carne tocată pe un *lavash* uscat – şi două sticle de cola. Ne-a primit mulţumirile şi a plecat repede; misiunea ei era încheiată.

— Nu vreau deloc din asta, spuse Mahtob uitându-se la pizza atât de puţin apetisantă.

Nici eu nu voiam nimic. Pentru moment ne hrăneam, exclusiv, cu adrenalină.

Mi-am aruncat o privire pe notiţe, le-am transcris citeţ,

le-am citit cu atenţie şi am început să mimez în gând discuţia. Apoi mi-am dat seama că de fapt amânam cât puteam discuţia cu Moody. Am Luat în silă receptorul şi am format numărul nostru de acasă.

Moody a răspuns la primul semnal.

— Eu sunt, am spus.

— Unde eşti? mă apostrofă el.

— La prieteni.

— Care prieteni?

— Nu-ţi spun.

— Să vii imediat acasă, a comandat el.

Comportamentul impulsiv îi era caracteristic lui Moody, dar nu m-am lăsat impresionată şi am urmat indicaţiile lui Amahl.

— Trebuie să discutăm câteva lucruri, am spus eu. Mi-ar face plăcere să rezolv această problemă dacă şi tu ai fi dispus s-o faci.

— Da, sunt. Vocea îi devenise mai calmă, mai calculată. Vino acasă şi vom încerca propuse el.

— Nu vreau să afle toţi ce s-a întâmplat, i-am spus eu. Aş vrea să nu-i povesteşti asta nici lui Mammal sau Majid, nici surorii tale sau altcuiva; dacă vrem să rezolvăm asta, atunci e problema noastră şi trebuie s-o rezolvăm

împreună. În ultimele zile Mammal s-a amestecat din nou în viaţa ta şi toate lucrurile au luat-o razna. Nu voi accepta nicio discuţie dacă nu eşti de acord cu acest lucru.

Moody nu părea fericit de tonul hotărât al vocii mele.

— Vino înapoi acasă şi vom discuta despre asta, repetă el.

— Dacă vin acasă, îl pui pe Mammal la uşă ca s-o înhaţe pe Mahtob, iar pe mine mă închizi, după cum ai promis.

Moody era năucit şi nu ştia pe ce ton să-mi vorbească. Vocea i se mai îmblânzise.

— Nu, nu voi face asta, promit. Mi-am contramandat orele de consultaţie de mâine. Vino acasă. Mâncăm împreună şi apoi putem discuta toată noaptea.

— N-am să mă urc vineri în avion.

— Nu pot să-ţi promit asta.

— Okay, atunci ţi-o spun acum. N-am să mă urc vineri în avion.

Mi-am dat seama că vocea îmi devenise mai nervoasă. Fii, atentă, mă avertizai. Nu te lăsa prinsă. Trebuie să obţii o amânare, nu să te laşi implicată într-o ceartă.

La celălalt capăt al firului, Moody ţipa:

— Nu promit nimic! Vino imediat acasă! Îţi dau timp o jumătate de oră, sau fac ceea ce trebuie să fac.

Ştiam, asta însemna că va anunţa poliţia şi de aceea am folosit atuul pe care Amahl mi-l pusese la dispoziţie.

— Ascultă, am spus pe un ton hotărât; tu practici medicina fără aprobare. Dacă-mi faci necazuri, te reclam.

Tonul lui Moody a devenit brusc mai blând.

— Nu, te rog, nu face aşa ceva, mă imploră el. Ne trebuie bani. Doar pentru noi am făcut asta, nu face **aşa** ceva. Vino acasă.

— Mai întâi trebuie să mă gândesc, am spus şi am închis telefonul.

Nu ştiam ce avea de gând Moody să facă imediat după aceea, dar ştiam că încă nu anunţase poliţia, iar eu mă bazam că ameninţarea mea îl va împiedica s-o facă încă, cel puţin în seara aceea.

M-am întors spre Mahtob care ascultase încordată sfârşitul conversaţiei mele cu Moody.

Am vorbit despre fuga noastră în America:

— Eşti sigură că vrei să faci asta? am întrebat-o. Ştii că dacă facem asta n-ai să-l mai revezi niciodată pe tatăl tău...

— Da, spuse ea. Asta e ceea ce vreau. Vreau să merg în America.

Am fost încă o dată surprinsă de puterea ei de

înţelegere. Hotărârea din vocea ei mă făcea şi pe mine **mai** puternică. Nu mai exista întoarcere.

În următoarele ore am vorbit excitate, amintindu-ne despre America. Plecaserăm de atâta vreme de acolo! Flecăreala noastră a fost întreruptă de câteva ori de către Amahl care ne suna ca să ne întrebe dacă ne simţim bine şi să ne împărtăşească despre vagile lui progrese în privinţa planului de fugă.

A sunat pentru ultima oară pe la ora douăsprezece **şi** jumătate noaptea.

— În noaptea asta nu vă mai sun, a spus el. Aveţi nevoie de somn, având în vedere zilele grele ce vă **aş**teaptă. Acum culcaţi-vă. Am să vorbesc mâine dimineaţă cu dumneavoastră.

Mahtob şi cu mine am împins jumătăţile stricate ale sofalei una lângă alta şi am petrecut orele următoare rugându-ne sau răsucindu-ne de pe-o parte pe alta. Mahtob a reuşit să aţipească, dar eu am rămas trează până ce zorii au invadat camera şi chiar atunci ne-a sunat **şi** Amahl ca să ne anunţe că vine spre noi.

A sosit către ora şapte şi ne-a adus o sacoşă de picnic, plină cu pâine, brânză de oaie, roşii, castraveţi, ouă şi lapte. Avea şi cărţi de desenat şi creioane colorate pentru

Mahtob şi sacoşa de plastic cu hainele de schimb şi amintirile pe care i-o dădusem marţi la birou. Îmi dădu şi o poşetă scumpă de piele pentru umăr, ca dar de despărţire.

— Am lucrat toată noaptea şi am vorbit cu diverşi oameni, spuse el. Planul e în aşa fel făcut încât trebuie să fugiţi prin Turcia.

— Turcia! Am intrat în panică. Un zbor la Bandar-Abbas şi un drum cu vaporul peste Golful Persic – un zbor la Zahidan, continuat cu o trecere clandestină în Pakistan – un zbor la Tokio cu un paşaport împrumutat – erau alternativele la care lucrase. Turcia reprezentase întotdeauna ultima variantă pentru Amahl. El îmi spusese că o fugă prin Turcia nu e numai foarte obositoare din punct de vedere fizic, dar şi cea mai riscantă din cauza oamenilor care o organizau.

— Pentru că sunteţi dată dispărută, nu puteţi zbura cu avionul, îmi explică el. Trebuie să părăsiţi Teheranul cu maşina. Până la graniţa turcă e un drum foarte lung, dar e totuşi cea mai apropiată. Tocmai aranjase ca cineva să ne ducă cu maşina până la Tabriz, în partea de nord-vest a Iranului, şi apoi mai departe, unde trebuia să trecem graniţa clandestin, într-o ambulanţă a Crucii Roşii.

— Au pretins treizeci de mii de dolari americani, spuse

Amahl. E prea mult. Duc tratative să mai lase din preţ. Am ajuns la cincisprezece mii, dar e încă mult prea mult.

— E în ordine, aranjaţi, am spus eu.

În realitate nu mai ştiam ce bani mai aveam acasă în cont, dar îmi era indiferent. O să fac eu rost cumva, cândva, de bani.

Amahl clătină din cap:

— E încă prea mult, spuse el.

Brusc mi-am dat seama că vorbeam de banii lui Amahl şi nu de-ai mei. El era cel care plătea întâi, fără nicio garanţie că voi ajunge în America şi îi voi putea restitui.

— Voi încerca să-i presez, spuse el. Astăzi am multe de făcut. Dacă aveţi nevoie de ceva, sunaţi-mă la birou.

Mahtob şi cu mine am petrecut o zi tensionată, obligate să stăm degeaba; am vorbit, ne-am rugat. Din când în când Mahtob lua câte o carte de desenat, dar nu reuşea să se concentreze prea multă vreme. Păşeam încoace şi încolo pe covorul persan uzat, iar dispoziţia mea oscila între teamă şi bucurie. Eram egoistă? Puneam în joc viaţa fiicei mele? Oricât ar fi fost de rău, pentru ea, n-ar fi fost mai bine să crească aici – cu sau fără mine decât deloc?

Amahl a venit din nou către prânz şi mi-a raportat că reuşise să scadă preţul la 12.000 dolari.

— Primiţi, i-am spus eu. Nu contează preţul.

— Nu cred că pot scădea mai mult.

— Acceptaţi, am repetat.

— E-n ordine, spuse el.

Apoi încercă să mă liniştească. Aceşti oameni nu vă vor face nimic. Vă promit acest lucru. Sunt oameni buni. M-am informat şi, dumneavoastră ştiţi că dacă aş avea măcar vreo bănuială că v-ar putea face necazuri, nu v-aş trimite cu ei. Nu sunt de cea mai bună calitate, dar trebuie să acţionăm repede. Vor avea grijă de dumneavoastră aşa cum trebuie.

Noaptea de joi spre vineri a durat o veşnicie, căci somnul nu s-a lipit de mine. Sofaua era atât de incomodă, încât de data asta am încercat să ne întindem pe podea, şi am desfăcut aşternuturile subţiri. Mahtob, cu nevinovăţia ei de copil adormise, dar eu nu-mi puteam găsi liniştea până nu-mi vedeam fiica în America – sau vom muri în această încercare.

Vineri dimineaţă, devreme, Amahl a venit din nou cu mai multă mâncare – un soi de preparat din carne de pui, învelit într-un ziar, iar pentru Mahtob comflackes – greu de găsit – şi mai multe cărţi de colorat, o pătură, un *manto* pentru Mahtob, un *chador* negru pentru mine şi un tub

subţire de gumă de mestecat, importată din Germania... În timp ce Mahtob era ocupată cu aceste delicatese, Amahl îmi prezentă situaţia.

— Lucrez continuu la plan, spuse el. E dificil din cauză că cei mai mulţi oameni nu au telefon.

— Când plecăm? am întrebat repede.

— Nu vă pot spune, a răspuns el. De aceea, aş dori ca astăzi după-amiază să-l mai sunaţi o dată pe soţul dumneavoastră, dar nu de aici. O să vin şi o să rămân cu Mahtob, ca să puteţi telefona de la o cabină. O să vă scriu dinainte ce va trebui să-i spuneţi.

— Bine, am spus.

Mahtob şi cu mine aveam amândouă încredere în Amahl. N-ar rămâne cu nimeni altcineva dacă eu aş pleca. Dar înţelegea foarte bine ce se petrecea în jurul ei. Râzând şi mestecând gumă, a fost de acord cu propunerea lui Amahl.

După-amiază am părăsit siguranţa relativă a apartamentului lui Amahl şi am ieşit afară, pe străzile îngheţate şi periculoase ale Teheranului. Pentru prima oară într-un an şi jumătate eram recunoscătoare că mă puteam ascunde sub *chador.* Vântul rece mă sufla zdravăn în timp ce mă îndreptam, ca să fiu în siguranţă, spre o

cabină telefonică, aflată în apropiere, pe colţ. Degetele înii erau înţepenite când am luat receptorul şi am format numărul. Mi-am scos din poşetă hârtia pe care îmi notasem indicaţiile lui Amahl.

La telefon a răspuns Majid.

— Unde eşti? a întrebat el? Unde eşti?

Fără să-i răspund, l-am întrebat şi eu:

— Unde-i Moody, vreau să vorbesc cu el.

— Moody nu-i acasă. E la aeroport.

— Când se întoarce?

— În aproximativ trei ore...

— Vreau să discut cu el despre acest lucru.

— Da, şi el doreşte să vorbească cu tine. Vino, te rog.

— Bine, atunci vin mâine împreună cu Mahtob şi cu avocatul meu ca să putem discuta amândoi, dar aş vrea să nu mai fie nimeni altcineva acolo. Spune-i că pot veni între orele unsprezece şi douăsprezece sau între şase şi opt. Sunt singurele ore pe care le are libere avocatul meu, am minţit eu.

— Vino între unsprezece şi douăsprezece, spuse Majid. Şi-a anulat toate consultaţiile pentru mâine dimineaţă. Dar nu veni cu niciun avocat.

— Ba da, nuvin fără avocatul meu.

— Adu-o şi pe Mahtob şi vino singură, insistă Majid. Vom rezolva treaba. Voi fi şi eu aici.

— Mi-e frică, am spus eu. Ultima oară Moody m-a bătut şi m-a închis, iar tu şi familia ta nu aţi luat nicio măsură împotriva lui.

— Nu-ţi face griji. Eu voi fi aici, repetă Majid.

Îmi făcea bine să-i pot râde sarcastic în faţă unei rude a lui Moody şi asta o făceam acum:

— Mi-a fost de ajuns, am murmurat eu. Am mai trecut o dată prin asta. Te rog să-i transmiţi mesajul meu.

După convorbire am început să tremur de groază. Ştiam de ce se dusese Moody la aeroport. Voia să-mi retragă paşaportul iranian de la Elveţieni. Nu voia să rişte ca eu să i-o iau înainte. Se va duce apoi la poliţie? Chiar şi în anonimatul chador-ului mă simţeam goală pe străzile Teheranului, pe drumul de întoarcere spre locuinţa lui Amahl. Peste tot stăteau poliţişti cu arma în poziţie de tragere. Eram sigură că mă căutau pe mine.

Îmi dădeam seama foarte clar că, oricât de periculos ar fi fost, trebuia să risc şi să fug. Puteau fi contrabandiştiii din nord-vestul Iranului, oricât de înspăimântători şi sinistri, ei nu puteau reprezenta pentru mine un pericol mai mare decât soţul meu. Fusesem deja răpită, ţinută cu

sila, violată. Iar Moody era capabil chiar să mă omoare.

Când m-am întors în apartament, Amahl îmi spuse:

— Plecaţi în seara asta. A scos o hartă, mi-a pus-o în faţă şi mi-a arătat ruta călătoriei: un drum lung, greu, de la Teheran la Tabriz, apoi mai departe, în sus spre munţii care erau controlaţi în egală măsură de rebelii kurzi şi de patrule ale pasdar-ului. Kurzii se împotriviseră regimului şahului şi erau la fel de ostili Ayatollahului. Dacă cineva vorbeşte cu dumneavoastră nu aveţi voie să-i spuneţi nimic, mă avertiză Amahl. Nu spuneţi nimic despre mine. Nu spuneţi că sunteţi americancă. Nu spuneţi ce s-a întâmplat.

Sarcina contrabandiştilor era să ne ducă de la Teheran la graniţă şi, cu o ambulanţă a Crucii Roşii, să ne treacă clandestin în Turcia, până în oraşul Van, în munţii din estul Turciei. De acolo trebuia să ne descurcăm singure. Trebuia să fim în continuare foarte precaute, ne avertiză Amahl. Întrucât nu vom trece graniţa pe la un punct de control, nu vom avea nicio ştampilă de intrare pe paşapoartele noastre americane. Dacă ne vor prinde, autorităţile turceşti nu ne vor trimite înapoi în Iran, dar ne vor aresta şi, ar fi posibil, să ne despartă.

De la Van ne vom duce direct cu avionul sau cu

autobuzul la Ankara şi vom căuta Ambasada Americii. Abia acolo vom fi în siguranţă.

Amahl mi-a dat o provizie de fise:

— Sunaţi-mă de la fiecare cabină telefonică de pe drum, spuse el. Dar alegeţi-vă cuvintele cu grijă. A privit o secundă în tavan. Ispahan, spuse el, numind un oraş iranian. Acesta va fi codul nostru pentru Ankara. Când veţi fi la Ankara, spuneţi-mi că sunteţi la Ispahan.

Voiam ca Amahl să mai rămână, să mai vorbească cu mine şi cu Mahtob. Atâta timp cât era prezent alături de noi mă simţeam în siguranţă. Dar el se grăbea ca în duminica musulmană să-şi rezolve celelalte treburi.

Era ultima mea vineri în Iran? Ce trebuia să iau cu mine? M-am uitat la covorul gros de perete pe care îl cărasem marţi cu mine la biroul lui Amahl. Ce mă apucase? Nu-mi trebuia. Nu aveam nevoie de nimic. Voiam doar să ajung acasă, atâta tot. Carpeta trebuia să rămână aici, la fel ca şi şofranul.

Poate că pe drum puteam să transform bijuteriile în bani lichizi, iar de ceas aveam nevoie ca să ştiu cât era ora. Aşadar, am îndesat aceste lucruri în sacoşa mea, împreună cu o cămaşă de noapte pentru Mahtob şi schimburi curate pentru mine. Mahtob împachetase

fursecurile, comflackes şi câteva cărţi de desenat în ghiozdanul ei.

Cu asta eram gata, pregătite. Aşteptam numai semnalul.

Către ora şase, Amahl telefonă şi ne spuse:

— Plecaţi la ora şapte.

O oră. După atâtea zile, săptămâni, luni, mai aveam încă o oră de aşteptat. Fusesem atât de des dezamăgită. Gândurile au început să mi se învârtească din nou prin minte. Doamne mă rugam eu, ce fac? Te rog, însoţeşte-ne... Te rog, ai grijă de fiica mea, orice s-ar întâmpla.

La ora şapte şi zece a sosit Amahl cu doi bărbaţi pe care nu-i mai văzusem niciodată.

Erau mai tineri decât mă aşteptasem, poate puţin peste treizeci de ani. Unul dintre ei, care rupea câteva cuvinte englezeşti, purta jeans, T-shirt şi o jachetă de motociclist.

Mi-l evoca pe Fonzi din serialul american „Zile fericite”. Celălalt, un bărbat bărbos, purta o jachetă sport. Făcură o impresie plăcută asupra mea şi a lui Mahtob.

Nu mai aveam timp de pierdut. I-am ajutat lui Mahtob să se îmbrace cu *manto*-ul şi mi-am acoperit faţa complet cu *chador-ul* negru.

M-am întors spre Amahl şi, amândoi, brusc, am fost

cuprinşi de un val de emoţie. Sosise momentul definitivei despărţiri.

— Sunteţi sigură că vreţi să faceţi acest lucru? m-a întrebat Amahl.

— Da, am răspuns eu. Vreau să plec.

Avea lacrimi în ochi, când ne-a spus:

— Vă iubesc pe amândouă, iar apoi, către Mahtob: Ai o mamă deosebită, ai grijă de ea.

— O să am, a rostit Mahtob solemn.

— Apreciez tot ce aţi făcut pentru noi, am spus eu. Vă voi trimite cei douăsprezece mii de dolari pentru contrabandişti de îndată ce vom ajunge în America.

— Bine, aprobă el.

— Dar dumneavoastră aţi făcut atâtea pentru noi, am adăugat eu. Şi dumneavoastră ar trebui să primiţi ceva.

Amahl se uită la fiica mea. Ea era speriată.

— Singura plată pe care mi-o doresc, este un zâmbet pe chipul fiicei dumneavoastră, spuse el. Apoi trase marginea *chador-ului* de pe faţa mea şi mă sărută uşor pe obraz. Şi acum, repede! comandă el.

Mahtob şi cu mine am zbughit-o pe uşă împreună cu bărbatul cel tânăr pe care îl numeam în gând Fonzi. Al doilea bărbat a rămas în urmă cu Amahl.

Fonzi ne-a condus la o maşină obişnuită care era parcată pe stradă. M-am cocoţat înăuntru şi am luat-o pe Mahtob în braţe. Fugeam în întunericul crescând al serii de vineri, pe un drum cu primejdii nebănuite, spre o destinaţie necunoscută. A sosit momentul, mă gândeam. Vom reuşi oare? Putem reuşi numai cu ajutorul lui Dumnezeu. Dacă el n-a vrea, înseamnă că are alte gânduri în privinţa noastră. Şi, în timp ce încercam să ne strecurăm printre maşini care claxonau, cu şoferi care scrâşneau înjurături, aruncându-ne priviri întunecate, sau trecători trişti, nu-mi venea să cred că viaţa de aici era aceea pe care ne-o hărăzise Dumnezeu.

Sirenele şi claxoanele urlau pretutindeni în jurul nostru. Era zgomotul obişnuit al străzilor iraniene, dar în mintea mea era ceva legat în mod direct de noi. Mi-am strâns şi mai tare *chador-ul* pe faţă, acoperindu-mi-o toată, cu excepţia ochiului stâng, dar şi aşa mă simţeam expusă şi vulnerabilă.

Am mers aproape o jumătate de oră înapoi, în direcţia locuinţei noastre, spre nordul oraşului. Brusc, Fonzi a frânat, cotind scurt, pe o străduţă îngustă.

— *Bia, zud bash!* Veniţi, grăbiţi-vă! porunci el.

Am coborât repede pe trotuar şi am fost împinse pe

bancheta din spate a unei a doua maşini, Nu era timp de întrebări. Mai mulţi străini au sărit în spatele nostru înăuntru şi am plecat repede mai departe, lăsându-l în urmă pe Fonzi.

Imediat am început să-i cercetez pe tovarăşii noştri de călătorie. Mahtob şi cu mine stăteam în spatele noului nostru şofer, un bărbat de vreo treizeci de ani. lângă el stătea un băiat de vreo doisprezece ani, iar pe locul „de tras”, alături, un alt bărbat mai vârstnic.

În dreapta noastră, la mijlocul banchetei din spate stătea o fetiţă de vârsta lui Mahtob, îmbrăcată într-un palton londonez, iar lângă ea o femeie. Toţi vorbeau în farsi, prea repede pentru mine, dar din tonul familiar al conversaţiei mi-am dat seama că era vorba de o familie.

Eram o familie! am realizat brusc. Ăsta era camuflajul nostru.

Cine erau aceşti oameni? Cât de mult ştiau despre noi? Voiau şi ei să fugă?

Şoferul a mers spre vest, a întors pe străzile oraşului şi s-a apropiat de o autostradă, care ducea afară, în câmp deschis. La marginea oraşului am oprit la un punct de control. Inspectorul s-a uitat în maşină şi şi-a îndreptat arma spre feţele noastre. Dar n-a văzut decât o familie

tipic iraniană, aflată într-o excursie de vineri seara, şapte într-o maşină. Ne-a făcut semn să trecem.

Odată aflaţi pe autostradă, o şosea modernă cu patru benzi de circulaţie, am pornit-o imediat cu viteză mare, de vreo 140 km/oră, în noapte. Femeia de pe locul din spate a încercat să intre în vorbă cu mine, amestecând fărâme de engleză în farsi-ul ei. Mi-am amintit de avertismentul lui Amahl, de a nu povesti nimănui despre noi. Această femeie nu trebuia să ştie că eram americance, dar părea totuşi să ştie. Am pretins că n-o înţeleg. Cât am putut de repede, m-am prefăcut că am adormit, ca să pun capăt străduniilor ei de a încropi o conversaţie. Mahtob dormea agitată.

Ştiam de la Amahl că Tabrizul era la cel puţin cinci sute de kilometri depărtare şi că de acolo până la graniţă mai erau vreo sută cincizeci de kilometri. Ceilalţi călători se liniştiseră şi moţăiau. Şi mie mi-ar fi prins bine un somn, dar nu voia să vină.

Priveam cu ochiul stâng ca să văd cât înaintam. Minute nesfârşite ticăiau la ceasul meu. Îmi era clar că, la această viteză, ne apropiam, cu fiecare minut care trecea, cu câte doi kilometri de graniţă.

Am trecut pe lângă indicatoare ce anunţau oraşe

necunoscute: Kazvin, Takistan, Ziaabad.

La un moment dat, târziu, după miezul nopţii, undeva într-un loc sălbatic, între Ziaabad şi Zanjan, şoferul a încetinit viteza. Am privit alertată că opriserăm într-un loc de parcare de lângă o benzinărie şi o cafenea mică. Ceilalţi m-au invitat să merg cu ei înăuntru, dar nu voiam să risc. Mă temeam că, poate, între timp ne căuta poliţia.

Am arătat-o pe Mahtob care dormea în braţele mele şi le-am dat să înţeleagă că rămâneam în maşină.

Familia a intrat în cafenea şi a stat, după părerea mea, destul de mult. Un şir întreg de maşini parcase în faţa uşii. Prin ferestrele cafenelei puteam să văd o mulţime de oameni care făceau un popas şi beau ceai. O invidiam pe Mahtob pentru somnul ei. În felul ăsta timpul trecea foarte repede. De-aş putea închide odată ochii să adorm şi să mă trezesc din nou în America!

În cele din urmă, unul dintre bărbaţi se întoarse din nou la maşină:

— *Nescafe* bolborosi el şi-mi oferi, spre surpriza mea, o ceaşcă de cafea. În Teheran era aproape imposibil să găseşti cafea, iar aici aveam o ceaşcă plină de cafea aromată, într-un restaurant oarecare, în mijlocul drumului. Era o cafea tare, groaznică, dar am găsit că era foarte

drăguţ din partea bărbatului că se gândise la mine. Am murmurat un mulţumesc şi am băut. Mahtob nu se mişcase.

Curând s-au întors cu toţii la maşinlă şi ne-am îndepărtat cu viteză, dinspre Teheran spre graniţă. Autostrada s-a transformat într-o şosea cu două benzi, care urca, în serpentină, către munţi.

În curând fulgi de zăpadă loviră parbrizul. Şoferul puse în funcţiune ştergătoarele şi dădu drumul la căldură. Viscolul a devenit şi mai puternic, aproape sălbatic. În faţa noastră şoseaua era ca oglinda, dar şoferul n-a micşorat deloc viteza turbată. Dacă vom avea norocul să nu fim descoperite de autorităţi, atunci vom muri cu siguranţă într-un groaznic accident de maşină, mă gândeam eu. Din când în când, alunecam pe zăpadă, dar şoferul redresa repede maşina, ţinând-o sub control. Era un şofer deosebit de îndemânatic, dar dacă ar fi trebuit să frâneze brusc, nu mai exista nicio speranţă.

Oboseala mi-a învins teama şi am aţipit cufundându-mă într-o stare de somnolenţă agitată, ca să mă trezesc pe jumătate la fiecare zdruncinătură a maşinii.

În sfârşit a apărut şi soarele deasupra unui peisaj îngheţat, străin. Deasupra noastră se îngrămădeau munţii

acoperiţi cu zăpadă. Mai departe, spre vest, vârfurile au devenit mai înalte şi mai înspăimântătoare. Iar noi încă mai goneam pe şoseaua îngheţată.

Când văzu că m-am trezit, femeia încercă din nou să intre în vorbă cu mine. Spuse ceva despre faptul că şi ea voia să meargă în America.

— Iranul e atât de rău, şoptea ea, încât nu putem primi nicio viză.

Mahtob se mişcă, se întinse şi căscă:

— Fă-te că nu înţelegi nimic, i-am şoptit. Nu traduce. Ea dădu din cap.

Ne apropiam de Tabriz şi am încetinit când am ajuns la un punct de control. Mi s-a oprit inima când am văzut cum în faţa noastră soldaţii opreau unele maşini, în timp ce pe altele le lăsau să treacă. Maşina noastră a fost una dintre cele oprite la întâmplare. Un ofiţer tânăr şi obraznic de la *pasdar* şi-a băgat capul pe fereastră şi a vorbit cu şoferul. Mi-am ţinut respiraţia căci eu şi Mahtob aveam la noi numai paşapoartele noastre americane. Eram oare pe lista unor refugiaţi căutaţi? Pasdar-ul *a* vorbit puţin cu şoferul şi ne-a făcut semn să trecem. Toţi din maşină au răsuflat uşuraţi.

Am intrat în Tabriz. Era mai mic decât Teheranul, dar

mai curat, mai proaspăt. Poate era doar un efect al zăpezii proaspete, sau poate pentru că acest oraş îmi dădea un sentiment de libertate.

Tabriz face parte din Republica Islamică Iran, dar era foarte departe de centrul agitaţiei revoluţionare.

Pasdar-ul şi trupele iraniene patrulau peste tot, dar am avut repede impresia că oamenii din Tabriz aveau mai multă libertate decât cei din Teheran.

La fel ca Teheranul, dar la o scară mai redusă, Tabrizul reprezenta un contrast între arhitectura modernă, înaltă, şi colibele prăpădite. În Iran, Orientul se întâlneşte cu Occidentul, dar nimeni nu ştie ce stil de viaţă se va impune.

Şoferul a condus pe străduţe dosnice, până când s-a oprit brusc. În propoziţii abrupte, femeia îi ordonă băiatului să coboare. Înţelegeam destul farsi ca să-mi dau seama că trebuia să meargă să-şi viziteze mătuşa. A fost instruit să nu-i povestească nimic despre noi sau despre intenţiile noastre. Băiatul dispăru într-o străduţă, dar se reîntoarse după câteva minute. Mătuşa lui nu era acasă, spuse el. Femeia a coborât şi a înaintat cu el pe străduţă, iar acest lucru m-a neliniştit fără să ştiu de ce. Mi-am dat seama că prezenţa ei în maşină avea un efect liniştitor asupra mea,

deşi era o străină. Bărbaţii erau amabili, dar nu voiam să fiu singură cu ei. Voiam să mai fie o femeie cu mine.

Mahtob începu să se agite:

— Nu mi-e bine, se plânse ea.

Fruntea îi frigea. Spuse că-i e greaţă. M-am mutat cu ea în partea dinspre trotuar şi am deschis uşa, tocmai la timp ca să poată voma. Şi ea suferea din cauza încordării. Am aşteptat neliniştite câteva minute, până când femeia s-a întors singură.

Mătuşa era acasă, relată ea, dar nu auzise când băiatul bătuse la uşă. Am respirat uşurată, întrucât femeia continua să meargă cu noi. Apoi am plecat mai departe.

După două sau trei minute, am oprit într-o intersecţie aglomerată. Părea să fie piaţa oraşului. Şoferul nostru a oprit chiar în faţa unui poliţist care dirija circulaţia.

— *Zud bash! Zud bash!* Repede! Repede! spuse femeia, când un bărbat de pe trotuar deschise uşa şi ne făcu semn să ieşim afară. Am fost transferate într-o maşină oprită chiar în spatele nostru, în timp ce primul şofer discuta aprins cu poliţistul, care îi spunea că nu avea voie să parcheze acolo. Dacă toată întâmplarea fusese gândită pentru distragerea atenţiei, funcţionase straşnic. Până când să observe cineva ce se întâmplă, eu şi cu Mahtob ne

aflam deja în a doua maşină. Bărbatul, femeia şi fetiţa au năvălit după noi şi din nou am gonit mai departe, lăsându-l în urmă pe primul şofer, prins într-o ceartă gălăgioasă cu poliţistul.

Femeia făcu o mişcare cu mâna în direcţia noului nostru şofer, un bărbat mai bătrân, de vreo cincizeci şi cinci de ani

Şoferul părea să fie amabil, dar nu realiza probabil că era implicat într-o dramă internaţională. Avea ordin să ne ducă, pur şi simplu, de la punctul A la punctul B. Nu ştia probabil nimic mai mult.

După ce am străbătut Tabriz-ul, am ajuns în alt oraş. Şoferul ne-a condus printr-un labirint aproape nesfârşit de străzi. Pretutindeni se puteau vedea urmele războiului. Blocuri întregi erau distruse de bombe. Pereţii caselor erau ciuruiţi de gloanţe. Soldaţii patrulau peste tot. După un timp ne-am oprit la marginea unei străzi, în spateleunui camion albastru în care se aflau doi bărbaţi. Bărbatul de lângă şofer a coborât, a venit direct la maşina noastră şi a vorbit cu şoferul într-o limbă străină pe care, în agitaţia mea, am luat-o drept turcă.

Omul s-a întors apoi din nou la camion, care a pornit repede. Maşina noastră l-a urmat, dar l-am pierdut repede

în aglomeraţie. Un timp am făcut înconjurul oraşului. De ce dura atât de mult? mă întrebam. Doamne, fă să putem avansa! Era într-o sâmbătă, ziua când trebuia să mă duc cu avocatul la Moody. Cât o să aştepte până o să-şi dea seama că l-am tras pe sfoară?

O să se înfurie atât de tare încât o să reclame la poliţie? Sau o şi făcuse deja? Nu aveam de unde să aflu.

Mă gândeam la Amahl. Până acum nu avusesem nici**o** posibilitate să-i telefonez, după cum mă rugase. Era probabil îngrijorat.

Ce se întâmplase oare cu Joe şi John, cu părinţii mei din îndepărtatul Michigan? îi vor telefona lui Moody? îşi vor face imediat griji pentru viaţa mea şi a lui Mahtob la fel ca pentru viaţa tatii? Vor avea loc în viitorul apropiat trei decese în familie?

Să mergem mai repede, aş fi vrut să strig.

În sfârşit, am părăsit oraşul şi ne-am îndreptat, pe o şosea, spre vest. Orele se scurseseră în tăcere, întrerupte numai de un incident.

— *Nakon!* mârâi şoferul, întorcându-se spre Mahtob! Nu face asta!

— Îi împingi scaunul, îi spusei lui Mahtob şi i-am tras picioarele pe scaunul nostru.

Am mers mai departe. În cele din urmă, după-amiaza, am oprit lângă o casă abandonată de pe o şosea de ţară. Un camion a oprit chiar în spatele nostru – acelaşi pe care îl văzuserăm în oraş. Venise probabil după noi. Mahtob şi cu mine am primit indicaţia să ne urcăm în camion şi când am trecut în cealaltă maşină, maşina cu care venisem a plecat, lăsându-ne singure cu un nou şofer şi cu încă un bărbat străin.

Şoferul arăta mai curând a indian american decât a iranian. Părul lui negru-albăstrui era tuns şi pieptănat cu grijă, iar pometii proeminenţi ai obrajilor îşi puneau pecetea asupra trăsăturilor aspre ale feţei. Mâna lui cu pielea de culoare închisă mă înspăimânta.

Celălalt bărbat, care stătea la mijloc, în cabină, arăta mai prietenos. Era înalt şi slab şi avea un aer de şef.

Când camionul a dat înapoi, ieşind de lângă casa părăsită, a râs şi mi-a spus în farsi.

— Mă numesc Mosehn.

Am mers o bucată scurtă, numai câteva sute de metri, a cotit pe un drum lateral, care ducea într-un sătuc. Colibe mici erau răspândite ici şi colo şi, deşi era îngrozitor de frig, copii se jucau afară desculţi, îmbrăcaţi doar în nişte hăinuţe subţiri. Ne-am oprit brusc, iar şoferul a sărit din

maşină. A alergat până la un zid de piatră şi s-a cocoţat pe el, aşa ca să poată vedea de partea cealaltă. Drumul era liber; ne-a făcut semn cu mâna să venim. Mosehn a trecut pe scaunul şoferului şi a condus maşina foarte încet înainte. O poartă de fier s-a deschis şi am intrat repede înăuntru. În urma noastră poarta s-a închis imediat.

— *Zud bash! Zud bash!* spuse Mosehn.

Mahtob şi cu mine ne-am năpustit din maşină într-o curte mocirloasă, plină de găini şi de oi. Ne împleticeam în spatele lui Mosehn, care ne duse într-un fel de şură „aflată în mijlocul curţii. Câteva dintre animale ne-au urmat înăuntru.

Pereţii de beton ai şurii accentuau parcă senzaţia defrig, care ne intrase în oase şi ne făcea să tremurăm involuntar. Respiraţia îmi îngheţă în aer când îi şoptii lui Mahtob:

— Acum e rândul tău să fii rezervată, Mahtob. Să nu traduci decât dacă ţi-o cer eu. Nu arăta că înţelegi. Prefă-te că eşti obosită, ca şi când ai vrea să dormi. Nu vreau ca oamenii ăştia să afle ceva despre noi.

Am cuprins-o pe Mahtob cu braţele, ca să ne încălzim amândouă, şi m-am uitat prin şură. Peste tot, pe podea, erau împrăştiate bucăţi lungi **de** material viu colorat, însăilate ca nişte pături fără căptuşeală. Pe pereţi atârnau

aşternuturi. Bărbaţii au adus **o** sobă cu **kerosen,** au aprins-o, au tras materialele lângă sobă şi ne-au arătat, ca o mişcare, a mâinii, să ne aşezăm. În timp ce lucrau, unul a lovit soba astfel că Puţin kerosen a sărit pe o bucată de material. Mi-a fost frică că aşternutul ar putea lua foc.

Ne-am aşezat cât am putut mai aproape de sobă şi am strâns aşternuturile, umede şi reci, în jurul nostru.

Din cauza frigului paralizant, aproape că nu simţeam căldura emanată de sobiţă. Mirosul de kerosen plutea în aer. Nu puteam sta locului şi nici nu mă puteam hotărî dacă ar fi fost mai cald cu sau fără aşternuturile umede. Aşteptam nerăbdătoare să văd ce va urma.

— Mă întorc din nou mai târziu, promise Mosehn.

Apoi plecă împreună cu celălalt bărbat.

În curând, o femeie a intrat în şură. Purta îmbrăcăminte kurdă, atât de diferită, datorită culorilor vii, de cea a femeilor iraniene. Avea multe rânduri de fuste colorate sau înflorate, puse una peste alta, care, prinse în talie şi înfoiate, cădeau atât de largi încât şoldurile păreau uriaşe. Un copilaş cam de un an era legat pe spatele ei. Avea acelaşi cap mare şi trăsături lătăreţe ca ale şoferului nostru smead. M-am gândit că era fiul acestuia.

Femeia se afla într-o continuă mişcare. S-a apucat să

cureţe *sabzi* şi s-a dus afară. Prin uşa deschisă vedeam cum stropeşte toată curtea cu apă. Curând s-a întors înăuntru, a ridicat preşurile şi aşternuturile de pe podea, le-a împăturit, le-a stivuit într-un colţ, apoi a măturat podeaua goală cu o mătură din paie uscate, pe care le legase cu o cârpă. În timp ce muncea, câteva găini s-au rătăcit prin şură. Femeia le-a gonit, ajutându-se de mătură, şi a continuat să facă curat.

Ce se va întâmpla mai departe? mă întrebam. Se vor întoarce cu adevărat Mosehn şi ceilalţi bărbaţi ca să ne ia? Ce ştia femeia asta despre noi? Drept cine ne lua? Nu ne dădea nicio atenţie, ignorându-ne, în timp ce-şi făcea treburile casei.

După un timp, ne lăsă puţin singure şi se întoarse apoi cu pâine, brânză şi ceai. Brânza era atât de iute, încât nici eu nici Mahtob n-am putut s-o mâncăm, deşi eram tare înfometate. Ne-am sorbit ceaiul şi am înghiţit atâta pâine uscată cât am putut.

Seara se scurse într-o tăcere grea şi aşteptare. Mahtob şi cu mine tremuram de frică şi de frig. Ştiam cât eram de vulnerabile. Acum eram într-adevăr părăsite; ne aflam undeva la extremitatea ţării, într-un loc în care condiţiile de viaţă erau primitive, chiar şi în cele mai fericite cazuri.

Dacă acestor oameni le trecea prin minte să ne jefuiască, nu aveam nicio posibilitate să ne apărăm. Eram la cheremul lor.

Am aşteptat multe ore până când Mosehn s-a întors. M-am bucurat să-l revăd. Avea ceva aparte în felul lui de a fi. Îmi dădeam seama că în situaţia mea neajutorată era firesc să încerc un sentiment de atracţie pentru cineva care îşi asuma rolul de protector. Era trist şi înspăimântător că-l lăsasem în urmă pe Amahl. Întâi îmi fusese frică de femeia din maşină; apoi am avut încredere în ea. Acum era Mosehn. Viaţa mea – şi a lui Mahtob – era în mâinile lui. Voiam să mă simt în siguranţă lângă el. Trebuia să mă simt în siguranţă lângă el.

— Ce aveţi în *sacoşă*? a întrebat el.

Am golit-o. Cărţile de colorat ale lui Mahtob, puţinele noastre haine, bijuterii, bani, fisele de telefon de la Amahl, paşapoartele noastre, le-am pus pe toate pe podeaua rece de piatră.

— *Betaman,* spuse Mosehn. Daţi-mi-le mie.

Era totuşi numai un hoţ, m-am întrebat. Ne jefuia aici şi acum? Nu încăpeau proteste. Am reuşit numai să-i spun că ceasul mi-l păstram „pentru timp”. Toate celelalte i le-am dat pur şi simplu lui.

Mosehn le aranjă în mici moviliţe şi le sortă.

— Mâine, spuse el în farsi, trebuie să vă îmbrăcaţi cu atâtea haine cu câte puteţi. Toate celelalte le lăsaţi aici.

Şi-a trecut degetele prin cele două şiruri de perle ale mele şi o brăţară de perle şi le-a băgat în buzunar.

Încercând să-l îmblânzesc mi-am căutat trusa de machiaj şi i-am dat-o.

— Dăruiţi-le soţiei dumneavoastră, i-am spus. Avea oare o soţie?

Făcu o grămăjoară din banii mei, paşapoartele noastre şi colierul meu de aur.

— Păstraţi-le în noaptea asta, spuse el. Dar lucrurile astea trebuie să le am mâine, înainte de a pleca la drum.

— Bine, am aprobat repede.

Se uită la un manual pe care Mahtob îl luase cu ea. Era abecedarul ei în farsi. Când şi l-a băgat în buzunar, ochii lui Mahtob s-au umplut de lacrimi.

— Pe ăsta vreau să-l iau cu mine, începu ea să plângă.

— Ţi-l dau din nou, spuse Mosehn.

Bărbatul ăsta devenea, cu fiecare minut mai misterios. Era prietenos, dar cuvintele şi faptele sale nu ne lăsau posibilitatea unei opţiuni. Zâmbea cu înţelegerea unui tată, dar îşi strecurase în buzunar perlele mele.

— Mă întorc mâine, ne-a spus el.

Apoi a dispărut în noaptea întunecată şi rece.

Femeia s-a reîntors şi a început să se pregătească **de c**ulcare. Aşternuturile pe care le stivuise, curate, într-un colţ, deveniră paturi pentru noi, pentru ea, pentru bărbatul ei cel smead şi pentru copil.

Era târziu, aşa că Mahtob şi cu mine ne-am înghesuit una lângă alta pe un preş, cât mai aproape de sobă. **Ea** căzu, în fine, într-un somn nelinişţit.

Epuizată, tremurând de frig, înfometată şi chinuită de nelinişte, zăceam lângă fiica mea. Îmi făceam griji că aşternuturile ar putea lua foc de la soba cea veche. Îmi făceam griji că Moody ar fi putut afla cumva de fuga noastră şi era pe urmele noastre, îmi făceam griji din cauza poliţiei, a soldaţilor, a pasdar-ului. Îmi făceam griji pentru ziua de mâine şi pentru trecerea clandestină a graniţei. Cum vom proceda? Va trebui, Mahtob şi cu mine, să simulăm vreo boală sau vreo rănire în ambulanţa Crucii Roşii?

Îmi făceam griji pentru tata. Pentru mama. Pentru Joe şi John.

Din cauza atâtor gânduri, m-am cufundat într-un fel de somnolenţă din care mă trezeam mereu, tresărind

speriată.

Când se lumină de ziuă, şura mi se păru şi mai rece. Mahtob tremura groaznic în somn. Femeia s-a trezit devreme şi a adus şi mai multă brânză râncedă, de nemâncat. În timp ce beam ceaiul şi mestecam pâinea tare, femeia se întoarse cu o surpriză – pe o tavă de tablă adusese seminţe de floarea soarelui. Mahtob a făcut ochii mari de bucurie. Eram atât de înfometate, încât am fost sigură că va înghiţi toate seminţele, cu coajă cu tot. În loc de asta, ea le împărţi în două porţii:

— Mami, nu le putem mânca azi pe toate, spuse ea. Trebuie să păstrăm câteva.

Şi arătând spre grămăjoara mai mică, spuse:

— Astea le mâncăm astăzi, pe celelalte le păstrăm pentru mâine.

Planul ei, de a raţionaliza preţioasele seminţe, mă surprinse. Şi ea era îngrijorată de situaţia noastră nesigură.

Femeia îşi făcea de lucru în curte, la o sobă mică, primitivă. Gătea un pui; fără îndoială pe vreunul dintre locuitorii curţii, pe care singură îl tăiase şi-l curăţase. Ne era atât de foame!

Când puiul s-a fiert şi mirosul minunat a pătruns în şură

prin uşa deschisă, femeia a intrat din nou ca să cureţe *sabzi.* M-am aşezat lângă ea şi i-am ajutat, bucurându-mă de perspectiva unei mese calde.

Puiul era gata, farfuriile împărţite pe podea şi tocmai voiam să ne aşezăm la masă, când a sosit-Mosehn.

— *Zud bash! Zud bash!* comandă el.

Femeia se ridică, ieşi afară şi într-o clipă se întoarse cu un braţ plin de haine. Mă îmbrăcă repede în haine kurde, grele. Erau patru haine, dintre care prima avea mâneci lungi, de la care atârnau un fel de fâşii de material, lungi cam de douăzeci şi cinci de centimetri **şi** late cam de opt centimetri. Îmi trase celelalte rochii pe deasupra, peste cap, şi-mi netezi fustele. Ultima rochie, cea de deasupra, era din brocart greu de mătase, într-un oranj ţipător cu albastru şi roz. Când ultima rochie **a** stat corect, mi-a înfăşurat strâns în jurul încheieturilor bucăţile de material care atârnau, rezultând un fel de manşete groase.

Apoi mi-a înfăşurat tot capul cu o bucată de material, până când doar o părticică a mai rămas să atârne într-o parte.

Eram o kurdă.

Mahtob rămase în *manto.*

Mosehn îmi spuse că va trebui să facem o parte **a**

drumului călare.

— N-am pantaloni lungi i-am spus eu.

Dispăru repede şi reapăru cu o pereche de pantaloni bărbăteşti, strâmţi, din velur. Am răsucit cracii pantalonilor şi am încercat să-i trag în sus, pe sub fustele groase kurde. Abia dacă mă încăpeau peste coapse şi nici nu putea fi vorba să-mi închei fermoarul. Dar îmi dă-» deam seama că trebuiau să mi se potrivească. Apoi Mosehn ne-a adus ciorapi groşi de lână. Ni i-am pus şi ne-am încălţat cizmele.

Eram gata.

„Mosehn mi-a cerut banii, colierul de aur şi paşapoartele – tot ce aveam bunuri de valoare, în afară de ceas. Nu mai avea timp să mă amărăsc din cauza acestor mărunţişuri care în realitate, pentru viaţă, nu aveau nicio importanţă.

— *Zud bash! Zud bash!* repetă Mosehn.

L-am urmat fără să gustăm o îmbucătură din mâncarea fierbinte. Am ieşit din şură şi ne-am cocoţat în camionul albastru. Ca şi mai înainte, conducea celălalt bărbat. A ieşit cu spatele pe poartă, şi apoi, pe aceeaşi străduţă pe care veniserăm, afară din sătuc, şi înapoi pe strada pavată:

— Nu fiţi îngrijorată! Nu fiţi îngrijorată, repeta Mosehn.

Ne-a explicat planul, cât putea de bine, în farsi şi din

când în când o dădea pe turceşte sau în kurdă. Ne-a spus că un timp vom merge cu camionul acesta, apoi vom trece în alt camion şi apoi într-o maşină roşie.

Amănuntele mi se păreau foarte vagi. Speram să fie mai bine organizate decât ştiuse Mosehn să ni le comunice.

Eram în continuare intrigată din cauza comportamentului lui Mosehn. Avea o atitudine oarecum ameninţătoare. Avea la el banii şi bijuteriile mele. Nu-mi păsa de paşapoarte, căci fără viză erau inutile. Dacă reuşeam să ajungem la ambasada SUA din Ankara, puteam primi altele noi. Dar ce se întâmpla cu banii mei? Cu bijuteriile mele? Nu-mi făceam griji din cauza valorii lor ci a intenţiilor lui Mosehn.

Pe de altă parte, era amabil şi grijuliu. Ca şi mai înainte, el era acela cu ajutorul căruia înaintam, singura mea speranţă de a ajunge în siguranţă, şi doream foarte care să pot vedea în el pe protectorul şi ghidul nostru. Ne va însoţi oare tot drumul?

— Încă n-am trecut niciodată cu cineva graniţa, spuse el în farsi. Dar dumneavoastră sunteţi sora mea. Cu dumneavoastră voi merge peste graniţă.

Brusc, m-am simţit cuprinsă de o stranie siguranţă.

După un timp, ne-am încrucişat cu o maşină. Când au

ajuns unul lângă altul, şoferii au oprit brusc.

Mosehn ne spuse:

— *Zud bash!*

Mahtob şi cu mine am coborât pe caldarâm. M-am întors spre Mosehn în speranţa că va veni cu noi.

— Dă astea bărbatului din maşină, mi-a poruncit el, strecurându-mi în mână paşapoartele.

Şi chipul lui a rămas în urmă, în timp ce şoferul a apăsat pe acceleraţie. Camionul albastru plecase, iar cu el Mosehn.

Deci nu vine cu noi, am constatat. Nu-l voi mai revedea niciodată.

Celălalt camion întorsese şi se oprise lângă noi. Ne-am căţărat înăuntru. Fără să mai piardă timpul, şoferul acceleră, grăbindu-se pe un drum cu serpentine, înspre munţi.

De data asta era un camion deschis, un fel de jep. Doi bărbaţi stăteau în cabină, iar eu îi dădui omului care stătea la mijloc paşapoartele noastre. Le-a luat cu precauţie de parcă îl frigeau. Niciunul nu voia să fie prins cu paşapoartele noastre americane.

Am mers doar o bucăţică de drum, înainte ca maşina să se oprească, iar omul din mijloc să ne arate că trebuie să

ne suim în spate, pe platforma descoperită. Nu-mi puteam imagina de ce voia să stăm afară, în frig, dar l-am ascultat.

Imediat, maşina a pornit cu viteză ameţitoare mai departe.

Cu o seară înainte, în şură, mă gândisem că nu mi-ar putea fi şi mai frig. Greşisem. Mahtob şi cu mine ne-am înghesuit cât am putut una în alta, pe platforma deschisă. Un vânt de gheaţă ne străpungea parcă, dar Mahtob nu se plângea.

Înaintam tot mai departe, ne hurducăiam pe serpentine strânse, înalte, sus în munţi.

Cât de mult vom mai avea de îndurat?

Şoferul a cotit de pe şosea şi a început să traverseze un teren pietros, denivelat, de-a lungul unei linii invizibile. După vreun kilometru a oprit, iar noi am avut voie să ne urcăm din nou în cabină.

Am mers mai departe; maşina cu tracţiune pe toate roţile îşi croia singură drum. Treceam uneori pe lângă colibe singuratice şi turme răzleţe de oi slabe.

Bărbatul din mijloc ne arătă brusc spre vârful unui munte. M-am uitat în sus şi am văzut în depărtare silueta unui bărbat care stătea în vârf, cu arma pe umăr – o santinelă. Omul din mijloc a clătinat din cap şi a mârâit

ceva. În timp ce maşina gonea, ne-a arătat mai multe santinele pe munţii înconjurători.

Deodată, inconfundabilul *ping* al unui glonţ a sfâşiat tăcerea. Un al doilea i-a urmat repede, lovindu-se de peretele muntelui.

Şoferul a oprit maşina într-o secundă. Chipul lui şi al celuilalt bărbat s-au înverzit de frică, iar teama lor o mărea şi pe-a mea. Am aşteptat într-o tăcere încordată până ce un soldat a venit în goană spre noi cu arma întinsă. Purta o uniformă kaki, strânsă în talie.

Brusc, paşapoartele noastre se aflau din nou în mâna mea. Fără să ştiu ce să fac cu ele, mi le-am vârât în carâmbul unei cizme, şi am aşteptat strângând-o pe Mahtob şi mai tare lângă mine.

— Nu te uita la bărbatul ăsta, i-am şoptit. Nu spune nimic.

Soldatul s-a apropiat cu fereală de geamul maşinii şi şi-a îndreptat arma spre şofer. Inima mi se opri de frică. Cu arma îndreptată spre faţa şoferului, soldatul spuse ceva într-o limbă care îmi era străină.

În timp ce bărbaţii discutau aprins, mă străduiam să nu mă uit la ei. Amândoi ridicaseră mult tonul. Cel al soldatului era răutăcios şi obraznic. Mahtob îşi înfipse

mâna într-a mea. Mi-era frică şi să respir.

În fine, după o veşnicie, soldatul s-a dat un pas înapoi. Şoferul şi-a privit însoţitorul şi au scos un oftat zgomotos de uşurare. Povestea lor fusese crezută.

Am continuat traversarea, hurducăind cu maşina, până am ajuns la o şosea. Maşini militare circulau în ambele direcţii pe lângă noi. În faţă ne ameninţa un punct de control. Dar înainte de a ajunge la el, şoferul ne-a făcut semn să coborâm din maşină şi să-l urmăm. Evident, trebuia să ocolim punctul de control.

Mahtob şi cu mine l-am urmat pe platoul montan deschis, acoperit cu gheaţă, zăpadă şi noroi îngheţat. Puteam fi văzuţi foarte bine de la punctul de control, nu puteam înşela pe nimeni. Mi se părea că sunt acel cerc de ţintă de la tirul din iarmaroc. Am mers mai multe minute peste câmp, până când am ajuns la o altă şosea, pe care circulaţia curgea în ambele sensuri.

Presupuneam că jepul ne va lua din nou de aici, sau poate maşina cea roşie despre care vorbise Mosehn. Dar, în loc să ne oprim, ghidul nostru o luă la picior de-a lungul, drumului. L-am urmat, îngheţate, nefericite şi buimace.

Înaintam, în mod periculos, în aceeaşi direcţie, de jos în sus, odată cu traficul, fără să încetinim paşii nici măcar

atunci când maşini militare îngrozitoare şi zgomotoase treceau în goană pe lângă noi. Alunecam uneori pe noroiul îngheţat, dar continuam să alergăm mai departe. Mahtob păşea fără să se vaiete.

Am înaintat cu greu, cam o oră, în lungul şoselei, până ce ghidul nostru a găsit la poalele unei movile abrupte un loc nivelat în zăpadă. Ne-a făcut să înţelegem, printr-o mişcare a mâinii, că trebuia să ne odihnim acolo. Apoi în câteva cuvinte rostite în farsi şi ajutându-se de câteva semne ne-a lămurit că trebuia să rămânem acolo până se va întoarce el. După care a plecat cu paşi repezi. Mahtob şi cu mine am rămas în zăpadă, părăsite, urmărindu-l cum dispare după creasta unui deal lung, acoperit cu zăpadă.

De ce ar fi trebuit să se întoarcă? mă întrebam. Aici e îngrozitor. Amahl îi plătise pe aceşti oameni înainte. Tocmai se trăsese asupra noastră. De ce, pentru numele lui Dumnezeu, trebuia să încerce acest om să se întoarcă?

Nu ştiu cât timp am stat acolo, aşteptând îngrijorate, rugându-ne. Mi-era teamă că cineva se va opri să cerceteze ce făceam acolo sau să ne ofere ajutor. Ce trebuia atunci să spun?

O dată am văzut jepul deschis, condus de bărbatul care reuşise să ne scape din pericolul pe care îl reprezentase

soldatul. Ne-a privit fix, dar n-a dat de înţeles că ştia cine eram.

Bărbatul nu va mai veni, îmi repetam în gând. Cât vom sta aici şi vom aştepta? încotro ne-am putea îndrepta.

Mahtob nu spunea nimic. Faţa ei exprima o hotărâre mai mare ca oricând. Ea se afla pe drumul spre America.

Bărbatul nu se va reîntoarce, eram acum sigură de asta. Vom rămâne aici până la căderea nopţii. Apoi va trebui să întreprindem ceva. Ce? Să ne croim singure drum în direcţia vest? Mamă şi fiică trebuiau să lupte singure să treacă munţii în Turcia? Vom putea găsi înapoi drumul spre punctul de control ca acolo, să ne pierdem visele şi, poate, şi viaţa? sau vom îngheţa, pur şi simplu, în timpul nopţii, şi, una în braţele alteia, vom muri la marginea drumului?

Bărbatul nu se va mai întoarce.

Trebuia să mă gândesc la povestea pe care, cu atâta timp în urmă, mi-o relatase Helen, povestea unei femei iraniene şi a fiicei sale care fuseseră abandonate în acelaşi mod. Fiica murise. Femeia era aproape moartă şi, din cauza chinurilor îndurate, îşi pierduse toţi dinţii. Imaginea femeii muribunde îmi revenea în minte.

Eram prea înţepenită de frig şi de teamă, ca să pot

remarca maşina roşie ce se apropia cu viteză de noi. Oprise deja la marginea şoselei, înainte ca eu să-mi dau seama că era acolo.

Bărbatul se întorsese! Ne-a împins repede în maşină şi i-a comandat şoferului să pornească mai departe.

Un sfert de oră mai târziu am ajuns în dreptul unei case de pe şosea, uşor mai retrase. Era o clădire albă, pătrată, cu acoperişul plan, din beton. Intrarea ducea în spatele casei, într-o curte în care o amestecătură numeroasă, murdară de copii, sumar îmbrăcaţi, ţipa tare şi se juca în zăpadă.

Peste tot, pe crengi, pe pari, pe grinzile de la ferestre, atârnau rufe îngheţate, sub forma unor sculpturi diforme.

Femei şi copii au venit să ne vadă. Femeile erau urâte, cu chipuri morocănoase şi nasuri mari. Costumul lor kurd le făcea să pară tot atât de late, pe cât erau de înalte, fapt accentuat de fustele pe care le purtau, şi

mai largi decât cele de pe mine. Ne-au privit bănuitoare, cu mâinile în şolduri.

— Z*ud bash!* spuse omul care ne adusese. Nea dus înapoi, la poarta dinspre stradă a casei, de unde am intrat într-un hol mai mare. Mai multe femei ne arătară că trebuia să ne scoatem acolo cizmele. Teama şi oboseala îşi

cereau tributul. Mi se părea că totul e un vis.

Femeile şi copiii au continuat să ne păzească mai departe, privindu-ne cu gura căscată, în timp ce ne descălţam cizmele îngheţate, pe care se depusese o crustă de noroi. Am fost duse într-o cameră mare, rece şi goală. O femeie mi-a arătat că trebuie să mă aşez.

Ne-am aşezat pe podeaua tare de pământ, privindu-le fix, în tăcere, pe kurdele care ne urmăreau şi ele cu privirea, într-o manieră care nu dădea impresia de prietenie. Monotonia pereţilor văruiţi, murdari, era înviorată doar de două ferestre mici, cu zăbrele de fier, şi de tabloul unui bărbat, un kurd cu pometii accentuaţi şi o căciulă rusească pe cap.

Una dintre femei a aţâţat focul şi a fiert ceaiul. Alta ne-a oferit câteva bucăţi tari de pâine. O a treia a adus aşternuturi.

Ne-am înfăşurat în ele, dar nu reuşeam să ne oprim din tremurat.

Ce-or fi gândind femeile astea? mă întrebam. Ştiau că suntem americance? Şi kurzii îi urau pe americani? Sau erau aliaţi, duşmani comuni ai majorităţii şiite?

„Bărbatul care se întorsese” se aşează lângă noi, fără ■să spună ceva. N-aveam nicio posibilitate să aflu ce va

urma.

După un timp a intrat o femeie care avea o fustă atât de creaţă şi de largă cum nu mai văzusem încă niciodată. Cu ea se afla şi un băiat de doisprezece ani.

Femeia s-a îndreptat spre noi şi i-a spus ceva, pe un ton ascuţit, băiatului, făcându-i semn să se aşeze lângă Mahtob. El s-a executat ca la ordin şi se uita, în sus, chicotind, către femeie. Femeia despre care credeam că ar fi mama lui, stătea lângă noi ca o santinelă.

Eram îngrozită. Ce se întâmpla aici? Scena era atât de bizară încât era cât pe aci să intru în panică. O renegată în această ţară străină, o ostatecă neajutorată, la cheremul acestor oameni care în propria lor ţară sinistră treceau drept nelegiuiţi; mă rugam în tăcere după ajutor. Oare toate aceste întâmplări erau reale? Cum putea o americancă obişnuită să ajungă într-o asemenea situaţie Imposibilă?

Ştiam cum. Mi-am amintit din nou. Moody! Chipul lui se furişă rânjind printre mişcătoarele umbre de pe perete. Flacăra din ochii lui, când ne lovise, pe Mahtob şi pe mine, ardea acum în soba cu keresen. Vocile kurzilor din jurul meu deveniră tot mai intense şi se amestecară cu ţipătul răutăcios, puternic, al lui Moody.

Moody!

Moody mă silise să fug. Trebuia s-o iau pe Mahtob. O, Doamne, mă gândeam, dacă i se întâmplă ceva...

Plănuiau aceşti oameni un complot? Aveau de gând să mi-o ia pe Mahtob? Cine era băiatul ăsta şi mama lui impunătoare? Voiau s-o facă pe Mahtob mireasa lui? Anul şi jumătate care trecuse mă convinsese că în ţara asta ciudată mă puteam aştepta la orice.

Nu am fi meritat să ni se întâmple aşa ceva! îmi strigam. Dacă ar fi vândut-o sau ar fi făcut vreun târg cu ea, n-ar fi meritat să fugim. Aş fi vrut să rămân în Iran pentru tot restul vieţii mele. Cum am putut s-o amestec pe Mahtob în toate astea?

Am încercat să mă liniştesc, spunându-mi că temerile mele nu erau decât imaginaţia oboselii şi a încordării.

— Mami, şopti Mahtob, nu-mi place locul ăsta, vreau să plecăm.

Rugămintea lui Mahtob îmi întări sentimentul de teamă. Aşadar, şi Mahtob simţea ceva.

Din când în când, băiatul se mişca de la locul lui de lângă Mahtob, dar femeia – mama sa – se uita la el urât, iar el se cuminţea din nou. „Bărbatul care se întorsese”, stătea lângă mine şi continua să nu scoată o vorbă.

Am rămas astfel aici, poate vreo jumătate de oră, până când în cameră a intrat un alt bărbat, a cărui apariţie produse multă agitaţie printre femei. I-au adus imediat ceai fierbinte şi pâine. Îl serveau şi-i umpleau ceaşca continuu. El stătea pe podea vizavi de noi, dar nu ne acorda nicio atenţie. Şi-a scos un pachet de foiţă de ţigări şi a început să-şi răsucească o ţigară, dar dintr-o anumită substanţă albă. Marihuana, haşiş, opium? Nu mă pricepeam la lucrurile astea, dar în niciun caz nu arăta a fi tutun!

Brusc l-am recunoscut. Era bărbatul din tabloul de pe perete. Evident, era stăpânul casei. Toate femeile astea erau nevestele lui? mă întrebam. Părăsisem o societate a bărbaţilor şi nimerisem în alta, în care bărbatul se bucura de drepturi şi mai mari?

— Când vom putea pleca, întrebă în şoaptă Mahtob. Nu-mi place casa asta.

M-am uitat la ceas. Se apropia seara.

— Nu ştiu ce va urma, i-am spus lui Mahtob. Dar să fim pregătite...

Treptat, în cameră se făcu întuneric. Cineva aduse o lumânare, şi când întunericul a coborât peste noi, flăcăruia ei mică ce pâlpâia luminând slab încăperea, adăugă o notă

suprarealistă întregii scene. Zgomotul regulat al sobei cu kerosen ne dădea impresia că ne aflăm în transă.

Am rămas astfel ore în şir, uitându-ne cu neîncredere la bărbaţii şi la femeile acelea ciudate, care ne priveau şi ei la fel.

Tensiunea a fost în sfârşit întreruptă de lătratul unui câinecare anunţa sosirea cuiva. Toţi din cameră au sărit în picioare atenţi, aşteptând.

După câteva minute, în casă a intrat un bărbat bătrân. Eram într-o ţară aspră, unde pielea îmbătrâneşte repede. Purta nişte haine kaki, probabil luate din rezervele armatei, o căciulă îmblănită cu urechi şi o jachetă militară de culoare verzuie. Stăpânul casei spuse ceva privind spre noi, probabil un fel de prezentare.

— *Salom,* şopti bărbatul cel bătrân, sau ceva asemănător. Se mişca repede prin cameră de colo-colo şi, în timp ce-şi încălzi puţin mâinile la sobă, discută cu ceilalţi. Era proaspăt, plin de energie, pregătit pentru orice întâmplare.

Una dintre femei ne-a adus haine de schimb şi mi-a arătat că trebuia să-mi scot rândurile de haine kurde, până rămâneam în hainele mele proprii. Apoi mi-a ajutat să-mi trag pe deasupra alte patru rânduri de rochii, care se

deosebeau de celelalte prin câteva amănunte. Fustele erau mult mai largi, potrivit obiceiului acestei regiuni diferite. Când femeile au terminat cu mine, eram atât de împachetată, încât nu mă puteam mişca decât cu mare greutate.

Tot timpul cât a durat acest schimb de haine, bărbatul cel bătrân s-a fâţâit prin cameră, nerăbdător, căci voia să plece. Când am fost gata, ne-a făcut semn să-l urmăm în camera mică, unde aveam cizmele. A spus ceva, şi una dintre femei a suflat în lumânare, lăsând camera în întuneric; numai, soba cu kerosen împrăştia o lumină slabă. Apoi, a deschis uşa destul de larg ca să putem ieşi să ne aducem cizmele. Închise uşa din nou, repede şi fără zgomot.

Mahtob nu putea să-şi încalţe cizmele, dar eu abia dacă puteam să mă aplec s-o ajut. Repede! Repede! ne zorea bărbatul cel bătrân.

În sfârşit am fost gata. Mahtob m-a luat curajoasă de mână. Nu ştiam încotro mergem, dar eram bucuroase că plecam de aici. Poate că bătrânul acesta ne ducea la ambulanţa Crucii Roşii. În tăcere, l-am urmat pe stăpânul casei şi pe noul nostru ghid în noaptea rece ca gheaţa. „Bărbatul care se întorsese” venea în urma noastră. Fără

zgomot, am fost conduse în spatele casei.

Câinele lătra furios, şi urletul său se pierdea în noapte, dus de vântul puternic ca un uragan. A alergat spre noi şi ne-a lovit cu botul. Înfricoşate, ne-am dat înapoi.

Se auzea un cal nechezând.

Era o noapte clară, cu stele, dar cu toate astea nu luminau pământul. Cerul împrăştia o lumină sinistră, gri-alburie. Abia dacă vedeam să-l urmăm pe ghidul nostru.

Când ne-am apropiat de un cal care aştepta, gazda noastră din ultimele patru ore s-a apropiat de mine atât de tare, încât în lumina tulbure am putut să-i văd chiar ridurile de pe faţă. A făcut un gest de rămas bun, iar eu am încercat să-i transmit un mulţumesc.

Bătrânul, ghidul nostru ne-a arătat că trebuie să ne urcăm pe cal. „Bărbatul care se întorsese” îşi făcu mâna căuş ca să-mi pot aşeza piciorul în ea, iar bătrânul m-a împins pe spatele calului.

Nu avea nicio şa – numai o pătură, pe care am încercat s-o aşez ca lumea sub mine. „Bărbatul care se întorsese”, a urcat-o pe Mahtob în faţa mea pe cal.

Vântul vâjâia prin multele mele rânduri de haine.

— Încearcă să-ţi ţii capul plecat, i-am spus eu lui Mahtob. E atât de frig.

Am înconjurat-o protector cu braţele şi le-am întins în faţă ca să mă ţin de coamă. Nu era un animal mare, ca un cal american. Aducea mai mult cu un catâr.

Bătrânul păşi repede înainte, părăsi curtea, ieşi pe poartă şi dispăru în întuneric. „Bărbatul care se întorsese” luase hăţurile şi ne conducea pe urmele lui.

Nu mai stătusem de ani de zile pe un cal şi nu călărisem niciodată fără şa. Sub mine, pătura se freca de blana animalului, ameninţând să alunece şi să ne trântească pe pământul îngheţat. Mă ţineam de coamă cu toată puterea pe care o mai aveam în corpul meu epuizat. Mahtob tremura în braţele mele şi nu putea să se oprească.

Am înaintat încet peste un câmp liber. Bătrânul se întorcea des, ca să ne avertizeze în şoaptă. Unele porţiuni îngheţate de pe câmp erau prea riscante, fiindcă gheaţa putea crăpa sub „potcoavele calului. În această zonă muntoasă, fiecare zgomot avea un ecou asemenea unei împuşcături şi putea alarma patrulele dese ale *pas*dar-ului. Zgomotul era duşmanul nostru.

Treptat, ţinutul urca spre coama unui deal, ce preceda munţii stâncoşi. În curând nu mai exista nicio porţiune plană. Calul îşi căuta cu greutate drumul şi ne Zgâlţâia încoace şi încolo. Era destoinic şi-şi îndeplinea liniştit

greaua sarcină. Făcuse, probabil, şi altă dată drumul.

Când am ajuns pe Creasta unui deal, calul s-a împiedicat pe neaşteptate de porţiunea înclinată, iar noi ne-am pierdut echilibrul. Mahtob şi cu mine am căzut pe pământ şi, chiar în cădere, am ţinut-o strâns la piept ca s-o apăr de lovitură. Ne-am izbit tare de gheaţă şi de zăpadă. „Bărbatul care se întorsese” ne-a ajutat să ne ridicăm repede în picioare, ne-a scuturat zăpada de pe haine.

Mahtob, a cărui faţă ardea din cauza vântului aspru, lovită, înfometată şi epuizată a rămas tăcută şi hotărâtă, fără să izbucnească în plâns.

Ne-am urcat din nou pe cal şi am încercat să mă ţin şi mai strâns de coamă, înfundându-mi mâinile mai adânc în ea, în timp ce ne îndreptam în sus, spre o destinaţie necunoscută.

Nu ajunseserăm nici măcar la cel mai sălbatic munte, mă gândeam. Cum voi putea depăşi eu oare această acţiune nebunească? Nici-măcar nu mă pot ţine pe cal. Mă vor abandona.

Dacă mai era posibil, noaptea a devenit mai rece şi mai sumbră. Stelele dispăruseră, o zăpadă îngheţată, nemiloasă, ne lovea peste faţă, adusă de vântul aspru.

Drumul urca şi cobora, până când dealurile se

transformară în munţi, unul mai ameninţător decât altul. Pe costişă, în sus, era mai uşor, pentru că acolo eram apărate de viscol. Calul mergea repede la deal, şi numai din când în când trebuia să ocolim porţiunile îngheţate sau ne înţepau ramurile unor tufişuri mici.

Coborâşurile erau mai viclene. De fiecare dată când ajungeam pe creastă, vântul ne sufla cu toată puterea în faţă. Zăpada ne lovea pielea ca alicele. Nămeţii erau deosebit de înalţi, iar noi ne luptam cu troienele care ameninţau uneori să-i înghită pe bărbaţii care mergeau pe jos.

Braţele mă dureau. Degetele de la picioare îmi amorţiseră. Aş fi plâns, m-aş fi lăsat să cad de pe cal şi aş fi căzut în nesimţire. Mă temeam de degerături. Cu siguranţă că ne vom pierde câteva degete de la picioare după această noapte înspăimântătoare. Sărmana Mahtob tremura în continuare.

Luptam continuu ca să mă pot concentra asupra a ceea ce aveam de făcut. Nu aveam nicio posibilitate să aflu cât de mult şi cât de departe trebuia să mai mergem astfel.

Habar n-aveam cât timp trecuse. Chiar dacă aş fi încercat să văd în întuneric cât arăta ceasul meu, nu puteam să-mi desprind nicio clipă mâna de pe coama

calului. Timpul şi spaţiul erau numai nişte noţiuni golite de sens. Eram pierdute în pustietatea întunecată pentru eternitate.

Deodată am auzit voci în faţa noastră. O mare disperare mi-a invadat inima. Era pasdar-ul, eram sigură. După ce înduraserăm atâta, vom fi acum arestate?

„Dar bărbatul care se întorsese” ne-a condus încrezător mai departe şi în câteva minute am ajuns la o stână de oi. Ce curios, să întâlnim aici animalele astea! Cum supravieţuiesc oare, în clima asta atât de aspră? Probabil au carnea foarte tare, mă gândeam eu, dar le invidiam pentru lâna lor.

Când ne-am apropiat, am văzut că bătrânul, ghidul nostru, discuta cu ciobanul, un bărbat îmbrăcat tot în negru. Nu puteam vedea din el decât ridurile feţei şi bâta ciobănească.

Ciobanul îl salută cu voce joasă pe „bărbatul care se întorsese”. Îi luă hăţurile din mână şi ne conduse, simplu, mai departe, folosindu-şi bâta ca să-şi menţină echilibrul.

Instinctiv, m-am uitat după apărătorul meu; dispăruse fără măcar un rămas-bun.

Bătrânul mergea din nou înainte, ca să caute drumul, iar ciobanul conducea calul de hăţuri.

Am traversat încă un munte. Apoi încă unul. Reuşeam să ne menţinem pe cal, dar îmi simţeam mâinile ca şi când ar fi fost desprinse de corp şi înţepenite de coamă. Apoi nu le-am mai simţit. Nu vom reuşi, plângeam tăcută în mine. După toate astea, nu vom reuşi. Mahtob tremura în braţele mele. Era singurul semn de viaţă din partea ei.

La un moment dat am privit întâmplător în sus. În faţa noastră, pe creasta unui munte mai înalt, stâncos, am văzut nişte siluete fantomatice, negre, ce se conturau pe cerul sinistru, alb de viscol. Acolo sus stăteau mai mulţi cai cu călăreţi. *Pasdar*-ul mi-am spus eu.

Dintre toate loviturile inimaginabile ale sorţii, să cazi în mâna pasdar-ului era cel mai rău. Auzisem atâtea poveşti despre *pasdar* – şi toate erau îngrozitoare. Inevitabil, violau toate victimele feminine – chiar şi fete tinere – înainte de a le ucide. Mă cutremuram amintindu-mi de oribila lor zicală: „O femeie nu trebuie să moară fecioară”.

Dacă era posibil să mă înfior şi mai mult, asta făceam acum.

Continuam să înaintăm.

După un timp, am auzit din nou voci înaintea noastră, de data asta mai tari, părând că se ceartă.

Acum eram sigură; fuseserăm prinse de *pasdar.*

Am înconjurat-o pe Mahtob strâns cu braţele mele, ca s-o apăr. Lacrimi de durere şi disperare îmi îngheţau pe obraz.

Ciobanul, vigilent, a oprit calul.

Trăgeam cu urechea.

Vântul aducea vocile până la noi. În faţa noastră se aflau mai mulţi bărbaţi care păreau să nu facă nicio încercare de a-şi ţine secretă prezenţa. Dar tonul conversaţiei lor nu mai suna a ceartă.

Am aşteptat ca bătrânul să se întoarcă, dar n-a venit. Au trecut minute pline de încordare.

În cele din urmă ciobanul a considerat că e destul de sigur să mergem mai departe. A tras de hăţuri şi ne-am îndreptat repede spre voci.

Când ne-am apropiat, calul nostru îşi ciuli urechile fiindcă auzise un alt cal. Am ajuns lângă un grup de patru bărbaţi, care discutau liniştit, ca şi când ar fi făcut o excursie obişnuită. Aveau cu ei trei cai.

— *Salom,* îmi spuse încet unul dintre ei.

Chiar şi în mijlocul viscolului vocea lui mi se păru cunoscută, dar am avut nevoie de un moment ca să-i recunosc figura. Era Mosehn! Venise să-şi ţină promisiunea.

— Nu am luat niciodată pe nimeni peste graniţă, spuse şeful acestor bandiţi. Dar pe dumneavoastră vă Iau. În noaptea asta vă voi trece dincolo. Acum daţi-vă jos de pe cal.

— I-am dat-o mai întâi pe Mahtob, apoi am alunecat recunoscătoare jos, ca să descopăr că picioarele îmi erau la fel de amorţite ca şi braţele. Abia dacă puteam să mă ţin pe ele.

Mosehn mi-a explicat că planurile trebuiau schimbate. După-amiază, când se trăsese asupra maşinii şi fusese oprită de soldaţi, scăpasem numai datorită şoferului nostru, care inventase din senin o explicaţie pentru prezenţa noastră în zona de graniţă a războiului. Incidentul alertase fiecare soldat. Mosehn considera că era periculos să trecem graniţa în ambulanţă, şi să fim supuse unui nou interogatoriu. De aceea trebuia să ne continuăm drumul călare, mult în lateral de toate drumurile, să străbatem munţii golaşi, periculoşi, dinspre Turcia.

— Lăsaţi-o pe Mahtob să călărească cu un bărbat pe un alt cal, a spus Mosehn în farsi.

După cinci zile de fugă, după ore nesfârşite de înfometare, dureri şi derută, nervii lui Mahtob au cedat în cele din urmă. Lacrimile au început să-i curgă şiroaie pe

obraji, formând ţurţuri mici pe şalul ei. Era prima oară că plângea, era primul moment de disperare de când se resemnase să plece în America fără iepuraşul ei. Fetiţa mea curajoasă trecuse până acum peste toate încercările fără să plângă. Acum însă se vedea ameninţată să fie despărţită de mine.

— Vreau să rămân cu tine, mami, suspină ea.

— Şsst, i-am spus. Mai avem puţin. Suntem chiar pe graniţă. Dacă mai mergem o bucăţică de drum, ajungem dincolo de graniţă şi putem pleca în America. Altfel, trebuie să ne întoarcem înapoi la tata. Te rog, încearcă, de dragul meu.

— Nu vreau singură pe cal, suspină ea din nou.

— Vei fi împreună cu un bărbat.

— Nu vreau pe cal fără tine.

— Trebuie. Oamenii ăştia ştiu ce e mai bine de făcut. Te rog, fă asta. Ai încredere.

Undeva, în adâncul sufletului ei, Mahtob a găsit resursele de care avea nevoie. Şi-a uscat lacrimile şi a prins din nou curaj. Va face cum va spune Mosehn, dar după ce va rezolva o treabă măruntă.

— Trebuie să mă duc la W.C., a spus ea.

Şi acolo pe munte, în întunericul nopţii, înconjurată de

bărbaţi străini, în mijlocul unui viscol furios, şi-a găsit uşurarea.

— Mahtob, am spus eu, îmi pare tare rău de toate cele petrecute. N-am ştiut că va fi atât de greu. Nu ştiu dacă tu vei reuşi. Nu ştiu nici dacă eu voi reuşi sau nu.

Deşi era epuizată şi tremura de foame şi de frig în aerul îngheţat de iarnă, Mahtob îşi revenise.

— Voi reuşi, a spus ea, plină de hotărâre. Pot să fac tot ce trebuie ca să ajung în America.

Apoi adăugă:

— Îl urăsc pe tata fiindcă ne-a silit să facem asta.

A acceptat să fie urcată în braţele unui bărbat, care stătea deja pe un cal odihnit. Mosehn m-a ajutat şi pe mine să mă urc pe un alt cal, iar un alt bărbat a luat hăţurile. Bărbaţii mergeau pe jos, ne duceau pe Mahtob şi pe mine şi doi cai de rezervă. În această formaţie am pornit mai departe. M-am întors ca să văd ce face Mahtob. Puteam auzi paşii calului ei, dar nu-l puteam vedea, şi nici pe Mahtob.

— Fii tare, copilul meu, îmi spuneam în gând.

Noaptea nesfârşită, îngrozitoare, continua. Munţii deveniseră mai stâncoşi decât înainte. Urcam şi coboram. Când vom ajunge la graniţă? Eram deja de partea

cealaltă?

I-am atras atenţia conducătorului calului meu:

— Turcia? Turcia? am şoptit eu arătând pământul.

— Iran, Iran, a şoptit el.

Am ajuns la un munte prea stâncos încât caii să poată duce o povară. Mosehn ne-a ordonat să coborâm şi să ne urmăm drumul pe jos, urcând, pe gheaţă. M-am lăsat să alunec de pe cal. Picioarele îmi erau prea slabe ca să mă ţină, iar cizmele îmi alunecau pe gheaţă. Unul dintre bărbaţi mă apucă repede, înainte de a mă prăbuşi. În spatele meu, un alt bărbat o ridică pe Mahtob pe umeri şi o duse în cârcă. Mă străduiam cu multă hotărâre să înaintez, dar îi ţineam pe toţi în loc pentru că alunecam, cădeam şi mă împiedicam tot timpul în fustele mele.

Când am ajuns, în fine, pe creastă, prin mintea mea obosită mi-a trecut ideea că aceasta ar putea fi graniţa, fiindcă acesta fusese cel mai stâncos drum de până acum.

— Turcia? Turcia? l-am întrebat pe bărbatul care mă ţinea de braţ.

— Iran, Iran, spuse el.

Ne-am urcat din nou pe cai şi am început să coborâm. Curând am rămas înţepeniţi în troienele de zăpadă. Picioarele din faţă ale calului se îndoiră, iar picioarele mele

atârnau în zăpadă. Bărbaţii l-au tras şi l-au târât până când curajosul animal s-a ridicat din nou în picioare, pregătit să-şi continue drumul.

Când ne-am apropiat de poalele muntelui, am dat peste o prăpastie, o falie căscată, pătrunzând adânc până în mijlocul platoului, şi despărţind muntele acesta de următorul.

Oamenii au aşteptat tăcuţi câteva minute. În munţi fusesem apăraţi, nu puteam fi descoperiţi, dar platoul acoperit cu zăpadă din faţa noastră era luminat de lumina tulbure a cerului. Pe el se puteau observa umbrele noastre pe fundalul neted şi alb.

Din nou, ghidul mă somă să rămân liniştită.

În sfârşit, unul dintre bărbaţi, a înaintat câţiva paşi. Puteam să-i văd, profilându-se, silueta cenuşie când a intrat pe platou. Apoi a dispărut. S-a întors după câteva minute şi i-a şoptit ceva lui Mosehn, care, la rândul său, s-a întors şi i-a şoptit ceva ghidului meu.

Apoi mi s-a adresat cu o voce abia perceptibilă:

— Trebuie să vă trecem pe rând, mă lămuri el în farsi. Poteca ce înconjoară râpa este prea îngustă, prea periculoasă. Vă ducem întâi pe dumneavoastră, apoi copilul.

Am înaintat pe platou şi am încercat să depăşim cât mai repede şi mai uşor uriaşa crăpătură. În curând ne-am aflat pe o potecă îngustă care trecea chiar pe lângă stâncă şi era lată cât să treacă un cal. Am urmat poteca îngheţată care se profila, urmând conturul muntelui, ducând în jos, spre prăpastie, sau de partea cealaltă a platoului, în sus, pe celălalt perete. Oamenii îşi cunoşteau meseria. În zece minute eram de partea cealaltă.

Ghidul rămase cu mine, în timp ce Mosehn se duse s-o aducă pe Mahtob. Stăteam tăcută pe cal, tremurând şi aşteptând înfricoşată. Privirile mele încercau să străpungă întunericul. Vă rog, vă rog, faceţi treaba mai repede, îmi spuneam plângând. Mă temeam că Mahtob ar putea avea o criză de isterie.

Apoi a fost lângă mine, ghemuită în braţele unuia dintre bărbaţi. Tremura fără să se poată controla, dar era atentă şi calmă.

Ghidul îmi prinse privirea. Arătă spre pământ:

— Turcia! Turcia! şopti el.

— *Alhamdoallah!* am spus eu cu un oftat adânc. Slavă Domnului!

În ciuda frigului incredibil, am fost inundată brusc de o căldură binefăcătoare. Eram în Turcia! Ieşisem din Iran!

Dar nu eram încă libere. Dacă ne găseau grănicerii turci puteau deschide focul pur şi simplu asupra unei bande de intruşi. Dacă am supravieţui şi acestui lucru, atunci turcii ne-ar aresta şi ar trebui să răspundem la anumite întrebări. Dar cel puţin ştiam – Amahl mă asigurase – că turcii nu ne vor preda niciodată înapoi în Iran.

O idee ce m-a făcut să îngheţ mi-a străfulgerat prin minte. Un fior m-a străbătut când mi-am dat seama că eu, timp de douăzeci de minute, în timp ce o aşteptam pe Mahtob de partea astalaltă a prăpastiei, fusesem deja în Turcia, în timp ce Mahtob mai era încă în Iran. Slavă Domnului, că ideea asta îngrozitoare îmi venise numai după ce pericolul trecuse.

Simţeam din nou vântul cel rece. Eram încă în munţi, în mijlocul viscolului îngheţat. O linie imaginară pe hartă nu ne aducea niciun strop de căldură adevărată de care aveam atâta nevoie în acest moment. Cu ce preţ îmi voi plăti libertatea? Eram convinsă că vreo câteva din degetele mele de la picioare nu mai puteau fi salvate. Speram ca Mahtob să se simtă mai bine decât mine.

Urcam din nou călare un munte incredibil de stâncos. De data asta am alunecat eu de pe cal şi am căzut împleticindu-mă în zăpadă, înainte ca ghidul să mă poată

ajuta. El şi Mosehn m-au ridicat în picioare şi m-au sprijinit ca să pot merge. Cât timp mai poate avea efect adrenalina? mă întrebam. Cu siguranţă că mă voi prăbuşi în curând.

Pentru un timp mintea păru să-mi părăsească trupul. Aşa că, în timp ce urcam, o parte din mine observa distanţat şi se minuna ce resurse poate avea un om disperat. Mă vedeam cum încercam să mă odihnesc puţin, în timp ce călăream la vale. Apoi mă urmăream cum luptam din nou, pe jos, urcând un alt povârniş.

— Câţi munţi încă? l-am întrebat pe Mosehn.

— *Nazdik,* spuse el. Nu mai e departe.

Începeam să simt, în perspectiva acestor informaţii vagi, o oarecare uşurare, dar aveam nevoie urgentă de căldură şi odihnă. Exista oare un loc în care să găsim adăpost şi să ne putem reface puterile?

— Cel din faţă, e ultimul, şopti Mosehn.

De data asta, când am alunecat de pe cal, picioarele mi-au cedat. Încercam cu disperare să mi le mişc prin zăpadă, dar nu mă mai puteam ţine pe ele nici chiar cu ajutorul celor doi bărbaţi. Nu-mi simţeam picioarele; nu-mi mai dădeam seama de corp. În ciuda frigului de necrezut, aveam sentimentul că luasem foc.

— *Da dahdigae,* spuse ghidul meu şi arătă în sus. Încă zece minute.

— Vă rog, îl imploram. Lăsaţi-mă să mă odihnesc.

Ghidul nu mi-a dat voie. Mă ridică în picioare şi mă târî înainte. Piciorul îmi alunecă pegheaţă şi mă prăbuşii înainte ca ghidul să mă poată prinde de braţ. M-am rostogolit pe pantă în jos vreo trei metri, până când m-am oprit ca un morman neajutorat. Ghidul s-a grăbit spre mine.

— Nu mai pot, am oftat.

Ghidul a strigat încet după ajutor şi Mosehn a venit.

— Mahtob, am şoptit eu. Unde e?

— E bine. Bărbaţii o duc spre vârf.

Mosehn şi ghidul mi-au sprijinit braţele pe umerii lor şi m-au ridicat de jos. Fără un cuvânt, m-au purtat pe povârnişul stâncos, până sus. Picioarele mele care atârnau, arau zăpada.

Cu toată povara, oamenii păşeau fără efort în sus, nici măcar nu respirau cu greutate. De mai multe ori şi-au slăbit strânsoarea, încercând să mă lase să merg singură. Dar picioarele mi se îndoiau imediat şi trebuiau să **mă** susţină.

— Vă rog, am strigat, lăsaţi-mă să mă odihnesc!

Disperarea din vocea mea l-a făcut pe Mosehn să mă asculte. M-a ajutat să mă întind pe zăpadă, apoi mi-a pus mâna lui rece ca gheaţa pe frunte, ca să vadă dacă nu ardea. Faţa lui – sau ceea ce puteam eu vedea din ea – exprima îngrijorare şi compătimire.

— Nu reuşesc, m-am tânguit eu.

Ştiam acum că în noaptea aceea urma să mor. Nu voi reuşi, dar o scosesem pe Mahtob din Iran. Ea va izbuti. Era de ajuns.

— Lăsaţi-mă aici, i-am spus lui Mosehn. Plecaţi cu Mahtob şi luaţi-mă mâine.

— Nu! strigă ascuţit Mosehn.

Intensitatea strigătului său m-a făcut să-mi fie ruşine mai mult decât dacă mi-ar fi dat o palmă peste faţă. Cum pot face aşa ceva, m-am mustrat. Aşteptasem atât de mult ziua asta. Trebuia să merg mai departe.

— Okay, am murmurat

Amândoi bărbaţii mi-au oferit ajutorul lor. M-au ridicat din nou în picioare şi m-au târât în sus pe munte. Pe alocuri, nămeţii le treceau de genunchi. Oricât de siguri erau pe picioarele lor, tot se împiedicau, sub povara lor neajutorată. De câteva ori am căzut împreună în zăpadă. Dar bărbaţii nu renunţau. De fiecare dată când ne

prăbuşeam se ridicau repede, fără comentarii, mă apucau de braţe şi mă târau mai departe.

Totul în jurul meu deveni confuz. Îmi pierdusem probabil conştiinţa.

Câţiva ani mai târziu – după cum mi s-a părut – am auzit în depărtare vocea lui Mahtob care şoptea:

— Mami!

Era lângă mine. Ne aflam pe vârful muntelui.

— Restul drumului puteţi merge călare, spuse Mosehn.

Mă luă cu o mână de şold şi cu cealaltă mă ţinu strâns de picioare. Celălalt bărbat procedă la fel, de cealaltă parte. Împreună, mi-au ridicat corpul înţepenit peste crupa calului, pe la spatele lui.

Am reuşit să mă ţin cumva pe cal până am ajuns în vale. Întunericul ne mai înconjura încă, deşi îmi dădeam seama că se va face dimineaţă. Abia am putut să recunosc figura lui Mosehn, când a venit lângă mine şi mi-a arătat cu degetul într-o anumită direcţie, până când am zărit şi eu, departe, în zare, licăritul unor lumini.

— Acolo vrem să ajungem, a spus el.

Luptam din răsputeri ca să pot rămâne în şa pe bucăţica de drum ce-o mai aveam de străbătut în această incredibil de lungă noapte.

Am călărit vreo zece minute, până când am auzit câinii care anunţau sosirea noastră. Mai mulţi bărbaţi ne-au venit în întâmpinare, evident aşteptându-ne. Ajungând mai aproape am văzut că aşa-zisa casă nu era decât **o** colibă prăpădită, un refugiu izolat pentru contrabandiştii de la graniţa estică a Turciei.

Bărbaţii din casă au întâmpinat grupul nostru cu zâmbete largi şi discuţii aprinse. L-au înconjurat pe Mosehn şi pe ceilalţi, felicitându-i pentru reuşita acţiunii. Bărbatul care călărise cu Mahtob, o aşează uşor pe podea şi se alătură şi el grupului vesel. Pe neobservate, incapabilă să-mi desprind picioarele de pe cal, mi-am slăbit strânsoarea şi am alunecat într-o parte, căzând pe, beton. Eram imobilizată. Mahtob a alergat să mă ajute, dar bărbaţii – chiar şi Mosehn – păreau să mă fi uitat cu totul. Unii se îngrijeau de cai, ceilalţi intraseră în casă, la căldură.

Cu ultimele sforţări, m-am târât mai departe în mâini, lăsându-mi picioarele pe care nu mi le puteam folosi, să se târască după mine. Coatele mi se frecau de betonul dur şi rece. Ochii îmi erau aţintiţi asupra uşii.

Am reuşit cumva să ajung până în prag. Abia atunci Mosehn îşi dădu seama de chinul meu. El şi ceilalţi bărbaţi

m-au tras în căsuţa modestă. Am urlat de durere când Mosehn mi-a scos cizmele din picioarele, pe care nu le mai simţeam deloc. Bărbaţii ne-au dus pe Mahtob şi pe mine în mijlocul camerei, aşezându-ne în faţa unei sobe cu lemne, care dogorea.

Au trecut multe, multe minute până când am putut să mişc primul muşchi. Stăteam liniştită şi încercam să mă încălzesc la căldura focului.

Căldura era un tonic care acţiona, trezindu-mă treptat la viaţă. Am fost în stare chiar să-i surâd lui Mahtob. Reuşiserăm! Eram în Turcia!

În sfârşit, am putut să mă aşez. Îmi frecam degetele picioarelor şi mâinilor ca să-mi repun sângele în circulaţie. Recompensa consta în dureri puternice, care mă ardeau ca un fier roşu.

Odată cu reîntoarcerea simţurilor, am sesizat şi mirosul care domnea în cameră. Şi teama m-a cuprins din nou. Casa era plină de bărbaţi. Bărbaţii, eu şi Mahtob ne odihneam în faţa focului. Într-adevăr eram în Turcia. Dar mi-a trecut din nou prin minte că eram în mâna unei bande de contrabandişti nelegiuiţi. Bărbaţii ăştia ne căraseră atât de departe numai ca să ne expună unor torturi oribile? Era Mosehn capabil de aşa ceva?

Poate că, simţindu-ne teama, unul dintre bărbaţi ne aduse mie şi lui Mahtob ceai fierbinte. Mi-am pus mai multe bucăţi de zahăr în gură şi am sorbit ceaiul prin ele, ca iranienii. În mod normal nu-mi plăcea niciun fel de zahăr în ceai, dar aveain nevoie de energie. Am îndemnat-o pe Mahtob să ia mult zahăr. Ajuta.

A trecut poate mai mult de o oră până când am avut sentimentul că pot merge din nou. Mă împleticeam pe picioare, când am încercat să mă ridic.

Văzând asta, Mosehn ne-a făcut semn cu mâna mie şi lui Mahtob să-l urmăm. Ne duse din nou afară, unde se lumina uşor de ziuă, apoi înconjură casa, ajungând într-o curte din spate. Aici se afla o a doua colibă.

Am intrat şi am găsit, o încăpere plină de femei şi copiii.

Câţiva vorbeau, câţiva erau înfăşuraţi în aşternuturi şi dormeau adânc pe podea.

La sosirea noastră, multe femei cu rochii largi, kurde, se grăbiră să ne întâmpine. Mosehn spuse în farsi:

— Asta-i sora mea!

Mosehn puse mai multe lemne pe foc.

— Mâine vă ducem la Van, spuse el. Apoi se reîntoarse în casa bărbaţilor. La Van, responsabilitatea contrabandiştilor se încheia. După ce soseam mâine acolo,

Mahtob şi cu mine trebuia să ne descurcăm mai departe singure.

Sora lui Mosehn ne dădu nişte pilote grele de fulgi şi ne găsi un loc pe podea, chiar lângă perete, departede foc.

Clădirea era rece şi umedă. Mahtob şi cu mine ne-am vârât una în alta, împreună, sub aşternut.

— Suntem în Turcia. Suntem în Turcia, repetam eu, ca o litanie, în faţa lui Mahtob. Îţi vine să crezi?

Ea mă ţinu strâns până căzu într-un somn adânc. Încercam un sentiment minunat ţinând-o în braţe şi căutam să găsesc în somnul ei, plin de încredere, puţină consolare.

În capul meu gândurile se învălmăşeau. Corpul mă durea îngrozitor. Mi-era o foame de lup. Câteva ore am căzut într-un somn neliniştit. Cea mai mare parte a timpului m-am rugat şi i-am mulţumit lui Dumnezeu că ne-a adus până aici. Şi îi mai ceream ceva:

— Te rog, Doamne, rămâi lângă noi şi restul drumului. Numai aşa vom putea reuşi.

Eram încă ameţită de somn pe la ora opt dimineaţa când Mosehn a venit să ne ia. După câteva ore de somn arăta şi el odihnit. Mahtob s-a trezit greu, până când şi-a dat seama că suntem în Turcia. Atunci a sărit în picioare,

plină de zel, s-o pornească din nou la drum.

Şi eu mă odihnisem puţin. *Eram* în Turcia. Îmi simţeam corpul ca şi când aş fi fost ciomăgită, dar puteam să-mi mişc din nou degetele picioarelor. Şi eu eram gata de plecare. Mosehn ne duse afară, la o maşină relativ nouă, cu lanţuri la roţi. Unul dintre contrabandişti stătea deja la volan, când ne-am urcat înăuntru.

Am mers pe un drum îngust de munte, care ducea în lungul prăpăstiilor. Nicio bară de protecţie nu ne-ar fi apărat de nenorocirea unei răsturnări. Dar bărbatul conducea bine, iar lanţurile dădeau stabilitate. Am coborât mereu la vale, departe, în interiorul Turciei, îndepărtându-ne tot mai mult de Iran.

După câteva minute ne-am oprit la o casă ţărănească, construită pe coasta muntelui. Am fost duse înăuntru şi acolo ne aştepta un mic dejun cu pâine şi ceai, brânză iute râncedă. Deşi mi-era tare foame n-am putut să mănânc decât foarte puţin. Dar am băut lacomă câteva pahare de ceai cu mult zahăr.

O femeie i-a adus lui Mahtob un pahar cu lapte cald de capră. Ea a încercat să bea, dar apoi a spus că bea mai bine ceai.

A intrat apoi o femeie enorm de grasă, fără dinţi şi cu

părul albit înainte de vreme din cauza vieţii grele de pe munte. Arăta ca de optzeci de ani. Avea pentru noi haine noi şi ne îmbrăcă pe mine şi pe Mahtob, după obiceiul kurd – de data asta cu variaţiile turceşti de aici.

Am rămas aici o bucată de timp şi am început să mă neliniştesc. Am întrebat pe cineva ce aşteptăm, şi am aflat că Mosehn plecase „în oraş” să aducă o maşină. Am aflat apoi că femeia bătrână, grasă, care ne îmbrăcase cu alte haine, era mama lui Mosehn. Şi soţia lui era aici. Acesta era răspunsul la o întrebare a mea. Mosehn era turc nu iranian. Propriu-zis nu era niciuna nici alta. El era kurd şi nu recunoştea valabilitatea graniţei pe care o trecuserăm în noaptea dinainte.

Reîntoarcerea lui Mosehn cu maşina a produs multă agitaţie. Mi-a aruncat un pachet mic, înfăşurat în ziar şi ne-a condus repede la maşină. Mi-am vârât repede pachetul în poşetă şi m-am întors spre mama lui Mosehn ca să-i mulţumesc pentru ospitalitate, dar, spre surprinderea mea, ea se cocoţă, pe lângă mine, pe bancheta din spate, făcându-ne semn s-o urmăm.

Unul dintre contrabandişti se urcă la volan şi un băiat mai mare se aşează lângă el.

Goneam prin mijlocul peisajului montan, deghizaţi într-o

familie tipică de kurzi turci. Dimensiunile uriaşe ale mamei lui Mosehn ne făceau aproape de neobservat în raport cu ea. Poate că ăsta era rostul prezenţei ei alături de noi. Mama lui Mosehn căreia îi făcea mare plăcere drumul periculos prin munţi fuma liniştită ţigări tari turceşti.

La poalele muntelui, şoferul încetini viteza. O cabină de pază apăru în faţa noastră, un punct de control. Un soldat turc s-a uitat în maşină.

A vorbit şi a flecărit cu şoferul. I-a controlat hârtiile, dar de la noi n-a pretins nimic. Mama lui Mosehn îi arunca fumul de ţigară în faţă. Soldatul ne făcu semn să trecem mai departe.

Am continuat să înaintăm pe o şosea pietruită, cu două benzi, pe o câmpie înaltă. Tot cam la douăzeci de minute trebuia să oprim la câte un post de control. De fiecare dată simţeam că mi se opreşte inima, dar am trecut fără dificultăţi. Mama lui Mosehn ne îmbrăcase bine.

La un moment dat, şoferul a oprit la marginea şoselei, într-un punct de unde un drum bătătorit ducea spre un sat îndepărtat, care consta din câteva colibe. Băiatul coborî şi o luă pe drum. Noi am plecat mai departe, în direcţia Van.

Mi-am dat seama că în zăpăceala generală, la plecarea din căsuţa ţărănească, nu avusesem nicio şansă să-mi i-au

rămas bun de la Mosehn sau să-i mulţumesc. Un moment am fost cuprinsă de un sentiment de vinovăţie. Mi-am amintit apoi de pachetul pe care mi-l dăduse el.

Era nedeschis în poşeta mea. L-am scos afară, l-am desfăşurat din ziar şi am găsit paşapoartele noastre, banii şi bijuteriile. Erau toţi dolarii mei americani, iar rialii iranieni fuseseră schimbaţi într-un morman de lire turceşti. Mosehn îmi restituise totul, cu excepţia colierului meu de aur. A fost sfârşitul ciudat al unei întâlniri scurte, bizare. Îi datoram viaţa mea şi a lui Mahtob. Banii şi bijuteriile nu mai aveau nicio valoare. Mosehn socotise desigur că lanţul de aur era o răsplată potrivită.

Ne-am oprit în dreptul altui drum, care ducea spre alt sat sărăcăcios. Mama lui Mosehn îşi aprinse o nouă ţigară, de la mucul ţigării pe care abia o fumase. A sărit din maşină şi a dispărut şi ea, fără să-şi ia rămas bun.

Acum călătoream numai noi cu şoferul, îndreptându-ne în goană în direcţia Van.

La un moment dat, în timpul drumului, în mijlocul câmpului pustiu, şoferul a oprit la marginea şoselei şi ne-a făcut semn să ne scoatem rândurile exterioare de îmbrăcăminte. Ne-am dezbrăcat până la îmbrăcămintea americană. Acum eram turiste americane, chiar dacă nu

aveam viza corect pusă pe paşaport.

După ce am pornit din nou, am văzut că satele pe lângă care treceam deveneau tot mai mari şi mai numeroase. În curând am ajuns la suburbiile Van-ului.

— La aeroport, încercai să-i spun şoferului.

Mahtob găsi cuvântul corespunzător în farsi şi chipul şoferului se lumină când înţelese. A oprit în faţa unui birou, Ale cărui ferestre erau pline de afişe de călătorie şi ne dădu să înţelegem că trebuia să aşteptăm în maşină, în timp ce el intra înăuntru. Se întoarse după câteva minute şi, cu ajutorul lui Mahtob, îmi spuse că următorul avion spre Ankara pleacă peste două zile. Era prea mult. Trebuia să plecăm imediat la Ankara înainte ca cineva să ne ia la întrebări.

— Bus? am întrebat plină de speranţă.

Şoferul mă privi nedumerit.

— *Autobus?*

— Ah, oftă el înţelegând. O luă pe un drum şi ne duse pe străzile Van-ului până găsi un garaj de autobuze. A trebuit să rămânem din nou în maşină. Intră în curtea autogării şi se întoarse peste câteva minute, ca să întrebe:

— Lire?

Luai pachetul de lire turceşti din geanta mea şi i-l

întinsei. El luă câteva bancnote şi dispăru. Se întoarse apoi repede la maşină, surâzând larg şi fluturându-ne două bilete pentru Ankara. Vorbi cu Mahtob, luptându-se cu farsi-ul său.

— El spune că autobuzul pleacă la ora patru, spuse Mahtob. Nu va ajunge la Ankara decât a doua zi, pe la prânz.

M-am uitat la ceas. Era abia unu. Nu voiam să rămân în curtea autogării timp de trei ore şi întrucât faptul că ne apropiam tot mai mult de libertate mă făcea să fiu mai degajată, am rostit un cuvânt care, după cum ştiam, o interesa şi pe Mahtob.

— *Gazza,* am spus, arătând cu mâna spre gură. Mâncare.

De când părăsisem casa sigură din Teheran, singura noastră hrană fusese pâinea şi seminţele, de floarea-soarelui, pe care le udasem cu ceai.

Şoferul a privit în jur şi ne-a făcut semn să mergem cu el. Ne-a dus într-un restaurant şi când ne-am aşezat, spuse, frecându-şi mâinile:

— *Tamum, tamum.* S-a terminat.

I-am mulţumit cât am putut de bine de ajutor. Aproape plângea când a plecat.

Mahtob şi cu mine am comandat o mâncare necunoscută de pe o listă de bucate neînţeleasă, într-o ţară străină şi nu ştiam ce ni se va pune pe masă. Am fost surprinse văzând o minunată mâncare de pui cu orez. Era divin.

Am rămas mult timp la masă, savurând şi ultima înghiţitură, omorându-ne timpul şi vorbind cu înflăcărare despre America.

În sufletul meu, îmi făceam griji în privinţa tatii. Stomacul mi-era plin, dar eram înfometată după ştiri despre familia mea.

Figura lui Mahtob se lumină deodată.

— Oh, spuse ea. Omul care ne-a ajutat e din nou aici.

Mi-am ridicat privirea şi l-am văzut din nou pe şoferul nostru venind spre masă. Se aşează şi-şi comandă şi el ceva de mâncare şi un ceai. Evident, conştiinţa nu-l lăsase să plece fără să ne ştie în siguranţă, în autobuz.

În fine, ne-am dus toţi trei la autogară. Acolo şoferul l-a căutat pe un turc, probabil şeful staţiei şi a vorbit cu el despre noi. Turcul ne-a salutat cu căldură. Şoferul nostru ne-a spus încă o dată *„tamum, tamum”.* Din nou avea ochii umezi. Ne-a lăsat sub oblăduirea turcului.

Acesta ne duse la o bancă, lângă o sobă de lemne. Un

băiat de vreo zece ani ne aduse ceai. Aşteptam. Când s-a apropiat ora patru, turcul veni spre noi.

— Paşapoarte, ne întrebă.

Inima începu să-mi bată tare. Îl priveam cu ochi goi şi mă prefăceam că n-aş înţelege.

— Paşapoarte? repetă el.

Mi-am deschis poşeta, căutând cu silă în ea, căci nu voiam să ne controleze paşapoartele.

A dat repede din cap şi a ridicat palma în sus, ca să mă oprească. Când a plecat mai departe, controlând actele celorlalţi pasageri, încercam să-i înţeleg comportamentul. Avea probabil responsabilitatea ca toţi călătorii să aibă acte. Ştia că aveam paşapoarte şi mai mult nu voia să afle. Ce i-o fi povestit şoferul nostru?

Ne aflam încă într-o lume a intrigilor, a graniţelor, a controlului actelor, o lume plină de explicaţii şoptite şi clătinări semnificative din cap.

O voce oficială anunţă ceva şi am înţeles cuvântul Ankara, aşa că m-am ridicat împreună cu Mahtob şi ne-am îndreptat în urma celorlalţi, pasageri care se înghesuiau spre un autocar modern, care arăta ca un Greyhound[7].

Am găsit două locuri în spate, pe stânga. Mai mulţi

[7] „Ogarul cenuşiu" – reţea interurbană de autobuze în SUA.

călători se urcaseră deja şi în curând s-au urcat şi ceilalţi ocupând aproape toate locurile. Motorul mergea în gol, iar în autobuz era cald.

Ne mai rămăsese să parcurgem acest drum de douăzeci şi patru de ore spre Ankara, pentru a fi apoi în siguranţă.

În câteva minute am părăsit oraşul şi goneam acum pe şoselele din munţi, cu multe serpentine, acoperite cu un strat gros de zăpadă. Şoferul evită de mai multe ori, scurt, câte un accident, când lua cu viteză prea mare câte o curbă, lipsită de bară de protecţie. Doamne, mă gândeam, am ajuns atât de departe ca să ne prăbuşim acum într-o prăpastie?

Epuizarea mă cuprinse. Tot corpul se resimţea din cauza efortului pe care îl făcusem în noaptea trecerii graniţei, dar durerile nu mă puteau împiedica să adorm. Mă scufundam într-o stare de somnolenţă, rămânând însă într-o permanentă alertă, deşi mă simţeam bine la căldură şi visam deja la ziua următoare.

În mijlocul nopţii negre, m-a trezit o zdruncinătură. Şoferul apăsase cu putere pe frână, iar autobuzul alunecă periculos până reuşi să se oprească în cele din urmă. Afară viscolul vâjâia. Alte autobuze se opriseră în faţa noastră. Puteam să văd în faţă, mai departe, cum la o curbă,

şoseaua era blocată de nămeţi. Unul sau două autobuze erau înţepenite în zăpadă şi blocau drumul.

În apropiere se afla o clădire, un hotel sau un restaurant. Prevăzând că vom rămâne un timp aici, câţiva călători coborâră şi plecară spre clădirea încălzită.

Era aproape miezul nopţii. Mahtob dormea adânc lângă mine, iar eu vedeam spectacolul hibernal de afară într-o stare de buimăceală. Am adormit din nou repede.

Mă trezeam când şi când, în timp ce orele treceau. M-am smuls din somn, tremurând de frig, căci autobuzul nu mai era încălzit, iar eu, copleşită de oboseală nici nu mă puteam mişca. Mahtob tremura lângă mine, deşi dormea încă...

În fine, după o oprire de şase ore, am plecat mai departe prin peisajul acoperit de zăpadă.

Mahtob se mişcă lângă mine, se frecă la ochi şi privi un moment pe fereastră, înainte de a-şi aminti unde ne aflam. Întrebă, aşa cum fac toţi copiii care călătoresc

— Mami, când ajungem.

I-am relatat despre oprirea cea lungă.

Autobuzul se zdruncină ore în şir într-un tempo accelerat, înaintând prin viscolul tăios. Teama îmi crescu când şoferul încercă să mărească şi mai mult viteza. La

fiecare curbă îngheţată a şoselei de munte ne vedeam murind. Mi se părea incredibil că autobuzul îşi păstra traseul. Cât de stupid ar fi să murim aşa!

După-amiaza târziu, autobuzul opri din nou şi ne aflarăm în faţa spectacolului morţii. Cel puţin o jumătate de duzină de autobuze se ciocniseră încercând să depăşească într-o curbă foarte strânsă, îngheţată. Răniţi, pasageri care se văietau zăceau în zăpadă. Alţii îi îngrijeau. Stomacul mi s-a întors pe dos.

Şoferul şi-a aşteptat rândul ca să poată trece încet pe lângă locul accidentului. Am încercat să nu mă uit, dar nu m-am putut abţine.

Incredibil, dar imediat ce-am părăsit locul accidentului, şoferul apăsă pe acceleraţie. Te rog, Doamne, fă să ajungem până la Ankara, mă rugam.

Din nou se lăsă întunericul – urma a doua noapte pe acest drum care propriu-zis trebuia să dureze numai douăzeci şi patru de ore. Mă întrebam şi eu şi Mahtob: Când vom ajunge?

Somnul neliniştit, plin de griji, venea şi pleca. Orice mişcare îmi provoca dureri cumplite, dar şi nemişcarea mă durea la fel. Fiecare muşchi din corpul meu urla de durere. Mă foiam pe locul meu şi nu-mi mai puteam găsi nicio

poziţie comodă.

Era ora două dimineaţa când am sosit, în fine, în mijlocul Ankarei, la o autogară modernă. Drumul de douăzeci şi patru de ore de la Van, se prelungise la treizeci şi două de ore de chin, dar trecuse.

Acum era miercuri, 5 februarie, şi se împlinea exact o săptămână de la fuga noastră neaşteptată, disperată, din captivitatea sufocantă a lui Moody.

Când am intrat din autobuz în sala de aşteptare, un bărbat a strigat internaţionalul cuvânt „Taxi!”, iar noi ne-am dus imediat cu el, fiindcă nu voiam, în niciun caz, să întâlnim un poliţist.

— Sheraton. Hotel Sheraton, am spus fără să ştiu dacă în Ankara exista vreunul.

— *Na.*

— Hotel Hyatt.

— *Na.*

— *Khub* hotel, spusei. Hotel bun. Păru să înţeleagă cuvântul în farsi şi ne duse repede în centrul comercial al oraşului. La un moment dat, îşi încetini mersul şi ne arătă o clădire» slab luminată, închisă peste noapte.

— *Amrika,* spuse el.

Ambasada! Aici vom veni mâine dimineaţă.

Şoferul ne duse mai departe, coti apoi pe un bulevard, şi opri maşina în faţa unei clădiri elegante, care se recomanda, pe o tăbliţă scrisă în englezeşte, drept HOTEL ANKARA.

Cu o mişcare a mâinii, şoferul ne făcu semn să aşteptăm şi intră înăuntru, ca să se întoarcă imediat împreună cu şeful recepţiei care vorbea englezeşte.

— Da, avem încă o cameră liberă pentru noaptea asta, spuse el. Aveţi paşapoarte?

— Da.

— Poftiţi înăuntru.

I-am dat şoferului un bacşiş gras. Mahtob şi cu mine l-am urmat pe şeful recepţiei într-un foaier confortabil. Acolo am completat o fişă de înregistrare şi am dat ca adresă pe cea a părinţilor mei din Bannister, Michigan.

— Puteţi să-mi daţi paşapoartele dumneavoastră?

— Da.

Răscolii în geantă şi hotărâi să folosesc un truc de-al lui Amahl. Când i-am dat şefului recepţiei paşapoartele, i-am înmânat şi incredibila sumă de o sută cincizeci de dolari, în bancnote americane. Aici sunt banii pentru cameră, am spus.

Dădu banilor mai multă atenţie decât paşapoartelor

A surâs larg şi ne-a însoţit ca un paj la ceea ce ni se păru cea mai frumoasă cameră de hotel. Avea două paturi duble, fotolii extensibile, o baie mare, modernă, cu o cameră separată de îmbrăcat şi televizor. De îndată ce-am rămas singure, ne-am îmbrăţişat ca să ne exprimăm bucuria.

— Îţi vine să crezi? am întrebat. Putem să ne spălăm pe dinţi, să facem baie... şi să dormim.

Mahtob se duse de-a dreptul în baie, ca să se spele pentru totdeauna de Iran.

Deodată, se auzi un ciocănit tare la uşă.

Aveam necazuri cu paşapoartele, eram sigură.

— Cine e, am întrebat.

— Şeful recepţiei, veni răspunsul înfundat.

Am deschis uşa şi l-am găsit cu paşapoartele în mână.

— De unde aveţi aceste paşapoarte? întrebă el sever. Nu au nici viză, nicio ştampilă de intrare în Turcia.

— E adevărat, am spus. Există o problemă, dar o vom rezolva mâine dimineaţă. În zori vom merge imediat la Ambasadă.

— Nu puteţi rămâne aici. Paşapoartele nu sunt în ordine. Trebuie să telefonez la poliţie.

După toate prin câte trecuserăm până acum, era singurul lucru care nu trebuia să se întâmple.

— Vă rog, l-am implorat. Fiica mea e în baie. Suntem obosite. Suntem înfometate şi îngheţate. Vă rog, lăsaţi-ne să rămânem noaptea asta şi mâine, în zori, voi merge imediat la Ambasadă.

— Nu. Trebuie să anunţ poliţia, repetă el. Trebuie să părăsiţi camera.

Era politicos, dar hotărât. Oricât i-ar părea de rău, nu şi-ar putea pune postul în joc. Mă aşteptă să-mi arunc în sacoşă cele câteva lucruşoare. Apoi mă însoţi în foaier.

Fuseserăm singure numai două minute, mă gândeam cu sufletul tulbure.

Pe când coboram spre parter, am mai încercat o dată.

— Vă dau mai mulţi bani. Vă rog, lăsaţi-ne să rămânem aici în noaptea asta.

— Nu. Trebuie să-i anunţăm la poliţie pe toţi străinii care înnoptează aici. Nu vă putem lăsa să rămâneţi aici.

— Nu putem, pur şi simplu, să rămânem în foaier până mâine dimineaţă? Vă rog, nu mă siliţi să ies cu ea pe stradă, în frig.

Mi-a venit o idee.

— Puteţi telefona la Ambasadă? am întrebat. Poate am

putea vorbi cu cineva şi am lămuri lucrurile chiar în noaptea asta.

Era dispus să ne ajute în limitele instrucţiunilor sale şi telefonă acolo. Vorbi un moment cu cineva, apoi îmi dădu mie receptorul. La celălalt capăt al firului era un american, o santinelă marinar.

— Ce problemă aveţi Ma'am? întrebă el cu o voce plină de suspiciune?

— Nu vor să mă lase să rămân aici, fiindcă nu avem nicio ştampilă în paşaport. Ne trebuie Un loc de dormit. Vă rog, am putea veni la Ambasadă?

— Nu! explodă el. Nu puteţi veni aici!

— Atunci ce să facem, am întrebat dezolată.

Vocea lui de militar se făcu de gheaţă:

— Cum aţi ajuns în Turcia fără ca paşaportul să vă fie ştampilat?

— Nu vreau să vă spun la telefon treaba asta. Poate vă gândiţi dumneavoastră cum.

— Cum aţi venit în Turcia? întrebă el din nou.

— Călare.

Soldatul de marină râse tare şi mă luă peste picior.

— Ascultaţi, doamnă, e ora trei dimineaţa, spuse el. N-am timp să discut cu dumneavoastră despre aşa ceva. Nu

aveţi nicio problemă cu Ambasada. Aveţi o problemă cu poliţia.

Duceţi-vă la poliţie.

— Nu puteţi să-mi faceţi una ca asta? am strigat eu. De o săptămână evit poliţia şi acum îmi spuneţi că trebuie să mă duc acolo. *Trebuie* să mă ajutaţi.

— Nu, nu putem face nimic pentru dumneavoastră.

Total decepţionată, când numai o stradă ne mai despărţea de libertate, mi-am dat seama că ne mai aflam încă într-o lume birocratică, departe de ea. Am închis şi i-am spus şefului recepţiei că abia mâine voi putea vorbi cu cineva de la Ambasadă. Încă o dată îl rugai să ne lase să rămânem în foaier.

— Nu vă pot permite să staţi aici, a spus el.

Cuvintele îi era hotărâte, dar tonul mai blând. Poate avea el însuşi o fiică. Tonul lui îmi dădu speranţa să încerc o altă tactică.

— Aţi putea aranja o convorbire telefonică urgentă cu America? l-am întrebat.

— Da.

În timp ce aşteptam să prindem Bannister-Michigan, şeful recepţiei dădu câteva porunci cu voce tare şi de îndată apăru cineva aducând o oală de ceai, pahare şi

şerveţele din pânză de in. Ne beam ceaiul încet, bucurându-ne de moment şi speram că nu va fi nevoie să ieşim afară în noaptea rece şi întunecată.

La Ankara era miercuri, dar în Michigan încă marţi, când am vorbit cu mama:

— Mahtob şi cu mine suntem în Turcia! am anunţat-o eu.

— Slavă Domnului! strigă mama.

Printre lacrimi de uşurare îmi explică că sora mea Carolyn telefonase ieri seară la Teheran ca să vorbească cu mine şi Moody o anunţase furios că plecaserăm, dar că nu ştie unde suntem. Îşi făcuseră griji îngrozitoare, înfricoşată de răspunsul pe care l-aş putea primi, am întrebat-o:

— Ce face tata?

— O mai duce, spuse mama. Nici măcar nu mai e la Spital. E acasă. Îi duc telefonul la pat.

— Betty!!! ţipă tata, la telefon. Mă bucur atât de mult că aţi reuşit. Veniţi cât puteţi de repede. O să... rezist, până ne vom revedea, spuse el cu o voce din ce în ce mai slabă.

— Ştiu că ai să reuşeşti, tată. *Unde e voinţă, există şi o soluţie.*

Mama a luat din nou receptorul şi am rugat-o să ia

legătura cu persoana de la Ministerul de Externe, cu care colaborase, pentru ca cineva de la Washington să explice situaţia mea Ambasadei de la Ankara.

După ce am închis telefonul, mi-am şters lacrimile şi m-am întors să-mi rezolv problema mea de moment:

— Vă sun de îndată ce voi fi la Ambasadă, am spus...

— Ce trebuie să fac? l-am întrebat pe şeful recepţiei. Nu pot să-mi târăsc fiica în mijlocul nopţii, pe străzi.

— Chemaţi un taxi şi mergeţi de la un hotel la altul, spuse el. Poate veţi găsi unul care să vă primească. Nu vă arătaţi paşapoartele dacă nu e nevoie.

Ne dădu înapoi paşapoartele împreună cu cei o sută cincizeci de dolari ai mei, apoi ne chemă un taxi...

Evident, n-avea de gând să sune la poliţie. Voia numai să nu aibă el însuşi neplăceri. Şi, când sosi taxiul, îi spuse şoferului:

— Hotel Dedeman.

Şeful recepţiei de aici a fost mai înţelegător. Când i-am spus că vom lămuri chestiunea paşapoartelor a doua zi, mă întrebă:

— Aveţi dificultăţi cu poliţia?

— Nu, am răspuns eu.

— Bine zise el. Apoi, mă rugă să mă trec sub un nume

fals. Am semnat cu numele meu de fată, Betty Lover.

De îndată ce am fost în cameră, ne-am făcut şi eu şi Mahtob o baie fierbinte. Ne-am spălat pe dinţi şi am căzut într-un somn binecuvântat.

În dimineaţa următoare l-am sunat pe Amahl.

— Betty! ţipă el bucuros. Unde sunteţi?

— La Ispahan, am spus eu jubilând.

Amahl zbieră de bucurie când i-am spus numele codificat.

— Sunteţi bine? Totul a decurs mine? V-au tratat bine?

— Da, l-am asigurat. Mulţumesc, mulţumesc mult de tot. O, Doamne! Mulţumesc mult!

Mahtob şi cu mine ne-am îndopat cu un mic dejun cu ouă şi cartofi prăjiţi care înotau în ketchup. Am băut suc de portocale şi am savurat cu poftă o adevărată cafea americană.

Apoi am luat un taxi spre Ambasada Statelor Unite. Când am plătit, Mahtob a exclamat:

— Mamă, uite, uite! arătând spre steagul american care flutura liber în vânt.

Înăuntru, ne-am spus numele unei doamne de la recepţie. Stătea ântr-o gheretă, în spatele unui geam incasabil. I-am dat paşapoartele noastre.

În câteva minute, în spatele recepţionerei apăru un bărbat. Se recomandă Torhv Murphy, vice-consul. Aflase deja de noi de la Washington.

— Îmi pare rău de ce s-a petrecut în noaptea trecută, a spus el. Vă promit că santinela nu va primi în anul următor nicio mărire de salariu. N-aţi dori să rămâneţi câteva zile, să vedeţi Turcia?

— Nu! am exclamat eu. Vreau să iau primul avion.

— Bine, atunci, a spus el. Vă vizăm paşapoartele ca să fiţi în ordine şi chiar azi după-masă puteţi lua un avion spre casă.

Ne-a rugat să aşteptăm câteva minute în foaier. Privirea îmi căzu pe un alt steag american, aflat în foaier, înfipt într-un suport. Mi se puse un nod în gât.

— Îţi vine să crezi că plecăm acasă, Mahtob, am întrebat-o eu. Îţi vine să crezi că zburăm într-adevăr acasă?

Am spus împreună o rugăciune: Mulţumesc, Doamne. Mulţumesc.

În timp ce aşteptam, Mahtob găsi – sau cineva îi dădu – nişte creioane. Începu să deseneze cu zel, folosind hârtia de scris de la hotel. Gândurile mi se învălmăşeau atât de tare în mine, încât nu i-am dat atenţie până când n-a

terminat şi nu mi-a arătat desenul gata.

Un soare galben-auriu strălucea sus. În spate erau patru şiruri de munţi maronii. În faţă se afla o barcă, în amintirea casei noastre din Alpena. Într-o parte zbura o pasăre sau un avion. O casă kurdă tipică, aşa cum văzusem numeroase pe drum, era colorată cu negru. Desenase şi găurile din perete. În centru, un steag roşu-alb-albastru, flutura în vânt. Cu un creion negru Mahtob scrisese un cuvânt care ieşea în evidenţă în faţa steagului.

Deşi literele erau clare, abia dacă puteam citi cuvântul, căci lacrimile îmi curgeau din ochi, fără să le mai pot reţine. Cu scrisul ei de copil, Mahtob mâzgălise:

AMERICA

EPILOG

Pe 7 februarie 1986, Mahtob şi cu mine am ajuns în Michigan şi am fost nevoite să descoperim că libertatea era dulce-amăruie. Bucuria revederii noastre cu Joe şi John, cu mama şi tata, a fost uriaşă. Sosirea noastră i-a ajutat tatii să prindă puteri. Un timp relativ lung, a reacţionat cu forţă şi bucurie şi s-a stins în celle din urmă de cancer, pe 3 august 1986 – doi ani de la ziua în care Mahtob şi cu mine sosiserăm la Teheran. Îi simţim teribil lipsa.

Mama încearcă să trăiască în continuare fără tata, plânge adesea, dar este recunoscătoare că fiica şi nepoata au scăpat din iad. Se teme însă de viitor.

Joe şi John ne-a ajutat cu zel să ne ordonăm din nou viaţa. Sunt fii buni; au devenit între timp mai mult bărbaţi decât băieţi, şi ne oferă un suport deosebit de valoros cu entuziasmul şi forţa lor tinerească.

Nu mai ştiu nimic despre prietenele mele Chamsey, Zari, Alice şi Fereshteh. Niciuna dintre ele nu cunoştea planul meu de fugă şi sper să nu fi avut greutăţi din cauza mea. Nu le pot pune siguranţa în pericol, încercând să iau contact cu ele.

Helen Ballssanian lucrează mai departe la Reprezentanţa de interese a SUA de la Ambasada Elveţiană din Teheran şi face tot ce poate ca să ajute şi alte femei, aflate într-o situaţie similară cu a mea.

I-am trimis lui Hamid, stăpânului magazinului de confecţii bărbăteşti din Teheran, de unde o sunam mereu pe Helen, lui Amahl şi altora câte o scurtă ştire. Am primit ca răspuns o scrisoare, datată 2 iulie 1686, care mi-a parvenit printr-o a treia persoană. Iată un fragment din scrisoare:

„Viteaza mea soră Betty,

Cum v-aş putea face să înţelegeţi ce am simţit când v-am primit scrisoarea.

M-am aşezat la birou şi abia după câtva timp mi-am revenit. Mi-am chemat soţia şi i-am povestit situaţia dumneavoastră. S-a bucurat şi ea. E atât de bine pentru noi să auzim că acum sunteţi acasă şi că acolo vă merge bine. Aşa cum ştiţi, vă apreciez pe dumneavoastră şi pe micuţa şi frumoasa dumneavoastră parteneră, Mahtob. Nu vă *voi uita toată viaţa.*

De vreo cincizeci de zile magazinul mi-a fost închis pentru că am vândut T-shirt-uri care erau marcate cu litere

englezeşti. Aşa că acum nu lucrăm. Situaţia se înrăutăţeşte aici pe zi ce trece. Cred că, într-adevăr, sunteţi norocoasă.

Vă rog, salutaţi-o pe Mahtob şi pe părinţii dumneavoastră.

Dumnezeu să vă binecuvânteze.

Hamid".

Un bancher cu suflet mi-a împrumutat banii ca să-i pot trimite imediat lui Amahl.

La sfârşitul lui 1986 lucra la un plan pentru propria sa fugă, dar evadarea a fost împiedicată de controversele legate de livrările de armament american către Iran, căci măsurile de securitate au fost înăsprite. La apariţia acestei cărţi se străduieşte în continuare să găsească o posibilitate de fugă.

Zvonurile despre livrările de armament ale SUA nu m-au surprins prea mult, la fel ca pe toţi ceilalţi care trăiseră în ultimul an în Iran. Acolo era un lucru general cunoscut că în războiul dintre Iran şi Irak, Statele Unite susţineau ambele părţi.

Lui Mahtob nu i-a fost uşor să se obişnuiască din nou cu viaţa în America, dar a reacţionat cu elasticitatea ei

tinerească. Aduce numai note de zece de la şcoală şi este din nou un copil fericit, o rază de soare. Uneori resimte lipsa tatălui ei, dar nu pe al celui dement, care ne ţinuse ostatice în Iran, ci pe aceea a tatălui iubitor, care odată ne purtase pe braţe.

Îi lipseşte şi iepuraşul. Am cutreierat toate magazinele de jucării, dar un al doilea n-am putut găsi.

După reîntoarcerea în America, am cunoscut-o pe Tereza Hobgood, colaboratoarea Ministerului de Externe, care mi-a susţinut familia în timpul celor optsprezece luni chinuitoare. A fost cu totul de acord că trebuia să-mi istorisesc toată povestea ca să le avertizez şi pe alte femei.

Departamentul n care lucrează Tereza urmăreşte toate cazurile de femei şi de copii americani reţinuţi, contra voinţei lor, în Iran sau în alte ţări islamice. Departamentul are în evidenţă peste o mie de cazuri.

Mahtob şi cu mine trăim cu sentimentul îngrozitor că nu ne vom putea elibera niciodată din gheara lui Moody, a cărui abilitate ne-ar putea ajunge şi peste o jumătate de lume. Răzbunarea lui ar putea veni în orice moment, personal sau cu ajutorul nenumăraţilor lui nepoţi. Moody ştie că, dacă ar reuşi s-o atragă pe Mahtob din nou în Iran,

legile societăţii sale l-ar susţine în totalitate.

Ceea ce Moody nu ştie e că Răzbunarea mea este la fel de puternică. Între timp am prieteni influenţi în Statele Unite şi în Iran, iar ei nu-i vor îngădui să învingă vreodată... Nu pot să înşir dimensiunile măsurilor mele de prevedere. Cred că e suficient să spun că Mahtob şi cu mine locuim, sub un nume nou, într-o localitate nenumită – undeva în America.

Despre Moody nu ştim nimic, cu excepţia unei ştiri dintr-o scrisoare a lui Ellen, din 14 iulie 1986, pe care a expediat-o mamei mele şi pe care ea mi-a dat-o. Ellen scrie:

„Dragă Betty,

Sper cu adevărat ca această scrisoare să te găsească bine şi fericită. Am sperat că-mi vei scrie odată ca să-mi povesteşti ce s-a întâmplat. După toate, credeam că suntem prietene apropiate.

De câteva ori, după plecarea ta, l-am căutat pe soţul tău. L-am ajutat chiar să telefoneze peste tot, căci îmi făceam tot felul de griji. Îţi poţi închipui că mi-au trecut prin minte cele mai groaznice gânduri.

Sunt curioasă ce s-a întâmplat cu tine.

De câteva luni nu l-am mai văzut pe Dr. Mahmoody. Am trecut într-o zi pe la el, dar nu era acasă. Toată iarna, în special după Anul Nou iranian, am încercat din când în când să iau legătura cu el. De fiecare dată omul de zăpadă, pe care tu şi cu Mahtob l-aţi făcut, se afla acolo, dar din ce în ce mai mic, până când, într-o zi, pe pământ n-a mai rămas decât fularul purpuriu. Omul se evaporase în aer la fel ca tine...

SFÂRŞIT